99
Αὔξ. Ἀρ.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΡΑΤ
Μ. ΒΕΡΟΙΑΣ
ΡΕΑΣ
ΤΣΟΥΠΕΛΗ
18

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

GRVER_01288

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΣΘ

ΤΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΣΤΟΡ

ΜΕΛΕΤ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ Α'ΘΗ

Προς ἐξακολούθησιν τῶν ἄλλων τριῶν Τόμων· ἐρανισθεῖσα
προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἐκ διαφόρων ἀξιολόγων συγγραφέων
περιφήμῳ Κ. Β. Βιβλιοθήκη τῆς Βιέννης εἰς τὴν ἁπλῆν ἡμῶν Διάλεκτον
παρὰ Γεωργίου Βενδότη τοῦ ἐκ Ζακύνθου.

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ

Τύποις ἐκδοθεῖσα ἐπιταγῇ μὲν καὶ δαψιλεῖ δαπάνῃ τοῦ Υ̓ψηλοτάτου, Εὐσεβεστάτου καὶ Γαληνοτάτου Πρίγκιπος καὶ Ἠγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας.

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΜΟΡΟΥΖΗ ΒΟΕΒΟΔΑ.

Ὧν καὶ προστάτου.

Ἐπισασίᾳ δὲ καὶ ἀκριβεῖ ἐπιμελείᾳ Πολυζώη Λαμπαντζιώτη τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

Περιέχων τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Συμβάντα ἀπὸ τοῦ [illegible] ἑπτακοσίας χρόνους τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως ἄχρι τῆς Σήμερον [illegible] παρόντος αἰῶνος.

1795

ἀψγε'. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ Α'ΟΥΣ[illegible]ΑΣ.
Ἐν τῇ Ἐλληνικῇ Τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδότη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας
Αρ. Εισ. 2683

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤὨ

Ὑ Ψ Η Λ Ο Τ Ά

ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΆΤΩ, ΚΑῚ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΆΤΩ, ΑΥ̓ΘΈΝΤΗ,
ΚΑῚ ἨΓΕΜΌΝΙ ΠΆΣΗΣ ΟΥ̓ΓΓΡΟΒΛΑΧΊΑΣ

ΚΥΡΊΩ, ΚΥΡΊΩ,

ΙΩΆΝΝΗ, ἈΛΕΞΆΝΔΡΩ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΊΝΟΥ ΜΟΥΡΟΎΖΗ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΟΥ

ΛΤΟΛΗΨΥ

ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΟΥ ΑΥ[illegible]ΗΤΟΥ

ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΩΡΔΗΝΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΥΟΒΟΔΑΣΚΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τ' ΨΗΛΟ'ΤΑΤΕ ΚΑΙ' Γ[illegible]

ΑΥ'ΘΕ'ΝΤΑ [illegible]

Τὰ πολυθρύλλητα ἐκεῖνα τῆς οἰκεμένης θεαματα, καὶ τὰ περίδοξα τῶν λαοδαμόνων τρόπαια δὲν ἐπροξένησαν κἀνένα ὄφελος εἰς τὸν κόσμον· τὰ δὲ συγγράμματα τῶν σοφῶν τε, καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐγένετο πρόξενα μεγάλης λυσιτελείας. Ἐκεῖνα γὰρ ὁ παυδαμάτωρ χρόνος ἀξηφάνισε μέχρι καιρῦ μόνον θάμβος τοῖς θεαταῖς ἐμποιήσαντα. Ταῦτα δὲ, διὰ μακρῶν αἰώνων παλαιόμενα ἀνακαινίζεται, καὶ ἀνακαινιζόμενα παλαιῦται, φέροντά τε καὶ τὸ κλέος ἀθάνατον, καὶ τὴν ὠφέλειαν ἀίδιον παντὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, καὶ δακνύοντα πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παλαιτάτας τῶν ἐθνῶν Ἱστορίας, καὶ τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τάς τε κατὰ καιρὸν ἐπισημονικὰς ἀνακαλύψεις, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο καλόν

τε

[redacted] οις μαρτυρεῖται. Καὶ ἵν' εἴπω εὐσόχως δι' αὐτῶν γι-[redacted] αὐτὰ τὰ θεάματα, καὶ τρόπαια, ὅτι ἦν ποτὲ θεάματα, καὶ τρόπαια. Πῆ γὰρ φαίνεται ἤδη τὰ τῶν Ἀθηναίων τε, Λακεδαιμόνων, Μακεδόνων, καὶ λοιπῶν περιφήμων Ἑλλήνων, πῆ τὰ Σεμιράμια ἐκεῖνα τείχη, καὶ τ' ἄλλα τῶν θεαμάτων;

Ταῦτα δὲ τὰ τῶν σοφῶν συγγράμματα σώζεταί τε καὶ σωθήσεται δι' αἰώνων, πρὸς λυσιτέλειαν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, γεραίροντα τές τε συγγράψαντας, καὶ τὲς ἐπὶ τῇ τέτων ξυγγραφῇ, καὶ τύπων ἐκδόσα προσατεύσαντάς τε καὶ συντέναντας,

„ Ἐς τ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ, Ἥλιος τ' ἀνίσχῃ, μακρά τε δένδρεα τεθήλῃ.

Καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ τοσέτῳ μᾶλλον ταῦτα πέφυκεν ἐπωφελῆ, ὅσῳ καὶ μ[illegible]
Ἱερᾷ θρησκείᾳ ἀνήκει· καθὼς καὶ ὁ παρὼν τόμος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας περιέχων τὰς Ἐκκλησιαστικάς τε περιστάσεις, καὶ πολιτικὰς (καθ' ὅσον ἀνήκει τῷ Ἐκκλησιαστικῷ) ἀπὸ ἀ-ψό. μέχρι τοῦ τρέχοντος ἔτους, εἰς ἀπάρτησιν τῶν προεκδοθέντων τριῶν βιβλίων τοῦ κλεινοῦ Μελετίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ὅπου πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τύποις ἐξέδωκα· Οἵος καὶ εἰς ποῖον ἄλλο λαμπρότερον ὑποκείμενον ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ; εἰμὴ τῇ πανεκλεεστάτῃ ΑΥ'-ΤΗΣΥ' ψηλότητι, ἥτις προελθοῦσα λαμπρῶν καὶ περιφανεστάτων προγόνων, καὶ ταῖς μέσαις ξυντραφεῖσα, καὶ ταῖς ἀρεταῖς συναυξήσασα, καὶ ἐπὶ τῶν ἡγεμονικῶν, καὶ πανεκλάμπρων θρόνων πρῶτον μὲν τῆς Μολδαβίας, ἤδη δὲ τῆς Οὐγγροβλαχίας διὰ τέτων ἀνυψωθεῖσα, καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ταύτας συνανυψώσασα, ἔσχετε πάλιν, ταύταις συμβέλοις πάντοτε χρωμένη, καὶ εὐνομίαν ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ μετὰ πάσης ἄλλης ἀγαθοτητος πρό-

νοιάν

καὶ μαθημάτων τῶν ἀρχομένων· βελομένη τε καὶ ἄρχειν ἀρίστως, καὶ κήδεσθαι τῶν ἀρχομένων ὡς πατὴρ ἀγαθὸς καὶ ἄρχων σωτήριος, καὶ λόγοις ὠραΐζειν, ὡς καλὸς παιδευτὴς, καὶ διδάσκαλος· ὥσπερ καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν βίβλον νύξιν δόντι τῇ μεγαλοπρεπέᾳ τῆς ὕψες ΤΗΣ, μὴ παριδοῦσα τὴν ταπεινήν μου Ἱκεσίαν, τύποις ἐκδῦναί μοι προσέταξεν ἐπιδαψιλεύσασα μεγαλοπρεπῶς ἢ τὰ ἀναλώματα, πρὸς φωτισμὸν ἢ λυσιτέλειαν τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν γένες τῆς πρῶτον μὲν περιφανῆς, καὶ διὰ τὰς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκεμένην μεγάλας ἀρισέας, καὶ λαμπρὰ κατορθώματα, καὶ μάλισα διὰ σοφίαν περιδόξε· νῦν δὲ πεπτωκότος τε, καὶ δυσυχοῦντος κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος. Πρὸς τῆ ὁποίᾳ τὸν ζολισμὸν ζήλῳ φιλογενεῖ φερόμενος κἀγὼ ὁ ἐλάχιςος ὁμογενὴς δὲν ἔλειψα μέχρι τῆδε τὸ κατὰ δύναμιν συντελῶν καὶ μὲ ἄλλας προλαβέσας διαφόρες ἐκδόσεις, ὧν τὰς πλείσας καὶ ἰδίοις ἀναλώμασί μου ἐκτετέλεκα ἐκ τῆς ὑσερήματός μου, ἀρκῆν

εἶναι

ἔναι κρίνας πρὸς ἀμοιβὴν τὴν τῆ γένες ὠφέλειαν, κα
ἄλλοις εὐθενεστέροις ὁμογενέσι πρὸς εὐεργετήματα μείζονα

Ἀποδεξάθω τοίνυν ταύτην τὴν βίβλον εὐμενῶς, προσφωνεμένην τε καὶ ἀνατιθεμένην τῇ αὐτῆς πανεκλάμπρῳ προσασίᾳ καθηκόταται, ὡς συντελεσῇ ταύτης καὶ χορηγῷ, καὶ τῇ ἀσπίδι τῆς ἡγεμονικῆς ΑΥ'ΤΗΣ δυνάμεως προασπισάθω, ἐπίγραμμα κλεινὸν ἐσομένην τῆ ἡρωϊκῆ αὐτῆς ὀνόματος ἀνάγραπτόν τε, καὶ ἀθάνατον.

Ὁ δὲ παντάναξ θεὸς καὶ τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς περιέποι ΣΟΥ τὴν λαμπρὰν ἡγεμονίαν ἀκλόνητόν τε καὶ ἀνεπηρέασον μετὰ πάσης εὐποτμίας τε ἢ εὐδαιμονίας, ἀρχομένη τε ὑπὸ Θεῆ, ἢ ἄρχοντος, ἢ τὰ πάντα ἀρίσως διεξάγονται, καὶ ἐς τὸπιὸν χεῖρα ὀρέγονται τῷ ἡμετέρῳ γένει πρὸς τοι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[redacted]κδόσεις, καὶ ἄλλα ἀγαθὰ εὐεργετήματα, ἵνα κἀ[redacted]
[redacted] αὐθεντικῇ ΑΥ᾽ ΤΗ῍Σ εὐνοίᾳ τε, καὶ καλοκἀγαθίᾳ περιο
πόμενος ἔσομαι ἐς τ᾽ ἂν τὸ ζῆν μοι παρῇ.

Τῆς Υ῾μετέρας θεοσεβεςάτης, καὶ μεγαλο-
πρεπεςάτης Υ῾ψηλότητος

ταπεινότατος δοῦλος

καὶ ὑποκλινὴς

Πολυζώης Λαμπανιτζιώτης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ

Τέλος πάντων φιλομαθεῖς ἀναγνῶσαι, ἰδὲ [redacted] τέταρτον Τόμον τῆς ἀκολεθήσεως τῆς Ε'κκλ[redacted] λων τριῶν τόμων, ὅπε πρὸ ὀλίγων χρόνων [redacted] τὸ ἐντελὲς αὐτῶν μέχρι τῆς σήμερον, καθ[redacted] γ'. τόμον.

Οὗτος ὁ δ'. τόμος φέρει τίτλον, Προθήκη τῆς [redacted] Ἱ'ςορίας Μελετίε Ἀρχιεπισκόπε Ἀθηνῶν, πρὸς ἀκολέθησιν τῶν ἄλλων τριῶν τόμων, ὅπε προετυπώθησαν, περιέχων πάντα τὰ γενόμενα ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι καὶ ἀρχίζων ἀπὸ 1700. ἕως τὴν σήμερον, περιγράφων εἰς αὐτὸν διεξοδικώτερα ἀπὸ τὲς ἄλλες τὰ ὅσα ἀξιόλογα συμβεβηκότα ἔτρεξαν εἰς τὸν παρόντα πολυθρύλητον αἰῶνα, μὲ τὴν ἰδίαν τάξιν, καὶ εὐφραδεςέραν φράσιν ἀπὸ τὲς προτυπωθέντας ἄλλες τρεῖς, οἱ ὁποῖοι ἕκας ος αὐτῶν περιέχει ἀπὸ ἕξη αἰῶνας, αὐτὸς δὲ μόνον ἕνα διὰ τὸ διεξοδικώτερόν τε, μ' ὅλον ὁπε εἶναι καὶ ἰσομικὴς, ὡς τὲς ἄλλες, καὶ αὐτὸ ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν συμβεβηκότων, ὁπε ἠκολέθησαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, αἱ μεταβολαὶ τῶν βασιλέων, βασιλείων, ἐπαρχιῶν, πολέμων, αἰχμαλωσιῶν, αἱρέσεων, ὁπε νεωςὶ τώρα ἐφύτρωσαν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἄλλων μυρίων πραγμάτων, ὡς θέλετε τὰ ἀναγνώσει εἰς τὲς τόπες των.

Δὲν ἐκτείνομαι εἰς τὸ νὰ φανερώσω, φιλομαθεῖς ἀναγνῶςαι! τὲς ὅσες κόπες, περισπασμὲς, βάσανα, ἔξοδα, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐναντία, ὁπε ἐδοκίμασα ἐκ συνεργείας τε μισοκάλε ἐχθρε, ἕως ὁπε νὰ κάμω τὸν τρόπον νὰ ἐκδοθῇ εἰς τὸ φῶς ὁ παρὼν τόμος, ὁπε εἰς κανένα ἄλλο βιβ-

λίον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[redacted]πον, ὡς εἰς τὸν παρόντα· τόσον μόνον λέ-
σις, ὅπε ἔτρεφε, καὶ τρέφει ὁ ὑψηλότατος,
πάσης Οὐγγροβλαχίας Κύριος Κύριος Ἀλέ-
χῶς ἡγεμονεύων διὰ τὴν ὠφέλειαν, καὶ προ-
θελε μὲ συνδράμῃ μὲ γενναῖα τε ἔξοδα διὰ νὰ
ἀποκνίσῃ, καὶ νὰ τὸν ὑσερηθῇ τὸ γένος μας·
μην νὰ παῤῥησιαθῶ εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον
ρακαλέσεων συγκατένευσεν, ὅτι νὰ δοθῇ εἰς
φες τε, καὶ δι' ἐπισασίας ἐμε. Ἐλπίζω λοιπὸν
θῆς, καὶ κάθε ἕνας ὅπε ἀπέκτησε τὲς ἄλλες τρεῖς τό-
μες πριχ[redacted] νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸν τὸν δ'. καὶ νὰ τὸν ἑνώσῃ μὲ αὐτὲς, διὰ
νὰ γένῃ τὸ σῶμα ἐντελὲς καὶ ὁλάκαιρον.

Δεχθῆτε λοιπὸν φιλομαθεῖς μὲ εὐμένειαν, καὶ αὐτὸν τὸν πολλὰ κοπιασικόν με πόνον, ὅπε θέλω χρησιμεύσει πρὸς ὠφέλειαν, καὶ πολυμάθειάν σας, ἐπειδὴ εἶναι ὅλα τὰ περιεχόμενα, ὅπε συνέβησαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅπε πολλοὶ νὰ τὰ ἐνθυμῶνται, ἐπειδὴ ἠκολέθησαν εἰς τὲς ἡμέρας των, καὶ ἂν μὲ χαρίσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς ἀκόμι ζωὴν, καὶ ὑγείαν, ἴσως ὑπερμαχήσω ἐν λόγῳ, καὶ ἔργῳ νὰ δώσω εἰς φῶς, καὶ ἄλλα τινὰ ἀξιόλογα, καὶ ἀναγκαῖα βιβλία χρήσιμα, καὶ ὠφέλιμα πρὸς τὲς ὁμογενεῖς μας, ὅπε πολλὰ ὑσερεῦνται, καὶ μάλισα ἀπὸ Ἱ̔ ςορικὰ, ἀποβλέπωντας μόνον εἰς τὴν ὅσην ἀπόκτησιν, καὶ καλὴν προθυμίαν θέλετε δείξει, καὶ παρακαλεῖτε τὸν μισθαποδότην ἅγιον Θεὸν, ὅπως δώσῃ ὑγείαν καὶ ζωὴν εἰς ὅλες ἐκείνες, ὅπε ὑπερμαχεῦν διὰ τὸ καλὸν τε γένες μας, καὶ νὰ νεύσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐχόντων τὸν τρόπον διὰ νὰ κάμνεν τὰ ὅμοια, διὰ νὰ ὠφελήσεν τὲς πλησίες των, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι παρὰ τε μισθαποδότε Θεε τὸν μισθὸν μυριοπλάσιον, καὶ ὄνομα Ἀθάνατον, καὶ Ἐῤῥωθε·

Πολυζώης ὁ Λαμπανιτζιώτης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

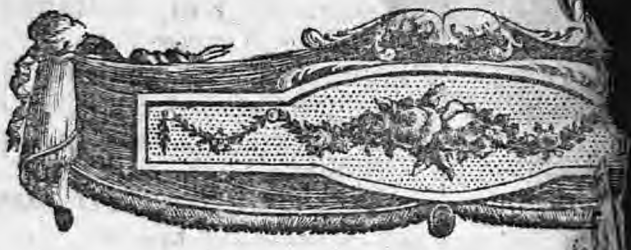

Ἔ Λ Ε Γ Χ

τῶν

Κεφαλαίων τῆ Δ'. Τόμε

Α Ι' Ω' Ν ΙΗ'.

Κεφ. Α'. Περὶ Α'χμὲτ Αὐτοκράτορος Κωνςαντινεπόλεως καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν τῆ τῆ Χριςῆ Ἐκκλησία. . σελ. 1

Κεφ. Β'. Περὶ Γ'ωσὴφ Α'. καὶ Καρόλε ς'. Αὐτοκροτόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῆ Δύσει. 10

Κεφ. Γ'. Περὶ Πέτρε Μεγάλε Αὐτοκράτορος Ρ'ωσσίας, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ. . . 26

Κεφ. Δ'. Α'ρθρα τῆς Σορβώνης περὶ ἑνώσεως τῆς Α'νατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δοθέντα Πέτρῳ τῷ Μεγάλῳ. . . 34

Κεφ. Ε'. Περί τινων Αἱρέσεων καὶ Αἱρετικῶν ἀναφανέντων εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶντος. 42

Κεφ. ς'. Περὶ τῆς Βέλλας τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ'. ἧς ἡ ἀρχὴ, ὁ Μονογενὴς τῆ Θεῆ Υ'ιός. . 50

Κεφ. Ζ'. Περὶ τῶν γενομένων Συνόδων εἰς αὐτὰς τὰς χρόνες, ἐν τῆ Α'νατολῆ καὶ Δύσει. . . 59

Κεφ. Η'. Περὶ τῶν ἐν ἀρετῆ, καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Ε'λλήνων εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος. 67

Κεφ. Θ'. Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Δυτικῶν ἀνδρῶν εἰς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος. 73

Κεφ. Ι'. Περὶ Μαχμὲτ, ἢ Μωάμεθ Ε'. Ο'σμάνε Γ'. Μεςαφᾶ Γ'. τῶν Αὐτοκρατόρων Κωνςαντινεπόλεως, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῆ τῆ Χριςῆ Ἐκκλησία. 81

Κεφ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. τῶν Δυ- . 94 Πέ- βὰν ο- . 115 ψ- . 121 ων, καὶ . . 122 σφαλερὰ διδα- ξαν γραψάντων Δυτι- κῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα . 128

Κεφ. Ις'. Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Ἑλλήνων ἀνδρῶν εἰς τὰς ἀρχὰς τῦ παρόντος αἰῶνος. 136

Κεφ. ΙΖ'. Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Δύσει εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. 147

Κεφ. ΙΗ'. Περὶ Ἀρδεΐνε Βερβυερίε τῶν νέων Πελαγιανῶν, καὶ ἑτέρων σφαλερὰ δοξαζόντων. . . 153

Κεφ. ΙΘ'. Περὶ τῆς Αἱρέσεως τῦ Μαλαγρίδα. 161

Κεφ. Κ'. Περὶ Ἑτέρων Αἱρετικῶν Πελαγιανῶν ἐκ τῆς Ἑταιρείας τῦ Ἰησῦ. 165

Κεφ. ΚΑ'. Περὶ τῦ Οὐλτραγιέκτῳ σχίσματος καὶ τῆς ἐν αὐτῷ Συνόδε. 173

Θέσπισμα Α'. Ὅτι τὰ πραχθέντα εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον νὰ μὴ προξενήσωσι ζημίαν εἰς τινά. . 175

Θέσπισμα Β'. Ὅτι ὁ Κλῆρος νὰ συνέρχηται συχνότερα. . . 176

Ἀναφορὰ Β'. Περὶ τῦ Σχίσματος τῶν Γραικῶν. 177

Ἀναφορὰ Γ'. Περὶ τῦ Πρωτείε τῦ Ἀκρε Ἀρχιερέως. . . 179

Ἀναφορὰ Δ'. Περὶ ἀξιοπίσε τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ περὶ τῆς ἐξεσίας τῆς κατὰ σποράδην Ἐκκλησίας. 181

Ἀναφορὰ Ε'. Περὶ τῆς Ὁμολογίας Πίσεως Πίε Δ'. . . . 182

Ἀναφορὰ ς'. Περὶ τῆς τῶν Ἐπισκόπων ὑπεροχῆς. . . . 183

Ἀναφορὰ Ζ'. Περὶ συγκαταβατικῶν γραμμάτων, ἀφορισμῦ καὶ παραδόσεως. 184

Ἀναφορὰ Η'. Περὶ τῶν δογμάτων Ἀρδεΐνε καὶ Βερβυϋέρε. . . 187

Ἀναφορὰ Ι'. 191

Ἀναφορὰ ΙΑ'. Κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων περὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὰς προεδρίας. . . . 192

Κεφ. ΚΒ'. Περὶ Μεσαφᾶ Γ'. Ἀχμὲτ Δ'. καὶ Σελὶμ Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. 195

Κεφ. ΚΓ'. Περὶ Ἰωσὴφ Β'. καὶ Λεοπόλδε Β'. τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν. 197

Κεφ. ΚΔ'. Περὶ τῦ Διωγμῦ κατὰ τῶν Διαφωνέντων ἐν Λεχίᾳ. 209

Κεφ. ΚΕ'. Περὶ Πέτρε Γ'. Αὐτοκράτορος Ῥωσσίας, καὶ Αἰκατερίνης Β'. 217

Κεφ. Κς'. Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἰς τὸν παρόντα αἰῶν. . . . 221

Κεφ. ΚΖ'. Περὶ τῶν περιφήμων Πεπαιδευμένων Εὐρωπαίων εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. . . . 226

Κεφ. ΚΗ'. Περὶ τῦ τάγματος τῶν Ἰησυϊτῶν. 233

Κεφ. ΚΘ. Κατὰ τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἰησυϊτῶν. 245

Κεφ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΩΝ ΚΕΦΑΛ

ρ. Λ'. Περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀνατολικῶν Ὀρθοδόξων ἐν Βενετίᾳ. 261

ρ. ΛΑ'. Περὶ Κορνηλίου Γ'ανσενίου καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ. . . 272

ρ. ΛΒ'. Συγκατανεύσης τῆς Θείας Χάριτος. 280

ρος Α'. Τί ἐστὶ Πνευματικὴ Συνόλευσις, καὶ τίνες αἱ νόμιμαι αἰτίαι ταύτης τῆς Διοικήσεως; 283

Μέρος Β
αὐτ
Περὶ Ἐπ
εἰσὶν
Κεφ. ΛΓ
ἐν Ρ
Κεφ, ΛΔ
Αἱρε

Ε'Κ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚ[illegible]
ΙΣΤΟΡΙΑ.
ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΗ'.
ΑΓΩΝ ΙΗ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Ἀχμὲτ Αὐτοκράτορος Κωνσταντινεπόλεως καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν τῇ τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινεπόλεως Ἀχμὲτ Γ'. μετὰ τὴν ἔξωσιν τῆ ἀδελφῆ τε Μεσαφᾶ Β'. τῷ 1703 Αὐγέσε 11. τὸ πρῶτον ὁπῆ ἐπενόησεν ἦν, νὰ σερεωθῇ εἰς τὸν κινδυνώδη θρόνον, διὸ ἐφιλιώθη μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἀγκαλὰ οἱ ἐπαναστάται τῆς Οὐγγαρίας τὸν ἐπροσκαλέσαν νὰ τὲς βοηθήσῃ κατὰ τῆ Αὐτοκρά-

Ἀχμὲτ Γ'. Αὐτοκράτωρ Κωνσταντινεπόλεως ἀπὸ Χ. Γ. 1703.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ε, ἔμεινε σερεὸς εἰς τὴν γνώμην τε, ἕως ὅτε δὲν ἐφοβεῖ-
πόλεμον· ὕσερον παρακινηθεὶς ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις Καρόλε
ησε πόλεμον κατὰ τῶν Ρ'ωσσων τῷ 1710. εἰς τὸν ὁποῖον πόλε-
ταν ἐπερικύκλωσε τὸ σράτευμα τῦ μεγάλε Πέτρε πλησίον
ποταμὸν Πρὰθ, ἔδειχνε περισσοτέραν φρόνησιν, ἢ ὀλι-
γυρίαν, ἤθελεν ἐξολοθρεύσῃ τὸ Ρ'ωσικὸν σράτευμα, καὶ
ὅλως πιάσῃ τὸν Πέτρον, καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελεν ὑσερήσῃ
Ρ'ώσσες ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα τῦ νὰ βλάψωσι πλέον τὲς Ὀθω-
Ἀλλ' ἡ θεία Πρόνοια ἀλλέως διατάξασα, ἐτύφλωσε τὸν
νεν ἡ εἰρήνη ὠφέλιμος διὰ τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, ὠφελιμω-
Ρ'ωσσίαν, καὶ τὸν Πέτρον, ὅσις ἐσώθη ἀπὸ ἕνα βέβαιον ἀ-

...Ὀργισθεὶς ὁ Ἀχμὲτ κατὰ τῦ Βεζύρη, ὕψωσεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀ-
Ἀλῆ Πασᾶ, ἀγχίνουν, πολεμικὸν καὶ πολιτικὸν, ἀλλ' ἄγριον ἐνταῦ-
καὶ σκληρὸν, ἀπὸ τὰς παρακινήσεις τῦ ὁποίε ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῶν
Ἐννετῶν τῷ 1714. τὲς ὁποίες βέβαια ἤθελε ταπεινώσει ἂν δὲν ἐμεσίτευε
Κάρολος ς'. Αὐτοκράτωρ Γερμανίας. Ὁ Ἀχμὲτ ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐψή-
φισε τὴν μεσιτείαν τῦ Αὐτοκράτορος, ἀλλὰ καὶ ὀργίσθη διὰ μίαν ἐπιστολὴν
σφοδρὰν τῦ Καρόλε, καὶ κινεῖ πόλεμον καὶ κατ' αὐτῦ. Εἰς αὐτὸν τὸν πό-
λεμον, ἔγινεν ἡ θαυμασὴ μάχη μεταξὺ τῦ Βεζύρη, καὶ τῦ Εὐγενίε τῦ
Ἀρχισράτηγος τῶν Γερμανῶν πλησίον τῦ Πετερβαραδίνε, μὲ ἀφανισμὸν
15000 Ὀθωμανῶν, καὶ τὸν χαμὸν τῦ Τεμισβαρίε, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσαν οἱ
Γερμανοὶ, ὕσερον ἀπὸ μίαν ὑσέρησιν 164. χρόνων. Μάλισα ἐπροχώρησαν
οἱ Γερμανοὶ ἕως μέσα εἰς Βλαχίαν, ἐκυρίευσαν τόπες, καὶ ἐπῆραν αἰχμάλω-
τον τὸν αὐθέντην Νικόλαον Μαυροκορδάτον. Τότε ἠναγκάσθη ὁ Ἀχμὲτ
νὰ ζητήσῃ τὴν εἰρήνην. Ἐν ταὐτῷ ἐπολεμᾶσεν ὁ Ἀχμὲτ καὶ τὲς Ἐννετὲς
διὰ θαλάσσης, καὶ τὲς ἐπῆρε πολλὲς τόπες, ὡς Κόρινθον, Ναύπακτον, Μο-
θώνην, Κορώνην, καὶ Ἀνάπλι, καὶ ἐχύθη πολὺ αἷμα χριστιανῶν, μάλισα
Ἐννετῶν.

Ἐπανάσασις εἰς Κωνσαντινέπολιν.

§. 3. Τῷ 1730. Γεν. 23. εὐγῆκεν ὁ Ἀχμὲτ ἀπὸ Κωνσαντινέπολιν
ἵνα ὑπάγῃ νὰ πολεμίσῃ τὲς Πέρσας, καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ Σκύταρι μερικὸν καιρὸν, ἢ διατὶ δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον, ἢ μόνον ἵνα φοβίσῃ τὲς Πέρσας ὁδηγῶν μόνος τε τὸ σράτευμα, ἢ καὶ διατὶ δὲν ἦσαν ἕτοιμα ὅλα τα ἀναγκαῖα τῦ πολέμε. Τῦτο ἐφάνη ἀρκετὸν νὰ ἐγείρῃ εἰς Κωνσαντινέπολιν μίαν φοβερὰν ἐπανάσασιν, νὰ καταβιβασθῇ ὁ Ἀχμὲτ καὶ νὰ ὑψωθῇ ὁ ἀνεψιός τε Μαχμὲτ. Τόσα ἐπροξένησεν αὐτὴ ἡ ἐπανάσασις, καὶ τόσον παράδοξος ἐφάνη ὥσε εὔλογον μοὶ φαίνεται νὰ ἀναφέρω πλατύτερον περὶ αὐτῆς.

Χαλὶλ Ἀποσάτης.

§. 4. Ἠπειρώτης τὶς Χαλὶλ τῷ ὀνόματι, Γιαννιτζάρης τῷ ἐπαγγέλματι κοινῶς Πατρόνα ἐπωνομαζόμενος, ἐπειδὴ διὰ πολὺν καιρὸν εἶχε δελευσει εἰς τὰ κάτεργα μὲ αὐτὸ τὸ ὀφίκιον, ἰδὼν ὅτι τὸ σράτευμα ἐδυσαρεσᾶσε δι' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ λαὸς νὰ γογγύζῃ διὰ τὰ πολλὰ βάρη, ἐσοχάσθη

νὰ

νὰ καμῃ μίαν ἐπανάστασιν, χωρὶς μόνος τε νὰ ἰξεύρῃ τὸ δ...
ρικὲς τῶν φίλων τε, καὶ ἀφ' ἓ τὲς πλάττει μίαν ὀπτασί...
ὁ Θεὸς ὀργισμένος κατὰ τῆ Σελτάνε καὶ Βεζύρη, διατὶ ἐκ...σ...
εἰς τὴν ἀναπαυσίν τες, καὶ ἡδονάς τες, καὶ ἔβαναν εἰς φα...ε...
στράτευμα εἰς ἕνα ἄδικον πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, ἄπε...
μίαν ἐπανάστασιν, νὰ καταβιβάσῃ τὸν Α'χμέτ. Ε'πῆνε...
Χαλὶλ, καὶ ἐδιώρισαν τὴν ιζ'. Σεπτεμβρίε, ὡς ἀρχὴν τῆ ἔργ...
ἡμέρα συνήχθησαν εἰς τρία μέρη, ἔσυραν πλῆθος λαῦ πρ...
Ο' Χαλὶλ λαβὼν μὲ ἕνα χέρι τὸ φλάμπερον, καὶ μὲ τὸ ...
φαίαν, ἄρχησε νὰ τρέχῃ διὰ τῆς πόλεως φωνάζων, ὅσις εἶ...
σελμάνος, ἂς ἀκολυθήσῃ τὸ φλάμπερον. Τῆτο μαθὼν ...
καὶ ἐλθὼν νυκτὸς εἰς τὴν πολιν, ἠθέλησε μὲ τὸ ἥμερον νὰ ...σχει
δὲν ἤκυσε τὴν συμβυλὴν τῶν ὀπαδῶν τε, ὁπῆ τὸν ἐπαρακινῆσαν ...
γοποιήσῃ, καὶ ἔδωκε τόσον καιρὸν ὡςε οἱ ἐπαναςάται ἐσύναξαν π...
λαῦ· τὰ λόγια πλέον δὲν ὠφελῆσαν, ἐπειδὴ ἐφώναζεν ὁ λαὸς, πῶς τὸ
μόνον ῥίπτειν τὰ ἅρματα ὅταν λάβωσιν τὸν Βεζύρην, τὸν Μυφτῆ, τὸν Κιαγιὰ, καὶ τὸν Καϊμακάμην, ὡς αἰτίες τῆς ἐπαναςάσεως μὴ δικαίως διοικῆντες. Ε'ως τόσον μερικοὶ αὐτῶν ἐλεηλατῆσαν τὲς οἴκες ἐκείνων ὁπῆ εἶχον μέρος εἰς τὴν διοίκησιν, μάλιςα τῆ Βοεβόδα τῆ Γαλατᾶ, τῆ ὁποίε τὴν οἰκίαν κυρσεύσαντες, ἔῤῥιψαν ὅλα τε τὰ πλέτη ἔξω ἀπὸ τὰ παράθυρα, λέγοντες, δὲν εἶναι πρέπον ἕνας καλὸς Μωσυλμάνος νὰ μιανθῇ μὲ τὰς ἁρπαγὰς καὶ ἀδικίας· αὐτὰ ἦσαν πλέτη συναγμένα μὲ βίαν καὶ ἀδικίας ἀπὸ τὲς γγιαὲρ (ὡς συνηθίζωσι νὰ λέγωσι τὲς Χριςιανὲς) ὅθεν δίκαιον νὰ τὰ πάρωσιν αὐτοί. Οὔτε εὑρέθη ἕνας Τὲρκος νὰ πάρῃ κἂν ἕνα βελόνι, ἀλλ' ὅλα τὰ ἐσύναξαν οἱ Χριςιανοί.

§. 5. Τότε ἔδωκεν ὁ Αὐτοκράτωρ προσαγὴν τοῖς Χριςιανοῖς νὰ ἁρματωθῶσι, καὶ νὰ κτυπήσωσι τὲς ἐπαναςάτας, ἀλλ' ὁ Χαλὶλ ἐδιαλάλησε πῶς ἂν οἱ Χριςιανοὶ μείνωσιν ἥσυχοι εἰς τὰ σπήτιά τες, δὲν θέλει ἐνοχληθῆν, εἰδεμὴ θέλει τὸ μετανοήσειν. Καὶ διὰ νὰ δείξῃ καὶ ἐμπράκτως τὴν ἀλήθειαν, ἐτιμώρησε μερικὲς Τὲρκες σκληρῶς, ὁπῆ ἐπείραξαν Ε'κκλησίας, καὶ οἴκες Χριςιανῶν ἐναντίον τῆς προσαγῆς τε. Ο'θεν καὶ οἱ χριςιανοὶ ἔμειναν εἰς τὰς οἰκίας των, προσμένοντες τὸ ἀποβησόμενον. Ε'πρόσαξε προσέτι ὁ Χαλὶλ νὰ εἶναι ἀνοικτὰ ὅλα τὰ ἐργασήρια χωρὶς φόβου, νὰ πωλῶνται ὅλα τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν φόβον ἦσαν ὅλα σφαλισμένα, εἰς τρόπον ὅτι, ἕως ὁπῆ ἐβάσαξεν ἡ ἐπανάσασις, ὄχι μόνον δὲν ἦτον ἔλλειψις εἰς Κωνσαντινόπολιν, ἀλλα καὶ μεγάλη φθίνια.

Καταβιβάζεται ὁ Α'χμέτ.

§. 6. Ε'καταλαβεν ὁ Α'χμὲτ πῶς δὲν εἶναι πλέον ζωὴ δι' αὐτὸν, ἂν δὲν εὐχαριςήσε τὲς ἐπαναςατας, διὸ ἐξωρίζει τὸν Μυφτῆ, ῥίπτει εἰς τὰς ὁδὲς τὰ νεκρὰ σώματα τῆ Βεζύρη ὁπῆ ἦτον καὶ γαμβρός τε, τῆ Κιαγιᾶ, καὶ τῆ Καϊμακάμ. Α'λλ' ἀντὶ νὰ ἡσυχάσωσιν οἱ ἐπαναςάται, ἄρχησαν μᾶλλον κατὰ τῆ Αὐτοκράτορος, ὀνομάζοντές τον ψεύςην, καὶ παραβάτην

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ς, ἐπειδὴ καὶ εὑρέθη ἀπερίτμητος. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ ...νὸς Α'ρμένιος τῷ γένει, ὅσις ἐλθὼν εἰς Κωνσαντινούπολιν ...εἶναι Μωσυλμάνος, καὶ ἔφθασε νὰ γίνῃ Βεζύρης. Ο'θεν τὰ δύω πτώματα εἰς δύω βένδρα ἔδεσαν τὸ σῶμα τῦ Βεζύ-...ένὸς ἵππυ, καὶ τὸ ἔσυραν ἕως εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον, ...ὰς δοθῇ ὁ ἀληθὴς Βεζύρης ζωντανός· καὶ ἔλεγον ὅτι ἐπειδὴ ...ν αἴτιον τῦ ἐξολοθρευμῦ τῆς βασιλείας, ἤγουν τὸν Βεζύρην, ...ς βασιλείας. Ματαίως ἐδοκίμασεν ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ τὰς αὐτοὶ ῥίπτοντες τὸ σῶμα τῦ Βεζύρη εἰς τὰς κύνας, ἔσειλαν ὀνόματι, ἀπὸ τὸ τζαμὶ τῆς Α'γίας Σοφίας, πρὸς τὸν Αὐ-βως ἐπαῤῥησιάσθη ἐνώπιον τῦ Α'χμέτ. „ Αὐθέντη, τὸν ...σιλεία σε ἐτελείωσεν, οἱ ὑπήκοοί σε δὲν θέλυν πλέον να ...ωρίζυν διὰ Αὐτοκράτορα. „ Αὐτὰ μόνα τὰ λόγια ἐξάθησαν ἱκανὰ νὰ ...τὸν Α'χμὲτ νὰ τρέξῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῦ Μαχμὲτ, καὶ νὰ τὸν χαι-...ήσῃ ὡς Αὐτοκράτωρα λέγων αὐτῷ. „ Μὴν ἐμπιστευσαι πολὺ εἰς τὰς „ ὑπηργὰς τῆς βασιλείας, ἔτε νὰ τὰς ἀφήνῃς πολὺν καιρὸν εἰς τὸ ἐπάγγελ-„ μά τῆς, ἀλλὰ νὰ τὰς ὑποχρεώνῃς συχνὰ νὰ δίδυν λόγον τῆς διοικήσεώς „ των. Α'ν ἐγὼ ἐφυλαττα πάντοτε τοιαύτην πολιτικὴν ἤθελε τελειώτω „ τὴν βασιλείαν μυ τόσον εὐτυχῶς ὡς τὴν ἀρχήνισα. Εὔχομαι τὸ βασι-„ λειόν σε εὐτυχέσερον, σὲ παρακαλῶ διὰ τὰς ὑιάς μυ, καὶ διὰ ἐμέ" Υ"-σερον ὑπῆγε μόνος τυ καὶ ἐσφαλίσθη εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν ὅπυ εἶχε τὸν ἀνεψιόν τυ, ὅπυ καὶ ἀπέθανε μετὰ πέντε χρόνυς, βασιλεύσας 27.

Γ"δε περὶ αὐτῦ Ε'τήσιον Γ'σορίαν Γ'ταλ. τὸν Σχιδιον Τ. Β'. τῶν Ο'θωμανικῶν Αὐτοκρατόρων. Γ'σορίαν τῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει ἐπαναστάσεως τῦ 1730. 1731. τὸν Βιάγκην Γ'σορικὴν περιγραφὴν τῆς ἐν Πασσαροβίτζ εἰρήνης. Τίμωνα Χρονολογία τῶν Ουγγρικῶν καὶ Γρανσυλβανικῶν ὑποθέσεων. Τὸν Κιαρον Γ'σορίαν τῆς Βλαχίας, Αυγουσίνου Ουμικάλια. Γ'σορ. τῦ πολέμυ μεταξυ Καρόλυ ς'. καὶ Α'χμὲτ Γ'. Γ'σορίαν νεωτέρων Κινῶν Τ. Α'. σελ. 267. καὶ ἄλλυς.

Πατριάρχαι Κωνς. Γαβριὴλ Γ'.

§. 7. Ε'πὶ τῆς βασιλείας τότε τῦ Αὐτοκράτορος πατριάρχαι Κωνσαντινουπόλεως ἐχρημάτισαν Γαβριὴλ Γ'. ἐκ Σμύρνης, Μητροπολίτης Καρχηδόνος (α) ἀνὴρ

(α) Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ Γ'. Τόμ. τῆς παρούσης Γ'σορίας Αἰῶνι 12'. κεφ. 13'. παραγ. 5. ὁ Μελέτιος καλῆ αὐτὸν Γαβριὴλ Β'. ἀλλ ἐκ ὀρθῶς διότι Αἰῶνι 13'. κεφ. 14'. παραγ. 4. καλῆ πρῶτον τὸν Γαβριὴλ Θεσσαλονίκης, ἀγκαλὰ κ' μόνον τὸ ὄνομα ἀναφέρει περὶ αὐτῦ, κ' ἓδὲν ἕτερον, κ' κατωτέρω καλῆ Β'. Γαβριὴλ Γάνε. Υ'στερούμενος τότε τῶν Κωδίκων τῶν πατριαρχῶν δὲν ἐδυνήθην νὰ διορθώσω τὴν παραδρομὴν τῦ Μελετίε· τώρα δὲ δίκαιον νὰ τὴν διορθώσω, λέγων ὅτι τῷ 1691. κοινῇ ψήφῳ ἀνήχθη εἰς τὸν θρόνον Γαβριὴλ Θεσσαλονίκης ἀνὴρ θεοσεβὴς, κ' ἐνάρετος, ὅσις ἀρξωκήσας, μετὰ ἓξ μῆνας ἐκοιμήθη. Προεχειρίσθη δὲ ὁ Α'θηνῶν Θεοφάνης, ὅσις ὁμοίως τῷ Γαβριὴλ ἐτελεύτησε μετὰ ἓξ μῆνας, ἢ κατ' ἄλλυς ἑπτά.

ἀνὴρ νηνεχὴς, φρόνιμος, πρᾶος, καὶ εἰρηνικὸς, ὅσις ὁσίως κ
τὸν θρόνον ἔτη πέντε, ἢ κατ' ἄλλους πέντε ἔτη, καὶ μὴν
ἄλλους ἔτη μόνα τέσσαρα, βαρὺ θανάτῳ ἐτελεύτησε μη
τῆς πατριαρχίας τῷ 1703. ἐκανόνισε συνοδικῶς, εἰς τὸν
μὸν συγκατατάξας, Διονύσιον Α'ρχιεπίσκοπον Αἰγίνης,
ποῖα τὸ λείψανον σώζεται εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἐκτελῶν θα

§. 8. Μετὰ τὸν Γαβριὴλ, κοινῇ γνώμῃ τῆς Συνόδ
ρακλείας Νεόφυτος, μυσικὸς συμβιλάτωρ τῆ Αὐτοκράτορος
κῦρος ἀπὸ τὸν Βεζύρην, ἐσυκοφαντήθη παρ' ἐχθρῶ τινος,
τὲ καὶ προδότης τῆς βασιλείας, διὸ εἰς κάτεργον καταδικάς
τὴν αἰτίαν καὶ πολλοὶ δὲν ἀναφέρουσι τὸν Νεόφυτον μεταξὺ
Α'ντ' αὐτῆ δὲ ἀναβιβάζεται εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν Κυ
ρείας, τὴν ῥάβδον δὲς αὐτῷ ὁ Κυζίκη μητροπολίτης, ἐχήρευε γὰρ
ρακλείας θρόνος, μετὰ τὸν Νεόφυτον. Οὗτος ὁ Κυπριανὸς κατὰ τὰ σ
θης καὶ μέθυσσος, καὶ εἰς ἄκρον ἐρασιχρήματος, ἐμισήθη παρὰ πάντων Γ
ἐπροσκλαύθησαν πρὸς τὸν Βεζύρην ὡς ἀνάξιος τῆς Πατριαρχείας, καὶ ἐξορί-
ζεται εἰς τὸ ὄρος, πατριαρχεύσας ἔτη δύω, καὶ μῆνας ἕξ· ἕτεροι δὲ λέγου-
σιν ὅτι ζῶν ἁπλῶς, καὶ χωρὶς ἐπίδειξιν, μάλιστα θέλων νὰ ἀνανεώσῃ τὴν
ἀρχαίαν σεμνότητα, καὶ τὴν εὐταξίαν, ἀπηγόρευσε τὰ πολύτιμα καὶ πολυ-
έξοδα φορέματα, ὅλα τὰ ἀργυρὰ σκεύη· καὶ ἠνάγκασε τὺς ἱερωμένους νὰ ζῶν
μὲ λιτότητα, διὸ καὶ ἐμισήθη, καὶ ἐκατηγορήθη.

Α'θανάσιος Α'δριανουπόλεως.

§. 9. Μετὰ τὸν Κυπριανὸν γίνεται Πατριάρχης Α'θανάσιος Α'δριανου-
πόλεως, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, εἰδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Α'-
ραβικῆς διαλέκτε, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ μουσικῇ ἦν τέλειος. Α'λλ' ἐπειδὴ μὲ σφο-
δρότητα καὶ αὐςηρότητα ἄρχησε νὰ διοικῇ, ἐφθονήθη, καὶ διεβλήθη πρὸς
τὸν Βεζύρην, ὡς ἐρασὴς χρημάτων, καὶ νεωτερίζων εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἡ-
μῶν, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα ἡ αἰτία αὐτῆ ἦν ἡ τῶν Φράγκων βίβλων ἀνάπτυ-
ξις, ἐμετέφραζε τότε τὸ τετράγλωσσον Λεξικὸν τῆ Μενίνσκη εἰς τὴν Ε'λ-
ληνικὴν διάλεκτον. Ο'θεν ἀνελπίςως μ' ὅλον ὅπῃ εἶχε καὶ πολλὺς συμβου-
θὺς ἐξάγεται τῆ θρόνε, ἀφ' ἧ ἐπατριάρχευσεν ἔτος ἕν, καὶ μῆνας τέσσαρας,
καὶ ἀντ' αὐτῆ γίνεται Κύριλλος Κυζίκη ὁ Λέσβιος, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ βίῳ
σεμνῷ κεκοσμημένος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς παιδείας, τῆς τε Γ'ερᾶς Γραφῆς
καὶ τῶν Πατέρων. Οὔσης δὲ τῆς βασιλείας εἰς Α'δριανοπολιν διὰ τὰς τότε
κατὰ Γερμανῶν ἐκστρατείας, ἦτον ἐκεῖ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδε καὶ
τῆ Κλήρε. Μία τῶν ἡμερῶν ὁ Βεζύρης ἐκάλεσε τὸν Πατριάρχην διά τινα
αἰτίαν, καὶ δυσαρεσηθεὶς εἰς τὴν ἀπόκρισίν τε ἐκίνησεν ὁ Βεζυρης τὴν κεφα-
λὴν

Κύριλλος Κυζίκη

ἑπτά. Κοινῇ δὲ γνώμῃ, Μελέτιος Α'λεξανδρείας ὁ Πηγᾶς, ἐγένετο τοποτηρητὴς τῆ θρό-
νε διὰ ἕνα χρόνον. ὕςερον ἐκαλέσθη τὸ Β'. ὁ Ματθαῖος, ὅσις πατριαρχεύσας ἔτη 4. κατ'
ἄλλους δὲ 5. ἐξεβλήθη τῆ θρόνε, ᾗ ἀπελθὼν ἐν τῷ Α'θωνι, ᾗ μεγαλοσχημονήσας, ἔμει-
νεν ἐκεῖ. Μετ' αὐτὸν δὲ γίνεται ὁ Ματθαῖος Γ' ωαννίνων τὸ Β'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τες οἱ περὶ αὐτὸν ἤθελον νὰ φιλιώσωσι τὸν πατριάρχην
δυναμένων· αὐτὸς δὲν ἐφρόντισε παντελῶς, ὅθεν κατα-
τὸν ὁποῖον ἐδιοίκησε μῆνας δεκαοκτώ· καὶ ἀντ' αὐτῦ τὸν
νὸς τὸ β' ὅσις μετὰ τέσσαρας μῆνας ἐξεβλήθη διὰ
αὐξήσῃ τὸν ἐτήσιον φόρον. (α)

ᾶς Γ'. ὁ Χαλκηδόνιος, ὁ χρηματίσας πρῶτον Α'ρχιεπίσ-
Κλαυδιοπόλεως, καὶ τρίτον λιγυρικῶς Α'λεξανδρείας· ἐ-
τῦ γυνσίυ πατριάρχυ Α'λεξανδρείας, λαμβάνει αὐτὸς
θεὶς δὲ παρὰ τῦ κλήρυ καὶ λαῦ τῆς Α'λεξανδρείας ἦλθεν
λιν, καὶ διέτριβεν εἰς τὸν οἶκον τῦ χατζῆ Γωάννυ, μέγα
ῶν υἱῶν αὐτῦ, καὶ συγγενῶν παρὰ τοῖς ἐν τῇ Πόρτᾳ,
τοίων, μάλιστα τῦ Μανολάκη Γυνάρεως (μὴ θελησάντων
ρχευσάντων Κυρίλλυ καὶ Κυπριανῦ ὑποσχεθῆναι τὴν προσθή-
σχέθη νὰ δώσῃ ἴκοσι τάλαντα τῷ Βεζύρῃ (ὅσις φιλοδίκαιος ὢν,
νικώμενος ἀπὸ χρήματα, ὡς οἱ πρὸ αὐτῦ, ἐδιώρισεν ὅσα λαμβάνουσιν
οἱ Βεζύριδες ἐπὶ τῶν πατριαρχευσάντων νὰ δίδωνται εἰς τὸ κοινὸν, ἤτοι εἰς
τὸ μυρί) διὸ γίνεται Πατριάρχης, ἢ κάλλιον τύπος πατριάρχυ, ἐπειδὴ τὸ
πᾶν ἔσεκεν εἰς χεῖρας τῶν υἱῶν τῦ χατζῆ Γωάννυ, οἵτινες ἔρριπταν κατάσιχα,
ἐσύναζαν παντοίοις τρόποις χρήματα μὲ πρόφασιν ὅτι τὰ ἐξόδευσαν εἰς
τὰς μεγισάνας τῆς Αὐλῆς· διὸ ἀγανακτώντων τῶν ἀρχιερέων, ἔπασχαν νὰ
ἐκλέξωσιν ἕτερον Πατριάρχην. Γερεμίας δὲ ὁ Πάτμιος, ὁ τότε Καισαρείας
ποθῶν τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ κινήμενος ἵνα φέρῃ εἰς ἔκβασιν τὸν σκοπον
τυ, ὑπεσχέθη διπλᾶ κατ' ἔτος, ὅθεν καταβιβάζεται ὁ Κοσμᾶς
πατριαρχεύσας ἔτη δύω, καὶ διὰ μεσιτείας τινῶν φίλωντυ, λαμβάνει τὸν
Α'λεξανδρείας Θρόνον, καὶ ἀναβιβάζεται Γερεμίας Γ'. 1715.

Γερεμίας Γ'. §. 11. Γερεμίας Γ'. ἀνὴρ κατὰ τὸν Προκόπιον εὐσεβείᾳ καὶ τρόπων χρηστότητι σεμνυνόμενος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώττης καὶ Ε'κκλησιαστικῆς εὐταξίας κτλ'. Οὗτος ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, καὶ ὑπὸ τῶν Α'ρχιερέων διὰ τὴν προδηκην εἰς τὸ μυρὶ, διὰ τὸ ὑπέρογκον, καὶ δραξήριόν τυ ἦθος, ἐζήτησεν ὁρισμὸν γνώμῃ τῶν Α'ρχιερέων καὶ Α'ρχόντων, ἀνακαινίσαι τὸ Πατριαρχεῖον κατασεσαθρωμένον ὂν καὶ κινδυνεύον νὰ πέσῃ. Δο-

δέν-

(α) Τόσον ὁ τῦ πρώην Κωνσαντινόπ. Καλλινίκ Κώδηξ περὶ τῶν πατριαρχευσάντων, ὅσον καὶ ὁ τῦ Α'ρχιδιακόνυ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Παγκρατίυ Δημάρ, ἔχυσι τὸ ὅτι αὐτὸς ὑπεσχέθη τὸ μυρὶ, ἀλλὰ πρέπει λάθος νὰ ἦναι. Διότι ἂν ἤθελεν ὑποσχεθῇ τὸ μυρὶ δὲν ἐδιώκετο ἀπὸ τὸν Θρόνον, καὶ δεύτερον συμφωνοῦσι καὶ οἱ δύω κατωτέρω, ὅτι πρῶτος ὁπᾶ ὑπεσχέθη τὸ μυρὶ ἐζάθη ὁ Κοσμᾶς. Ὁ πρῶτος λέγυσι, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ὑπεσχέθη, μὴ θελησάντων τῶν προπατριαρχευσάντων Κυρίλλυ καὶ Κυπριανῦ ὑποσχεθῆναι, ὁ δεύτερος λέγυσιν ἄτυ, ὅτος ὁ πρῶτος (ἤγυν ὁ Κοσμᾶς) ὑποσχεθεὶς τὴν φορολογίαν. Ὅθεν φανερὸν πῶς καὶ οἱ δύω Κώδικες ἂναι σφαλτοί. καὶ ὅτι λείπει τὸ, ἀρνητικὸν μή· ἤτοι μὴ ὑποσχεθὰς τὸν ἐτήσιον φόρον, ἤτοι τὸ μυρὶ, ἐξώσθη τῦ θρόνυ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέντος δὲ τῦ ὁρισμῦ δι' ἐπιμελείας τῦ Γ'ερεμία, τῦ κλ
πολλὰ χρήματα, ἀνηγέρθη ὁ Ναὸς τῆς μεγάλης Ε'
ἦτον σχεδὸν τελειωμένος ἔπεσεν ἡ σέγη, ἐπειδὴ ἦτον
δεύτερον ὁρισμὸν ὁ Πατριάρχης καὶ ἀνακαινίσθη ὡς τῦ
ὁμῦ καὶ τὰ ἄνωθεν Συνοδικὰ καὶ Κελλεῖα. Η'γοράσθη
γενῶν Α'ρχόντων ἵνα κάθηται ὁ Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος
τριάρχη Νεοφύτε. Ω'ν δὲ ὁ Γ'ερεμίας πρὸς τὲς Α'ρχιερεῖ
δεχόμενος τὰς μεσιτείας των, ἀλλ' ἀπαιτῶν χρήματα πρ
παρ' αὐτῦ ἐξοδευθέντων, διεβλήθη θανασίμως ὡς ἐπίβ
Πέτρῳ Ρ'ωσσίας ἵνα ἐκρατεύσῃ κατὰ τῆς βασιλείας, κα
μάχης· διὸ ἐφυλακώθη εἰς Α'δριανόπολιν, ἐκεῖ ὄντος τ
καὶ πάντες ἐφοβῦντο τὸν θάνατον ἢ τὴν ἔξωσιν. Αὐτ
ἀθωότητά τε, καὶ ἐξοδεύων ὑπὲρ τὰ 100. τάλαντα, ἀνέβη πά
θρόνον ἕως τῦ 1725. Δεκεμβ. 20. Ε'ν τῷ ἀναμεταξὺ ἐξακολουθῶν
τῇ ἱκανοποιήσιν τῶν ἐξόδων τε, καὶ μισθένος παρὰ τε τότε λαβόντος Γ
Η'γεμονείαν Μολδαβίας Γρηγορίε Γκίκα, διατὶ δὲν ἐσυγχωρησεν αὐτῷ ἄνδ
μόν τι ζήτημα, δηλαδὴ μὴ δίδες ἄδειαν τῇ ἀδελφῇ τῦ Γκίκα νὰ χωρίσῃ τὸν
νόμιμόν της ἄνδρα διὰ νὰ λάβῃ ἕτερον, ὁ Η'ρακλείας Καλλίνικος ἔξωσεν αὐ
τὸν καὶ γίνεται Πατριάρχης· ἡ ἀπροσδόκητος ὅμως χαρὰ τῆς πατριαρχείας
τόσον ἐτάραξε τὸν Καλλίνικον, ὥςε ἔπεσε κατάξηρος ἀπὸ τὴν ἀποπλη
ξίαν. Οἱ συμβουλοί τε ἐπρόςρεξαν εἰς τὸν νεωςὶ κηρυχθέντα Η'γεμόνα,
ψηφίζωσι τὸν Παΐσιον καὶ ἐξωρίζωσι τὸν Γ'ερεμίαν. Ε'πατριάρχευσεν ὁ Γε
ρεμίας ἔτη δώδεκα σχεδὸν μὲ καθημερινὰ ἔξοδα, ἐπιβολὰς καὶ κινδύνες.

§. 12. Παΐσιος Νικομηδείας ὁ Καππαδόκης, νέος ὢν τὴν ἡλικίαν, δο- Παΐσιος Νικομηδείας
θείσης τῆς εἰδήσεως παρὰ τῦ Η'γεμόνος Γκίκα ἑσπέρας σαββάτε, ὁ μὲν
Γ'ερεμίας ἐπρόσμενε τὴν εἴδησιν τῦ θανάτε τῦ Καλλινίκε, ὁ δὲ Παΐσιος πότε
νὰ ξημερώσῃ ἵνα φορέσῃ τὴν χλαμύδαν. Ε'ξελθόντος δὲ τῦ Γ'ερεμία τῆς
Ε'κκλησίας ἐξωρίζεται εἰς τὸ Σινᾶ, καὶ εὐθὺς ἀναβιβάζεται ὁ Παΐσιος,
ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἦτον ἡ ἑορτὴ τῶν εἰσοδίων, ἔγινεν ἡ μετάθε-
σις τῇ β'. ἐν ᾗ Χρύσανθος ὁ Γλύμων, λόγον πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν.
Πάντες ἐχάρησαν εἰς τῦτο, λέγοντες ὅτι ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν φόβον τῦ
Γ'ερεμία. Ω'ν δὲ ὁ Παΐσιος πολιτικώτατος, πάντας τὲς Α'ρχιερεῖς εὐχα-
ρίςα, ἀναβιβάζων εἰς τὰς ἐγκρίτες ἐπαρχίας τὲς φίλες καὶ ὀπαδές τε, τὲς
δὲ λοιπὲς τὲς ἐκολάκευε μὲ λόγια καὶ μὲ τέχνας. Ε'πὶ τύτε τῦ Πα- Τόμος Συ-
τριάρχε γέγονε τόμος συνοδικὸς, ἵνα οἱ ἄξιοι καὶ σπεδαῖοι, καὶ βίε σεμνῦ νοδικός.
εἰς τὰς ἀξίας νὰ ἐκλέγωνται, καὶ ἵνα παύσῃ τὸ σιμωνιακὸν, ἔγινε ἡ ὀρθόδοξος
Ο'μολογία, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀλλὰ δι' ὀλίγον ἐφυλάχθησαν. Ε'πὶ τῦ
αὐτῦ, τὰ τῦ μοναχικῦ ἐπαγγέλματος ὡς ὑπέρποτε ἀθετήθησαν, ἐπειδὴ
οἱ πλείονες ὡς ἄρχοντες ἔζων καὶ κοσμικοί. Αἱ μακραὶ ἀκολουθίαι ἔλαβαν
τέλος διὰ νὰ μὴ φιλοδωρῶνται κατὰ τὸ σύνηθες οἱ ψάλται. Ο'μοίως καὶ
ἡ τῶν παραμονῶν τῶν Ε'ορτῶν τῶν Χριςῦ γεννῶν, καὶ τῶν Θεοφανείων συνή-

θης

ἐπίδειξις ἔπαυσαν, καὶ ὁ φόβος καὶ αἰδὼ τῦ Πατρι-
ἐσυχώθη, καὶ πᾶν εἶδος κακίας ἐν τῇ αὐλῇ ἐτελεῖτο.
τὴν ἄκραν φιλοχρηματίαν αὐτῦ τῦ Πατριάρχυ εἰς τὸν καὶ-
ρεως κατεπατήθη ὑπὸ τῶν ἐπαναςάτων τὸ Πατριαρχεῖον,
ε ἐκόπησαν, καὶ διεμερίθησαν, τὸ Ἅγιον Μῦρον ἐχύθη,
ηφίων αἱ ἐκ τῆς Παμμακαρίςυ κατετζακίθησαν, ὁ Ἅγιος
Ἀρτοφόριον εὑρισκόμενος κατεπατήθη, καὶ ἄλλα πολλὰ
Ναός. Διὰ ὅλα αὐτὰ μισηθεὶς ὁ Παΐσιος καταβιβάζεται
2. πατριαρχεύσας ἔτη 6. Γ'δε περὶ τῶν ῥηθέντων Πατριαρ-
εκθιένιον ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Χρισιανῷ, Παγκράτιον Δήμαρον,
ιογ. τῶν Πατριαρχῶν ἀνέκδοτος, καὶ Καλλίνικον Πατριάρ-
όλεως ἐν τῇ συνοπτικῇ διηγήσει τῶν Κωνςαντινεπ. πα-

Παρθένιος

14. Τὸν δὲ Ἀλεξανδρείας θρόνον, μετὰ τὸν Παΐσιον, διεδέχθη
θένιος, συνοδοιπόρος ποτὲ ὢν τῷ Γεροσολύμων Παϊσίῳ, ὅτε ἐταξίδευσε
διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅςις ἐτελεύτησεν εἰς Σμυρνην τῷ 1689. κα-
ταπλακωθεὶς ἀπὸ τὰ κρημνισμένα σπήτια ἐν καιρῷ σεισμῦ, καὶ μετ' αὐτὸν
Γεράσιμος Παλλάς, σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, ὅςις εὑρέθη εἰς Κωνςαντινόπο-
λιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῦ Νεοφύτυ τῷ 1701. Τελευτήσαντος δὲ τῦ
„ Γερασίμυ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον Σαμυὴλ ὁ Χῖος ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ
„ θεαρέςῳ πολιτείᾳ ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἀνατεθραμένος, ἐλλόγιμος,
„ καὶ πολυμαθὴς, ἱεροκήρυξ, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν, καὶ ἱερὰν
„ παιδείαν, ἱκανὸς ἀνιχνεῦσαι τὸ βάθος τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἃς φιλοπόνως,
„ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν μελετῶν ὁ διαλείπει, ἃς ἐκεῖθεν ἐρανίζεται πνευ-
„ ματικαῖς εἰσηγήσεσι καταρτίζων τὸν χριςώνυμον λαὸν πρὸς εὐσέβειαν,
„ καὶ βίον ὅσιον καὶ θεάρεςον, κατὰ τὸν Μοσχοπολίτην Προκόπιον. Ἐν
„ τῇ ἐπαριθμήσει τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων. Ἀποθανόντος τῦ Σαμυὴλ
Κοσμᾶς ὁ Χαλκηδόνιος, ὁ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνςαντινεπόλεως
παραιτήσας, καὶ εἰς τὸ Σινᾶ ἀναχωρήσας, πολλαῖς παρακλήσεσι κινήμενος
ἐδέχθη τὸ βάρος τῦ Ἀλεξανδρινῦ θρόνυ.

Ἀντιοχείας Κύριλλος

§. 15. Τὸν Ἀντιοχείας θρόνον μετὰ τὸν Μακάριον, διεδέχθη Κύρίλ-
λος, καὶ μετὰ τῦτον Ἀθανάσιος, ἄνδρες ἄμφω ὅσιοι καὶ εὐσεβεῖς κατὰ
τὸν Προκόπιον.

Γεροσολύμ. Χρύσανθος.

§. 16. Τὸν δὲ Γεροσολύμων θρόνον, διῆπε Χρύσανθος ὁ Πελοποννή-
σιος, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τῦ ὁποίυ ἀνακαινίθη ὁ ἱερὸς Ναὸς τῆς Γερυσα-
λὴμ, καὶ τὸ τῦ Ἁγίυ Τάφυ Κυβόκλιον, διὰ τὸ ὁποῖον πολλὰ σκάνδαλα
συναίβησαν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων, καὶ τῶν ἐκεῖσε Φρατόρων,
οἵτινες ἤθελον νὰ ἀνακαινίσωσιν αὐτοὶ τὸν κρημνιθέντα ναὸν, ἔχοντες μάλιςα
βοηθὸς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας καὶ Ἱσπανίας, τὰ ὁποῖα ἔτως ἀναφέρει
ὁ αὐτὸς Πατριάρχης Χρύσανθος εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Ἁγίας γῆς καὶ τῆς
Ἁγίας πόλεως Γερυσαλὴμ σελ. 97. Ἐκδόσ. Ἐνετίησι 1728.

„ Δια-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ Διατρίβοντες ἐν Κωνσαντινουπόλει ἐν ἔτει 1718.
„ νυσεν ὁ τότε εὑρισκόμενος ἐκεῖσε ἐξοχώτατος Πρέσ
„ τῆς Γαλλίας Ἀβδοβίκος ΙΕ'. Κύριος Μαρκέζος δὲ Μπο
„ μεν ὁμῦ καὶ νὰ συντύχωμεν ἀμέσως περὶ τῆς ὑποθέσεω
„ ζόμενος συνετῶς διότι καθὼς εἶχε τὸ ἔργον μεγάλας
„ χόθεν (ἐπειδὴ προσεχῶς κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔμελλε
„ γας πρέσβυς τῦ Γερμανικῦ Καίσαρος, νὰ γένῃ καὶ παρ'
„ μέρυς αὐτῦ τῦ Καίσαρος, διὰ τὴν ἰδίαν οἰκοδομὴν, τὸ
„ ἀπαρέσκον, καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς Γάλλοις) ἐχρειάζετο καὶ
„ λία μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῦ, καὶ ὄχι διὰ μεσαζόντων, καὶ
„ μεῖς δὲ καὶ σοχαζόμενοι πολλὰ, ἀπεποιεμεθα κατὰ π
„ τοιῦτον ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἠκολούθησεν εἰς πολλὰ τκαὶ
„ ὅταν ἔφθασεν ἡ προθεσμία τῆς θείας θελήτεως καὶ ἀρεσκείας
„ καινιωθῇ ὁ θεῖος ἔτος ναὸς, συλλογιζόμενοι πολλα καὶ ἰδίως,
„ ἄλλων θεοσεβῶν ἀξιωματικῶν προσώπων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν
„ πνεύματι Ἁγίῳ κινεμενοι, ἐκρίθη καὶ ἀναγκαῖον, καὶ ὀφέλιμον νὰ γένῃ
„ ἡ τοιαύτη ἄμεσος συνέλευσις καὶ συνομιλία, ὅθεν καὶ ἐγένετο τὸ πρῶ-
„ τον, ἐν ἔτει τῷ σωτηρίῳ 1718. μηνὶ Γαννουαρίῳ. Τελεσθείσης δὲ τῆς πρώ-
„ της ἐντεύξεως, μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ δεξιώσεως ἑκατέρων μερῶν,
„ ἐγένετο ἀκολούθως καὶ ἡ περὶ τῆς οἰκοδομῆς σκέψις· πολλῶν δὲ λόγων
„ κινηθέντων καὶ δυσκολιῶν εὐλογοφανῶν προβληθησῶν καὶ ἐκ τῶν
„ δύο μερῶν, αἱ ὁποῖαι ἅπασαι ἀπέβλεπαν τὸ περισσότερον εἰς διχό-
„ νοιαν, τέλος ἐφάνη (θεῦ τῦ Ἁγίυ καὶ μόνυ θελήσαντος) τρόπος ἑνώ-
„ σεως θεμελιωμένος ἐπάνω εἰς τοιαύτην συμφωνίαν. Ὅτι ὁ θεῖος καὶ προ-
„ σκυνητὸς εὐκτήριος οἶκος τῦ Ἁγίυ Τάφυ νὰ μείνῃ ὡς εἶναι, καὶ εὑρίσκεται
„ πάντη καὶ πάντως ἀμετακίνητος, χωρὶς νὰ γένῃ εἰς αὐτὸν διόλυ τὶς ἀνα-
„ καινισμὸς, ἢ κἂν νὰ ἐγγίξῃ ψιλὴ ἀφὴ χειρὸς ἀποβλέπουσα εἴς τινα διόρ-
„ θωσιν αὐτῦ, λόγῳ τάχα ἢ ἀνακαινισμῦ, ἢ καλλωπισμῦ, καὶ τότε τε-
„ θέντος βεβαίυ καὶ ἀμετακινήτυ, νὰ γένῃ σοχασμὸς καὶ μελέτη εἰς τὰ
„ λοιπά. Τῦτο, ἂν καλὰ πολλὰ δύσκολον ἐφάνη καὶ τῇ ἐξοχότητι αὐ-
„ τῦ, ἀλλὰ πολλὰ περισσότερον τῷ Προκυρατόρῳ τῶν Φρατόρων τῦ Ἁγίυ
„ Τάφυ, παρόντι καὶ αὐτῷ τότε ἐκεῖσε (ἐπειδὴ εἰς τῦτο ἀπέβλεπεν ἅπας
„ ὁ ἀγὼν τῶν Φρατόρων) πλὴν τέλος πάντων ἀγωνισθέντων ἡμῶν λαμ-
„ πρῶς, καὶ καθαρῶς μὲ γνώμην ἰσχυρὰν, ὅτι ἂν τῦτο δὲν βεβαιωθῇ ἄλλη
„ συνομιλία δὲν κάμνει χρεία νὰ γένῃ. Βλέποντας ὁ πρέσβυς τὸ ἀμετά-
„ θετον τῆς γνώμης ἡμῶν, μετὰ τὰς πολλὰς λόγυς ἐξέρχθη καὶ ἐβεβαιώ-
„ θη, ὅθεν καὶ ἐδόθησαν ἔγγραφα καὶ βεβαιωτικὰ εἰς τῦτο, καὶ ἐκ τῶν
„ δύω μερῶν, παρ' ἡμῶν μὲν πρὸς αὐτὸν, παρ' αὐτῦ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἔπειτα
„ καθ' ἑξῆς ἠκολούθησαν ἐν διαςήματι ἱκανῶν ἡμερῶν αἱ λοιπαὶ συνομιλίαι,
„ καὶ ἀμέσως, καὶ ἐμέσως, καὶ γενομένης ἐπωφελῦς καὶ τιμίας συμφω-
„ νίας, ἀναμεταξὺ ἡμῶν περὶ τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἀνακαινισμῦ, ἔμει-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ σκέψις περὶ τῦ τρόπυ τῆς ἀναφορᾶς τῦ ἀνακαινισμῦ εἰς
τὴν Πόρταν· τέλος δὲ εὑρέθη εὔλογον νὰ ἀκολυθήσῃ καὶ
τως.
ἦγεν ὁ Πατριάρχης Χρύσανθος ἀναφορὰν καὶ ἐνταυτῷ ὁ
κινιθῆν τῦ καθ' ἑνὸς τῶν δύω οἱ τόποι, χωρὶς βλαβην
ν, καὶ ἔλαβον τὸ Χατ Σειρίφιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τόπος τῶν
ανεσκεν ἀδιόρθωτος, διὸ ἐπαρεκάλεσαν νὰ δοθῇ ἄδεια εἰς
διορθώσῃ τὰς ἰδίας αὐτῶν τόπυς. Ἔλαβε διὰ τῦτο ὁ Πα-
θος Χατ Σειρίφιον διὰ τὰς τόπυς τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὁ Πρέ-
ὰς τόπυς τῶν Φράγγων, καὶ λοιπὰς φυλάς. Ὅμως το Χατ Σει-
ρχὴ ἐπεριέχεν ὅτι ὄχι μόνον να διορθωθῶσι τὰ ἔνδον τῦ θεί-
τα ἔξω. Ἀφ' ἧς δὲ ἀνακαινίσθη ὁ ναὸς, δὲν ἄφηναν νὰ ἀσ-
ειδὴ δὲν ἐπεριέχετο αὐτὸς ὁ ὁρισμὸς εἰς τὸ Χατ Σειρίφιον, διὸ
ὁ Πατριάρχης Χρύσανθος ἔλαβε καὶ ἕτερον ὁρισμὸν πρὸς τὸν Πασᾶν
ερυσαλὴμ, καὶ ἀσπρίσθη ὁ ἀνακαινισθεὶς ναός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ Γωσὴφ Α'. καὶ Καρόλυ ς'. Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Δύσει.

§. 1.

Γωσὴφ Α'. Αὐτοκράτωρ Γερμανίας ἀπὸ Χ. Γ'. 1705.

Μετὰ τὸν θάνατον Λεοπόλδυ Αὐτοκράτορος Δύσεως τῷ 1705. ζήσαντος ἔτη 65. καὶ βασιλεύσαντος 47. διεδέχθη τὸν Αυτοκρατορικὸν θρόνον ὁ υἱὸς αὐτῦ Γωσὴφ Α'. γεννηθεὶς ἐκ Μαγδαληνῆς Τιρεσίας τῷ 1678. καὶ ςεφθεὶς βασιλεὺς Οὐγγαρίας 1687, καὶ ψηφισθεὶς βασιλεὺς Ῥωμαίων τῷ 1690. Καθὼς διεδέχθη τὸ πατρικὸν βασίλειον, διεδέχθη καὶ τὰς πατρικὰς δόξας, ὅθεν καὶ πολλὰς πολέμυς ἐποίησε (ὅρα τὸν Ὀττιέρον ἱςορίαν τῶν πολέμων περὶ τῆς διαδοχῆς τῆς Ἱσπανίας) διὰ νὰ συζήσῃ τὸν ἀδελφόν τυ Κάρολον, τὸν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσαντα, βασιλέα Ἱσπανίας, εἰς τόπον Καρόλυ β'. τῦ ταύτης βασιλέως, ὅςις εἰς τὴν διαθήκην τυ ἄφησε διάδοχον, Φίλιππον Δέκα τῦ Ἀγγιῦ, καὶ ἤθελε τὸν συζήσῃ με τὴν βοήθειαν τῶν Ἀγγλων, καὶ Ὁλανδέζων, ἂν δὲν ἀπέθνησκεν ἀπὸ ταῖς εὐλογιαῖς τῷ 1713. ζήσας ἔτη 33. ἐξ ὧν ἐβασίλευσε μόνον ἓξ. Οὗτος ἐκυρίευσε τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως τῷ 1707. ὑπέταξε τὸς Οὐγγρυς ἐπαναςατήσαντας τῷ 1706. ἀπέβαλε τῦ Γμπερὶυ τὸς Ἐλέκτωρας τῆς Κολωνίας καὶ Βαβαρίας.

§. 2.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 2. Εὐθὺς Καρολος ὁ ἀδελφός τ ευρισκόμενος ε
ψεν εἰς Γερμανίαν ἵνα διαδεχθῇ τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἀξι
νήθη τῷ 1685. καὶ ἐκηρύχθη Ἀρχιδὲξ Αὐςρίας τῷ 168
τας ἀρχας τῆς νηπιότητός τ, οἱ ἐπισατοῦντες εἰς τὴν ἀνα
νευσαν αὐτῷ ἔνθερμον ζῆλον δια τὸν καθολικισμὸν, καὶ μ
πὰς θρησκείας, καὶ μίαν μεγάλην εὐλαβειαν καὶ τιμὴν πρὸ
σικὴς, εἴδησιν ἀρκετὴν τῶν ἐπισημῶν, καὶ διαφόρων διαλέκτ
καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης. Ἀποθανόντος τῷ 1700. Καρ
βασιλέως ακλήρ, ἐκηρύχθη κατὰ τὴν διαθήκην τ, ὁ Δ
βασιλευς Ἱσπανίας εἰς ὄνομα Φιλίππ Ε'. Ὁ δὲ Καρολ
σρίας κηρύττεται εἰς Βιένναν βασιλεὺς Ἱσπανίας εἰς ὄνομα
βών ὅλα τα δικαιολογήματα ὁπ ἔχεν ὁ ἀδελφός τ Γω
τήρ τ Λεοπόλδος, εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἱσπανίας. Ἀνα
πόλεμος μεταξυ τούτων τῶν δυω βασιλέων, καὶ ἐμβήκεν ὁ Καρολος
βευτὴς εἰς Μαδρὶδ, ἀλλ' ὕςερον ἔχασε σχεδὸν ὅλας τὰς πόλεις ὁπ Γε
αποκτήσει εἰς Ἱσπανίαν, καὶ δὲν τ ἔμεινεν εἰμὴ ἡ Βαρκελῶνα καὶ Ταρ
κῶνα. Μαθὼν δὲ τὸν θάνατον τ ἀδελφ τ Γωσηφ, ἄφησε τὴν διοίκησι
τῆς Ἱσπανίας εἰς τὴν γυναῖκα τ, καὶ ἦλθεν εἰς Βιένναν ὅπ ἐκηρύχθη
Αὐτοκρατωρ τῷ 1711. ἐναντίον τῶν συνθήκων τ Οὐτρὲκτ, Ῥ'αδζαδ καὶ
Βάδε. Ἠκολούθησε τὸν πόλεμον εἰς Ἱσπανίαν κατὰ τ Φιλίππ, καὶ ἐν
ταὐτῷ ἐπολέμησε καὶ τὸς Ὀθωμανὸς, τῶν ὁποίων ἐπῆρε τὸ Τεμισβὰρ,
Βελιγραδ, καὶ ἕτερα κάςρα, καὶ εἰρήνευσε μὲ αὐτὸς τῷ 1718. εἰς Πασσα
ροβὶτζ, ὡς ἀνωτερω ἐρρέθη. Τέλος παντων ἔγινε μία τετραπλὴς συμμαχία, με
ταξὺ τ Αὐτοκρατορος, Ἀγγλων, Γαλλων καὶ Ὁλανδέζων, δια τῆς ὁποίας ὁ
Αὐτοκράτωρ ὑπέσχετο να γνωρίσῃ δια νόμιμον βασιλέα τῆς Ἱσπανίας Φί
λιππον Ε'. παραιτῶν διὰ πάντοτε κάθε δικαιολόγημα ὁπ ἠμποροῦσε να ἔχῃ
εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον, καὶ οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ὑπέσχοντο ἐκ μέρος των
να διαυθεντεύσωσι τὸν Αὐτοκράτωρα, ὡς Ἀρχιδοῦκα Αὐςρίας εἰς τὴν ἐξ
σίαν ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τ, καὶ να δοθῇ αὐτῷ ἡ Σικελία. Δὲν ἤθελη
σεν ἡ Ἱσπανία να συνδραμῇ εἰς αὐτὴν τὴν συμμαχίαν, ἀλλα τέλος παντων
ἔςερξε καὶ αὐτὴ, καὶ ἔγινε συνθήκη ἐν Βιέννῃ τῷ 1725. τοιουτοτρόπως, ὅτι
ἡ Ἱσπανία νὰ μείνῃ εἰς Φίλιππον Ε'. καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτ, ὁ δὲ Καρολος
να λαβῇ τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, καὶ Σικελίας (δια τὸ ὁποῖον σφο
δρῶς εἶχεν ἀντιςαθῇ ὁ Πάπας Κλήμης ΙΑ'. ἀλλὰ ματαίως, διότι ὁ διαδο
χός τ Γιννοκέντιος ΙΓ'. τὸ ἔςερξε) τὴν ἐπαρχίαν τῶν Μεδιολανων, καὶ τὸ
Βέλγιον καὶ προσέτι νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Καρολος τὴν Ἑτρυρείαν, τα Δεκατα
τῆς Παρμας, Πιατζέντζας, ὅταν λείψων οἱ νόμιμοι κληρονόμοι αὐτῶν. Ἐ
δοκίμασεν ὕςερον νὰ ςερεώσῃ τὸν Ἐλέκτωρα τῆς Σαξωνίας ὡς βασιλέα Πο
λωνίας ἐναντίον τῶν Γαλλων, οἵτινες ἤθελον τὸν Στανισλαον, καὶ βοηθή
μενος ἀπὸ τὰς Ῥώσσας ἔλαβε τὸν σκοπόν τ, ὡς κατωτέρω φηθήσεται.
Τέλος παντων τῷ 1737. ἄναψε πάλιν πόλεμος μεταξυ Γερμανῶν καὶ Ὀ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρός διὰ τὲς Α'υσριακὲς, ἐπειδὴ ὑποχρεώθησαν μὲ τὰς γε-
τῷ 1739. νὰ ἐπισρέψωσι τὸ Βελιγράδ, τὴν Σερβίαν, καὶ
κζεν ἡ Α'υσρία εἰς τὴν Βλαχίαν. Υ'σερον ἀπὸ μίαν τοι-
ήνην ἐτελεύτησεν ὁ Κάρολος τῷ 1740. ζήσας ἔτη 55. ἐξ
ἔτη 29. Γ'δε τὸν Ο'τιέρον ἐν τῷ ἀνωτέρω τόπῳ, τὸν Αδ-
τιον ἐν τῇ Συνόψει τῆς Ε'κκλησιας. Γεωρίας τὸν Τίμωνα
γομ. τῶν Ουγγρῶν, τὸν Κιάρον ἱερομ. τῶν ἐπαναςάσεων
Ιυμικάλιαν Αὐγυςίνον, τὴν ἐτήσιον Γεωρίαν Καρόλε ς'. Γεω-
Γεωρικὴ περιγραφὴ τῆς ἐν Πασσαροβίτζ εἰρήνης, Γνοκέντ.
τῶν συμβάντων τῷ θανάτῳ Καρόλε ς'. καὶ ἄλλας.

ἔχων ὁ Κάρολος κληρονόμας ἀρσενικὲς, προεῖδεν ὅτι μετὰ
πολλαὶ συγχίσεις καὶ ταραχαὶ ἔμελλον νὰ ἐγερθῶσιν εἰς
διὰ τὴν διαδοχὴν, ὅθεν ἐσοχάσθη νὰ τὰς προλάβῃ, καὶ
ιῶν Διαταγὴν, τὴν ὁποίαν ἠθέλησε, ἵνα ἔχῃ περισσοτέραν ἰσχύν,
ραλίσῃ μὲ ὄνομα ἱερὸν τρόπῳ τινὶ, ὀνομάσας αὐτὴν, Πραγματικὴν
ταταγὴν, καὶ νὰ βεβαιωθῇ καὶ κυρωθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ βασίλεια τῆς Εὐρώ-
πης· εἰς αὐτὴν τὴν Διαταγὴν ἀφ' ἧς ἀνάφερε τὰς διαφόρας Πράξεις, Δια-
θήκας, Γράμματα τῶν πρὸ αὐτῆ Αὐτοκρατόρων, Βασιλέων, Α'ρχιδακῶν
κτλ". εἰς τὸ νὰ ςερεώσῃ καὶ νὰ συςήσῃ πῶς αἱ ἐπαρχίαι τῆ Α'υσριακῆ Οἴ-
κῳ δὲν πρέπει νὰ διαμοιραθῶσιν, ἀλλὰ νὰ μένωσιν ἑνωμέναι, λέγει ἔτω.

" Η'μεῖς μὲ τὰ δηλωτικά μας ἀποφασιςικὰ γράμματα, δημοσιευθέντα
" τῇ 13, Α'πριλ. 1713. ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν Συμβούλων μας, καὶ διοικητῶν
" τῶν ἐπαρχιῶν μας, καὶ ἑτέρων ὑπαργῶν, ἀνανεώσαμεν ὄχι μόνον τὸ
" προνόμιον τῆς πρωτοτοκείας μας, ἤτοι τὰ πρωτοτοκεῖα ὁπῆ ἤδη τόσον ἰ-
" σχυρὰ ἐςερεώθη καὶ ἐριζώθη εἰς τὸν σεβαςόν μας οἶκον, ἀλλ' ἔτι ἐν ἰ-
" σχύει τῆς πληρεξουσιότητός μας, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς καταςάσεως
" τῶν ὑποθέσεών μας, τὴν ἐκαταςήσαμεν εἰς σχῆμα Πραγματικῆς Διατα-
" γῆς καὶ παντοτεινῆ καὶ ἀμεταπείςῳ διατάγματος, ἐξηγοῦντας αὐτὰ τὰ
" πρωτοτοκεῖα καὶ διαδοχὴν καθαρώτερα, συχηθεῖσαν ἀπὸ τὸν πρῶτον
" Αὐτοκράτορα Λεοπόλδον μεταξὺ τῶν Α'ρσενικῶν Πριγγίπων τῆ σεβασ-
" μίᾳ Οἴκῳ μας, καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν ἐπεκτεινομένην μεταξὺ τῶν Α'ρχι-
" δακισσῶν. Η'μεῖς ἐδηλοποιήσαμεν μὲ λόγους σαφεῖς, καὶ ἐξ ἐπίτηδες,
" ὅτι μὴ ὄντων Α'ρσενικῶν, ἡ διαδοχὴ νὰ πέσῃ ἐν πρώτοις εἰς τὰς Α'ρχιδά-
" κισσας θυγατέρας μας, δεύτερον εἰς τὰς Α'ρχιδάκισσας ἀνεψιάς μας, καὶ
" τέλος πάντων εἰς ὅλας τὲς ἀπογόνας τῆ ἑνὸς καὶ τῆ ἄλλε γένες. Θέ-
" λοντες ὅτι εἰς κάθε περίςασιν νὰ φυλάττωσιν αὐταὶ τὴν τάξιν τῆς διαδο-
" χῆς τῆ γένες, ὡς σημειωμένον ἐςὶ εἰς τὸ προρρηθὲν ἡμέτερον διάταγμα,
" τὸ ὁποῖον κατ' ἀκρίβειαν συμφωνεῖ μὲ ἐκεῖνο ὁπῆ ἐςερεώθη διὰ τὲς ἀρσε-
" νικὲς κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρωτοτοκείων, καὶ τῆς διαδοχῆς κατὰ γένος.

" Ε'πομένως, καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς Διαταγῆς ἡ Γαληνοτάτη
" Α'ρχιδάκισσα Μαρία Γωσεφίνα γυνὴ τῆ βασιλικῆ πριγγίπος τῆς Πολω-

" νίας,

„ νίας, καὶ Σαξωνίας, ἔκαμεν ὅρκον νὰ συμφωνήσῃ, καὶ ν
„ θήκας τῆς φαμιλίας, τὰ πρωτοτοκεῖα ἤδη συζαθέντα ε
„ μας οἶκον καὶ τὴν ῥηθεῖσαν τάξιν τὴν διωρισθεῖσαν διὰ
„ τὰ γένος.

„ Τὸ αὐτὸ παρετηρήθη μὲ τὴν Γαληνοτάτην Α'ρχ
„ Α'μάλιαν, σύζυγον τῆ Γαληνοτάτῃ Πρίγκιπος Ε'λέκτωρ
„ Στοχαζόμενος ὡς ἀναγκαιότατον διὰ τὴν ἀσφάλειαν, α
„ συχίαν τῶν ἐπαρχιῶν μας τῶν κληρονομικῶν ὁπῆ ἐξ
„ Φλάνδραν, ὅτι αὐτὴ ἡ τάξις τῆς ἀχωρίστ διαδοχῆς ὅλ
„ μας καὶ κληρονομικῶν ἐπαρχιῶν. καὶ τὰ πρωτοτοκεῖα
„ τὰς ῥηθείσας μας Ε'παρχίας τῆς Φλάνδρας, καὶ ὅτι διὰ νὰ
„ τος νέος νόμος, πρέπει νὰ ἀκυρωθῇ ἐκεῖνος τῆς διαδοχῆς
„ χιῶν σερεωμένος εἰς τὰς Φλάνδρας μας ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτ
„ μακαρίας μνήμης, τὸν πρὸ ἡμῶν, καὶ κάθε ἄλλη συνήθεια τῶν
„ παρχιῶν, καθ' ὅσον δὲν συμφωνῆσι μὲ τὴν ῥηθεῖσαν τάξιν, καὶ
„ τῆς διαδοχῆς, ἀπεφασίσαμεν. κτλ'. κτλ'. κτλ'.

§. 4. Α'φ' ὃ ὅμως ἐξέδωκεν ὁ Κάρολος μίαν τοιαύτην διαταγὴν ἐξοχάσθη προσέτι διὰ τελείαν ἀσφάλειαν νὰ τὴν κυρώσῃ μὲ ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆ Γ'μπερί· ὅθεν τὴν ἐπρόβαλλεν εἰς τὴν Δίαιταν τῆς Ρ'ατισβῶνος, εἰς τὴν ὁποίαν ηὗρεν ἐναντιώσεις ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ε'λεκτόρων τῆς Βαβαρίας, Σαξονίας, καὶ τῆ Παλατινάτῳ καὶ μ' ὅλον τῆτο ἐκυρώθη ἀπὸ ὅλην τὴν Δίαιταν. Ο'ταν δὲ Κάρολος τῷ 1731. παραίτησε τὸν σκοπόν τη, τῆ νὰ συζήσῃ τὴν ἐμπορικὴν συντροφίαν τῆς Ο'στένδας, ἡ Α'γγλία καὶ Ο'λλανδία ὑποχρεώθησαν νὰ ὑπερασπισθῶσιν αὐτὴν τὴν διαταγήν. Ο'μοίως ἔκαμεν ὕστερον καὶ ἡ Γαλλία εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀλλαγῆς τῆ μεγάλη Δουκάτῳ τῆς Ε'τρουρίας, μὲ τὰ δύω Δουκάτα τῆς Λοραίνας καὶ Βάρ. Εἰς αὐτὴν τὴν φάσιν ἦσαν τα πράγματα καὶ ἀπεθνήσκει ὁ Κάρολος. Εὐθὺς ἄρχησαν αἱ ταραχαὶ, τὰς ὁποίας εἶχε προϊδεῖ ὁ Κάρολος, διὰ τὴν διαδοχὴν τῶν ἐπαρχιῶν τῆ Αὐστριακῆ Οἴκη, διὰ νὰ προλάβῃ τὰς ὁποίας εἶχε κάμῃ τὴν ἀνωτέρω διαταγήν. Ο' Η'γεμὼν Εὐγένιος ἔλεγε περὶ αὐτῆς τῆς διαταγῆς πῶς ἑκατὸν χιλιάδαι στρατιῶται, τὴν ἐδιαυθέντευαν καλήτερα ἀπὸ ἑκατὸν χιλιάδας συνθήκας, καὶ δὲν ἐψεύσθη, ὡς κατωτέρω θέλει ἰδῶμεν.

§. 5. Εἰς τὰς χρόνας τάτων τῶν Αὐτοκρατόρων, ἀρχιεράτευσαν ἐν Ρ'ώμῃ μετὰ τὸν Γ'ννοκέντιον ΙΒ'. ὁ Κλήμης ΙΑ'. Γ'ννοκέντιος ΙΓ'. Βενέδικτος ΙΓ'. καὶ Κλήμης ΙΒ'. *Α'ρχιερεῖς Ρ'ώμης.*

Κλήμης ΙΑ'. ἐπωνομαζόμενος πρῶτον Γ'ωάννης Φραγκίσκος Α'λβάνης γεννηθεὶς εἰς Πέζαρον, ἐψηφίσθη τῷ 1700. ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, πατὴρ τῶν πτωχῶν, καὶ συνδρομητὴς καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν παιδαίων. Ε'ρρόντιζεν ὅμως περισσότερον νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τῆς Ε'κκλησίας, πάρεξ τὴν εἰρήνην αὐτῆς τῆς Ε'κκλησίας. Ε'δέχθη εἰς Ρ'ώμην, *Κλήμης ΙΑ'.*

καταφυγιον Γακώβω ς'. Στιαρτ, ὅσις ἀδίκως ὑσερήθη τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ προφάσει ὅτι ἦτον Καθολικός. Ἐκύρωσε τὴν ἕνωσιν τε προτάσεων τῆ Γανσενίῳ μὲ τὴν Βούλλαν, Ἀμπελον κατέκρινε τὰς δεισιδαιμονιώδεις τελετὰς τῶν Μισσιοναρίων ἔδωκε τὴν περίφημον Διαταγὴν, ἧς ἡ ἀρχή. Ὁ Μοποίαν κατέκρινεν ἑκατὸν μίαν πρότασιν τῆ Κλημεντίνη, ὡς ται· ἐδοκίμασε νὰ ἀκυρώσῃ τὴν βασιλικὴν Μοναρχίαν τῆς ματαίως. Ἀπεδοκίμασε τὴν ἐκλογὴν τῆ Δηκὸς τῆ Ἀνρα τῆ Γμπερίῳ, ἐπειδὴ δὲν ἦτον Καθολικὸς, καὶ ἐμεταχειον ἵνα μὴ γένῃ, ἀλλ' οἱ κόποι τε ἐφάνησαν μάταιοι. Ἀρετῃ 21. ἐτελεύτησεν ἐτῶν 72. Σώζονται τῆ αὐτῆ ὁμιλίαι λα τινὰ, τύποις ἐκδεδομένα. Γ'δε περὶ αὐτῆ τὸν Σιςερώνι-, τὸν Ἀβοκάτ, τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὸν Ἐγγς τιφικῷ σοφῷ σελ. 930. τὸν Γαρνάκιον βίς τῶν Ῥώμης Ἀρχιεἰ Καρδιναλίων Τ. Α'. Σελ. 369. καὶ Τ. Β'. Σελ. 1. καὶ τὸν βίον τε ρᾶ τῆ Πολυδώρε.

Γ'ννοκέντιος. ΙΓ'.

§. 6. Γ'ννοκέντιος ΙΓ'. Μιχαὴλ Ἀ'γγελος λεγόμενος πρὶν τῆς ἀρχιερατείας τε, Ῥωμαῖος τῷ γένει ἀπὸ λαμπρὰν καὶ παλαιαν Φαμιλίαν, Κόντι λεγομένην, ἐκ τῆς ὁποίας ὀκτὼ Πάπιδες ἔγιναν· ἐψηφίσθη τῷ 1721. καὶ ἀρχιερατευσε λαμπρῶς, καὶ μὲ βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν ἔτη δύω καὶ μῆνας δέκα, καὶ μετ' αὐτὸν διεδέχθη τὸν Παπικὸν θρόνον Βενέδεικτος ΙΓ'. ἴδε τὰς ἄνω συγγραφ.

Βενέδεικτος ΙΓ'.

§. 7. Οὗτος ὀνομάζετο Βικέντιος Μαρία Καρδινάλης Οὐρσίνος, ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κηρύκων, ἀνὴρ ταπεινὸς, γλυκυς, ἥμερος, εὐσεβὴς καὶ τῆς Ἐκκλησιαςικῆς εὐταξίας θερμὸς ζηλωτής. Ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἀνήκοντα εἰς ἕνα ἀγαθὸν Ἀρχιερέα, ἔκαμε πολλὰς Συνόδους εἰς τὰς διαφόρες ἐπαρχίας ὁπῆ ἐδιόικησε πρὶν γένῃ Πάπας, εἰς μετεύρυθμισιν τῆς Ἐκκλησιαςικῆς εὐταξίας, καὶ ἠθῶν. Ἡ συνεχὴς προσευχὴ, νηςεία, ἐγκράτεια, σκληραγωγία, ὁ ζῆλος τε διὰ τὴν ὀρθὴν κήρυξιν τῆ Εὐαγγελικῆ λόγε, καὶ τὴν καθαρότητα καὶ ἁπλότητα τῆς ἠθικῆς, ἡ ἐπιμέλειά τε εἰς τὸ νὰ διατηρῆται ἐν εὐταξίᾳ εἰς πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν κατέςησεν εὐάρεςον, καὶ σεβάσμιον εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ἀπηγόρευσε τοῖς κληρικοῖς τὰ τῶν λαϊκῶν φορέματα, ὅτε ποτὲ ἐκδύθη τὰ ῥάσα τῆ τάγματός τε. Κατέκρινε καὶ αὐτὸς τὰς τελετὰς καὶ ἔθιμα τῶν Κινῶν· ἐσυνάθροισε Σύνοδον ἐν Ῥώμῃ εἰς βεβαίωσιν τῆς διαταγῆς τῆ πρὸ αὐτῆ Κλήμεντος, ἐκύρωσεν ὕςερον τὴν διδασκαλίαν τῶν Θωμιςῶν Θεολόγων περὶ τῆς χάριτος, καὶ προορισμῆ, περὶ ὧν κατωτέρω. Ἔπαυσε τὰ σκάνδαλα, καὶ διαφορὰς τῆς Αὐλῆς τῆς Ῥώμης μὲ τὰς Βασιλεῖς. Ἕνα μόνον ἐσμίκρυνε τὴν δόξαν τε, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τε, ὁ Καρδινάλης Κόσσια, υἱὸς ἑνὸς μπερμπέρη τῆς Νεαπόλεως ἐπροχώρησε τόσον εἰς τὴν εὐνοιάν τε, καὶ ἐσύναξε πλήτη ἄπειρα μὲ τὰς τυραννίας καὶ ἀδικίας τε, ἀλλ' ἐτιμωρήθη, ὕςερον ἐφυλακώθη εἰς τὸ φρούριον τῆ.

τῆ αγίᾳ Ἀγγελᾳ ὅπᾳ καὶ ἐτελεύτησε πλήρης πλέτε καὶ
Βικέντιος διΞύνας τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν ὁσίως καὶ θεαρές
ἐτελεύτησε τῷ 1730. ἐτῶν 81. σώζονται τῆ αὐτῆ πολ
Γ'δε περὶ αὐτῆ τὲς ἄνωθεν συγγραφεῖς, ἔτι τὴν ἱερὰν Ρ'ώ
Γεαρνάκιον Τ. Α'. 39. καὶ Τ. Β'. 409. καὶ Ἀνδρέα Τρία

§. 8. Μετὰ τὸν Βενέδεικτον ἀρχιεράτευσε Λαυρέντ
Φλωρεντίας μετωνομασθεὶς Κλήμης ΙΒ'. τῶ ὁποίῳ χρεωζεῖ
τὸν καλλωπισμὸν, ἐπειδὴ ἐφθίασε τὰς ὁδὲς, ἔκτισε κτήρι
καὶ ἄλλα· ἐξόλισε τὸ Καπιτώλιον μὲ κάθε εἶδος ἀρχαιοτ
θησιν τῶν Ἀγαλματοποιῶν, Ζωγράφων, καὶ τῶν τὴν Ρ'ωμ
απαδαζόντων. Ἔκαμεν εὐρυχωρότερον τὸν λιμένα τῆ Ἀγ
ρωσε τὴν Ρ'αβένναν ἀπὸ τὰς πλημμυρας τῶν ποταμῶν, κατασκευ
δάκια καὶ αυλάκια διὰ νὰ τρέχεν τὰ νερά. Ἀρχιερατεύσας δὲ ετ
ἐτελεύτησεν ἐτῶν 88. Γ'δε τὲς ἄνω συγγραφεις, καὶ τὴν Γερ. Ρ'ώμην σ
31. τὸν Φευρώνιον ὑπόμνημα περὶ τῆ βίᾳ καὶ κατορθωμάτων αὐτῆ, τὸν Γε
ρνάκιον Τ. Β'. Σελ. 66. καὶ 575.

§. 9. Εἰς τὰς ἀρχὰς τότε τῆ αἰῶνος ὁ Αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος εὑρισ-
κόμενος εἰς ἀνάγκην ἐσυμφώνησε μὲ Φριδέρικον τρίτον Ἐλέκτωρα τῆ Βρανδε-
βούργε μὲ συνθήκας, ἐν αἷς ὑπέσχετο νὰ γνωρίσῃ διὰ βασιλέα Βορυσίας ἢ
Πρυσίας τὸν αὐτὸν Φριδέρικον, ὅταν αὐτὸν τὸν δώσῃ μίαν βοήθειαν δέκα χι-
λιάδων στρατεύματος δι' ὅλον τὸν καιρὸν τῆ πολέμε κατὰ τῶν Γάλλων καὶ
Γαλλίας διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς Γαλλίας, καὶ νὰ ἔχῃ φυλακὰς ἀρκετὰς εἰς
Φιλιππσβουργον, νὰ εἶναι πάντοτε σύμφωνος μὲ τὸν Αὐτοκράτορα εἰς ὅλας τὰς
ὑποθέσεις τῆ Ἐμπερίε, ὅτι τὸ βασιλικόν τε ἀξίωμα νὰ μὴ μεταβάλλῃ εἰς ἀ-
δὲν τὰ χρέη ὅπᾳ ἔχει εἰς τὸ Ἐμπέριον, νὰ μὴ ζητήσῃ πλέον τὴν συνδρομὴν
καὶ βοήθειαν ὅπᾳ ὁ Αὐστριακὸς Οἶκος ἐχρεωΞᾶσεν αὐτῷ, καὶ νὰ ὑποσχεθῇ
νὰ δίδῃ πάντοτε τὴν ψῆφον τε εἰς ἐκλογὴν τῶν ἀρσενικῶν τῆ Αὐτοκράτορος
Γωσὴφ, ἐὰν δὲν ἦσαν αἴτια μεγάλα ὅπᾳ νὰ βιάζεν τὲς Ἐλέκτωρας νὰ ἐκ-
λέξωσι δι' αὐτοκράτωρα ἀπὸ ἄλλον οἶκον. Μία τοιαύτη συνθήκη ἐπροξένη-
σε μεγάλην ταραχὴν εἰς Ρ'ώμην, Κλήμης ΙΑ'. ἐφώναξεν, ἀντεςάθη, ἀλ-
λὰ δὲν εἰσηκούσθη. Ἡ Πολωνία ἥτις δίκαιον εἶχε νὰ ἀντιςαθῇ ὡς κυριεύσα
μέρος τῆς Βορυσίας ἐσιώπησε. Τὸ Τευτονικὸν τάγμα ἀντεςάθη, καὶ
ἐζήτει νὰ λάβῃ τὴν Βορυσίαν. Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, Πολωνίας,
Δανίας, καὶ Σβεκίας ἐγνώρισαν διὰ βασιλέα τὸν Φριδέρικον, ὅσις ἐσέφθη
τῷ 1701. ἐπ' ὀνόματι Φριδέρικος Α'. Ἄξιον σημειώσεως ὅτι εἰς τὴν τελε-
τὴν τε μόνος τε ἔβαλε τὸ βασιλικὸν διάδημα ἐπὶ κεφαλῆς, ἵνα δείξῃ πως
μόνος τε ἀπέκτησε τὸν Στέφανον, καὶ ὄχι ἀπὸ ἄλλον. Αὐτὸς ἔλαβε τρεῖς
γυναῖκας, ἐκ τῆς πρώτης ἐγέννησε μίαν θυγατέρα, ἐκ τῆς δευτέρας Φριδερί-
κον Γωλιέλμον, ὅσις διεδέχθη καὶ τὸν πατρικὸν θρόνον, τὴν δὲ τρίτην τὴν
ἐπεβαλλεν εἰς μνημόσυνον τῆ ἀναβιβασμῆ τε εἰς τὸν θρόνον. Αὐτὸς ἐσυςησε
τὸ ἱππικὸν τάγμα τῆ Μαύρε Ἀετῆ.

Κατάσασις Γερμανίας.

Φριδέρικος Βρανδεβούργε Ἐλέκτωρ σέφεται βασιλεὺς Πρυσσίας.

§. 10.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς τε Φριδέρικος Γωλιέλμος, εἰς τῶ ὁποῖο
γγελισαὶ εἰρήνευσαν, καὶ ἔπαυσαν οἱ διωγμοὶ κατ' αὐτῶν,
δεκαεξ χιλιάδαι Λυθηρανιςῶν εἶχαν διωχθεῖ ἀπὸ τὴν
χσβὲργ ἐξ αἰτίας τῆς Θρησκείας, καὶ ἔφυγον εἰς τὸ βα-
ίας, ὅπε διῆγον εἰρηνικῶς. Προσέτι Φράγκιος, Μινίςρος
ς αὐτοὶ καλῶσι τὰς ἑαυτῶν Ἐκκλησιαςικὰς, ἐσύςησεν εἰς
ριον περιβόητον, διὰ νὰ παιδάζωσιν οἱ νέοι τὴν Θεολογίαν,
ήχαν ὕςερον ἕνα πλῆθος Θεολόγων ἀρχηγῶν νέας αἱρέ-
ῶν Λυθηρανιςῶν, αὐτοὶ εἶναι μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιςῶν,
αὶ μεταξὺ τῶν Καθολικῶν, δὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς ἄλλας εἰς
αὐτῶν ἀπαθείας. Ὕςερον ἐφάνησαν κάθε εἶδος Κακοδόξων,
νων, Γνιχτελιάνων, αἱρέσεις μία τῆς ἄλλης ἀξιωτέρα γέλωτος,
ελθσαι νὰ ἐναγκαλίζωνται τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, δη-
ὴν τὴν κοινότητα τῶν ὑπαρχόντων, καὶ τὴν ἰσότητα τῶν καταςάσεων,
ἔπεσαν εἰς πολλὰς μισητὰς καταχρήσεις, ἤγουν νὰ μεταχειρίζωνται ἀδιαφό-
ρως τὰς γυναῖκας των εἰς τὰς συνελεύσεις, ὡς πολλοὶ λέγουσι. Πᾶσαι αἱ
αἱρέσεις, ἐν εἰρήνῃ διάγουσιν εἰς τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας, καμμία θρησκεία
δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ἄλλην ὡς πρὸς τὸ ἠθικόν· διὸ ὑποφέρονται ἐξ
ἴσε εἰς τὸ βασίλειον, ἔχων ὁ καθ' εἷς τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν παράδει-
σον ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁδὸν ὁπῦ τῦ ἤτον πλέον εὐάρεςος. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι κα-
λὸς πολίτης καὶ τὸ βασίλειον δὲν φροντίζει περισσότερον τὶ πιςεύει. Ὁ
„ ψευδὴς ζῆλος εἶναι ἕνας τύραννος λέγει ἕνας συγγραφεὺς τῦ παρόντος αἰῶ-
„ νος εἰς τὰ ὑπομνήματα τῦ Βραδεβεργικῦ οἴκε Μέρ. Β', ὅπε περὶ δεισιδαιμο-
„ νίας καὶ θρησκείας ὁ λόγος. καὶ Ἀρθ. Γ'. Σελ. 271. ἐκδ. Βερολίνε 1751)
„ ὅςις ἐρημώνει τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἡ ἀνοχὴ τῶν θρησκειῶν, ἢ ἡ ἀνεξιθρης-
„ κεία, Λατινιςὶ Τολεράντζια, εἶναι μία ἡγαπητικὴ μήτηρ, ἥτις τὰς ἐπι-
„ μελεῖται, καὶ τὰς κάμνει νὰ ἀνθῶν. „ Ὅταν Κάρολος ΙΒ'. Σβεκίας βα-
σιλεὺς εὑρίσκετο εἰς Γερμανίαν, ὑποχρέωσε τὸν Αὐτοκράτωρα Γωσὴφ νὰ ἐ-
πιςρέψῃ ἑκατὸν εἰκοσιπέντε Ἐκκλησίας εἰς τὰς Λυθηρανο-Καλβινιςὰς τῆς
Σλεσίας, τὰς ὁποίας εἶχον κυριεύσει οἱ Καθολικοί. Τῦτο μαθὼν ὁ Πάπας
Κλήμης ΙΑ'. ἐπαραπονέθη αὐςηρῶς παρὰ τῦ Αὐτοκράτορος Γωσὴφ, ὅςις
τὸν ἀπεκρίθη, πῶς ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς Σβεκίας τὸν ἔλεγε νὰ γίνῃ Καλβῖνος,
ἢ Λυτεράνος, δὲν ἤξευρε μόνος τε τὶ ἔκαμνε.

§. 11. Ἕως ὅτε εὐτυχῆσεν ὁ Κάρολος, εὐτυχῆσαν καὶ οἱ Εὐαγγε-
λισαὶ, δυσυχῆντος δὲ τῦ Κάρλε, ἐδυσύχησαν καὶ αὐτοὶ, διότι ἄρχησαν
παντῦ οἱ Καθολικοὶ νὰ τὰς ἐνοχλῶν μάλιςα εἰς Σλεσίαν, Μοραβίαν, καὶ
Βοημίαν καὶ σχεδὸν εἰς πᾶσαν τὴν Γερμανίαν. Μάλιςα τῷ 1736. τόσον
αὔξησε τὸ κακὸν, ὥςε ἠναγκάσθησαν ἡ Ἀγγλία, Ὁλλανδία, Βορσία,
Σβεκία καὶ Δανία, νὰ ζητήσωσιν ὁμοφώνως τὴν ἀκύρωσιν τῦ τετάρτε
Ἄρθρε τῆς ἐν Ῥισβὶκ Συνθήκης, ὡς ἀρχὴν ὅλων τῶν δεχονοιῶν. Αὐτὸ
τὸ Ἄρθρον ἀφ' ἧ ἐδιώρισε τὴν ἐπιςροφὴν τῶν τόπων ὁπῦ οἱ Γάλλοι ἢ ἕτε-

ροι

ροι επῆραν απὸ τὸν Αὐτοκράτωρα, καὶ ἀπὸ τὸ Ι'μπέριο
„ αὐτὰς τὰς λέξεις Religione tamen catholica in locis
„ in ſtatu quo nunc eſt remanente· ἤγων, „ μενούσης
„ κῆς θρησκείας εἰς τὰς ὕτω ἐπισρεφομένας τόπας, εἰς
„ την ὁποίαν εἶναι τώρα. " Εἰς τρόπον ὅτι ἂν αὐτὸ τὸ Δ
το, ἔπρεπε τὸ ἐξαιρετώτερον καὶ ἐκλεκτότερον μέρος τῆ Τ
πισκοπὴ τῆς Σπείρας, τὸ Παλατινάτον τῆ Ρ'ήνε, τὸ Δ
Γεφύρων, τὸ Βρισγαύιον, καὶ ἡ Σέλβα Νέρα, νὰ εἶναι
ἦτον πρὶν τῆ πολέμε τῆς ἐν Ρ'ασβὶκ Συνθήκης. Ο' Αὐτο
θη να συντρέξη, εἰς τὴν γνωμην αὐτῶν τῶν βασιλέων, ἡ Ρ
λία δὲν ἐναντιώθησαν παντελῶς, ἀλλ' ὁ Πάπας τόσο
θη, ὥςε απέτυχον τῆ σκοπῆ των, ἕως τὸν κ.ιρὸν τῆς διορ
ἔγινε μετὰ τὸν πόλεμον ἐν Πολωνία, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται.

§. 12. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ παρόντος αἰῶνος Ε'ρνέσος Δυξ τῆ Α
βερ ἔδωκεν εἰς τὸν Αὐτοκράτωρα Λεοπόλδον ἓξ χιλιάδας σρατιωτῶν εἰς τὸν ἐν Ουγγαρίᾳ πόλεμον, καὶ εἰς ανταμοιβὴν ἐκλέχθη Ε'ννατος Ε'λέκτωρ τῆ Ι'μπερίε. Μεγαλας ἀντιςασεις εὗρεν αὐτη ἡ ἐκλογὴ ἀπὸ τὰς λοιπὰς λέκτορας, καὶ ἀπὸ τὸν Παπαν, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ εὑρισκόμενος εἰς μεγαλην ανάγκην, ἐσοχάθη ὅτι δὲν πληρώνει ἀκριβα μίαν τοιαύτην βοήθειαν, μὲ ἕνα μάταιον τίτλον. Ἐλεκτοράτε.

§. 13. Τῳ 20. ἔτει τῆς Αὐτοκρατορίας Καρόλε ς'. τοιῦτος χειμὼν ἔγινεν εἰς Βιενναν, τοσον κρυος, τόσα χιόνια ἔπεσαν, ὥςε λύκοι, αρκούδες, ἀγριόχοιροι, καὶ ἄλλα ζῶα ἄγρια, τυραννούμενα ἀπὸ τὴν πεῖναν ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ δαση, καὶ ἦλθον κοπαδια ἕως εἰς Βιένναν κατατρώγοντες ὅ,τι, ηὕρισκαν, ἀνθρώπες, ζῶα, ἕως μέσα εἰς τὰ προάςεια ἦλθον τὰ ἐλάφια καὶ ἀγριόχοιροι, τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἐσκότωναν περιπατῶντες ἁρματωμένοι ἡμέραν καὶ νύκτα. Ο'ταν ἡ χιὼν διελύθη, ἔπεσεν ἐνταὐτῳ καὶ τόση βροχὴ, ὥςε ἡ πλημμύρα τῶν ὑδάτων ἔσυρεν οἴκες, ἐξερίζωσε δένδρα, ἔπνιξε πλῆθος ἀνθρώπων, ἕως καὶ χωρία ὁλόκληρα ἔσυρε, καὶ τὸ νησίον Σχιὼτζ ἐν Ουγγαρίᾳ κατεποντίθη, εἰς τρόπον ὅτι τὸ νερὸν ἔφθασεν ἕως εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα τῶν σπητίων. Βαρὺς χειμὼν ἐν Βιένν.

§. 14. Εἰς τὴν Σβεκίαν ἀποθανόντος Καρόλε ΙΑ'. ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς τε Κάρολος ΙΒ'. ὑπὸ τῆς ἐπιτροπίας τῆς βασιλίσσης μαμμης τε, καὶ πέντε τῆς Συγκλήτε· οἵτινες ἐδιοικῆσαν τὸ βασίλειον ἕως τὸν δέκατον χρόνον κατὰ τὴν διαταγὴν τῆ πατρός τε, καὶ ἐκηρύχθη νόμῳ ἡλικίας τῷ 1697. ὄντος τότε ἐτῶν δεκαπέντε. Εὐθὺς ὁπῆ μόνος τε ἔλαβε τὸν πατρικὸν θρόνον, ἔδειξε πῶς μέλλει νὰ γίνῃ ἕνας Η'ρωας. Διαφόρες πολέμες ἔκαμε σχεδὸν μὲ ὅλα τὰ βασίλεια τῆς Εὐρώπης, εἰς τὰς ὁποίας ἀπέκτησε το ὄνομα Α'λέξανδρος τῆς Α'ρκτε. Ε'πὶ τῆς βασιλείας τε ἡ Ε'κκλησία τῶν Λυθηράνων παντῆ ἔλαβεν ἄνεσιν καὶ ἐλευθερίαν· μετὰ τὸν θανατόν τε ὅμως, τόσον ἐκεῖ, ὅσον καὶ εἰς Πολωνίαν καὶ εἰς πᾶσαν σχεδὸν τὴν Καθο- Σβεκίας.

ὑσερήθησαν οἱ μη Καθολικοὶ τῶν προνομίων τ̃ς, καὶ ἐ-
δε[illegible]θερίαν τῶν Ε'κκλησιῶν τ̃ς. Ο' βίος τ̃τ̃ τῦ βασιλέως
γ τὸν Βολταῖρον εἶναι ἄξιος ἀναγνώσεως. Μετὰ τὸν θάνα-
τεν Οὐλρίκη Ε'λεονῶρα τῷ 1719. ἥτις μετ' ὀλίγον καιρὸν
ά τὸν ἄνδρα τ̃ς Φριδέρικον Α'. ὅσις ἐπειδὴ ἦτον Καθολικὸς
τὴν αἵρεσιν τ̃ Λυθήρ διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον. Ε-
ς τ̃ πολλαὶ ταραχαὶ ἔγιναν εἰς τὴν Σβεκίαν τόσον διὰ τὴν
ρικον καὶ διὰ τὴν βασιλείαν, καὶ ἔτι ζῶντος τ̃ πᾶσαι αἱ
γαν διάδοχον Α'δολφον Φριδέρικον Β'. τ̃ Ο'λσεῖν, Ουτὶν,
Ζέκκας· ἴδε περὶ αὐτῶν τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὸν
αι μετ' τὴς Α'ρκτ̃, τὸν βίον τ̃ Καρόλ̃ παρὰ τ̃ Βολταίρ̃.
Εἰς τὴν Δανίαν ἐβασίλευσε τῷ 1699. Φριδέρικος Δ'. ὅσι
εἰς Γνδίας πολλὰς Ε'κκλησιαστικὰς ἵνα κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον.
τ̃ς βασιλείας αὐτ̃ οἱ Προτεσάνται ἐώρτασαν ἕνα Γ'βιλαῖον κατα
μίμησιν τῶν Λατίνων, εἰς μνήμην τ̃ς συζήσεως τ̃ Λυθηρανισμ̃ εἰς τὴν
Δανίαν. Πρὸς τὰ τέλη τ̃ς βασιλείας τ̃, τοιαύτη πυρκαϊὰ ἔγινεν εἰς
Κοπενάγγεν, ὥςε παλάτια, Ε'κκλησίαι, καὶ μοναστήρια παμπολλα κατε-
κάησαν. Εἰς αὐτὴν τὴν πυρκαϊὰν ἐκάη καὶ ἡ θαυμασὴ βιβλιοθήκη, ἥτις
ἔξω ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα τυπωμένα βιβλία, ἐπερίεχεν ἕως εἴκοσι χιλιάδας
χειρόγραφα παλαιὰ εἰς διαφόρ̃ διαλέκτ̃ς γεγραμμένα, τὰ ὁποῖα ὅλα
ἀνάλωμα τ̃ πυρὸς ἔγιναν, προσέτι καὶ αἱ δυω μηχαναὶ τ̃ς Φυσικ̃ς καὶ
Α'στρονομίας τ̃ περιβοήτ̃ Τύχωνος - Βράχεως. Μετὰ τὸν Φριδέρικον ἐβα-
σίλευσε Χριστιάνος ς'. εἰς τὴν σέψιν τ̃ ὁποίᾳ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ
Α'ρχιεπίσκοπος τ̃ Κοπενάγγεν χρίσας αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα τ̃, τ̃
μὲν βασιλέως τὸ πρόσωπον ἄλειψε, τὸ μέτωπον, σῆθος, τὰς δύω χεῖρας
καὶ τὴν παλάμην τ̃ς δεξιᾶς, τ̃ς δὲ βασιλίσσης μόνον τὸ μέτωπον καὶ τὸ
σῆθος. Γ'δε περὶ αὐτ̃ τὰς ἄνω ῥηθέντας συγγραφεῖς.

Πολωνίας. §. 16. Εἰς τὰς ἀρχὰς τ̃ παρόντος αἰῶνος ἐβασίλευσεν εἰς Πολωνίαν, Φριδέρικος Αὔγυστος Β'. μετὰ τὴν ἄρνησιν τ̃ Λυθηρανισμ̃, καὶ προσκολλησίν τ̃ εἰς τὸν Καθολικισμὸν, ἀλλ' ὕσερον ἐδιώχθη, καὶ ἐξέφθη βασιλευς Στανισλάος Λεσζίνσκης Παλατῖνος τ̃ς Ποννανίας. Ο' Αὔγυστος, ὅσις ἀκυσίως παρητήσεν, εὑρων εὐκαιρείαν καὶ ὅρματα, ἔλαβε πάλιν τὸ βασίλειον τῷ 1710. καὶ ἔμεινεν ἕως τ̃ 1733. ὅτε καὶ ἐτελεύτησεν. Εὐθυς ἐκηρύχθη πάλιν ὁ Στανισλάος, ἀλλ' ὕσερον ἠναγκάθη ἀπὸ τὴν Ρ'ωσσίαν καὶ Α'υστρίαν νὰ παραιτήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς Αὔγυστον Γ'. υἱον Αὐγύστ̃ Β'. τ̃ ἔμεινεν ὅμως ἕως ἔζη ὁ τίτλος βασιλεὺς, καὶ τὰ εἰσοδήματα των δύω δυκάτων Λορραίνας καὶ Βάρ. Τὰ πολλὰ ἐνάρετα προτερήματα τ̃τ̃ τ̃ βασιλέως Στανισλάου τόσον λαμπρὰ ἦσαν, ὥςε δικαίως ἀπελαυσε τὸ ὄνομα εὐεργέτης. Εἰς τὰς ἡμέρας αὐτῶν τῶν βασιλέων μεγάλον διωγμὸν ὑπέφεραν οἱ ἡμέτεροι Ο'ρθόδοξοι, καὶ πάντες οἱ μη Καθολικοί. Ο'ρα περὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρὶ αὐτῆ κατωτέρω· ἀνάγνωθι τὰς ἄνω συγγραφεῖς, καὶ
Ἰσορίαν Σταυισλάε τῆς Πολωνίας.

§. 17. Ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ μετὰ τὸν θάνατον Λυδοβίκ
σεν ὁ υἱὸς αὐτῆ Λυδοβίκος ΙΕ'. ὅσις μὴ ἔχων νόμιμον ἡ
τὸ βασίλειον ὡς ἐξ ὀνόματός τε παρὰ Φιλίππε Δηκὸς τῆ
σιλεύσαντος ἐν Ἱσπανίᾳ. Πολλὰ σκάνδαλα ἐσυνέβησαν ἐν
χρόνες τότε τῆ βασιλέως διὰ τὴν αἵρεσιν τῆ Γαυσενίε, καὶ
τῆ Κλήμεντος διαταγῆς· ὅρα κατωτέρω.

§. 18. Ἐλευθερωθεῖσα ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τὴν τυραν
λίε, ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῆ υἱῆ τῆ Κρομβελίε Ῥιχάρδε τῆ φι
ἡ πολιτικῆ, διὸ καὶ παραίτησιν ἔκαμε τῆς βασιλείας. Τότε
συμφώνως ἐκάλεσαν Κάρολον Β'. εἰς τὸν θρόνον τῆ πατρός τε,
τῆτον ἔγινε βασιλεὺς ὁ υἱός τε Ἰάκωβος Β'. ὅσις δεχόμενος τον
λικισμὸν ἐμισήθη ἀπὸ τὸν λαὸν, μάλισα θέλων νὰ γίνῃ μονάρχης κα
θερος καὶ νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς τὲς νόμες τῆ βασιλείε, δὲν ἐπεριποιεῖτο
τὸν λαὸν ὁπῆ ὑπερβολικὰ ἀγαπᾷ τὴν ἐλευθερίαν τε, ἐφυλάκωσε πολλὲς
ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγγλίας, ἤφερεν εἰς τὴν Αὐλὴν Νόντζιον τῆ Πάπα, ἐπε-
ριποιεῖτο καὶ ἠγάπα τὲς Ἰησυΐτας, μάλισα καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐδιοικῆσε
κατ' ἀρέσκειαν τὸν βασιλέα, τῆ ὁποίε καὶ μυςικὸς συμβελάτωρ ἦν. Ἔ-
πασχε τέλος πάντων παντοίοις τρόποις νὰ φέρῃ πάλιν τὸν Καθολικισμὸν
εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἔδειχνε τόσον ζῆλον, ὥσε ἡ ἰδία Αὐλὴ τῆς Ῥώ-
μης τὸν κατέκρινεν, ὅθεν προετοιμάζετο κρυφίως μία συνωμοσία κατ'
αὐτῆ. Τῆτο μαθὼν Γελιέλμος Στατθῆλδερ Ὁλλανδίας, ὅσις εἶχε διὰ
γυναῖκα τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τῆ Ἰακώβε, ἐσοχάθη νὰ ἁρπάξῃ τὸν
θρόνον τῆς Ἀγγλίας. Ἕνας πλάσιος Ἰεδαῖος τῆ Ἀμςελοδαμίε, τὸν ἔδω-
κε δύω μιλλιόνια φιορίνια, λέγων αὐτῷ, ἂν εὐτυχήσῃς, ἔμαι βέβαιος
πῶς θέλει μὲ τὰ ἐπισρέψεις, εἰδὲ δυσυχήσεις, εὐχαριςῶμαι νὰ τὰ χάσω.
Μὲ αὐτὰ τὰ ἄσπρα ἦλθεν ὁ Γελιέλμος εἰς τὴν Βρεττανίαν, ἐδίωξε τὸν
Ἰάκωβον, ἅρπαξε τὸν θρόνον, καὶ ἐβασίλευσε δεσποτικῶς. Μετὰ τὸν
θάνατόν τε ἔλαβε τὸν θρόνον Ἄννα Στυὰρτ θυγάτηρ Ἰακώβε Β'. καὶ
μετ' αὐτὴν, ὁ θρόνος δικαίως ἐτύχενεν Ἰακώβῳ Γ'. υἱῷ Ἰακώβε Β'. ἀλλ'
ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦν Καθολικὸς, ἔγινε βασιλεὺς Ἀγγλίας, Γεώργιος
Λυδοβίκος Ἐλέκτωρ τῆ Ἀννόβερ. Ἐδοκίμασεν ὁ Ἰάκωβος νὰ ἀπολαύσῃ
τὸν πατρικὸν θρόνον, ἀλλὰ ματαίως, ὅθεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φερόμενος κατήν-
τησεν εἰς Ἰταλίαν, ὅπε ὁ τότε Πάπας τὸν ἐδέχθη, τὸν ἐπεριποιήθη μὲ
τὴν πρέπεσαν τιμὴν, δίδωντάς τε ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Μετὰ τὸν Γεώρ-
γιον Α'. ἐβασίλευσεν ἐν Ἀγγλίᾳ Γεώργιος Αὔγυςος Β'. Εἰς τὲς χρό-
νες αὐτῶν τῶν βασιλέων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, ἢ νὰ εἰπῶ κάλλιον
αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀγγλίας ἐταράττοντο, μία μὲ τὴν ἄλλην μὲ τὰς λο-
γοτριβὰς τῶν Καθαρῶν, τῶν Πρεσβυτέρων, Κακκυέρων, Συμφωνέντων,
καὶ μὴ Συμφώντων. Ἴδε τὲς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, καὶ τὸν Μιλλότιον

γλίας Τ. Β΄. τὸν Ρ᾽ακίναν Τ. ΙΓ΄. ἄρθ. ΚΑ΄. Παραγρ. ΝΔ΄.

τὴν Λυσιτανίαν, ἤτοι Πορτυγαλλίαν, ἀποθανόντος τῦ Πέ-
ν Γ᾽ωάννης Ε΄. ἐπὶ τῆς βασιλείας τῦ ὁποίυ συνέβησαν σκαν-
ζυλην τῆς Ρ᾽ώμης, διότι ὁ βασιλευς ἤθελε τὸ Καρδιναλικὸν
σκεται κατα κληρονομίαν εἰς τον πατριαρχην Ο᾽υοσσιπόλεως,
εἰς τρόπον ὅτι ὅσις ἐγίνετο Πατριάρχης νὰ εἶναι ἐνταὐτῷ
χωρὶς καμμίαν ἄλλην ἐρώτησιν, εἴτε ἄδειαν τῦ Πάπα.

τῇ Γ᾽σπανίᾳ ἐβασίλευσεν Κάρολος Β΄. ὅσις λυπημενος μὴ
ρμης, καὶ ὀργιζόμενος διὰ τὰς συνθήκας Λυδοβίκυ Γαλλίας
Α᾽γγλων καὶ Ο᾽λανδέζων ἵνα διαμοιραθῶσι τὸ βασίλειον τῆς
μετὰ τὸν θάνατον τῦ Καρόλυ, ἔκλεξε κληρονόμον τον νέον ἡγε-
της Βαβαρίας, τον ἀνεψιόν τυ, ὅθεν ἐχάλασεν ἡ συνθήκη τῆ δια-
σιρασμῦ. Τελευτήσαντος δὲ τυτυ τῦ νεω Ἡγεμόνος πρὶν τῦ Καρόλυ,
ἔκαμαν νέαν Συνθήκην διαμοιράσεως, ἀλλ᾽ ὅτε αὐτὴ δεν ἔλαβε τόπου.
Ε᾽ναντιώνετο ὁ Αὐτοκράτωρ Λεοπολδος εἰς αυτὸν τὸν μοιρασμὸν λέγων,
πῶς ὅλον τὸ βασίλειον τῆς Γ᾽σπανίας ἦτον ειδικόν τυ, ἐπειδὴ ὄντες ὁ Αὐ-
τοκράτωρ Λεοπόλδος καὶ ὁ Κάρολος τῆς αὐτῆς φαμιλίας διαμοιρασμένης
εἰς δύω κλόνας, εἶχε κάθε δίκαιον νὰ διαδεχθῇ τὸν τῆς Α᾽υσρίας, καὶ ἡ
Α᾽υσρία τὸν τῆς Γ᾽σπανίας θρόνον. Ο᾽ Αὐτοκράτωρ Λεοπόλδος καὶ Λυδο-
βίκος Γαλλίας ἦσαν εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν συγγενείας, καὶ οἱ δύω ἔγγονοι
Φιλίππυ Γ΄. καὶ οἱ δύω εἶχον γυναῖκας θυγατέρας Φιλίππυ Δ΄. τὰ πρω-
τοτοκεῖα ἦσαν εἰς τὸν οἶκον τῦ Λυδοβίκυ. Ο᾽ Κάρολος ὅμως εἰς τὰ ἔσχα-
τα τῆς ζωῆς τυ, παρακινηθεὶς ἀπὸ τὰς Γάλλας διὰ μέσυ τῦ πνευματικῦ τυ
ὑπέγραψε μὲ χέρι τρέμον τὴν διαθήκην τυ, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἠνάγκασαν
νὰ κάμῃ κατὰ την ἀρέσκειάν τυς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδιώριζε διάδοχον Φίλιπ-
που Δῶκα τῦ Α᾽γγιῦ ἐκ Βορβωνικῆς φαμιλίας. Ο᾽ Λυδοβίκος εὐχαριςήθη
εις τῦτο, ὅθεν ἐσυντρεξε τον Φίλιππον καὶ ἔγινε μέγας πόλεμος μεταξυ
αὐτῦ καὶ Γ᾽ωσὴφ Αὐτοκράτωρος, καὶ μετὰ Καρόλυ ς΄. ὡς προείρηται.

Διχόνοια μὲ την Ρ᾽αμαϊκὴν Αὐλὴν.

§. 21. Μετὰ τὸν Κάρολον λοιπὸν ἐβασίλευσεν ὁ Φίλιππος Ε΄. εἰς
τὰς ἡμέρας τῦ ὁποίυ διαφοραὶ τινες ηγέρθησαν μὲ τὸν Κλήμεντα ΙΒ΄. περὶ
Ε᾽κκλησιαςικῶν Προνομίων, ὅθεν ὁ Φίλιππος ἐπρόσαξε, καὶ ἐσφαλίσθη
τὸ κριτήριον τῆς Γ᾽υκιζιτζιόνος. Ο᾽ Πάπας ἵνα μὴν αὐξήσῃ τὸ κακὸν
ἔπεμψε Βύλλας πρὸς Φίλιππον δι᾽ ὧν κατέςησεν Α᾽ρχιεπίσκοπον Τωλήτυ,
τον δεύτερον υἱὸν τῦ βασιλέως, παιδίον ἀνήλικον, ὃν μετὰ βίας ἔνδεκα
ἐτῶν, καὶ ἐλπίζων τοιυτοτρόπως ὅτι ἤθελεν εὐχαριςηθῇ ὁ βασιλευς, ἔπεμψε
τας βύλλας πρὸς τον Νυντζιὸν τυ ἐν Μαδρὶτ, μὲ προσαγὴν νὰ μὴ τὰς
εγχειρίσῃ ὅτε τῷ βασιλεῖ ὅτε ἄλλω τινὶ, ἂν πρῶτον δεν λαβῃ τὴν ἄδειαν
νὰ τὰς ἀνοίξῃ τὸ κριτήριον τῆς Ι᾽γκιζιτζιόνος. Τὸ λάθος ὅμως ὁπῦ ἔγινεν ἐν
Ρ᾽ώμῃ, αὔξησε τὸ κακον. Διότι ἀντὶ νὰ πεμψωσιν αὐτὰς τὰς Βύλλας μὲ
ἐξεπίτηδες ταχυδρόμον, τὰς παρέδωκαν τῷ Καρδινάλῃ Α᾽κυαβίβᾳ Πρέσβει

τῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆ βασιλέως ἐν Ρ'ωμῃ, ὅσις τας ετείλιξε μὲ τὰ γράμματα
τὸν βασιλέα. Ο' Φίλιππος λαβὼν τὰς Βάλλας, καὶ ἐρευ
ἔπεμψεν ὀπίσω λέγων, νὰ σβεσθῆ τοιαύτη περιεχομένη
„ ὅταν ὁ Γνφάντης φθάσῃ εἰς νόμιμον ἡλικίαν (ἔτω λέγου
„ σιλέως τῆς Ι'σπανίας) τότε θέλει κυρωθῆ εἰς την Α'
„ ἐν Τωλήτω, ἂν ἔχῃ τὰ ἀπαιτέμενα παρὰ τῶν Κανόνω
νον ἠναγκάσθη ὁ Πάπας νὰ σβύσῃ αὐτὴν τὴν περίοδον, ἀ
ταὐτῶ τὸ παιδίον και Καρδινάλην. Τοτε ὁ Φίλιππος εἰς ἀ
τὸ κριτήριον τῆ Νάντζια, καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν Αὐλὴν τῆς
τὸ ἑξῆς οἱ Καρδινάλιοι θέλει χαίρονται τίτλον Ε'μινεντίσσιμ
λίσσιμος, ὁπῆ της δίδωσι και οἱ λοιποὶ βασιλεῖς. Ε'γραψ
τὰς Καρδιναλίας ὡς ἐκ μέρης τῆ Γνφάντε Καρδιναλία, ἐν ᾗ η
Καρδιναλίων ταπείνωσις, μήρε τινὰ μὴ συμφωνα τῇ ἑαυτῶν ἀξία
τίτλος Ε'μινεντίσσιμος, Ρ'εβερενδίσσιμος Σενιὰρ, μὲ τὸν οποῖον ἄρχετ
ἐπισολὴ, αντὶ νὰ εἶναι κατὰ μόνας, ἦτον ὅλον εἰς μίαν γραμμὴν. Εἰς τὸ
„ διὰ μέσῃ τῆς ἐπισολῆς ἦτον Βοσρα Σινιορία, εἰς τὸ τέλος Δίος γνωάρδε
„ λ' εμινεντίσσιμα περσόνα δὲ βόσρα Σινιορία· ἤγνν ὁ Θεὸς να διαφυλάξῃ
„ τὸ ὑπερεξοχώτατον πρόσωπον τῆς σῆς κτλ. ἡ ὑπογραφὴ αλ Σερβίτζιο,
„ ἐλ Καρδιναλ Γ'νφάνς· ἤγνν εἰς τὴν δάλευτιν ὁ Καρδινάλης Γ'νφαντες.
Καὶ τέλος πάντων το τέλιγμα δὲν ἐφάνετο ἔτε εἰς αὐτον ἄρεσὸν, ἐπειδὴ
ἔθος ἐςὶ οἱ Καρδινάλιοι νὰ δέχωνται τὰς ἐπισολὰς περιτειλιγμενας ὡς τῶν
βασιλέων. Τότε ὅμως ἐχρειάζετο ὑπομονὴ εἰς ὅλα, διότι, ἂν ἡ υψηλο-
φροσυνη τῶν Γσπανων δὲν ἐντράπη τὴν ὑπεριφάνειαν τῆ ἄκρης Α'ρχιερέως,
τῆ Ποντίφικος, τῆ διαδόχῃ τῆ Α'ποσόλη Πετρη, τῆ ἐπιτρόπῃ τῆ Χριςῆ,
τῆ ἐπιγείῃ Θεῆ, πόσῳ μᾶλλον ἤθελεν ἐντραπῇ ἐκείνην τῶν Καρδιναλίων,
τῶν ἐπιτρόπων τῆ ἐπιτρόπῃ, ἴδε τὰς ἀνωτερω συγγραφεῖς και τὴν ἐτήσιον
ἰζορίαν.

§. 22. Βασιλεύοντος ἐν Σαρδινίᾳ τῆς Γταλίας, Ουϊκτωρος Α'μεδέη, διωγμὸς ἐκινήθη κατὰ τῶν Βαλδιηνσίων Εὐαγγελικῶν κατοικόντων εἰς τὰς κοι-
λάδας τῆ Πιεμόντε, καὶ ἠναγκάσθηκαν ἢ νὰ γίνωσι Καθολικοὶ, ἢ νὰ ἐξωρί-
ζωνται, και νὰ χάνωσιν ὅλα τας τὰ ὑπάρχοντα. Αὐτοὶ εὐχαριςήθησαν
εἰς μίαν ἐκθσιον ἐξωριαν, καὶ ὑπῆγαν μέρος εἰς τὰς Σβιτζέρας καὶ μέρος εἰς
Γινεβραν, τὰς ὁποίας ἐδέχθηκαν μετὰ χαρᾶς, οἱ ὁμόπιστοι αὐτῶν. Ο' βα-
σιλευς τῆς Πρωσίας ἔγραψε πρὸς τὰς Σβιτζερας, ἐπαινῶν τὴν ἀπόφασίν τας
εἰς τὸ νὰ δεχθῶσι την διαυθέντευσιν και υπεράσπησιν ἐκείνων ὁπῆ εὐχαρι-
ςῆντο νὰ ἀφήσωσι τὸν οἶκον τας, τὴν Πατρίδα τας, καὶ τὰ ὑπάρχοντά τας,
διὰ νὰ κρατήσωσι τὴν Εὐαγγελικὴν πίςιν, μετερχημμένην καὶ καθαριτμέ-
νην ἀπὸ τὰς καταχρήσεις ὁπῆ εἰσέφερεν ὁ Παπισμὸς, και ἐπροσφερεν εἰς τὸν
καθ' ἕνα αὐτων καταφυγιον και βοήθειαν. Ε'γραψε προσέτι πρὸς τὸν βα-
σιλέα Α'μεδέον, παρακαλῶν αὐτὸν να μὴν ἐνοχλῇ ἐκεῖνο τὸ μέρος των ὑ-
πηκοων τη ὁπῆ ἦσαν Εὐαγγελικοὶ, καθὼς αὐτὸς δὲν ἐνοχλεῖ τῆ ὑπηκόης
τῆς

Γταλίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁπῦ ἦσαν Καθολικοί. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Εὐαγγελικῶν
ωνος αὐτὸν τὸν διωγμὸν, κατὰ τῶν ὁμοπίστων, ἐν Γινέβρᾳ,
α, καὶ ἐπαρχίας τῶν Σβιτζέρων, παρασήνωντάς τες ὡς
γελίε, καὶ τῆς πίστεως, καὶ ἐσυνάθροισαν μεγάλην πο-
ν διὰ νὰ βοηθήσωσιν αὐτὲς τὲς διωκομένες Βαλδιηνσίας.
αὐτὸς βασιλεὺς Α'μεδέος ἔλαβε μεγάλας λογοτριβὰς μὲ
εντα ΙΒ'. διὰ τὸ Δεκάτον τῦ Πιεμόντε, ἐξ αἰτίας ταύτης.
πας Ρ'ώμης, θέλωντας νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τε πρὸς
ψηφισθέντα Πάπαν, παρὰ τῆς ἐν Βασιλείᾳ Συνόδε, καὶ
ν θρόνον, ἐχάρησε μίαν βέλλαν τῷ υἱῷ καὶ διαδόχῳ τῦ Α'-
Α'ν τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται ὅτι ἕως ὅτε αὐτὸς καὶ οἱ διάδοχοί τε
τὴν ὑποταγὴν ὁπῦ ἕως τότε ἔδειξαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸν
ρονον, δὲν ἤθελε ψηφίσῃ ποτὲ ἐδένα μητροπολίτην εἰς τὰς ἐπαρχίας
, ἢ ἕτερον Ε'κκλησιαστικὸν ὀφίκιον, χωρὶς νὰ ζητήσῃ πρῶτον τὴν γνώμην
τῦ Δεκὸς, τίνα δηλαδὴ νὰ ψηφίσῃ, ἔτε νὰ ψηφίσῃ ποτὲ τινὰ, εἰμὴ ἐκ τῶν
ὑπηκόων τῦ Δεκός. Δι' αὐτὴν τὴν Βέλλαν ἔλαβαν πολλάκις διαφοράς, καὶ
διχονοίας, ἐπειδὴ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης πάντοτε ἔπασχε νὰ ἀκυρώσῃ τὴν
βέλλαν, ἢ νὰ σμικρύνῃ τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα προνόμια. Α'ρχιερατεύον-
τος τῦ Κλήμεντος ΙΑ'. ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης ἐμηχανεύθη ὅτι ὁ Πάπας ἀγκα-
λὰ καὶ δὲν χαλᾷ ἔτε ἀκυρώνει τὴν βέλλαν, ἠμπορεῖ ὅμως νὰ διωρίσῃ μισθὲς
ὡς ἐβέλετο εἰς τὰ Ε'κκλησιαστικὰ Ο'φίκια ὁπῦ ἐπερίεχεν ἡ τῦ Νικολάε
Βέλλα, καὶ ὅτι ἡ Α'ποζολικὴ Κάμερα ἔπρεπε νὰ χαίρεται τὰ εἰσοδήματα
ἐκείνων τῶν Ο'φικίων ὁπῦ ἐχήρευαν. Εἰς καιρὸν ὁπῦ ἐπραγματεύετο ἡ εἰρήνη,
ἀπέθανεν ὁ Κλήμης καὶ ἀρχιεράτευσε Βενέδεικτος ΙΓ', αὐτὸς ἤθελε νὰ
ἐπιβεβαιώσῃ τὴν Βέλλαν, ἀλλ' ἠγέρθησαν καὶ ἄλλαι διαφοραὶ περὶ Ε'κ-
κλησιαστικῆς ἀσιδοσίας, καὶ δικαιολογίας, καὶ περὶ τῆς ἐξεσίας τῶν Φεύδων
τῆς Κορτάγκης, Κορταντζόνης, Κιζέρνας, καὶ Μονταφίας, ἀλλ' ἡ φρόνησις
τῦ Βενεδίκτε ἡσύχασε τὴν διαφορὰν συγκατανεύσας εἰς τὰ ζητήματα τῦ βα-
σιλέως τῆς Σαρδινίας. Α'ρχιερατεύσας δὲ Κλήμης ΙΒ'. καὶ βασιλεύσας ἐν
Σαρδινίᾳ ὁ Ε'μμανυὴλ, πάλιν ὁ ἱερὸς θρόνος ἐπαρακίνησε τὸν Πάπαν νὰ ἀ-
κυρώσῃ τὰ παρὰ τῦ Βενεδέικτε πραχθέντα, ἀλλ' ὁ Ε'μμανυὴλ ἀπεκρίθη,
λέγων, ἐπειδὴ καὶ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης νομίζει τὸν Πάπαν ἀψευδῆ, δὲν ἐ-
δύνετο ἕνας Πάπας νὰ ἀκυρώσῃ τὰ παρ' ἄλλε Πάπα πραχθέντα. Ι'δε πλα-
τύτερον τὴν Ἱστορικὴν ἀναφορὰν τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῆς Αὐλῆς τῆς Σαρδη-
νίας, καὶ Ρ'ώμης, καὶ τὴν Ἰταλικὴν Βιβλιοθήκην Τ. Θ. Σελ. 9. 10. 11.
17. καὶ 18.

Νεαπόλεως. §. 24. Εἰς τὴν Νεάπολιν ὁμοίως Κάρολος ὁ βασιλεὺς εἶχε πολλὰς δι-
χονοίας μὲ Κλήμεντα ΙΒ'. Πάπαν, ζητῶν νὰ ἐκλέγῃ αὐτὸς εἰς τὰς ἐπαρ-
χίας τε, τὲς ἐπισκόπε, καὶ ἄλλες Ε'κκλησιαστικὰς. Νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν
καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς νὰ ἐξωρῇ ἀπὸ τὸ Κογκλάβιον τὴς
ὅλες ἐκείνας ὁπῦ δὲν τὲς θέλει, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ χαίρεται καὶ αὐτὸς ὅλα

τὰ

τὰ προνόμια ὁπῶ χαίρονται οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ βασιλεῖς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων, μοναζόντων, μοναζουσῶν καὶ Ἐκκλησιῶν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰ δύο βασίλεια τῶν Σικελιῶν, καὶ αὐτὸς ρωνται ἐκείνας τὰς ἐλευθερίας, καὶ προνόμια ὁπῶ χαίρεται τὰ εἰσοδήματα τῶν μοναχῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ὁπῶ ἐξαιρῶντ ἀριθμὸν νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκιον. ζιοι τῶ Πάπα εἰς Νεάπολιν νὰ μὴ κρίνωσι πλέον τὸς Ἐκ σον τὸς λαϊκὸς, ὅσον καὶ τὸς μοναχικὸς, νὰ παύσῃ τὸ κρι ζιατόρας λεγόμενον, καὶ τὰ προνόμια καὶ δίκαια τῶ Νεντζίω νὰ εἶναι κατα τὴν τάξιν ὡς τῶν λοιπῶν βασιλέων. Αὐτὰ τὰ ἐνδυνάμωσε μὲ τὴν Βοῦλλαν τῶ Πάπα Οὐρβανῶ Β'. τὴν δοθεῖ ρον Κόμητα τῆς Καλαβρίας καὶ Σικελίας, Ὁ Πάπας δὲν ἠ νὰ σέρξῃ εἰς τοιαῦτα ζητήματα, ἀλλ' ὁ μετ' αὐτὸν ἀρχιερατεύ σερξε καὶ εὐχαρίστησε τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως (ἴδε τὴν ἐτήσιον Χρο

Ἐπὶ τότε τῶ βασιλέως, ἐχὶ μακρὰν τῶ Βεσουβίου ἐξεσκεπάσθησαν πολλὰ ἀρχαιότητος μνημεῖα τῆς παλαιᾶς Ἡρακλείας· εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθεν ἕνας ἀδελφὸς τῶ Αὐτοκράτορος τῶ Μαρόκκου, καὶ ἠρνήθη τὴν θρησκείαν τῶ Μωαμεθ τῶ 1733. Ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶ ἁγίου Πέτρου, ἀνάδοχος ὢν αὐτῶ Κλήμης ΙΒ'. μάλιστα ἐδιώρησεν αὐτῷ καὶ ἑκατὸν σκῦδα τὸν μῆνα.

Τέρας ἐν Ἰταλίᾳ.

§. 25. Τῶ 1730. ἐφάνη εἰς Ῥώμην, Φλωρεντίαν, Λύκκαν, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἰταλίας ἕνα παράδοξον φῶς εἰς τὸν ἀέρα διὰ πολλὰς ὥρας, ὥστε ἐπροξένησε πολὺν φόβον τοῖς Ἰταλοῖς, οἵτινες δεισιδαίμονες ὄντες, ἐπρομήνυον πολλὰ θλιβερὰ συμβάντα, μάλιστα τὸν θάνατον τῶ Πάπα Βενεδείκτου ΙΓ'. καὶ εἰς σερέωσιν τῆς δεισιδαιμονίας των, μετὰ πέντε ἡμέρας ἐτελεύτησεν ὁ Πάπας.

Κόρσικας.

§. 26. Εἰς τὴν Κόρσικαν ἐσυνέβη μία μεγάλη ἐπανάστασις, ἐπειδὴ ὄντες οἱ Κόρσοι ὑποκείμενοι τοῖς Γενοβέζοις, καὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν διοίκησίν τως ἔλαβον τὰ ὅρματα κατ' αὐτῶν· Ἔτυχε τότε νέος τὶς ἀγχίνους καὶ εὔγλωττος Βαρῶνος τῆς Βεσφαλίας, λεγόμενος Θεόδωρος, πλούσιος ἀπὸ πολλὰ χαρίσματα τῆς φύσεως, καὶ πτωχὸς ἀπὸ πολιτικὰ χαρίσματα, ἦγεν χωρὶς στρατιώτας καὶ χωρὶς χρήματα, ἐκατάπεισεν ὅμως τὸς Κόρσους καὶ τὸν ἐκήρυξαν βασιλέα. Ὕστερον δὲ ἀπὸ μερικὰς πολέμους, καὶ μίαν βασιλείαν πέντε μηνῶν, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ, καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐν Ἀγγλίᾳ βεβλαμμένος κατὰ τὰς φρένας.

Διχόνοια τῶ Πάπα κ' τῶν Σβιτζέρων.

§. 27. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Καρόλου ς'. συνέβη εἰς τὸς Σβιτζέρους πρᾶγμα ὁπῶ εἰς ἄλλον καιρὸν ἐδύνετο νὰ προξενήσῃ μεγάλην ταραχὴν καὶ μεταβολάς. Εἰς ἕνα χωρίον τῆς Λυτζέρνας, κατὰ τὴν ἄδειαν τῶ προεζῶτος τῶ χωρίου, ὁ λαὸς ἐχόρευε τῇ ἡμέρᾳ τῶ ἐγκαινιασμῶ τῆς Ἐκκλησίας τῶ χωρίου τῶ 1725. Αὐγ. 1. ἡμέρᾳ κυριακῇ. Θέλοντος δὲ τῶ λαῶ νὰ χορεύσῃ καὶ τῇ ὀγδόῃ, ἤτοι τῇ ἑπομένῃ κυριακῇ, ὁ Ἐφημέριος τὸ ἀπηγόρευσεν, ἀλλ' ὁ προεζὸς τῶ χωρίου πάσχει παντοίοις τρόποις νὰ παρακινήσῃ τὸν Ἐφημε-

αβάλλη τὴν γνώμην τε, καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν, ἄλλα μα-
ρήσαξεν ὁ προεσὼς τὸν λαὸν μετὰ τὴν λειτουργίαν νὰ χο-
τυνέβη. Τότε ὁ Ε'φημέριος ἀναβὰς εἰς τὸν ἄμβωνα ἐ-
τε διὰ τὴν παρακοὴν, τὸ φοβερίζει μὲ ἀφορισμὸν, ἂν δὲν
ἄξι μετανοίας. Ο' Προεσὼς δίδει εὐθὺς εἴδησιν εἰς τὸ τῆς
ον, καὶ καλεῖται ὁ ἱερεὺς ἵνα παῤῥησιασθῇ εἰς τὸ κριτήριον,
ον, αὐτὸς δὲ δὲν ἠθέλησε λέγων, ὅτε θέλει, ὅτε δύνα-
ὴν ἐντολὴν τῶν ἀνωτέρων τε πνευματικῶν, ὅτε νὰ πέσῃ εἰς
ιτίμια τῆς Ε'κκλησίας, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ μόνοι εἶχον τὸ αἴ-
σι τὴν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν τε. Τὸ κριτήριον τῆς Ε'παρ-
ει ὡς ἀπειθῆ, τότε ὁ Νύντζιος τῦ Πάπα φωνάζει ὅτι ἔγγι-
νομία τῆς Ε'κκλησίας, καὶ προσάζει τὸ κριτήριον νὰ ἀναχαλέσῃ
ωρισθέντα Γερέα, ὅμως δὲν εἰσηκούθη, διὸ νυκτὸς ἔφυγεν ἐκεῖθε διὰ
προσαγὴν τῦ Πάπα. Ε'γραψαν δὶς οἱ τῆς Λυτζέρνας πρὸς τὸν Πάπαν
Βενεδεικτον ΙΓ'. ὅσις ἀπεκρίθη αὐτοῖς, πῶς σφόδρα ἐλυπήθη καὶ ἐταράχθη
ἡ ψυχή τε, ἐτρόμαξε καὶ ἀνατρίχιασε βλέπωντας τὰς διαυθεντευτὰς καὶ
ὑπεραπισὰς τῆς Ε'κκλησιαστικῆς ἐλευθερίας νὰ καταπολεμῶν αὐτὰς τὰς ἐλευ-
θερίας, καὶ αὐτὰ τὰ προνόμια τῶν ἱερῶν πραγμάτων, νὰ βάλωσιν αὐθαδῶς
χεῖρας εἰς τὸ θυσιαστήριον τῦ Υ'ψίστε, τολμηρῶς νὰ σύρωσι τὲς λειτουργὲς
τῦ θεῦ ἐνώπιον λαϊκῶν κριτηρίων, νὰ διώξωσιν ἀπὸ τὸ ποίμνιόν τε ἕνα ὁδη-
γὸν μιᾶς Ε'κκλησίας, καὶ ποιμένα ψυχῶν, καὶ τὸ ἀνήκεσον, νὰ προσάξωσι
λαϊκῶς τὸ ποίμνιον ἐκεῖνο ὁπῦ ἦτον ὑςερημένον πνευματικῦ δικαιολογήματος
νὰ ἐκλέξῃ ἕτερον ποιμένα. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἕτερα ἔγραψεν περὶ αὐτῶν ὁ
Πάπας λέγων πρὸς τὸ τέλος, νὰ ὑποταχθῶσιν ἵνα μὴ μεταχειριθῇ ἅρματα
αὐςηρότερα. Οἱ ἐν Λυκέρνᾳ ὡς ἴδεν κρίνοντες τὰς ἀπειλὰς τῦ Παπα, ἡ-
νώθησαν μαζὺ διὰ νὰ ἀντισαθῶσιν ἀνδρείως, μάλιςα ἐσύνθεσαν καὶ μίαν
προσευχὴν, ἂν τὲς ἀφωρέσῃ ὁ Πάπας, νὰ τὴν λέγωσιν καθ' ἡμέραν· προ-
σευχὴ ἥτις διὰ τὰ περιεχόμενα εἶναι ἀξιοσημείωτος. „ Θεὲ παντοδύναμε,
„ καὶ αἰώνιε, ὁ θελήσας δῶναι διὰ σώματος τῦ ἠγαπητῦ σε Υ'ῦ τῦ Κυρίε
„ ἡμῶν Ι'ησῦ Χριςῦ, τὴν τῦ νόμε σε ἐξήγησιν, ἵνα λάβωσιν οἱ ἄνθρωποι
„ τὴν σωτηρίαν, ὁ μόνος ἑτάζων καὶ δεσπόζων τὰς καρδίας πάντων, χρέψων
„ ἐφ' ἡμᾶς τῆς σῆς εὐσπλαχνίας τὲς ὀφθαλμὲς, ἵνα σηρίξωσιν ἡμᾶς τὲς πι-
„ ςὲς Χριςιανὲς Καθολικὲς τὲς θλιβομένες. Α'κεσον τῶν προσευχῶν ἃς
„ ἐκχέομέν σοι, χερέωσον ἡμᾶς ἐν τῇ σῇ σωτηριώδει πίςει ἕως τῆς συντελεί-
„ ας τῶν αἰώνων. Φώτισον τὲς προεσώτας τῆς Ε'κκλησίας σε, ἐρίζωσον ἐκ
„ τῆς καρδίας αὐτῶν τὸ πνεῦμα τῆς φιλοκερδείας, τῆς προπετείας, καὶ κυ-
„ ριότητος, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῦ καταδυναζεύειν τῶν κοσμικῶν δυνάμεων.
„ Α'ψον ἐν αὐτοῖς τὰς ἀληθεῖς φλόγας τῆς χριςιανικῆς ἀγάπης, ἔμπλησον
„ αὐτὰς καθαρᾶς χριςιανικῆς διδασκαλίας, εὐλαβείας, πρὸς τὲς παρὰ σῦ διω-
„ ριθέντας κοσμικὲς ἡγεμόνας, καὶ χριςιανικῆς ταπεινότητος. Ε'κδεόμε-
„ θά σε ἐνδέρμως, δώρησε ἡμῖν τὴν ἀναγκαίαν καθερότητα τῦ ὑπομεῖναι τὰς
„ ἀδι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ ἀδικίας δὶ ὧν ἡμᾶς θλίβουσιν, ἕως ἂν πληρωθῶσι τὸ σὸ
„ αἱ καρδίαι τῶν ποιούντων ἡμῖν τας ἀδικίας ταύτας. Μέγα
„ ἡμᾶς ὑπὸ τὴν σκέπην σου, καὶ μὴ κρίνῃς ἡμᾶς τὸς σὸς ἀλ
„ κρίνουσιν ἄνθρωποι. Δὸς ἡμῖν τὴν θείαν σου εὐλογίαν, ἵν
„ τὴν ἀξιότητα τῦ Γιοῦ Χριςῦ, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκυ,
„ εὐαρεςησάντων σοι ἁγίων, Α'μήν.

§. 28. Μία τοιαύτη σαθερὰ καὶ ἀνδρεία ἀντίςασις τῶν
ἐπαρακίνησε καὶ τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῶν Σβιτζέρων, μαλι
θολικὰς νὰ τὸς βοηθήσωσιν. Τότε ἰδὼν ὁ Παπας ὅτι ἔσ
πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης, ἂν δὲν παύσῃ αὐτὸ τὸ σκάνδαλ
συμβιβασμὸν μὲ τοιαύτας συνθήκας, Α'. ὁ ἱερεὺς ἐκεῖνος, ἔννοχ
νὰ μεινῃ ἐξώριςος· Β'. ὁ ψηφισθεὶς Ε'φημέριος νὰ παραιτήσῃ κα
Ε'φημερίαν τε. Γ'. οἱ τῆς Λυτζέρνης θέλει μεινῃ εἰς τὰς συνθήκ
μα, καὶ ἐλευθερίαν της, χωρὶς ὅμως νὰ ζημιώσωσι τὰ ἱερὰ τῆς Ε'κλησίας
προνόμια, καὶ Δ'. ὅτι συγκαταβαίνει ὁ Παπας ἵνα προσκαλῶνται οἱ Ε'κκλη-
σιαςικοὶ διὰ νὰ ἀκούσωσι τὸν λόγον τῦ ἡγεμόνος, μὲ τοιαύτην ὅμως προφύ-
λαξιν, νὰ ζητῆται πρῶτον ἡ ἄδεια ἀπὸ τὸς Ε'κκλησιαςικὸς προέδρυς τῦ
τόπυ, οἵτινες θέλει ἔχειν πρότερον τὴν ἄδειαν νὰ πέμπωσι τὸς Ε'κκλησια-
ςικὸς εἰς τὰ κοσμικὰ κριτήρια. Α'λλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ βοῦλλα τῦ Πάπα ἐπερίε-
χε τὴν λέξιν, συγχώρησιν καὶ ἄφαιρσιν, δὲν ἤθελον νὰ σέρξωσιν οἱ τῆς Λυτ-
ζέρνης, λέγοντες ὅτι αὐτὴ ἡ λέξις ἁρμόζει εἰς ἐννόχης, καὶ ἐχὶ εἰς ἡμᾶς τὸς
ἀθῴους. Τέλος πάντων μετὰ τεσσαρὸς χρόνυς ἔπαυσεν αὐτὸ τὸ σκάνδαλον.
Ι'δε πλατύτερον διαφοραν τῦ Πάπα καὶ τῶν Σβιτζέρων, καὶ Γερμαν. Βιβλιοθ.
Τόμ. ις'. ἀριθ. Β'. Σελ. 44. καὶ Τόμ. ΙΖ'. ἀριθ. ΙΔ'. Σελ. 108.

Λύξησις τῆς Χριςιανικῆς πίςεως.

§. 29. Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ηὔξησεν ὁ Χριςιανισμὸς εἰς τὸ Παραγ-
γυαΐ διὰ μέσυ τῶν Γιησιτῶν, μάλιςα διὰ μέσυ πατρός τινος Μισσιοναρίυ
Καβαλλέρυ λεγομένυ, ὅςις καὶ ἐφονεύθη διὰ τὴν πίςιν ἀπὸ τὸς Πωϊζόκας
γένος βαρβαρον, καὶ δεισιδαιμονέςατον. Περισσότερον δὲ ηὔξησεν ὁ Κα-
θολικισμὸς εἰς τὴν νέαν ἀριςοκρατείαν τῶν Σχικίτων, διὰ μέσυ τῦ Μισσιονα-
ρίυ Λεζάρδυ, ὅςις καὶ αὐτὸς ἐμαρτύρησεν. Ὅςις ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τὰ
πολλὰ θαύματα, ὁπῦ διηγῦνται οἱ Γιησῖται, ἂς ἀναγνώσῃ Γ'σοριαν τῦ Πα-
ραγγυαΐ γεγραμμένην ἀπὸ τὸν Γιησῖτην Σχαρλεβοὰ εἰς τρεῖς τόμυς, ἂς
σημειώσῃ ὅμως πῶς αὐτὴ ἡ Γ'σορία εἶναι γεμάτη πλαςά. Στηρικτ. Ε'πι-
ςολ. τῶν Γιησιϊτῶν· μετὰ διακρίσεως ὅμως πολλῆς, πλυμμυρῦσι γὰρ ψευδο-
θαυμάτων.

Εἰς Α'σίαν, Α'φρικὴν καὶ Α'μερικὴν.

§. 30. Εἰς τὴν Α'σίαν, Α'φρικὴν, καὶ Α'μερικὴν ηὔξησεν ὁ Παπισμὸς
καὶ Λυθηρανισμὸς, ἐκ μὲν τῶν Παπιςῶν ἐκοπίασαν πολυ εἰς τῦτο οἱ Γιησῖ-
ται, καὶ μεταξὺ αὐτῶν οἱ Γάλλοι, καταπείσαντες διάφορα ἔθνη βαρβαρα να
ἀφήσωσι τὴν πολυθεΐαν, καὶ νὰ δεχθῶσι τὸν χριςιανισμόν. Πολλὰς ἱδρῶ-
τας ἔχυσαν οἱ Γάλλοι μισσιοναριοι εἰς τὴν ἀνατολικὴν Γ'νδίαν, μάλιςα εἰς τὸ
Βασίλειον Κορνατηνσίας, Μαδυρανσίας, Μαραβενσίας, εἰς τὸ Μαλαβὰρ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τσυκίνον, καὶ εἴς τινας ἐπαρχίας τῆς Α'μερικῆς, σρέψαντες λάτρας εἰς τὸν Χρισιανισμὸν, ἀφ' ὃ κατεσάθη ὁδηγὸς τῆς ἱε- Α'ντώνιος ὁ Βέριος, ὅσις ἐπρόβλεπε καὶ διὰ τὰ ἀναγκαῖα τον ἐπιχείρημα, καὶ διὰ ἄξια ὑποκείμενα. Ο' καρπὸς ὅμως θεσάθη πολλὰ ὀλίγος, καὶ ἐκεῖνος τῶν Ι'ησυῖτων πολλὰ με- σπροσοχή τες ἦτον νὰ πληρώσωσι τὸ κατάσιχόν τες μὲ ὀνόμα- τὰ ὁποῖα ἐπαρρησίαζαν εἰς τὴν Συναγωγὴν περὶ πλατυσμῦ μὴ, καὶ δὲν ἐπρόσεχον ἂν αὐτοὶ οἱ νεοφώτιςοι χριςιανοὶ ἦτον ὄνομα τῷ ὀνόματι χριςιανοί. ἀρκετὸν ἐπίςευον, ὅτι ἐκεῖνος ὁ νεο- λολάτρης νὰ ἔλεγεν, εἶμαι Χριςιανὸς, πιςεύω τὸν Πάπαν ὁπῦ ὥμην διὰ ἐπίτροπον τῦ Θεῦ, καὶ εὐθὺς ἐσυναριθμεῖτο εἰς τὸν ἱερὸν ὄγ τῶν Χριςιανῶν. Ε'ξαιρέτως δὲ εἰς Κίναν ὅπῦ οἱ νεοφώτιςοι Χρι- ςιανοὶ ἐπροσκυνῦσαν τὸν Ξάγγ Τὶ, καὶ Τιὲν, περὶ τῶν ὁποίων κατωτέρω πλατύτερον. Ι'δε τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, τὴν νεωτέραν Ι'ςορίαν τῶν Κινῶν Τ. Α'. σελ. 339.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Πέτρε τῦ Μεγάλε Αὐτοκράτορος Ρ'ωσσίας. καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῦ.

§. 1.

Πέτρος Μέγας Ρ'ωσσίας Αὐτοκράτωρ ἀπὸ Χ. Γ'. 1696

Τελευτήσαντος Α'λεξίε Μιχαλοβὶτζ Κζὰρ τῆς Μοσχοβίας, ἄφησεν υἱὲς ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς, Φεδὼρ, Ι'βὰν, καὶ Σοφίαν, καὶ ἐκ τῆς δευτέρας, τὸν μέγαν Πέτρον γεννηθέντα τῷ 1622. Ο' Φεδὼρ διάδοχος τῦ Α'λεξίε, ἀποθνήσκων ἀπὸ φαρμάκι τὸ 1682. ἄφησε τὴν βασιλείαν τῷ Πέτρῳ, παιδίῳ ὄντι τότε ὡς ἐννέα χρονῶν, ἀδικῶν τὸν μεγαλήτερον ἀδελφὸν τε Ι'βὰν, ὡς ἀνάξιον τῆς βασιλείας. Η' ἀδελφή τες Σοφία, τόσον ἐτεχνεύθη ὥςε ἐκηρύχθη ὁ Ι'βὰν συμβοηθὸς τῆς βασιλείας, εἰς τρόπον ὅτι ἡ Μοσχοβία εἶχε δύω ἀρχηγὲς, δύω κεφαλὰς, ὁπῦ ἐδιοικῦσαν αὐτὸ τὸ βασίλειον. Η' Σοφία ὡς ἐπίτροπος ἀπέκτησε μεγάλην δόξαν μὲ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τατάρων καὶ Κινέζων. Προβλέπουσα δὲ ὅτι ὁ Πέτρος ὢν τότε ἐτῶν ιή. ἤθελε τὴν ὑςερήσῃ τῆς ἐπιτροπίας, ἐδοκίμασε καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Ε'γινεν ὅμως φανερὴ ἡ συνωμοσία, καὶ ἐσφαλίσθη εἰς ἕνα μοναςήριον ὡς ἐρρέθη κεφ. ΙΕ'. Αἰῶνι 12. Τόμ. Γ'. τῷ 1686. ἐτελεύτησεν ὁ Ι'βὰν, καὶ ἔμεινεν ὁ Πέτρος μόνος εἰς τὴν διοίκησιν τῆς βασιλείας.

§. 2.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 2. Οὗτος ὁ μέγας ἡγεμὼν ἀνώτερος τῶν δεισιδαιμ
τῆ τόπῳ τε, ἐθεώρησε τὸν θρόνον τῆς Ρωσσίας περιτειλη
σκότος τῆς βαρβαρότητος· ἐλυπεῖτο βλέπων τὸν λαὸν τε
τε βυθισμένον εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας, ὑστερημένον τε
μῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἦσαν σολισμένα τὰ λοιπὰ γένη τῆς
ἐπενόησεν τὸ ἀξιοθαύμαστον καὶ ἀξιέπαινον ἔργον νὰ μεταβ
σιν τῆ βασιλείᾳ, νὰ εὐγενίσῃ τὸ ὑπήκοόν τε δίδωντάς τε μό
καὶ ὑποτασσόμενος εἰς πᾶσαν ποταπὴν καὶ κοπιαστικὴν δοκιμ
εὐταξίας. Ἐκ νεαρᾶς ἔτι ἡλικίας ἔτρεφεν αὐτὸν τὸν ζοχ
τίζετο περὶ τούτῳ μὲ τὰς συχνὰς συναναστροφὰς καὶ συνομιλί
δευμένων ἀλλοφύλων τῶν εὑρισκομένων ἐν Ρωσσίᾳ. Ὁ πρω
ἐχάθη ἡ εὐταξία τῆ στρατεύματος, καὶ εὐχαριστήθη νὰ γίνῃ τυμπ
τῆ Ἑκατονταρχε λὲ Φὸρτ Γενοβέζε, πληρῶν ὅσα ἀνήκουσιν εἰς αὐτ
ἐπάγγελμα, ἕτε ἠθέλησε νὰ ἀναβῇ εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἂν δὲν ἐκρίνετο
πρότερον ἄξιος ἀπο τὸν ἑκατόνταρχόν τε, ὅσις καὶ αὐστηρὸς ἐφαίνετο. Ὕ-
στερον κατασκευάσας ἕνα μικρὸν σόλον, ὑπετάχθη εἰς ὅλην τὴν ναυτικὴν
εὐταξίαν, φθάσας ἀπὸ τὸ ἁπλῆς ναύτης εἰς τὲς πρώτης βαθμές. Καὶ διὰ
νὰ δυνηθῇ μόνος τε να μάθῃ πῶς νὰ μεταβάλλῃ τὸ ὑπήκοόν τε εἰς τὸ κα-
λήτερον, ἀπεφάσισε νὰ ταξιδεύσῃ χωρὶς νὰ γνωρίζηται ἀπὸ τινά. Διὸ
ἔπεμψε πρέσβεις εἰς πολλὰς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, καὶ αὐτὸς συνηριθμήθη
μὲ τὲς οἰκειακὲς τῆ πρέσβεως, χωρὶς νὰ τὸ ἰξεύρῃ εἰμὴ ὁ μόνος πρέσβυς τε.

§. 3. Ἀφ' ἧ ἀπέρασεν εἰς Πρησίαν διέβη εἰς Ὁλλανδίαν, καὶ ἐπειδὴ ἀργοπορῆσαν οἱ πρέσβεις τε, ἔλαβε μερικὲς καὶ ὑπῆγεν εἰς Ἀμζελοδάμιον, εἰς Σαρδὰμ ὅπε κατασκευάζονται τὰ πλοῖα. Ἐκοινολόγησε πῶς ἕνας ξένος ἐρχόμενος ἵνα μαθῇ τὴν τέχνην, ὅθεν ἐνδύθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ὀπαδοί τε κατὰ τὴν συνήθειαν τῆ τόπε, ἵνα μείνῃ καλήτερα κρυμμένος. Πρῶτος ὑπήγαινε, καὶ ὕστερος ἀναχωρῆσεν ἀπὸ τὸ ἔργον· συνέτρωγε καὶ συνέπινε μὲ τὲς τεχνίτας, συνομιλῶν μὲ αὐτὲς Ὁλλανδέζικα, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον ὀλίγον τὶ ἐξητκημμένος. Ἐκατασκεύασε μόνος τε πολλὰ, μάλιστα μίαν ἀντένναν τῆ καραβίε εἰς δύο κομμάτια, καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν κατασκευήν της ἐφεῦρε νέον τὶ, τὴν ἐπρόσφερεν εἰς τὸ ἀδελφάτον τῶν τεχνίτων, καὶ ἐζήτησε νὰ συναριθμηθῇ τοῖς τεχνίταις, καὶ ὠνομάσθη Πιετερμπὰς, ἤγουν Μάστρο Πέτρος. Ὕστερον νοήσας πῶς οἱ τεχνίται ἔμαθον τὶς ἦν, τὲς ἐπαρακάλεσε νὰ μὴ τὸν περιποιῶνται ὡς βασιλέα, ἀλλ' ὡς φίλον τες, σύντροφον, συντεχνίτην, ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἠκολούθησε νὰ δουλεύῃ εἰς τρόπον ὅτι ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ἔγινεν εἷς τῶν δοκιμωτέρων ἀρχιτεκτόνων καὶ ναύτων. Διέβη ὕστερον εἰς Ἀγγλίαν, ὅπε ἀναχωρήσας ἀπὸ τὲς πρέσβεις τε, ἐκόνευσε σωμα εἰς ἕνα περίφημον ναυπήγιον, ὅπε πρωῒ ὑπήγαινεν ἵνα συνομιλήσῃ μὲ τὲς ἐκεῖ τεχνίτας. Εἶχεν εὐτυχησμένην μνήμην, καὶ δὲν ἄφηνε τίποτες ἀπ' ὅσα ἤκουεν ἀπὸ τὲς τεχνίτας, ὅπε νὰ μὴν τὰ ἐντυπώνῃ εἰς τὸν νῶν τε. Πάντοτε ἐργάζετο εἰς κατασκευὴν πραγμάτων εἰς τα πλοῖα, καὶ

Περιοδεύει τὴν Εὐρώπην.

παπάυσεώς τε ὑπήγαινε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν βασιλέα τῆς Α'γ-
λιμον, καὶ τὰς μεγισάνας. Ε'ζητᾶσε πάντοτε διδασκάλες γινό-
λα ξητὴς, ὑπήγαινε παντᾶ, ἐσυναναςρέφετο μὲ κάθε τάγμα ἀν-
Α'κλησιαςικὰς, φιλοσόφες, σπεδάνες, χυδαῖες, εἰς τὰς Ε'κκλη-
γον ς, Καφενέδες, ἐργαςήρια, καὶ εἰς τὰ παιγνίδια, ἐνδεδυμένος
ε καὶ πότε ὡς τεχνίτης, μιμούμενος πάντοτε τὰ ἤθη τᾶ τόπε,
πρόν. Ο' βασιλεὺς τῆς Α'γγλίας τὸν ἐχάρησεν ἕνα μεγαλο-
τατ 25. τοπίων, γεμάτον ἀπὸ σοφὲς καὶ πεπαιδευμένης, μετα-
ν καὶ ὁ Θαυμάσιος Φεργγάνζεν, περίφημος μαθηματικὸς,
δίδαξε τὲς Ρ'ώσσες, νὰ λογαριάζωσι μὲ τὰ Α'ραβικὰ ψηφία.
Α'πὸ τὴν Α'γγλίαν διέβη εἰς Βιέννην τῆς Γερμανίας, ὅπε ὁ
Ο'λανδία ναύτης καὶ ἀρχιτέκτων, καὶ ἐν Α'γγλίᾳ μαθηματικὸς,
ἐφανερώθη μεγαλοπρεπὴς Η'γεμὼν καὶ βαθὺς πολιτικός. Ε'μελετᾶσε νὰ
ὑπάγῃ εἰς Βενετίαν καὶ Γ'αλίαν, ἀλλ' ἡ εἴδησις μιᾶς ἐπαναςάσεως εἰς
Μόσκβαν τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐπιςρέψῃ τῷ 1698. Φθάσας εἰς Ρ'ωσσίαν, τὸν
προϋπήντησαν οἱ μεγισᾶνες μὲ τὰ γένεια ξυραφισμένα· ἐχάρη ὁ Αὐτοκρά-
τωρ τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν ὑπηκόων τε, οἵτινες διὰ νὰ τὸν μιμηθῶσιν, ἄρ-
χησαν ἀφ' ἑαυτᾶ τες νὰ διορθώνωνται, καὶ ἤλπισεν, εὐκολώτερα νὰ δυνηθῇ
νὰ ἐξαλείψῃ τὰς προλήψεις των διὰ τὰ ἔθιμα τᾶ τόπε τες, ἐτιμώρησεν
αὐςηρῶς τὰς ἀρχηγὰς τῆς ἐπαναςάσεως, μαλιςα πολλὲς Γερωμένες, οἵτινες
παρακινήμενοι ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν τε Σοφίαν, ἐσυμβάλευαν τὲς Στρελίτζας
εἰς ἐπανάςασιν, καὶ ἐσύςησε τὸ τάγμα τᾶ Α'γίε Α'νδρέε διὰ νὰ ἀντεβρα-
βεύσῃ τὲς πιςές τε. Υ'ςερον ὑπῆγεν εἰς τὸν λιμένα Βορονὲζ μὲ ἐπιτηδειον
τεχνίτην καὶ ναύτην, καὶ κατεσκεύασε σχεδὸν μόνος τε ἕνα καράβι τᾶ πο-
λέμε, κατὰ τὴν τάξιν τῶν Ο'λανδέζων. Ε'βαλε ναύκληρον τὸν ναυπη-
γὸν, καὶ αὐτὸς ὑπετάχθη εἰς τὸν κατώτερον βαθμὸν τῶν ναυτῶν, ἕως
ὅπε ἔφθασεν εἰς τὸν τᾶ Ναυκλήρε. Ε'ταξίδευσεν ὕςερον καὶ εἰς Γαλλίας
τῷ 1717. ὅπε ἐλθὼν εἰς τὴν περίφημον Α'καδημίαν τῆς Σορβῶνος, τὸν
ἐπρόβαλαν οἱ ἐκεῖ διδάσκαλοι καὶ Θεολόγοι τὴν ἕνωσιν τῶν δύω Ε'κκλησιῶν,
ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται. Ε'συναριθμήθη μεταξὺ τῶν διδασκάλων τῆς Α'-
καδημίας τῶν Παρισίων, συνθέτων ἐγχειρίδια τινὰ περὶ Ναυτικῆς.
Τὰς πολέμες ὁπᾶ εὐτυχῶς ἐτέλεσε κατὰ τῶν Ο'θωμανῶν, Τατα-
ρων, καὶ μάλιςα Σβετζων, δὲν εἶναι ἴδιον τᾶ παρόντος, ὅσις ἐπιθυμεῖ ἀ-
ναγνώσῃ τὸν βίον τε, γεγραμμένον παρὰ τᾶ Σκιαδᾶ, τᾶ Κατηφόρε,
Βολταίρε, καὶ τὸν βίον τε ἐκδοθέντα ἐν Λ'μζελοδαμίῳ Γαλιςὶ εἰς τρεῖς
τόμες· τὸν Λακόμβιον, μεταβολὴ τᾶ βασιλείε τῆς Ρ'ωσσίας, σύνοψιν χρο-
νολογικὴν τῆς Ιςορίας τῆς Α'ρκτε, Γ'βὰν Νεσεσερανόην ὑπομνήματα περὶ
τᾶ μεγάλε Πέτρε, Γορδὸν Α'χιντόβες, τὸν Κλέρκ Γ'ςορ. τῆς παλαιᾶς καὶ
νέας Ρωμης, καὶ ἄλλες συγγραφεῖς.

Κηρύττεται Αὐτοκράτωρ,

§. 5. Α'ρκεῖ μόνον νὰ εἰπῶ, πῶς αἱ ἀνδραγαθίαι τε καὶ τὰ ἔργα
τε ἀπέκτησαν αὐτῷ τὸν τίτλον τᾶ Αὐτοκράτορος, καὶ τὸ γλυκὺ ὄνο-

μα

μα πατὴρ τῆς πατρίδος, καὶ Πέτρος ὁ Μέγας· καὶ δι
καιρὸν ὁπῆ ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆ γένες
τὰ τῆς Σβεκίας πόλεμον, ἐπεχειρίθη νὰ κτίσῃ
τὴν ἐκ τῆ ὀνόματός τη, Πετρόπολιν ὠνομασθεῖσαν, μ
ἦτον ἡ σκληροτέρα μάχη, καὶ ἐντ' αὐτῷ ἐπολεμᾶσεν
γάτας, ἐπρόσεχε μήπως καὶ οἱ Σβέτζοι ῥημάξωσιν
κόπες ἔκτιζεν. Ἂν ἡ Εὐρώπη ἐθαύμαζε διὰ τὲς πολεμι
θώματά τη, ἐθαύμαζε πολὺ περισσότερον διὰ τὴν ταπείνω
μετὰ τὴν νίκην, ὅσις διὰ νὰ θαῤῥύνῃ τὲς ὑπηκόες τη εἰς με
ἔδιδεν εἰς αὐτὲς ἐκεῖνον τὸν ἔπαινον ὁπῆ ἦτον ἐδικός τη νικῶν
δὶς ἐθριάμβευσε λαμπροτέρως, μίαν φορὰν ὅταν ἐνίκησεν ἐν Ἀζό
λην ὅταν ἐνίκησε τὲς Σβέτζες εἰς τὴν ἐν Ἀλανδ ναυμαχίαν
Εἰς τὸν πρῶτον θρίαμβον ἐμιμήθη τὲς παλαιὲς Ῥωμάνες· ὅσοι ἐβάνηκαν ἀ-
ξιοι εἰς τὸν πόλεμον, στρατηγοὶ, χιλίαρχοι, ἑκατόνταρχοι, ἕως καὶ οἱ
ἁπλοὶ στρατιῶται ἦσαν στεφανωμένοι, διάφορα ὄργανα μουσικὰ ἐσυμβοήθησαν
τὲς ὕμνες τῶν εὐφημούντων τὰ ὀνόματα τῶν στεφανωμένων καὶ τὰς ἀνδραγα-
θίας των. Οἱ δυο ἀρχιστράτηγοι στερεᾶς καὶ θαλάσσης ἦσαν ἐπάνω εἰς με-
γαλοπρεπῆ θριαμβευτικὰ ἁμάξια, ὁ Μέγας Πέτρος, χωρὶς κανένα ἡμεῖον
διαφορᾶς, ἀλλ' εἰς τὴν τάξιν τῶν ὁφικιάλων, ὁμῶ μὲ τὲς ἄλλες· καὶ εἰς
τοιαύτην παράταξιν ἔκαμε τὴν εἴσοδόν τη ὅλον τὸ στράτευμα. Ὁ ἄλλος
θρίαμβος ἐξάθη θαυμασιώτερος διὰ τὸν τρόπον ὁπῆ ἐμεταχειρίθη ὁ Πέτρος.
Ὁ ηγεμὼν Ῥωμανοδόβσκης εἰς τὸν καιρὸν τῆ θριάμβε ἐπαράσησε τὸ πρόσω-
πον τῆ Μεγάλε Πέτρε, καθήμενος εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, μὲ ὅλως τὰς
βασιλικὰς σημαίας. Ὁ μέγας Πετρος ἐπαῤῥησιάθη μὲ τὸ ἁπλῆν φόρεμα
ὁφικιάλε ναυτικῆ, ἐπλησίασεν εἰς τὸν θρόνον τῆ πλαξῆ Αὐτοκράτορος, καὶ
ἐπρόσφερεν ἐγγράφως τὴν καταγραφὴν τῆς μάχης, καὶ τῆς νίκης τη. Ἀ-
πεκρίθη εἰς πολλὰ ζητήματα ὁπῆ τῆ ἐπροβάλθησαν, ὕστερον εἰς τὲς πόδας
τῆ πλαξῆ Αὐτοκράτορος ἔλαβε τὴν ἀξίαν τῆ ὑποναυάρχε εἰς ἀνταμοιβὴν
τῆς ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ὁπῆ ἔδειξεν εἰς τὴν ναυμαχίαν κατὰ τῶν Σβέ-
κων. Θέλων μὲ τῆτο νὰ φανερώσῃ εἰς τὲς Ῥώσσες, ὅτι αἱ ἀνταμοιβαὶ καὶ
τὰ βραβεῖα πρέπει νὰ δίδωνται εἰς τὰ ἄξια ὑποκείμενα, ὄχι διὰ χάριν, ἀλ-
λὰ διὰ δικαιοσύνην.

§. 6. Τῇ ἡμέρᾳ τῶν Θεοφανείων τῆ 1725. ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἁγιασμὸν τῶν ὑδάτων κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸ ὑπερβολικὸν κρῦος ὁπῆ ὑπέφερεν εἰς αὐτὴν τὴν πρᾶξιν, τὸν ἐπροξένησεν ἕνα βίαιον πυρετὸν, ὁπῆ μὲ τὲς δρυ μεῖς πόνες τῆς ποδαλγίας καὶ δυσσερίας, εἰς τὲς ὁποίες ἦτον ὑποκείμενος, τὸν ὑστέρησε τῆς ζωῆς τη τῷ 53. τῆς ἡλικίας τη, βασιλεύσας μὲ τὸν ἀδελφόν τη Γ'ωάννην ἔτη 14. καὶ μόνος τη 29. Ἦτον ὁ Πέτρος μέγας κατὰ τὸ σῶμα, ἄγριος εἰς τὸ περιπάτημα, τὸ ἦθος ἔχων εὐγενικὸν, ζωντανὸν καὶ ἀγχίνουν, τὴν θεωρίαν σοβαρὴν, καὶ ἕνα κάποιον τὶ ὁπῆ πολ-
λάκις μετέβαλλε τὴν ὄψιν τῆ προσώπε τη. Ὡμίλῆσε μὲ ζέσιν, εὔκολα

Θάνατος αὐτῆ.

Χαρακτὴρ αὐτῆ.

καὶ

καλιςα παρρησία εἰς τὸ στράτευμα, εἰς τὸ συμβούλιον, καὶ εἰς
μονήν. Μονάρχης καὶ κτήτωρ ἦσαν δύω πρωτερήματα, τὰ
θητής, κάποιον τι ἀνώτερον ἀνθρώπω. Ὡμίλησε πολλὰς δια-
κλησια τὰ μαθηματικὰ, φυσικὰ, καὶ γεωγραφικά. Ε'μα-
ς, Καφγικὴν, καὶ πολλάκις μόνος τω ἐπιμελεῖτο τὰς λαβωμέ-
κὰ πό Η' ἱςορία δὲν ἔδειξεν, ὅτε θέλει δείξει πάρεξ τοῦτο
σημα, νὰ καταβῇ ἕνας Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸν θρόνον τω νὰ
χθῇ γένη, νὰ δουλεύσῃ ὡς ἕνας ἁπλῆς, μισθωτὸς ἐργάτης, εἰς
τέχνας κτλ. ἀνακατωμένος μὲ τὰς τεχνίτας, ἵνα ἠμπορῇ
μάθῃ τὰ στοιχεῖα τῶν ἐπισημῶν καὶ τῶν τεχνῶν καὶ νὰ τὰς
όν τόπον τω. Ε'ξάθησαν καὶ ἕτεροι Α'ποκτηταὶ, Νομοθέται,
ἄλλοι Πολιτικοὶ, μόνος ὅμως ὁ Πέτρος ἤνωσεν ἐν ἑαυτῷ τὰς τρεῖς
τοιάτας ἐνόξους τίτλους, Α'νακαινισὴς τῆ τόπω τω, Διδάσκαλος ὠφελίμων μα-
θήσεων, Θεμελιωτὴς ἐπισημῶν καὶ τεχνῶν, καὶ Διορθωτὴς τῶν ἠθῶν τῆ
λαω τω.

Α'λέξιος υἱὸς Πέτρω τῆ Μεγάλω.

§. 7. Ο'σον ὁ μέγας Πέτρος ἔλαμπε μὲ τὰς ἀρετάς τω, ἄλλο τόσον
ὁ υἱός τω Α'λέξιος ἀχρειώνετο μὲ τὰ ἐλαττώματά τω, διότι ἀντὶ νὰ μιμῆ-
ται τὸν πατέρα τω καὶ νὰ τὸν ἀκολουθῇ εἰς τὸ βαρὺ φορτίον τῆς μεταμορ-
φωσεως τῶν Ρ'ώσσων, ἐκαταγίνετο εἰς ἀσωτείας, καὶ μικροπρέπειας· ἄ-
γριος εἰς τὸ φέρσιμόν τω, χωριάτης εἰς τὰ ἤθη τω, μικρὸς κατὰ τὸν νοῦν,
καὶ δεισιδαίμων. Ο' πατήρ τω, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν εὐγένειαν, εἰς τὴν
ὁποίαν ἤφερε τὰς Ρ'ώσσας, τὸν ὑπάνδρευσε μὲ μίαν ὡραίαν Πριγγίπισσαν
τῆ Βρωνσβίκ, ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ νὰ καλητερεύσῃ, ἐδόθη περισσότερον εἰς
τας ἀσωτείας, εἰς τρόπον ὅτι ἡ γυνή τω μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἄ-
τακτόν τω ζωὴν ἔφυγεν εἰς τὸν πατρικόν της οἶκον. Ο' Μέγας Πέτρος
ὑπῆγε πρὸς αὐτὴν καὶ μὲ τὰς δεήσεις τω τὴν ἤφερεν ὀπίσω, καὶ ἐνεθέτησε
τὸν υἱόν τω εἰς τὸ καλήτερον, ἀλλ' αὐτὸς τραπεὶς εἰς τὸ χεῖρον, ἠγάπησεν
Εὐφροσύνην τινὰ παρθένον ἐκ Φιλανδίας, τὴν ὁποίαν καὶ κρυφίως ἔλαβε
γυναῖκα, ὅθεν πάλιν ἔφυγεν ἡ νόμιμός τω γυνή.

Βαρβαρότης ἡ ἀμάθεια τῶν Ε'κκλησιαςικῶν

§. 8. Εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁπῦ ὁ πατήρ τω ἔκαμνε διὰ νὰ
διορθωσῃ τὰ βάρβαρα ἤθη τῶν Ρ'ώσσων, αὐτὸς πάντοτε τὰ ἐκατάκρινε
καὶ ἐναντιώνετο. Α'πὸ τὸ ἕνα μέρος, ἡ ωμία τω καὶ ἀμάθεια δὲν τὸν
ἄφηνε νὰ βλέπῃ τὸ ὄφελος τῶν νεωτερισμῶν τῆ πατρός τω, καὶ ἀπὸ τὸ
ἄλλο ἐπαρακινεῖτο ἀπὸ τὰς ὀπαδὰς τῆς Ρ'ωσικῆς βαρβαρότητος, ἀπὸ ἐκείνας
ὁπῦ μωροὶ ἀφ' ἑαυτῆ τας, δὲν πράττουσιν ὅ, τι πράττουσιν εἰμὴ ὡς μηχανή,
καὶ ἂν λειψῃ ἐκείνη ἡ δύναμις ἥτις τὴν κινεῖ, λείπει καὶ ἡ κίνησις, καὶ ὁπῦ
σοχάζονται τὸν παραμικρὸν νεωτερισμὸν, ἁμαρτίαν, καὶ τὸν νεωτερισὴν καὶ
διορθωτὴν ὡς τύραννον, ὁπῦ καλήτερα εὐχαριςοῦνται νὰ μείνωσιν εἰς τὸ σκότος
τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος, πάρεξ νὰ μεταβάλλωσι παραμικρὸν τὶ ἀπὸ
ἐκείνας τὰς δεισιδαιμονίας, εἰς τὰς ὁποίας ἀνεθράφησαν. Μεταξὺ αὐτῶν
ἦσαν οἱ πρεσβυτεροι, οἱ Ε'κκλησιαςικοὶ, κινήμενοι ἀπὸ μῖσος τῶν νεωτερισμῶν,

καὶ

καὶ ἀπὸ μῖσος κατὰ τῦ Αὐτοκράτορος, διατὶ τὸς εἶχε δι
ὑπόληψιν, καὶ ἀπὸ τὴν ἀμάθειάν τος, νομίζοντες πῶς
ἀμετάβαλτος καὶ δὲν δέχεται νεωτερισμὸν, ἕτω καὶ κλησί
μνέσκη ἡ αὐτὴ, καὶ νὰ μὴ μεταβάλλεται κατὰ τὰς ἔυομε
λύπην λοιπὸν δὲν εἶχεν ὁ μέγας Πέτρος θεωρῶντας τοὶ
ἑαυτῦ τὸ, ἐχθρὸν τῆς δόξης τὸ, καὶ τῦ γένος τὸ, καὶ ἕτοιμον
λιν εἰς τὴν Ρωσσίαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐλαττώματα ὁπῦ αὐτὸς
τας εἶχε διώξει. Πολλάκις τὸν ἐνθυμεῖτσε, μάλιστα μιᾶ τῶν
ζοντάς τον κατὰ μόνας τὸν λέγει.

" Στοχάσθ ὑιέμε τὴν κατάςασιν τῆς Ρωσσίας, πρὶν ἐμὲ
" εὐρύχωρον βασίλειον, ἦτον χωρὶς τέχνας, χωρὶς νόμες, καὶ
" σιν, τὸ παίγνιον ὅλων τῶν εὐγενικῶν γενῶν. Τὰ πολυάριθμα
" ματά μας, κακὰ γυμνασμένα καὶ χειρότερα διοικημένα, ἐχάνοντο ἐμπρὸς
" εἰς ὀλίγυς στρατιώτας. Δὲν ἐφαίνοντο πλοῖα εἰς τὸς λιμένας μας, τέχναι
" εἰς τας πόλεις μας, οἱ κάμποι μας ἦσαν ἀγεώργητοι καὶ ἄκαρποι, οἱ ὑπή-
" κοοί μας ἦσαν ἀχρεῖοι σκλάβοι, ὁπῦ δὲν ἐγνώριζαν τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν,
" τὴν εὐγένειαν, ἀγχίνοιαν καὶ πολιτείαν. Ἐξεύρεις ὑιέμε τὶ ἐτόλμησα,
" καὶ τὶ ἐπεχειρίσθην διὰ νὰ σὲ ἀφήσω ἕνα βασίλειον εὐτυχησμένον. Λαμ-
" βάνω μάρτυρα τὴν ἔκθαμβον Εὐρώπην, ἥτις παντῦ μὲ εἶδεν εἰς ὅλα τὰ
" μέρη νὰ συγκαταβῶ εἰς τὴν ἐσχατοτέραν κατάσασιν μεταξὺ τεχνίτων,
" καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον τεχνίτην, νὰ συναξω μὲ ἀκέραςον ζῆλον τὰς πρώτας ἀρ-
" χὰς τῶν τεχνῶν, τῶν ὁποίων ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὸν παραμικρὸν σοχασ-
" μόν. Θεώρησε τὸν καρπὸν τῶν κόπων μὲ. Ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἐθαύμασε
" καὶ ἔμεινεν ἐκςατικὴ, βλέπσα τὴν μεταμόρφωσιν τάτε τῦ βασιλείε,
" τὴν ὁποίαν ἐκατόρθωσεν ὁ κόπος μὲ, καὶ ἐπιμέλειά μὲ. Πρότερον ὅλα
" τὰ μέλη τάτε τῦ πολιτικῦ συςήματος ἦσαν ἀκίνητα, τώρα ἐμψυχώθη-
" καν ἀπὸ τὴν φωνήν μὲ. Ἐγὼ ἔπλασα ἕνα σόλον, ἔκαμα ἕνα στράτευμα,
" καὶ στρατηγὸς. Τὰ ἅρματά μας ὁπῦ ἐθριάμβευσαν ἐναντίον ἑνὸς ἔθνος
" πολεμικωτάτε, καὶ ἑνὸς ἀφόβε ἀποκτητῦ, σέβονται καὶ εὐλαβῦνται ἀπὸ
" ἐκείνες ὁπῦ πρότερον τὰ ἐκαταφρονῦσαν. Δὲν ἦμαι κύριος τῶν περιξ
" ἐπαρχιῶν; δὲν κρατῶ εἰς χεῖρας μὲ τὸ ζύγι τῆς εἰρήνης, καὶ τῦ πολέμε;
" ἐγὼ τώρα δὲν δίδω νόμον εἰς τὴν Ἄρκτον; Τὰ συνωμόσαντα γένη κατὰ
" τῆς δυνάμεως, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ μὲ ἁρπάξωσι ὅσα ἀπέκτησα, καὶ ἔκτι-
" σα εἰς τὸ μέσον τῆς πυρκαϊᾶς τῶν ἐχθρῶν, μὲ ὅλον τὸν θυμὸν τῶν ἐχ-
" θρῶν, καὶ μὲ ὅλα τὰ ἐνάντια τῆς φύσεως, αὐτὴν τὴν νέαν μητρόπολιν
" τῦ βασιλείε μὲ, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς θρίαμβον τῶν μεγάλων μὲ ἐπιχειρη-
" μάτων. Αἱ ἐπισῆμαι, αἱ τέχναι, τὸ ἐμπόριον ἔγιναν διὰ μέσε μὲ ὡς φυ-
" σικαὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν. Τέλος πάντων ἐξώρισα ἀπὸ τὸν τόπον μὲ τὴν
" ἀτιμίαν τῆς βαρβαρότητος ὁπῦ τὸν ἀχρείωναν. Ω" ἐσὺ, διάδοχέ μὲ,
" γίνε ἕνας ἄλλος παρόμοιός μὲ, καὶ ἠμπορῶ νὰ σὲ εἰπῶ, ὑψώσε ἕως εἰς
" ἐμὲ τὸν ἴδιον. Αὐτὴ ἡ ἀπονία ὁπῦ βλέπω εἰς ἐσὲ, αὐτὴ ἡ ὀχνηρὴ ζωὴ,

αὐτὰ

...η τα χυδαῖα, και αυτὴ ἡ ἀναισθησία, εἰς τὴν οποίαν τόσον ...τόπος να πρέπωσιν εἰς τὸν κληρονόμον τῆς βασιλείας μου; ...θητὴς. ἐγὼ νὰ φωτίσω και νὰ λαμπρύνω τὸν νεὼν τῶν ὑπη...κλησ...κύνω τὴν καρδίαν τους, νὰ ἀνακαινίσω τὰ ἤθη τους, και ...αλῶ εἰς νέους ἀνθρώπους, και δὲν ἠμπορῶ να ἔχω τὴν αὐτὴν ...τὸν υἱόν μου; Σὲ ἐξορκίζω παῦσαι τους φόβους μου, γνώρισε και τὰ χρέη ὁπου σοὶ ἐπιθέτωσιν ἡ γεννησίς σου, ὁ πατὴρ, τὸ ὁποῖον ...ίσαι, και ὁ θρόνος εἰς τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ ἀναβῇς.

...τοιαῦται νουθεσίαι δὲν ἐπροξένησαν ὀδεμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν ...Αλεξίου, ὅθεν ὁ πατήρ του ἠναγκάσθη νὰ τὸν υσερήσῃ τῆς διαδοχῆς ...τὸς ἤκουσε τοιαύτην ἀπόφασιν τοῦ πατρός του μὲ ἀδιαφορίαν, μαλι...ισε και μεγάλην ὑποταγὴν εἰς αὐτὸ, προσποιούμενος πῶς θέλει νὰ δεχθῇ το μοναδικὸν σχῆμα. Ἀλλ' ὅταν ὁ μέγας Πετρος ἐταξίδευσεν εἰς Γαλλίαν, ἤυρε καιρὸν ἁρμόδιον ὁ Ἀλέξιος, ἐσυναξε πάντας τους Εὐγενεῖς μεγισανας Ῥώσσους τοὺς μὴ σέργοντας τὴν διοίκησιν τοῦ Πέτρου, οἵτινες τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ μὴ σέρξῃ τὴν ἀδικίαν ὁπου τὸν κάμνει ὁ πατήρ του, ὑσερῶν αὐτὸν τῆς διαδοχῆς, ἀλλὰ νὰ φύγῃ ἕως νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν, νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον. Ἔφυγε λοιπὸν και ὑπῆγεν εἰς Βιέννην, πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα τὸν γυναικάδελφόν του, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ καταφύγιον, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφ' ἧς διὰ μερικὰς ἡμέρας τὸν ἐφύλαξε κρυμμένον, τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀναχωρήσῃ και ὑπῆγεν εἰς την Γραλίαν. Μαθὼν ὁ Πέτρος τὴν φυγὴν τοῦ υἱοῦ του ετάχυνε την ἐπιστροφήν του εἰς Μόσκβαν και ἔπεμψε δύο ἀπεσταλμένους, οἵτινες τὸν ἤφεραν ὀπίσω. Ἐσύναξε τότε συμβούλιον ὁ Πέτρος παντων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἐξόχων, και κατέκρινε τὸν Ἀλέξιον, ὄχι μόνον ὡμολόγησε τὸν ἑαυτόν του πταίσην, ἀλλὰ και ἐκησίως ἔκαμε παραίτησιν τῆς βασιλείας. Οἱ συνευρεθέντες εἰς τὸ συμβούλιον ὡρκίσθησαν νὰ μὴ βοηθήσωσι ποτὲ τὸν Ἀλέξιον διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ βασίλειον. Ὕστερον ὁ Πέτρος παρακινούμενος ἀπο τὴν Αἰκατερίναν, ἡ και ἀπὸ ἄλλας πολιτικὰς αἰτίας ἀφ' ἧς ἔχει ἤδη συγχωρέσει τὸν υἱόν του, ἔκαμε πάλιν νὰ συναχθῇ τὸ συμβούλιον, και νὰ κριθῇ ἐκ δευτέρου ὁ Ἀλέξιος. Τὸν κατεδίκασε τὸ συμβούλιον εἰς θάνατον, πρὶν δὲ φθάσῃ ὁ καιρὸς νὰ θανατωθῇ, ἀπέθανεν εἰς τὴν φυλακὴν μὲ φοβερὰς ασαραγμὰς, προξενηθέντας ἢ ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἀποφάσεώς του, ἤτε ἀπὸ ἀρρωστίαν, ἤτε και ἀπὸ ἄλλην τινὰ βίαιον αἰτίαν. Ἄφησεν ἕνα υἱὸν, Πέτρον Ἀλεξιοβίκην λεγόμενον, ὅς ἐβασίλευσε μετὰ τὴν Αἰκατερίναν.

Τέλος τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας.

§. 10. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Πέτρου ἐτελείωσεν ἡ πατριαρχικὴ ἀξία, διότι ἀποθανόντος τοῦ Πατριάρχου Ἀδριανοῦ τῷ 1703. δὲν ἄφησεν ὁ μεγας Πετρος νὰ ψηφίσωσιν ἄλλον. Ἰδων δὲ μετὰ καιρὸν τὴν δυσαρέσκειαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν εἰς τοῦτο, ἀσύκωσε τελείως τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα, και ἐσύστησε μίαν Σύνοδον ἱεραν, προεδρον διορίσας αὐτῆς τον περίφημον Στέφανον Γαβόρσκην ἀρχιεπίσκοπον Ῥοιζάνου· ἐξέδωκε δὲ αὐτὴν την συνοδον και

Διαταγὴ διὰ τὸ Καλενδάριον.

διὰ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διάταγμα περιεχον τὰς κανόνας καὶ νόμους τῆς διοικήσεως αυτ
καὶ μίαν ἔκθεσιν ἐκτεταμένην περὶ τῶν καθηκόντων ταύτ
τῆς θρησκείας, τὸ ὁποῖον διάταγμα διὰ τὸ ὀγκώδες π
μενος δὲ ἂς ἀναγνώσῃ αὐτὴν τόσον εἰς τὸ Ρωσσικὸν, ὅσ
κόν. Ἐπ' αὐτῇ ἔτι τῇ Αὐτοκράτορος ἔγινε διόρθωσις κα
ριον, διότι οἱ Ρῶσσοι ἀρχινοῦσαν τὸ νέον ἔτος τὸ πολιτικὸν ὡς
ασικὸν ἤτοι τὸν Σεπτέμβριον. Ὁ δὲ μέγας Πέτρος ἐδιώρισε τ
νὰ λάβῃ ἀρχὴν ἀπὸ τὸν Γεννάριον, κατὰ τὴν Ἀστρονομικὴν τ
τὸν Ἀχιντῶον, τὸν Νεσεσπρανόην κτλ'.

§. 11. Πολεμῶν ὁ Πέτρος τὸς Πέρσας ἠναγκάσθη νὰ ε
Ρωσσίαν, ἀπὸ τὰς παραχὰς ὁπῦ ἐπροξένησαν οἱ Κληρικοὶ, καὶ ε
ζῆλος τῆς θρησκείας. Ἐσύναξεν εὐθὺς τὸς Ἐπισκόπους τῆς Ρω
ὡμίλησε μὲ τὴν φυσικήν τε ἐνέργειαν καὶ εὐγλωττίαν, τὸς ἐφανέρωσε πολ-
λὰς καταχρήσεις καὶ δεισιδαιμονίας ὁπῦ δὲν ἦσαν ἄξιαι εἰς τὴν Χριστιανικὴν
πίστιν, ὅθεν ἔκαμε τινὰς ἐπιδιορθώσεις ἀναγκαίας, τὰς ὁποίας μετὰ χαρᾶς
αὐτοὶ ἐδέχθησαν. Ὁ Ἰουδαῖος λαὸς προσκολλημένος πάντοτε εἰς τὰ παλαιά
τε ἔθιμα καὶ συνηθείας νομίζει μεταβολὴν πίστεως τὴν παραμικρὰν διόρθω-
σιν τῶν δεισιδαιμονιῶν ὁπῦ καταχρησικῶς εἰσῆλθον εἰς τὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκ-
κλησίας, διὸ ἄρχησαν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ λέγοντες αὐτὸν
ἀποσάτην, καὶ νεωτεριςὴν, τὸν ἀναθεμάτισαν. Μάλιςα Γρηγόριός τις Τα-
τιτζκόνς ἔπλασε μίαν ὅρασιν, καὶ θείαν ἔμπνευσιν, καὶ ἔτρεχεν εἰς τὰς ὁ-
δὸς, καὶ πλατείας κηρύττων, ὅτι ἔφθασε τὸ τέλος τῦ κόσμυ, καὶ ὁ Ἀντί-
χριςος ἦν ὁ Πέτρος. Πολλοὶ ἀμαθεῖς Ἐκκλησιαςικοὶ ἐπίςευσαν τὰς μωρίας
τύτυ τῦ ψευδοπροφήτυ, καὶ τὰς διέπειραν εἰς τὸν λαὸν, εἰς τρόπον ὅτι ἐ-
μελετῶσαν μίαν μεγάλην ἐπανάςασιν· διὸ ἠναγκάσθη ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ με-
ταχειριθῇ τὴν βίαν, θανατώσας τὸς ἀρχηγὸς, καὶ ἐγείρας διωγμὸν, ἵνα
ἔτως εἴπω, κατὰ τῶν μωρῶν ὁπαδῶντε, εἰς καιρὸν ὁπῦ ἔπρεπε νὰ τὸς καταφρονήσῃ, διότι ὁ διωγμὸς ἀντὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κακὸν, μάλιςα τὸ αὐξάνει.
Ἀπὸ τότε ἠγέρθη σχίσμα εἰς τὴν Ρωσσίαν, τὸ ὁποῖον σώζεται καὶ τῇ σή-
μερον· ὅρα κατωτέρω·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Σορβώνης περὶ ἑνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας, δοθέντα Πέτρῳ τῷ Μεγάλῳ.

§. 1.

μένα τῆ μεγάλη Πέτρη ἐν Γαλλίᾳ, μεταξὺ τῶν πραγμάτων ὅπῃ ... σαν τὴν περιέργειάν τη ἐςάθη καὶ ἡ Σορβώνα, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆγε τῷ 1707. Γεν. 3. ἐμβὰς εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἶδε κατὰ τύχην βιβλία τινὰ Γ'λλυρικὰ περὶ θρησκείας. Ἄρχησεν εὐθὺς νὰ ὁμιλῇ μὲ τὰς συνευρεθέντας θεολόγους, οἵτινες τεχνηέτως ἤφεραν τὸν λόγον περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ρ'ώσσων, δηλοποιοῦντες αὐτῷ ὅτι μεγάλην δόξαν ἤθελεν ἀποκτήσει ἡ Μεγαλειότης τη, ἂν ἐπροσπαθοῦσε νὰ ἑνωθῇ ἡ Ρ'ωσσικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴν Λατινικήν, ἐπειδὴ ἂν ἡ ὑπόθεσις ἐπροβάλλετο ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἦτον εὔκολος ἡ ἕνωσις. Ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ Αὐτοκράτορι, ὅμως ἀπεκρίθη πῶς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἦσαν πολλαὶ ἀσιώδεις διαφοραί. Πῶς αὐτὸς ἦτον ἄνθρωπος δεδομένος εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ ἄλλα ἐπαγγέλματα, ἴδια τῆς διοικήσεως τῆ βασιλείη τη. Πῶς δὲν ἦτον θεολόγος ἵνα συμφωνήσῃ τοιοῦτον πρᾶγμα. Εἰδὲ καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Σορβῶνος ἤθελαν ἐγγράφως νὰ διαλεχθῶσι μὲ τὰς Ἐπισκόπας τῆς Ρ'ωσσίας, τὰς ὑπέσχετο ἀπόκρισιν.

§. 2. Παρακινηθέντες ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσιν τῆ Πέτρη, οἱ ἐν Σορβώνῃ εὑρεθέντες θεολόγοι, ἐπρόσφεραν αὐτῷ τὸ παρὸν σύγγραμμα, ἐνθαρρυνόμενοι μᾶλλον, βλέποντες μὲ ἄκρον θαυμασμὸν αὐτὸν τὸν μονάρχην μὴ ὀλιγωρῆντα ἐδενὸς ἀναγκαίη πρὸς φώτησιν καὶ δόξαν τῆς βασιλείας τη, ἐχὶ μόνον τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν τῇ θρησκείᾳ ἀνηκόντων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὀρθῶς ἰξεύρει νὰ κρέμεται ἡ εὐτυχία καὶ σεβέωσις τῶν βασιλειῶν.

" Ἀναγινώσκομεν παρὰ τῷ Ἀποςόλῳ Παύλῳ νὰ προσέχωμεν ὅπως
" φυλαχθῇ ἡ ἑνότης τῆ πνεύματος ἐν δεσμῷ εἰρήνης, εἷς γὰρ θεὸς, εἷς
" Κύριος, μία πίςις, ἓν βάπτισμα. Ἵνα ἀπολαύσωμεν μίαν τοιαύτην ἑνότη-
" τα, ὠφελεῖ ὅτι παρὰ τοῖς Ρ'ώσσοις δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖνα τὰ ἔμποδα ἅ-
" περ μὲ λύπην βλέπομεν εἰς τὰς Λουθηρανοκαλβινιςὰς, καὶ ἑτέρας αἱρέσεις
" τῆς Ἀνατολῆς.

" Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρ'ωσσίας ὁμολογεῖ σὺν ἡμῖν τὴν ἑνότητα τῆς ὑπερ-
" τάτης μεγαλειότητος τῆ Θεῆ, καὶ τὸ ὁμοούσιον τῶν τριῶν προσώπων
" τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἀποστρέφεται τὰς τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων
" Ἀρειανῶν βλασφημίας. Σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖ τὰ παρὰ θεῆ ἀποκαλυφθέν-

" τα

„ τα δόγματα περὶ τῆς ὑποστατικῆς ἑνώσεως καὶ διακρίσεως
„ σεως ἐν τῷ Χριστῷ. Ὁμολογεῖ σὺν ἡμῖν πάντα, ὅσα ἡ Ἐ
„ κλησία διδάσκει περὶ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, περὶ
„ σεως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, περὶ τῆς ἀναγκαίας βοηθείας
„ ἐκτέλεσιν τῶν ἐναρέτων ἔργων. Σὺν ἡμῖν ὁμολογεῖ
„ παρὰ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας διατεταγμένα, τὴν μετ
„ καὶ οἶνο εἰς τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, καὶ ἀποδίδει τὴν ὑπερτά
„ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ παρόντι πραγματικῶς ἐν τῇ Ε

„ Σὺν ἡμῖν σέβεται καὶ ἐπικαλεῖται τὴν μακαρίαν Θεοτόκ
„ νον, καὶ τοὺς Ἁγίους τοὺς σὺν Χριστῷ βασιλεύοντας. Σὺν ἡμῖν
„ λείψανα τῶν Ἁγίων καὶ προσφέρει εἰς τας ἱερὰς εἰκόνας ἐκείνη
„ ἥτις ἀναφέρεται εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτῶν. Μεταχειρίζεται
„ προσευχὰς, ἐλεημοσύνας, θυσίας περὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκ-
„ κλησίας μεταξάντων πιστῶν, βεβαίᾳ πίστει κρατοῦσα, δι' αὐτῶν ἀναπαύε-
„ σθαι τὰς ψυχὰς, ἐμὴ ὁλοκλήρως ἐκ ἐπληρώθη ἡ θεία δικαιοσύνη. Σὺν
„ ἡμῖν γνωρίζει ὅτι παρὰ Χριστοῦ ἐδόθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξουσία ἵνα διωρίζῃ
„ νόμους, οἷς οἱ πιστοὶ ἀναγκαίως πρέπει ἵνα ὑπόκεινται, ὡς τὸν ἱερὸν νόμον
„ τῆς νηστείας, καὶ ἀποχῆς τῶν κρεάτων εἴς τινας καιροὺς παρὰ τῆς Ἐκκλη-
„ σίας διωρισθέντας.

„ Τέλος ἵνα μὴ πολυλογῶμεν ἐπαριθμοῦντες πάντα ὅσα ὁμολογεῖ ἡ
„ Ῥωσσία ὁμοφώνως ἡμῖν, δέχονται καὶ εὐλαβοῦνται οἱ Ῥῶσσοι τὰς ἀποκα-
„ λυφθείσας θείας Γραφὰς, καὶ τὴν ἁγίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας,
„ ὡς κανόνας βεβαίους πίστεως. Σὺν ἡμῖν δέχονται μίαν Ἐκκλησίαν ὁρατὴν,
„ Καθολικὴν, χριτὴν ἀνώτατον, καὶ ἀψευδέστατον εἰς τὸ νὰ ἀποφασίζῃ τὰς
„ περὶ πίστεως ἀμφισβητήσεις, καὶ τέλος σὺν ἡμῖν ὁμολογοῦσιν ὅτι ἔξω αὐ-
„ τῆς τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ δύναται
„ ὁ ἄνθρωπος σωθῆναι. Ὅθεν ἐὰν ἐξ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐλ-
„ πὶς σωτηρίας δὲν λάμπει, ὡς διδάσκουσι τὰ ἱερὰ βιβλία καὶ ἡ παντοτινὴ
„ παράδοσις, ἂν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν ὑσε-
„ ρούντων τῆς Οὐρανῶν βασιλείας, ἐπαριθμεῖ τὰς διχονοίας καὶ αἱρέσεις,
„ ἄρα μὲ πόσην λοιπὸν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα δὲν πρέπει οἱ Χριστιανοὶ νὰ
„ κοπιάσωσιν, ἵνα καταντήσωσιν εἰς τὴν τελείαν ὁμόνοιαν, καὶ νὰ εὐκολύ-
„ νῃ πᾶσα δυσκολία ἐν τῷ μέσῳ εὑρισκομένη; Ἀλλὰ ποία δυσκολία
„ ὑπάρχει ἵνα ἀπολαύσωμεν τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ ἄκρον ἀγαθὸν, δηλαδὴ τὴν
„ ἕνωσιν, τῆς Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Λατινικήν; Ἴσως κανένα ἄρ-
„ θρον Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας; Ἀλλ' αὐτὴ ἡ εὐταξία δύναται νὰ μετα-
„ βληθῇ εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ να μείνῃ ἡ ἑνότης καὶ μονό-
„ της αὐτῆς. Εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας, λέγει ὁ Ἅγιος Φιρμιανὸς, διαφέ-
„ ρουσι πολλὰ, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων, ὅτε διὰ
„ τοῦτο ξεμακρύνει τινὰς ἀπὸ την εἰρήνην καὶ ἑνότητα τῆς Καθολικῆς Ἐκ-
„ κλησίας. Τὰ αὐτὰ πλατύτερον διδάσκει ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος. Ἐγὼ

[illegible] πίσις, λέγει, πάσης τῆς Ε'κκλησίας, τῆς ἐκτεταμένης εἰς [illegible] τῆς Οἰκουμένης, ὡς ἐσωτερικῶς εἰς τὰ μέλη. Διότι εἰ καὶ [illegible] χαννιγυρίζεται αὐτὴ ἡ ἑνότης τῆς πίσεως, αὐτὰ δὲν [illegible] θητὰς, ὧς ὅ, τι εἶναι ἀληθινὸν εἰς τὴν πίσιν. Διότι τὸ κάλ- [illegible] κλησ[illegible] ος τῶ βασιλέως ἐσωτερικόν ἐσι, τὸ δὲ φόρεμά της τὰ [illegible] ὁιμα. Καὶ ὅμως ἡ Α'νατολικὴ καὶ Δυτικὴ Ε'κκλησία, ἐφύ- [illegible] ν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἕως εἰς τὰς δυσχερεῖς καιρὰς τῶ Κηρουλαρίου, [illegible] καὶ ἐδιάφερον εἰς τὴν εὐταξίαν. Καὶ τί θαυμασόν; καὶ εἰς τὰ Λατινικῆς διαφέρει ἡ εὐταξία κατὰ τὰς τόπους, μάλιστα ὅσοι τῶν [illegible] ἠνώθησαν μὲ ἡμᾶς, ἐφύλαξαν τὰ ἴδιμα αὐτῶν. Οὐδὲν λοιπὸν [illegible] ύει ὅτι καὶ ἡ Ρ'ωσσικὴ Ε'κκλησία νὰ μὴ φυλάξῃ τὴν εὐταξίαν [illegible] καὶ νὰ θυσιάζῃ ἐν ἐνζύμῳ ἄρτῳ, ἀρκεῖ μόνον ἵνα μὴ κατακρίνῃ τὴν „ ἐναντίαν συνήθειαν, ἀλλὰ νὰ ὁμολογῇ ἰσχυρὰν τὴν μετουσίωσιν ἐν Α'ζύ- „ μῳ παρὰ Λατίνοις, ὡς τὴν ὁμολογοῦσιν ὁ Θεοφύλακτος, Δημήτριος Χω- „ ματηνὸς Κύπρου Ε'πίσκοπος, Βαρλαὰμ Γρηγόριος Πρωτοσύγγελος, καὶ „ ἕτεροι περίφημοι τῶν Γραικῶν ἐν σπουδῇ καὶ μαθήσει. Ο'θεν ἂδεὶς φό- „ βος, ὅτι ὁ Πόντιφεξ τῆς Ρ'ώμης να ἀναιρέσῃ τὰς λοιπὰς εὐταξίας καὶ „ ἴδιμα τῆς αὐτῆς Ε'κκλησίας, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀ φοβούμεθα ἵνα ἀναιρέσῃ τὰς „ τάξεις τῆς Γαλλικῆς Ε'κκλησίας, μᾶλλον δὲ διδάσκοντες ὅτι ἀ δύναται „ τοῦτο πρᾶξαι.

„ Γ'σως εὑρίσκεταί τι ἐν τῇ Ε'κκλησιαστικῇ εὐταξίᾳ, ἐμποδίζον ἢ ἀρ- „ γοπορῶν τὴν ἐπιθυμητὴν ταύτην ὁμόνοιαν τῶν δύω Ε'κκλησιῶν, ἐπειδὴ „ ἄλλο δὲν λυπεῖ καὶ παροξύνει τόσον τὴν Ρ'ωσσικὴν Ε'κκλησίαν ὅσον αὐ- „ τό. Ο'μως ἂν προβληθῇ ἐχὶ περιπλοκῇ λόγων, ἀλλὰ μὲ σαφήνειαν „ καὶ ἀκρίβειαν, αἱ πρῶται δυσκολίαι πίπτουσιν. Ε'ν πρώτοις ἡμεῖς διδά- „ σκομεν ὅτι οἱ Ε'πίσκοποι διάδοχοι εἰσὶ θεία ἐξουσία τῶν Α'ποστόλων, καὶ „ ἐπίτροποι τοῦ Χριστοῦ· καὶ ὁ Α'ρχιερεὺς τῆς Ρ'ώμης, ὅσις νόμιμος διάδοχος „ ἐσὶ τοῦ Α'γίου Πέτρου, εἶναι πρῶτος Ε'πίσκοπος, ὁμοίως θεία ἐξουσία, καὶ πρῶ- „ τος ἐπίτροπος τοῦ Χριστοῦ, διὸ καὶ κέντρον τῆς ἑνότητος καὶ ὁρατὸς δεσμὸς „ τῆς κοινωνίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ Α'ποστολικὸς τοῦ θρόνος ἔχει ἰσχυροτέ- „ ραν ἡγεμονείαν, κατὰ τὸν Α'γιον Ε'πιφάνιον παντὸς ἄλλου κατὰ μέρος „ θρόνου εἰς τὸ να ἀγρυπνῇ εἰς τὴν ἁπανταχοῦ Ε'κκλησίαν, ἵνα φυλάττων- „ ται οἱ ἱερεῖς κανόνες, καὶ διατηρῆται ἡ πίσις καὶ ἑνότης, ὡς διδάσκει ὁ Α'- „ γιος Κυπριανός. Τοῦτο τὸ πρωτεῖον τοῦ τῆς Ρ'ώμης Α'ρχιερέως, θεμε- „ λειωμένον εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ λόγια, μαρτυρημένον ἀπὸ τὴν παράδοσιν „ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Ε'κκλησίας το ἐγνώρισαν αἱ ὀκτὼ πρῶται οἰκου- „ μενικαὶ σύνοδοι, τὰς ὁποίας δέχεται ἡ Ρ'ωσσικὴ Ε'κκλησία. Τοῦτο μόνον „ εἶναι περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ρ'ωμαίικου Ποντίφικος, ὅτι εἰς πᾶσαν τὴν Ε'κκλη- „ σίαν πρέπει νὰ διαγωμεν ὁμογνωμόνως καὶ ὁμοψύχως πίσει. Τὰ λοιπὰ „ εἰς τὰ ὁποῖα δὲν συμφωνεῖ ἡ γνώμη τῶν Καθολικῶν, δὲν εἶναι δόγματα „ ὁπου νὰ περιέχωνται εἰς τὴν ὁμολογίαν ἢ κανόνα τῆς Καθολικῆς πίσεως.

„ Τοῦ-

„ Τῦτο τώρα νεωςὶ τὸ ἐγνώρισεν καὶ ὁ ἀξιώτατος Πάπας,
„ δημοσίως τὸ περίφημον βιβλίον ἑνὸς ἐνδόξε Ε'πισκότ[ε] μάρτ[υ]
„ νέγραψεν ἵνα ἐκθέσῃ τὴν πίςιν τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας
„ ἐκδικήσῃ ἀπὸ τὰς συκοφαντείας τῶν Λυθηροκαλβινι[ςευόμε]
„ οἱ Γάλλοι διδάσκαλοι δοξάζυσι, πῶς ἡ ἀρχὴ ὁπῦ ὁ Ρ'ώμης [ἔμ]
„ εἰς πᾶσαν τὴν Ε'κκλησίαν, καὶ εἰς πάντας τὺς ποιμένας τῆς
„ κατὰ μέρος, νὰ μὴ κρέμεται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τυ, καὶ
„ ἀλλὰ νὰ μετριαθῇ ἡ χρῆσις της κατὰ τὺς ἱερὺς κανόνας τὺς
„ διὰ Πνεύματος Α'γίυ, καὶ ἀφιερωθέντας διὰ τῆς τῶν πρώτων
„ λαβείας. Διδάσκυσι προσέτι ὅτι ἡ ὁμήγυρις τῶν ποιμένων, ἐλ
„ σως, παρὰ Χριςῦ μίαν ἀνωτέραν ἀρχὴν καὶ ἐξυσίαν, τῇ ὁποίᾳ
„ ὑποτάσσηται καὶ ὁ ἴδιος Πάπας, εἰς ὅσα ἀνήκυσιν εἰς τὴν πίςιν,
„ ἐκρίζωσιν τῦ σχίσματος, καὶ μεταῤῥυθμισιν τῆς Ε'κκλησίας, τὰ ὁποῖον
„ ἐθιωρίθη ἀπὸ τὰς οἰκυμενικὰς Συνόθυς τὰς ἐν Κωνσαντίᾳ, Βασιλείᾳ,
„ καὶ δημοσίως ἐκηρύχθη ἀπὸ τὸν κλῆρον τῆς Γαλλίας, καὶ πάντοτε ἐδι-
„ αυθεντεύθη ἀπὸ τὸ ἱερὸν τάγμα τῶν ἐν Παρισίοις θεολόγων. Προσέτι
„ διδάσκυσιν οἱ Γάλλοι, ὅτι ἡ κρίσις τῦ Ρ'ώμης Α'ρχιερέως νὰ μὴν εἶναι
„ ἀψευδὴς κανὼν πίςεως, ἐαν δὲν συτρέξῃ καὶ ἡ ὁμογνώμων ἀπάσης τῆς
„ Ε'κκλησίας κρίσις. Ο'τι ἡ ἀρχὴ τῦ Πάπα, ὡς ἁπλῆ πνευματικὴ, δὲν
„ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Χριςὸν κανένα προνόμιον, ἤτε κατ' εὐθείαν, ἤτε πλα-
„ γίως, εἰς τὰ κοσμικὰ βασίλεια, ἄτε νὰ ἠμπορῇ μὲ καμμίαν πρόφασιν,
„ μήτε αὐτῆς τῆς θρησκείας να λύσῃ τὺς ὑπηκόυς ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν εἰς
„ τὺς ἡγεμόνας, καὶ ἀπὸ τὸ μυςήριον τῆς ἐμπιςοσύνης. Τοιαύτη διδα-
„ σκαλία γνωςὴ εἶναι καὶ εἰς τὺς Ρ'ωμαίυς, καὶ ἂν τινὲς ἵνα ἐκτείνωσι πε-
„ ρισσότερον τὴν ἀρχὴν τῦ Πάπα, ἔχυσι διαφορετικὴν γνώμην ἀπὸ τὴν
„ ἐδικήν μας, ὅμως διὰ νὰ μὴν ἐγγίζωσι τὴν πίςιν, αὐταὶ αἱ διάφοραι γνῶ-
„ μαι περὶ τῆς ἀρχῆς τῦ Πάπα, διὰ τῦτο ἄτε ἡμεῖς χαλῶμεν τὴν εἰρήνην
„ μὲ αὐτὺς, ἄτε αὐτοὶ ἀπὸ ἡμᾶς ξεχωρίζυνται, ἀλλὰ πάντες μένομεν εἰς
„ μίαν κοινωνίαν. Τῦτο μόνον προσθέττομεν, ἡ ἐξυσία ὁπῦ ὁ Ρ'ώμης Ε'πί-
„ σκοπος τῇ σήμερον ἔχει περὶ τῆς ἐκλογῆς, κυρώσεως τῶν Ε'πισκόπων,
„ ἢ καὶ περὶ συγκαταβάσεων, ἤτε διὰ τὴν τῶν Ε'κκλησιῶν ἄδειαν, ἤτε
„ διὰ τὰς συμφωνίας τῶν βασιλέων, ἤτε διὰ τὴν πατριαρχικήν τε ἀξίαν,
„ αὐτὴ ἡ ἐξυσία δὲν ἐκτείνεται εἰς ἐκείνας τὰς Ε'κκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας
„ δὲν ἐπεκράτησε τοιαύτη συνήθεια, ἄτε ποτὲ ἀναγινώσκομεν νὰ ἐπροβάλ-
„ θῇ τῦτο ὁσάκις ἐσυνέβη νὰ πραγματευθῇ ἡ εἰρήνη μεταξὺ τῆς Α'νατο-
„ λικῆς καὶ Δυτικῆς Ε'κκλησίας.

„ Τί λοιπὸν ἀνθίσαται νὰ συμφωνήσῃ ἡ Ρ'ωσσικὴ μὲ τὴν Λατινικὴν
„ Ε'κκλησίαν; ἆρα ἡ περὶ τῆς τῦ Α'γίυ Πνεύματος ἐκπορεύσεως γνώμη;
„ Α'λλ' ἄτε περὶ τότε δύσκολος ἐςὶν ἡ συμφωνία, ὅταν θελήσομεν νὰ ἐξα-
„ λείψωμεν ἀπὸ τὸ μέσον τὰς ἀλληλομαχίας, καὶ νὰ μὴν θελήσωμεν νὰ
„ ἐκτείνωμεν καὶ νὰ αὐξάνωμεν τὰς ἔριδας. Ε'ν πρώτοις ἡ τῶν Ρ'ώσσων

„ Ε'κ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁμολογεῖ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς· ἡ δὲ Λατινικὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ. Καὶ ὁ ἕνας ... ζητῆς· τὸ λέγειν εὑρίσκεται εἰς τὰς Ἁγίας Πατέρας τὰς σε... ἐκκλησιῶν δύω Ἐκκλησιῶν. Οἱ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ Θεο... παρατηρῶσιν ὅτι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δηλοῦσιν ἡ Ἐξ καὶ ἡ ... οἱ δοκιμώτεροι Θεολόγοι διδάσκουσι πῶς οἱ ἄνω ῥηθέντες τρό... καθολικὸν τὸ νόημα λαμβανόμενοι, συντρέχουσιν εἰς τὴν αὐ... Τί γὰρ δηλοῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται μὲν ἐκ ..., ὁ δὲ Πατὴρ καὶ Υἱὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας εἰσί; Ἀλλ' τῷ τρόπῳ τῷ λέγειν τὸ νόημα εἶναι αὐτὸ, δύναται τινὰς μὲ τὴν ...τίαν νὰ εἰπῇ ὅτι ὁ Υἱὸς ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ Πνεύματος ..., ἐπειδὴ ὁ Υἱὸς ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται καὶ ὁ Πατὴρ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας. Ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Γραικῶν εἶπε ποτὲ ὅτι ὁ Υἱὸς ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ Πνεύματος Ἁγίου. Ὅθεν πλατύτερον πρέπει νὰ ἐννοῆται τὸ παρὰ τοῖς Ἁγίοις πατράσιν ἀναγινωσκόμενον, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον παρὰ τοῦ Πατρὸς δι' Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, οὐχὶ μόνον πῶς εἶναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἀλλὰ πῶς καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἕτερον πρόσωπον εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀρχὴ, καὶ ἀπὸ τὰ δύω μαζὺ νὰ ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοῦτο, ὅτι καθὼς, ἐὰν φῶς ἐξ ἑτέρου φωτὸς ἀνάπτεται, καὶ τὰ δύω ἐκπορεύουσι μαζὺ ἕτερον τρίτον (τὴν ὁποίαν παρομοίωσιν μεταχειρίζεται Γρηγόριος ὁ Νύσσης) τότε ἐκεῖνο τὸ τρίτον, οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ πρώτου ὡς ἔγγισα, ὀρθῶς καὶ ἰδίως λέγομεν, ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶν, ὅπερ ἡ τῶν Λατίνων Ἐκκλησία ὁμολογεῖ, ὅταν πιστεύει πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ Πατρὸς δι' Υἱοῦ ἐκπορευόμενον. Διὸ ὁμολογεῖ ἡ τῶν Λατίνων Ἐκκλησία, ὅτι παρέλαβεν ἀπὸ τὰς Ἁγίας Πατέρας, καὶ συνόδους αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ λέγειν. Ἂς ἀκούσωμεν τὸν Ἅγιον Ἐπιφάνιον, ἀεὶ γὰρ σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Υἱῷ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐστὶν, οὐχ ὡς τοῦ Πατρὸς ἀδελφὸς, ἢ γεννηθὲν, ἢ κτισθὲν, οὐκ ἀδελφὸς τοῦ Υἱοῦ, οὐκ ἀνεψιὸς τοῦ Πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ λαμβάνον, οὐκ ἀλλότριον τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ τῆς αὐτῆς Θεότητος ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ. Παρόμοια ἔχει καὶ ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν συνοδικὴν τοῦ ἐπιστολὴν, ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου πρὸς Νεστόριον δοθεῖσης, τὸ ὁποῖον δόγμα καὶ εἰς τὰ μετὰ ταῦτα συγγράμματά του, ξαναλέγει ἵνα μήτις εἴποι πῶς ἐξεμάκρυνε ποτὲ ἀπὸ αὐτό. Συμφώνως αὐτοῖς καὶ τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον, τὸν μέγαν Βασίλειον, τὸν Δίδυμον καὶ ἄλλους Ἀνατολικοὺς, ἠθέλαμεν δείξῃ, ἂν δὲν μᾶς ἐκώλυεν ἡ βραχύτης τοῦ παρόντος συγγράμματος. Μεταξὺ τῶν Λατίνων, εἶναι φανερὸν εἰς τοὺς Ῥώσσους, πῶς εἶχον τὴν αὐτὴν γνώμην ὁ Ἱλάριος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Αὐγουστῖνος, ὁ Λεὼν καὶ οἱ λοιποί.

Τί

" Τὶ δὲ ἀποσρέφεται ἡ Ρωσσικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν κ
, τὰς ὁποίας βλέπει νὰ μὴν ὁμολογῶσιν ἄλλο εἰμὶ ὁ παρέλ
, ἁγίας Πατέρας τὰς δοκιμασμένας, καὶ ἀπὸ τὰς δύο Ἐκκλησί
, μένας ἀπὸ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους; ἐκεῖνο δὲ ὁπῦ πιςεύομε
, δίαν, τίνι θέλει φαρυβανῆ ἂν τὸ ὁμολογήσωμεν καὶ διὰ γρ
, βαρυφαίνεται εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ὅσοι τῶν Γ
, σρεψαν εἰς ἑνότητα, μ' ὅλον ὁπῦ συμφωνῦσι μὲ αὐτὴν τὴν
, εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον, τὸ νὰ λέγωσι κατὰ τὴν συνήθειαν τὸ
, χωρὶς τῆς προσθήκης, καὶ ἐκ τῦ Υἱῦ. Τρίτον ὁ χωρισμὸς τῶ
, ἀπὸ τὸς Λατίνους δὲν ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄρθρον, ἀλ
, περὶ τῆς τῦ Ἁγίυ Πνεύματος ἐκπορεύσεως εἰς τὴν ἐπισολὴν Μ
, Κηρυλαρίυ, καὶ Λέοντος Ἀχριδῶν, ἀδεὶς λόγος εἰς τας ἐπισολὰς Λέοντος
, Θ'. ὅτε αὐτὴ νὰ ἐςάθη ἡ πρώτη αἰτία τῦ σχίσματος, μνημονεύει Πέ
, τρος πατριάρχης Ἀντιοχείας εἰς τὴν ἐπισολὴν πρὸς Δομίνικον Γραδήν
, σιον, μάλισα, φανερώνει πῶς κανένα ἄλλο ἄρθρον διδασκαλίας ἐλέγχει
, τοῖς Λατίνοις ὁ Κηρυλάριος εἰμὴ τὸ περὶ Ἀζύμων. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ Μι
, χαὴλ Κηρυλάριος ὁ πατριάρχης, ὁ αἴτιος τοιῦτο χωρισμὸ δὲν ἐλέγχει
, τὸς Λατίνους, εἰμὴ διὰ τὰ ἄζυμα, διὰ τὸ μὴ ψάλλεσθαι ἐν τῇ τεσσαρα
, κονθημέρῳ τὸ ἀλληλούϊα, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ πόσον ἐλαφρὰ,
, ἐγκλήματα, πόσον ἀτιδανὰ, μ' ὅλον τῦτο χωρὶς νὰ ἐξετάξῃ πᾶσαν τὴν
, τάξιν τῶν κριτηρίων, χωρὶς νὰ ἀκάσῃ τὸ ἀντικείμενον μέρος, χωρὶς ἐξου
, σίαν Συνόδυ, μόνος αὐτὸς μὲ ὀλίγυς τινὰς ὑποκειμένυς τυ ἐπισκόπυς, δὲν
, ἐδίςαξε νὰ σφαλίσῃ τὸς ναὸς τῶν Λατίνων, καὶ νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὴν
, κοινωνίαν τῆς Ἐκκλησίας τὸν τῆς Ρώμης Ἀρχιερέα, καὶ πᾶσαν τὴν Δύ
, σιν ὁπῦ ἠκολάθη τὴν αὐτὴν εὐταξίαν. Περὶ τύτων πράως καὶ ἡσύχως
, πρὸς αὐτὸν παραπονεῖται ὁ Ρώμης Ἀρχιερεὺς Λέων Θ'. προβάλλων αὐ
, τῷ ἐκείνης τῆς ἁληθινῆς μητρὸς τὴν ἀγάπην, τῆς ὁποίας τὰ σπλάγχνα
, ἐταράχθησαν ὡς ἰσορεῖται εἰς τὴν ἰσορίαν τῦ Σολομῶντος, ἥτις δὲν ἐδυ
, νήθη νὰ ἰδῇ τὸ τέκνον της χωριζόμενον, καὶ ταῦτα προσθέττει. Οὐδὲν
, ἀνθίσαται τῇ τῶν πιςῶν σωτηρίᾳ, τὰ διαφορετικὰ ἤθιμα κατὰ τὸν τόπον,
, καὶ τὸν καιρὸν, ὅταν μία πίςις, ὑπὲρ ἀγάπης πράττει τὰ ἀγαθὰ ὁπῦ
, δύναται, συζήνει πάντας τῷ μόνῳ θεῷ.

" Αὐταὶ ἐςάθησαν αἱ ἀρχαὶ τῦ χωρισμῦ τῶν Γραικῶν καὶ ἑπομένως
, τῶν Ρώσσων ἀπὸ τὸς Λατίνους, τὰς ὁποίας ἔργον ἐςὶ μνημονεῦσαι ἐπι
, μελῶς, ὅταν τὰ μεθ' ὕςερον ἐκ τῶν πρότερων κρίνονται. Διὸ καὶ ἀπὸ ἐ
, κείνης τὰς πρώτας καιρὰς κατέλαβεν ἡμᾶς θλῖψις μεγάλη, καὶ παντοτι
, νὸς πόνος εἰς τὴν καρδίαν μας διὰ τὸς ἀδελφός μας. Ἕως τόσον διὰ νὰ μὴ
, μείνωμεν πολὺν καιρὸν διηγύμενοι τὰ ὅσα ἐδοκίμασεν ἡ Λατινικὴ Ἐκκλη
, σία ἵνα ἐγείρῃ αὐτὴν τὴν διχόνοιαν ὁπῦ δὲν προῆλθεν ἀπὸ αὐτὴν, ἀρκεῖ
, τῦτο νὰ εἰπῶμεν μόνον ὅτι δὲν μᾶς εἶναι πρᾶγμα ποθεινότερον ἀπὸ τὴν
, ἑνότητα, ὅτε πλέον μισητότερον ἀπὸ τὸ σχίσμα. Πόσον δὲ πρέπει νὰ

" ἀπέ-

[illegible] ἀπὸ τὸ : ἀπορρίψωμεν τὴν κοινωνίαν τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Ε'κκλη-
[illegible]νθετῆσι· καὶ βαρέως διαμαρτυρῶνται οἱ ἅγιοι Κυπριανὸς καὶ
[illegible], ἄνδρες μ' ὅλον τοῦτο ὁπῶ δὲν ἐχάθησαν, οἱ ὅμοιοι, οἵτινες
[illegible] βαρέας ἔριδας μὲ τὸν θρόνον τῆς Ρ'ώμης. Τίς λοιπὸν, λέγει,
[illegible]ων, τίς τόσον παράφρων ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς διχονοίας ἐξὶ, ὁ-
[illegible]σεύῃ ὅτι δύναται νὰ σχιοθῇ ἡ ἑνότης τῆ θεῆ, ὁ Λόγος τῆ θεῆ,
[illegible]κία τῆ Χριςῆ. Αὐτὸς νεθετεῖ εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν τε, καὶ διδάσ-
[illegible]γων, καὶ ἔσεται εἷς ποιμήν. Ο' Α'πόςολος Παῦλος τὴν αὐτὴν ἀ-
[illegible]διδάσκωντάς μας, παρακαλεῖ, καὶ παρακινεῖ, λέγων. Παρακα-
[illegible]ῶ ἀδελφοὶ ἐν ὀνόματι τῆ Κυρίε ἡμῶν Γ'ησῆ Χριςῆ, ἵνα ἓν καὶ τὸ αὐ-
[illegible]ῆτε πάντες, ἵνα μὴ ὦσιν ἐν ὑμῖν σχίσματα. Εἰς τοιαῦτα λόγια
„ πλήρη ἀγάπης δὲν θέλομεν ἄλλο προθέσει εἰμὴ τὴν εὐσεβεςάτην πα-
„ ρακίνησιν νεωτέρε Γραικῆ ὀνόματι Θεωριανῆ, ὅςις ἀφ' ἧ ὡμολόγησεν, ὅτι
„ ἡ μετουσίωσις ἁγία ἐξὶν ἐν ἀζύμῳ ἢ ἐνζύμῳ ἄρτῳ, καὶ ἐθηλοποίησε πῶς
„ ἔτω φρονῆσιν ὅσες τῶν Λατίνων ἤκουσεν, ὕςερον ἔτως ὡμίλησεν πρὸς τὰς
„ Γραικὰς τῆς κοινωνίας τε· ἐν πρώτοις δὲ νεθετῆμεν ὑμᾶς, ἵνα ἀπέχητε
„ ἀπὸ τὰς ἔριδας, τῦτο γὰρ ἐκ ἔξιν ἴδιον ἡμῖν ἔτε τῇ θεῆ Ε'κκλησίᾳ, ἀλ'
„ ἵνα εἰρήνην ἔχητε μὲ πάντας τὰς τὸν Χριςὸν κατέχοντας, τὸν ποιήντα
„ ἄμφω ἕν, καὶ τὰς Λατίνες ὡς ἀδελφὰς ἀγαπᾶτε, ὀρθῶς γὰρ περὶ πί-
„ ςεως φρονῆσι.

„ Τελειώνοντες δὲ τὸ παρὸν σύγγραμμα, ὅπερ ἕνεκα τῆς ταχέως ἀ-
„ πελεύσεως τῆς Καισαρικῆς αὐτῆ Μεγαλειότητος, μετὰ σπεδῆς ἐγράψα-
„ μεν, μὲ τας πρὸς τὸν τῆ Οὐρανῆ καὶ Γῆς Κύριον ευχάς μας, παρακαλῆμεν
„ τὸν ἀναχωρῆντα Η'γεμόνα, ἵνα αὐτὸς ὅςις ἀπέκτησε τοιῦτον ὄνομα μὲ
„ τὴν νῦν λάμψιν τῆ βασιλείε τε, μὲ νέαν προθήκην δόξης νὰ ὑποτάξῃ τὸ
„ βασιλειόν τε εἰς τὴν ἁγίαν ☧ Καθολικὴν πίςιν, καὶ νὰ ἐξαπλώσῃ εἰς μά-
„ κρος, καὶ μῆκος τὴν βασιλείαν τῆ Γ'ησῆ Χριςῆ, δι' ἧ καὶ αὐτὸς ἐνδόξως
„ βασιλεύει. Ε'ςω ἕτερος Κῦρος ἤτινος ὁ θεὸς ἤπλωσε τὴν χεῖρα ἐν ἐλέει
„ κατὰ τὸν Προφήτην, καὶ ἐν τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας καὶ ὁμονοίας τῆς εἰρή-
„ νης. Α'ς γίνῃ ἀνορθωτὴς λαῶν, ὅςις λύων τὸ μεσότειχον τῆς ὕλης, νὰ
„ ἀφαιρέσῃ τὰς πολυχρονίες ἔχθρας τὰς μεταξὺ τῆς Ε'κκλησίας αὐτῆ καὶ
„ τῆς Ρ'ωμαϊκῆς, ἵνα τέλος πάντων ἔσεται εἷς λαὸς πιςὸς, ὡς ἐξὶ μία Ε'κ-
„ κλησία, καὶ μία πίςις. Μὲ τοιαύτην εὐσέβειαν καὶ μὲ τοιαύτην σπεδὴν
„ τῆς πίςεως θέλει ὑπερέβη πολὺ περισσότερον παρὰ μὲ τὰ ἄλλα τε Η'-
„ ρωϊκὰ προτερήματα τὴν φήμην τῶν προγόνων τε, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν τε ἀ-
„ ρετὴν, καὶ μεγαλειότητα τῆ σκήπτρε τε λαμβάνῃ τὴν ὑπερτάτην
„ ἀρχὴν, ἥτις μὲ κανένα ἄλλο δὲν μένει σερεωτέρα, καὶ σῶα, εἰμὴ μὲ τὸν
„ ἔπαινον νὰ διαθεντεύσῃ τὸ δίκαιον τῆ θεῆ, ὡς δῦλος τῆ θεῆ, καὶ ὡς υἱ-
„ ὸς τῆς Ε'κκλησίας νὰ πασχίσῃ κτλ. κτλ'.

§. 4. Αὐτὰ τὰ ἄρθρα τῆς ἑνώσεως παραδὲς ὁ Πέτρος τοῖς ἀρχιερεῦσι Ρ'ωσσίας, εἶπεν αὐτοῖς ἵνα μελετήσωσι, καὶ ἂν εἶναι τρόπος νὰ γίνῃ ἕ-

νωσις

νωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. Αὐτοὶ δὲ ἐρευνῶντες καὶ εὑρόντ αὐ
να τῇ Ἐκκλησίᾳ, δὲν τὰ ἐδέχθησαν. Ὁ Ῥακίνας, λ γει
ΔΖ'. παρ. ΚΔ'. σελ. 315. ὅτι κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγ
Πέτρε, ἀπεκρίθησαν οἱ τῆς Ῥωσσίας Ἀρχιερεῖς δι' ἐπιστολῆς
πόλεως τῷ 1718. λέγοντες, ὅτι ἵνα ἐπιχειρηθῶσι μίαν ὑπ
μεγάλην ἦτον ἀνάγκη ἢ νὰ συνάξωσι μίαν Οἰκυμενικὴν σύνοδον, ἢ
νὰ ἔχωσι συνελεύσεις δημοσίας βεβαιωμένας ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς
Ἐκκλησιῶν, καὶ περὶ πλέον δὲν ἐδύναντο ἄλλως εἰμὴ νὰ συμβουλ
ρὶ τότε τὰ ἄλλα γένη τὰ ἔχοντα μέρος εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν, κα
τὰς τέσσαρας Πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμπ
θεώρησιν τῆς ὑποθέσεως μεταξὺ Θεολόγων καὶ τῶν δύω μερῶν,
μόνας συνελεύσεις, ἢ δι' ἐπιστολῶν.

§. 5. Μ' ὅλον τοῦτο ἔγραψαν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχην, ζητοῦντες γνώμην καὶ συμβουλήν. Εὔκολον νὰ συμπεράνῃ τινὰς τί ἐπροξένησεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Συνόδου, ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν τῶν ἄρθρων, βλέποντες εἰς αὐτὴν τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν θεολόγων τῆς Σορβόνης, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ τὸ πικρὸν φαρμάκι κεκαλυμένον ὑπὸ εὐλόγων δικαιολογημάτων, ὅθεν φοβούμενοι μήπως καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ῥωσσίας ἀπατηθῶσιν ἢ ἀπὸ τὰ δικαιολογήματα, ἢ ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ κλίνωσιν εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ἔγραψαν αὐτοῖς διαλύοντες τὰς ἀπορίας καὶ δισταγμὸς, παρακινῶντας αὐτοὺς ἵνα μείνωσι στερεοὶ εἰς τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ὅτε ἕνωσις ἐπροβάλθη, ὅτε ἄλλην ἀπόκρισιν ἔδωκαν τοῖς ἐν Σορβώνῃ Θεολόγοις, ὅτε ὁ Πέτρος πλέον ἠθέλησε νὰ ἰξεύρῃ, περὶ τότε.

§. 6. Ὁ αὐτὸς Ῥακίνας εἰς τὸν αὐτὸν τόπον λέγει, ὅτι τὸ πρῶτον ἔμποδον αὐτῆς τῆς ἑνώσεως ἦν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νοβογροδίε, πρόεδρος τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ Συνόδε, ὡς συμβουλὸς τῶν Λυθηράνων, δεύτερον οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ σχισματικοὶ ἱερεῖς, καὶ ἡ Αὐλὴ τῆς Ῥώμης, ἐπειδὴ χωρὶς τὴν εἴδησίν της ἐπεχειρίσθη ἕνα τοιοῦτον πρᾶγμα. Πλανᾶται ὅμως ὁ σοφὸς Ῥακκίνας λέγων τὸν Νοβογροδίας Ἀρχιεπίσκοπον ἐχθρὸν τῶν Λυθηρανιζῶν, διότι ἀρκεῖ νὰ ἀναγνωσθῶσι μὲ μελέτην τὰ ῥηθέντα ἄρθρα, ἵνα καταλάβῃ τινὰς ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν εἰσὶν ἀνίσχυρα, καὶ μὴ ἱκανὰ νὰ καταπείσωσι τὸν πλέον ἁπλοῦστον Γραικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

...ων Αἱρέσεων καὶ Αἱρετικῶν ἀναφανέντων εἰς τὰ τέλη τῦ παρελθόντος αἰῶνος.

§. 1.

...Ε'. Αἰῶνα, ὁμιλεῖ ὁ Μελέτιος περί τινων αἱρετικῶν καὶ αἱρέσεων, ἀλλ' ἐπειδὴ σχεδὸν σύγχρονος, ὀλίγα τινὰ ἐδύνετο νὰ εἰπῇ περὶ αὐτῶν· εἰς τὰς ὑποσημειώσεις ἐπρόθεσα μερικὰ τινὰ πρὸς διασάφησιν, τὸ βραχὺ δὲ τῦ τότε καιρῦ, δὲν ἐσυγχωρῦσε νὰ ἐκτανθῶ πλατύτερον, μάλιστα διὰ νὰ μὴν ὑπερέβω τὰ ὅρια τῶν ὑποσημειωμάτων· τώρα δὲ ἁρμόδιον μοὶ φαίνεται να προθέσω τὰ ἐλλειπῆ, καὶ πρωτον διὰ τὸς Τρεμοντας.

Κνακνέροι. §. 2. Οἱ παρὰ τῶν Ἀγγλων λεγόμενοι Κνακνέροι ἤτοι Τρέμοντες, ὅτως ὀνομασθέντες, ἢ ὅτι τρέμυσιν τὸ σῶμα, πρὶν ἀρχίσωσι τὰς ἱερὰς αὐτῶν τελετὰς, ἢ ὅτι οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν κηρύττυσι πῶς τρομακτικὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ τῦ ἀνθρώπυ ἀκοὴ πρὸς τὸν λόγον τῦ Θεῦ, ἔλαβον δ' ἀρχηγὸν παπατζῆ τινὰ Φῶξον λεγόμενον, ἄνθρωπον μελαγχολικὸν, καὶ ὀνειροβάττην, ὅσις πρὸς τὴν μέσην τῦ παρελθόντος αἰῶνος, περιήρχετο τὴν Ἀγγλίαν, κηρύττων ἑαυτὸν πλήρη θεότητος, παρακινῶν τὸν λαὸν νὰ ἀκύσῃ τὴν τῦ Θεῦ λόγυ φωνὴν, τῦ εἰς τὰς ψυχὰς πάντων καλυπτομένυ, ἐγείρων πολλὰς κατὰ τῶν ἱερῶν ναῶν, ὡς ματαίας καὶ μὴ ἀνήκοντας Χριστιανοῖς. Μάλιστα ὄντες οἱ πλείονες ὀπαδοὶ αὐτῦ τῦ Φώξυ ἄνθρωποι τῦ χυδαίυ λαῦ, πολλὰς ἀταξίας ἐποίυν ὑβρίζοντες τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ τὰς λειτυργίας αὐτῆς, ἀπορρίπτοντες καὶ μὴ θέλοντες ὑπακύσαι τοῖς βασιλικοῖς προσάγμασι, ὅτε τὰ νόμιμα δοσίματα πληρώνοντες, ὅτε τὴν ὀφειλομένην τιμὴν εἰς τὰ κριτήρια τῶν πόλεων προσφέροντες, ὅτε μεθ' ὅρκυ να ὁμολογήσωσι πίστιν εἰς τὸν βασιλέα, ὅθεν ἐδιώχθησαν, καὶ πολλάκις ἐτιμωρήθηκαν, καὶ ὑπῆγον εἰς Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Ἀλσατίαν, Βαταβίαν, ἕως εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ ματαίως, διότι ἀδεὶς ἐδέχθη αὐτὸς, ἕως ὅτε βασιλεύοντος ἐν Ἀγγλίᾳ, Γωλιέλμυ Γ'. ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ διάγωσιν ἐλευθέρως. Κάρολος δὲ Β'. Ἀγγλίας, θέλων νὰ ἀνταμεύσῃ τας ἀνδραγαθίας ἑνὸς Ἀγγλυ στρατηγῦ, ἐχάρησε τῷ υἱῷ αὐτῦ Γωλιέλμῳ Πέννῳ λεγομένῳ, μίαν ἔρημον ἐπαρχίαν, εις τὴν Ἀμερικὴν, ὅσις συνετὸς ὢν, καὶ διακριτικὸς, ἐσοχάσθη νὰ συνάξῃ τινὰς τῶν Κνακνέρων, τῶν ὁποίων τὴν αἵρεσιν εἶχε δεχθῆ, καὶ νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὡς καὶ ἔκαμεν. Ἀφ' ὗ ἔφθασεν ἐσύστησε τὴν πλέον εὐτυχῆ ἐπαρχίαν τῆς Ἀμερικῆς, Πενσιλβανίαν λεγομένην ἀπὸ τῦ ὀνόματός τυ, τῆς ὁποίας μητρόπολις εἶναι ἡ Φιλαδελφεια.

φεια, νόμες καὶ τάξεις διωρίσας ἁρμοδίες εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τ
διδάξας προσέτι, τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς μόνε Θεε, εἰς τὲς ἐκεῖσε
κεῖ ἐξεσιάζεσιν αὐτοὶ οἱ Κακκίεροι, ὁπε δέχονται κάθε γέν
ὁπε πιςεύεν ἕνα Θεὸν προβλεπτὴν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων,
τρεύει ὄχι τόσον μὲ ἐξωτερικὰ σημεῖα, ὅσον μὲ μίαν πολιτείαν
δικαίαν.

§. 3. Ἡ αἵρεσις αὐτῶν φαίνεται νὰ εἶναι νέα, ἀλλὰ τῇ ἀλ
εἶναι, διότι ὅτε ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς Φωξ ἀμαθὴς ὢν, ὅτε οἱ ὀπαδοί
ὁπε ἦσαν καὶ τινὲς σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, ἐφευρῆκαν καμμίαν μωρ
ἀλλ' ἔλαβον διὰ θεμέλιον τὸ περίφημον δόγμα τῶν ἀρχαίων Μυσι
τὸ ὁποῖον χρέμονται καὶ τὰ λοιπά. Δηλαδὴ εἰς τὲς νόας ὅλων τῶ
πων κρύπτεται μέρος τι τε λογικε, καὶ τῆς θείας φύσεως, ἤτοι απινθής
τις ἐκείνης τῆς σοφίας, ὁπε εἶναι εἰς τὸν ἴδιον Θεόν· τὴν ὁποίαν ξενοχωρη-
μένην ἀπὸ τὸ βάρος τε σώματος, καὶ σκότος τῆς σαρκὸς, ὁπε μᾶς περιτυλ-
λύτει, χρεωςεῖ ὅςις ἐπιθυμεῖ τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, καὶ τὴν ἀιώνιον σω-
τηρίαν, νὰ παρακινῇ, καὶ νὰ φλογίζῃ εἰς τὸν ἑαυτόν τε, ἀπέχων ἀπὸ τὰ
ἐξωτερικὰ πράγματα, καὶ ἐκνευρῶν τὴν δύναμιν τῶν αἰσθήσεων· τὸ ὁποῖον
ὅςις πράξει, θέλει αἰσθάνεται ἀπὸ τὰ πλέον κρύφια τε νοός τε νὰ γεννηθῇ
ἕνα θαυμάσιον φῶς, ἢ νὰ ἐξέλθῃ μία ἀράνιος φωνὴ διδάσκαλος πάσης ἀλη-
θείας, καὶ ἀσφαλέςατον σημεῖον τῆς ἑνώσεως μὲ τὸ ἀνώτατον θεῖον. Αὐ-
τὸν τὸν φυσικὸν θησαυρὸν τε ἀνθρωπίνε γένες, πότε τὸν ὀνομάζεσι θεῖον
φῶς, πότε ἀκτῖνα τῆς αἰωνίε σοφίας, πότε Οὐράνιον σοφίαν, μωροφρονεντες
ὡς γυναικείῳ ἱματίῳ ἐνδεδυμένη νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ ἕνα τοιετον ἄνθρωπον,
τὰ πλέον δὲ γνωςὰ καὶ κοινὰ ὀνόματα παρ' αὐτοῖς εἶναι, Λόγος ἐσωτερι-
κὸς καὶ Χριςὸς ἐξωτερικός. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων
Μυσικῶν πιςεύεσι τὸν Χριςὸν νὰ εἶναι ὁ αὐτὸς Λόγος, καὶ Σοφία τε Θεε,
καὶ τὲς ἀνθρώπες πεπλετισμένες μὲ ἕνα μέρος Θείας Σοφίας, ἔπεται νὰ δο-
ξάζωσι πῶς ὁ Χριςὸς, ἢ ὁ Λόγος τε Θεε νὰ εὑρίσκεται εἰς ὅλες, νὰ συ-
ναναςρέφηται, καὶ νὰ συνομιλῇ μὲ τὲς ἀνθρώπες. Οἱ νεώτεροι ὅμως Κακκίε-
ροι ἀγνοεῖν τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τῶν προπατόρων τες, ὅθεν συγχίζεσιν αὐτὸ
τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐμφυσιωμένον φῶς, μὲ τὸ φῶς τε Πνεύματος, ἐν τῷ τῶν
εὐσεβῶν νοΐ, ἢ θανάτῳ ξεπεσμένῳ. Ἀπὸ μίαν τοιαύτην δόξαν, τὸ νὰ κατοι-
κῇ ἤγεν ὁ Χριςὸς εἰς ὅλες τὲς γεννηθέντας, συμπεραίνεσι καὶ δογματίζεσι.

Α'. Πᾶσα θρησκεία εἰς τετο μόνον ὑρίζεται, εἰς τὸ νὰ κρατῇ ὁ ἄν-
θρωπος τὸν νᾶν τε μακρὰν ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ πράγματα, νὰ ἐκνευρῇ τὴν
ἐξεσίαν, καὶ δύναμιν τῶν αἰσθήσεων, νὰ καταβῇ ὅλος εἰς τὸν ἑαυτόν τε, καὶ
νὰ δεχθῇ μὲ ἄκραν προσοχὴν ἐκεῖνα ὁπε προσάζει καὶ παραινεῖ κρυφίως ἔσω
τε ὁ Χριςὸς, ἢ τὸ Ἐσωτερικὸν Φῶς.

Β'. Ὁ ἐξωτερικὸς Λόγος, ἤτοι ἡ Θεία Γραφὴ νὰ μὴν ἑρμηνεύῃ, ἢ
νὰ ὁδηγῇ εἰς σωτηρίαν, ἐπειδὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τόση ἡ ἰσχὺς τῶν λέ-
ξεων καὶ γραμμάτων, ὡς ὑςερημένων ζωῆς, ὁπε νὰ φωτίζεσι τὸν ἄνθρωπον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲ τὸν Θεόν. Τοῦτον μόνον τὸν καρπὸν ἀποκτᾷ ἀπὸ τὴν
σκων, δηλαδὴ νὰ παρακινῇ τὸν νοῦν εἰς τὸ νὰ ἀκούσῃ τὸν
γον, καὶ νὰ ζητήσῃ τὸ σχολεῖον τῆ Χριστῆ τῆ ἐσωτερικῶς δι-
Ἡ Ἱερὰ Γραφὴ εἶναι ὡς ἕνας διδασκαλος ἄφωνος, ὁπῆ μόνος μὲ
νει καὶ φανερώνει τὸν ζωντανὸν καὶ ἐμψυχωμένον διδάσκαλον τὸν
κατοικοῦντα.

οἱ ὑσερημένοι τοιοῦτο γνωστικῆ Λόγο, ὡς οἱ τῆς πολυθεΐας ὀπαδοὶ,
, οἱ Μωαμεθιςαὶ, καὶ τὰ βάρβαρα γένη ἵνα ἀποκτήσωσι τὴν σω-
ὲν ἔχου χρείαν αὐτῆς τῆς ὁδῆ τῆς Σωτηρίας καὶ Εὐταξίας, ἀλλὰ
ος τινός. Διότι ἂν συνεργήσωσι μὲ τὸν ἐσωτερικὸν διδάσκαλον,
δὲν σιωπῇ, ἀγκαλὰ καὶ σιωπῇ ὁ ἄνθρωπος, ἀφθόνως θέλει λα-
σωσι παρ' αὐτοῦ ἀναγκαῖα ἐν τόπῳ καὶ ἔργῳ.

Δ'. Εὐρύχωρος ἐςὶν ἡ τῆ Χριστῆ πόλις, καὶ περιέχει ἅπαν τὸ ἀνθρώ-
πινον γένος, διότι οἱ ἄνητοὶ πάντες φέρουσι κλεισμένον εἰς τὸν νοῦν τους τὸν
Χριςὸν, καὶ διὰ μέσου αὐτῆ, ἂν καὶ εὑρίσκωνται εἰς μίαν μεγαλωτάτην ἀ-
μάθειαν τῆς Χριςιανικῆς Θρησκείας, ἠμποροῦν νὰ γίνουν καὶ εἰς τὴν παρῆσαν
καὶ μέλλουσαν ζωὴν, σοφοὶ καὶ μακάριοι.

Ε'. Τὸ βαρὺ, σκοτεινὸν, καὶ ἐξ ἐλαττωματικῆς ὕλης συντεθειμμένον
σῶμα, ἐμποδίζει πολὺ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ νὰ διακρίνωσι καὶ νὰ ἀκούσωσι
τὸν Χριςὸν ὁπῆ ἐσωτερικῶς παρίςαται· διὸ πρέπει τινας νὰ προσέχῃ καλὰ
μήπως ἡ τόσου κοινωνία σκοτίσῃ τὸν νοῦν των διὰ μέσου τῶν αἰσθήσεων. Οὔτε
διὰ τοιαύτην αἰτίαν πιςευτὸν εἶναι νὰ γίνῃ, ὅτι ὁ Θεὸς νὰ ἐμβάσῃ πάλιν
τοὺς νόας ὁπῆ ποτὲ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν φυλακήν τους, ἀλλ' ἐκεῖνα ὁπῆ ἀναγι-
νώσκομεν γεγραμμένα περὶ τῆς ἐπιςροφῆς τῶν σωμάτων εἰς τὴν ζωὴν, ἢ
πρέπει αἰνιγματωδῶς νὰ τὰ νοῶμεν, ἢ διὰ νέα καὶ οὐράνια σώματα νὰ τὰ
λαμβάνωμεν.

Εὐταξία αὐτῶν

ς'. Ὡς πρὸς τὴν εὐταξίαν αὐτῶν, συνέρχονται εἰς ἐκείνας τὰς ἡμέρας,
ἐν αἷς συνέρχονται καὶ οἱ λοιποὶ Χριςιανοὶ, ἐν ὀνόματι μὲν Θρησκείας, ἐχὶ
δὲ πανηγυρίζουσιν ἡμέρας ἑορτασίμους, ἔτε τελετὰς ἢ ἱερὰς παραταξεις ἔχου-
σιν, ἐπειδὴ πιςεύουσι τὴν Θρησκείαν νὰ ὑφίςαται εἰς τὸν ἐσωτερικὸν Χριςόν.
Εἰς τὰς συνελεύσεις των διδάσκουσι κατ' ἀρέσκειαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ
βεβαια πιςεύοντες τὸν Χριςὸν νὰ κατοικῇ καὶ νὰ ζῇ ἐσωτερικῶς εἰς καθ' ἕνα
πρέπει νὰ ἀκούσωσι τὸν Χριςὸν λαλοῦντα εἴτε διὰ σόματος ἀνδρὸς, ἤτε διὰ
σόματος γυναικός. Ἀποσρέφοντες πᾶσαν προσοχὴν ἐκ σόματος, πιςεύον-
τες πῶς δὲν προσεύχεται ὁ διὰ σόματος προσφέρων τῷ Θεῷ τὰς ἐπιθυμίας
τῆς καρδίας τε, ἀλλ' ὁ συςέλλων τὸν νοῦν τε ἀπο κάθε κίνησιν καὶ σοχασ-
μὸν, τὸν προσηλώνει ὅλον εἰς τὸν Θεὸν, ὁπῆ εἶναι παρὼν εἰς αὐτόν. Δὲν
βαπτίζουσι τοὺς εἰς τὴν ἑαυτῶν κοινωνίαν εἰσερχομένους, ἔτε τὸν μυσικὸν δεῖπ-
νον τελοῦσιν, ὡς Γνωσικοὶ καὶ τὰ δυο, λέγοντες πῶς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὰ ἐ-
μεταχειρίσθη διὰ νὰ παραςήσῃ μίαν σεβάσμιον εἰκόνα, εἰς μὲν τὸ βάπτισ-
μα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μα, τὸ μυσικὸν λάμπρυσμα τῶν ψυχῶν, εἰς δὲ τὸν θεῖ
τροφὰς τῆ νοός.

§. 4. Η' αὐσηρὰ ἠθική τες, εἰς δύω ἄρθρα ὑφίσαται, εἰς τ
φωνται, ὅ, τι δυνατὸι να νοσιμεύσῃ, ἢ νὰ ἡδύνῃ τὴν ψυχὴν,
αἰσθήσεις τῆ σώματος, ἢ ἂν δὲν δυνηθῆν τῶτο διὰ τὲς νόμες τῆς
σεως, κἂν νὰ τὸ μετριάσωσι μὲ τὸ λογικὸν καὶ μελέτην, ἵνα μ
νῆς· ἔτι ἂν ἔχοντας ὁ νῆς νὰ προσέχῃ εἰς τὸ νὰ ἀκέσῃ τὴν φω
Πνεῦμα τῆ Ε'σωτερικῆ διδασκάλε, πρέπει νὰ ἀποσρέφεται τὴν ἐν
λυσμὸν τῆ σώματος, καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων· καὶ δεύτερο
καὶ ἀνόσιον θέλειν τὸ να μιμῆται ὁ ἄνθρωπος τὸν κοινὸν τρόπον τῆ
κατὰ τὰ κοινα ἤθη νὰ πολιτεύηται, ὅθεν διαφέρωσιν ἀπὸ τὲς ἄλλες
πες ἕως καὶ εἰς τα πλέον ἄκακα ἤθη, διότι δὲν χαιρετῶσι τὲς συναπαντῶν-
τας, ἅτε ὁμιλῶντας μὲ τινὰ μετ ιρίζονται εὐγένειαν, ἢ εὐπρέπειαν μὲ τὲς
ευγενεῖς, αξιωματικὲς, κριτὰς, καὶ τὸν ἴδιον βασιλέα, ἅτε προσκυνῶσιν,
ἅτε σημεῖον δείχνωσιν εὐλαβείας. Ο'ταν Γακωβος Β'. ἔλαβε το βασιλειον
τῆς Α'γγλίας, αὐτοὶ επαῤῥησιάθηκαν πρὸς αυτὸν, διὰ τὰ τὸν συγχα-
ρῶσι, καὶ λέγων αὐτῷ ἅτως. " Η"λθομεν νὰ σοὶ δείξωμεν την λύπην μας
" διὰ τὸν θανατον τῆ ἀγαθῆ μας φίλε Καρολε (ἤγουν τῆ ἀποθανόντος
" βασιλέως) καὶ τὴν χαραν μας ἰδόντες σε διοικητὴν. Μᾶς εἶπον πῶς δὲν
" εἶσαι τῆς Α'γγλικῆς Ε'κκλησίας, καθὼς ἅτε ημεῖς, διὰ τῶτο ἐλπίζομεν
" ὅτι θέλει μᾶς χαρίσεις ὅλην ἐκείνην την ἐλευθερίαν ὁπῆ λαμβάνεις διὰ
" τὸν ἑαυτόν σε, καὶ ἂν τὸ κάμῃς, ημεῖς εὐχομεθα σοι κάθε εἶδος εὐδαιμο-
" νίας. Οἱ τοιῆτοι δὲν διαυθεντεύσι την ζωήν τες, ἅτε τὰ ὑπάρχοντά τες,
ἂν τινὰς ἤθελε νὰ τὲς ζημιώσῃ, ἅτε βεβαιώνεσι κανένα πρᾶγμα μεθ'
ὅρκε, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ἀλλὰ μὲ τὸ ναὶ, καὶ μὲ τὸ ὄ. Α"ν τινὰς
τὲς ζημιώσῃ ἢ βλάψει δὲν προσρέχεσιν εἰς τὲς κριτὰς ἵνα ζητήσωσι διαυθέν-
τευσιν. Περιπατεσι πάντοτε με σκυθρωπὸν πρόσωπον, καὶ ὡσὰν νὰ εὑρίσ-
κοντο εἰς μίαν βαθεῖαν μελέτην, τὸ ἔνδυμα τες ἀκαλλώπισον, καὶ τὸ φα-
γητόν τες ὀλίγον, καὶ ἁπλῆν.

§. 5. Κατ' ἀρχὰς ευρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν,
σκάνδαλα πολλὰ προερχόμενα μαλισα εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐπειδὴ ἔχοντες
καθ' εἷς ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ, εὑρίσκοντο πολλοὶ, οἵτινες σοχαζόμενοι νὰ εἶναι
ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τον ἐσωτερικόν τες διδασκαλον τον Χριςον, ἐφλυαρῆσαν,
ὅθεν οἱ μεταγενέσεροι αυτῶν ἐσύσησαν συνέδρια Πρεσβυτέρων, οἵτινες αποφα-
σίζεσιν, ὁταν συνέβῃ διαφορὰ καὶ δυσκολία, προσέχοντες ἵνα μή τινας πραξῃ
τι προξενῆν ζημίαν. Εἰς αὐτὲς τὲς Πρεσβυτέρες, πρέπει νὰ παῤῥησιαθῶσιν
ὅσοι ἔχεν νὰ ἑνωθῶσιν εἰς γάμον, εἰς αὐτὲς ἀναφέρεται ἡ γέννησις καὶ θά-
νατος τινὸς τῆς θρησκείας των, εἰς αὐτὲς προσφέρεσι τὲς λόγες των ὅσοι
θέλειν νὰ ὁμιλησεν εἰς τὰς συνελεύσεις, ἐπειδὴ δὲν ἔχει πλέον ἄδειαν ὁ καθ'
εἷς νὰ ὁμιλήσῃ κατὰ τὴν γνώμην τε, διὰ νὰ ἴδεν ἂν ἐκεῖνα ὁπῆ ἔχεν νὰ εἰ
πεν εἶναι ἄξια νὰ κοινολογηθῶσι, διὰ τῶτο εὑρίσκωνται πάντοτε τινὲς ἕτοι-

μοι

λαν συνέλευσιν δὲν εὑρεθῇ τινὰς ἐμπνευμένος νὰ ὁμιλήσῃ , νὰ μὴ διαλυθῇ ἡ συνέλευσις χωρὶς λόγον. Καὶ εἶναι νόσι- νὰ εὑρεθῇ τινὰς εἰς μίαν συνέλευσιν αὐτῶν, ἐπειδὴ ὕστερον, , καὶ πολλάκις περισσότερον σιωπῆς, βλέποντας τόσα ἀ- λαλα, βεβὰ, καὶ ἀκίνητα μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ςῆθος κλι- ἕν ἰδεῖ ἕνα αὐτῶν ἐγειρόμενον νὰ ὁμιλήσῃ ὅσα ἤθελε, τὸς δὲ ντας εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν χωρὶς νὰ ταραχθῶσιν, ὡσὰν νὰ μὴν ἐκεῖ, ἢ ὡσὰν νὰ μὴν ὁμιλῆσε τινάς. Κάθε χρόνον σέλλονται ὅλας τὰς κοινότητας τῶν Κβακβέρων εἰς Λόνδραν, καὶ πανηγυρί- λύσεις πάσης τῆς Ἐκκλησίας των, τῇ πρὸ τῆς Πεντηκοςῆς ἑβδομά- ην ὁποίαν πανήγυριν ἀναφέρονται ὅλαι αἱ διαφοραὶ ὁπῆ ἐσυνέβησαν παντῆ ἐν ὅλῳ τῷ χρόνῳ, καὶ διαλυονται καὶ λαμβάνασι τέλος.

§. 6. Οἱ νεώτεροι δὲ τῶν Κβακβέρων ἀποςρέφονται αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἀποδίδει ὁ λαὸς τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν αὐτῆ τῆ ὀνόματος, εἰδὲ καὶ ὀρθῶς ἐννοεῖται τὸ δέχονται, διὰ νὰ μὴ γίνεται σύγχυσις θέλων νὰ ὀνομάζωνται Υἱοὶ ἢ Ὁμολογηταὶ τῆ Φωτός· συνέβηκαν πολλὰ σχίσματα ὄχι τόσον διὰ τὴν θρησκείαν, ὅσον διὰ τὴν εὐταξίαν, διὰ τὰ ἔθιμα καὶ ἄλλα τινά. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν τε μεταβάντες πολλοὶ εἰς Ἀμερικὴν, ἄρχησαν σχίσματα μεγάλα, διότι Γεώργιος Κεῖδος ἠθέλησε νὰ φρονήσῃ ἐνάντια τινὰ τῆς ἐν Πενσυλβανίᾳ ἀδελφοῖς, περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τῆ Χριςῆ, διδάσκων διπλῆν ἀνθρώπινον φυσιν ἐν Χριςῷ, τὴν μὲν ἐράνιον καὶ πνευματικὴν, τὴν δὲ ἐπίγειον καὶ σωματικήν. Αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν εὐκόλως ἤθελαν τὴν δεχθῇ οἱ ἐν Πενσυλβανίᾳ, ἂν δὲν ἔλεγχε προσέτι τὰ δόγματα αὐτῶν μὲ πολλὴν αὐςηρότητα, καὶ ἐξαιρέτως ἂν δὲν ἤθελε πιςεύσωσι τὴν Γ῾ορίαν τῆ Σωτῆρος ἡμῶν δι᾽ ἀλληγορικὴν, εἴτε συμβολικὴν ἐξήγησιν τῶν καθηκόντων ὁπῆ ἡ θρησκεία ζητεῖ ἀπὸ τὲς ἀνθρώπες, διότι εἰς τὴν Εὐρώπην οἱ Κβακβέροι δὲν ἀρνῆνται τὴν ἀλήθειαν τῆς Γ῾ορίας τῆ Γ῾ησῆ Χριςῆ διὰ τὸν φόβον, ἐν δὲ τῇ Ἀμερικῇ ὅπε δὲν φοβῆνται, φανερὰ λέγασιν, ὅ,τι θέλων, ἀρνήμενοι τὴν ἀλήθειαν τῆ βίε, παθῶν, καὶ θανῆς τῆ Χριςῆ. Τόσον ἐτάραξε τὲς Κβακβέρες, τοιῆτον σχίσμα ὥςε ἠναγκάσθηκαν νὰ προσρέξωσιν εἰς τὴν σύγκλητον τῆς Βρετανίας, ἥτις ἀπεφάσισε τὴν διδασκαλίαν τῆ Κείθ ἀσύμφωνον τοῖς δόγμασι τῶν Κβακβέρων, ἀπορρίπτησα αὐτὸν καὶ τὲς ὀπαδές τε, ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῶν Κβακβέρων, ὅσις ὀργισθεὶς ἐπέςρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἐκκλησίαν γινόμενος ὁ μεγαλήτερος ἐχθρὸς τῶν Κβακβέρων λόγῳ καὶ ἔργῳ. Γ῾δε πλατύτερον περὶ αὐτῆς τῆς αἱρέσεως Γεώργιον Σχέβελ, τὸν Κροίσιον Βιβλιοθ. Τ. ΙΕ΄· Μέρ. Β΄. σελ. 310. καὶ Τ ις΄. Μέρ. Α΄. σελ. 127. τὸν Μοσχέμιον Ἐκκλησ. Εἰσαγ., τὸν Βέρτιον Σύνοψ. Ἐκκλησ. Γ῾ορ. Μέρ. Β΄. κτλ΄.

Μεμνονῖται ἢ Ἀναβαπτισαί.

§. 7. Μεμνοῖται, ἢ Ἀναβαπτισαὶ, ὕστερον ἀπὸ τόσας λογοτριβὰς, πολέμες, καὶ διωγμὲς, ἔλαβον τέλος πάντων εἰς τὸ μέσον τῆ παρελθόντος αἰῶνος τὴν τύχην νὰ ὑποφέρωνται, καὶ τὴν ἄδειαν ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ

τα περὶ τῆς θρησκείας των, ἐν Ο'λλανδίᾳ, Α'γγλίᾳ, Γ
ρησίᾳ. Τῇ σήμερον διαιρῦνται εἰς δύω οἱ Α'ναβαπτισταὶ, ὁ κ
σιροτέρους, οἵτινες καὶ ἀρχαῖοι Φλαμμίγγοι, ἢ Φλάνδρεοι συ
Παχυτέρους, ἢ Πραοτέρους, οἵτινες κοινῶς Φατερλανδοι καλ
τοι ἔξω ἀπὸ τὰς δυω φατρίας εἰς τὰς ὁποίας διαιρῦνται, ὡς Γ
συνερχόμενοι κατὰ καιρὸν εἰς Γροενίγγην) καὶ εἰς Δαντισκ
(ὡς τὰ ἔθιμα καὶ εὐταξίαν τῶν Βορήσσων ἐνηγκαλισάμενοι, κ
εἰς πολλὰς ἑτέρας φατρίας, αἵτινες διαφέρυσι πολὺ μεταξὺ α
περὶ εὐταξίας καὶ διαγωγῆς, μόνον κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κοιν
Α'ναβαπτισῶν συμφωνῦσιν. Ο'λοι αὐτοὶ ὁπαδοὶ τῶν δογμάτων
Σίμωνος, τῇ ὁποίᾳ δέχονται τὰς αἱρέσεις περὶ Χριστῆ, ἔχοντες Ε'πισκ
ἤτε Πρεσβυτέρους προεδρεύοντας εἰς τὴν Ε'κκλησιαστικὴν Σύγκλητον αὐτῶν,
καὶ μόνον ἔχυσι τὴν ἐξυσίαν νὰ βαπτίζωσι, καὶ να λειτυργῶσιν. Τ'σερον
ἔχυν Διδασκάλυς διδασκοντας τὸν λαὸν, Διακόνυς, καὶ Διακόνισσας. Α'πὸ
αὐτὰ τὰ τρία τάγματα συνίσταται ἡ ἱερὰ Σύγκλητος, ἥτις διοικεῖ τὰς Ε'κ-
κλησίας των. Αἱ μεγάλαι διαφοραὶ ἀναφέρωνται ὅλαι εἰς τας συνόδυς
πάντων, οἱ λειτυργοὶ αὐτῶν ἐκλέγονται ἀπὸ τὰς ψήφυς πάντων τῶν ἀ-
δελφῶν, καὶ χειροτονῦνται διὰ προσευχῆς καὶ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἐκ-
τὸς τῶν Διακόνων, καὶ Διακονισσῶν. Κοινῶς δὲ οἱ Α'ναβαπτισταὶ δεν βαπτί-
ζυσι τα νήπια, ἀλλὰ τὺς μεγάλυς, δεν ὑποφέρωσι τὺς Κριτας, ἀποβάλ-
λυσι τὺς πολέμυς, ὅρκυς, τιμωρίας κεφαλικας κλ'. καὶ ἀπὸ μόνυς Α'γίυς λέ-
γυσιν συνίσασθαι τὴν Ε'κκλησίαν. Γ'δε Ερμῆν Σχύτιον Γ'σορ. Μεμνονιτ. Χρονικὰ
Α'ναβαπτ. Α'ρνόλδα Γ'σορίαν Αἱρεσιολ. Μέρ. Β'. βιβλ. ις'. καὶ ἄλλυς.

§. 8. Εἶναι καὶ ἄλλη φατρία τῶν Α'ναβαπτισῶν, ἥτις ἀπὸ τὸν Α'ρ- Ουκεβαλ-
χηγὸν αυτῆς Ουκεβάλλες, Ουκεβαλλισταὶ ὠνομάσθησαν. Αὐτὸς ἄνθρωπος λισαί.
ἁπλῆς, καὶ ἀμαθὴς, ὄχι μόνον ἐφύλαξε σῶων τὴν παλαιὰν καὶ αὐχηρὰν
εὐταξίαν τῆ Μέννονος, ἀλλ' ἐδίδασκε πῶς εἶναι ελπὶς σωτηρίας διὰ τὸν
Γ'ϐδα, καὶ Ε'βραίυς τὺς σαυρώσαντας τὸν Χριστὸν. Πρὸς τσερέωσιν τοιαυ-
της σφαλερᾶς δόξης, ἔπλαττεν ὅτι ὅλος ὁ καιρὸς ὁπῆ ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν
γέννησιν τῆ Χριστῆ ἕως τῆς καθόδυ τῆ Α'γίυ Πνεύματος ἐπὶ τὺς Α'ποστό-
λυς, νὰ εἶναι καιρὸς σκότυς καὶ ἀμαθείας, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ Γ'ϐδαῖοι ὑσε-
ρῦντο παντὸς θείυ φωτὸς καὶ βοηθείας, καὶ ἀπὸ τῦτο ἐσυμπέραινε πῶς ὅλα
τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων εἰς αὐτὸ τὸ διάσημα νὰ ἔχυν μεγάλον συμ-
πάθειον, ὅτε ἡ θεία δικαιοσύνη νὰ δυναται σφοδρῶς νὰ ἐκδικηθῇ κατ' αυ-
τῶν. Διὰ μίαν τοιαύτην σφαλεραν δόξαν, τὸν ὑσέρησαν οἱ λοιποὶ Μεννο-
νῖται τῆς κοινωνίας των, καὶ τὸ κριτήριον τῆς Γροενίγγης τὸν ἐξώρισε καὶ
ὑπῆγεν εἰς την Α'νατολικὴν Φρισίαν, ὅπῃ ἐσύναξε πολλὺς μαθητας, ἐκ
τῶν ὁποίων καὶ τῇ σήμερον σώζονται πολλοὶ εἰς τὺς ἀγρὺς τῆς Γροενίγγης,
εἰς Φριτίαν, Λιθαυίαν, καὶ Βορησίαν, καὶ ἔχυσι τας συνελεύσεις των ξε-
χωρισὰ ἀπὸ τὺς λοιπὺς Μεννονίτας, οἵτινες φυλάττυσι κατ' ἀκρίβειαν ὅλα
τὰ δόγματα τῆ Μέννονος, μάλιστα ἀπὸ αὐτὺς ημπορεῖ τις νὰ λάϐῃ μίαν

σωτὴν

[illegible] τῆς διαγωγῆς τῶν ἀρχαίων Ἀναβαπτιςῶν. Διότι ἂν τι[illegible] νὰ [illegible]ιανῶν προσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τας, τὸν βαπτίζουσιν ἐκ [illegible] πενιχρὰ καὶ ποταπὰ ἱμάτια, ἤτε ἔχουσιν ἐπάνω τας τὸ [illegible], κ[illegible]ιον εὐγενείας καὶ ςολισμῦ, γεννεάδα μακρὰν, μάλιςα ἀκ[illegible]λαλῶπισον, πρόσωπον λυπηρὸν καὶ κατηφὲς, κατοικοῦντες εἰς [illegible]εν [illegible]νιχρὰ, καὶ ἂν τινὰς παρατηρεύσῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διαγωγὴν, [illegible]ντας ὡς ἐθνικὸς παρ' αὐτοῖς νομίζεται, ἤτε τὸν πλησιάζει τινάς. [illegible]ἐκεῖ[illegible]ν τῆς χριςιανικῆς πίςεως νομίζουσι, τὸ νὰ πλύνωσι τὰς πόδας [illegible]ὅλ[illegible] καὶ ἀκριβῶς προσέχωσι μὴ τύχῃ καὶ τινὰς σοφὸς καὶ πεπαι[illegible]νοίξῃ τὰ ὄμματα ἐκείνων τῶν τυφλῶν καὶ φανερώσῃ τὴν ἀμα[illegible]ειαν τας.

Φατερλάνδαι.

§. 9. Οἱ Παχύτεροι, ἤτε ἡμερότεροι Ἀναβαπτιςαὶ συνίςανται ἀπὸ Φατερλάνδας, Φλάνδρας, Φρισίας, καὶ Γερμανὰς, οἵτινες κοινῶς Φατερλάνδαι ὀνομάζονται. Αὐτοὶ ἐξεμάκρυναν ἀπὸ τὰς αὐςηρὰς καὶ παραλόγως δόξας τῦ Μέννονος καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν εὐταξίαν τῶν λοιπῶν χριςιανῶν· διαιρῦνται εἰς δυω φατρίας, εἰς Φρισίας, καὶ Φατερλάνδας. Ἐπισκόπας δεν ἔχυν, εἰμὴ Πρεσβυτέρας καὶ Διακόνας. Ὁ λαὸς ἔχει ὅλην τὴν ἐξουσίαν, καὶ χωρὶς τὴν γνώμην τυ δὲν ἀποφασίζεται τίποτες. Ἐςχίσθηκαν ἔτι αὐτοὶ οἱ Φατερλάνδαι εἰς δύο τάγματα, εἰς Γαλλιγικὰς καὶ Ἀποςολικὰς, οἱ πρῶτοι ἀρχηγὸν ἔχυσι Γαληνὸν Ἀβραὰμ Ἰατρὸν καὶ Πρεσβύτερον τῶν ἐν Ἀμςελοδαμίῳ Μεννονίτων. Ὅςις ἐδίδασκε πῶς ἡ χριςιανικὴ πίςις δὲν ὑφίςαται τόσον εἰς τὸ νὰ πιςεύῃ τινὰς, ὅσον εἰς τὸ νὰ πολιτεύεται ὁσίως καὶ σωφρόνως. Μάλιςα ἦτον ἐναντιος τοῖς Μεννονίταις περὶ τῆς θείας φύσεως τῦ Χριςῦ συμφωνῶν τοῖς Σοκινιανοῖς, καὶ μὲ τὴν εὐγλωττίαν τυ, καὶ φυσικήν τυ ῥητορικὴν ἔσυρε πολλὰς εἰς τὴν γνώμην τυ, ὅθεν Σαμυὴλ Ἀποςόλ, ἕτερος διδάσκαλος τῦ Ἀμςελοδαμίυ ἀντεςάθη σφοδρῶς, καὶ ἐσύςησε τὰς Ἀποςολικάς. Οἱ Γαλλιγιςαὶ δέχονται εἰς τὴν κοινωνίαν τας κάθε γένος ἀνθρώπων ὁπῦ ἐπαγγέλλεται τὸν Χριςιανισμόν. Οἱ δὲ Ἀποςολικοὶ δὲν δέχονται εἰμὴ τὰς πιςεύοντας τὴν κοινὴν ὁμολογίαν τῶν Μεννονίτων.

Γαλλιγισαί.

Ἀποςολικοί.

Κολεγγιάντες.

§. 10. Οἱ Κολλεγγιάντες ἤτω λεγόμενοι διότι τὰς συνελεύσεις των Κολέγγια καλῦσι, κατάγονται ἀπὸ τὰς Ἀρμινίας καὶ ἔλαβον ἀρχὴν ἀπὸ τρεῖς ἀδελφὰς Κοδδέας λεγομένας, ἄνδρας ἁπλᾶς καὶ χωρικὰς, σώφρονας ὅμως καὶ εἰδήμονας τῶν Γραφῶν. Αὐτοὶ δέχονται εἰς τὴν κοινωνίαν τας κάθε γένος ἀνθρώπων, ἀρκεῖ μόνον νὰ πιςεύῃ τὴν Γραφὴν ὡς θεόθεν ἐμπνευθεῖσαν, νὰ διάγῃ τὴν Εὐαγγελικὴν ζωὴν, καὶ ἂς πιςεύῃ περὶ θεῦ καὶ χριςιανικῆς πίςεως, ὅ,τι θέλει. Συνάζονται αὐτοὶ δὶς τῆς Ἑβδομάδος, τῇ Κυριακῇ καὶ τῇ τετράδι, καὶ ψάλλοντες ὕμνον τινὰ, ἀφ' ὃ προσευχηθῶσιν, ἐξηγῦν μέρος τῆς Νέας Διαθήκης. Εἰς αὐτὰς τὰς Συνελεύσεις ἔχει ἄδειαν ὁ καθ' εἷς νὰ ὁμιλήσῃ ἔξω ἀπὸ τὰς γυναῖκας, καὶ νὰ προβάλλῃ τοῖς ἀδελφοῖς ἐκείνας τὰς ἀμφιβολίας ὁπῦ ἔχει, ὁμοίως καὶ νὰ ἐναντιωθῇ μετρίως εἰς τὰ προβαλθέντα παρὰ τῶν ἄλλων, μάλιςα κρέμονται εἰς τὰς τόπας ὅπυ συνέρ-

χου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χονται γεγραμμένα τὰ ῥητὰ τῦ Εὐαγγελίε, περὶ τῶν ὁ
γίνῃ λόγος εἰς τὴν ἐρχομένην συνέλευσιν, διὰ νὰ ἠμπορῇ ὁ κ
λετήσῃ καὶ νὰ ςοχαθῇ εἰς τὸν οἶκον τε. Διὰ τῦ ἐνιαυτῦ συ
τες εἰς Ρ'οινοβῦργον, ὅπε ἔχυσι ναὸς, εἰς τὰς ὁποίας βαπτί
κοινωνίας τε κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τῶν ὀρθοδόξων
δηλαδὴ εἰς τρεῖς καταδήσεις· ἐν βραχυλογίᾳ Κολλεγγιάντες
δελφάτον συνιςάμενον ἀπὸ κάθε τάξιν, γένος, καὶ φυλὴν ἀν
ἐπαγγέλλονται Χριςιανοὶ ἂς διαφέρωσιν εἴτε εἰς τὸ δογματ
τὰς τελετὰς καὶ ῥητὸν, μόνον νὰ πολιτεύωνται κατὰ τὰς Γραφ
χηγοὶ αὐτῶν ἐνόμισαν μὲ τοιαύτην ἀδιαφορίαν νὰ ἀποφύγωσι τὰ
καὶ σχίσματα, ὅπε ἐδύνοντο νὰ συνέβωσιν, ἀλλ' ἠπατήθησαν, εἰ
1672. μεγάλη λογοτριβὴ ἔγινε μεταξὺ Γ'ωάννε καὶ Παύλε Βρεϊντεβργίων
πραγματευτῶν τῦ Ρ'οτερδαμίε, καὶ μεταξὺ Α'βραὰμ Λεμμερμάνε, καὶ
Φραγκίσκε Κυϊπέρε πραγματευτῶν ἀπὸ τὸ Α'μςελοδάμιον. Γ'ωάννης Βρεϊν-
τεβργιος ἐσύςησεν ἕνα νέον Κολέγγιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξηγᾶτο τὴν πίςιν
τῦ λογικῦ, καὶ τῆς φύσεως, ὡς αὐτοὶ λέγυσιν· τᾶτο δὲν τὸ ἐδέχθη ὁ
Λεμμερμάνος, καὶ ὁ Κυϊπέρος, οἵτινες ἐξεχώριζον τὸ λογικὸν ἀπὸ τὴν πί-
ςιν. Αὐτὴ ἡ αἰτία καὶ ἕτεραι τῷ 1686. ἐπροξένησαν τὸν χωρισμὸν τῶν
Κολεγγιάντων εἰς δύω φατρίας, καὶ εἶχον εἰς Ρ'οινοβῦργον δύω ναὸς ξεχω-
ριςάς. Α'ποθανόντων δὲ εἰς τὰς ἀρχὰς τῦ παρόντος αἰῶνος αὐτῶν τῶν ἀρ-
χηγῶν, ἠνώθησαν πάλιν οἱ Κολλεγγιάνται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό.

Α'ντωνία Βυριγνωνία.

§. 11. Ἱρὸς τὰ τέλη τῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐχρημάτισε καὶ μία παρ-
θένος ἀπὸ τὴν Φλανδρίαν, καλυμένη Α'ντωνία Βυριγνώνια δέλα Πορτ, ἥτις
ἐκαυχᾶτο νὰ ἐμπνεύθη παρὰ θεῦ εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν χριςιανικὴν πί-
ςιν, τὴν ὁποίαν ἔλεγε νὰ ἐχάθη μεταξὺ τῶν λογοτριβῶν, καὶ διαλέξεων
τῶν χριςιανῶν. Αὐτὴ πεπλυτισμένη ἀπὸ εὐγλωττίαν, καὶ ἀπὸ μίαν πε-
πυρωμένην φαντασίαν, ἐγέμωσεν ὅλον τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Κιμβρίαν μὲ τὰς
μωρολογίας της, ἀπατῶσα ὄχι μόνον τὰς ἁπλᾶς καὶ ἀμαθεῖς, ἀλλὰ καὶ
τὰς εὐγενεῖς καὶ σοφάς. Α'φησε καὶ ἐγγράφως τὸ σύςημα εἰς τὸ ὁποῖον
ἤθελε νὰ βάλῃ τὴν Χριςιανικὴν πίςιν, ἀλλὰ τόσον σκοτεινῶς καὶ ἀτάκ-
τως, τόσον ἀλόγως καὶ ἀνοήτως ὅπε πρέπει νὰ εἶναι τινὰς προφήτης διὰ
νὰ καταλάβῃ τὴν Χριςιανικὴν πίςιν, τᾶτο μόνον δύναται νὰ καταλάβῃ,
πῶς ἦτον μία μωρὴ, καὶ ὅσα ἔγραψε, τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν Μυ-
ςικῶν.

Γ'ωάννα Λεάδα.

§. 12. Κατὰ μίμησιν αὐτῆς, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ Γ'ωάννα Λεάδα
εἰς Α'γγλίαν ἥτις μὲ τὰς ὁράσεις της, ἀποκαλύψεις, προφητείας, καὶ δι-
δασκαλίας, ἀπάτησε πολλὰς καὶ κατέςη τὸ περισσότερον ἀρχηγὸς τῆς Φι-
λαδελφικῆς Ε'ταιρείας· αὐτὴ ἐδόξαζε πῶς αἱ μεταξὺ τῶν Χριςιανῶν, λο-
γοτριβαὶ περὶ πίςεως θέλει παύσωσι, καὶ θέλει γίνῃ μία σύμφωνος καὶ
ὡραιοτάτη πόλις τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ εἰς ταύτην τὴν γῆν, ἂν ὅλοι ἀφήσωσιν
εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διδάσκαλον τὸν νᾶν τες νὰ τὲς καθοδηγήσῃ, φωτίσῃ καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[illegible]α ὑπέσχετο παρὰ θεῦ, πῶς μία τοιαύτη πολιτεία, ὡς αὐ-
[illegible]τε μὲ τὴν φαντασίαν της, θέλει ἀρχίσῃ πρὶν τελειώσῃ ὁ πα-
Διὰ τὰς μωρολογίας αὐτῆς, καὶ τῶν λοιπῶν ἄνω ῥηθέντων
τὸν Ο'ττιον χρονολ. τῶν Α'ναβαπτ. τὸν Σχολινιον, Ι'σορ. τῶν
τὸν Βερνέτον ἱστορία τῦ καιρῦ τυ, Πέτρον Ποϊρέτον ἐν τῇ Βιβ-
[illegible]υσικῶν, τὰς ἱερὰς τελετὰς πάντων τῶν ἐθνῶν· τὸν Γ'άγγερον,
[illegible]ὶ πολιτ. τῦ ιζ. αἰῶνος, τὸν Βέρτιον Συνόψ. Ε'κκλησ. Ι'σορ.
[illegible]ἐκεῖ χείμιον.
ὅλ
λ

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ς'.

Περὶ τῆς Βέλλας τῦ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ'. ἧς ἡ ἀρχὴ, ὁ Μο-
νογενὴς τῦ Θεῦ Υ'ιός.

§. ι.

Ε'ἰς τὰς ἐσχάτυς χρόνυς τῦ παρελθόντος αἰῶνος, εἶχε τυπωθεῖ ἐν Πα-
ρισίοις ἡ Νέα Διαθήκη εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον, μὲ ἠθικὰς ἐπιθεωρίας
εἰς κάθε σίχον, καὶ ἑτέρως πως, Σύνοψις τῆς ἠθικῆς τῦ Ευαγγελίυ, τῶν
πράξεων τῶν Α'ποστόλων, τῶν Ε'πιστολῶν τῦ Α'γίυ Παύλυ, τῶν κανονι-
κῶν ἐπιστολῶν, καὶ τῆς Α'ποκαλύψεως, ἢ Χριστιανικαὶ Ε'πιθεωρίαι εἰς τ
κείμενον τύτων τῶν ἱερῶν βιβλίων. Κυεσνέλιος ὁ συγγραφεὺς ὄχι μόνο
δὲν εὐχαριστήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὸ νόημα τῆς Γραφῆς διεσραμμένως, ἀλλ' ἐμ
ξε καὶ πολλὰς αἱρετικὰς γνώμας, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ κύριαι εἰσὶν αἱ κάτωθε
περιεχόμεναι εἰς τὴν Βέλλαν τῦ Κλήμεντος ὁπῦ ἐξέδωκε Κλημης ΙΑ'. τ
ψιγ'. ἧς ἡ ἀρχὴ Unigenitus, ἤγυν ὁ Μονογενής.

Α'. Τί ἄλλο μνέσκει εἰς τὴν ψυχὴν, ὁπῦ ἔχασε τὸν θεὸν, καὶ τ
χάριν τυ, εἰμὴ ἡ ἁμαρτία, καὶ τὰ ἐπακολυθήματα της ἁμαρτίας, ἡ ὑπε
ρήφανος πτωχεία, καὶ ῥάθυμος ἔνδεια· τυτέσιν ἡ γενικὴ ἀδυναμία εἰς τ
νὰ ἐργάζηται, εἰς τὸ νὰ προσεύχηται, καὶ εἰς πᾶν ἀγαθὸν ἔργον.

Β'. Ἡ τῦ Γ'ησῦ Χριστῦ χάρις, ἰσχυρὰ ἀρχὴ παντὸς ἀγαθῦ, ἀναγκαία
ἐσὶν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, ἄνευ αὐτῆς ὐ μόνον οὐδὲν γίνεται, ἀλλ' ὔτ
δύναται νὰ γίνῃ.

Γ'. Εἰς μάτην Κύριε προσάζεις ἐὰν ἐσὺ ὁ ἴδιος δὲν δώσεις ἐκεῖνο ὁπ
προσάζεις.

Δ'. Οὕτω Κύριε πάντα δυνατὰ εἰσὶν εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον πάντ
δυνατὰ τὰ κάμνεις, καὶ τὰ αὐτὰ ἐνεργῶντας εἰς αὐτόν.

Ε'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ε'. Ὅταν ὁ Θεὸς δὲν ἀπαλύνει τὴν καρδίαν διὰ τῆ ἐσω-
τος τῆς χάριτός τ, αἱ παρακλήσεις, καὶ ἐξωτερικαὶ χάριτες
χρησιμεύσιν εἰμὴ εἰς το νὰ τὴν σκληρύνωσι περισσότερον.

ς'. Ἡ μεταξὺ τῆ Γ βδαϊκῆ καὶ Χριςιανικῆ νόμ διαφορὰ εἶναι, ὁ
νω μὲν ὁ Θεὸς αἰτεῖ τὴν φυγὴν τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὴν ἐκπλήρω
ἀπὸ τὸν ἁμαρτωλὸν, ἀφεὶς αὐτὸν εἰς τὴν ἀδυναμίαν τ. Ε
Θεὸς δίδει τῷ ἁμαρτωλῷ ἐκεῖνο ὁπῆ προσάζει, καθαρύνων αὐ
χάριτός τ,

Ζ'. Ποία ὠφέλεια διὰ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν παλαιὸν νο
ὁποῖον τὸν ἀφήνει ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀδυναμίαν τ, προσάζωντας
νόμον τ. Ἀλλὰ πόση εὐτυχία δὲν εἶναι νὰ δεχθῶμεν εἰς ἕνα νόμον
τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς δίδει ἐκεῖνο ὁπῆ ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς.

Η'. Ἡμεῖς δὲν ἀνήκομεν εἰς τὸν νέον νόμον, εἰμὴ ὅσον μέτοχοι ἐσμὲν τῆς
αὐτῆ νέας χάριτος, ἥτις ἐνεργεῖ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνο ὁπῆ ὁ Θεὸς προσάζει.

Θ'. Ἡ χάρις τῆ Χριςῆ εἶναι χάρις ὑπερτάτη, χωρὶς τῆς ὁποίας ποτὲ
δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ὁμολογήσωμεν τον Χριςὸν, καὶ μὲ τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν
τὸν ἀρνούμεθα.

Ι'. Χάρις ἐςὶ, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν τῆ παντοδυνάμ Θεῆ, τὴν ὁποίαν
οὐδὲν δυναται κωλῦσαι, ἢ βραδῦναι.

ΙΑ'. Ἡ χάρις ἄλλο δὲν εἶναι, εἰμὴ ἡ θέλησις τῆ παντοδυνάμ Θεῆ τῆ
προσαζοντος, καὶ ποιοῦντος ἐκεῖνο ὁπῆ προσάζει.

ΙΒ'. Ὅταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ σώσῃ μίαν ψυχὴν, ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ
ἐν παντὶ τόπῳ, ἓν ἀμφίβολον ἀποτέλεσμα ἔπεται τῇ θείᾳ θελήσει.

ΙΓ'. Ὅταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ σώσῃ μίαν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐγγίζει μὲ
τὴν ἐσωτερικὴν χεῖρα τῆς χάριτός τ, ἐδεμία θέλησις ἀνθρώπινος ἀνθίσα-
ται αὐτῷ.

ΙΔ'. Ὅσον καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὴν σωτηρίαν ὁ πεισματώδεις ἁμαρτω-
λὸς, ὅταν ὁ Γησῆς φανερώνεται εἰς αὐτὸν διὰ μέσ τῆ ὑγιῆς φωτὸς τῆς
θείας τ χάριτος, πρέπει νὰ παραδοθῇ, νὰ τρέξῃ, νὰ ταπεινωθῇ, καὶ νὰ
λατρεύσῃ τὸν σωτῆρα τ.

ΙΕ'. Ὅταν ὁ Θεὸς συνοδεύσῃ τὴν ἐντολήν τ, καὶ τὸν ἐξωτερικόν τ
λόγον μὲ τὸ ἄλειμμα τῆ Πνεύματός τ, καὶ μὲ τὴν ἐσωτερικὴν δύναμιν τῆς
χάριτός τ, ἐνεργεῖ αὐτὴ εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνην την ὑποταγὴν ὁπῆ θέλει.

Ις'. Δὲν εἶναι καμμία ἐλκυσικὴ δύναμις ὁπῆ νὰ μὴν ὑπόκηται εἰς τὰς
ἑλκύσεις τῆς χάριτος, διότι δὲν εἶναι κανένα πρᾶγμα ὁπῆ νὰ ἀνθίσαται τῷ
παντοδυνάμῳ.

ΙΖ'. Ἡ χάρις εἶναι ἐκείνη ἡ φωνὴ τῆ Πατρὸς, ὁπῆ διδάσκει ἐσωτερικῶς τὰς
ἀνθρώπους, καὶ τὰς κάμνει νὰ ἔρχωνται πρὸς τον Γησῆν Χριςόν. Ὅσις δὲν
ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἀφ' ἧ ἤκουσε τὴν ἐξωτερικὴν φωνὴν, τῆ Υἱῆ, μ' ὅλον
τοῦτο εἶναι διδαγμένος ἀπὸ τὸν Πατέρα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόρος τῦ Λογυ, τὸν ὁποῖον ποτίζει ἡ χεὶρ τῦ Κυρίυ πάντοτε
ρπόν τυ.

χάρις τῦ Θεῦ, ἄλλο δὲν εἶναι, πάρεξ ἡ παντοδύναμός τυ θέ-
Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια ὁπῦ ὁ ἴδιος Θεος, μᾶς παραδίδει εἰς ὅλας τὰ
ές.

ἀληθινὴ ἔννοια τῆς χάριτος εἶναι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ τὸν
ντα καὶ ὑπακύεται, Προσάζει καὶ πάντα γίνονται· ὁμιλεῖ ὡς
ἐκεῖ πάντα ὑποτάσσονται αὐτῷ.

ἡ χάρις τῦ Γησῦ Χριςῦ εἶναι χάρις ἰσχυρὰ, δυνατὴ, ὑπερτάτη,
πειδὴ εἶναι ἔργον τῆς παντοδυνάμυ θελήσεως, μία ἀκολύθησις,
ις τῦ ἔργυ τῦ Θεῦ, τῦ ἐνσαρκύντος, καὶ ἐγείροντος τὸν Υἱόν τυ.

ΚΒ'. Ἡ συμφωνία τῦ παντοδυνάμυ ἔργυ τῦ Θεῦ εἰς τὴν καρδίαν τῦ
ἀνθρώπυ μὲ τὴν ἐλευθέραν συνδρομὴν τῆς θελήσεώς τυ, εὐθὺς μᾶς φανερώ-
νεται εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν, ὡς ἐν πηγῇ καὶ ἀρχετύπῳ πάντων τῶν ἄλλων ἔρ-
γων τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ χάριτος, τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι τόσον ἄμιθα καὶ
τόσον κρεμάμενα ἀπὸ τὸν Θεὸν, ὅσον καὶ αὐτὸ τὸ ἀρχέτυπον ἔργον.

ΚΓ'. Ὁ ἴδιος Θεὸς μᾶς παρέδωκε τὴν ἔννοιαν τῦ παντοδυναμυ ἔργυ
τῆς χάριτός τυ, φανερώνωντας την δια μέσυ ἐκείνης, μὲ τὴν ὁποίαν προά-
γει ἐκ τῦ μηδενὸς τα πλάσματα, καὶ δίδει τὴν ζωὴν εἰς τὰς ἀποθαμένας.

ΚΔ'. Ἡ ἀκριβὴς ἔννοια ὁπῦ ἔχει ὁ ἑκατόνταρχος τῆς παντοδυναμίας
τῦ Θεῦ, καὶ τῦ Γησῦ Χριςῦ, εἰς τὸ νὰ ἰατρεύσῃ τα σώματα μὲ τὴν μόνην
κίνησιν τῆς θελήσεώς τυ, εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἐννοίας ὁπῦ πρέπει να ἔχῃ τινὰς
τῆς παντοδυναμίας τῆς χάριτός τυ, εἰς τὸ να ἰατρεύσῃ τας ψυχας ἀπο τὴν
ἐπιθυμίαν.

ΚΕ'. Ὁ Θεὸς φωτίζει τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἰατρεύει, ὁμοίως ὡς τὸ σῶ-
μα μὲ τὴν μόνην τυ θέλησιν, προσάζει καὶ ὑπακύεται.

Κς'. Δὲν δίδονται χαριτες εἰμὴ διὰ τῆς πίσεως.

ΚΖ. Ἡ πίσις εἶναι ἡ πρώτη χάρις, καὶ πηγὴ πάντων τῶν ἄλλων.

ΚΗ'. Ἡ πρώτη χάρις ὁπῦ χαρίζει ὁ Θεὸς τῷ ἁμαρτωλῷ, εἶναι ἡ ἄφε-
σις τῶν ἁμαρτιῶν.

ΚΘ'. Ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἀδεμία χάρις δίδεται.

Λ'. Παντες ὅς ὁ Θεὸς θέλει σωθῆναι διὰ τῦ Χριςῦ, σώζονται ἀναμ-
φιβόλως.

ΛΑ'. Αἱ ἐπιθυμίαι τῦ Χριςῦ πάντοτε ἔχυσι τὸ ἀποτέλεσμά τυς,
φέρυν τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ἐσώτερον τῆς καρδίας, ὅταν τὰς τὴν εὔχεται.

ΛΒ'. Ὁ Γσῦς Χριςὸς παραδίδει τὸν ἑαυτόν τυ εἰς θάνατον διὰ νὰ ἐλευ-
θερώσῃ διὰ πάντοτε τὰς πρωτοτόκυς μὲ τὸ αἷμα τυ, τὰτέστι τὰς ἐκλεκτὰς
ἐκ χειρὸς τῦ Ἀγγέλυ τῦ ἐξολοθρευτῦ.

ΛΓ'. Φεῦ, πόσον πρέπει να παραιτήσῃ τινὰς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, καὶ
τὸν ἑαυτόν τυ, καὶ τῦτο, ἵνα ὅσις ἔχει πίσιν εἰς ἑαυτον, ἵνα ἤτως
εἴπω, εἰς τὸ νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸν Γησῦν Χριςὸν, τὴν ἀγαπην τυ, τὸν

θάνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θανατόν τθ, καὶ τὰ μυςήρια, ὡς κάμνει ὁ Ἅγιος Παῦλος γαπήσας μὲ καὶ παραδθ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμθ.

ΛΔ'. Η' χάρις τθ Ἀδὰμ δὲν ἐγενθσεν εἰμὴ τὰς ἀνθρω

ΛΕ'. Η' χάρις τθ Ἀδὰμ εἶναι ἐπόμενον τῆς πλάσεως, εἰς τὴν ὑγιῆ καὶ ακέραιον φύσιν.

Λς'. Η' ὐσιώδης διαφορὰ μεταξὺ τῆς χάριτος τθ Ἀδὰμ τας άσεως τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς Χριςιανικῆς χάριτος εἶναι, τὸν καθ' ἕνας τὴν λαμβανει εἰς τὸ ἴδιόν τθ πρόσωπον, καὶ ἡ ἀ νειαι εἰμὴ εἰς τὸ πρόσωπον τθ Ἰησθ Χριςθ τθ ἀναςηθέντος, ἐξ οὗ ἐμεθεν ἐνωμένοι.

ΛΖ'. Η' χάρις τθ Ἀδὰμ ἁγιάζωντας αὐτὸν εἰς τὸν ἑαυτόν τ νάλογος αὐτῷ, ἡ Χριςιανικὴ χάρις ἁγιάζωντας ἡμᾶς εἰς τὸν Ἰησθν Χριςον εἶναι παντοδύναμος, καὶ ἀξία τθ Υἱθ τθ Θεθ.

ΛΗ'. Ο' ἁμαρτωλὸς δὲν εἶναι ἐλεύθερος, χωρὶς τῆς χάριτος τθ Σωτῆρος, εἰμὴ εἰς τὸ κακόν.

ΛΘ'. Η' θέλησις, τὴν ὁποίαν δὲν προηγεῖται ἡ χάρις, δὲν ἔχει ἄλλο φῶς εἰμὴ εἰς τὸ νὰ πλανᾶται, ἄλλην ζέσιν, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ κρημνισθῇ, ἄλλας δυνάμεις πάρεξ εἰς τὸ να πληγωθῇ· εἶναι ἁρμόδιος εἰς κάθε κακόν, καὶ ἀνάρμοσος εἰς κάθε καλόν.

Μ'. Χωρὶς χάριτος δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀγαπῶμεν τίποτες εἰμὴ εἰς κατάκρισίν μας.

ΜΑ'. Πᾶσα γνώρησις τθ Θεθ, ὡς καὶ ἡ φυσικὴ ἀνόμη, καὶ εἰς τὰς ἐθνικὰς φιλοσόφους δὲν δύναται νὰ προέρχεται εἰμὴ ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ χωρὶς τῆς χάριτος δὲν γεννᾷ εἰμὴ πρόληψιν, ματαιότητα, καὶ ἀνθίσασιν εἰς τὸν ἴδιον Θεὸν, ἀντὶ λατρείας, εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης.

ΜΒ'. Η' μόνη χάρις τθ Χριςθ κατασαίνει τὸν ἄνθρωπον ἁρμόδιον εἰς τὴν θυσίαν τῆς πίςεως, ἄνευ τθτθ δὲν εἰμὴ ἀκαθαρσία, δὲν εἰμὴ ἀναξιότης.

ΜΓ'. Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς χάριτος τθ βαπτίσματος εἶναι νὰ κάμνῃ νὰ ἀποθάνωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, εἰς τρόπον ὅτι τὸ πνεῦμα, ἡ καρδία, αἱ αἰσθήσεις νὰ μὴν ἔχθν περισσοτέραν ζωὴν διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἀπὸ ἐκείνην ὁπθ ἔχει ὁ αποθαμένος ἄνθρωπος διὰ τὰ πράγματα τθ κόσμθ.

ΜΔ'. Δὲν εἶναι πάρεξ δύο ἀγάπαι, ἀπὸ τας ὁποίας γεννθνται πᾶσαι αἱ θελήσεις καὶ πράξεις μας· ἡ ἀγάπη τθ Θεθ, ἥτις παντα ἐνεργεῖ διὰ τὸν Θεὸν, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἀντιβραβεύει, καὶ ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποίαν ἀγαπῶμεν ἑαυτὸς καὶ τὸν κόσμον, ἥτις, ὅ, τι πρέπει νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸν Θεὸν, δὲν τὸ ἀναφέρει, καὶ διὰ τθτο εἶναι κακή.

ΜΕ'. Ὅταν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἁμαρτωλῶν δὲν βασιλεύει ἡ ἀγάπη τθ Θεθ, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ βασιλεύῃ εἰς αὐτὴν σαρκικὴ ἀγάπη, ἥτις φθείρει ὅλας της τὰς πράξεις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[illegible]πθυμία εἴτε ἀγάπη μὲ τὴν χρῆσιν τῶν αἰσθήσεων πράττουσι [illegible]ρτὸ πονηρόν.

[illegible]ποταγὴ εἰς τὸν νόμον πρέπει νὰ ἐκρέῃ ἀπὸ τὴν πηγήν, καὶ [illegible]ναι εἶναι ἡ Ἀγάπη. Ὅταν ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἐσωτερική [illegible]καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ τὸ τέλος της, τότε τὸ ἔξω φαινόμενον κα[illegible]λέως δὲν εἶναι εἰμὴ ὑπόκρισις, ἢ ψευδὴς δικαιοσύνη.

[illegible]ἄλλο ἠμποροῦμεν νὰ εἴμεσθεν εἰμὴ σκότος, εἰμὴ πλάνη, καὶ [illegible]χωρὶς τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως, χωρὶς τοῦ Χριστοῦ, καὶ χωρὶς [illegible]

[illegible]σπερ ὅλη ἁμαρτία χωρὶς τὴν Ἀγάπην τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἔτι [illegible]ἀγαθὸν ἔργον χωρὶς τὴν Ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Ν'. Ματαίως βοῶμεν πρὸς Θεὸν, Πάτερμου, ἐὰν τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀγάπης δὲν εἶναι τὸ βοόν.

ΝΑ'. Ἡ πίστις δικαιοῦται ὅταν ἐνεργεῖ, ἀλλὰ δὲν ἐνεργεῖται εἰμὴ δι' Ἀγάπης.

ΝΒ'. Ὅλα τὰ ἄλλα μέσα τῆς Σωτηρίας περιέχονται εἰς τὴν πίστιν, ὡς εἰς τὸν βλαστόν τους, καὶ σπόρον τους. Αὐτὴ ἡ πίστις δὲν εἶναι ἄνευ Ἀγάπης, καὶ πεποιθήσεως.

ΝΓ'. Ἡ μόνη Ἀγάπη χριστιανικῷ τῷ τρόπῳ κάμνει (τὰς χριστιανικὰς πράξεις) δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Γησοῦν Χριστόν.

ΝΔ'. Ἡ μόνη ἡ Ἀγάπη ὁμιλεῖ μὲ τὸν Θεὸν, αὐτὴν μόνην ἀκούει ὁ Θεός.

ΝΕ'. Ὁ Θεὸς δὲν σεφανώνει εἰμὴ τὴν Ἀγάπην, ὅσις τρέχει ἀπὸ ἄλλην κίνησιν, ἢ ἄλλην αἰτίαν εἰς μάτην τρέχει.

Νς'. Ὁ Θεὸς δὲν ἀντιβραβεύει, εἰμὴ τὴν Ἀγάπην, διότι μόνη ἡ Ἀγάπη τιμᾷ τὸν Θεόν.

ΝΖ'. Ὅταν λείπῃ ἀπὸ τὸν ἁμαρτωλὸν ἡ ἐλπὶς ὅλα λείπουν, καὶ δὲν εἶναι ἐλπὶς ἐν τῷ Θεῷ, ὅπου δὲν εἶναι Ἀγάπη Θεοῦ.

ΝΗ'. Οὔτε Θεὸς ἐστὶν, οὔτε Θρησκεία, ὅπου δὲν εἶναι Ἀγάπη.

ΝΘ'. Ἡ προσευχὴ τῶν ἀσεβῶν ἐστὶν νέα ἁμαρτία, καὶ ὅ, τι αὐτοῖς χαρίζει ὁ Θεὸς, εἶναι νέα κρίσις ἐναντίον τους.

Ξ'. Ἂν μόνος ὁ φόβος τῆς βασάνου ἐμψυχώνει τὴν μετάνοιαν, ὅσον αὐτὴ εἶναι πλέον βίαιος, τόσον περισσότερον εἰς ἀπελπησίαν φέρει.

ΞΑ'. Ὁ φόβος μόνον τὴν χεῖρα ἐμποδίζει, ἀλλ' ἡ καρδία τοσοῦτον προσεπιτίθεται τῇ ἁμαρτίᾳ, ἐφ' ὅσον δὲν ὁδηγεῖται ἀπὸ τὴν Ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης

ΞΒ'. Ὅσις δὲν ἀπέχει ἀπὸ τὸ κακὸν, εἰμὴ διὰ φόβον τιμωρίας, πράττει αὐτὸ τὸ κακὸν εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ ἤδη ἔννοχος ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

ΞΓ'. Ὁ βαπτισμένος εἶναι ἀκόμη ὑπὸ τὸν νόμον, ὡς ὁ Ἰουδαῖος ἐὰν δὲν πληρώσῃ τὸν νόμον, ἢ τὸν πληρώσῃ διὰ φόβον μόνον.

ΞΔ'. Ὑπὸ τὴν ἀρὰν τοῦ νόμου ποτὲ δὲν γίνεται ἀγαθὸν, διότι ἁμαρτάνει τινὰς εἴτε πράττωντας τὸ κακὸν, εἴτε ἀποφεύγωντάς το διὰ μόνον τὸν φόβον.

ΞΕ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΞΕ'. Ο' Μωϋσῆς, οἱ προφῆται, οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ διδασ
ἀπέθαναν χωρὶς να δώκην κανένα υἱὸν τῷ Θεῷ, ἐπειδὴ δὲ
ἀνδράποδα διὰ φόβον.

Ξς'. Ὅσις θέλει νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Θεὸν δὲν πρέπει να
πρὸς αὐτὸν μὲ ἄλογα πάθη, ἤτε να φερθῇ ἀπὸ φυσικὴν κίνησιν
βον ὡς τὰ ζῶα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν πίςιν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπην ὡς

ΞΖ'. Ο' δικὸς φόβος δὲν παρασκίνει εἰς τον ἑαυτόν τε τὸν
μὴ ὡς Κύριον σκληρὸν, δυνασευτικὸν, ἄδικον, καὶ ἀμεταχείρις

ΞΗ'. Η' ἀγαθότης τῦ Θεῦ ἐβράχυνε τὴν ὁδὸν τῆς σω
κλείωντας ὅλα εἰς τὴν πίςιν, καὶ εἰς τὰς προσευχάς.

ΞΘ'. Η' πίςις, ἡ χρῆσις, ἡ αὔξησις, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς πις
εἶναι ὅλα χαρίσματα τῆς μόνης ἐλευθεριότητος τῦ Θεῦ.

Ο'. Ποτὲ ὁ Θεὸς δὲν θλίβει τὰς ἀθῴους, καὶ αἱ θλίψεις πάντοτε
χρησιμεύσιν εἰς τὸ να τιμωρηθῇ ἡ ἁμαρτία, ἢ να καθαριθῇ ὁ ἁμαρτωλός.

ΟΑ'. Ο' Ἄνθρωπος διὰ την διατήρησιν τῦ ἑαυτῦ τε ἠμπορεῖ να ἐξαι-
ρεθῇ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν νομον, ὁπῦ ὁ Θεος ἔκαμε διὰ ὠφέλειάν τε.

ΟΒ'. Τὸ σημεῖον της Χριςιανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὅτι Καθολικὴ,
περιέχυσα καὶ ὅλης τὰς Ἀγγέλας τῦ Οὐρανῦ, καὶ ὅλυς τὰς ἐκλεκτὰς της
Γῆς, καὶ ὅλων τῶν αἰώνων.

ΟΓ'. Τί ἐςιν Ἐκκλησία, εἰμὴ ὁμήγυρις τῶν υἱῶν τῦ Θεῦ, τῶν με-
νόντων εἰς τὸν κόλπον τε, τῶν υἱοθετηθέντων ἐν Χριςῷ, τῶν ὑπαρχόντων
εἰς τὸ αὐτῦ προσωπον, τῶν ἐξαγορασμένων ἐν τῷ αὐτῦ αἵματι, τῶν ζών-
των ἐν τῳ ἑαυτῦ Πνεύματι, τῶν ἐνεργάντων διὰ τῆς ἑαυτῦ χάριτος, καὶ
προσδοκῆντος την χάριν τῦ μέλλοντος αἰῶνος.

ΟΔ'. Η'. Ἐκκλησία, εἴτε ἅπας ὁ Χριςὸς ἔχει διὰ κεφαλὴν τὸν σε-
σαρκωμένον Λόγον, καὶ διὰ μέλη ὅλυς τὰς ἁγίας.

ΟΕ'. Η'. Ἐκκλησία εἶναι ἕνας μόνος ἄνθρωπος σύνθετος ἀπὸ πολλὰ
μέλη, τῶν ὁποίων ὁ Χριςος εἶναι κεφαλὴ, ζωὴ, ὕπαρξις καὶ πρόσωπον· εἷς
μόνος Χριςός, σύνθετος ἐκ πολλῶν ἁγίων, τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἁγιάζων.

Ος'. Δὲν εἶναι πρᾶγμα εὐρυχωρότερον ἀπὸ την Ἐκκλησίαν τῦ Θεῦ,
ἐπειδὴ συνίσαται ἀπὸ ὅλυς τὰς ἐκλεκτὰς καὶ δικαίυς πάντων τῶν αἰώνων.

ΟΖ. Ὅσις δὲν διάγει ζωὴν ἀξίαν τῷ Υἱῷ τῦ Θεῦ, καὶ μέλει τῦ Χρι-
ςῦ, παυει ἐσωτερικῶς να ἔχῃ τον Θεὸν διὰ Πατέρα, καὶ τὸν Χριςὸν διὰ κε-
φαλὴν.

ΟΗ'. Ξεχωρίζεται τις ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν, τῦ ὁποίυ τύπος ἦν ὁ
Ἰουδαϊκὸς λαὸς καὶ κεφαλὴ ἐςὶν ὁ Ἰησῦς Χριςὸς, εἴτε μὴ ζῶντας κατα τὸ
Εὐαγγέλιον, εἴτε μὴ πιςεύωντας κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον.

ΟΘ'. Ὠφελιμον καὶ ἀναγκαῖον εἶναι εἰς κάθε καιρὸν, εἰς κάθε τόπον.
καὶ εἰς κάθε γένος ἀνθρώπων να ἀκθάζῃ καὶ να γνωρίζῃ τὸ Πνεύμα, την
εὐσέβειαν, καὶ τα μυςήρια τῆς ἱερᾶς Γραφῆς.

Π'. Η' ἀναγνωσις τῆς θείας Γραφῆς, εἶναι δι' ὅλυς.

ΠΑ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἅγιον ἀσαφὲς τῦ λογυ τῦ Θεῦ δὲν εἶναι αἰτία, νὰ ἀπέχωσιν
τὴν ἀνάγνωσίν τυ.

κυριακὴ ἡμέρα πρέπει νὰ ἁγιάζηται ἀπὸ τὲς Χριςιανὲς μὲ τὰς
ναγνώσεις, καὶ ἐξαιρέτως τῶν Θείων Γραφῶν. εἶναι ζημιῶδες νὰ
νὰ ξεκόψῃ τὲς Χριςιανὲς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἀπάτη εἶναι, τὸ νὰ θέλῃ τινας νὰ καταπειθῇ πῶς ἡ γνῶσις
ίων τῆς Θρησκείας δὲν πρέπει νὰ κοινολογηθῇ εἰς τὰς γυναῖκας μὲ
σιν τῶν ἱερῶν βίβλων. Ὄ"χι ἀπὸ τὴν ἁπλότητα τῶν γυναικῶν,
ὅλ ν ὑπερήφανον ἐπιςήμην τῶν ἀνδρῶν, ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ κατά-
Γραφῶν, καὶ ἐγεννήθησαν αἱ αἱρέσεις.

ΙΔ'. Τὸ νὰ ἁρπάξῃ τινὰς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Χριςιανῶν τὴν νέαν διαθήκην ἢ νὰ τὲς τὴν κρατῇ τινὰς σφαλισμένην, ὑςερῶντας τυς τὸν τρόπον να την καταλάβωσιν, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ τὲς σφαλίσῃ τινὰς τὸ ςόμα τῦ Χριςῦ.

ΠΕ'. Τὸ νὰ ἐμποδίσῃ τινὰς τοῖς Χριςιανοῖς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, ἐξόχως τῦ Εὐαγγελίυ, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσαν νὰ ἐμποδίσῃ τινὰς τὴν χρῆσιν τῦ φέγγυς τοῖς υἱοῖς τῆς λάμψεως, καὶ νὰ κάμῃ ὁπῦ νὰ πάσχυν ἕνα καποιον εἶδος ἀφορισμῦ.

Πς'. Τὸ νὰ ὑςερήσῃ τινὰς τὸν χυδαῖον λαὸν ἀπὸ τοιαύτην παραμυθίαν, τῦ νὰ ἑνώσῃ τὴν φωνήν τυ μὲ τὴν φωνὴν πάσης τῆς Ε'κκλησίας, εἶναι μία συνήθεια ἐναντία εἰς τὴν Α'ποςολικὴν πρᾶξιν, καὶ τὴν γνώμην τῦ Θεῦ.

ΠΖ'. Ὁ' τρόπος γεμάτος ἀπὸ σοφίαν φῶς καὶ Α'γάπην εἶναι νὰ δώσῃ τινὰς εἰς τὰς ψυχὰς καιρὸν νὰ ὑποφέρωσι μὲ ταπείνωσιν, καὶ νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ςάσιν τῆς ἁμαρτίας, νὰ ζητήσωσι τὸ Πνεῦμα τῆς μετανοίας, καὶ συντριβῆς, καὶ νὰ ἀρχίσωσι τελάχιςον νὰ πληρώσωσι τὴν δικαιοσύνην τῦ Θεῦ, πρὶν νὰ συμριλιωθῶσι.

ΠΗ'. Δὲν ἐξεύρομεν τὶ ἐςὶν ἁμαρτία, καὶ ἀληθινὴ μετάνοια, ὅταν θέλομεν εὐθὺς νὰ ἀπολαύσωμεν ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ἀ..ὸ τὰ ὁποῖα μᾶς ὑςέρησεν ἡ ἁμαρτία· καὶ δὲν θέλομεν νὰ ὑποφέρωμεν τὴν σύγχυσιν αὐτῆς τῆς προετοιμασίας.

ΠΘ'. Ὁ' δέκατος τέταρτος βαθμὸς τῆς ἐπιςροφῆς τῦ ἁμαρτωλῦ εἶναι ὅτι ὢντας ἤδη κατηλλαγμένος, ἔχει δικαιολογίαν νὰ παραςέκεται εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ε'κκλησίας.

Υ'. Η' Ε'κκλησία ἔχει τὴν ἐξυσίαν τῦ ἀφορισμῦ, ἵνα τὸν βάνει εἰς πρᾶξιν διὰ μέσυ τῶν πρωτευόντων ποιμένων, τῆς συνδρομῆς τελάχιςον προσλαμβανομένης παντὸς τῦ σώματος.

ΥΑ'. Ὁ' φόβος τῦ ἀδίκυ ἀφορισμῦ, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος μας· ποτὲ δὲν εὐγαίνομεν ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν, ἔτε ὅταν φαινόμεθα ἀπὸ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων διωγμένοι, ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ε'κκλησίαν, ὅταν εἴμεθα, προσκολλημένοι διὰ τῆς ἀγάπης τῷ Θεῷ, τῷ Γησῦ Χριςῷ, καὶ αὐτῇ τῇ Ε'κκλησίᾳ.

ΥΒ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΒ'. Τὸ νὰ ὑποφέρῃ τινὰς ἐν εἰρήνῃ τὸν ἀφωρισμὸν, καὶ νὰ θεμα καλήτερον πάρεξ νὰ προδώσῃ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι τὸ ἰδ μηθῇ τὸν ἅγιον Παῦλον. Τόσον εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ ὑψωθῇ τίον τῆς ἐξουσίας, ἢ νὰ σχίσῃ τὴν ἑνότητα.

ΥΓ'. Ὁ Γησοῦς ἰατρεύει ἐνίοτε τὰς πληγὰς, ὁπῶ κάμνει ἡ βία τευότων ποιμένων χωρὶς τὴν ἄδειάν τω. Ὁ Γησοῦς ἐπιτρέφει ἐκεῖ τοὶ μὲ ἄσοχασον ζῆλον ἀποκόπτουσι.

ΥΔ'. Δὲν εἶναι πρᾶγμα ὁπῶ νὰ προξενῇ εἰς τὰς ἐχθρὰς τῆ σίας, χειρότερην ὑπόληψιν περὶ αὐτῆς, ὅσον νὰ φαίνωνται νὰ ἐνεργ σίαν εἰς τὴν πίστιν τῶν πιστῶν, ἢ νὰ θαλπωσι τὰς διχονοίας διὰ πρα, δὲν βλάπτουσιν, ἤτε τὴν πίστιν, ἤτε τὰ ἤθη.

ΥΕ'. Αἱ ἀλήθειαι εἰς τόσον ἔφθασαν, ὥςε ἔγιναν ὡς γλῶσσαι ξέναι εἰς τὸ σόμα τῶν περισσοτέρων Χριστιανῶν, καὶ ὁ τρόπος νὰ τὰς κηρύττωσιν εἶναι ὡς διάλεκτος ἄγνωστος, τόσον ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἁπλότητα τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὑπερέχει τῆς κοινῆς γνώσεως τῶν πιστῶν. Οὔτε ἀρκετὰ ἐσημειώθη ὅτι ἓν τῶν σημείων λίαν αἰσθητὸν εἰς τὸν γνρατεῖον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς ὀργῆς τῦ θεῦ, κατα τῶν υἱῶν τω.

Υς'. Συγχωρεῖ ὁ θεὸς ὅτι πᾶσαι αἱ ἐξουσίαι νὰ εἶναι ἐνάντιαι εἰς τὴν κήρυξιν τῆς ἀληθείας, διὰ να μὴν ἠμπορῇ νὰ ἀποδοθῇ ἡ νίκη εἰμὴ εἰς την θείαν χάριν.

ΥΖ'. Πολλάκις συμβαίνει ὅτι ἐκεῖνα τὰ μέλη ὁπῶ πλέον ἁγίως καὶ σφικτὰ εἶναι ἑνωμένα τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ περιποιῶνται, ὡς ἀνάξια να εἶναι εις τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὡς ἀπ' αὐτὴν ξεχωρισμένα· ἀλλ' ὁ δίκαιος ζῇ ἐκ τῆς πίστεως, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων.

ΥΗ'. Η' κατάσασις τῦ διωγμῦ, καὶ τῶν τιμωριῶν, τὰς ὁποίας ὑποφέρει τινὰς ὡς αἱρετικὸς, μοχθηρὸς καὶ ἀσεβὴς, εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖσον ἡ ἐσχάτη δοκιμὴ, καὶ πολλὰ ἀξία ὁπῶ καμνει τὸν ἄνθρωπον πλέον παρόμοιον τῷ Γησῦ Χριστῷ.

ΥΘ'. Η' τόλμη, πρόληψις, τὸ πεῖσμα εἰς τὸ νὰ μὴ θέλῃ τινὰς ἢ νὰ ἐρευνήσῃ κάτι τὶ, ἢ νὰ γνωρίσῃ πῶς ἠπατήθη, καθ' ἡμέραν ἀλλαζει εἰς πολλὲς εἰς ὁσμην θανάτω, ὁπῶ ὁ θεὸς ἔβαλεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τω, διὰ νὰ εἶναι εἰς αὐτὴν εὐωδία τῆς ζωῆς. παρ. χαρ. τὰ καλὰ βιβλία, τὰς διδασκαλίας, τὰ ἅγια παραδείγματα κτλ'.

Ρ'. Ὁ δυσυχὴς καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖον πιστεύεται νὰ τιμᾶται ὁ θεὸς μὲ τὸν διωγμὸν τῆς ἀληθείας, καὶ τῶν μαθητῶν τω, αὐτὸς ὁ καιρὸς ἦλθε

Τὸ νὰ νομίζηται καὶ νὰ περιποιῆται ἀπὸ τὰς λειτουργὲς τῆς θρησκείας ὡς ἀσεβὴς καὶ ἀνάξιος πάσης κοινωνίας μὲ τὸν θεὸν, καὶ ὡς μέλος σεσαπημένον, ἱκανὸν νὰ φθείρῃ πάντα εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἁγίων, εἶναι διὰ τὰς εὐσεβεῖς ἕνας θάνατος τρομακτικώτερος τῦ θανάτω τῦ σώματος. Ματαίως κολακεύει τινὰς τὴν καθαρότητα τῆς γνώμης τω, καὶ τὸν ζῆλον τω περὶ πίστεως, καταδιώκων τὰς ἀγαθὰς ἐν πυρὶ καὶ σιδήρῳ, ἂν εἶναι τετυφλωμένος ἀπὸ τὸ ἴδιόν τω πάθος, ἢ κυριευμένος ἀπὸ ξένον πάθος, επειδὴ καὶ δὲν θέλει νὰ

[illegible]τες. Συχνάκις πιςεύομεν να θυσιάζωμεν τὸν ἀσεβῆ τῷ Θεῷ, [illegible]ἐν τῷ διαβόλῳ τὸν Δᾶλον τᾶ Θεᾶ.

[illegible]Δὲν εἶναι πραγμα ὁπᾶ νὰ αὐθίζαται περισσότερον εἰς τὸ Πνεῦμα [illegible]καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τᾶ Γησᾶ Χριςᾶ, ὅσον οἱ κοινοὶ ὅρκοι ἐπ' Ε'κ[illegible], διότι τᾶτο εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ πολυπλασιάζῃ τινὰς τὰς εὐκαιρείας, [illegible]κίας, νὰ σένῃ παγίδας εἰς τὰς ἀδυνάτας καὶ ἰδιώτας, καὶ νὰ κάμ[illegible]τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἀλήθεια τᾶ Θεᾶ νὰ χρησμεύωσι πολλάκις εἰς τὴν συμ[illegible]ε[illegible]ἀσεβῶν.

[illegible]ὅλ Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατέκρινεν ὁ Ρ'ώμης Α'ρχιερεὺς Κλήμης [illegible]βλλαν τε, τὰς μὲν ὡς ψευδεῖς καὶ σκανδαλοποιας, τὰς δὲ ὡς [illegible]μιρας καὶ ἀνειδισικὰς πρὸς τὴν Ε'κκλησίαν, ἄλλας ὡς ἀσεβεῖς καὶ βλασφήμως, ἑτέρας δὲ ὡς αἱρετικὰς, καὶ τὴν τᾶ Γανσενίῳ ψευδῆ δόξαν περιεχή[illegible]σας, ἀλλ' ἡ βύλλα τε δεν ἔλαβεν ἰσχὺν ἐν τῇ Γαλλίᾳ, διότι οἱ πλείονες ἀν[illegible]τεςάθησαν λέγοντες, πῶς αἱ τᾶ Κνεσνελίῳ ἐπιθεωρίαι εἰς τὸ κείμενον τᾶ[illegible] Νέας Διαθήκης, δεν περιέχησι καμμίαν δόξαν, ἀντικειμένην τῇ πίςει, ἀλλὰ πῶς ἡ βύλλα μάλιςα περιέχει πολλὰ ἐνάντια εἰς φανερας καὶ ἀποδεδειγμέ[illegible]νας ἀληθειας τῆς Θεολογίας, καὶ τῆς χριςιανικῆς πίςεως. Οἱ Γησῖται διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ὁποίων ἐξεδόθη αὐτὴ ἡ βύλλα, ἔγραψαν εἰς διαυθέντευσιν αὐτῆς, ὁ Κνεσνέλιος καὶ οἱ ὀπαδοί τε ἔγραψαν προς ἀθώωσίν τε, καὶ ἀπόδειξιν τῶν ἐπιθεωριῶν, ἀλλ' ὐδὲν ἐκατόρθωσαν, σχίσμα γὰρ μέγα ἠγέρθη μεταξὺ Ε'πισκόπων ἐ λοιπῶν Ε'κκλησιαςικῶν τῆς Γαλλίας, διαιρήμενοι εἰς Α'ποδεχομένους Acceptants, καὶ ἀντικειμένους Opposants, μάλιςα οἱ ἔ σχατοι καὶ Ε'πικαλλήμενοι ὠνομαθησαν, ὅτι ἐπεκαλέσαντο τῆς Οἰκυμενικῆς συνόδε τὴν ἀπόφασιν περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως. Ο' Πάπας διὰ να βιάσῃ τον Γαλλικὸν κλῆρον νὰ τὴν δεχθῇ, ὅταν ἐχήρευε καμμία ἐπαρχία δὲν ἔ πεμπε τας συνηθισμένας βύλλας εἰς τὸν διάδοχον, ἂν αὐτὸς δεν ἐδέχετο πρότερον την βύλλαν τε. Τᾶτο ἰδὼν ὁ κλῆρος τῆς Γαλλίας συμβούλιον ἔλαβε πῶς νὰ φερθῇ εἰς μίαν τοιαύτην μεγάλην ὑπόθεσιν, καὶ αἱ περισσότεραι γνῶμαι ἦσαν, πῶς ὁ Πάπας ἂν ἀρνηθῇ εἰς το ἐξῆς τας βύλλας εἰς τινα, ὄχι δι' ἄλλην αἰτίαν, εἰμὴ διατὶ εἶναι ἀντικείμενος εἰς τὴν βύλλαν, ὁ Μονογενὴς, να χειροτονῆται, καὶ νὰ πράττῃ ἐλευθέρως τα τῆς ἀξίας τε χωρὶς ὅτε να ζητήσῃ βύλλας ἀπὸ τον Πάπα. Ο'ταν ἤκουσεν ὁ Κλήμης τοιαύτην ἀπόφασιν, ἐκατάλαβεν ὅτι ἔσεται ἡ ἐσχάτη πλανη χείρων τῆς πρώτης, καὶ θέλει ζημιωθεῖ ὄχι ὀλίγον τὸ θησαυροφυλακιον, ὅθεν μετανοήσας ἔ πεμψε τας βύλλας τῆς χειροτονίας καὶ εἰς τὰς μὴ δεχομένης τὴν κατα τᾶ Κνεσνελίῳ βύλλαν. Περισσότερον τῶν 30. ἐτῶν ἐπεκράτησεν αὐτὸ τὸ σχίσμα, ἐπολεμᾶτο οἱ δεχόμενοι καὶ μὴ δεχόμενοι την βύλλαν, ὄχι μόνον με τὸν καλαμον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἕτερόν τι. Τέλος παντων οἱ διάδοχοι τᾶ Κλήμεντος κυρώσαντες αὐτὴν τὴν βύλλαν, καὶ αποθανόντων τῶν ἐνθέρμων ζηλωτῶν τῆς διδασκαλίας τᾶ Κνεσνελίῳ, μὲ τὸν καιρὸν ἔπαυσε τὸ σχίσμα, καὶ ἐδέχθη τὴν βύλλαν, πᾶσα ἡ Γαλλία. ἴδε τον Βέρτιν, τὸν Μοσχέμιον, ἱ-

σοριαν

σορίαν τῶν ἠθικῶν ἐπιθεωριῶν τῆς βάλλας, τῆ Μονογενῆς, Συ
περὶ τῆς, Μονογενῆς βάλλας, τὸν Λαφιτὼ ἐν τῆ ἱσορία τῆς
γῆς καὶ τὸν Γκαρνάκιον ἐν τῶ βίω τῆ Κλήμεντος ΙΑ'. τὸν Παφ
τῆς διαταγῆς ὁ Μονογενῆς, Ἀνέκδοτα ἢ μυσικα ἀπομνημονεύματ
ταγης ὁ Μονογενῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶν γενομένων Συνόδων εἰς αὐτὲς τὲς χρόνες, ἐν τῆ Ἀνατολῆ καὶ Δύσει.

§. 1.

Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ἔγιναν ἐν μὲν τῆ Ἀνατολῆ ἡ ἐν Κωνσαντινοπόλει σύνοδος τῶν Ὀρθοδόξων, ἐν δε τῆ Δύσει ἡ ἐν Ἡπείρω τῶν Ἑνωμένων Γραικῶν ἢ Οὐννίτων, ἡ Ῥωσσικὴ ὁμοίως τῶν Ἑνωμένων Γραικῶν, ἡ Λαβακησία, ἡ ἐν Ἐβροδάνω καὶ ἡ ἐν Λατεράνω.

§. 2. Συνήχθη ἡ ἐν Κωνσαντινοπόλει Σύνοδος τῶ 1722. δι αἰτίαν τοιαύτην. Οἱ παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀποσελλόμενοι Μισσιονάριοι εἰς τὰ Ἀνατολικὰ μέρη, ἀντὶ να καταγίνωνται νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Ὀθωμανοῖς, καὶ Γεδαίοις, ἔπασχον παντοίοις τρόποις νὰ σρέψωσι τὲς ὀρθοδόξες Ἀνατολικὲς εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ἐπειδὴ ὅταν ἐπέσρεφαν εἰς Ῥώμην, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ψυχῶν ὁπῦ ἀπώλεσαν, ἢ κατ' αὐτὲς ἐκερδισαν, ἐτιμῶντο ᾗ τὸ βραβεῖον τες, ἦτον Ἡγούμενος, Ἀββᾶς, Ἐπίσκοπὸς, Καρδινάλης κτλ'. Ὅθεν τὲς μὲν κολακείᾳ, τὲς δὲ χρήμασι, καὶ ἄλλες συγκαταβάσει νησείας κτλ'. εἰς τὴν δόξαν τες ἔσυρον, μάλισα εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀντιοχείας. Ὁ τότε Πατριάρχης Ἀθανάσιος ἵνα διορθώσῃ αὐτὰς τὰς ἀταξίας ἦλθεν εἰς Κωνσαντινόπολιν, εὑρισκομένῳ τότε καὶ τῦ Γεροσολύμων Χρυσάνθε, καὶ συνήργησεν ἵνα γίνῃ σύνοδος κατὰ Λατίνων, ἥτις καὶ ἐγένετο πρὸς τὸ τέλος τῦ 1722. ἐπὶ Γερεμίᾳ Κωνσαντινοπόλεως, τῶν τότε Ἀντιοχείας καὶ Γεροσολύμων παρόντων, καὶ δώδεκα Μητροπολιτῶν συνευρισκομένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροβάλθησαν καὶ κατεκρίθησαν ὀκτὼ κεφαλαια κατὰ Λατίνων. *Κωνσαντινοπόλεως Σύνοδος.*

Α'. Περὶ τῦ Πρωτείε τῦ Πέτρε εἰς τὲς λοιπὲς Ἀποσόλες, καὶ ἑπομένως κατεκρίθη τὸ πρωτεῖον τῦ Ῥώμης Ἀρχιερέως εἰς τὲς λοιπὲς Πατριάρχας καὶ Ἐπισκόπες, καὶ τὸ περὶ πίσεως ἀλάθευτον τῦ Πάπα προσέτι κατεκρίθη, καὶ ἡ τῶν Ῥώμης Ἀρχιερέων συνήθεια νὰ φορῶσι τὰ σανδάλια εἰς τὲς πόδας μὲ τὸ σημεῖον τῦ Σταυρῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκπορεύσεως τῦ παναγίυ Πνεύματος, καὶ κατεκρίθη ἡ προσ-
ἐκ τῦ Υἱῦ.
περὶ τῦ μυςηρίυ τῆς Εὐχαριςείας, ὅτι ἐνζύμῳ καὶ ἀχὶ ἀζύμῳ.
Περὶ τῦ Καθαρτηρίυ πυρὸς, καὶ ἑτέρυ τόπυ ἀπὸ τὸν παράδεισον
ναν.
Περὶ μακαριότητος Α'γίων, καὶ βασάνων τῶν κολαζομένων, ὅτι
τὴν κοινὴν ἀνάςασιν οἱ μὲν ἅγιοι ἀπολαμβάνυσι τῆς μακαριότητος, οἱ
κάρτωλοὶ τῶν βασάνων.
ΣΤ'. Κατεκρίθησαν τὰ πνικτά.
Ζ'. Κατεκρίθη ἡ νηςεία τῦ Σαββάτυ.
Η'. Κατεκρίθησαν οἱ Λατῖνοι ὅτι εἰς τὰ νήπια μετὰ τὸ βάπτισμα δὲν
μεταδίδυσι τῆς θείας κοινωνίας, ὔτε τῦ ἁγίυ Χρίσματος, ὔτε τῦ εὐχελαίυ
εἰμὴ, ἐν ὥρᾳ θανάτυ.

Α'νάγνωθι τὸν Α'σεμάνον ἐν τῇ Α'νατολικῇ Βιβλιοθ. Τ. Γ'. Σελ. 639. ὅπυ ἀναφέρων τὰ Συριακὰ, Κοπτικὰ, Α'ραβικὰ καὶ Α'ρμενικὰ χειρόγραφα ἐξ ἀνατολῆς εἰς Ρ'ώμην φερθέντα, λέγει ὅτι ὁ Α'ραβικὸς Κώδηξ Α'ριθ. 19. περιέχει Ε'λληνιςὶ, καὶ Α'ραβιςὶ τὴν συνοδικὴν ἐπιςολήν. Α'λ' ὁ Α'σεμάνος σφάλλη εἰς τὰ ὀκτὼ κεφάλαια, σφάλλω καὶ ἐγὼ, ὅτι ἕτερον Κώδηκα δὲν εἶχα πρὸς σύγκρισιν, διὸ ὁ συνετὸς καὶ διακριτικὸς ἀναγνώςης θέλει συγχωρήσει.

Σύνοδος Η'πείρυ.

§. 3. Η' ἐν Η'πείρῳ Σύνοδος συναθροισθεῖσα τῶν Ε'νωμένων Γραικῶν, κοινότερον Οὐνγίτων, ἢ Οὐννιάτων τῷ 1703. ἐπὶ Κλήμεντος ΙΑ'. παρὰ τῦ ταύτης Α'ρχιεπισκόπυ Α'ντιβαρήνυ εἰς μεταρρύθμισιν τῆς Ε'κκλησιαςικῆς Εὐταξίας, ἐξέδωκε πολλὰς διαταγὰς εἰς τρία μέρη. Α'. περιέχει ἐννέα κεφάλαια, δηλονότι ά. Ο'μολογία πίςεως, ἐν ᾗ ἡ προσθήκη καὶ ἐκ τῦ Υἱῦ, καὶ ὁμολογοῦσιν ἐν ἑνὶ μόνον εἴδει, ὅλον καὶ ἀκέραιον μεταλαμβάνειν τὸν Χριςόν. β'. περὶ τῶν ἀποςατῶν, τῶν εἰς τὸν Μωαμεθισμὸν τραπέντων. γ'. περὶ τῶν πιςῶν, οἵτινες μ' ὅλον ὅπῦ δὲν ἠρνήθησαν τὴν πίςιν, εἰς μὲν τὸ φανερὸν κηρύττυσι τὸν Μωαμεθισμὸν, εἰς δὲ τὸ κρυφὸν, Χριςιανικοὶ ἐπαγγέλωνται, ὅθεν μὲ τὰς Χριςιανὰς Χριςιανοὶ, καὶ μὲ τὰς Τ'ὰρκας Τ'ὰρκοι· οἱ τοιῦτοι νὰ μὴ μεταλαμβάνυσι τῶν μυςηρίων· δ'. περὶ τῦ πόθεν γνωρίζυνται οἱ πιςοὶ ἀπὸ τὰς ἀπίςας· ε'. Παραγγέλλονται οἱ ποιμένες νὰ διδάσκωσι τὰ παιδία τὴν Χριςιανικὴν κατήχησιν τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς, τόσον ἐπ' Ε'κκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὸν οἶκόν τυς κατὰ μόνας ὅπῦ Ε'κκλησία δὲν εἶναι· ς'. Περὶ κηρύξεως τῦ θείυ Λόγυ· ζ'. Περὶ ἑορτῶν νὰ μὴν ἑορτάζωνται κατὰ τὸ Α'νατολικὸν ἔτος ἀλλὰ κατὰ τὸ Γρηγοριανὸν Καλενδάριον· η'. Περὶ Νηςειῶν· θ'. Περὶ τῆς τεσσαρακονθημέρυ νηςείας καὶ ι'. Περὶ ψευδορκίας. Τὸ β'. μέρος περιέχει ἐννέα κεφάλαια· ά. Περὶ μυςηρίων ἐν γένει· β'. Περὶ βαπτίσματος, καὶ ἀπηγορεύει τὸ νὰ βαπτίζωνται τὰ νήπια τῶν Ο'θωμανῶν, ὡς ἐσυνήθιζον οἱ Τ'ὰρκοι νὰ προσφέρωσι τοῖς Χριςιανοῖς τὰ νήπιά τυς νὰ βαπτισθῶν, καὶ τῦτο διὰ νὰ λέωνται, καὶ νὰ φυλάττωνται ἀπὸ κακὰ συναντήματα·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα· γ'. Περὶ σφραγῖς, ἢ μύρε· δ'. Περὶ μετανοίας· ε'. Περ
ς'. Περὶ εὐχελαίε· ζ'. Περὶ χειροτονίας, καὶ ἀπηγορεύεται
νῆνται ἀπὸ ἄλλην ἐπαρχίαν, χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆ ἰδίε Ἐπισκ
χειροτονῶνται οἱ νόθοι, οἱ ἄτιμοι, οἱ παρὰ τῶν κριτῶν βεβλαμένοι
κλημα, οἱ ἐκσίως φονεῖς, οἱ ἀποςάται, οἱ ἀφωρεσμένοι, οἱ σεσ
ἀπὸ καμμίαν μεγάλην ἀσχημότητα, οἱ μιασμένοι ἀπὸ ἀνίατον λέπ
οἱ σεληνιαζόμενοι· ἡ. Περὶ γάμε· θ'. Περὶ καταπαύσεως τῶν κα
σεων τῆς ἀνόμε συνωσίας. Τὸ Γ'. μέρος περιέχει κεφάλαια ιβ'. τὸ α'
Ἐπισκόπων· β'. Περὶ ἐπισκέψεως· γ'. Περὶ τῆ πῶς εἰδοποιῆσαι τὴν
Συναγωγὴν τῆ πλατυσμῆ τῆς πίςεως, διὰ τὴν κατάςασιν τῶν ἐπαρχιῶ
εἰς τὸ ὁποῖον κεφάλαιον ἀναφέρονται νδ'. ἄρθρα, τὰ ὁποῖα χρεωςῶσιν οἱ
Ἐπίσκοποι νὰ τὰ φυλάττωσιν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἐκκλησιῶν τες καὶ
ἐπαρχιῶν, καὶ εἰς τὴν ἀναφορὰν ὁπῆ ἔχεν νὰ κάμεν περὶ τέτε· δ'. Περὶ συ-
νόρων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Σαππατηνσίας, Ἀλεξιενσίας, καὶ Ἀλβανησίας·
ε'. Περὶ συνόρων τῆς Παλατηνσίας Ἐπισκοπῆς· ς'. Περὶ τῆ τόπε Πισεριπ-
πενσίας· ζ'. Περὶ τῶν φαμηλιῶν τῶν πιςῶν, τῶν ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην ἐπαρ-
χίαν μεταβαινόντων· η'. Περὶ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἑαυτῶν λατρείας· θ'. Περὶ
τῶν ἱερῶν τραπεζῶν ἐν τῇ αἰθρία κειμένων· ι'. Περὶ λειτεργίας τῆς ἐνορίας·
ια'. Περὶ τῶν ἱερῶν ἀμφίων, καὶ ιβ'. Περὶ κοιμητηρίων, καὶ μνημείων. Τὸ
τέταρτον καὶ ἔσχατον μέρος περιέχει κεφάλ· ς'. τὸ πρῶτον περὶ εὐταξίας
τῶν ἐφημερίων· β'. Περὶ τῶν ἐπιτροπικῶν προσόδων, καὶ τῆς ὀρθῆς καὶ
οἰκονομικῆς αὐτῶν διοικήσεως· γ'. Περὶ τῶν τροφίμων τῆς ἱερᾶς Συναγωγῆς
τῆ Πλατυσμῆ τῆς πίςεως· δ'. Περὶ τῶν Μισσιοναρίων· ε'. Περὶ τῶν σχο-
λείων Κορβιήνσιον καὶ Ἀλεξιήνσιον· ς'. Περὶ τῆ συμβελεύειν ἐν ταῖς κοιναῖς
ἀνάγκαις τῆς ἐπαρχίας. Γίδε τὰ πρακτικὰ εἰς τὸν Λαβεῶν προδ· Τ. ς'. σελ. 218.

Ρ'ωσσικὴ Σύνοδος.

§. 4. Ἡ τῶν Οὐνίτων Ρ'ώσσων Σύνοδος συνήχθη τῷ 1720. πρῶτον μὲν εἰς Λεόπολιν τῆς Πολωνίας, καὶ ὕςερον εἰς Ζαμόσκιον ἐξ αἰτίας τῆ θανατικῆ ὁπῆ ἐμίανε τὴν Λεόπολιν. Παρῆσαν Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Ἐπίσκοποι ἑπτὰ, Ἀρχιμανδρῖται ἐννέα, καὶ καλόγηροι 99. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνεγνώσθη ἡ Ὁμολογία τῆς πίςεως, ἐν ᾗ ὁμολογεῦσι τὸν Πάπαν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας, δέχονται τὴν προσθήκην, καὶ ἐκ τῆ Υ'ιῆ, τὰ ἄζυμα, καὶ τὸ καθαρτήριον πυρ. ἔγιναν συνελεύσεις τέσσαρες.

Συνέλευσις Α'.

Ἡ πρώτη συνέλευσις ἔγινε τῇ 26. Αὐγέςε, καὶ ἀνεγνώσθησαν αἱ βέλλαι τῆ Πάπα, καὶ αἱ ὁμολογίαι τῆς Πίςεως.

Συνέλευσις Β'. Γ'.

Ἡ δευτέρα καὶ τρίτη συνέλευσις τῇ 1. Σεπτεμβ. ἀνεγνώσθησαν ἡ Βέλλα Coena Domini, ἡ διαταγὴ Γρηγορίε ΙΔ'. περὶ τῆς Ἐκκλησιαςικῆς ἀνεισφορίας δοθείσης τῷ 1591. καὶ ἡ Βέλλα Κλήμεντος ΙΑ'. ἧς ἡ ἀρχὴ ὁ Μονογενής.

Συνέλευσις Δ'.

Ἡ τετάρτη Συνέλευσις ἔγινε τῇ 17. Σεπτεμ. καὶ ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ ταύτης τῆς Συνόδε, ὁ πρῶτος τίτλος αὐτῶν τῶν Πρακτικῶν περιέχει περὶ τῆς Καθολικῆς πίςεως, κατεκρίθη, ἀναθεματίσθη ἡ αἵρεσις τε

Φιλίπ-

τῶν ὁπαδῶν αὐτῆ, καὶ κατ' ὄνομα τὰ ἑπόμενα· ά. Ὅτι διαἐν αἱ φύσεις τῶν τριῶν θείων προσώπων· β'. Ὅτι τὸ ὕψος τῆ Χριςῆ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Μαρίας, ἦτον τόσον μεγάλον, ὡς τὸ ῥῶ· γ'. Ἄνομοι καὶ ἀπρεπεῖς οἱ χρυσοὶ σαυροὶ, ὅτι ὁ Χριςὸς ἐπὶ ξύλε· δ'. Οὐδὲν ἐςὶ τὸ τῆς θείας εὐχαριςείας μυςήριον, ἀδεία, ὅτι ἤδη καιρὸς τῆ Ἀντιχρίςε· έ. Οὐδὲν ἐςὶ τὸ τῆς μετανοίας ν, ἤτε τῆ εὐχελαίε, ἤτε τῆς χειροτονίας· ς'. Ὅςις βαπτίζεται, βυθίζεται, εἰς τὸ ὕδωρ ἐθνικὸς ἐςί· ζ. Τὸ σημεῖον τῆ Σταυρῆ μὲ ὅλην χεῖρα γινόμενον, εἶναι τὸ σημεῖον τῆ Ἀντιχρίςε· ή. Ἀνόσιον τὸ ἀγινώσκεσθαι τὰ μὴ γεγραμμένα ἀλλὰ τυπωμένα βιβλία· θ'. Τὸ ἁγιασμένον ὕδωρ δὲν εἶναι σωτηριῶδες· ί. Προκριτέοι ναοὶ τῶν Μωαμεθιςῶν, καὶ αἱ συναγωγαὶ τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας· ιά. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συζεύγεται τινὰς εἰς γάμον, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ ζῇ μὲ τὰς γυναῖκας εἰς σεμνὴ ἕνωσιν. Ὁ δεύτερος τίτλος, περιέχει περὶ μυςηρίων, καὶ ά. Περὶ βαπτίσματος· ἀπηγορεύεται ὁ τρόπος τῆ βαπτίζειν, ἤγουν τὸ, βαπτίζεται ὁ „ δεῖλος τῆ Θεῆ εἰς τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς ἀμὴν, εἰς τὸ ὄνομα τῆ Υἱῆ ἀμὴν, „ εἰς τὸ ὄνομα τῆ Ἁγίε Πνεύματος ἀμὴν· καὶ μόνον μίαν φορὰν διορίζεται „ νὰ λέγεται τὸ ἀμὴν, εἰς τὸ τέλος δηλαδή· καὶ ὅτι ἂν τινας βαπτίσῃ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ἄλλης αἰτίας Λατῖνε παιδί, νὰ μὴ τὸ ἐπισφραγίσῃ μὲ τὸ χρίσμα, ἀλλὰ νὰ δώσῃ εἴδησιν εἰς τὸν Λατῖνον ἱερέα, να το χρίσῃ εἰς τὸν καιρόν τε· β'. Περὶ χρίσματος· γ'. Περὶ τῆ μυςηρίε τῆς Εὐχαριςείας, ὅπε ἐν ἐνζύμῳ ἄρτῳ δεῖ γενέσθαι τὸ μυςήριον, ἀλλὰ μυςήριον ἐπιτελεῖται, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἐκφωνήσει, τῆτο ἐςὶ τὸ σῶμά με κτλ'. δ'. Περὶ λειτηργίας, ἀπηγορεύεται ἡ γονυκλισία, ἢ ἡ κλίσις τῆς κεφαλῆς, ὅταν φέρεται ὁ προσφερόμενος ἄρτος ἀπὸ τὴν Πρόθεσιν· εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, καὶ ἐπιτάτσι τοῖς ἱερεῦσι νὰ νθετῶσι τὸν λαὸν περὶ τέτε, ἵνα μὴ πέσωσιν εἰς εἰδωλολατρείαν· έ. Περὶ μετανοίας, ὅπε λέγεσιν, ὅτι διὰ νὰ μὴν ἀπέχωσιν οἱ Χριςιανοὶ ἀπὸ τῆτο τὸ μυςήριον φοβηθέντες διὰ τὴν σκληραγωγίαν τῆ σώματος, ἂς ἰξεύρωσιν ὅτι μὲ ὅλον ὅπε ἐπανετὴ εἶναι ἡ νηςεία, νὰ μὴν εἶναι ἀναγκαῖον ὅμως νὰ προηγῆται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐξομολογήσεως· ς'. Περὶ εὐχελαίε, ὅπε διορίζεσι, πῶς ἂν δὲν εἶναι ἑπτὰ, ἢ τρεῖς ἱερεῖς διὰ τὸ εὐχέλαιον, ἀρκεῖ καὶ ἕνας ἱερεύς· ζ. Περὶ χειροτονίας, καὶ ή. Περὶ γάμων.

Ὁ τέταρτος τίτλος περιέχει διὰ τὰς ποιμένας, τοῖς ὁποίοις ἐντέλεται νὰ μεταῤῥυθμίσωσι τὸ ποίμνιόν τες. Ὁ πέμπτος τίτλος, περὶ Μητροπολίτε ὁ ἕκτος περὶ Ἐπισκόπων, ὅπε διορίζεται χρέος τες, ὅταν μάθωσι τὸν θανατον τῆ Ῥώμης ἀρχιερέως νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆ τε, καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν, διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆ διαδόχε τε. Ὁ ἕβδομος τίτλος, περὶ τῶν διακονευόντων. Ὁ Ὄγδοος περὶ τῆ Νοταρίε, καὶ δοσίματος τῆ Ἐπισκόπε. Ὁ ἔννατος περὶ Πρωτοπρεσβυτέρων, ἢ Πρωτοπαπάδων τῶν χωρίων, ὁ δέκατος τίτλος περὶ ἐφημερίων, καὶ ἐφημεριῶν. Ὁ ιά. Περὶ μοναςηρίων, καὶ καταςάσεως τῶν Μοναχῶν, καὶ διωρίζησιν ὅτι

οἱ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἱ Ἀρχιμανδρίται νὰ μὴ φορῶσι ῥάσα μεταξωτα, πολυποίκι
νον μαῦρα. Ο' ιβ'. περὶ μοναζουσῶν. Ο' ιγ'. περὶ Ἐκκλησιῶν
μὴ ἀποξενοῦσθαι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν. Ο' ιδ'. περὶ σιμωνίας. Ο' ι
καινισμοῦ τῆς σπουδῆς καὶ περὶ φροντιστηρίων. Ο' ις'. περὶ νησειῶν
Ο' ιζ'. περὶ λειψάνων, θαυμάτων, καὶ προσκυνήσεως τῶν Ἁγίων.
γουσιν ὅτι Γεώργιος Παλαμᾶς ὄχι μόνον ὡς Ἅγιος νὰ προσκυνῆται,
τὴν μνήμην του νὰ ἑορτάζεται, ἀλλ' ἔτι νὰ ὀνομάζεται εἰς τὴν Ἐκκ
μας ἀπαγορεύει εἰς τὸ ἑξῆς ἡ Ἁγία Σύνοδος (ἢ μᾶλλον ἡ Ψευδοσ
Ψευδοχριστιανῶν) ὑπὸ ποιναῖς κατὰ τῶν σχισματικῶν διοριζόντας. Περὶ
περὶ μισθῶν διὰ τὰς κυρίας Συνηγόρους τῆς γένους εἰς τὸ βασιλικον κριτήριον, ο
ιθ'. περὶ Συνοδικῶν διαταγῶν.

Ὕστερον ἀπὸ αὐτα τὰ πρακτικὰ ἔχουν ζητήματα τινὰ νὰ γίνωνται εἰς τὰς Ἐπισκέψεις διὰ τὸν ἱερεῖς, Διακόνους, Ἐκκλησίας, Λείψανα, Εἰκόνας, Ἐνδυλγέντζιας, Βάπτισμα, καὶ Μῦρον, Εὐχαριστίαν, Μετάνοιαν, Εὐχέλαιον, Γάμον, Λειτουργίαν, Θανὴν, Ἀδελφάτα τῶν Λαϊκῶν, Νοσοκομεία, καὶ Καλογράας. Ἴδε πλατύτερον περὶ αὐτων τῶν δύω συνόδων την Σειρὰν τῶν Συνόδων τῆ Λαβαίᾳ ἐν τῇ Προσθήκῃ Τ. ς'. σελ. 278.

§. ς. Ἡ ἐν Λαβακῳ συναθροισθεῖσα τοπικὴ Σύνοδος τῶ 1723. 1724. κατὰ την συνηθειαν αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας να συναθροίζωσι σύνοδον κάθε δύω χρόνας, τῶ 1723. συνήχθησαν ἀπὸ τὴν Καρνιόλαν, καὶ ἀνωτέραν Καρινθίαν Πατέρες 82. καὶ τῶ 1724. ἀπὸ τὴν Στυρίαν καὶ κατωτέραν Καρινθίαν Πατέρες 44. καὶ ἐξέδωκαν. Σύνοδος Λαβάκη.

Α'. Περὶ ὀρθῆς διακονίας τῆ ἱερῆ μυσηρίᾳ τῆς μετανοίας.

Β'. Περὶ ακριβῆς διατηρήσεως τῶν προνομίων, καὶ ἀνεισφορίας ἐκκλησιαστικῆς.

Γ'. Περὶ ἀκριβῆς καὶ ἐπιμελῆς κηρύξεως τῆ θεία λόγυ.

Δ'. Περὶ τῆ δημοσιεύειν ὀρθῶς τας Ἐνδυλγέντζιας.

Ε. Περὶ τῆ διαφυλάττεσθαι καθαρῶς καὶ πατρικὰ τὰ ἀγκεῖα καὶ ἄμφια τῶν ἐκκλησιῶν.

ς'. Περὶ της διατηρήσεως τῆς ἀκολουθίας εἰς την ἀνάγνωσιν τῆς λειτουργίας.

Ζ'. Περὶ τῆ μὴ δημοσιεύειν ἐν Ἐκκλησίᾳ τὰς διαταγὰς Κοσμικῶν καὶ λαϊκῶν.

Η'. Περὶ τῆ μὴ ἀκούειν τὰς τῶν γυναικῶν ἐξομολογήσεις ἔξω τῶν κοινῶν ἐξομολογητηρίων.

Θ. Περὶ τῆ μη ἐγείρειν ἱερὰς τραπέζας ἄνευ ἀδείας τῶν προεξώτων.

Ι'. Περὶ τῶν πεπραγμένων ἀνοσιουργημάτων καὶ σκανδάλων παρὰ τῶν ἐφημερίων καὶ τῆς αὐτων ποινῆς.

ΙΑ'. Περὶ τῆ μὴ δίδειν γράμματα εἰς ζήτησιν ἐλεημοσύνης ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια της Ἐνορίας.

ΙΒ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῦ μὴ δανείζειν ἀπὸ τὰ χρήματα τῆς Ε'κκλησίας περισ-
ξ γρόσια χωρὶς ἔγγραφον ἄδειαν τῦ Ε'πισκόπυ.
ερὶ τῦ προσφέρειν τὰς μαρτυρίας τῆς ἐξομολογήσεως.
ερὶ τῦ μὴ συζεύγειν εἰς γάμυ κοινωνίαν τὰς ξένας καὶ ἀγνώ-
ς ἄδειαν ἐπίτηδες τῦ Ε'πισκόπυ.
. Περὶ τῦ μὴ βαπτίζειν ἔξω τῆς Ε'κκλησίας τῆς ἐνορίας.
. Περὶ φροντίδος διὰ τὰς ἀρῤῥώστυς, ψυχορῥαγῦντας καὶ τεθνεώτας.
Ζ'. Περὶ τῦ ἀποφεύγειν τὰ ἀνάρμοστα συμπόσια ἕως καὶ τῶν γά-
καὶ παιγνήδια.
ΙΗ'. Περὶ τῦ ἀποφεύγειν τὸς ἱερεῖς καὶ Κληρικὸς, τὸς χορός.
ΙΘ'. Περὶ τῦ ἀποφεύγειν τὰ βάναυσα ἔργα, καὶ περὶ τῦ μὴ λα-
λεῖν μυσικα ὄργανα τὸς ἱερεῖς εἰς τὰ θέατρα, ἢ ἄλλας συναναστροφὰς τῶν
λαϊκῶν.

Κ'. Περὶ τῦ μὴ ἀπαιτεῖν ἀνόμυς τόκυς, καὶ περὶ τῦ ἀποφεύγειν
αἰσχρὰ κέρδη.

ΚΑ'. Περὶ τῦ μὴ χρασοπωλεῖν εἰς τὰς οἴκυς τῶν ἐφημερέων, καὶ ἑτέ-
ρων Ε'κκλησιαστικῶν ὑποκειμένων.

ΚΒ'. Περὶ τῦ ἀποφεύγειν τὰς πραγματείας, καὶ μὴ προχωρεῖν εἰς
τὰς ὑποθέσεις τῶν λαϊκῶν.

ΚΓ'. Περὶ τῦ φυλάττειν ἀμίαντον ἐγκράτειαν, καὶ ἀποφεύγειν τὰς
τῶν γυναικῶν συναναστροφάς.

ΚΔ'. Περὶ τῦ ἀκριβῶς φυλάττειν τόσον τὰς διαταγὰς τῶν συνόδων,
ὅσον καὶ τὰς ἐπισκέψεις.

Λατεράνυ Σύνοδος.

§. 6. Η' ἐν Λατεράνῳ συναθροισθεῖσα σύνοδος ἐπὶ Βενεδείκτυ ΙΓ. τῇ
ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς τῦ ἁψκέ. ἔλαβε πολλὰς συνελεύσεις εἰς τὸ Συνέ-
δριον τῦ πλατυσμῦ τῆς πίστεως πρὶν συναθροισθῇ, ἐπειδὴ καὶ ἡ γνώμη
τῦ Πάπα ἦτον νὰ ἐξεταχθῶσιν ὅλα ἐκεῖνα ὁπῦ εἰς δύω βίβλας ἐκδοθεῖ-
σας παρὰ Κλήμεντος ΙΑ'. ἡ μὲν ἀρχομένη ex illa die, ἐξ ἐκείνης τῆς
ἡμέρας κατὰ τας τελετὰς τῶν Κινῶν, ἡ δὲ ἀρχομένη unigenitus, ἤτοι
ὁ Μονογενὴς, κατὰ τῶν προτάσεων τῦ Κυεσνελίυ, ἐσύγχιζαν τὴν Ε'κ-
κλησίαν. Εἰς αὐτὰς τὰς συνελεύσεις ἐδοκιμάσθη ἡ δεισιδαιμονία αὐτῶν τῶν
τελετῶν κατα τῶν Ι'ησυϊτῶν, μαρτυρῦντος πρεσέτι καὶ τῦ Ι'ησυΐτυ Φυεκετ,
τῦ ὀφθαλμοφανῶς εἰς Κίνας τὴν ἀλήθειαν ἰδόντος· ἐδοκιμάσθη καὶ ἡ φρόνη-
σις καὶ διαγωγὴ Α'μβροσίυ Μεδιοβαρβυ αποστολικῦ Ληγάτυ ἐν Κίναις.
Δὲν εἶναι ἔξω τῦ σκοπῦ εἰς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως, νὰ διηγηθῶ ὀ-
λίγα τινὰ περὶ αὐτῶν τῶν τελετῶν.

Τελεταὶ Κινῶν

§. 7. Οἱ Ι'ησυΐται διδαξαντες ἐν Κίναις τὴν Χριανικὴν πίσιν, καὶ εὑ-
ρίσκοντες δυσκολίαν ἀχὶ ὀλίγην εἰς τὸ νὰ καταπείσωσιν ἐκείνης τὰς νεο-
φωτίσυς χρισιανὰς, νὰ ἀφήσωσι τὴν δεισιδαιμονίαν των, τὰς ἐσυγχώρησαν
νὰ εἶναι ἐν ταὐτῷ Χρισιανοὶ καὶ εἰδωλολάτραι. Κονφάτζιος, φιλόσοφος πε-
ρίφημος τῆς Κίνας, εἶχε τρόπῳ τινὶ ἀνοίξει τα ὄμματα ἐκείνων τῶν τυφ-
λῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λῶν, διδάσκωντάς τες τὴν ὕπαρξιν ἑνὸς Θεῦ παντοκράτορος, ὁπῦ ὁ ἄνθρωπος ἔχει πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὲς ἀνθρώπες, ραν αὐτῷ συναινέντων καὶ τῶν Ἰησυϊτῶν, ναὸν, τὸν ὁποῖον ἐκ μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα καλῦσι καὶ τὲς βωμὲς τῶν εἰδώλων, τῦ ἐ θυσίας, ἄναπταν ἐνώπιόν τε κηρεῖα, ἐγονάτιζαν, καὶ εἰς τὸ ἔδα τόμενοι, ἐπεκαλῦντο εὐλαβῶς τὸ πνεῦμα τε, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζαν ρίσκηται εἰς τὸ ἄγαλμά τε. Ἐπροσκυνῦσαν προσέτι τὰς τῶν προ ρων, αὐτῶν γράφοντες εἰς σανίδια τὰς λέξεις Ξὶν Γγοεῦ, ἢ Ξὶν Σχιῦ, φανερώνεσιν ὅτι αἱ ψυχαὶ κατοικῦσιν ἐκεῖ ὡσὰν εἰς ἕνα θρόνον. Τὸν Θεὸν ὠνόμαζαν Ξάνγγ τὶ, καὶ Τιὲν, μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα ἐφανέρωναν μίαν αἰθέρειον ὕλην. Τοῖς νεονύμφοις ἐκρεμῦσαν εἰς τὸν λαιμὸν ἕνα κῦβον μὲ τὴν εἰκόνα ἑνὸς εἰδώλε, παρ' αὐτοῖς λεγομένε Πολλεϋαρενι καὶ Ὄρχις . . . μὲ ἑκατὸν εἴκοσι νήματα ὑφασμένην καὶ ἐρυθροβαμμένην. Ὅταν μία κόρη ἀρχινῦσε νὰ δείχνῃ σημεῖα ὅτι ἀρχινῦν τὰ καταμήνιά της, ἐώρταζον εορτὴν μεγαλην, χαιρόμενοι καὶ εὐφραινόμενοι, ὅτι μία παρθένος ἦτον ἁρμόδιος ἀνδρὶ, καὶ εἰς καιρὸν τῶν καταμηνίων δὲν τὴν ἄφηναν νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὰ μυςήρια, καὶ ἄλλα τινὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα ὑπόφερναν οἱ Ἰησυῖται. Ὅθεν τὰ ἄλλα τάγματα τῶν φρατόρων ἐγκαλεσαν τὲς Ἰησυΐτας εἰς Ῥώμην πῶς δὲν ἐπιμελῦντο τὲς ἐκεῖ εἰδολολατρας, ὅτε ἐφρόντιζαν νὰ τὲς διδάξωσι τὴν χριςιανικὴν πίςιν, ἀλλὰ τὲς ἄφηναν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἔγινε πολλὴ φιλονεικία μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τῶν Ἰησυΐτων ἕως ὅτε Κλήμης ΙΑ'. μὲ μίαν τε βὲλλαν τῷ 1704. ἔλυσε τὴν φιλονεικίαν, κατακρίνας τοιαύτας τελετὰς τῶν Κινέζων χριςιανῶν. Ὠργίσθησαν διὰ τῦτο οἱ Ἰησυῖται, καὶ παντοίοις τρόποις ἐτεχνεύθησαν ἕως ὅτε τῷ 1705. πάλιν Κλήμης ἐσυγκατένευσε νὰ ἔχωσιν ἄδειαν οἱ σοφοὶ τῶν ἐν Κίναις νὰ ὀνομάζωσι τὴν θείαν φύσιν μὲ τὴν λέξιν Τιὲν, προθέττοντες ὅμως τὴν λέξιν Τσχιῦ, ἵνα μὴ μείνῃ πλέον ἀμφιβολία, ὅθεν μὲ Τιεν Τσχιὺ, νὰ φανερώνωσι Κύριον τῦ ὐρανῦ, ἤγουν προσκυνῦσι τὸν Κύριον τῦ ὐρανῦ, καὶ ὄχι τὸν ὐρανόν. Τὰς δὲ τελετας, διὰ τὰς ὁποίας τόσον ἐταράττοντο οἱ ἐφάμιλλοι τῶν Ἰησυΐτων, τὰς ἐσυγχώρησεν εἰς μέτριον τρόπον, ἤγουν νὰ ἠμπορῦν αὐτοὶ οἱ νεοφώτιςοι χριςιανοὶ νὰ ἔχωσιν εἰς τὸν οἶκον τες σανίδια εἰς τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι μὲ χρυσα γράμματα τὰ ὀνόματα τῶν προπατόρων τες, καὶ τῦ Κονφυτζίε, νὰ ἀνάπτωσι κηρία, νὰ προσφέρωσι θυμιάματα, καὶ τράπεζας μὲ φαγητα καὶ πωρικὰ, καὶ ἄλλα ἀρτύματα γεμάτα, μάλιςα αὐτὰς τὰς τραπέζας καὶ τὰ μνημεῖα τῶν προπατόρων τες νὰ τὰ προσκυνῶσι γονατιςοὶ, καὶ νὰ προσεύχωνται πρὸς αὐτά. Τὴν πρώτην βὲλλαν τῦ Κλήμεντος τὴν ἤφερεν πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα τῆς Κίνας Κάρολος Θωμᾶς Τερνόνιος Καρδινάλλις τῳ 1205. τὴν δευτέραν Κάρολος Ἀμβρόσιος Μεδιοβάρβας, ἤτοι μισοπωγων τῷ 1720. ὅτε ἡ μία ὅτε ἡ ἄλλη ἤρεσε τῷ αὐτοκράτορι καὶ Ἰησυΐταις. Ὁ Καρδινάλλις Τερνόνιος θέλων νὰ πληρώσῃ τὴν ἐντολὴν τῦ ἀρ-

ώμης, καὶ να λαβῃ ἰσχυν ἡ βάλλα, αντεςάθη σφοδρῶς, ... Αὐτοκράτωρα, ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ μὴ ψηφῶν τὸς φοβε... τὸν ἔβαλεν εἰς φυλακήν, ὅπε καὶ απέθανε τῷ 1710. ὁ ἕτε... βῶν παράδειγμα, ἐφέρθη με μετριότητα, καὶ με φρόνησιν, ... τὸ ἀδύνατον τῆ σκοπῆ τε, ἐγύρισεν ἄπρακτος, διότι ὁ Αὐτο... δὲν ἤθελεν εἰς κανένα τρόπον να μεταβληθῶσιν αἱ παλαιαὶ συ..., καὶ τελεταὶ τῶν προπατόρων τε· Γ'δε περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθε...ως τὴν ἱςορίαν τῆ Βιάνη, την διαταγὴν Βενεδείκτε ΙΔ'. Μοσχέμιον Ε'κ... κλησ. Εἰσαγ. Βέρτιον σύνοψιν Ε'κκλησ. ἱςορ.

§. 8. Τῇ διωρισθείσῃ λοιπὸν ἡμέρᾳ τῆς ἀρχῆς τῆς Συνόδε, συνήχθησαν Καρδινάλιοι 32. Α'ρχιεπίσκοποι καὶ Ε'πίσκοποι 57. καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην συνέλευσιν ὁμοφώνως δέκα ἄρθρα ἐξέθωκαν περὶ πίςεως καὶ εὐταξίας. Εἰς δὲ τὰς τρεῖς ἑπομένας συνελεύσεις, ἔγινε μεταῤῥυθμησις περὶ Κληρικῶν, Ε'ορτῶν, μυςηρίων, περὶ Ε'κκλησιαςικῆς ἀνεισφορίας, περὶ Μοναχῶν καὶ Ε'ρημίτων, περὶ ἀδελφάτων τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ Ε'κκλησιαςικῇ εὐταξίᾳ· δια δὲ τὸ δογματικὸν ἐδιώρισαν νὰ ὑποτάσσωνται πάντες εἰς τα γεγραμμένα ἐν τῇ διαταγῇ, ὁ Μονογενής. Μετὰ την τετάρτην συνέλευσιν διελέχθησαν, ἂν μία ἐπαρχικὴ ἢ τοπικὴ σύνοδος, εἰς την ὁποίαν προεδρεύει ὁ Α'ρχιερεὺς τῆς Ρ'ώμης ὑποχρεωνει πᾶσαν την Ε'κκλησίαν, ἀλλ' ἐμειναν ἀτελὴς ἡ διάλεξις, με τὸ να ἐναντιώθη ὁ Καρδινάλης τῆ Πολιγνάκ, καὶ ἅτως ἔλαβε τέλος ἡ Σύνοδος ὑπογράψαντες Καρδιναλέοι λβ'. Ε'πίσκοποι 44. καὶ λοιποὶ Ε'κκλησιαςικοὶ 35. οἱ παντες 111.

Ε'βροδήνε Σύνοδος.

§. 9. Η' ἐν Ε'βροδήνῳ τῆ Δελφινάτε της Γαλλίας σύνοδος συνήχθη τῷ 1725. εἰς ἀναίρεσιν τῆς ποιμαντικῆς παραινέσεως τῆ Σανικηνσίε Ε'πισκόπε, παρῆσαν ὅτε Α'ρχιεπίσκοπος Ε'βροδήνε, καὶ τρεῖς ἕτεροι Ε'πίσκοποι· ἐπαῤῥησιάσθη ὁ ἐγκαλεσθεὶς Ε'πίσκοπος τῆ Σανικίε, Γαλλιςὶ Σενὲζ, ὀγδοηκονταετης ὢν, καὶ ἤκουσε την καταδίκην τῆς παραινέσεως τε διατὶ ἐπαινῆσε τὰς ἠθικὰς ἐπιθεωρίας τῆ Κυεσνελίε, καὶ ἀναῤῥῆσε την διαταγὴν Κλήμεντος ΙΑ'. ἐναντιώθη εἰς αὐτὴν την Διαταγὴν ὁ Ε'πίσκοπος, δώδεκα προεδροι ἐμεσίτευσαν δι' αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πεντήκοντα συνηγόροι τῆ Παρισίε κατέκριναν τὰ πραχθέντα εἰς ταύτην την σύνοδον, ὅμως την ἐπήνεσε καὶ ἐκύρωσε Παπας Βενέδικτος ΙΓ'. ἴδε τὸν Γβαρνάκιον Τ. Β. σελ. 420. καὶ τὰς λοιπὰς συγγραφεῖς περὶ Βενεδίκτε ΙΓ'. γράφοντας.

ΚΕΦΑ'-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ, καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Ἑλλήνων τέλη τῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Εἰς τὴν ἐπαρίθμησιν τῶν ἐν ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ ἀκμασάντων Ἑλλήνων τῷ ΙΖ'. αἰῶνι, ὁ κλεινὸς Μελέτιος ἐσιώπησε πολλὰς, ἐπειδὴ ἦσαν καὶ σύγχρονοι αὐτῷ, καὶ ἴσως δὲν εἶχεν ἀρκετὴν εἴδησιν περὶ αὐτῶν· διὸ θέλει ἀναφέρω μερικὰς, ὁπὸ ἐπαριθμεῖ Δημήτριος Προκόπιος Μοσχοπολίτης, εἰς τὴν ἐπαρίθμησιν τῶν λογίων, Γραικῶν, τυπωθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην Γ'ωάννυ Φαβρικίυ Τ. ΙΑ'. σελ. 770. ἐκδ. Ἀμβέργυ 1722. καὶ ἄλλας τινάς.

§. 1. Ἀβράμιος Ἱερεὺς Κρητικὸς, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Γ'ταλικῆς διαλέκτυ, ἔμπειρος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ θεολογίᾳ, κήρυξ τῦ εὐαγγελικῦ λόγυ, ἠκροάσατο καὶ τὰς ἐν Γ'ταλίᾳ διδασκάλας. Προκόπ. *Ἀβράμιος Ἱερεὺς.*

§. 2. Ἀλέξανδρος Συγκλητικὸς Κύπριος, καθηγητὴς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων ἐν Παταβίῳ, ανὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἐν τῇ θεολογίᾳ καὶ ἱερᾷ ἱστορίᾳ ἄδενος δεύτερος· ἴδε τὸν Παπαδόπυλον Τ. Α'. σελ. 271. *Ἀλέξανδρος Συγκλητικός.*

§. 3. Ἀνδρώνικος Βυζάντιος, μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει ἁγίας ἐκκλησίας, ἐκ προγόνων εὐγενῶν καταγόμενος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἐκαταγίνετο τὸ περισσότερον εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πολὺ ἐπρόκοψε. Προκόπ. *Ἀνδρώνικος Βυζάντιος.*

§. 4. Ἀντώνιος Βυζάντιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει σχολῆς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, φιλόπονος, καὶ φιλομαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Οὗτος ἤθελε προξενήσει μεγάλον ὄφελος εἰς τὰς νέας, ἂν δὲν ἀπέθνησκε νέος τῇ ἡλικίᾳ· ἐξεδόθη τῇ αὐτῇ μία χρησοήθεια Ἐνετίησι. Προκόπ. *Ἀντώνιος Βυζάντιος.*

§. 5. Ἀντώνιος Κοραὴς Χῖος, ἰατροφιλόσοφος, ἐδιδάχθη τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν διάλεκτον ἐν τῇ πρεσβυτερᾳ, Ῥώμῃ, περιηγήσατο τὴν Βρετανίαν, Γαλλίαν, καὶ Γ'ταλίαν. Συνέγραψεν Ἑλληνιστὶ Πινδαρικὰς ᾠδὰς καὶ τύποις ἐξέδωκεν, εἰς τὰς ὁποίας ἐμιμήθη κατ' ἀκρίβειαν τὸν Πίνδαρον. Προκόπ. *Ἀντώνιος Κοραής.*

§. 6. Γεράσιμος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀκροατὴς τῦ Εὐγενίυ Ἀκαρνανίας, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινοπόλει Καθηγητῶν, ὅπυ ὕστερον καὶ ἐσχολαρχησεν, *Γεράσιμος Ἀκαρνανίας*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἱκανῶς εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τήν τε φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν. Προκόπ.

§. 7. Γεώργιος Μαϊώτας Κρητικὸς ἱερεὺς, τρόφιμος τῆ ἐν Ρ'ώμῃ Ε'λλίδι τῶν Ε'λλήνων, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, ἔξ τε Εὐαγγελικῆ Λόγου. Προκόπ.

§. 8. Γεννάδιος Η'ρακλείας Μητροπολίτης, ἀνὴρ θεοσεβὴς, σεμνὸς, καὶ χριστιανικῇ πολιτείᾳ ἐμπρέψας, τῆς Ε'λληνικῆς διαλέκτου καὶ τῶν θείων Γραφῶν ἔμπειρος. Πρόκ. καὶ Λεκέϊεν.

Γερμανὸς Α'ιτωλός.

§. 9. Γερμανὸς Αἰτωλὸς μητροπολίτης Νύσσης, ἀκροατὴς Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, ἀνὴρ σοφώτατος, καὶ πολυμαθέστατος, εἰς βάθος πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν σοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν, φιλόσοφος Α'ριστοτελικὸς καὶ φιλολόγος, ὅσις περιηγήσατο ἕρωτι παιδείας τὴν Βρεττανίαν, καὶ ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἄκρος φίλος τοῦ Κομενίου.

Γεώργιος Καλαφάτης

§. 10. Γεώργιος Καλαφάτης Κρητικὸς ἀπὸ λαμπρὸν γένος καταγόμενος, πατρὸς μὲν ἐκ τῆς Αὐτοκρατορικῆς φαμιλίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως Καλαφάτη, μητρὸς δὲ ἐκ τῆς εὐγενοῦς φαμιλίας Παλαιοκάπα, εἰδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτου, ἰατροφιλόσοφος ἄριστος. Οὕτως τόσον εὐδοκίμησεν ὥστε μήπω φθάσας τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του καθηγητὴς ἐχρημάτισε τῆς θεωρητικῆς ἰατρικῆς ἐν τῇ Α'καδημίᾳ τοῦ Παταβίου· ἴδε τὸν Πατῖνον, τὸν Παπαδόπυλον, καὶ τὸν Φακκιολατην.

Δημήτριος Κιγάλας.

§. 11. Δημήτριος Κιγάλας Κύπριος, τρόφιμος τῆ ἐν Ρ'ώμῃ Ε'λληνομουσίου, ἀκροατὴς καὶ τῶν τοῦ Παταβίου καθηγητῶν, ἰατροφιλόσοφος ἄριστος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι'ταλικῆς καὶ Ο'θωμανικῆς διαλέκτου· εὐδοκίμησεν ἐν τῇ ἰατρικῇ συμᾷ εἰς τοὺς Ε'ννετοὺς καὶ Ο'θωμανοὺς, τελευτήσας ἀπὸ τὸ θανατικὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν· τῷ 1681. ἴδε τὸν Πατῖνον σελ. 58.

Διονύσιος Μάντακας.

§. 12. Διονύσιος Μάντακας μητροπολίτης Καστορίας, τῆς ὁποίου ἦν πατρὶς ἡ κατὰ τὴν Μακεδονίαν Μοσχόπολις, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτου, φιλόσοφος, θεολόγος, κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου· ἀκροατὴς γέγονε καὶ τῶν ἐν Ι'ταλίᾳ σοφῶν. Προκόπ.

Διονύσιος Ναυπλίου.

§. 13. Διονύσιος Ναυπλίου Μητροπολίτης, ὁμιλητὴς Θεοφίλου Κορυδαλέως, ἱκανῶς πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν παιδείαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς θεολογίαν. Προκόπ.

Εὐγένιος Α'καρνανίας.

§. 14. Εὐγένιος Α'καρνανίας Ιερομόναχος, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ ἐναρέτῳ πολιτείᾳ ἐπίσημος, καὶ τῆς φιλοπτωχείας ζωντανὸν ἄγαλμα, ὡς μαρτυρεῖ ἀφιλοπροσώπως εἰς τὸν βίον του, ὁπου ἔγραψεν Ε'λληνιστὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Γόρδιος· ἦν δὲ ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἱκανῶς κατὰ τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεολογίαν. Προκόπ.

§. 15.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 15. Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς· ὅτος ἦκμαζεν ἐπὶ Ἱ΄ερεμί-
ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος. Ε΄τιμήθη καὶ μὲ ὀφίκιον Ε΄κέλ-
μάλιστα τὸν ἐμεταχειρίθη ὁ Πατριάρχης εἰς ὅλας τε τὰς ὑποθέ-
ἦτον ὡς ἡ δεξιὰ αὐτῦ χείρ. Προκόπ.

§. 16. Θεοδώρητος Μητροπολίτης Λακεδαιμονίας, ἁγιώτατος
καὶ θεοσεβέστατος, πεπαιδευμένος τὴν τε θύραθεν φιλοσοφίαν,
καθ' ἡμᾶς φιλολογίαν· ἔνθερμος κήρυξ τῦ θείυ λόγυ, καὶ ἔμπειρος ἐξ-
γητὴς τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἁγίων Πατέρων
τῆς Ε΄κκλησίας. Προκόπ.

§. 17. Γ΄άκωβος Χαλκικιόπυλος ἐκ Ρ΄ιθύμνης ἰατροφιλόσοφος ἄριστος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν ἴδε Φακιολάτην. *Γ΄άκωβος Χαλκικιόπυλος.*

§. 18. Γ΄ερεμίας Καλαβέλλας ἐκ Κρήτης, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε΄βραϊκῆς, καὶ Γ΄αλικῆς διαλέκτυ, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ μάλιστα τὴν ἱερὰν θεολογίαν, κήρυξ τῦ εὐαγγελικῦ λόγυ δοκιμώτατος. Μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς διαλέκτυ εἰς τὴν ἁπλῆν τῶν Ε΄λλήνων, τὰς βίας τῶν ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρας Ρ΄ώμης, παρὰ τῦ Πλάτινα γεγραμμένης. Προκόπ. *Γ΄ερεμίας Καλαβέλλας.*

§. 19. Γ΄ερόθεος Βυζάντιος ὁ Κομνηνὸς, μητροπολίτης Δρύστρας, ἀνὴρ θεοσεβὴς, κόσμιος τὰ ἤθη, κολισμένος μὲ πολλὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, ἐλλόγιμος, πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Γ΄αλικῆς, Ε΄βραϊκῆς, καὶ Α΄ραβικῆς διαλέκτυ, πεπαιδευμένος τόσον εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὅσον καὶ θεολογίαν. Γέγονεν ἀκροατὴς τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆ, συνδιέτριψε δὲ ἱκανὸν χρόνον καὶ τοῖς ἐν Γ΄αλίᾳ σοφοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Εὐρώπην περιηγήσατο. Συνέγραψε ἁπλῆ διαλέκτῳ, ἱστορίαν τῦ ἁγίυ ὄρυς τῦ Α΄θωνος, ἐτελεύτησε τῷ 1719. ἐν Βηκορεσίῳ. Προκόπ. *Γ΄ερόθεος Βυζάντιος.*

§. 20. Γ΄ωάννης Θαλασσινὸς Πελοποννήσιος ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς διαλέκτυ, καὶ ἔμπειρος εἰς τὰς θείας γραφάς. *Γ΄ωάννης Θαλασσινὸς*

§. 21. Γ΄ωάννης Κιγάλας Κύπριος, τρόφιμος τῦ Ε΄λληνομουσίυ τῆς Ρ΄ώμης, ὅσις νέος ἔτι μὲ τόσην ζέσιν καὶ προθυμίαν ἐκαταγίνετο εἰς τὴν σπουδὴν, ὥςε ὑπερέβη τὴν δύναμιν τῆς ἡλικίας τυ, προκόπτων εἰς τὰ μαθήματα, περισσότερον μὲ τὴν ἐπιμέλειάν τυ, πάρεξ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν διδασκάλων· καὶ εἰς βεβαίωσιν ἀρκεῖ, ὅτι εἴκοσι ἐτῶν ὢντας ἔγινε καθηγητὴς εἰς τὸ Ε΄λληνομουσεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπάγγελμα διὰ ὀκτὼ χρόνυς ἀπέκτησε μεγάλην φήμην· διότι τόσον ἐξασκημένος ἦν εἰς τὴν κομψότητα καὶ χαριεντισμὸν τῆς Α΄ττικῆς διαλέκτυ, ὁπῦ κατὰ τὸν Πατῖνον, ἂν ἡ Α΄ττικὴ ἐκείνη σειρὴν ὁ Γ΄σοκράτης, ἢ ἡ Α΄ττικὴ ἐκείνη Μῦσα ὁ Ξενοφὼν ἀνασαίνοντο, ἤθελαν γνωρίσῃ εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς χαριεντισμὰς, καὶ κομψότητας τῆς διαλέκτυ των· εἰδήμων ὄχι μόνον τῆς Ε΄λληνικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς Λατινικῆς καὶ Γ΄αλικῆς διαλέκτυ, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱεραν θεολογίαν. Καθηγητὴς ἐχρημάτι- *Γ΄ωάννης Κιγάλας.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν τῇ περιφήμῳ Ἀκαδημίᾳ τῆ Πα... τως δὲν ἔλαμπε μόνον μὲ τὴν παιδείαν, καὶ σοφίαν, ἀλλὰ καὶ ...χρησὰ ἤθη, καὶ μὲ μίαν ἔμφυτον, ἵνα ἅτως εἴπω καλοκαγαθίαν, ...προσηγωρίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἔσυρνε πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην πάν... Γ'δε τὸν Πατῖνον ἐν τῷ Παταβ. Λυκειῳ σελ. 58. καὶ τὸν Παπα...κὸν Τ. Α'. σελ. 376.

§. 22. Γ'ωάννης Κωττήνιος ἀπὸ τὴν Βέρροιαν τῆς Μακεδονίας, ἱππεὺς τῆ τάγματος τῆ Ἁγία Γεωργία, καθηγητὴς πρῶτον ἐχρημάτισεν ἐν Βωνωνία, καὶ ὕςερον φιλοσοφίας ἐν Παταβίῳ, ὅπε καὶ φροντιςήριον ἐσύςησε μὲ ἔξοδά τε διὰ νὰ σπουδάζωσιν οἱ πτωχοὶ νέοι τῶν Ἑλήνων· ἀνὴρ σοφώτατος, πολυμαθέςατος, ἰατρὸς καὶ θεολόγος, καὶ τῶν Ἀριςοτελικῶν φιλοσόφων ἔνδοξος δεύτερος. Συνέγραψε Λατινικὴν ἔκθεσιν διαυγεςάτην πάσης Λογικῆς, καὶ περὶ τῆς τριπλῆς καταςάσεως τῆς λογικῆς ψυχῆς, ἅπερ ἐτυπώθησαν ἐν Παταβίῳ· ἴδε περὶ αὐτῆ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακχιολάτην ἐν τῷ περὶ τῆ Παταβ. Γυμνασ. τὸν Παπαδόπυλον Ἱερ. τῆ Παταβ. Γυμν. τὸν Ῥ'οδοτᾶν ἐν τῇ βίβλῳ, ἀρχὴ, αὔξησις καὶ παρεσα κατάςασις τῆ τῶν Γραικῶν ῥητῆ ἐν τῇ Ἰταλία βιβλ. Γ'. κεφ. Β' παραγ. δ'.

Γ'ωάννης Πατέσας.

§. 23. Γ'ωάννης Πατέσας ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ὁμιλητὴς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, φιλόσοφος καὶ θεολόγος· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆ Φλαγγηνιανῆ Φροντιςηρίε Ἑνετίησιν. Ἐσυνάθροισε καὶ ἐξέδοτο τὴν φιλολογικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν. Προκόπ.

Γ'ωάννης Πορφυρίτης.

§. 24. Γ'ωάννης Πορφυρίτης Βυζάντιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, ἱκανὸς νὰ νοήσῃ τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Προκόπ.

Καισάριος ἱερομόναχος

§. 25. Καισάριος ἱερομόναχος Πελοποννήσιος, πρωτοσύγγελος τῆ μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσαντινοπόλει, ἀνὴρ πολυμαθὴς, θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ μαθηματικὸς, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς καὶ Ἐκκλησιαςικαῖς ἀκολυθίαις καὶ τάξεσιν ἐμπειρώτατος. Προκόπ.

Κλήμης Χῖος.

§. 26. Κλήμης Χῖος, μητροπολίτης Γ'ωαννίνων, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἔμπειρος εἰς τὰς θείας Γραφὰς, καὶ κήρυξ τῆ εὐαγγελικῆ λόγε. Προκόπ.

Κωνσαντῖνος Βυζάντιος.

§. 27. Κωνσαντῖνος Γ'ηλιανὸς Βυζάντιος ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς γλώττης, ἱκανὸς νὰ νοήσῃ τὰ συγγράμματα τῶν φιλοσόφων καὶ θεολόγων. Προκόπ.

Κωνσαντ. Καντακυζην.

§. 28. Κωνσαντῖνος Καντακυζηνὸς Στόλνικος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος ἐδήμω τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, φιλόσοφος καὶ θεολόγος, περιηγήσατο σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Προκόπ.

§. 29.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 29. Μάρκος Κύπριος διδάσκαλος τῆς ἐν Βικορεσίῳ σχο
ἱκανῶς εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς διαλέκτ, πεπαιδευμένος εἰς τη
φίαν, καὶ ἱεραν Θεολογίαν. Προκόπ.

§. 30. Μελέτιος Τυπάλδος ἐκ νήσ Κεφαληνίας, μητροπολίτ
λαδελφειας ἀνὴρ πεπαιδευμένος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικ
Ι'ταλικῆς διαλέκτ, ῥήτωρ δοκιμώτητος διὰ τὴν φυτικήν τ εὐγλωτ
καὶ γλυκύτητα· ἔτος ὢν μητροπολίτης Φιλαδελφίας Ε'νετίησιν ἀποςάτησεν
ἀπὸ τὴν Α'νατολικὴν Ε'κκλησίαν, καὶ ἐπροσκολλήθη τῷ ἀρχιερεῖ τῆς
πρεσβυτέρας Ρ'ώμης, γινόμενος ἀρχηγὸς τ σχίσματος ὁπ διὰ ἡμισυ αἰῶ
να ἐμόλυνε τὰς λειτργὰς αὐτῆς τῆς μητροπόλεως, ὡς κατωτέρω ῥηθήσε
ται. Ι'δε περὶ τ Τυπάλδ τὸν Προκόπιον, τὸν Μοντφακωνιον Διαρ. Ι'ταλ.
κεφ. Γ'. σελ. 46.

§. 31. Μελέτιος Ι'ερομόναχος ὁ Μακρῆς, ἀνὴρ εἰδήμων τῶν ἱερῶν *Μελέτιος Μακρῆς*
Γραφων καὶ κήρυξ τ εὐαγγελικ λόγ. Προκόπ.

§. 32. Η'λίας Μηνιατης ἐκ νήσ Κεφαληνίας, Ε'πίσκοπος Κερνίκου *Μηνιάτης.*
τῆς Πελοποννήσ, τρόφιμος ἐχρηματισε τ Φλαγγινιανῆ Φροντιςηρίῳ,
καὶ ἐν αὐτῷ καθηγητὴς διὰ τρεῖς χρόνς, ὕςερον εἰς Κεφαληνίαν διὰ ἑπτὰ,
καὶ εἰς Ζακυνθον διὰ τεσσάρκς· ἀνὴρ σοφὸς, καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων της
Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε'βραϊκῆς, Γερμανικῆς καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτ,
πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, πρὸ πάντων δὲ εὐδοκι-
μώτατος ἐν τῇ ῥητορικῇ, εὐροίᾳ λόγ, καὶ φυσικῇ εὐγλωττίᾳ κεκοσμη-
μένος, ὡς δύναται πᾶς τις νὰ καταλάβῃ ἀπὸ τὰς πολλὰκις ἐκδοθέντας
Ε'κκλησιαςικὰς λόγς. Ε'χρημάτισε καὶ ἱεροκήρυξ ἐν Κωνςαντινυπόλει
ὅπ, ὁ Η'γεμὼν Μολδαβίας Κωνςαντῖνος ἀκήσας αὐτὸν ἐπ' ἄμβωνος, τό-
σον τὸν ἠγάπησε, ὥςε τὸν ἔλαβε μαζυ τ, καὶ τὸν ἔπεμψε πρέσβυν
τῷ 1703. πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Λεοπόλδον. Η'τον προσέτι ἀγχίνους,
εὐπροσήγωρος, εὐτεβὴς, καὶ φιλάνθρωπος· ἔξω ἀπὸ τὰς ῥηθέντας λό-
γς, εἰσὶν ἐκδεδομένοι καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγοι εἰς Ι'ταλικὴν διάλεκτον,
καὶ πολλοὶ σῴζωνται ἀνέκδοτοι. Συνέγραψε καὶ περὶ τῶν πέντε διαφο-
ρῶν μεταξὺ Α'νατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ε'κκλησίας ὅρα τὸν Προκόπιον· τὸν
βίον τ παρὰ τῆ πατρός τ γεγραμμένον· ημερολόγιον τῶν πεπαιδευμέ-
νον τῆς Ι'ταλίας Γ'. Κς'. σελ. 481. καὶ ἄλλς.

§. 33. Νικόλαος Καλλιάκης Κρητικὸς, παιδίον ἕνδεκα ἐτῶν ἦλθεν εἰς *Νικόλαος Καλλιάκης.*
Ρ'ώμην, διδαχθεὶς εἰς τὸ Γρηγοριανὸν Ε'λληνομυσεῖον, καὶ εἰς διάςημα
ἐννέα χρόνων τόσον ἐπρόκοψεν εἰς τὰ μαθήματα, ὥςε ἐκηρυχθη διδασκα-
λος φιλοσοφίας καὶ θεολογίας ἐτῶν 19. Τόσην φημην εἶχεν ἀποκτήσει
ὥςε ὁ περιβόητος Νομικὸς Θωμᾶς Φλαγγίνης, τον ἐκάλεσεν εἰς τὸ νεο-
συςηθὲν τ Ε'λληνομυσειον Ε'νετίησι, ὅπ διὰ ἕνδεκα χρόνς Ε'λληνικὰ,
Λατινικὰ καὶ τα τῆ Α'ριςοτέλς φιλοσοφικα ἐδίδαξε τῷ δε 1677 μετέβη εἰς
Παταβιον καθηγητὴς τῶν λογικῶν μαθημάτων, ἕως τῆ 1681. ὁτε ἔλαβε
την πρωτην κάθεδραν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ὕςερον Ρ'ητορικῆς καὶ εὐγλωτ-
τίας

...ο ὁποῖον ἐπαγγελμα καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1707. Σώζονται τῆ ...γοι τινὲς Α'καδημικοὶ, ἐξεδόθη τῆ αὐτῆ σύνταγμα περὶ τῶν ...ν παιγνίων τῶν Μίμων, καὶ παντομίμων, βιβλίον ἐξαίρετον καὶ ...αγνώστως, μ' ὅλον ὁπῆ εἶναι καὶ ἀτελὲς διὰ τὸν θάνατόν τε· ἴδε αὐτῆ τὸν Προκόπιον, τὸν Πατῖνον Λυκ. Παταβ. σελ. 107. τὸν Πα...όπυλον, τὸ Η'μερολόγιον τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ι'ταλ. Τ. ΙΔ'. σελ. 416. καὶ Τ. Ε'. σελ. 43. Τὸν βίον τε γεγραμμένον παρὰ τῆ Α'νεψιᾶ αὐτῆ Μαρκαντωνίᾳ Μαδερᾶ, βιβλιοθηκαρίᾳ τῆς τῶν Ε'ννετῶν βιβλιοθήκης, τὸν Φακκιολάτην, τὸν Α'γρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. Η'. καὶ ἄλλους.

Νικόλαος Μολδαβίας.

§ 34. Νικόλαος ἐκ Μολδαβίας, πρωτοσπαθάριος τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἡγεμονίας, ἀνὴρ σοφὸς, πολυμαθὴς ἐν φιλοσοφίᾳ μαθηματικῇ, καὶ ἀστρονομίᾳ ἐπίσημος· εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ι'λλυρικῆς διαλέκτε. Μετέφρασε τὴν θείαν Γραφὴν ἐκ τῆς Ε'λληνικῆς εἰς τὴν ἐγχώριον φωνὴν τῶν Δακῶν, καὶ Οὐγγροβλάχων, τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκουσιν εἰς τας Ε'κκλησίας. Εὐδοκίμησε καὶ εἰς τὴν τέχνην τῆς πολιτικῆς, ὅθεν καὶ μεγαλην τιμὴν, καὶ ἐπιδεξίωσιν ἔλαβεν ἀπὸ τὸς Ρ'ώσσους, ἀξιωθεὶς εἰς τὸν ὀφίκιον τῆ Ε'ρμηνέως, καὶ πρέσβυς ςαλθεὶς παρ' αὐτῶν εἰς τὴν Κίναν. Προκόπ.

Παλάσσης Βυζάντιος.

§. 35. Παλάσης Βυζάντιος, μέγας Σκευοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει μεγάλης Ε'κκλησίας, ἀνὴρ τότε ἄλλα πεπαιδευμένος, καὶ τύπος τῆς Ε'κκλησιαςικῆς παιδείας, καὶ τάξεως, ἀγχινόητατος, γλαφυρώτατος, φιλαλήθης ϑ ςολισμένος ἀπὸ πολλὰ ἄλλα προτερήματα καὶ ἀρετάς. Προκόπ.

Σεβαςὸς Κυμηνίτης.

§. 36. Σεβαςὸς Κυμηνίτης Τραπεζούντιος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος τῆς Ελληνικῆς διαλέκτε, καὶ ἔμπειρος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς παιδείας, ἀλλὰ πτωχῆ νοὸς καὶ ἀγόνε· ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει σχολῆ, εἶτα καὶ τῆς ἐν Βικορεσίῳ, συνέγραψε καὶ διάφορα συγγράμματα, χωρὶς ὅμως ταξιν καὶ διάκρισιν. Προκόπ.

Σκηπίων Γόνιμος.

§. 37. Σκηπίων Γόνιμος Κύπριος, καθηγητὴς τῶν πολιτικῶν νόμων ἐν Παταβίῳ τόσον περιβόητος ὁπῆ διὰ 69. χρόνες ἑρμηνεύων ἐκεῖ τὸς νόμες, ὕςερον τῷ 1698. διὰ τὸ γῆρας, καὶ διὰ χάριν ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν ἀριςοκρατείαν τὴν παραίτησιν, ἵνα ἡσυχάσῃ, ἣν καὶ συμβελάτωρ τῆς Α'ριςοκρατείας εἰς τὰς περὶ Φεύδων ὑποθέσεις· ἴδε πολλὰ περὶ αὐτῆ εἰς τὸν Παπαδοπ. Τ. Α'. σελ. 275.

Στέφανος Α'θηνῶν.

§. 38. Στέφανος Α'θηναῖος ἱερομόναχος, ἀνὴρ ἱκανῶς πεπαιδευμένος τήν τε ἱερὰν θεολογίαν, καὶ τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν, συνέγραψε διάφορα συγγράμματα. Προκόπ.

Χρύσανθος Η'πειρώτης

§. 39. Χρύσανθος ἱερομόναχος Η'πειρώτης, ἀκροατὴς τῶν καθηγητῶν τῆς Ιωαννίνων σχολῆς, ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ἐν Μοσχοπόλει τῆς Μακεδονίας σχολῆς, ὕςερον καὶ τῆς ἐν Α'ρτῃ, ἀνὴρ εἰδήμων, καὶ πολυμαθὴς, κύριξ τῆ Εὐαγγελικῆ λόγε, ἱκανὸς νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἔννοιαν τῶν φιλοσόφων, ῥητόρων, ποιητῶν, καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν. Προκόπ.

§ 40.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 39. Χερμύζης Βυζάντιος, αὐτάδελφος τῦ ἄνωθεν Α'ν[illegible] κατ' ἐδὲν ἐκείνε κατώτερος, τόσον εἰς τὴν ἀρετὴν, ὅσον καὶ εἰς [illegible] θησιν. Η'κροάσατο καὶ τῶν τῦ Παταβίε σοφῶν, καὶ διδάσκαλος [illegible] βι[illegible] μάτισε τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει σχολῆς, καὶ αὐτὸς νέος ἐτελεύτησεν [illegible] ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Δυτικῶν ἀνδρῶν εἰς τὰ τέλη τῦ παρελθόντος αἰῶνος.

§. 1.

Ε'ὰν ἤθελα νὰ ἀναφέρω πάντας τὰς πεπαιδευμένες ὁπῦ ἐχρημάτισαν εἰς τὰ τελη τῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν τῇ Δύσει, δὲν ἔφθαναν βιβλία καὶ τόμοι πολλοί· ὅθεν μόνον τὰς Ε'κκλησιαστικὰς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τὰς ἐνδοξοτέρας καὶ ὀλίγας τινὰς ἐκ τῶν κοσμικῶν, θέλει ἀναφέρω ἐξ ὧν εἰσὶ Στέφανος δὲ Σχάμψ, Α'λοΰσιος Μαράκης, Γσαὰκ Γακβελότιος, Βαρθολομαῖος δὲ Ε'ρβελὸτ, Γωβ Λήδολφος, Γίλβερτος Βερνέτιος, Α'δριανὸς Βαλλέτιος, Γωάννης Δέζιος, Γωσὴφ Πλατενιέρος, Γωάννης ἀμπ Α'νβντζιατζιόνε Α'ντωνίνος Μασσβλιὲ, Γωάννης δὲ Α'μελ, Λυδοβίκος δὲ Βυρδαλῦ, Α'ρθῆγος Νορίσιος, Γακωβος Βοσσυέτιος, Διονύσιος Λυξεμβυργήνσιος, Κλαύδιος Μενεστριέρος, Ρ'ήχαρδος Σίμων, Γ'ωάννης Μαβιλλώνιος, Δανιὴλ Παπεμβρόχιος, Α'ντώνιος Φεκυέριος, Θεοδώρηκος Ρ'ειναρδ, Βέρναρδος Λάμι, Φραγκίσκος Φενελώνιος, Νικόλαος Μαλεμβράγχιος, Μάρκος Βαταλίνης, Η'λίας Δυπῖνος, καὶ Γωάννης Κασσίνης.

§. 2. Στέφανος δὲ Σχάμψ Γησυΐτης ἐκ Βιτυρίκε τῆς Γαλλίας, ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ· ἔγραψε θεολογικὴν διάλεξιν περὶ τῦ αὐτεξσίε· ἀπόρρητα τῦ Γανσενίε, περὶ τῆς αἱρέσεως τῦ Γανσενίε, καὶ ἄλλα πολλά. Γ'ὲδε περὶ αὐτῦ τὴν Γεροπολιτικὴν Κριτικὴν Βιβλιοθήκην Μιχαὴλ ἐκ τῦ Α'γίε Γωσὴφ, Νέας πράξεις τῶν πεπαιδευμένων τῆς Λειψίας Τ. Α'. τμήμ. ΙΒ'. Στέφανον Σβσιέτιον καὶ τὸν Α'γρίκολαν. *Στέφανος δὲ Σχάμψ.*

§. 3. Α'λοΰσιος Μαράκης Γταλὸς, ἀνὴρ πολύγλωττος, ὅσις τόσην ἀγχίνοιαν εἶχε καὶ τόσον κόπον ἐμεταχειρίσθη εἰς τας διαλεκτης, ωςε μόνος τε, χωρὶς βοήθειαν διδασκάλε ἔμαθε τὴν Ε'λληνικὴν, Ε'βραϊκὴν, Συριακὴν, Χαλδαϊκὴν, καὶ Α'ραβικὴν, τὴν ὁποίαν διὰ πολλὰς χρόνες ἐδίδαξεν ἐν Ρ'ώμῃ. Μετέφρασε τὸ Α'λκοράνιον ἐκ τῆς Α'ραβικῆς εἰς τὴν Λατινικὴν διά- *Α'λοΰσιος Μαράκης.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτε. Ε'χρημάτισεν Γ'γκυιζίτωρ καὶ συμβυλά-
Ρ'ώμῃ Γερᾶς ἐξετάσεως· ἔγραψεν ἐγχειρίδια πολλὰ περὶ ἀγά-
θεῆ, περὶ προσευχῆς, καὶ κατὰ Γανσενίε, ὅμως καὶ αὐτὸς εἰς πολλὰ
φαίνεται Ιανσενίζων· ἴδε τὸν Α'γρίκολα καὶ τὸν Δυπῖνον Τ. ΙΘ'. Σελ.
89.

§. 13. Γωάννης δὲ Α'μελ ἐκ τῆς Νορμανδίας, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, μαθηματικὸς, καὶ ἀστρονόμος περιβόητος· ἔτυς τόσον κατεγίνετο εἰς τὴν ασκδὴν, ὅσε ἀπέθανε χωρὶς ἀδρωσίαν, μὲ τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας, μόνον ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἡλικίας, ἐτῶν ὀγδοήκοντα τριῶν· ἔγραψε θεολογίαν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν εἰς ἑπτὰ τόμες, προλεγόμενα τῆς Γραφῆς, ὑπομνήματα εἰς τὰς Ψαλμὰς, σημειώματα εἰς τὰς βίβλες τῆ Σολομῶντος καὶ ἄλλα· ἴδε Τ. Α'. Εὐρώπης πεπαιδευμένης, τὰς Πράξεις τῶν πεπαιδευμένων τῆς Λειψίας, τον Δυπῖνον, Ρ'ίχαρδον Σίμωνα, τὸν Α'γρίκολα καὶ ἄλλες.

Λυδοβίκος δὲ Βορδαλῆ.

§. 14. Λυδοβίκος δὲ Βορδαλῆ Γάλλος Γησυΐτης, ἀνὴρ λαμπρὸς ἐν σοφίᾳ καὶ ὁσιότητι, ζολισμένος ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ προτερήματα καὶ χάριτας τῆς φύσεως καὶ τέχνης, κήρυξ τῆ Εὐαγγελικῆ λόγε, ῥητορικώτατος καὶ γλαφυρώτατος, τῆ ὁποίᾳ αἱ διδαχαὶ καὶ λόγοι εἶναι τύπος καὶ θεμέλιον εἰς τὰς μετ' αὐτὸν κύρικας· ἴδε Α'γρίκολα.

Α'ρρῆγος Νορισιος.

§. 15. Α'ρρῆγος, ἢ Ε'ρρῆκος Νορίσιος Καρδινάλις, γεννηθεὶς εἰς Βερόναν τῆς Ι'ταλίας, ἐκ προγόνων Κυπρίων, Βιβλιοθηκάριος τῆς ἐν Ρ'ώμῃ Βατικάνε λεγομένης Βιβλιοθήκης· ἔγραψεν Ι'σορίαν Πελαγιανῆν, διατριβὴν περὶ τῆς Ε'. Οἰκημενικῆς Συνόδε, διατριβὰς περὶ τὰ κύκλε τῆ Πάσχα, Ι'σορικὴν διατριβὴν περὶ ἑνὸς τῆς Α'γίας Τριάδος σαρκὶ παθόντος, καὶ ἄλλα. Ι''δε τὸν Α'γρίκολαν.

Γ'άκωβος Βοσσυέτιος

§. 16. Γ'άκωβος Βοσσυέτιος Γάλλος, ἀνὴρ περιβόητος ἐν σοφίᾳ καὶ ὁσιότητι, ὅσις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἔδειξεν ὅτι μέλλει νὰ γίνῃ φωσὴρ τῆς Γαλλίας, ἐπειδὴ καὶ παιδίον ἑπτὰ χρόνων, λόγες καὶ διδαχὰς ὁλοκλήρες ἴξευρεν ἐκ σήθες, καὶ τὰς ἔλεγεν ἐνώπιον πολλῶν μεγιςάνων, μὲ ὅλην τὴν τεχνην τῆς ῥητορικῆς, διὰ τῦτο καὶ περιβόητος κήρυξ τῆ θεῖν λόγε ἔγινε· μαλιςα δὲ αὐτὸν ὁ Βοτσυέριος λέγει „ quoad vivo tam mane, et tam sero con- „ cinnantem non audivi, μεταξὺ τῶν ζώντων, ἀδένα τόσον πρωῒ, ἢ τόσον „ ἀργὰ εἶδον δημηγορῦντα. Ε''τι νέος ὢν τόσον ἐδίδετο εἰς τὸν κόπον, ᾧ τόσον „ ἐμετεχειρίζετο τὸν καιρόν τε, ὥσε δικαίως ἤθελε τὸν ὀνομάσῃ τινὰς βῆν ἀρότρῳ συνήθη. Μεταξὺ τῶν αὐτῆ συγγραμμάτων, ἔχει τὸν πρῶτον τόπον. Ε''κθεσις τῆς διδασκαλίας τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας, ἥτις τόσην φήμην ἀπέκτησεν ὥσε μετεφράδη εἰς Α'γγλικὴν, Γ'βερνικὴν, Ι'ταλικὴν, Λατινικὴν, Βελγικὴν καὶ Γερμανικὴν διάλεκτον· ἔγραψε προσέτι λόγες τῆς καθ' ὅλν Ισορίας, Ισορίαν τῶν μεταβολῶν τῶν Μετερρυθμισθέντων Ε'κκλησιῶν, μελέτας εἰς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἄλλα· ἴδε περὶ αὐτῆ τὸν Α'γρίκολα Τ. Α'. Σελ 106. τὸν Νικέρωνα Τ. Β'. τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τε ἴδε Ε'πι-

σημο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σημονικ. Νεωρ. τῆς Φλωρ. Τ. ΚΓ'. Νεωρ. Ἐπισημ. Βενετίας τῶ
235. Δυπὶν Νέα Βιβλιοθ. Τ. ΙΗ'. Σελ. 158.

§. 17. Διονύσιος Λαξεμβεργήνσιος ἐκ τῶ τάγματος τῶν Καπ
νων εἰς τῶν πρώτων χειρύκων τῶ θείω λόγω· ἔγραψε Γερμανιςὶ τὸν β
Ἀντιχρίςω, θησαυρὸν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἕνα μαρτυρολόγιον, σ
ναξάριον τῶν Ἁγίων, καὶ ἄλλα, ἀλλ' ἄνευ κρίσεως, καὶ ὀρθῆς διανοίας· ἴδε
τὸν Ἀγρίκολα.

§. 18. Κλαύδιος Φραγκίσκος Μενεςριέρος ἐκ Γαλλίας Γησειτης, ἀνὴρ
πολυμαθὴς καὶ ἐνάρετος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἑβραϊκῆς
διαλέκτω, πεπαιδευμένος ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ· ἔτος εἶχε τοιαύτην
μνήμην, ὁπῶ ἐνώπιον Χριςίνης βασιλίσσης Σουηκίας ἀκούσας μίαν φορὰν μό-
νον τριακόσια ὀνόματα βάρβαρα, καὶ ἀσυνήθιςα, τὰ εἶπεν εὐθὺς ἀρχινῶν-
τας ἀπὸ τὸ ὕςερον ὄνομα, ἕως εἰς τὸ πρῶτον, ὕςερον τὰ εἶπεν εἰς διαφόρες
ταξεις κατὰ τὸ ζήτημα τῶν παρεσώτων· ἴδε τὸν καταλογον τῶν συγγραμ-
μάτων τῶ παρὰ τῳ Ἀγρίκολα.

Κλ. Μενεςριέρος.

§. 19. Ῥίχαρδος Σίμων Γάλλος, ἀνὴρ σοφὸς, καὶ πολυμαθὴς, εἰδή-
μων τῆς Λατινικῆς, Ἑλληνικῆς, Ἑβραϊκῆς, καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτω· ἔτος
ὅταν ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τόσην σοφίαν ἔδειξεν ὅταν τὸν ἐξέταζαν ἂν εἶναι
ἄξιος τῆς ἱερωτύνης ὁπῶ ἀποςόμωσε τὰς ἐξεταςάς τω, καὶ δὲν ἤξευραν τὶ
νὰ ἀποκριθῶσι. Συνέγραψε πολλὰ, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐπροξένησαν σκάνδαλα
διὰ τας γνώμας ὁπῶ περιέχουσιν. Ἐξέδωκε πίςιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας, ἤτοι Γαβριὴλ Σεβήρω μητροπολίτω Φιλαδελφείας συγγράμματα μὲ
τὴν Λατινικὴν μετάφρασιν, καὶ μὲ σχόλια, εἰς τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἀποδεί-
ξῃ ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία περὶ τῆ μυςηρίω τῆς θείας εὐχαριςείας πι-
ςεύει ὡς καὶ ἡ Δυτική. Ἱςορίαν ἀνακριτικὴν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης Γαλλιςὶ,
ἥτις κατεκρίθη, ἐπειδὴ καὶ θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ πρωτότυπον κείμενον
τῆς Ἁγίας Γραφῆς νὰ εἶναι ἀμφίβολον, καὶ συγχισμένον, Ἱςορίαν ἀνακρι-
τικὴν τῆς θρησκείας, καὶ ἠθῶν τῶν γενῶν τῆς Ἀνατολῆς. Πίςιν τῆς Ἀνα-
τολικῆς Ἐκκλησίας περὶ της μετασιώσεως, εἰς τὸ ὁποῖον βιβλίον θέλει νὰ
ἀποδείξῃ πῶς αἱ δύω Ἐκκλησίαι συμφωνοῦσι περὶ τέτω. Ἱςορίαν Ἀνακριτικὴν
τῶ κειμένω τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, Ἱςορίαν ἀνακριτικὴν τῶ κειμένω τῆς Νέας
Διαθήκης. Ἴδε τὸν Ἀγρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. Α'. καὶ Γ. καὶ Ἀνεκ-
δότων Γραμματικ. Τ. Β'. καὶ Δυπίνου Τ. ΙΘ'. Σελ. 473.

Ῥίχαρδος Σίμων.

§. 20. Γωάννης Μαβιλλώνιος Ῥημήνσιος, ἀνὴρ πολυμαθὴς, ἀγχίνους,
διακριτικὸς, σώφρων καὶ εὐσεβὴς, ὅςις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐφαίνετο πῶς μέλλει
νὰ γένῃ φωςὴρ τῶν ἐκ τῶ τάγματος τῶ Βενεδίκτω μοναχῶν· εἰδήμων τῆς Ἑλ-
ληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτω. Ἐξέδωκε πράξεις τῶν Ἁγίων τῶν ἐκ τῶ
τάγματος τῶ Βενεδίκτω ἐξελθόντων, χρονικὰ τῶ αὐτῶ τάγματος, βιβλίον
ἐξαίρετον, περὶ τῆς Γαλλικῆς λειτυργίας βιβλία γ' περὶ Ἐνζύμω καὶ Ἀζύμω
ἄρτω τῆς Εὐχαριςείας, καὶ ἄλλα πολλά. Ἴδε τὸν Ἀγρίκολα, τὸν Νικέ-

Γωάννης Μαβιλλώνιος

ρωνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...καὶ τὸν Κλέρκιον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, καὶ τόμ. Α'. τῆς Γαλλίας, ...σιλικῆς Ἀκαδημίας, τὸν Δουπῖνον Τ. ΙΘ'. Σελ. 6. καὶ τὸν Ῥακίναν ...'. ἀρθ. ΚΓ'. Σελ. 90.

.... 21. Δανιὴλ Παπεμβρόχιος ἐξ Ἀντβερπίας Γησουΐτης, ἀνὴρ πολυμαθὴς, καὶ διακριτικὸς, ἐδήμων τῆς Λατινικῆς, Ἑλληνικῆς, Γαλλικῆς, Γασκωνικῆς, Βελγικῆς καὶ Γερμανικῆς διαλέκτου. Ἔγραψε τὰς πράξεις τῶν Ἁγίων μηνὸς Μαρτίου, Ἀπριλλίου, Μαΐου, καὶ Γουνίου εἰς σειρὰν τῶν παρὰ τῇ Βολλανδίᾳ γεγραμμένων. Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἁγίων τῇ Μαρτίῳ μηνὸς θέττει δ' ἀρχηγὸν τῆς τάγματος τῶν Καρμελιτῶν πρῶτον τὸν Βέρθολδον, ὕστερον τὸν Κύριλλον, ὅπου ἤκμασαν εἰς τὰ τέλη τοῦ ΙΒ'. αἰῶνος, ἡ ἀρχὰς τοῦ ΙΓ'. Ἀλλ' οἱ μοναχοὶ αὐτῆς τῆς τάγματος οἵτινες θέλειν παλαιότερον αὐτὸ τὸ τάγμα, μάλιστα νὰ ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τὸν προφήτην Ἠλίαν εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος, ὀργίσθησαν κατ' αὐτῆς, πλῆθος βιβλία ἔγραψαν, ἀλλ' αὐτὸς ἐδὲν ἀπερίθη ἕως ὅτου ἡ Ἱερὰ ἐξέτασις τῆς Γασκωνίας, ἀπηγόρευσε τὴν ἀνάγνωστιν αὐτῶν τῶν πράξεων, καὶ τότε ἀπολογίαν ἐξέδωκε πρὸς Κάρολον Β'. τῆς Γασκωνίας, καὶ ἐσβέθη τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ἀπηγορευμένων βιβλίων. Καὶ ἀληθινὰ ποῖος σοφὸς, καὶ πεπαιδευμένος δὲν θέλει γελάσει ἀναγινώσκωντας εἰς τὴν Καρμελικὴν Γεωρίαν τοῦ Γησουΐτου Τεϊσσιέρου, ὅτι ὅταν ὁ προφήτης Ἠλίας εὑρίσκετο εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του, ἐφάνησαν ἄνδρες λευκῷ ἱματίῳ ἐνδεδυμένοι, τὸ τάγμα τῶν Καρμελιτῶν προεικονίζοντες, οἵτινες ἠσπάζοντο τὸ βρέφος, καὶ τὸ ἐπεριττύλιττον μὲ φλόγας ὅταν ἐγεννήθη, μάλιστα τὸ ἔθρεφαν ἀντὶ γάλα με φλόγας καὶ ἄλλας μωρολογίας; Ἔγραψε προσέτι ἐφημερίδας τῶν Γραικῶν καὶ τῶν Μοσχόβων καὶ ἄλλα πολλὰ. Γ'δε τὸν Ἀγρίκολα.

Ἀντώνιος Φεκκέριος.

§. 22. Ἀντώνιος Φεκκέριος Γάλλος ἐκ τοῦ τάγματος τοῦ Βενεδίκτου καθηγητὴς τῆς Ῥητορικῆς καὶ Ἑλληνικῆς διαλέκτου. Ἐξέδωκε τὴν ἐν Γεροσολύμοις κατὰ Καλβίνων Σύνοδον, ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Δοσιθέου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν διάλεκτον, μάλιστα αὐτὸς τὴν ἐξήγησε καλήτερα ἀπὸ τὴν πρώτην ἔκδοσιν. Εἰς τὸ τέλος ἐπροσθεσεν Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ ἀπόκρισιν Διονυσίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κατὰ Καλβίνων. Ἔγραψε Γεωρίαν τῶν Μονοθελητῶν καὶ ἄλλα. Γ'δε τὸν Ἀγρίκολα.

Θεοδώρικος Ῥεϊνὰρ

§. 23. Θεοδώρικος Ῥεϊνὰρ Πρεσβύτερος ἐκ τοῦ τάγματος τοῦ Βενεδίκτου, ἀνὴρ πολυμαθὴς, καὶ σοφὸς, ἐξέδωκεν εἰλικρινὰς πράξεις τῶν πρώτων μαρτύρων, καὶ Γεωρίαν τοῦ Βανδαλικοῦ διωγμοῦ. Γ'δε τὸν Ἀγρίκολα, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Β'. Δουπὶν Τ. ΙΘ'. τὸν Μορέρην, καὶ Ῥακίναν Τ. ΙΓ'. ἄρθ. ΛΓ'. σελ. 99.

Βερνάρδος Λάμι

§. 24. Βέρναρδος Λάμι Γάλλος ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἐν τῇ θεολογίᾳ, καὶ φιλοσοφίᾳ. Ἔγραψε προπαρασκευὴν εἰς τὰς θείας Γραφὰς, ἁρμονίαν, ἤτοι συμφωνίαν τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, εἰς τὴν ὁποίαν τρεῖς προτάσεις ἐδίδαξεν, ὅπου ἐπροξένησαν πολλὰ σκάνδαλα μεταξὺ Λατίνων κ'. Πῶς Γωάννης ὁ Βαπτιστὴς δὲν ἐφυλακώθη πρῶτον ἐν Γεροσολύμοις

μοις διὰ προσαγῆς τῦ Σανεδρὶμ, καὶ δεύτερον ἐν Γαλιλαίᾳ παρ[illegible] β'. Πῶς ὁ Ἰησῆς Χριςὸς εἰς τὸν μυςικὸν δεῖπνον νὰ μὴν ἔφαγε τὸ Π[illegible] καὶ ὅτι ἐσαυρώθη τῇ ἡμέρᾳ ὁπῦ οἱ Ἑβδαῖοι ἔφαγον τὸ Πάσχα· Γ'. βο[illegible] Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, Μαρία ἀδελφὴ τῦ Λαζάρυ, καὶ ἡ πόρνη νὰ εἶνε μία καὶ ἡ αὐτή. Ε'γραψεν ἔτι ἐγχειρίδια πολλὰ περὶ τῦ Πάσχα τῶν Ἑβ[illegible] δαίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκ πλάτυς ὁμιλεῖ περὶ τῦ ζητήματος ἂν ὁ Χριςὸς ἔφαγε τὸ νομικὸν Πάσχα τῇ παραμονῇ τῆς Σταυρώσεως. Γ'δε τὸν Α'γρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. ς'. τὸν Δυπῖνον ἐν τῇ βιβλιοθ. τῶν Ἐκκλησ. συγγραφ. Τ. ΙΘ'. σελ. 118. καὶ τὸν Μορέρην καὶ ἄλλυς.

Φραγκίσκος Φενελώνιος

§. 25. Φραγκίσκος Φενελώνιος Γάλλος, ἀνὴρ ἀγχίνους, πεπαιδευμένος, σοφὸς, εὐσεβὴς, καὶ ἐνάρετος, ἱερεὺς ἄριςος, Ἐπίσκοπος ἔγκριτος, διδάσκαλος τῦ Υ'ἱῦ τῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, μάλιςα διὰ νὰ τὸν διδάξῃ τὴν πολιτικὴν τέχνην, ἔγραψε τὸ περίφημον βιβλίον, τύχαι Τηλεμάχυ ἐπωνομαζόμενον, τὸ ὁποῖον μετεφράσθη εἰς πολλὰς διαλέκτυς, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἔλαβε πολλὰς καταδρομὰς, ἐπειδὴ μὲ πλαςὰ ὀνόματα ἐπερίγραφε τὺς τότε μεγιςᾶνας τῆς Γαλλίας. Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τυ ἔχει τὸν πρῶτον τοπον, ἐξήγησις τῆς δόξης τῶν Α'γίων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς, κατα τὸ ὁποῖο τόσα ἐγράφησαν, ὁπῦ παρεκίνησαν τὸν Ρ'ώμης Ι'ννοκέντιον ΙΒ'. νὰ τὸ κατακρίνῃ, εἰς τὴν ὁποίαν κατάκρισιν νὰ ὑπετάχθῃ καὶ ὁ ἴδιος Φενελώνιος, μάλιςα ἐπ' ἄμβωνος ἐκήρυξεν ὁ ἴδιος τὴν κατάκρισιν, ἀπαγορεύων τὸ ποίμνιόν τυ ἀπὸ τὴν ἀναγνωσιν αὐτῦ τῦ βιβλίυ. Ἐξαίρετος εἶναι καὶ ἡ βίβλος τυ, ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως τῦ Θεῦ. Γ'δε τὸν Α'γρίκολα καὶ τὸν Νικέρωνα. Τ. ΛΖ'.

Νικόλαος Μαλεμβράγχιος

§. 26. Νικόλαος Μαλεμβράγχιος Γάλλος, ἀνὴρ ἔντα τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ περιβόητος. Εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτυ. Ἐνάρετος, πρᾶος, ἥσυχος, ὅσον δὲ ὡραιος ἐσωτερικῶς, ἄλλο τόσον ἐξωτερικῶς ἄσχημος· διὰ τῦτο ὅτε εἰς τὰ σχολεῖα ὑπήγαινε ἵνα νὰ μὴ γίνεται παίγνιον τῶν συμμαθητῶν, ἀλλ' εἰς τὸν οἶκον τυ ἐπαραδίδετο τὰ μαθήματα, εἰς τὰ ὁποῖα τόσον ἐπρόκοψεν ὡς ἀδεὶς ἄλλος. Ε'γραψε Γαλλιςὶ περὶ ζητήσεως τῆς ἀληθείας, περὶ φύσεως καὶ χάριτος. Συνομιλίας ἑνὸς φιλοσόφυ χριςιανῦ καὶ ἑνὸς φιλοσόφυ τῆς Κίνας περὶ ὑπάρξεως τῆς φύσεως τῦ Θεῦ, καὶ ἄλλα πολλά. Γ'δε τὸν Α'γρίκολα, τὸν Νικέρωνα Τ. Β'. καὶ Γ'. τὰς πράξεις τῶν πεπαιδευ. Εὐρωπ., τὸ Λεξικὸν τῦ Α'δβοκάτυ καὶ ἄλλυς.

Μάρκος Βαταλίνης

§. 27. Μάρκος Βαταλίνης Γταλὸς ἀπὸ τὸ Ρ'ίμινον, Ἐπίσκοπος Νοκέρας, ἀνὴρ σοφὸς, πεπαιδευμένος, γενναῖος, καὶ εἰλικρινὴς. Ε'γραψεν Γταλιςὶ χρονικα τῦ Γερατείυ, καὶ Γμπερίυ τῦ ΙΖ'. αἰῶνος. Γ'δε τὸν Νικέρωνα Τόμ. ΙΘ'. σελ. 58. τὸν Α'γρίκολα, τὸν Ματζυκέλην εἰς τὰς βίας τῶν πεπαιδευμ. τῆς Γταλίας Τ. Β'. Μ. 544. καὶ ἄλλυς.

Η'λίας Δυπίνος.

§. 28. Η'λίας Δυπίνος ἐξ εὐγενῶν γονέων γεννηθεὶς ἐν Παρισίοις, εἷς τῶν σοφωτέρων τῦ παρελθόντος καὶ παρόντος αἰῶνος, τόσον γυμνασμένος εἰς

τὴν

τοφίαν, Θεολογίαν, Ιςορίαν, τήν τε ἱεράν, καὶ πολιτικὴν ὁπῦ δύσ-
εὑύνετο τινὰς νὰ καταλάβῃ εἰς ποίαν ἀπὸ αὐτὰς ἦτον δοκιμώτερος.
λά τε προτερήματα καὶ ἡ ζέσις ὁπῦ εἶχε νὰ εὕρῃ τρόπες νὰ ἑνώσῃ τὰ
ρα τάγματα τῶν Χριςιανῶν, εἰς μίαν κοινωνίαν, ἔκαμναν νὰ εἶναι εὐάρε-
ος εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ αὐτὴ ἦτον ἡ αἰτία ὁπῦ ὅταν ὁ Μέγας Πέ-
τρος ὑπῆγεν εἰς Γαλλίας, ἀπὸ αὐτὸν ἔλαβαν τὰς συμβολὰς ποῖον τρόπον
νὰ μεταχειριθῶσι διὰ τὴν ἕνωσιν τῶν Λατίνων καὶ Ρ'ώσσων. Αὐτὸς ἦτον
τὸ ὄργανον καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν πραχθέντων ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τῆς Διαταγῆς
Κλήμεντος ΙΑ'. Ε'γραψε πολλὰ, τὰ ἀξιώτερα ὅμως εἶναι Βιβλιοθήκη τῶν
Ε'κκλησιαςικῶν συγγραφέων τῶν ὀκτὼ πρώτων αἰώνων, προοθήκην εἰς αὐτὴν
τὴν βιβλιοθήκην, περιέχυσαν Ιςορίαν τῶν Ε'κκλησιαςικῶν ἀμφισβητήσεων
ἀπὸ τῦ ἐννάτυ ἕως τῦ ιέ αἰῶνος. Γ'ςορίαν τῆς Ε'κκλησίας, καὶ Ε'κκλησια-
ςικῶν συγγραφέων τῦ ις'. αἰῶνος, Ε'κκλησιαςικὴν Ιςορίαν ἀπὸ τῦ 1700.
ἕως 1710. βιβλιοθήκην τῶν συγγραφέων τῶν ἔξω τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Ε'κκλη-
σίας τῦ ις'. καὶ ιζ'. αἰῶνος. Γαδαϊκὴν Ιςορίαν ἀπὸ Χριςῦ ἕως τῦ καιρῦ τυ.
Ε'γχειρίδιον περὶ ἀνάγκης τῆς πίςεως ἐν Χριςῷ· ἐγχειρίδιον τῆς Χριςιανικῆς
καὶ ὀρθοδόξυ διδασκαλίας. Διατριβὰς περὶ τῆς ἀρχαίας εὐταξίας τῆς Ε'κ-
κλησίας. Σημειώματα εἰς τὸς ψαλμὸς καὶ εἰς τὴν πεντατευχον καὶ ἄλλα
πολλά. Γ'δε περὶ αὐτῦ τὴν Γ'ςορ. τῶν πεπαιδευμ. Εὐρωπ. Η'μερολόγιον
τῦ Γρεβῦ, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Β'.

Γ'ωάννης Κασίνις

§. 29. Γ'ωάννης Κασσίνης Γ'ταλὸς πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ
καὶ θεολογίᾳ, ὁ πλέον περίφημος μαθηματικὸς καὶ ἀςρονόμος τῦ καιρῦ τυ.
Ε'γραψε πλῆθος Α'ςρονομικὰ καὶ Μαθηματικά· Γ'δε τὸν Νικέρωνα Τ. Β'.

Γ'ωάννης Λόκκιος.

§. 30. Γ'ωάννης Λόκκιος Α'γγλος περίφημος ἔντε τῇ φυσικῇ, Ιατρικῇ
καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, περὶ τῦ ὁποίυ λέγει ὁ Συνδενχάμιος ἦτως· Γ'ωαννης Λοκ-
„ κιος τῦ ὁποίυ διὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ διακριτικὸν, εἴτε διὰ τα παλαια, ἢ-
„ γεν χρησὰ ἤθη μετὰ βίας πίςευω νὰ εὑρεθῇ ἀνώτερος μὲν μεταξυ των
„ ἀρχαίων, ὁμοιοι δὲ βέβαια ὀλιγώτατοι. Ε'γραψεν ἐπιςολὰς καὶ ἀπο-
λογίας περὶ ἀνεξιθρησκείας, παράφρασιν εἰς τὰς ἐπιςολὰς πρὸς Κορινθίυς,
Γαλάτας, Ρ'ωμαίυς, καὶ Ε'φεσίυς, τρόπον τῦ ὁδηγεῖσθαι εἰς τὴν ἔρευναν τῆς
ἀληθείας, περὶ πολιτικῆς διοικήσεως, περὶ παίδων ἀγωγῆς βιβλίον ἐξαιρε-
τον. Τὰ ἐγκριτώτερα ὅμως, τὰ ὁποῖα νομίζονται καὶ κορυφὴ τῶν φιλοσό-
φων καὶ θεολόγων (ἂν ἐξαιρέσωμεν ὅμως τινὰς αἱρετικὰς δόξας ὁπῦ εἰς αὐτὰ
ἔσπειρεν ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται) εἰσὶ, τὸ περὶ ἀνθρωπίνης νοήσεως, ὁ λογικὸς
Χριςιανισμὸς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδείχνει ὅτι ἡ Χριςιανικὴ θρησκεία, καθ' ὡς
εὑρίσκεται εἰς τὰς Γραφὰς δὲν εἶναι πρᾶγμα πλέον λογικόν. Γ'δε περὶ αὐ-
τῦ τὸν Κλέρκιον, βιβλιοθ. Ε'κκλ. Τ. ς'. ἀριθ. έ. σελ. 342.

Γ'ωάννης Βόννας.

§. 31. Γ'ωάννης Βόνας Καρδινάλις Γ'ταλὸς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμα-
θὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, καὶ Λατινικῆς διαλέκτυ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ
φιλοσοφίᾳ, ἱερᾷ θεολογίᾳ, καὶ Ε'κκλησιαςικῇ ἱςορίᾳ. Ε'γραψε πολλὰ καὶ
ἐξαίρετα βιβλία ἐξ ὧν εἰσὶν περὶ θείας ψαλμῳδίας, ἐγχειρίδιον περὶ τῶν
διαφό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διαφορων ῥητων, πασων των Ἐκκλησιων ἐν τῳ ψάλλειν τας ἱερας ἀκο... ἤτε ἁρμονία τῆς ψαλμῳδησης Ἐκκλησίας, βιβλίον πλῆρες μαθήσεως ... γνώσεως, Ὀδηγία πρὸς τὸν ἁρμονόν· Ἀλλὰ τὸν πρῶτον τόπον ἔχει ἡ ... θροισις τῶν λειτουργικῶν πραγμάτων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδείξας ὅτι ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία εἰς τὰς ὀκτὼ πρώτας αἰῶνας ἐμεταχειρίζετο ἄρτον ἔνζυμον ἐν τῇ ἱερᾷ μυσταγωγίᾳ, ἤγειρε πολλὰς κατ' αὐτῆ. μάλιστα τὸν περίφημον Μαβιλλώνιον, καὶ τοσην ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Δύσιν αὐτὴ ἡ δόξα τῆ Καρδινάλ Βόννα, ὡσε ἠναγκάσθη εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τῆς βίβλε, νὰ τυπώσῃ καὶ μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐκήρυξεν ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐδύνετο νὰ εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ ἔνζυμος, καὶ ὁ ἄζυμος ἄρτος κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν καιρῶν, τῶν τόπων, καὶ τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τί ὑπόκεινται οἱ συγγραφεῖς ὅταν γράφωσι περί τινος ὕλης ὅπῆ κρέμεται ἀπὸ τὴν γνώμην τινῶν φρατοριδίων καὶ καλογηριδίων; Ἂν ἔλαβε πολλὰς ἀντικειμένας, ἦρε καὶ πολλὰς συμβοηδὰς ἔ ὁμογνωμῶντας, οἵτινες, καὶ ἔγραψαν πρὸς διαυθέντευσίν τε· ἴδε πλατύτερον τὸν Ματζκκέλην Τ. Β'. μέρ. Γ'. σελ. 1515. τὸν Νικέρωνα Τ. Ι'. τὸν Ἐγγ; ἐν τῇ πεπαιδευμένῃ Πορφύρᾳ Τ. Γ'. βιβλ. ς'. σελ. 504. τὸν Βερτολόττην εἰς τὸν βίον τε· τὸν Δεπῖνον ἐν τῇ Νέᾳ βιβλιοθ. τῶν Ἐκκλησιας. συγγραφ. Τ. ΙΗ'. σελ. 20. Αὐγιεῖνον Ὀλδοῖνον ἐν τῇ ἐξακολουθήσει τῆ Κιακονίε, τὸν Μορέριον ἐν τῳ ἱστορικῷ Λεξικῳ, καὶ ἄλλες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ Μαχμὲτ, ἢ Μωάμεθ Ε'. Ὀσμάνε Γ'. Μεσαφᾶ Γ'. τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσαντινεπόλεως, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ τε Χριςε Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Μαχμὲτ ἢ Μωάμεθ Ε'. Αὐτοκράτωρ Ὀνατολῆς ἀπὸ Χ. Γ. 1730.

Ἀφ' ἧ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τε Ἀχμὲτ, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσαντινεπόλεως Μαχμὲτ ἢ Μωάμεθ Ε'. ἠθέλησεν ἐν πρώτοις νὰ εὐχαριςήσῃ τὸν Χαλὶλ ἀπὸ τον ὁποῖον ἐγνώριζε τὸ βασίλειον, ὅθεν τὸν ἠρώτησε ποίαν χαριν ἐζητᾶσεν, ἀλλ' αὐτὸς πονηρὸς ὢν, ἀποκρίνεται, „ ἐγὼ ἀπέλαυσα τὸ ποθούμενον, δηλαδὴ να ἰδῶ τὸν Σελτάνον Μαχμὲτ „ Αὐτοκρατορα τῶν πιςῶν Ὀθωμανῶν, μ' ὅλον τᾶτο ἄλλην χάριν δεν ἐπι- „ θυμῶ ἀπὸ τὴν ἄκραν ἀγαθότητα τῆς βασιλείας σε, εἰμὴ να ἀσυκω- „ θῶν ὅλα τὰ νέα βάρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦσαν πεφορτωμένοι οἱ ὑπήκοοι „ τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας τε ἀδελφε σε. " Ἤρεσε τοιᾶτος λόγος τῷ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ατορι, καὶ εὐθὺς ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ νέα βάρη, ἐξελάφρυνε τὸν ..., ἀλλὰ καὶ ἀντάμευσεν ὅλως ἐκείνως ὅπῦ ἐσύντρεξαν εἰς τὸν ἀναβι... ἐάν τυ, προσάζοντας νὰ διαμοιραθῶσι πολλὰ ἄσπρα κοινῶς εἰς ὅλως, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ καθ' εἷς εὐχάριστος εἰς τὴν κατοικίαν τυ. Ὁ ἐπισάτης τῦ βασιλικῦ θησαυροφυλακίυ διὰ νὰ μὴν ἐγγίξῃ τὸ θησαυροφυλάκιον, καὶ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ περισσότερον τὸς ἐπαναστάτας, ἐσύναξε τὰ εὑρεθέντα εἰς τὰς οἰκίας τῦ βασιλικῦ ἐπιτρόπυ, καὶ λοιπῶν ὅπῦ ἐθανατώθησαν, τὰ ὁποῖα ἐσυμποσῦντο σχεδὸν τεσσαράκοντα μιλιόνια γρόσια, καὶ μὲ αὐτὰ ἄρχισε νὰ πληρώνῃ. Ὁ Χαλὶλ ὅμως ἔκαμε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον τυς. Ὄχι μόνον ὅσοι ἔλαβον τὰ ἅρματα εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ πλῆθος χωλῶν, τυφλῶν, γερόντων καὶ γυναικῶν ἦλθον. Ὁ θησαυροφύλαξ μὲ εὔμορφον τρόπον τῦ παρασαίνει πῶς εἰς τῦτο γίνεται ἀδικία εἰς τὸν βασιλέα, μάλιστα δὲν ἔφθανεν ἅτε ὅλος ὁ βασιλικὸς θησαυρὸς, ὁ Χαλὶλ ὀργισθεὶς ἀποκρίνεται μὲ αὐθάδειαν πῶς δὲν ἀνήκυσιν εἰς αὐτὸν, καὶ εὐθὺς προσάζει καὶ καταξεσχίζυσιν εἰς κομμάτια τὸν θησαυροφύλακα.

§. 2. Ἐ'καταλαβεν ὁ Μαχμὰτ ἀπὸ τοιαύτην αὐθάδειαν τῦ Χαλὶλ πῶς ἕως ὅπῦ οἱ ἀποσάται κρατῦσι τὰ ἅρματα δὲν θέλει ἡσυχάσει, ἀλλ' ἐφοβεῖτο νὰ δώσῃ μίαν τοιαύτην προσαγὴν, ὅθεν ἐσοχάθη μὲ τὸ ἤμερον νὰ κερδίσῃ τὸν Χαλὶλ, διὸ τον κράζει καὶ τῦ λέγει πῶς ἐξ ἀποφάσεως θέλει νὰ τῦ δώσῃ κανένα μέγα ὀφίκιον εἰς ἀνταμοιβὴν, αὐτὸς ὅμως δὲν ἔσερξεν ἀλλ' ἐπρόσφερεν ἕνα μικρὸν κατάλογον, ζητῶν τὸν θάνατον ὅλων ἐκείνων ὅπῦ εἶχαν κακῶς διοικήσει τὸ βασίλειον, ἀποκρινόμενος εἰς τὸν Αγᾶν τῶν Γιανιτζάρων ὅπῦ συμβυλευτικῶ τῷ τρόπω ἔλεγε τῷ βασιλεῖ, νὰ τὸν δώσῃ ἑκατὸν χιλιάδας φλωρία, καὶ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ ὅπῦ ἤθελεν, ὅτι δὲν χρειάζεται ἄσπρα, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς Κωνσαντινόπολεως ἦσαν εἰς τὴν ἐξυσίαν τυ. Εἰς τόσον κατηντησεν ἡ τόλμη τῦ Χαλὶλ ὅπῦ ὅταν ὁ Μαχμὰτ ὑπῆγε νὰ ζωσθῇ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ῥομφαίαν κατὰ τὴν συνηθειαν τῶν Αὐτοκρατόρων, ὁ Χαλὶλ ὑπήγαινεν ἐμπρὸς τῦ Μαχμὰτ, ἐνδεδυμένος τὸ συνηθισμένον τυ ἡπειρωτικὸν φόρεμα, ῥίπτωντας εἰς τὸν λαὸν ἕως πεντήκοντα πουγγία φλωρὶ, εἰς καιρὸν ὅπῦ οἱ ἄλλοι Αὐτοκράτορες μόνον δώδεκα· μόνος τυ ἐδιώρισεν εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ὀφίκια ἐκείνης ὅπῦ ἤθελεν. Ὅθεν ἠναγκάσθη ὁ Μαχμὰτ νὰ κάμῃ συνθήκας μὲ τὸς ἐπαναστάτας καὶ ὑπέγραψαν τῇ πρώτῃ Ὀκτωμβ. ὅτι ὁ Μαχμὰτ νὰ μὴν ἐνοχλήσῃ τινὰ ἐξ αἰτίας τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ αὐτοὶ νὰ βάλωσι κάτω τὰ ἅρματα, νὰ ἔχωσιν ὅμως τρία φλάμπουρα πάντοτε ἁπλωμένα, διὰ νὰ ἠμποῦν νὰ διαυθεντευθῶσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Μ' ὅλον τῦτο δὲν ἡσύχαζαν, ἀλλ' ἠκολούθουν νὰ κλέπτωσι τὰ σπήτια καὶ ἄλλας ἀταξίας νὰ πράττωσι, μάλιστα ὑποπτευθέντες πῶς μέρος τῦ πλήθυς τῦ Κιαγιὰ νὰ ἦτον κρυμμένον εἰς τὸ σπήτι ἑνὸς Χριστιανῦ Μανολάκη πρωτομάστορος τῶν γκιαούρδων, ἐδιαγούμησαν

τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν οἰκίαν τε, καὶ ἠναγκάσθη ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος νὰ προσρεξῃ εἰς τὴν
πίστιν τῦ Χαλίλ.

§. 3. Τότε εἶδεν ὁ Μαχμὲτ ὅτι μὲ τὸ γλυκὺ καὶ ἥμερον δὲν ἐδύνατο
το νὰ τὰς ἡσυχάσῃ, ἐσχάζεται διὰ τῦτο τὴν ἀπάτην. Δοκιμάζει μὲ
κάθε τρόπον νὰ ξεχωρίσῃ τὰς Γιαννιτζάριδες ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἐπαναστά-
τας, ὕστερον προσκαλεῖ τὸν Χαλὶλ καὶ τὰς πρώτας τε πίστεις εἰς τὸ Δι-
βάνι μὲ πρόφασιν νὰ εὑρεθῶσι καὶ αὐτοὶ νὰ εἰπῶν τὴν γνώμην τες εἰς τα
ἀνήκοντα τῦ βασιλείε. Αὐτοὶ ἐμπιστευθέντες καὶ χαίροντες διὰ τοιαύτην
τιμὴν ἦλθον εἰς τὸ Διβάνι, ὅπε ἀπεκεφαλίσθησαν, καὶ ἐρρίφθησαν τὰ
σώματά τες ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον, ὅθεν οἱ ἐπαναστάται τρομάξαντες εἰς
τὸ ἀνέλπιστον διεσκορπίσθησαν, καὶ μέρος ἐφονεύθησαν, καὶ ἕτως ἐφάνη
πάλιν ἡ εἰρήνη εἰς Κωνσταντινάπολιν. Ἄξιος σημειώσεως εἶναι μία πράξις
τῦ Χαλὶλ, ἥτις ἐν ταὐτῷ ἀποδείχνει καὶ τὴν τόλμην τε καὶ τὴν γεν-
ναιότητά τε. Χριστιανός τις Γιαννάκης καλούμενος, χρεωπόλης εἶχε πρὸ χρό-
νων δανείσει τῷ Χαλὶλ δύω γρόσια, ἅτε ποτὲ τα ἐζήτησεν. Ὁ Χαλὶλ
εἰς ἀνταμοιβὴν τὸν κράζει καὶ τὸν δίδει χίλια φλωρία ἐπειδὴ δὲν τᾦ ἐζή-
τησε τὰ δυω γρόσια, μάλιστα τὸν ἔδιδε καλὸν κρέας εἰς τὸν καιρὸν τῆς
ἐπαναστάσεως. Ὁ Γιαννάκης εὐχαριστῶν δὲν ἤθελε νὰ τὰ λάβῃ, ὅθεν
ἐρωτῶντας τὸν ποίαν χάριν νὰ τὸν κάμῃ, ἀπεκρίθη, νὰ τὸν βάλῃ Αὐ-
θέντην εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἂς εἶναι, λέγει ὁ Χαλὶλ, καὶ εὐθὺς τὸν πέμ-
πει εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, ὅσις θέλωντας καὶ μὴ θέλωντας
ἔπρεπε νὰ τὸν ψηφίσῃ διὰ ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας, καὶ νὰ λάβῃ ὁ Γιαν-
νάκης ὅλας τὰς τιμὰς ὡς αὐθέντης, ὄχι μόνον εἰς τὴν βασιλικὴν Αὐλὴν,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀπὸ τὸν τότε Πατριάρχην καὶ μητροπο-
λίτας. Τοιαύτη ὅμως ὀνειρευομένη ἡγεμονεία τᾦ Γιαννάκη, ὡς ὄναρ διε-
λύθη, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶχε χρήματα ἀρκετὰ διὰ τα συνηθισμένα δῶρα
ὁπᾦ προσφέρωσιν οἱ Ἡγεμόνες, ὅταν ἐκλέγονται, ὅθεν ἀντὶ νὰ ἀναβῇ εἰς
τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας, ἐμβῆκεν εἰς φυλακήν.

§. 4. Μετὰ βίας ἠλευθερώθη ὁ Αὐτοκράτωρ τοιαύτης ἐπαναστάσεως, *Ἑτέρα Ἐπανάστασις.*
καὶ ἐγείρεται ἑτέρα, διὰ παρακινήσεως τῆς δυγατρὸς τᾦ πρώην Αὐτοκρά-
τορος Ἀχμὲτ, καὶ γυναικὸς τᾦ θανατωθέντος ἐπιτρόπε, ἥτις διὰ νὰ ἀναβι-
βάσῃ πάλιν τὸν πατέρα της εἰς τὸν θρόνον, καὶ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον
τᾦ ἀνδρός της, ἐκίνησε πολλὰς Γιαννιτζάρας, οἵτινες ἔτρεχον εἰς τὴν πόλιν,
ἁναπτοντας πυρκαϊὰς, φονεύοντες πολλὰς καὶ κερδεύοντες τὰ σπίτια, εἰς τὴν
ὁποίαν ἐπανάστασιν ὑπέρεραν πολλὰ κακὰ οἱ Χριστιανοὶ, πρᾶγμα ὁπᾦ δεν
εἶχε συνέβη πρότερον. Δι' ἐπιμελείας δὲ τᾦ ἐπιτρόπε Οσμὰν Τοπάλ,
ἤτοι χωλᾦ ἔπαυτε τελείως αὐτὴ ἡ ἐπαναστασις, ἅτε ἠκόσθη πλέον ὄνομα
ἐπαναστάτε. Ἀσφαλισθεὶς δὲ ὁ Μαχμὲτ εἰς τὸν θρόνον, καὶ μὴ φοβούμενος *Κατορθώ-*
πλέον ἐπανάστασιν, ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν διοίκησιν, διορίζωντας νόμες αὐστηρὲς *ματα τᾦ*
ἐναντίον ἐκείνων ὁπᾦ ἐτολμῆσαν νὰ συγχύσωσι τὴν εἰρήνην τῆς πόλεως· ὕστερον *Μαχμὲτ.*
θέλοντας νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὅρια τῆς βασιλείας τε ἐκήρυξε πόλεμον ἐναντίον τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ας καὶ Γερμανίας, εἰς τὸν ὁποῖον πόλεμον ἐβιώχθησαν οἱ Γερμανοὶ ...τὸ μέρος τῆς Βλαχίας ὁπῦ εἶχον κυριεύσει. καὶ ἔγινεν ἡ εἰρήνη τῷ ...9. κερδίζοντες οἱ Ὀθωμανοὶ τὸ Βελιγραδι, τὸ ὁποῖον εἶχον κυριεύσει οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ τῦ Ἀχμέτ. Ἐπολέμησε καὶ τὸς Πέρσας, καὶ εἰρήνευσε μὲ ὀλίγον κέρδος· ὅσως δὲ πολέμως ἔκαμε πάντοτε ἦτον ἀναγκασμένος εἰς τῦτο, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦτον φύσει ἥμερος, ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην, καὶ ἀποφεύγων κάθε τὶ ὁπῦ ἐδύνετο νὰ συγχίσῃ τὰς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης. Μάλιστα διὰ νὰ ...ερώσῃ φιλίαν μὲ ὅλα τὰ βασίλεια τῆς Εὐρώπης, ἠθέλησε νὰ στείλῃ πρέσβεις εἰς ὅλας τὰς βασιλεῖς ὁπῦ ἔχεν πρέσβεις εἰς Κωνσταντινόπολιν, κατὰ τὴν τάξιν τῶν Εὐρωπαίων. Τῦτο ὅμως δὲν ἐφάνη ἀρεσὸν καὶ εὔλογον εἰς τὸ Διβάνι, ὅθεν δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ὕστερον δὲ ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἐτελεύτησε, ζήσας ἔτη μδ'. ἐξ ὧν ἐβασίλευσεν κδ'. Ἴδε περὶ αὐτῦ τὴν ἐτήσιον Ἱστορίαν, τὴν Ἱστορίαν τῶν ἐν Κωνσταντινοπόλει ἐπαναστάσεων, καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Κίννας Τ. Η'. σελ. 278.

Ὀσμάνης Γ'. Αὐτοκρά. Κωνσταντινοπόλεως ἀπὸ Χ. Γ'. 1754.

§. ς. Μετὰ τὸν θάνατον τῦ Μαχμὰτ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινοπόλεως πρὸς τὸ τέλος τῦ 1754. Ὀσμάνης Γ'. ὁ ἀδελφός τυ, βασιλεὺς ἥμερος, γλυκύς, σώφρων, ἀγχίνους, εἰρηνικὸς καὶ φιλάγαθος, ὅλος δι' ὅλα καταγινόμενος εἰς τὸ νὰ κατασήσῃ εὐδαίμονας τὰς ὑπηκόυς τυ. Εὐθὺς ὁπῦ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἐμιμήθη τὴν γνώμην τῦ πρὸ αὐτῦ αὐτοκρατορήσαντος, νὰ μείνῃ δηλαδὴ εἰρηνικὸς, καὶ ἐβεβαίωσε περὶ τύτυ ὅλας τὰς βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, ὕστερον ἐδίωξε ὅλας τὰς μίμας καὶ πυγμαίας ὁπῦ ὁ Μαχμὰτ ἔτρεφεν εἰς περιδιάβασίν τυ, ὡς ἀναξίας τῇ μεγαλειότητι ἑνὸς Αὐτοκράτορος καὶ τῇ αὐτῦ κλίσει, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς τὸν καιρὸν ὁπῦ ἦτον σφαλισμένος εἰς τὸ βασιλικὸν παλατιον κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ὀθωμανῶν, εἰς τὸν ὁποῖον καιρὸν ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν καλητέρων συγγραφέων Ὀθωμανῶν, Ἀράβων, καὶ Περσῶν, ἐπειδὴ ἦτον δόκιμος εἰς αὐτὰς τὰς τρεῖς διαλέκτυς. Εἶχε μέγαν ζῆλον διὰ τὴν θρησκείαν τυ, ζῆλον ὅμως ὁπῦ δὲν τὸν ἐκατάξανε ἐχθρὸν καὶ διώκτην τῶν Χριστιανῶν, τὰς ὁποίυς μάλιστα ἠγάπα. Ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὅταν ἐπήγανε νὰ ζωσθῇ τὴν Αὐτοκρατορικὴν βομφαίαν, ἐκοίταζε τρυγύρω εἰς τὸ πολυάριθμον πλῆθος, καὶ ὅταν ἔβλεπε τινὰ Εὐρωπαῖον τὸν ἐχαιρετᾶσε μὲ μεγάλην φιλανθρωπίαν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πολλοὶ ἐσυμπέραναν πῶς θέλει φανῇ ἥμερος πρὸς τὺς Χριστιανὺς, καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἠπατήθησαν· διότι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Αὐτοκρατορίας τυ, ἔδωκεν αὐξήσεις προσαγὰς εἰς τὸν ἐπίτροπον τῆς βασιλείας, καὶ λοιπὺς ὑπηργὺς, νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ ἐνοχλήσῃ τὺς Χριστιανὺς εἰς τὸν καιρὸν τῆς Αὐτοκρατορίας τυ, ἤτε διὰ τὴν θρησκειαν, ἤτε δι' ἄλλην αἰτίαν νὰ ζημιωθῶσι ποτὲ εἰς τὰ ὑπάρχοντά τυς, καὶ δίκαιά τυς. Ἀλλ' ὀλίγον καιρὸν ἐχάρησαν οἱ Χριστιανοὶ τοιαύτην εὐγένειαν τῦ Αὐτοκράτορος διότι ἐτελεύτησε ταχέως τῷ 1757. Σεπτεμβρ. ιή. αὐτοκρατορήσας χρόνυς δύο, μῆνας ὀκτὼ καὶ ἡμέρας ε'. ζήσας χρόνυς ἑξήκοντα.

§. 6.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 6. Ε'πὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῦ Μαχμὺτ, ἐξωρισθέντος [illegible] νακαλεῖται εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον Ἱερεμίας Γ'. ἀλλ' ὅμως ἀ[illegible] τὰς Α'ρχιερεῖς· φθάσας δὲ εἰς Κωνσταντινόπολιν ἐζήτη ἀπὸ αὐτὰς βο[illegible] θειαν διὰ να πληρώσῃ τὰ χρέη καὶ ἔξοδα, καὶ πάντες ὑπέσχοντο ἐν λόγοις, ἀλλὰ δὲ ἐμπράκτως, ἐπειδὴ ὁ σκοπός τως ἦτον νὰ εὕρωσιν εὐκαιρείαν νὰ τὸν ἐξωρίσωσιν εἰς τὸ Σινᾶ. Μαθὼν ὁ Ἱερεμίας ἀπὸ τὰ τὸν σκοπόν τως, ὑπεσχέθη τῷ ἐπιτρόπῳ τὰ συνήθη χρέη. Προ[illegible] νωντας δὲ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον, καὶ ὑποπτευόμενος τὰ ἐναντία, ἔπεσεν εἰς τοιαύτην μελαγχολίαν καὶ λύπην, ὥστε τὸν ἐκτύπησεν ἀποπληκτικὸν παθος, ἀλλὰ προφθάσασα ἡ βοήθεια τῶν ἰατρῶν, ἐφόρεσε τὴν Πατριαρχικὴν ἀλιργίδα, καὶ ἡμιθανὴς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἐφέρθη. Τότε οἱ μὲν φίλοι τὰ καὶ βοηθοὶ ἐμετανόησαν, οἱ δὲ τῦ Παΐσίε ἔχαιρον, καὶ μὲ πολλὰ χρήματα λαμβάνεσιν ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον τὴν κάθοδον αὐτῦ, καὶ ταχυδρόμως ἔπεμψαν εἰς Κύπρον ὅπε ἦν ὁ Παΐσιος, ἵνα προφθάσῃ τὸ ἀγλιγορώτερον, ὅσις ἐλθὼν ἐκάθησεν εἰς τὴν οἰκίαν τῦ Πρέσβεως τῶν Φιαμίγκων, πάσχων καὶ ἀγωνιζόμενος τὴν ἔξωσιν τῦ Γερεμίε, ὁ ὁποῖος προσδραμὼν τῷ ῥιφετίῳ τῶν γυναράδων, καὶ τῦ πλήθες, δὲν ἔχασε τὰς ἐλπίδας τε. Ε'τυχεν ὁ μετὰ πολὺ καὶ ἐχώρευσεν ἡ ἐπαρχία τῆς Ρ'όδε, ὁ δὲ ἐπίτροπος προσαζει τὸν Ἱερεμίαν να χειροτονήσῃ Ρ'όδε τὸν τῦ Σκευοφύλακος διδάσκαλον Ναθαναὴλ, ἀλλ' ὁ Ἱερεμίας προεβίβασε τὸν ἀνεψιὸν αὐτῦ ἀποκριθεὶς ὅτι πρὶν τῦ ὁρισμῦ ἐγένετο. Ο'ργίσθη ὁ ἐπίτροπος, καὶ ἔδωκεν ὁρισμὸν ἵνα ἐκλέξωσι Πατριάρχην ὅποιον ἤθελαν, καὶ ἡ πρώτη ἐπαρχία ὁπῦ νὰ χειρεύσῃ νὰ δοθῇ τῷ Ναθαναὴλ. Α'ποθανόντος τότε τῦ Χαλκηδόνος, τῦ μόνε φίλε καὶ βοηθῦ τῦ Ἱερεμίε, μετετέθη ὁ Α'γχίαλων, εἰς τῶν φίλων τῦ Παΐσίε εἰς Χαλκηδόνα, καὶ ὁ Ναθαναὴλ εἰς Α'γχίαλον· ὁ δὲ Ἱερεμίας ἀδύνατος ὢν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, καὶ διαβληθεὶς ὡς ἀδυνατεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς πίζεως ἡμῶν, ἔλαβαν οἱ ἀρχιερεῖς δεύτερον ὁρισμὸν ἵνα ἐκλέξωσιν ὅποιον ἤθελαν, ὅθεν τὸν μὲν Ἱερεμίαν πατριαρχεύσαντα μῆνας ἑπτὰ ἔπεμψαν εἰς τὴν Λαύραν ὅπε καὶ ἀπέθανε, τὸν δὲ Νικομηδείας Σεραφεὶμ ἀνεβίβασαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῷ 1733.

Γερμίας Γ'. τὸ Β'.

§. 7. Σεραφεὶμ Νικομηδείας ὁ ἐξ Α'καρνανίας, ἀνὴρ ἦν πρᾶος, μαθήσει καὶ σοφία πεπαιδευμένος, ἐς ἄκρον δὲ ὑποκριτὴς, καὶ καλογηρικὸς, ἐπειδὴ καὶ τοιῦτος ἔπρεπε να εἶναι διὰ νὰ ἀρέσῃ τοῖς ἀρχιερεῦσι, ὅθεν ὅλοι τὸν ἀγαπῶσαν πρὶν πατριαρχεύσῃ, ὕστερον διὰ τὸ εὐμετάβλητον τῆς γνώμης τε ἐμισήθη, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῦ νέε ἔτες 1734. ἐξερχομένε τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ σαραγιον μὲ συνωδίαν πολλῶν κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀγνώριστός τις ὁρμήσας τὸν ἐκτύπησε μὲ μίαν μάχαιραν, θέλωντας νὰ τὸν θανατώσῃ· τὸ πλῆθος δὲ τὸν ἔπιασε, καὶ τὸν ἐφυλάκωσε, μάλιστα καὶ ἀπεκεφαλίσθη. Κινημένων δὲ τῶν Α'ρμενίων διὰ νὰ λάβωσι τὸν Α'γιον Τάφον, καὶ τὸ τῆς Ζωοδόχε πηγῆς ὕδωρ, καὶ μὴ συγκατανεύσαντος τῦ Πατριάρ-

Σεραφεὶμ Νικομη.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

[illegible]εἰς τοῦτο ἐμηνύθη αὐςηρῶς παρὰ τῦ Ἐπιτρόπυ δις, ἀλλὰ δὲν ἐσυγ-
[illegible]νευσεν, ὅθεν ὀργίθη ὁ Ἐπίτροπος. Τότε ὁ Καισαρείας Νεόφυτος ὁ
Πατμιος εὑρὼν εὐκαιρείαν, λαμβάνει τὴν Πατριαρχικὴν αξιαν, καὶ ἐξωρίζει
τὸν Σεραφεὶμ πατριαρχεύσαντα μῆνας δέκα, εἰς νῆσον Λῆμνον, ὅθεν ἀπελ-
θὼν εἰς τὸ ὄρος ἐκοιμήθη.

Νεόφυτ. Ε'. Καισαρ.

§. 8. Ἀναβὰς ὁ Νεόφυτος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ ὢν ἁπλᾶς, καὶ σχεδὸν ἀγράμματος, οἱ περὶ αὐτὸν ὡς ἤθελον τὸν ἐκίνεν, καὶ τὸν ἔπαιζον, ὅθεν ὅλα ὅσα ἡ Σύνοδος ἐδιάττατε, καὶ ἀπεφάσιζεν, αὐτοὶ τὰ ἀθετῦσαν, καὶ τὰ ἀνέτρεπον, διὰ τῦτο ἀγανακτῆσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἐποθῆσαν τὸν καταβιβασμόν τε. Εὐτυχέντων τότε τῶν κατὰ Ῥωσσίας, καὶ Γερμανίας Ὀθωμανικῶν ςρατευμάτων, ἡσύχαζαν οἱ ἀρχιερεῖς, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐπίτροποι τῆς βασιλείας εὑρίσκοντο μακρὰν τῆς Κωνςαντινοπόλεως, μάλιςα ὁ Παΐσιος ὁπῦ διέτριβε τότε εἰς Βλαχομπογδανίαν, ἀλλ' εὐτυχέντων τῶν Ῥώσσων, καὶ πλησιασάντων εἰς Μολδαβίαν, ἔλαβεν ἄδειαν ὁ Παΐσιος ἀπὸ τὴν Σύνοδον καὶ πατριάρχην, να ἔλθῃ εἰς Κωνςαντινόπολον, ὅπυ εἶχε τιμὴν, βοήθειαν καὶ δεξίωσιν, ὑςερήμενος μόνον την πατριαρχείαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὕςερον ἐλαβε δια δευτερον, καταβιβαθέντος τῦ Νεοφύτυ μετὰ ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἑπτὰ Πατριαρχείας.

Παΐσιος Β'. τὸ Β'.

§. 9. Εὐθὺς ὁπῦ ἔλαβε την Πατριαρχείαν ὁ Παΐσιος, ἐνθυμέμενος τὰ παρελθόντα γινώσκων τὸ εὐμετάβλητον τῶν πραγμάτων, καὶ ὑποπτεύομενος ταχὺν τον ξεπεσμόν τε, ἐδιοίκει ἐχὶ ὡς ποιμὴν, ἀλλ' ὡς λύκος ἵνα συνάξῃ χρήματα, ὅθεν εὑρὼν πάλιν ὁ Νεόφυτος εὐκαιρείαν, ὁπῦ ἦτον κρυμμένοι διὰ φόβον, καταβιβάζει τὸν Παΐσιον ὕςερον ἀπο ἔτος ἓν καὶ μῆνας ἑπτα καὶ λαμβάνει την Πατριαρχείαν. Ἐφυλακώθη ὁ Παΐσιος, ἀλλα μὲ ς. πυγγεῖα ἐλευθερώθη καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Γιάσιον. Οἱ δὲ περὶ αὐτὸν εὗρον γυναῖκα τινὰ Ζωὴν, ἔχυσαν την εἴσοδον τῦ γυναικῶνος τῦ ἐπιτρόπυ, καὶ ὑποσχεθέντος τῷ ἐπιτροπῳ ς. πυγγεῖα, ἔφεραν πάλιν τὸν Παΐσιον εἰς Κωνςαντινόπολιν. Ἕως τόσον ὁ Νεόφυτος ἁπλᾶς ὢν, καὶ ἀπατώμενος ἀπὸ τυς ὁρκυς τῶν φίλων τῦ Παϊσίυ, ὅτι ὃ θέλει πλέον τὸ πατριαρχεῖον, ἐκάθητο χωρὶς φροντίδα καὶ φόβον· Ἀλλ' ὁ Παΐσιος τὸν καταβιβαζει τῦ θρόνυ μετὰ ἑνδεκα μηνῶν πατριαρχείαν, καὶ τὸν ἐξωρίζει εἰς Πάτμον, ὅπυ καὶ ἐτελευτησε.

Νεόφυτος τὸ Β'.

Παΐσιος Β'. τὸ Γ'.

§. 10. Ἐπαναλαβὼν δὲ τὸ γ'. ὁ Παΐσιος την Πατριαρχείαν τῷ 1744. ἄρχησε νὰ κατατρέχῃ τυς ἐναντίυς, οἵτινες διέβαλλον αὐτὸν, καὶ ἔμελλον να τὸν καταβιβάσωσιν ἂν δὲν ἤθελε προσρέξῃ μὲ πολλὰ χρήματα πρὸς τὸν ἐπίτροπον. Τότε διὰ νὰ ἔχῃ βοηθὸν τὸν Δέρκων Σαμουὴλ, προεβίβασεν αὐτὸν ἵνα ἔχῃ την ςάσιν καὶ τάξιν μετὰ τὸν Χαλκηδόνος, τὸν δὲ Γαβριὴλ Χαλκηδόνος ἐξώρισεν εἰς Κύπρον, καὶ μετατίθεται εἰς τὸν Χαλκηδόνος Θρόνον Γ'ωαννίκιον Πεκίη Βυζάντιον, ὡς δυνατὸν διὰ τὰς συγγενεῖς αὐτῆ. Ὁ δὲ πρώην Χαλκηδόνος Γαβριὴλ, λυτρωθεὶς ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, κινεῖται κατὰ τῦ Παϊσίυ, ὅθεν καὶ δευτερον ἐξορίζεται εἰς Ἄ"θω, ὅπυ καὶ ἐκινδύνευσεν ἀπάτῳ

ἵνα

ἵνα θανατωθῇ, ἀλλὰ φεύγων τὸν κίνδυνον, καὶ τὴν ἐξορίαν, ἄρχισε [illegible] σιος νὰ φοβῆται πολύ. Λοιπὸν συχάζεται μὲ τοὺς λοιποὺς ἀρχιερεῖς τὸν ποτε ἀκυσθέντα φοβερὸν καὶ τρομακτικὸν ὅρκον, δηλαδὴ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς μετὰ τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχὴν, τριπόδῳ εἰς τὸ μέσον τεθέντος, μετὰ τῶ Εὐαγγελίῳ, τὸν φρικτὸν ἐκεῖνον ὅρκον ἐπροφέραν, ἀσπαζόμενοι τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ὀμνύοντες, ἀρχινῶντας πρῶτος ὁ Παΐσιος. Δύνασαι δὲ ὅποιος θέλει νὰ ἰδῇ τὸν σκοπὸν καὶ τὰ κεφάλαια τῶ παρόντος ὅρκου ἐν τῷ Πατριαρχικῶ Κώδηκι, καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας πολλῶν. Ἀλλ' ἐφύλαξαν αὐτὸν τὸν ὅρκον ἕως ἐξήλθον τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ὀρθοδόξου ἀνδρὸς, τῶ ταῦτα γράφοντος, καὶ κατέφαγον ἐκεῖνον ὡς οἱ ὄνοι τὰ λάχανα, μήτε θεὸν φοβηθέντες τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν, ὅτε ἀνθρώπους ἐντραπέντες, τοὺς ὁποίους εἶχον παρόντας, καὶ ἤκυσαν τὸν ὅρκον· διότι εὐθὺς ἄρχησαν ὁ Παΐσιος νὰ καταδιώκῃ πολλοὺς Ἀρχιερεῖς τῶ ἐναντίου μέρους, μάλιστα τὸν Φιλιππουπόλεως Θεόκλητον. Ὕστερον δὲ μὴ θελήσας νὰ δώσῃ τὸ ἐτήσιον δόσιμον, ὁποῦ πληρώνουσιν οἱ Πατριάρχαι, ἐμπιστευόμενος εἰς τὸν ὅρκον τῶν Ἀρχιερέων, ὅτι ἂν δέχονται ἄλλον Πατριάρχην, καὶ εἰς τοὺς συνωμότας του, ὀργισθὴ ὁ ἐπίτροπος, ἐνδύει τὴν Πατριαρχικὴν χλαμύδα τὴν Νικομηδείας Κύριλλον, τὸν δὲ Παΐσιον ἔτη 3. καὶ μῆνας 6. πατριαρχεύσαντα ἔβαλεν εἰς φυλακὴν τῷ 1748. τῇ 28. Σεπτεμ. καὶ τῇ ἑπομένῃ ἡμέρᾳ μετετέθη εἰς τὸν θρόνον, εἰς ἂν δὲν λογισθέντος τῶ ὅρκου· διότι ὁ Κύριλλος παρὰ τῶ Παΐσιου ὑποπτευόμενος ἔδωκεν ἔγγραφον ἔνορκον περιέχον, καὶ τὸ αὐτοκαθαίρετος, ὅτι ἂν φανταζεται τοιοῦτον, ἂν δὲ κινεῖται κατ' αὐτῶ, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐπ' Ἐκκλησίας ἐδέχθη τὸν αὐτὸν ὅρκον ὁποῦ πρότερον ἐδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς.

§. 11. Λυσρικῶς ἓν καὶ παρανόμως ὁ Κύριλλος Ε'. λαβὼν τὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον εὑρὼν ὑπὸ χρέος πουγγείων πεντακοσίων, ἐπεφόρτωσεν αὐτὸν ἄλλα πεντακόσια, καὶ ἔγινε τὸ χρέος τῶ κοινῶ πουγγεῖα χίλια. Αὐτὸς πρῶτος ἐποίησε καὶ τὴν συνήθειαν τῶ Μακαρετίου, ἤτοι τῆς κατ' ἔτος ἐπιβεβαιώσεως τῆς Πατριαρχείας, καὶ ἐπεκράτησε κατ' ἔτος νὰ δίδῃ ἡ Ἐκκλησία πότε μὲν εἴκοσι πουγγεῖα, καὶ πότε τριάκοντα. Φεῦ τῆς παρανομίας καὶ καταδρομῶν ἐκείνων τῶν Ἀρχιερέων, ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος, ἀσίδωτος ὢν τὸ πρῶτον, μάλιστα καὶ χρήματα λαμβάνων παρὰ τῶ Αὐτοκράτορος, ὡς ὁ Γενναδίου, Γσιδώρου καὶ Γωσὴφ, εἰς διάστημα σχεδὸν τριῶν ἐτῶν νὰ εὑρεθῇ ἐπιφορτωμένος ἕως χίλια πουγγεῖα. Ὡς τόσον ὁ Κύριλλος πρόσωπεῖον εὐλαβείας, καὶ πεπλασμένην ἁγιότητα ἔχων, ἐνομίζετο παρὰ τῶ πλήθους, ὡς ἅγιος, καὶ ὡς τύραννος ἐβιοίκει τὴν τῶ Χριστῶ Ἐκκλησίαν διὰ δύω ἔτη καὶ μῆνας ὀκτὼ, καὶ ἐκβληθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Χάλκην· ἀναβιβάζεται δὲ τὸ δ'. ὁ Παΐσιος τῷ 1751. Ὅμως δὲν ἠτύχαζεν ὁ Κύριλλος εἰς τὴν ἐξορίαν, ἀλλ' εὑρὼν εἰς τὰ περίχωρα τῆς Νικομηδείας ψευδομόναχον τινα πλάνον ὑποχρινόμενον ἀρετὴν καὶ ἁγιότητα, ἐμεταχειρίσθη αὐτὸν ὄργανον ὁ Κύριλλος κατὰ τῶ Παΐσιου, διεγείρων τὸν λαὸν κατ' αὐτῶ καὶ κηρύττων ὡς Ἀρμένιον, καὶ

Κύριλλος Ε'.

Παΐσιος τὸ Δ'.

Λατι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θρονα, καὶ ἐξῆται τῦ θρονυ ὁ Παΐσιος μετ' αἰσχύνης τυπτόμενος καὶ ἐξβιζόμενος ὑπὸ τῦ πλήθες· καὶ ἀντ' αὐτῦ ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον πάλιν ὁ Κύριλλος. Τόσον θόρυβον καὶ ταραχὴν ἐπροξένησεν ὁ Κύριλλος, εἰς τοιαύτην περίςασιν, ὥςε νομίμως ἐκρεμάθη, καὶ δύω τῶν ὀπαδῶν τε· καὶ ἤθελαν πολλοὶ κακοπάθει, ἂν ἡ Ἐκκλησία συμπονῦσα τὸ Χριςιανικὸν γένος δὲν ἐμεσίτευε μὲ ὑπερβολικὴν ποσότητα χρημάτων ἵνα τὰς ἐλευθερώσῃ.

Κύριλλος

§. 12. Κύριλλος τὸ Β'. εὐθὺς ὁπῦ ἔλαβε τὸ Πατριαρχεῖον διὰ νὰ χειροτονηθῇ εἰς τὸν θρόνον, ἐποίησε τὸ ἔθος τῆς κατ' ἔτος ἐπιβεβαιώσεως τῆς Πατριαρχείας, ἤτοι τὴν συνήθειαν τῦ Μακαρείε, καὶ ἐπεκράτησε κατ' ἔτος νὰ δίδῃ ἡ Ἐκκλησία πότε μὲν εἴκοσι, πότε δὲ τριακοντα τάλαντα, καὶ ηὔξησε τὸ χρέος τῦ κοινῦ ὑπὲρ τὰ χίλια τάλαντα. Εἰς τὴν πρώτην τε Πατριαρχείαν ὑπέκριπτε τὸ φαρμάκι τῶν αἱρέσεων τε, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀναιδῶς την ἐξέρασε, διότι ἐδοξαζε πῶς ὁ Θεὸς εἶναι παροχεὺς ἁπλῶς πάσης ἀσεβείας καὶ αἱρέσεως, ὅτι ἡ ἁγία Καθολικὴ καὶ Ἀποζολικὴ Ἐκκλησία δύναται νὰ σφαλῇ. Ἀναβαπτιζε παντας τὺς ἔξωθεν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας προσερχομένης Ἀρμενίας καὶ Λατίνης παρα τὴν Ἐκκλησιαςικὴν διάταξιν, καὶ κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποζόλων καὶ Οἰκυμενικῶν Συνόδων, ἐκάλει ἑαυτὸν εἶναι κεφαλὴν της Ἐκκλησίας, ἔλεγε πρὸς τύτοις εἶναι ἑαυτὸν ὑπὲρ την σύνοδον, ἔκρινε καὶ κατέκρινε μόνος πασαν ὑπόθεσιν. Μάλιςα περὶ τῆς ὑποθέσεως τῦ Ἀναβαπτισμῦ εὑρὼν τὴν γνώμην πάσης της Ἐκκλησίας ἐναντίαν, τόσην ἀνθίςασιν ἔδειξεν ὥςε ὁ ἴδιος Αὐτοκράτωρ Ὀσμὰν ἠθέλησε νὰ μάθῃ περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, καὶ εἰς ὀλίγα λόγια ἀπεφασισε· ἐν ταῖς περὶ Ὀθωμανικῆς θρησκείας διαφοραῖς, ὁ Μυφτὴς ἀποφασίζει κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῦ Ἀλκορανίε, οἱ Χριςιανοὶ ἔχυσι Πατριάρχην, καὶ ἂς ἀποφασίσῃ κατὰ την διδασκαλίαν τῦ Εὐαγγελίε, καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολίται ἂς ὑποταχθῶσιν, σὶ δὲ μὴ θέλοντες ἂς ἀναχωρησωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, καὶ ἂς μὴ συγχίζωσι τὴν πόλιν μὲ τας λογοτριβάς των. Ὕςερον δε ἀπὸ μίαν Πατριαρχείαν πέντε ἐτῶν, ἐξώθη τῦ θρονυ καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὸ ὄρος, ὅπυ μετανοήσας ἔζησεν τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς τε ὁσίως καὶ θεαρέσως.

Καλλίνικος Γ'.

§. 13. Μετὰ τα Κυρίλλου ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὁ Καλλίνικος Γ'. ὁ πρώην Προϊλάβε, ὄντινα οἱ ὀπαδοὶ τῦ Κυρίλλε συναχθέντες μὲ θόρυβον καὶ ταραχας καὶ ἔγοντες πλῆθος λαῦ εἰς την Ἐκκλησίαν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν οἰκτρῶς καὶ ἐλεεινῶς ἔτυψαν χαριζόμενοι τῳ Κυρίλλῳ, ἐπατριάρχευσε δὲ μῆνας ἓξ καὶ ὀκτὼ ἡμέρας.

Σεραφείμ Β'.

§. 14. Σεραφείμ ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως ψήφῳ καὶ γνώμῃ ἁπάντων τῶν Ἀρχιερέων πλὴν τινῶν· καὶ θελήσει παντὸς τῦ Χριςιανικῦ συςήματος, Ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν τῇ 29. Ἰυλίε 1757. διὰ δὲ τὸ ἀλαζονικόν τε, ἀκαταδεκτον καὶ ὑπέροχον ἐμισίθη ὕςερον παρὰ πάντων· καταβιβάζεται τῦ θρονυ καὶ πέμπεται εἰς τὸ ὄρος, ὅπυ δὲν ἡσύχαζεν, ἀλλ' ἐν καιρῷ πολέμυ ἀνταποκρίνετο μὲ τὺς Ῥωσσυς, μάλιςα ἀνεχωρησε μαζὺ τυς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

της καὶ ὑπηγεν εἰς Ῥωσίαν. Ἀντὶ αὐτῦ ἐκλέχθη Γωαννίκιος ὁ Καρ-
ζάντιος ὁ Ἱππεκίς Χαλκηδόνος, ὅσις μὴ συμφωνῶν εἰς τα ἀρέσκοντα
τοῖς ἀρχιερεῦσι μετὰ χρόνυς δύω καὶ μῆνας δύω καταβιβάζεται καὶ γί-
νεται Πατριάρχης ὁ Σαμυὴλ.

§. 15. Μετὰ τὸν Μακάριον ὁ ἀδελφιδῆς αὐτῦ Κυρίλλος Β'. νέος
ὢν ἐτῶν 19. ἔλαβε τον Θρόνον τῆς Ἀντιοχείας, ἀρχιδιάκονος ὢν, διὰ
τὴν νεότητά τυ ὅμως ἐξεβλήθη τῦ Θρόνυ, καὶ ἀνέβη Νεόφυτος ὁ Ε' μέσ-
της· τῷ δὲ 1723. ἐλθόντος πάλιν τῦ Κυρίλλυ ἀπὸ Κωνσαντινεπόλεως ἀ-
ναλαμβάνει τὸν Θρόνον, καὶ διώκεται ὁ Νεόφυτος. Εὑρίσκοντο τότε εἰς
Δαμασκὸν πολῖται ἔγχριτοι τῆς Βερροίας, οἵτινες ἐπρόβαλλαν τῷ Κυρίλ-
λῳ νὰ χειροτονήσῃ Ἀθανάσιον Πρεσβύτερον συμπολίτην αὐτῶν· ὑπε-
σχέθη ὁ Κύριλλος ἀλλὰ μετανοήσας δεν χειροτονεῖται ὁ Ἀθανάσιος.
Τότε οἱ Χαλεπλίδες διὰ προσαγῆς τῦ Πασᾶ ἐκλέγυσι τὸν Ἀθανάσιον
διὰ Πατριάρχην τῷ 1724. καὶ ἦσαν δύω Πατριάρχαι ὁ μὲν Κύριλλος εἰς
Δαμασκὸν, ὁ δὲ Ἀθανάσιος εἰς τὸ Χαλέπι. Ἀπέθανεν ὁ Κύριλλος καὶ
μένει ὁ Ἀθανάσιος ἕως τῦ 1728. ὅτε ἀποθανόντος αὐτῦ, γίνεται Σύλ-
βεστρος. Ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τῦ Νεοφύτυ ἐπροχώρησαν πολλοὶ Φραγ-
κοπατέρες ἀπὸ τὴν Χῖον χάριν διδασκαλίας τῶν νεων, καὶ ἔτως ἄρχη-
σε νὰ ῥιζώνεται ὁ Παπισμός.

§. 16. Μετὰ τὸν Κοσμᾶν τὴν πρώην Κωσαντινεπόλεως, ἔγινεν Πα-
τριάρχης Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς Γ'. 1737. ὁ ἀπὸ Πισσιδίας, καὶ διῃ-
θύνας τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ὁσίως καὶ θεαρέσως ἔτη ἐννέα ἐτελεύ-
τησε τῷ 1746. διεδέχθη δὲ αὐτὸν Ματθαῖος ὁ ἀπὸ Λιβύης, Ἄνδριος
τὴν πατρίδα, ὅσις παραιτήσας τὸν Θρόνον καὶ ἀναχωρήσας εἰς Βικορες
διὰ τὸ γηρατεῖον, διεδέχθη αυτὸν Κυπριανὸς ὁ Κύπριος ὃς καὶ Διάκονος
αυτῦ ἐχρήματισε.

§. 17. Τελευτήσαντος τῦ Χρυσάνθυ, διεδέχθη τὸν τῶν Ἱεροσολύμων
Θρόνον Μελέτιος Καισαρείας, καὶ μετὰ ἐννέα ἔτη Πατριαρχείας ἔγινε Πα-
τριάρχης Παρθένιος ὁ Καισαρείας.

§. 18. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῦ Μωάμεθ ὑπέφερεν ἡ Κωνσαντινέ-
πολις πολλὰς πυρκαϊὰς, μάλιστα τῷ 1731. Ἰβλ. 9. ὅταν διὰ δέκα ἡμέρας κα-
τεκάη ὅλος ὁ Γαλατᾶς τῷ δὲ 1751. τοιαύτη πυρκαϊὰ ἔγινεν ὡςε πυρος
ἀνάλωμα ἔγιναν δεκαοκτὼ μαχαλάδες· ὁ καθ' εἷς ἀπὸ 600. καὶ 700. σπί-
τια εἰς τρόπον ὅτι 12000. σπητια ἐκάησαν. Περὶ πλέον τὸ κτήριον τῶν
Γιαννιτζάρων, κτήριον θαυμασὸν διὰ τὸ μεγαλεῖον τυ ἐπειδὴ ἦτον ἀρκετὸν
νὰ περιέχῃ ἕως 20000. ἀνθρώπυς. Ἔτι τὸ ὡραῖον τζαμὶ τῦ Σελτὰν
Μωάμεθ λεγόμενον, εἰς τὴν ὁποίαν πυρκαϊὰν ἐκάησαν ὑπὲρ τῶν δυακοσίων
Γιανιτζάρων. Μετὰ βίας ἔπαυσεν ὁ φόβος τῆς πυρκαϊᾶς, τὸ θανατικὸν
ἐθέρισεν ὡς 400. χιλιάδας πολίτας, εἰς τρόπον ὅτι ἐφαίνετο ἐκείνη ἡ με-
γάλη πόλις, μία εὐρύχωρος ἔρημος. Τινὰς δὲν ἐφαίνετο εις τὰς ὁδὺς,
ὅτε ἀπὸ τὺς Ὀθωμανὺς, ἀλλ' ὅλοι ἦσαν σφαλισμένοι εἰς τὰς οἰκίας των.

Πατριαρ. Ἀντιοχ.

Πατριάρχαι Ἀλεξαν.

Πατριάρχαι Ἱεροσολ.

Πυρκαϊὰ ἐν Κωνσαντινεπόλει.

ἡμέρας ἔτι τῆ αὐτῆ Σελτάνε, ἐσυναβη εἰς Κωνσαντινόπολιν πρᾶγ-
μα ὑπῆ ἤθελε προξενήσει ἕνα γενικὸν πόλεμον εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἂν
δὲν ἐβασίλευσεν ὁ ἥμερος καὶ διακριτικὸς Μαχμὲτ. Τῷ 1740. εὑρίσκετο
εἰς Κωνσαντινόπολιν ὁ Μαρκέζος δὲ Βιλλανόβα πρέσβυς τῆ βασιλέως τῆς
Γαλλίας, εἷς τῶν δοκιμωτέρων πολιτικῶν ἐκείνε τῆ καιρῆ, καὶ εἰς ἔυνοιαν με-
γαλην τῆ Μαχμὲτ. Διὰ νὰ δείξῃ ὁ Σελτάνος τὴν ἀγάπην τε πρὸς τὸν
Πρέσβυν, ἠθέλησε μίαν ἡμέραν νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τὸ Παλάτι τε πηγαινων-
τας εἰς τὸ τζαμί. Οἱ οἰκειακοὶ τῆ Πρέσβεως διὰ νὰ φανερώσωσιν ὅπως δή-
ποτε τὴν εὐγνωμοσύνην τες πρὸς τὸν Σελτάνον, ἐβάλθησαν εἰς τάξιν ἔξω
τῆς θύρας τῆ Παλατίε, χαιρετῶντες τον μὲ τὰ ὅπλατα κατὰ τὴν τάξιν τῶν
Εὐρωπαίων. Κατὰ δυσυχίαν ἕνα τηφέκι ἦτον γεμάτου μὲ βόλι χωρὶς νὰ
τὸ ἰξεύρῃ τινὰς, καὶ τὸ βόλι ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν κεραλὴν τῆ Σελτανε,
καίωντας τὴν κορυφὴν τῶν πτερῶν τῆ Καλπακιῆ τῆ Σελτάνε. Εὔκολα
δύναται νὰ συμπερανῃ τινας τὴν ὁρμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ὥρμησαν οἱ βασιλικοὶ
σωματοφύλακες νὰ ἐρρίφθησαν κατὰ τῶν Γαλλων. Ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ ἐμ-
ποδίζωντάς τες ἐπρόσταξε μόνον να τὲς φυλακώσωσι λέγων, νὰ ἐξεταχθῇ τὸ
πρᾶγμα καὶ ἂν εὑρεθωσιν ἀθῶοι, νὰ μὴ τιμωριθῶσιν, εἰδὲ εἶναι ἔννοχοι, να κα-
μῇ μίαν ἐκδίκησιν ὥστε νὰ ἰδῆ οἱ βασιλεις τῆς Εὐρώπης πῶς ὅσον ἥμερος ἦν να
συγχωρῇ, ἄλλο τόσον σκληρὸς θέλει εἶναι νὰ ἐκδικηται. Δὲν ἔλειψαν τότε
ὅλοι οἱ Πρέσβεις ἐν Κωνσαντινοπόλει διάγοντες νὰ παρασήσωσι τῶ Αὐτοκρά-
τωρι πῶς τὸ πρᾶγμα ἦτον ἀνέλπιστον, καὶ ἐξ απροσεξίας, ἐπειδὴ δὲν ἐξεταχ-
θησαν ἀκριβῶς πρότερον τὰ τηφέκια, πῶς συμβαίνει συχνάκις εἰς τὴν Εὐρώπην
καὶ ἄλλα πολλὰ, εἰς τρόπον ὅτι κατεπείσθη ὁ Σελτάνος, καὶ ἐπέστρεψε πά-
λιν τὴν προτέραν τε εὔνοιαν πρὸς τὸν Πρέσβυν τῆς Γαλλίας ἐλευθερώσα
πάντας.

Θάμας Κε-
λικάν.

§. 19. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆ αὐτῆ Μαχμὲτ ἐφάνη ἐν τῇ Ἀνατο-
λῇ ὁ περίφημος Ναδὶρ Σχὰχ, γνωστὸς εἰς ὄνομα Θάμας Κελικάν. Οὗτος
ἀπὸ ταπεινὰς γονεῖς γεννηθεὶς, ἔμεινεν ὀρφανὸς νέος, καὶ ἀδικηθεὶς ἐν τῇ
πατρίδι αὐτῆ διὰ τὴν κληρονομίαν ἀπὸ τὸν θεῖον τε ἠνώθη με λῃςὰς καὶ ἐκυρ-
σευε τὲς διαβάτας, ἀλλ' ἐπιάσθη καὶ κατεδικάσθει νὰ δαρθῇ ἕως θανάτε.
Μία δὲ ἀπόκρισις ὁπῆ ἔδωκε πρὸς τον Σχὰχ Θάμας τῆς Περσίας, ἐχαθη
ἡ σωτηρία τῆς ζωῆς τε, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς λαμπρᾶς τε τύχης, διότι ἐρωτη-
θεὶς διατὶ εγινε λῃςὴς, ἀπεκρίθη, " βλέπων τὴν μὲν Περσίαν ὑποτεταγ-
" μένην παρὰ τῆ Μαχμὲτ, τὸ δὲ βασίλειον ἄνευ βασιλέως, τὰ δὲ ὑπάρ-
" χοντά με εἰς χεῖρας τῶν συγγενῶν με, ἐξενοχωρήθην νὰ μεταχειριθω
αὐτὸ τὸ μέσον ἵνα ζήσω. Τὸν ἔλαβε τότε εἰς ἀγάπην ὁ Σχὰχ Θάμας,
τὸν ἔλαβεν εἰς ἐπίσκεψίν τε, καὶ τὸν ωνόμασε Θάμας Κηλὶ, ἤτοι δῶλος τῆ
Θεῆ. Ὕστερον ἰδὼν αὐτὸν ἄξιον εἰς τον πόλεμον, τὸν ὕψωσεν ἕως εἰς το
τῆ Ἀρχισατράπε επάγγελμα, καὶ τότε ωνομάσθη Θάμας Κηλὶ Κάν.
Αἱ ἀνδραγαθίαι τε, οἱ πόλεμοι καὶ νίκαι κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, τῶν οποίων
ἐκυρίευσεν ὅλας τὲς τόπες ὁπῆ εἶχον κυριεύσει, τὸν ἐκέρδισε τόσην δύναμιν

καὶ

και ἀγαπην συμα εἰς τα στρατεύματα τῆς Περσίας, ὡςε καταβιβάζη τὸν Θρόνο τὸν βασιλέα, καὶ ἀναβιβάζη τὸ βρέφος τε, καὶ γίνεται διοικητὴς τῆς βασιλείας ἕως νὰ αὐξήσῃ τὸ νήπιον, καὶ τότε ὠνομάσθη Βελὶ Νιμὲτ, ἤτοι Εὐεργέτης τῆ γένες. Αἱ νίκαι δὲ ὁπῆ καθ' ἡμέραν ἔκαμνε κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοσην δύναμιν καὶ φήμην τὸν ἀπέκτησαν ὥςε κηρύττεται μόνος τε, Βασιλεὺς Περσίας τῷ 1736. καὶ ὠνομάσθη Ναδὶρ Σχάχ. Τὸ πρῶτον πρᾶγμα ὁπῆ ἔκαμεν εὐθὺς ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον ἐζήτη νὰ συνάξη χρήματα ἵνα ἀκολουθήσῃ τὰς πολέμες τε καὶ τὰς νίκας τε· ὅθεν κράζει τὲς Μηλάδες, τὲς ἐρωτᾶ εἰς τί μεταχειρίζονται τὰ εἰσοδήματα τες; Πάντες ἔτρεμον, καὶ ἐδὲεἰς ἑτοῖμα νὰ ἀποκριθῆ. Ἔλαβε θάρρος τέλος πάντων εἷς, καὶ τὸν λέγει, ὅτι μέρος ἐμεταχειρίζοντο κατα την διαταγὴν ἐκείνων ὁπῆ τὰ ἄφησαν εἰς ἔργα ἐλεημοσύνης, και μέρος εἰς την ζωοτροφίαν τῶν Μηλάδων ἵνα δέονται διὰ τὴν τε βασιλέως καὶ βασιλείας εὐδαιμονίαν. Τότε ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὅτι μάταια ἦσαν αἱ προσευχαὶ των, ἐπειδὴ η Περσία πρὸ πολλε εὑρίσκετο εἰς τόσην δυςυχίαν, μάλιςα αἱ ἐδικαί τε προσευχαὶ καὶ τῶν στρατιωτῶν τε ἦσαν ἰσχυρόταται τόσον, ὡςε τὸν ἀπέκτησαν τὸ βασίλειον, ὅθεν δίκαιον αὐτοὶ οἱ στρατιῶται νὰ λάβωσι τὰ εἰσοδήματα τῶν Μηλάδων. Εὐθὺς ἐδιώρισε μίαν ἀκριβὴν καταγραφὴν, καὶ πέρνει ὅλα τα πλέτη τες λέγων, ὅτι εὑρίσκεται, εἰς ἀνάγκην νὰ πληρώσῃ τὲς στρατιώτας τε, καὶ ὅτι ἂν ὁ λαος εἶχε χρείαν ἀπὸ τὲς Μηλάδες καὶ Γμάμιδες, ἂς τὲς θρέφῃ ὁ λαὸς, ἐπειδὴ διὰ λογε τε δὲν εἶχε χρείαν ἔτε τῆς ἐπιςήμης των, ἔτε των προσευχῶν τες, ἔτε ἀγαπᾶσε νὰ τρέφῃ τόσες ὀκνηρὲς, μάλιςα ἂν ἤθελαν να γίνεν στρατιῶται ἤθελε πληρωσῃ τὸν καθ' ἕνα κατὰ την ἀξίαν τε. Τοιᾶτο βέβαια δὲν ἐδύνετο νὰ κατορθώσῃ εἰμὴ ὁ Θάμας Κυλικὰν, ἤτοι ἕνας δεσπότης καὶ στρατηγὸς με πολυάριθμον στράτευμα πιςῶν ἢ γεγυμνασμένων στρατιωτῶν, ἀνώτερον παντὸς στρατηγήματος τῶν Μηλάδων, εἰς ἕνα βασίλειον σκλάβων καὶ δέλων. Ὕςερον υπέταξε τὸ βασίλειον τε Μογόλ, ὑποχρέωσε τὲς Ἰνδὲς εἰς βαρέα δοσίματα, μάλιςα λέγυσι πῶς ἀπὸ την Ἰνδίαν ἔφερε περισότερον ἀπὸ ἑξακόσια μιλιόνια χρυσίν. Αὐτὸς ἤθελεν ἀφανίσῃ τὸ βασίλειον τῶν Ὀθωμανῶν ἀπὸ την Ἀσίαν, ἂν δὲν ἐφονεύετο ἀπὸ τὲς ἰδίες τε στρατηγὲς τῷ 1747. ὄχι τόσον διὰ τὰς πολλὰς τε σκληρότητας, καὶ ἀδικίας, ὅσον διατὶ ἐμελετᾶσε νὰ μεταβάλῃ την θρησκείαν τῶν Περσῶν. Διότι αὐτὸς ἐπρόσταξε τὲς Ἑβραίες, Χριςιανὲς, και Τύρκες νὰ μεταφράσωσι τα ἱερά τες βιβλία εἰς Περσικὴν διάλεκτον, καὶ ἀφ' ἃ τὰ εἶδε λέγει πῶς καμμία ἀπο αὐτὰς τὰς θρησκείας δεν τᾶ ἤρεσεν, ἀλλ' ἂν ὁ Θεὸς τὸν δώσῃ ζωὴν, ἤθελε συςήσῃ αὐτὸς μίαν νέαν θρησκειαν τελειωτέραν αὐτῶν, καὶ ἤθελε τελειώσῃ αὐτὸν τὸν γελοιώδη σοχασμὸν ἂν δὲν ἐμποδίζετο ἀπὸ τὲς συχνὲς πολέμες. Αὐτὸς εἶχε πέμψει καὶ μίαν λαμπρὰν πρεσβείαν εἰς Ῥωσσίαν τῷ 1741. συνισαμένην ἀπὸ 12. χιλιάδας στρατιωτῶν, ἀπὸ τες ὁποίες δὲν ἐμβῆκαν εἰς Ῥωσσίαν εἰμὴ μόνον τρεῖς χιλιάδαι, με πρόφασιν νὰ διαμοιράσῃ με τὴν

Κατάςημα αὐτε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ν τὰ πλήτη ὁπῦ εἶχε λάβῃ ἀπὸ τὸ Μογόλ, ἀλλ' ὁ σκοπός τη
τον νὰ ζητήσῃ τὴν Ἐλισάβετ, ἥτις δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναβῇ εἰς τὴν θρόνον,
διὰ γυναῖκα, καὶ νὰ γίνῃ Χριστιανός. Πολὺ τολμηρὸν ἐφάνη τοιοῦτον ζήτη-
μα τῇ Ῥωσσίᾳ καὶ ἀπερρίφθη. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτον τόσον αὐστηρὸς καὶ δί-
καιος, ὁπῦ ἐκαταδίκασε τὸν υἱόν τη νὰ πνιγῇ εἰς τὸν ἴδιον τόπον τῦ οἴκη ὁπῦ
εἶχε καταδαφίσῃ ὁ αὐτὸς υἱός τη, ἀδίκων ἕνα τῶν πολιτῶν, καὶ εὐθὺς ἔγινε·
ἀφαιθέντος δὲ τῦ σώματος ἐπὶ τῆς γῆς μὲ τὸ σχοινίον δεμένον εἰς τὸν λαι-
μὸν, ἔδειξε σημεῖα ἔτι ζωῆς, τότε οἱ περιεςῶτες, ἠθέλησαν νὰ τὸν συμ-
βουθήσωσι, καὶ ἂν εἶναι τρόπος νὰ τὸν ἀνασήσαν. Τῦτο μαθὼν ὁ Ναδὶρ
ἐπρόςαξεν εὐθὺς ἐκ δευτέρυ νὰ θανατωθῇ. Αὐτὴ ἡ σκληρὰ δικαιοσύνη με-
τεβάλθη ὕςερον εἰς αὐστηρὰν σκληρότητα, θανατώσας πολλὰς ἀδίκως καὶ ἀ-
πηνῶς διὰ τὴν παραμικραν ὑποψίαν. Γ'δε περὶ αυτῦ Λεανδρον δὲ Σάντα
Κρότζε Ο'δοιπορ. ἐν Περσίᾳ, καὶ Μεσοποταμίᾳ, τὸν Ο'ττιέρον Ο'δοιπ.
Τυρκ. καὶ Περσ. Γεωρίαν ἐκ τῆς Περσικῆς μεταφρασ. εἰς την Γαλλικ. πα-
ρὰ τὰ Γ'ῶνες. Τὴν ἐτήσιον πολιτικὴν Γεωρ. Δοκίμιον περὶ τῶν ταραχῶν
τῆς Περσίας καὶ Γεωργίας, Γαλλιςὶ καὶ ἄλλης.

Καταδρομὴ ἐν Βλαχίᾳ κατὰ τῶν Ο'ρθοδόξων.

§. 20. Τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς Αὐτοκρατορίας τῦ Μαχμὺτ, ἤγουν τῷ ᾳψλζ'. πολεμώντων τῶν Γερμανῶν ἐν Βλαχίᾳ, καὶ εἰσερχομένων εἰς την Ο'θωμανικὴν Βλαχίαν (πρὸς διασολὴν τῆς Γερμανικῆς Βλαχίας ὁπῦ εἶχον εξασιάσει πρότερον οἱ Γερμανοὶ) ἐπροχώρησαν καὶ εἰς τὸ Καμπολούγγο, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο μοναςήριον τῶν ἡμετέρων Ο'ρθοδόξων. Οἱ Γ'ησυῖται ὁπῦ ὡς Μισσιονάριοι ἦσαν μὲ τὸν Γερμανὸν Α'ρχιεράτηγον, τὸν ἐπαρακίνησαν νὰ βιάσῃ τὰς ἡμετέρας Ο'ρθοδόξους, ἢ νὰ αποςατήσωσιν ἀπὸ την Α'νατολικὴν Ε'κκλησίαν, καὶ να ὑποταχθωσι τῇ Λατινικῇ ἢ νὰ δώ-
σωσιν αὐτὸ τὸ μοναςήριον εἰς αὐτὰς, διὰ νὰ ἠμπορέσωσιν ὕςερον μὲ κολα-
κείας, καὶ τεχνεύματα νὰ ἀπατήσωσιν ἐκείνας τὰς ἁπλᾶς Χριστιανὰς, καὶ
να τὰς φέρωσιν εἰς τὰ δόγματά τας. Α'κήσαντες τοιαύτην ἄνομον προ-
σαγὴν τῇ Α'ρχιεράτηγῳ οἱ Ο'ρθόδοξοι μοναχοὶ, ἠνώθησαν μὲ τὰς προεςῶ-
τας τῦ τόπυ, καὶ ἐπαῤῥησιάθηκαν πρὸς αὐτὸν, λέγων εἰς ἔμπειρος τῆς
Γερμανικῆς διαλέκτυ καὶ τῆς Λατινικῆς ταῦτα. „ Η' ὑπερβολικὴ χαρὰ
„ ὁπῦ τὸ γένος μας ἔλαβε, βλέπωντας πῶς ἔλαβε τὴν τύχην νὰ ζήσῃ
„ εἰς την ἐπικράτειαν τῦ λαμπροτάτυ Οἴκη τῆς Α'υςρίας, αἰφνιδίως ἐ-
„ συγχίθη ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις ὁπῦ ἀπροσδοκήτως μᾶς προξενῆσι διὰ να
„ μᾶς υποχρεώσωσι νὰ αφήσωμεν ἐκείνην τὴν θρησκείαν, εἰς τὴν ὁποίαν
„ ἐγεννήθημεν, ἀνεθράφημεν, καὶ ηὐξήνθημεν, καὶ οπῦ ἔλαβον οἱ προ-
„ πάτορές μας εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιςροφῆς των εἰς τὸ Εὐαγγέλιον.
„ Ποτὲ δὲν ηθέλαμεν πιςεύσῃ πῶς ὁ Αὐτοκράτωρ των Ῥωμαίων εἰς τας
„ ἐπαρχίας τῦ ὁποίυ ἐλευθέρως πολιτεύεται η θρησκεία τῶν Λυθηρανι-
„ ςῶν καὶ Καλβινιςῶν, ἔμελλε νὰ συγχίσῃ την ἐδικήν μας, ὁπῦ ἐσιω-
„ δῶς δὲν διαφέρει ἀπὸ την Ῥωμαϊκὴν, εἰμὴ ὅσον θέλει νὰ διατηρῇ ἀκρι-
„ βῶς τὰς τελετὰς ὁπῦ ἐδιατήρησαν οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων,

„ καὶ

„ καὶ ἀποστρέφεται τινα πράγματα ὁπῶ ἐνεωτέρισαν οἱ τῆς Ρ'ώμ
„ χιερεῖς εἰς τὰς μεταγενεστέρας αἰῶνας. Τὸ να μᾶς ἁρπαζωτιν οἱ
„ κοι τὰς Ε'κκλησίας μας, δὲν μᾶς φαίνεται παράδοξον, ἐπειδὴ εἶναι ἐχ
„ θροὶ φανεροὶ τῆ Χριςιανικῆ ὀνόματος· τῦτο δὲ να πραττετε ὑμεῖς ὁπῶ
„ ὡς ἀδελφὰς ἔχομεν, μᾶς φαίνεται πολλὰ σκληρον, καὶ ἠμπορῦμεν να
„ εἰπῶμεν περὶ τύτε, τὸ ῥηθὲν παρὰ τῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ, εἰ ο
„ ἐχθρός μȣ καταρῶτο με, ὑπηνεγκα ἄν, σὺ δὲ ἄνθρωπε ὁμόψυχε,
„ ὁδηγέ μȣ καὶ γνωςέ μȣ; Γ'δέτε τὴν Α'ριςοκρατείαν τῶν Ε'ννετῶν
„ πῶς περιποιεῖται τὰς ὑπηκόȣς της Γραικάς. Αὐτὴ μόνη φαίνεται να
„ καταλαμβάνῃ ἐντελῶς τὴν τέχνην τῆ διοικεῖν τὸπας Γραικῶν ἐπειδὴ καὶ
„ (ὡς μᾶς βεβαιῶσιν οἱ πραγματευταί μας, οἵτινες διὰ τὸ ἐμπορίόν τȣς ἀπέρ-
„ χονται εἰς Βενετίαν) ὅτι ὄχι μονον δὲν τὰς ἐνοχλεῖ διὰ το ῥητόν τȣς, ἀλλα
„ θέλει ἔτι, πῶς καὶ οἱ διοικηταὶ των πόλεων να συμφωνῆσιν εἰς πολλα
„ πράγματα μὲ τας συνηθείας τῶν ὑπηκόων, καὶ παῤῥησιαζονται πολ-
„ λάκις ὁμῆ μὲ αυτὰς εἰς τὰς ἱερας τελετὰς εἰς τὰς Ε'κκλησίας τῶν
„ Γραικῶν. Διὰ τῦτο ἡ Γραικία πᾶσα, παρακαλει ἀδιακόπως τον Υ'ψι-
„ ςον να τὴν κάμῃ μίαν φορὰν να εὑρεθῇ ὑποκατω εἰς μίαν διοίκησιν
„ τοσον εὐτυχῆ, γνωρίζυσα ἤδη ἐμπράκτως ὁτι τὰ βασίλεια τȣς Κύπρȣ,
„ Εὐρίπȣ, Κρητὸς, Μωρέως ἄνθησαν καλήτερα εἰς τȣς ὀλίγȣς χρόνȣς
„ ὁπῶ ἔζησαν υποκάτω εἰς τὸν λέοντα τῶν Ε'ννετῶν, πάρεξ εἰς τȣς μα-
„ κρυνὰς αἰῶνας τῆς διοικήσεως τῶν ἀετῶν τῶν ἰδίων Γραικῶν Αὐτοκρα-
„ τόρων. Η'μεῖς αἱ δύω ἐπαρχίαι Μολδαβίας καὶ Βλαχίας ἐςαθημεν
„ ἀναμφιβόλως αἱ πλέον εὐτυχησμέναι ἀπὸ ὅσας ὑπέταξεν ἡ Ο'θωμα-
„ νικὴ Πορτα, ἐπειδὴ καὶ μόναι ἤμεθα ὁπῶ ἔχομεν ἡγεμόνας τῆ γένȣς
„ μας, καὶ τῆς θρησκείας μας. Μ' ὁλον τῦτο δὲν ἠμπορῦμεν να ἐξη-
„ γήσωμεν τὴν χαραν ὁπῶ ἐδοκιμάσαμεν, ἰδόντες νῦν ὅτι ἡ θεια πρό-
„ νοια μᾶς ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῆ Καίσαρος, γνωρίζοντες δι' ἄκραν εὐδαι-
„ μονίαν να ἔχωμεν δι' αὐθέντην μας ἕνα ἡγεμόνα ὁπῶ πιςευει ὡς ἡμεῖς
„ τὸ Εὐαγγέλιον, ὁπῶ σεβεται ὡς καὶ ἡμεῖς τὸν ςαυρον, ὁπῶ ἐπικα-
„ λειται ως ἡμεῖς τὸ ἱερον ὄνομα τῆ Γ'ησῆ Χριςῆ. Δεόμεθα τοι-
„ γαρῦν ἐνδοξώτατε Α'ρχιςράτηγε, πρόσφερε εὐνοϊκῶς ταυτας μας
„ τὰς ταπεινας ἱκεσίας εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τῆ Καίσαρος, ἵνα μὴ
„ θελήσῃ να συγχωρήσῃ να ἐνοχλῶνται εἰς μίαν ὑπόθεσιν τόσον με-
„ γάλην, ὡς ἐκείνην τῆς συνειδήσεως, οἱ νεοι υπήκοοι ὁπῶ ὁ Ουρανὸς
„ τῆ ἐπιδοσφερε.

Τοιαύτη ἰσχυρὰ καὶ ἔνθερμος ὁμιλία τῆ μοναχῆ, ἐκατάπεισε τὸν Α'ρχιςράτηγον να μὴ τȣς βιασῃ, ἀλλα να γράψῃ πρὸς τὸν Αὐτοκράτω-ρα Κάρολον ς'. Οἱ Βλάχοι ὅμως βιαθέντες ἀπὸ τας πανȣργίας τῶν Γ'η-συῖτων καὶ φοβηθέντες μηπως τȣς ἀναγκασωσι να προδώσωσι τὴν Ο'ρθο-δοξίαν, ἐσυνάχθησαν, καὶ ἠνώθησαν μὲ τὸν ηγεμόνα τῆς Βλαχίας Κων-σαντῖνον τὸν Μαυροκορδάτον, καὶ ἐδίωξαν τȣς Γερμανȣς ὁ μονον ἀπὸ τον

τόπον

τῆς Βλαχίας ὁπᾶ τότε εἶχον κυριεύσῃ, ἀλλα καὶ ἀπὸ τον τόπον ... εἶχον ἐξωσιασῃ τὸν ἀπερασμένον πόλεμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ Μαρίας Τηρεσίας, Καρόλε Ζ'. ϗ Φραγκίσκε Α'. Αὐτοκρατόρων Δύσεως, ϗ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Ε'κκλησίᾳ.

S. 1.

Μαρία Τηρεσία Αὐτοκρατόρισσα Δύσεως ἀπὸ Χ. Γ'. 1740

Μετὰ τὸν θάνατον Καρόλε ς' Αὐτοκράτορος Δύσεως τῷ 1740. διεδέχθη τὸ Πατρικὸν βασίλειον, μὴ ἐχοντος τὸ Καρόλε κληρονόμον ἀρσενικον, ἡ Συγάτηρ αὐτὸ Μαρία Τηρεσία, κατὰ τὴν Πραγματικὴν Διαταγὴν, ἀλλα βλέπουσα πῶς κὶ πολλαὶ ἐπαρχίαι τῆς πατρικῆς κληρονομίας, καὶ τὰ ζητήματα τῶν ἄλλων βασιλέων, ὁπᾶ ἐκίνησαν εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τὸ Καρόλε, ἐχρειάζοντο πολλὸς ἵνα ὑποφέρωσι το βαρὺ φορτίον τῆς διοικήσεως, ἔλαβε σύντροφον εἰς τὴν διοίκησιν τὸν ἄνδρα της, Φραγκίσκον Στέφανον. Εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Αὐτοκρατορίας της, κηρύττουσι πόλεμον κατ' αὐτῆς, ὁ Δὸξ τῆς Βαβαρίας, οἱ βασιλεῖς τῆς Πολωνίας, Γερμανίας, καὶ Γαλλίας, οἵτινες μ' ὅλον ὁπᾶ εἶχον ὑποσχεθεῖ νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν πραγματικὴν διαταγὴν Καρόλε ς'. καὶ νὰ γνωρίσωσι τὴν Μαρίαν Τηρεσίαν δι' Αὐτοκρατόρισαν, εὗρον προφάσεις, καὶ δὲν ἔδεργαν, ζητῶντες μέρος τῆς κληρονομίας. Ο' δὲ Φριδέρικος βασιλεὺς Πρωσίας χωρὶς λογοτριβὰς ἐμβαίνει εὐθὺς εἰς τὴν Σλεσίαν μὲ τεσσαρακοντα χιλιάδας στρατιωτῶν, ζητῶν νὰ λάβῃ μέρος αὐτῆς. Η' Μαρία Τηρεσία βλέπουσα ἀπὸ κάθε μέρος ἕνα φοβερὸν ἐχθρὸν, καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἀντιςαθῇ εἰς ὅλους, προσρέχει εἰς τὸς Οὔγγρους, τῶν ὁποίων βασίλισσα εἶχε πρὸ ὀλίγου σεφθεῖ, καὶ ἔχουσα εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸν υἱόν της Ι'ωσὴφ, ἔτι νήπιον, λέγει εἰς Λατινικὴν διάλεκτον εἰς ὅλους τὸς πρωτεύοντας Οὔγγρους εἰς Ποζώνιον συναγμένους „ παραιτημένη ἀπὸ τὸς φίλους „ μου, καταδιωγμένη ἀπὸ τὸς ἐχθρὸς μου, πολεμημένη ἀπὸ τὸς πλέον „ γενὲς συγγενεῖς μου, δὲν ἔχω ἄλλο καταφύγιον εἰμὴ τὴν ἐμπιςοσύνην „ σας, τὴν ἀνδρείαν σας, καὶ τὴν σαθερότητά μου. " Τοιαῦτα λόγια εἰς τὸ σόμα μιᾶς γυναικὸς, μιᾶς Αὐτοκρατορίσσης καὶ βασιλίσσης τῶν Οὔγγρων, ὁπᾶ εἶχεν εἰς χεῖρας ἕνα νήπιον ἱερὸν διὰ νὰ εἰπῶ ἔτως, ἐπροξένησαν τὸ ἀποτέλεσμά τους· καὶ μιᾷ φωνῇ „ κράζουσι πάντες Μο-

„ ria-

Κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὸ βασίλειον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ riamur pro rege noſtro Maria Thereſia, ἂς ἀποδανωμεν ὑμῶν
„ βασιλέως ἡμῶν Μαρίας Θηρεσίας.

§. 2. Ἕως τόσον οἱ ἐχθροὶ ἐπροχώρησαν, ὁ Δὴξ τῆς Βαβαρίας κυριεύει τὴν Πράγαν, καὶ στέφεται βασιλεὺς Βοημίας τῇ 7. Δεκεμβ. 17 καὶ μετ' ὀλίγον ἐκλέγεται βασιλεὺς Ῥωμαίων, καὶ κηρύττεται Αὐτοκράτωρ τῷ 1742. εἰς ὄνομα Καρόλε Ζ'. Οὗτος ἦν υἱὸς Μαξιμιλιανῦ Ἐμμανηλ Ἐλέκτωρος τῆς Βαβαρίας γεννηθεὶς τῷ 1697. καὶ ἔλαβε διὰ γυναῖκα τῳ 1722. μίαν τῶν θυγατέρων Ἰωσὴφ Α'. Αὐτοκράτορος, ὅθεν θανόντος Καρόλε ς'. δὲν ἤθελε να δεχθῇ τὴν Πραγματικὴν Διαταγὴν, ἔτε νὰ γνωρίσῃ τὴν πρωτότοκον θυγατέρα Καρόλε ς'. δια νόμιμον κληρονόμον ὅλων τῶν πατρικῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ Μαρία Τηρεσία ἐναντιεῖται εἰς τοιαύτην ἐκλογὴν τῦ Καρόλε, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν συμμάχων της, την πίστιν ἐκείνων τῶν βασιλέων ὁπῦ ὑπεσχέθηκαν νὰ διαυθεντεύσωσι την Πραγματικὴν Διαταγὴν, ἀλλὰ ματαίως, ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ εἰρηνεύσῃ μὲ τινας τῶν ἐχθρῶν της δίδωσα αὐτοῖς μέρος τῶν ἐπαρχιῶν της, ἵνα κινήσῃ τὰ ὅπλατά της κατὰ τῦ Καρόλε Ζ'. Ἀλλ' ἠπατήθη, μάλιςα ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας, ὅςις μ' ὅλον ὁπῦ ἔλαβε τὴν ἄνω καὶ κάτω Σλεσίαν, ηὗρε πρόφασιν πῶς ἐπειδὴ ἡ Μαρία Τηρεσία δὲν θέλει νὰ γνωρίσῃ δια νομιμον Αὐτοκράτωρα Κάρολον Ζ'. δὲν ἠμπορῦσε νὰ μείνῃ εἰς τὴν εἰρήνην, ὅθεν ἠνώθη μὲ τὸς ἐχθρὸς της καὶ ἔγιναν αἱ δύω περίφημα συμμαχίαι, ἡ μὲν ἐν Βορματίῳ ἡ Βορμς μεταξὺ Μαρίας Τηρεσίας, Ἀγγλίας, Σαρδινίας καὶ Ὁλλανδίας, ἡ δὲ ἐν Φραγκοφυρτίῳ μεταξὺ Καρόλε Ζ'. καὶ τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας, Πρωσσίας, Σβεκίας καὶ τῦ Ἐλέκτωρος τῦ Παλατίνε. Καὶ ἀγκαλὰ ἡ Μαρία Τηρεσία ἐνικήθη ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῶν Γάλλων εἰς Φοντένοϊ, καὶ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας εἰς Φριεδβέργιον, μ' ὅλον τῦτο ἐμβαίνει θριαμβεύσα εἰς Φραγκοφῦρτον, καὶ κάμνει νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἄνδρα της δι' Αὐτοκράτορα τῇ 13. Δεκεμβ. 1745. ἐν ὀνόματι Φραγκίσκε Α'. ἐπειδὴ καὶ πρὸ ὀλίγε εἶχεν ἀποθάνει Καρολος Ζ'. Ἕνα τοιῦτον τολμηρον, καὶ εὐτυχὲς ἐπιχείρημα ἐτάραξε τόσον τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας, ὥςε χωρὶς ἀργοπορίαν παραβαίνει τας συνθήκας τῶν συμμάχων τε, ἐνώνεται μὲ Μαρίαν Τηρεσίαν, καὶ γνωρίζει δι' Αὐτοκρατωρα τὸν Φραγκίσκον. Ἀπὸ τῦτο παρακινηθέντες οἱ λοιποὶ σύμμαχοι ἄφησαν τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας, καὶ ἐξηκολούθησαν μόνοι τες τὸν πόλεμον, ἀλλα τέλος πάντων ἔγινε γενικὴ εἰρήνη εἰς πασαν την Εὐρώπην τῷ 1748.

§. 3. Μία τοιαύτη εἰρήνη ἔπρεπε νὰ μείνῃ διὰ πολὺν καιρὸν, ἀλλ' οἱ βασιλεῖς ὅταν δεν δύνονται νὰ κατορθώσωσι τὸν σκοπόν τες, εὔκολα κλίνωσιν εἰς εἰρήνην, ὑποσχόμενοι μεθ' ὅρκε ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος νὰ φυλάξωσι τὰς συμφωνίας, καὶ συνθήκας τῆς εἰρήνης, ὅταν δε εὕρωσιν εὐκαιρείαν, μ' ὅλον ὁπῦ δεν ἔχυσιν αἰτίαν νὰ κινησωσι πόλεμον, εὑρίσκυσι μυρίας προφάσεις, ὁμνύυσι πῶς ἀναγκασμένοι εὑρίσκονται, καὶ πῶς

ἀπὸ Χ. 1742.

Φραγκίσκος Α'. Αὐτοκράτωρ Δύσεως ἀπὸ Χ. 1745.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ν παραβαίνσι τὰς συνθήκας, καὶ κινῆσι πόλεμον ἄδικον, καθὼς ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ὕστερον ἀπὸ μίαν ὀλιγοχρόνιον εἰρήνην, κινᾶ πόλεμον κατὰ τῶν Γερμανῶν τῷ 1756. ἕνας τοιοῦτος ἄδικος πόλεμος ἐπαρακίνησε σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην κατ' αὐτῆ, μάλιςα τὴς Ρ'ώσσης, καὶ Γάλλης· δὶς εἰσῆλθον οἱ Α'υςριακοὶ εἰς Βερολίνον, καὶ ἐδιαγώμισαν αὐτὸ χωρὶς νὰ δυνηθῆ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας νὰ ἀντιςαθῆ, ὅςις ἔπρεπε νὰ νικηθῆ κατὰ κράτος, μάλιςα ὕστερον ἀπὸ τὴν ἔνδοξον νίκην τῶν Α'υςριακῶν εἰς Χοτεμὶτζ, ἂν δὲν εἶχε τὴν κρύφιον βοήθειαν Πέτρε Γ'. Ρ'ωσσίας, ὅςις προδίδων τὸ γένος τε, καὶ τὴν θείαν τε Ε'λισάβετ, ἐφανέρωνε κάθε μύνημα τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ρ'ωσσικῶν κρατευμάτων· ὕστερον δὲ ἀπὸ διαφόρες περιπλοκὰς μάχης, εἰρήνευσαν τῷ 1763. Εἰς μνήμην δὲ τῆς ἐν Χοτεμὶτζ νίκης, ἐσύςησεν ἡ Μαρία Τηρεσία τὸ ἱππικὸν τάγμα, τῆς Μαρίας Τηρεσίας λεγόμενον, εἰς τὸ ὁποῖον δέχονται πάντες, ὅσοι ἔπραξαν καμμίαν θαυμασὴν ἀνδραγαθίαν, ἂς εἶναι ὁποιασδήποτε θρησκείας.

Θάνατος Φραγκίσκε Α'.

§. 4. Υ'στερον ἀπὸ δύω χρόνες εἰρήνης ἐτελεύτησεν Φραγκίσκος Α'. Αὐτοκράτωρ, ἀπὸ ἀποπληξίαν εἰς τὸ Γ'ναμβὲκ. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς Νανσὶ τῷ 1710. παρα Λεοπόλδε Α'. Δηκὸς τῆς Λοραίνας καὶ τῦ Βὰρ, καὶ τῷ 1736. μὲ τὰς ἐν Βιέννῃ Συνθήκας παράτησε τὰς ἐπαρχίας τε εἰς Σταινισλάον Λεσκίνσκι ὁπῦ ἔγινε Βασιλεὺς Πολωνίας διὰ βοηθείας Καρόλε ΙΒ'. τῆς Σβεκίας, μὲ συμφωνίαν ὅμως μετὰ τὸν θάνατόν τε νὰ ἀπεράσωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Γαλλίας. Ε'ξ αἰτίας αὐτῆς τῆς παραιτήσεως ἔγινε μέγας Δυξ τῆς Ε'τρυρίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ τῆς Σικελίας Βασιλεὺς, ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεύσας ἐν Γ'σπανίᾳ. Τῷ δὲ 1738. ἐλαβε διὰ γυναῖκα Μαρίαν Τηρεσίαν, ζῶντος Καρόλε ς'. μετὰ τὸν θάνατον τῦ ὁποίε ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν Αὐτοκρατορίαν, ἂν δεν ἐναντιώνοντο οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, καὶ οἱ Ε'λέκτωρες διὰ φόβον καὶ ἀδικίαν δὲν ἔκλεγαν Κάρολον ζ'. τὸν Δῦκα καὶ Ε'λέκτωρα τῆς Βαυαρίας. Γενομένης δὲ τῆς μεταβολῆς τῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας, καὶ ἀποθανόντος Καρόλε ζ'. ἔλαβε μὲ τὰ ὅπλα τὴν Αὐτοκρατορίαν τῷ 1745. τὴν ὁποίαν ἐβιοίκησε διὰ 20. χρόνες ὁμῦ μὲ τὴν Αὐτοκρατόρισαν, ἢ νὰ εἰπῶ καλλιον τίτλον Αὐτοκράτορος ἔφερεν, διότι πᾶσα ἡ ἐξυσία ἦτον εἰς χεῖρας τῆς Αὐτοκρατορίσης. Οὗτος μετὰ τὸν θάνατόν τε

Χαρακτὴρ αὐτῦ.

ἄφησεν ἑνδεκα τεκνα, τέσσαρας υἱὸς, καὶ ἑπτὰ θυγατέρας. Η'τον εἰρηνικὸς, ἥσυχος, μεγαλοπρεπὴς καὶ πλήσιος, μ' ὅλον ὁπῦ ὀλίγα ἦσαν τα εἰσοδήματα τῆς βασιλείας, καὶ τότες πολέμης ἐβάσαξεν, ἐπειδὴ καὶ ἐπιμελεῖτο τὸ ἐμπόριον, συντρέχων πολλὲς νὰ συζήσωσι τέχνας, καὶ νὰ ἐφεύρωσι τρόπες ὁπῦ νὰ αὐξήσῃ τὸ ἐμπόριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐσύναξε πολλὰ χρήματα, καὶ τὰ αὔξανεν ὕστερον μὲ τὴν οἰκονομίαν τε, διότι ἀγκαλὰ μεγαλοπρεπὴς καὶ φιλόδωρος, δὲν ἐξοδίαζε ποτὲ ματαίως εἰς πράγματα ἀπὸ τα ὁποῖα δὲν ἤλπιζε κέρδος καὶ διάφορον. Τέλος πάντων ἐπὶ τῆς Αὐτοκρα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρατορίας τῦ ἀντιχῦσεν ἡ Γερμανία, ἂν ἐξαρεθῶσι τα καπα ἀποτελέσ[μα]τα τῦ πολέμυ.

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον Ε΄ Φραγκίσκυ ἔμεινεν ἡ Μαρία Τηρεσία μόνη εἰς τὴν διοίκησιν τοιῦτυ μεγάλυ βασιλείυ, μὴ δυναμένη δὲ μόνη νὰ φέρη τὸ βάρος, ἔκαμε μέτοχον τῆς διοικήσεως τὸν πρωτότοκόν της ὑιὸν Γ΄ωσὴφ, διοικήσασα τα βασίλεια της χρόνυς τεσσαράκοντα, ἐπαριθμῶντας ἀπὸ τὸν θάνατον τῦ πατρός της ἕως τῆς ἐκλογῆς τῦ ἀνδρός της ἔτη πέντε, μετὰ τὸν ἄνδρα της ἔτη 20. καὶ μόνη βοηθεμένη ἀπὸ τὸν ὑιόν της Γωσὴφ ἔτη 15. ἐτελεύτησε μὲ ἄκραν θλῖψιν τῶν ὑπηκόων της. Ἦτον ἡ Μαρία Τηρεσία μεγαλόσωμος, ὡραία, σώφρων, νευνεχὴς, ἀνδρεία, γενναία, εὔσπλαγχνος, φιλελεήμων, εὐσεβεςάτη, ζολισμένη μὲ ὅλα ἐκεῖνα τα προτερήματα τῆς ψυχῆς καὶ τῦ σώματος ὁπῦ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ὑπηκόων, ἓν μόνον ἐδύνετο νὰ σμικρύνῃ τὴν δόξαν της, ἤτοι ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος τῦ Καθολικισμῦ, ζῆλος ὁπῦ ἀγκαλὰ ἀξιέπαινος καθ' αὐτὸ, προξενεῖ ὅμως πολλὰ σκάνδαλα ὅταν δὲν διευθύνεται ὀρθῶς. Διδαγμένη ἀπὸ τὸς περὶ αὐτὴν Μοναχὸς, ὅτι τὸ μόνον μέσον νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν ἀθάνατον, ἦτον νὰ αὐξήσῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας της τὸν Καθολικισμὸν, ἐπιάδαξε παντοίοις τρόποις νὰ τὸ κατορθώσῃ, δῶρα, τιμὰς, ἀπειλὰς, καὶ καθε τὶ ἐμεταχειρίζετο ἵνα σύρῃ πρὸς τὸν Καθολικισμὸν τὸς Ἀνατολικὸς, Λυθυρανιςὰς καὶ Καλβϊνιςάς. Τοιῦτον μέσον φαίνεται συγχωρητὸν, ἂν ἐτελειώνετο κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς εὐσεβεςάτης Αὐτοκρατορίσης, ἀλλ' ἄνομον ἦτον καὶ ἐνάντιον τῦ βασιλικῦ σκοπυ· διότι μὲ πρόφασιν νὰ σύρωσι τὸς μὴ Καθολικὸς εἰς τὸν Καθολικισμὸν, ἐμεταχειρίζοντο οἱ Μοναχοὶ τὸν διωγμὸν, τὴν ῥάβδον, τὴν φυλακὴν, καὶ ἄλλα, ὑςερῶντες τὸς μὴ Καθολικὸς ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα ἁρμόδια εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν θρησκείαν της, δηλαδὴ Ἐκκλησίας, ἱερεῖς κτλ. καὶ τὸ χειρότερον ὁπῦ ἐγίνοντο, τεῖχος ἄβατον, ἵνα μὴ φθάσῃ ἡ δεησις τῶν λυπημένων εἰς τὰ ὦτα τῆς Εὐσπλαγχνικωτάτης Τηρεσίας, ἐπειδὴ ἴξευραν πῶς αὐτὴ ἤθελεν εἰσακύσει τὰς δεήσεις τῶν πιςῶν της δύλων, καὶ ὀργισθεῖ κατὰ τῶν πραττόντων τὴν ἀνομίαν, καὶ τῦτο ἀποδείχνεται εὐκόλως ἀπὸ τόσας προσαγὰς αὐτῆς εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται οἱ ὑπήκοοι εἰς τὰ περὶ θρησκείας, μάλιςα εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, ὡς κατωτέρω πλατύτερον ῥηθήσεται. Γ΄ὰς περὶ τῶν ῥηθέντων, τα χρονικὰ τῆς Μαρίας Τηρεσίας παρὰ τῦ Φρομαζὼ, τὸν Μοντίνην, ἱςορίαν τῶν συμβάντων τῦ θανάτυ Καρόλυ ς΄. τὸν Βέρτιον, τὸν Α΄δβοκάτον, ὑπομνήματα τῦ τῆς Οὐγγαρίας πολέμυ παρὰ τῦ Σχμεταβίυ, ἱςορίαν γενικὴν τῆς Οὐγγαρίας παρὰ τῦ Σακίυ, ἱςορίαν τῦ πολέμυ τῦ 1741. τὴν ἐτήσιον ἱςορίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῦ 1730. καὶ ἄλλυς.

Χαρακτὴρ αὐτῆς.

§. 6. Εἰς αὐτὸς τὸς χρόνυς, ἀρχιεράτευσεν ἐν Ρ΄ώμῃ πρῶτον ὁ ἐκ Βονωνίας Λαμβερτίνης, Βενέδεικτος ΙΔ΄. ἐπωνομασθεὶς, περίφημος καὶ διὰ τὴν σοφίαν τυ καὶ διὰ τὴν πολιτικήν τυ, εἰς τρόπον ὅτι καὶ ὁ ἴδιος Πφάφφιος εἰς τῶν Μετερρυθμισμένων λέγει περὶ αὐτῦ, ὅτι διὰ πολλὸς αἰῶνας, δὲν ἐκάθησε σοφώτερος ἄλλος εἰς τὸν τῆς Ρ΄ώμης θρόνον· ἀλλ' ὅσον μέγας ἦτον εἰς

Βενέδεικτος ΙΔ΄.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σοφίαν, ἄλλο τόσον μικρὸς ἦτον εἰς τὸν θρόνον. Οὗτος κατέπαυσε τὰς συγχίσεις καὶ σκάνδαλα ἐν Γαλλίᾳ διὰ τὴν τῆ Κλήμεντος ΙΑ'. διαταγήν. Ἀρχιερατεύσας δὲ ἔτη 18. ἀφ' ἧ συνέγραψε πλῆθος βιβλίων ἐτελεύτησεν. Γ'δε περὶ αὐτῆ καὶ τῶν συγγραμμάτωντε τὸν Βέρτιον, Χρονικ. Γραμματ. τῆς Γ'ταλίας Τ Γ'. σελ. 497. ὑπομνήμ. τῆς Γραμματ. Γ'σορ. τῆς Γ'ταλίας Τ. ΙΑ'. 427. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΘ'. Νεαρὰς Ε'ννετ' τῆ 1758. ἔτης σελ. 125. καὶ Η'μερολ. τῆ 1758. Τ. Δ'. σελ. 145. τὸν Γεναάρκιον Τ. Β'. σελ. 287. καὶ τὴν Χρονολογίαν τῶν Πάπιδων παρὰ Βαγδαδίᾳ, καὶ ἄλλες.

Κλήμης ΙΓ.

§. 7. Κλήμης ΙΓ'. Ε'ννετὸς Ρ'ετζόνικος Καρδινάλης καὶ Ε'πίσκοπος Παταβίᾳ, ἀνὴρ ὅσιος, ἐνάρετος, καὶ ἅγιος, ἀλλ' ὁ πλέον ἀνάξιος ἀπὸ τὲς πρὸ αὐτὸν ἀρχιερατεύσαντας, ἐπειδὴ μὲ ὅλες τὲς βασιλεῖς ἦτον εἰς παντοτινὰς ἔριδας καὶ μάχας, καὶ μ' ὅλον ὁπῦ πολλοὶ τὸν ἐσυμβούλευαν, πῶς ὁ δέκατος ὄγδοος αἰὼν, δὲν εἶναι τῶν Πάπιδων, ἀλλὰ τῶν βασιλέων, καὶ πῶς πολὺ παράδοξον ἦτον εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἕνας Πάπας νὰ κινήσῃ τὰ παλαιὰ ζητήματα τῶν Πάπιδων περὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τῶν βασιλέων, αὐτὸς ὅμως πάντοτε ἠθέλησε νὰ μείνῃ σερεὸς, καὶ ἀνδρεῖος εἰς τὰ ζητήματά τε, καὶ νὰ γίνῃ μάρτυρας, τὸ ὁποῖον ἤθελεν εἶναι ἐπαινετότατον, ἂν περὶ δογμάτων πίςεως ἦτον ἡ διαφορὰ, ἀλλὰ διὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ ζητήματα καὶ αὐτὰ ἄδικα, ἦτον ζῆλος ἀδιάκριτος. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ζῆλος τῆ Παπικῆ κράτης τὸν ἔκαμε νὰ ἀφωρίσῃ τὸν Δοῦκα τῆς Πάρμας, τὸν ὁποῖον διεκδικῆσεν ὡς ὑποκείμενον, ὅθεν ἐκίνησεν ἐναντίον τε πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, καὶ ματαίως ἐκοπίασε νὰ ξαναλάβῃ τὲς πόλεις τῆ ἱερᾶ θρόνε, ὁπῦ εἶχον κυριεύσει οἱ βασιλεῖς. Καὶ διὰ κορωνίδα τῆς ἀναξιότητός τε, ἐξέδωκε καὶ μίαν βούλλαν, ἐν ᾗ ἀφ' ἧ μὲ μυρίες ἐπαίνες, τὰ κατορθώματα τῶν Γ'ησυϊτῶν ὑπερεδόξαζε, τὲς ἐσύσυνε καὶ ἐβεβαίωνεν, εἰς καιρὸν ὁπῦ πᾶσα ἡ Εὐρώπη ἐβόα κατ' αὐτῶν, διωγμένων σχεδὸν ἀπὸ κάθε βασίλειον. Ἀρχιερατεύσας δὲ ὁ Κλήμης ἔτη δέκα καὶ ἐπέκεινα, κλαίων εἰς τὸ ταμεῖον τε, εἰς ἐκείνας τὰς ὥρας ὁπῦ τὸν ἔμνεσκαν ἀπὸ τὰς διαφορὰς μετὰ τῶν βασιλέων ἐτελεύτησεν. Γ'δε τὸν Βέρτιον, τὴν ἐτήσιον Γ'σορ. τὴν Χρογολογ. τῶν Πάπιδων παρὰ Βαγδαδίᾳ Ἀντεπλία κτλ.

Τῶ 1753. κατεδίκασεν ἱερέα τινὰ Γερμανὸν ὅσις ἐτύπωσε βιβλιάριον ὀνομαζόμενον, περὶ μοναμαχίας ἐκδικητῆ τῆς τιμῆς, μὲ μίαν διαταγὴν τίτλον φέρουσαν, „ διαταγὴ δι' ἧς κατακρίνονται μὲν καὶ ἀπηγορεύονται πέν„τε προτάσεις τῆ τῆς μονομαχίας καταχρήσει συμβοηθοῦντες, ἐπισωρεύονται „δὲ οἱ κατὰ τῆς μονομαχίας, ἀρχαῖοι ἐκδοθέντες νόμοι, νέοις τισὶ τιμωρητι„κοῖς διατάγμασι.

Κατάσασις τῶν Καρδιναλίων εἰς τὴν ἐκλογὴν Κλήμεντος ΙΔ'.

§. 8. Ποτὲ δὲν εὑρέθη τὸ Κογκλάβιον τῶν Καρδιναλίων εἰς μεγαλητέραν ἀδημονίαν, καὶ ςενοχωρίαν, ὡς εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆ μετὰ τὸν Κλήμεντα ΙΓ'. ἀρχιερατεύσαντα, ἤτοι Κλήμεντος ΙΔ'. Γαγγανέλη. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Λυσιτανίας ὀργισμένος κατὰ τῆς Αὐλῆς τῆς Ρ'ώμης, ὡσὰν ὁπῦ δὲν ἔλαβε τὸ ποθούμενον κατὰ τῶν Γ'ησυϊτῶν, ἐσοχάζετο τὰ μέσα νὰ ξε-

γωρί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χωρίσῃ ἀπὸ τὸν Ρ'ώμης, καὶ νὰ μὴ συγκοινωνῇ πλέον, ἐμὴ ὅσον συμφ[illegible] ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὑποταγήν. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας ἐφωναζε τὸν ἀφανισμὸν τῶν Ἰησυϊτων, καὶ ἔδειχνε σημεῖα θλιβερὰ καὶ λυπηρὰ διὰ τὴν Αὐλὴν τῆς Ρ'ώμης. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἔχων εἰς τὴν ἐξουσίαν τε τὴν πόλιν τὸ Ἀβινιῶνος, καὶ ὀργισμένος διὰ τὸ φέρσιμον τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς πρὸς τὸν Δοὺκα τῆς Πάρμα, ἡνώνετο μὲ τὸν Ἱσπανίας διὰ νὰ δείξῃ ἐν παντὶ καιρῷ τὴν ἀγανάκτησίν τε. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως βοηθθμενος ἀπὸ τὸς λοιπὸς βασιλεῖς, ἐκυρίευσε τὸ Βενεβέντο, καὶ Πόντε Κόρβο, καὶ ἐφοβέριζε νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὁριά τε, καὶ περατέρω. Ὁ Δοὺξ τῆς Πάρμας, αἴτιον πασῶν τῶν διαφορῶν, ἐζητῶσεν ἀπὸ τὸν ἱερὸν Θρόνον μίαν ἄρνησιν τῶν κατ' αὐτὸ πραχθέντων. Ἡ Ἀριστοκρατεία τῶν Ἐννετῶν, ἤθελε νὰ μεταβαλῇ καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ τῶν Μοναχῶν τάγματα, χωρὶς νὰ δώσῃ ἔτε εἴδησιν εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Ρ'ώμης. Ἡ Πολωνία ἐσοχαζετο τὰ μέσα νὰ σμικρύνῃ τὰ προνόμια τῆς Νυντζιατύρας, καὶ νὰ βάλῃ τοιουτοτρόπως ἕνα χαλινὸν εἰς τὴν Παπικὴν ἐξουσίαν. Οἱ ἴδιοι ὑπήκοοι τῆς Ρ'ώμης ἐγόγγυζον βλέποντες τόσας ἐπαρχίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς χεῖρας τῶν ἄλλων ἡγεμόνων. Καὶ διὰ κορωνίδα πασῶν τῶν δυσχιῶν, μία ἄπρα ἀδιαφορία πρὸς τὴν θρησκείαν, ἐφέρετο κατὰ τῶν βασιλέων, Πάπιδων, καὶ αὐτῆ τῆ Θεῆ.

§. 9. Εἰς τοιαύτην ξενοχωρίαν εὑρισκόμενοι οἱ Καρδινάλιοι ἐν τῷ Κογκλαβίῳ, ὄντος καὶ τῆ Αὐτοκρατορος Γωσὴφ Β'. παρόντος, δὲν ἤξευραν ποῖον να ἐκλέξωσι Πάπαν, ἐπειδὴ ἤθελαν νὰ ἐκλέξωσιν ἕνα εὐάρεστον εἰς τὰς βασιλεῖς, καὶ μὴ ἐχθρὸν τῶν Ἰησυϊτων. Ἐνθυμηθέντες δὲ τὸς λόγυς τῆ Καρδινάλη Γαγγανέλη εἰπόντος, „ὁ ἱερὸς Θρόνος δὲν θέλει λείψῃ ποτὲ „ὡς κέντρον τῆς ἑνώσεως, ἀλλ' οἱ βασιλεῖς θέλει πάρυν ἀπὸ τὸν ἱερὸν Θρό„νον ὅσα τὸς ἐχάρησαν" καὶ τὸς λόγυς, ὅταν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆ Δοὺκὸς τῆς Πάρμας, καὶ Ἰησυϊτων, ἐναντιώμενος τοῖς Καρδιναλίοις καὶ τῷ ἰδίῳ Κλήμεντι εἶπε πρὸς τὸς ἐρωτῶντας, δὲν μοὶ κοινολογῦσι τίποτες (ἤτοι οἱ „Καρδινάλιοι) ἐγὼ ὅμως ἰξεύρω ὅλα, ματαίως κοπιᾷ ὁ ἱερὸς Θρόνος, καὶ „ἂν δὲν θέλῃ νὰ ξεπέσῃ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τε, πρέπει ἐξ ἀποφάσεως „νὰ φιλιωθῇ μὲ τὸς βασιλεῖς, αὐτοὶ ἔχυν τὰς χεῖρας μεγαλυτέρας ἀπὸ „τὰ σύνωρά τες, καὶ ἡ δύναμίς τε ἐκτείνεται πέραν τῶν Ἄλπεων, ἓ Πύρη„νέων." Αὐτὸς τὸς λόγυς ἐνθυμηθέντες οἱ Καρδινάλιοι ἐνόμισαν τὸν Γαγγανέλην, τὸν ἀξιώτερον νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν Ρ'ωμαϊκὸν Θρόνον, εἰς τας παρύσας καταστάσεις, καὶ δὲν ἐψεύθησαν εἰς τὸς διαλογισμὸς των· διότι εὐθὺς ὁπὸ ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, ἀπέκτησε τὴν ἀγάπην παντων τῶν βασιλέων, ὄχι μόνον τῶν Καθολικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ Καθολικῶν, ὡς καὶ τῶν ἰδίων Ὀθωμανῶν. Ἐπειδὴ ὁ Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας τῆ ἐπέτρεψε τὴν πόλιν τὸ Ἀβινιῶνος, καὶ τὸ Βενέσινον, ὁ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τὸ Δοὺκατον τῆ Βενεβέντε καὶ Πόντε Κόρβο, ἐφιλιώθη μὲ τὸν Δοὺκα της Πάρμας λύσας αὐτὸν τῆ ἀφορισμῆ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πρὸ αὐτῆ Κλήμης τὸν εἶχεν ὑποταξῃ. Κλήμης ΙΔ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βασιλεὺς τῆς Λυσιτανίας καὶ Ἱσπανίας, ἐφιλιώθησαν μὲ πέρδος τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐλῆς. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἐφιλιώθη μὲ τὸν μικρότερόν τε ἀδελφὸν διὰ μεσιτείας αὐτῆ. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Βορυσίας διὰ χάριν τυ, πρᾶγμα ὁπῆ δὲν τὸ ἔκαμε διὰ χάριν τῶν δύω πρὸ αὐτῆ Ἀρχιερατευσάντων, μ' ὅλον ὁπῆ σφοδρῶς τὸν ἐπαρακαλῆσαν, ἔδωκεν ἄδειαν τοῖς Καθολικοῖς νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν ἐκ θεμελίων εἰς Βερολίνον. Οἱ τρεῖς δυνάσαι τῆς Ἀρκτε, εἰς τὸν διαμοιρασμὸν τῆς Πολωνίας, ἔκλεξαν αὐτὸν μεσίτην εἰς ὅσα ἀνήκουσι τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ταξίᾳ. Ὁ Βασιλεὺς τε Ταγγὲτ τῆς Κίνας εἰδωλολάτρης ὤν, ἔγινε Χριστιανὸς διὰ παρακινήσεώς τυ. Ἕως καὶ ὁ ἴδιος Μεσσαφᾶς Γ'. ἔλεγε πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβυν τῶν Ἑννετῶν „ ἐαν „ ὅλοι οἱ Παπιδές σας ἦσαν ὡς ὁ παρὼν Γαγγανέλης, οἱ Ἀνατολικοὶ Πα- „ τριάρχαι δὲν ἤθελαν ἔχη τόσην ἀποστροφὴν διὰ τὴν τῆς Ῥώμης Ἐκκλησίαν. „ Αὐτὸς εἶναι ἕνας σοφὸς, τὸν ὁποῖν τιμῶ τὴν μάθησιν, καὶ ἀρετὴν, καὶ „ ὁπῆ δὲν θέλει ποτὲ ἀνακατωθῇ μὲ τὸ πλῆθος τῶν λοιπῶν. Ἐγεννήθη „ ὁ Γαγγανέλης τῷ 1705. εἰς τὸ προάστειον τῆ Ἁγίε Ἀρχαγγέλε, υἱὸς „ ἑνὸς Ἰατρῆ· ἐνεδύθη τὸ μοναδικὸν σχῆμα τῆ Ἁγίε Φραγκίσκε ἐν Οὐρβί- „ νῳ ἐτῶν 18. Βενέδικτος ΙΔ'. τὸν ἔκλεξε συμβελάτωρα τῆ κριτηρίε τῆς „ Γγκιζιτζιῶνος λέγων πρὸς τὲς περιεστῶτας " ὁ Πατὲρ Γαγγανέλης ἔχει ὑπερβολικὴν ἐνθύμησιν, καὶ μίαν εὐρυχωροτέραν μάθησιν· ἀλλ' ἐξαιρέτως μὲ ἀρέσκει ἐπειδὴ εἶναι χίλιας φορὰς μετριοφρονέσερος ἀπὸ ἓν ἀμαθῆ, καὶ τόσον εὔθυμος εἶναι ὥςε ἤθελεν εἰπῆ τινὰς πὼς δὲν ἔζησεν εἰς ἕνα μοναςήριον.

Ἀναιρεῖ τὴν βέλλαν ἐν τῷ μυςικῷ δείπνῳ τὲς Ἰησουῖται.

§. 10. Ἡ ἀγάπη καὶ τιμὴ τῶν βασιλέων πρὸς τὸν Κλήμεντα ΙΔ'. ἔπρεπε νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ ποιμάνῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀχὶ ὡς Παπας, ἀλλ' ὡς ποιμὴν, ἀχὶ ὡς βασιλεὺς, ἀλλ' ὡς Ἀρχιερεὺς, φυλάττων μόνον τὰ βασιλικὰ προνόμια τῆ Πάπα εἰς τὲς ὑποκειμένες τόπες τῆς Ῥώμης. Καὶ ἀληθινὰ ἂν ἐςάθη συνετώτερος, πολιτικώτερος, ᾗ διακριτικώτερος Ἀρχιερεὺς Ῥωμης, ἕτερος τὶς, ἐςάθη αὐτός. Εἶδε πῶς δύω πράγματα ἐλυπῆσαν, ᾗ ἐτάραττον πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἡ βέλλα in Cœna Domini, ἐν τῷ Δείπνῳ τῆ Κυρίε, καὶ τὸ Τάγμα τῶν Ἰησυϊτῶν, ὅθεν τὴν μὲν βέλλαν εὐθὺς ἀκύρωσε μ' ὅλον ὁπῆ ἐν αὐτῇ ἐθεμελίωτο μέρος τῆ Παπικῆ κράτης· διὰ δὲ τὲς Ἰησυϊτας ὡς καλὸς ποιμὴν καὶ δίκαιος ἐξέταξεν, ἐρεύνησεν, ἐζυγίασε μὲ τῆς δικαιοσύνης τὸ ζύγι τὰ καλὰ ὅλα ὁπῆ αὐτὴ ἡ Ἑταιρεία ἤφερεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ τὰ κακὰ ὁπῆ ἐπροξένησε, καὶ ἐπροξένῆσε, ἤκουσε τὰς δεήσεις τῶν Ἰησυϊτων, καὶ τῶν αὐτοῖς βοηθῶν, ἤκουσε καὶ τὰς φωνὰς τῶν βασιλέων καὶ πάσης τῆς Εὐρώπης, καὶ εὑρέθη πολὺ βαρύτερον τὸ δεύτερον μέρος, ὅθεν ὡς δίκαιος κριτὴς, ἀγκαλὰ καὶ ἀκουσίως, ἐξεφώνησε τὸ Ἀπολέσθω ἡ μνήμη αὐτῶν, μὲ τὴν Βέλλαν Dominus & Salvator noster, ὁ Κύριος, καὶ Σωτὴρ ἡμῶν, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται πλατύτερον. Τοῦτο δὲ ἦτον ὀλίγον, ἔμενσκε μεγα χασμα εἰς τὴν Εὐρώπην, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναπληρωθῇ, σχολεῖα, Ἐκκλησίαι, κήρυξις, ἐξομολογήσεις καὶ ἄλλα πολλά. Εἰς ὅλα ἐπροφθασεν ἡ προβλεκτικὴ διάκρισις τῆ Γαγγανέλη, καὶ ἐπληρώθησαν οἱ λοι-

πὸι

ποὶ τόποι. Τῷ ἑξτῳ μηνὶ ἀφ' ἧ ἔγινε Πάπας, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸν Ἅ
Γωάννην τῦ Λατεράνε ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ἄλογον, ᾧ ἐγκρᾶτεις εἶπε, τίποτες, τῦ
το δὲν εἶναι κτύπημα, ἀλλ' ὀλίγη ἐντροπή. Τῦτο ἐφάνη κακὸν σημεῖον διὰ τὲς
Γησυίτας, ἐπειδὴ παρόμοιον πέσιμον ἐσυνάϐη Κλημεντι Ε'. ὅταν ἐχαλασε
τὸ Τάγμα τῶν Ἱεμπλαρίων. Πολλὰς ἄλλας ἀταξίας τῆς Λατινικῆς Ἐκ-
κλησιαστικῆς εὐταξίας ἔπαυσεν, ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑορτῶν, ἐδιορθω-
σε τὸ Βρεβιάριον τῆς Ῥώμης, ἀπηγόρευσε τὸ νὰ ἀχροτηριάζωσι τὰ βρέφη εἰς
τὰ γεννητικὰ μόρια, ὁπῦ ὑσερῦσαν τόσες καὶ τόσες τῆς ἀνθρωπότητος καὶ
τῆς ζωῆς. Ἐσυγχώρησε τὴν διόρθωσιν τῶν Μοναστηρίων καὶ τῶν Μοναχῶν
σμικρύνας τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ βιάσας αὐτὲς νὰ ἀποδίδωσι λόγον διὰ τὰ
εἰσοδήματα εἰς τὲς κατὰ τόπες ἡγεμόνας. Εἰς καιρὸν δὲ ὁπῦ ἑτοιμάζετο
νὰ ἑορτάσῃ τὸν δέκατον ὄγδοον Γϐιλαῖον, ἀσθενήσας βαρέως ἐτελεύτησεν,
ἀρχιερατεύσας ἔτη πέντε ἀχὶ ὁλόκληρα. Λέγωσι πῶς νὰ ἐτελευτησε
ἀπὸ δηλητήριον φαρμάκι, ἑτοιμασθὲν παρὰ τῶν Γησυίτων, ἀλλ' ἀδίκως συ-
κοφαντῆνται οἱ ποτὲ Γησυῖται· ἴδε πλατύτερον τὸν βίον τε τυπωθέντα ἐν
Παρισίοις τῷ 1775.

§. 11. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Μαρίας Τηρεσίας πολὺ λυπηρὰ ἦν ἡ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ Λυθηροκαλβινιστῶν κατάσασις τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ, καὶ Γερμανίᾳ διαγόντων· ὑπέφερον γὰρ διωγμὸν σκληρότατον παρὰ τῶν Κατολίκων ἱερέων, οἵτινες παντοίας τροπὰς ἐμεταχειρίζοντο ἵνα σύρωσιν αὐτὲς εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα· διότι ἂν εὑρίσκοντο πολλοὶ μὴ Καθολικοὶ εἰς μίαν πόλιν ἢ χωρίον, ὁπῦ δὲν ἦτον ἐκ παλαιῶν προνομίων Ἐκκλησία κατὰ τὴν τάξιν τῆς θρησκείας των, δὲν ἄφηναν αὐτὲς ἀχὶ Ἐκκλησίαν νὰ κτίσωσιν, ἀλλ' ὅτε εἰς ἕνα οἶκον νὰ προσεύχωνται κατ' ἰδίαν. Καὶ ἂν τινὰς ἱερεὺς ἐτολμᾶσε κρυφίως νὰ ἱεροπράξῃ εὐθὺς ἐφυλακώνετο, ὡς ἐσυνάϐη τῷ 1769. ὅταν ἐκαλθεῖς ἱερεὺς τὶς Ἀνατολικὸς εἰς Κεσκεμέτιον παρὰ τῦ μητροπολίτε, ἵνα ἱεροπράξῃ κατὰ τὴν πρὸ τριῶν χρόνων ἄδειαν ὁπῦ εἶχον λάϐη οἱ ἐκεῖ Ὀρθόδοξοι, ἔτυχεν ἐν τῇ ὁδῷ νὰ ἱεροπράξῃ εἰς Σζολνόκ, ὁπῦ πολλοὶ Χριστιανοὶ ὑσερῦντο τῆς θείας Λειτουργίας, πρὸ πολλῶν ἐτῶν, διὸ καὶ εἰς φυλακὴν τίθεται, καὶ ἂν δὲν ἐπλαγχνίζετο ἡ φιλανθρωποτάτη Αὐτοκρατόρισα, ἤθελε μείνει ἕως θανάτε εἰς φυλακὴν ὁ ἱερεὺς διατὶ ἐπρόσφερε θυσίαν τῷ Θεῷ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν καλθεῖσαν παρ' αὐτῆς προσαγὴν τῷ 1769. Ἔπιπτεν ἕνας ναὸς, ἢ εἶχε χρείαν διορθώσεως, καὶ ἀνακαινισμᾶ, δὲν ἐτολμῆσαν νὰ τὸν ἀνακαινίσωσιν, ἢ νὰ διορθώσωσι, μάλιςα εἰς πολλὲς τόπες, ὄχι ναὸν, ἀλλ' ὅτε εὐκτήριον οἶκον εἶχον ἵνα προσφέρωσι τὰς προσευχὰς των πρὸς τὸν ὕψιςον, ἀλλ' ὅτε τὲς ἦτον συγχωρημένον κἂν νὰ ἔχωσι βιϐλία Ἐκκλησιαστικὰ διὰ νὰ προσεύχωνται μόνοι τες. Διότι εἰς ὅσες τόπες δὲν εἶχον ναὲς καὶ εὐκτήριες οἴκες, ὑπῆγαιναν οἱ Λατῖνοι εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγὴν, ἔπρεπε νὰ ἐξετάζωσιν ἂν εἶναι ὀρθῶς ϐαπτισμένα τὰ νήπια, αὐτοὶ δὲ ὡς τελῶναι ἐπαρατηροῦσαν νὰ ἁρπάξωσιν ἕως καὶ τὴν σύνοψιν, καὶ τὰ πλέον παραμικρὰ ϐιϐλιάρια τῆς Ἐκκλησίας,

Κατάσασις τῶν Ἐκκλησιῶν.

Γερμανίας καὶ Οὐγγαρίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

..., ἐπιφορτώνοντές τες μὲ πολλὰ δοσίματα, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προσαγῶν τῶ 1731. καὶ 1734. ἔτες. Ἦτον τὶς μὴ Καθολικὸς ἐκ τῦ τάγματος τῶν τεχνίτων καὶ ῥιφετίων, καὶ ἐκεῖνο ἔμελλε νὰ περιέλθῃ τὴν πόλιν ἐν λιτανείᾳ, ἔπρεπε νὰ πηγαίνωσι καὶ οἱ μὴ Καθολικοὶ, ὅθεν ὁ Καλβυνιςὴς ὁπῦ δὲν δέχεται τὴν πραγματικὴν τῦ Γιῦ Χριςῦ ἐν τῇ Οὐσίᾳ παρεσίαν, ἔπρεπε νὰ πηγαίνῃ, νὰ προσκυνῇ, νὰ γονατίζῃ, ἢ νὰ δείχνῃ σημεῖα ἐξωτερικὰ, πῶς πιςεύει ἐκεῖνο ὁπῦ ἐσωτερικῶς ἀρνεῖτο, αὐτὸ ὅμως ἐδιορθώθη ὕςερον, καὶ ὅςις δὲν ἤθελε νὰ συνευρεθῇ εἰς τὴν Λιτανείαν ἔφθανε νὰ δίδῃ μίαν ἢ δύω λίτρας κηρὶν εἰς τὸ ῥιφέτιον ἐκεῖνο, ὡς ἐκ τῆς προσαγῆς 1762. ἔτες φαίνεται. Ἦτον τὶς μὴ Καθολικὸς ἐν φυλακῇ καὶ κατεδικάζετο εἰς θάνατον, δὲν ἦτον συγχωρημένον αὐτῷ νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπον τῦ ἱερέως τῆς θρησκείας τε, ἀλλὰ ἐπαῤῥησιάζετο ὁ Λατῖνος ἱερεὺς, καὶ ἢ μὲ κολακείας, ἢ μὲ ἀπειλὰς ἔπασχε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, συνοδεύων αὐτὸν ἕως τῦ τόπε τῆς καταδίκης, καὶ ὑβρίζων σκληρῶς ὅταν δὲν ἤθελε νὰ νεύσῃ εἰς τὰ ζητήματα τῦ Λατίνε ἱερέως· ἕως τῦ 1764. καὶ 1766. ὅτε διὰ προσαγῆς τῆς βασιλίσσης ἔλαβαν μόνον οἱ Ἀνατολικοὶ τὴν ἄδειαν νὰ συνοδεύσωσι τὲς Χριςιανὲς εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, εἰς ἐκεῖνας τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἐλευθερίαν εἰς τὰ τῆς θρησκείας, εἰς δὲ τὰς πόλεις ὁπῦ δὲν ἦτον συγχωρημένη ἡ θρησκεία τες, ὁ Λατῖνος ἱερεὺς ἐσυνώδευε τὸν καταδικον ἕως τῆς πύλης τῆς πολεως, παρακινῶντας τον νὰ γίνῃ Καθολικὸς, εἰδὲ μὴ ἀπὸ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἕως τῦ τόπε τῆς καταδίκης τὸν ἐδέχετο ὁ Ἀνατολικὸς ἱερεύς. Αὐτὰ δὲν ἦσαν τίποτες. Ἐβίαζαν τὲς μὴ Καθολικὲς, μάλιςα εἰς τὲς τόπες ὅπε δὲν ἦτον ἐλευθέρα ἡ γύμνασις τῆς θρησκείας των, νὰ συζεύγνωνται εἰς γάμε κοινωνίαν, νὰ βαπτίζωσι τὰ τέκνα τες νὰ ἐξομολογῶνται, νὰ μεταλαμβάνωσι, καὶ τὰ λοιπὰ μυςήρια νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ Λατίνες ἱερεῖς, καὶ ὄχι μόνον τὲς ἐβίαζαν, ἀλλὰ καὶ τὲς ἥρπαζαν τὰ παιδία τες, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς ἀπηγορευθείσας ταῦτα προσαγὰς τῦ 1764. 1766. 1770. Ἕως καὶ τὰς Ἐκκλησίας τες ἔπερναν καὶ τὰς οἰκειοποιῆντο ὡς ἐσυνάβη τῷ 1747. ἐν τῷ Κομιτάτῳ Σαροσιενσίῳ, ἐν τῇ περιοχῇ Πολέμα λεγομένῃ. εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Λυθηρανιςαὶ πρὸ πολλῦ ἕνα ναὸν τῶν Καθολικῶν ἐκ βασιλικῆς συγκαταβάσεως. Αὐτὸν τὸν ναὸν μὲ βίαν καὶ ἅρματα ἁρπάσαντες ὁ Λατῖνος ἐφημέριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλειτούργησαν, ἐποίησαν Λιτανείαν, καὶ ἄφησαν εἰς τὴν τράπεζαν τὸ Κυριακὸν Σῶμα κατὰ τὴν τάξιν τες. Ἐρχομένης δὲ τῆς Ἑορτῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, οἱ μὴ Καθολικοὶ μαθόντες τῦτο, καὶ μὴ ἔχοντες πῦ νὰ ἑορτάσωσιν, εἰσῆλθον καὶ αὐτοὶ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ὅπλων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἑόρτασαν, παρόντος καὶ τῦ Κυριακῦ Σώματος τῶν Λατίνων ἐν τῇ Τραπέζῃ. Δὲν ὑπέφεραν τῦτο οἱ Καθολικοὶ, ἀλλὰ συνελθόντες μετὰ ςρατιωτῶν ἐξανάλαβαν τὸν ναὸν, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς βασιλικῆς προσαγῆς 1747. Τοιαύτη καταδρομὴ καὶ βία, ἀληθινὰ ἐδυνάςευε τινὰς νὰ γίνωσι Λατῖνοι προαποθέμενοι, ἕως νὰ εὑρωσιν εὐκαιρείαν νὰ ἐπιςρέψωσιν πάλιν εἰς

τὴν

τὴν μητέρα τους, ἀλλ' οἱ ζηλωταὶ ὁπῶ ἔβλεπαν ὅτι ἡ ῥάβδος καὶ ὁ λόγος ἐποίησεν αὐτοὺς Λατίνους, ἁρπαξαν μίαν προσαγὴν τῷ 1749. ἀπ. τὰς χεῖρας τῆς εὐπλαγχνικωτάτης Τυρσείας, παρακαίνοντες αὐτῇ, ὅτι ἀφ' ὅ ἐκοπίασαν μὲ τόσους ἱδρῶτας νὰ φέρωσι τὰ ἀπωλολότα πρόβατα, εἰς τὴν ποίμνην τοῦ Πάπα, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες αὐτὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐσέβειαν, αὐτὰ ἀποκατέστησαν καὶ ἔστρεφαν εἰς τὴν προτέραν τους αἵρεσιν. Ὅθεν μὲ αὐτὴν τὴν προσαγὴν αὐξηρῶς ἐτιμωρήντο ὅσοι γινόμενοι Καθολικοὶ ἔστρεφαν πάλιν εἰς τὴν θρησκείαν τους. Ὅσοι δὲ τῶν Ἀνατολικῶν τοιουτοτρόπως ἐγίνοντο Καθολικοὶ, ὀνομάζοντο Οὐνῖται, Οὐνιάται, ἤτοι ἐνωμένοι, οἵτινες οἱ περισσότεροι ὄντες Βλάχοι, ἀμαθέστατοι, ἔγιναν Ἀπόστολοι, καὶ ἐκύρηττον τὴν Οὐνιαν, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται.

§. 12. Εἰς τὴν Γερμανίαν κοινῶς, καὶ ἐξόχως εἰς τὴν Βοημίαν, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἐδιώκοντο οἱ μὴ Καθολικοὶ, ἐπειδὴ καὶ Ἀνατολικοὶ ὀλίγοι εὑρίσκονται, οἱ Λυθηρανοκαλβινισταὶ πολυάριθμοι ὄντες, ὑπεραπλίζονται ἀπὸ τὰς ἰδίας ἡγεμόνας, καὶ ἀπὸ τὰς διαφόρους νόμους τῆ Ἐμπερίᾳ, ὅμως ἐμισοῦντο καὶ μισοῦνται ὑπερβολικὰ, καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὁ ἀναγνώστης τὴν ἀλήθειαν, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὸ κατὰ τῆ Ἀνατολικῆ τινος πραχθὲν, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ἀνώνυμός τις ὀρθόδοξος εἰς μίαν ἀπόκρισιν περὶ τῆς Κατολίκων δυνασείας σελ. 9. ἐν τῇ ὑποσημειώσῃ, ὡς ἐν Γερμανίᾳ διατρίβοντος τότε, πρᾶγμα ὁπῶ μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰς βασιλικὰς προσαγὰς καὶ ἀπὸ πολλοὺς ζῶντας καὶ ἐνθυμουμένους τὴν ὑπόθεσιν. „ Ἐν „ ἔτει 1758. ὁ ἐκ Καισορίας ὁρμώμενος πραγματευτὴς Γεώργιος Μιχαὴλ „ τὴν Πράγαν διερχόμενος, ἵνα εἰς τὴν ἐν τῇ Λειψίᾳ ἐμπορικὴν ἔλθῃ „ πανηγυριν, ἀῤῥωστήσας ἐτελεύτησε. Προσέδραμον ἔν οἱ ἐκεῖ τυχόντες „ Ὀρθόδοξοι πρὸς τοὺς Κατολίκους Ἐκκλησιαστικοὺς προεστῶτας τῆς Πράγας „ ζητοῦντες ἄδειαν ἵνα τὸν νεκρὸν θάψωσιν· οἱ δὲ ἀνιλεεῖς ἐκεῖνοι καὶ „ ἀπλαγχνοι ἐνταφιαθῆναι τὸ σῶμα οὐκ ἐπέτρεπον, ἀλλὰ πρέπει νὰ „ μείνῃ ἄταφον ἔλεγον, ὡς σχισματικοῦ ἀνθρώπου πτῶμα. Μόλις δὲ „ διὰ πολλῆς ἱκεσίας ἐσυγκατένευσαν να ταφῇ· ἀλλὰ πῦ; εἰς τὸν τόπον „ τῆς καταδίκης, πρὸς καταισχύνην . . . . . ἐτάφη λοιπὸν ὑποκάτω „ εἰς τὴν κρεμάσραν τοῦ μὴ καταδίκη Ὀρθοδόξου τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἐκεῖ εὑρεθέντων ὁμοπίστων. Οἵτινες τὴν αἰσχύνην μὴ φέροντες, τῇ Κραταιοτάτῃ „ Αὐτοκρατορίσῃ προσέδραμον κλαίοντες, δι' ἣν ἔπαθον ἀτιμίαν καὶ ὄνειδος. Ἡ δὲ φιλανθρωπευσαμένη ἐκέλευσε νὰ ταφῇ τὸ σῶμα εἰς μίαν „ τῶν Κατολίκων Ἐκκλησιῶν. Ἡ προσαγὴ αὐτῆς ἔφθασεν εἰς τὴν „ Πράγαν τρεῖς ἡμέρας ὕστερον. Ὅθεν ἀνεσκάφθη ὁ τάφος, καὶ ἐξεβλήθη τὸ ὀδωδὸς σῶμα, καὶ πάλιν ἐτάφη κατὰ τὴν βασιλικὴν προσα„ γήν" Τώρα ἐγὼ ἐρωτῶ ὡς φιλόσοφος, ὡς ἀπαθὴς, ἀχὶ ὡς Χριστιανὸς, ἂν οἱ τὰ τοιαῦτα πράττοντες δίκαιον ἔχωσι νὰ καλῶσι τυράννους τὸν Διοκλητιανὸν, καὶ Μαξιμιλιανὸν, καὶ τοὺς λοιποὺς διώκτας τῆς Ἐκκλησίας οἵτινες ὡς καλοὶ πολιτικοὶ ἀπηγόρευαν πρῶτον μὲ τὸ καλὸν, μὲ τὸ ἥμε-

Βοημίαι

ρον, τὰς πρώτας Χριστιανὰς ἀπὸ τὴν κήρυξιν τῆ Εὐαγγελίᾳ, καὶ ὑποσχόμενοι τιμὰς, καὶ δῶρα εἰς τὰς παθομένας, μεταχειριζόμενοι δὲ τέλος βάσανα ἕως τὰς κολάσεις διὰ νὰ μὴν εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασίλειόν της ξένη πίστις. Μοὶ φαίνεται πῶς ὡς οἱ πολιτικοὶ βασιλεῖς δικαίως ἀντιστέκοντο εἰς τὴν κήρυξιν τῆ Εὐαγγελίᾳ. Α'ς μὴ νομίσῃ τινὰς ὅτι θέλω νὰ ἐπαινέσω τὰς τυράννας ἐκείνας, ἢ νὰ καταφρονήσω τὴν Λατινικὴν Ε'κκλησίαν, ὡς πολλοὶ τῶν ἡμετέρων φλυαροῦντες ἐγκαλοῦσιν αὐτὴν, ὄχι βέβαια. Α'γκαλὰ καὶ ὡς πολιτικοὶ, ἐπαινετοὶ ἴσως ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ τύραννοι, ὡς ἄνθρωποι ὅμως, φυσικῶς ὁμιλῶντας ἦσαν ἀληθῶς τύραννοι. Γ'ξεύρω προσέτι ὅτι τὸ σύζημα τῆς καθ' ὅλη Λατινικῆς Ε'κκλησίας ποτὲ δὲν ἐσυγχώρησε τὰ τοιαῦτα ἀλλὰ πάντοτε τὰ ἀρνήθη, καὶ ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν τὰ ἐμπόδισε. Τὸ κακὸν προήρχετο ἀπό τινα μέλη αὐτῆς τῆς Ε'κκλησίας, τὰ ὁποῖα ὑπερισχύσαντες κατὰ τῶν βασιλέων, καὶ ἔχοντες συμβουλὸν τὴν ψῆφον τῆ χυδαίᾳ λαῆ, ὁπῆ δύναται πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅλης τὰς βασιλεῖς, ἐσυγχώρουν καὶ ἐποίουν αὐτὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας της, φερόμενοι ἢ ἀπὸ ἀμάθειαν, ἢ ἀπὸ τυφλὸν καὶ ἀδιάκριτον ζῆλον. Α'λλ' ἔπαυσε τέλος πάντων ἡ ἀμάθεια, ἔλαβαν οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τὴν δύναμιν καὶ ἰσχὺν τὴν προτέραν της, ἔχασαν οἱ Μοναχοὶ τὴν ἐξουσίαν ὁπῆ εἶχον εἰς τὰς καρδίας τῆ λαῆ, ὁ λαὸς ἀπέρριψε τὴν ἄκραν καὶ ἄδικον εὐλάβειαν ὁπῆ ἤφερε πρὸς τὰς Μοναχὰς, καὶ εἶδον πάντες, ὅτι τὸ νὰ διώκῃ τινὰς τὸν πλησίον τῆ σκληρῶς ἵνα τὸν κάμῃ νὰ φρονῇ περὶ πίστεως ὡς αὐτὸς φρονεῖ, εἶναι μέσον ἐχὶ νὰ τὸν καταπείσῃ, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν δόξαν τῆ, ἀλλὰ νὰ τὸν καταπείσῃ μᾶλιστα τὸ ἐναντίον, πῶς ἡ πίστις δηλαδὴ τῆ ἐναντίᾳ εἶναι σφαλερὰ, καὶ δὲν ἔχει ὀρθὰ θεμέλια, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ξεμακρύνεται· διὰ τῆτο ὁσάκις ἐπραγματεύθη ἡ ἕνωσις τῶν Ε'κκλησιῶν ποτὲ δὲν ἔλαβεν εὐτυχὲς τέλος. Ε'πειδὴ εὔκολον δέκα ἀρχιερεῖς καὶ δέκα μοναχοὶ νὰ συμφωνήσωσι ἢ ὅπως ἢ ὅπως, ἀλλὰ πῶς δύναται ὁ ἁπλῆς Καθολικὸς νὰ δεχθῇ δι' ἀδελφὸν ἕνα Α'νατολικὸν, τὸν ὁποῖον ζοχάζεται διὰ σχισματικὸν, αἱρετικὸν, καὶ ἄξιον τῆ αἰωνίᾳ πυρός; πῶς ὁ ἁπλῆς Α'νατολικὸς νὰ δεχθῇ τὸν Καθολικὸν ὅταν κάλλιον γίνεται Τοῦρκος, πάρεξ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὸ παραμικρὸν μὲ τὸν Λατῖνον· ἂν αὐτὸ τὸ κατὰ γένος μῖσος δὲν ὑπῆρχε, ἴσως καὶ ἐγίνετο τρόπος διορθώσεως. Τώρα φαίνεται θεὸ εὐδοκίᾳ νὰ ἐψυχράνθη, νὰ ἐσμίκρυνεν, ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἔφθασεν εἰς τὸν ποθέμενον βαθμὸν, ἀκόμη ὁ Α'νατολικὸς, ἐννοῶ τὸν ἁπλῆν, δὲν δέχεται διὰ Χριστιανὸν τὸν Λατῖνον, τὸν ὁποῖον νομίζει βαντισμένον καὶ ἐχὶ βαπτισμένον, ἀκόμη ὁ Λατῖνος δὲν ἀξιοῖ τῆ παραδείσε τὸν Α'νατολικὸν, τὸν ὁποῖον βλέπει νὰ καταφρονῇ τὰς φλόγας τῆ πυργατορίου. Α'λλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

Πρωσίας Φριδέρικος Β'.

§. 13. Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας μετὰ τὸν Φριδέρικον Α'. διεδέχθη τὴν ἐξουσίαν ὁ υἱὸς αὐτῆ Φριδέρικος Β'. τῷ 1740. ὁ Η'ρωας τῆς Α'ρκτου, ὁ νέος Σολομὼν, τὰ κατορθώματα τῆ ὁποίᾳ εἶναι ἄξια νὰ περιγραφ-

γραφθῶσι πλατύτερον, διότι ἦν ἐντ' αὐτῶ στρατηγὸς τῶν στρατευμάτων τε, μινίστρος τῆς βασιλείας τε, νομοθέτης τῦ λαῦ τε, κριτὴς τῶν ὑπηκόων τε, φίλος τῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων, εὐεργέτης καὶ συμβουλος εἰς ὅλης ἐκείνες ὁπῦ ἐκαταγίνοντο εἰς τὴν μάθησιν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτον φιλόσοφος ἐχὶ ποταπός. Διαφόρες πολέμες ἐποίησε μὲ τὲς Ρ'ώσσες, Σβέτζες, Πολώνες, Γερμανὲς καὶ Γάλλες πολλάκις ἐθριάμβευσε, καὶ ἐδύνετο νὰ ὀνομασθῆ ὁ πρῶτος πολεμάρχος τῦ παρόντος αἰῶνος, ἂν ἐφύλαττε τὰς ὑποσχέσεις τε, καὶ τὸν λόγον τε, τὸν ὁποῖον πολλάκις ἐπαρέβη, μάλιστα τὰς συνθήκας τὰς ἐν Βρεσλαβίῳ μεταξὺ αὐτῦ, καὶ Μαρίας Τηρεσίας, ἐνωθεὶς μὲ τες Γάλλες κατ' αὐτῆς, ἐναντίον τῶν δοθέντων ὅρκων. Αὐτὸς ἐμεταχειρίσθη νέον τρόπον τῦ πολεμεῖν, διότι ἀντὶ νὰ φανερώσῃ πρῶτον τὰς αἰτίας ὁπῦ τὸν ἐπαρακίνησαν νὰ φέρῃ τὰ ὅπλατά τε κατά τινος, κατὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν, αὐτὸς ἔμβαινε πρῶτον μὲ τὰ στρατεύματά τε εἰς τὸν τόπον ὁπῦ ἔμελλε νὰ πολεμίσῃ, καὶ ὕστερον ἐκήρυττε τὰς αἰτίας ὁπῦ τον ἐπαρακίνησαν εἰς τῦτο. Ὅταν ὁ τῆς Πολωνίας βασιλεὺς ἐποίησε συμμαχίαν μὲ τὴν Αὐτοκρατόρισσαν τῶν Γερμανῶν, κατὰ τῆς ὁποίας αὐτὸς ἐπολεμῆσε, τὸν κηρύττει πόλεμον, λέγων „ὅ-„σοι ἐνώνονται μὲ ἐκείνες ὁπῦ ἐγὼ πολεμῶ εἶναι ἐχθροί με, ὁ βασι-„λεὺς τῆς Πολωνίας καὶ Ε'λέκτωρ τῆς Σαξωνίας ἔκαμε διαυθεντευτι-„κὰς συμμαχίας μὲ τὴν Μαρίαν Τηρεσίαν, ὅθεν εἶναι ἐχθρός με, καὶ „κηρύττω αὐτῶ ὅτι ἐκστρατεύω κατ' αὐτῦ. Α'λλ' ὅσον παράξενος ἦτον νὰ κινῆται κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἄλλο τόσον ἥμερος, διακριτικὸς, εὐσπλαγχνος καὶ πολιτικὸς μὲ τὲς ἐχθρὲς ὅταν ἐνικῆσε. Καὶ τῷ 1745. Δεκεμβ. 15. ἐμβὰς νικητὴς εἰς Δρέσδναν, εὐμενῶς ἐδέχθη τὰ παιδία τῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας ὁπῦ εἶχον μείνει μέσα· ἐπρόσταξε νὰ ἀνοίξωσι τὰ ἐργαστήρια, ὁπῦ διὰ φόβον ἦσαν σφαλισμένα, ἐφίλευσεν εἰς τὸ γεῦμα ὅλες τὲς πρέσβεις ὁπῦ ευρίσκοντο ἐκεῖ, καὶ ἐπρόσταξε νὰ παρασήσωσιν εἰς τὸ θέατρον ἕνα μεσικὸν δραμα Ι'ταλικὶ, εἰς τρόπον ὅτι ἐφαίνετο ἕνας θρίαμβος, καὶ ἐχὶ νίκη τῆς Δρέσδνας. Αὐτὸς τόσον ἐγύμνασε τὰ στρατεύματά τε, ὡς δικαίως ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εἰπῇ πῶς οἱ στρατιῶται τε ἐσάθησαν διδάσκαλοι πάσης τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον ἕνα πολεμικὸν τε στρατήγημα, τὸ ὁποῖον τε ἀπέκτησε καὶ τὴν νίκην, καὶ μέγαν ἔπαινον. Τῷ 1757. εὑρισκόμενος μὲ τὸ στράτευμά τε εἰς Ρ'οσβὰχ πλησίον Δρέσδνας, αἰφνιδίως φεύγει τὸ βράδυ ἀπὸ ἐκεῖ ὁπῦ ἦτον τεντωμένος, καὶ ὑπάγει πρὸς τὸ μέρος τῦ Μερτζβέργ. Οἱ Α'κριακοὶ μὲ τὲς συμμάχες τες Γάλλες, νομίσαντες ὅτι διὰ φόβον φεύγει, τον διώκησι τὴν ἄλλην ἡμέραν, καὶ τὸν εὑρίσκησι τεντωμένον εἰς τὸν καμπον, ὑποκάτω ἑνὸς βουνῦ, ἐχάρησαν πῶς τὸν ηὗραν ἀκόμη κοιμώμενον, καὶ ἑτοιμάζοντο νὰ τὸν ἀφανήσωσιν, ἀλλ' αἰφνιδίως ἠκούθη βοὴ τοπίς, καὶ εὐθὺς πίπτησιν αἱ σκηναὶ καὶ φαίνεται ὅλον τε τὸ στράτευμα εἰς παράταξιν πολέμε. Τὸ ἀπροσδόκητον τῦ πραγματος τόσον φόβον

καὶ ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς τὸ Αὐστριακὸν στράτευμα, ὥστε μ' ὅλον ὁπῶ διὰ πολλὰς ὥρας ἐπολέμησαν ἀνδρείως, ἐνικήθησαν καὶ πολλοὶ ἔγιναν αἰχμάλωτοι. Εἰς ὅλον τὸ βασίλειον τῆς Πρωσσίας πολιτεύεται ὁ Προτεσταντισμὸς, εἶναι ὅμως ἐλεύθερα καὶ ὅλα τὰ γένη εἰς τὴν θρησκείαν τως, μάλιστα οἱ Καθολικοὶ ἔλαβαν ἄδειαν νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ Βερολίνον. Γ'δε περὶ αὐτῆ πλατύτερον τὴν πολιτικὴν ἐτήσιον ἱστορίαν, τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Ἡμερολόγιον, τὸν βίον τω Γερμανῶν καὶ ἄλλως.

Σβεκίας. §. 14. Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Σβεκίας μετὰ τὸν θάνατον Φριδερίκω Α'. ἔγινε βασιλεὺς Ἄδολφος Φριδέρικος Β'. τῆ Ὀλσεϊν-Οὐτὶν Ἐπίσκοπος Λυβέκης, σεφθεὶς τῷ 1757. εἰς τὴν ὁποίαν τὸν καιρὸν ἔγινε νόμος εἰς ὅλον τὸ βασίλειον τῆς Σβεκίας νὰ πολιτεύηται τὸ νέον Καλενδάριον τὸ Γρηγοριανὸν ἐπειδὴ καὶ ἕως τότε, ἄλλοι ἐμεταχειρίζοντο τὸ Γρηγοριανὸν καὶ ἕτεροι τὸ Ἰουλιανόν. Γ'δε περὶ αὐτῆ τὸν Βέρτιον, τὴν ἐτήσιον ἱστορίαν, τὸν Ἀβοκάτον ἱστορ. τῆς Ἄρκτω, τὸ Ἐγκυκλοπ. Ἡμερόλογ. καὶ ἄλλως.

Δανίας κατάσασις. §. 15. Μετὰ τὸν Χριστιάνον ς'. ἐβασίλευσε τῷ 1746. Φρίδερικος Ε'. βασιλεὺς ἄξιος καὶ διὰ τὴν πολιτικήν τω, καὶ διὰ τὴν φιλοσοφικήν τω ἐπιστήμην· ἔτος ἐκινδύνευσε τὴν ζωήν τω τῷ 1750. εἰς τὸ νησίον τὰ Ἀμαχ ὁπῶ ὑπῆγε διὰ νὰ ἰδῆ τὰς δοκιμὰς ἑνὸς πυροβόλω ὀργάνω νέας ἐφευρέσεως, τὸ ὁποῖον εἰς ἕνα λεπτὸν εἴκοσι φορὰς ἐνεργᾶσεν· ἡ πρώτη δοκιμὴ εὐτυχῶς ἐτελείωσεν, ἀλλ' εἰς καιρὸν ὁπῶ ἑτοιμάζοντο εἰς μίαν δευτέραν δοκιμήν, ἔναψεν ἡ κόνις ὁπῶ εἶχον ἑτοιμάσῃ διὰ τὸ πυροβόλον ὄργανον, καὶ ἐκοινολογήθη τὸ πῦρ εἰς τὴν πλησίον κόνιν, καὶ κατέκαυσε πολλὰς, καὶ πολλὰς ἐλάβωσε. Τῶ βασιλέως ὁπῶ ἦτον συμὰ, ἐκάησαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, καὶ ἔμειναν σημεῖα πολλὰ εἰς τὸ πρόσωπόν τω καὶ χεῖρας τω ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς φλογὸς, ὁμοίως τὰ φορέματά τω εἰς πολλὰ μέρη ἐτρύπησαν· αὐτὸς ὅμως ὄχι νὰ φοβηθῆ, εἰς ἕνα τοιοῦτον κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἐπαρηγορῆσε τὸν τρομασμένον ἐφευρετὴν τῶ ὀργάνω, καὶ τὸν ἐδιώρισε τὸν καιρὸν νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην δοκιμὴν ἑτέρω νεοευρεθέντος ὀργάνω. Γ'δε τὸν Λακόμβιον ἱστορ. τῆς Ἄρκτω, τὴν ἐτήσιον ἱστορ. τὸ Ἐγκυκλοπαιδ. Ἡμερόλ. καὶ ἄλλως.

Πολωνίας κατάσασις. §. 16. Εἰς τὴν Πολωνίαν μετὰ τὸν θάνατον Αὐγούστω Β'. ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτῆ Αὔγουστος Γ'. συνδρομῇ τῆς Ῥωσσίας καὶ Γερμανίας, αὐτὸς παραίτησε τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Γερμανίας τῷ 1745. ὅταν οἱ σύμμαχοι τὸν ἐψήφισαν Αὐτοκράτορα μετὰ τὸν θάνατον Καρόλω Ζ'. ἀποθανόντος δὲ ἀφνηδίως τῷ 1763 τῆ Αὐγούστω ἠναγκάσθηκαν οἱ Πολῶνοι νὰ ἐκλέξωσι βασιλέα ἐκεῖνον ὁπῶ τὰς ἐπρόβαλλεν ἡ Ῥωσσία, δηλαδὴ Σταυισλάον Πονιατόβσκην, νέον σολισμένον ἀπὸ πολλὰ προτερήματα. Οἱ Πολῶνοι βουλόμενοι ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν καὶ Τουρκίαν ἤθελαν νὰ ἐκλέξωσιν ἐλευθέρως ὁποιον ἤθελαν, ἀλλὰ βιαζόμενοι ἀπὸ τὰς ἐμφυλίως αὐτῶν ἔριδας, καὶ μαχὰς καὶ ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ καὶ Πρωσσίας στρατεύματα, ὁπῶ ἦσαν εἰς τὰ πέριξ τῆς Βαρσαβίας, ἔκλεξαν τὸν ὑποψήφιον τῆς Ῥωσσίας.

σίας. Ἐπὶ τότε τῦ βασιλέως ἡ Πολωνία ἔγινε θέατρον σφαγῆς, καὶ ποταμὸς αἵματος, ὄχι ἐξ αἰτίας τν, ἀλλ' ἐκ τῦ ἀδιακρίτυ ζήλυ τῶν Πολώνων εἰς τὸ νὰ μὴ συγχωρήσωσι τοῖς μὴ Καθολικοῖς ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας, ὅθεν ἀφ' ἓ τὸ ἥμισυ τῶν Πολώνων ἐφονεύθησαν μεταξύ τυς, διεσχίθη καὶ τὸ βασίλειον εἰς τέσσαρα μέρη, τὸ ἓν ἐκυρίευσεν ἡ Ρ'ωσσία, τὸ δεύτερον ἅρπαξε Φριδέρικος Πρωσσίας, τὸ τρίτον ἐδόθη τῷ Αὐτοκράτορι τῆς Γερμανίας, καὶ τὸ τέταρτον ἔμεινεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας· καὶ ἰδὲ ἡ Πολωνία, ἥτις διὰ τὴν τοποθεσίαν τυς, διὰ τὰ πλήτη, διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν κατοίκων ἦτον καὶ ἐδύνετο νὰ εἶναι ἡ βασιλεύυσα τῆς Εὐρώπης, ἐκαταςήθη ὑποκειμένη εἰς τὰς σκλάβας τυς. Αὐτὰ ἐπροξένησεν ὁ τυφλὸς ζῆλος, ὅσις μὲ πρόφασιν θρησκείας μεταχειρίζεται τὴν τυραννίαν. Τὴν κατάςασιν τῶν μὴ Καθολικῶν ἐν τῇ Πολωνίᾳ ἴδε κατωτέρω.

§. 17. Η' Γαλλία εἰς τὰς παρόντας χρόνας ἐδιοικεῖτο ὑπὸ Λυδοβίκυ ΙΕ'. καὶ Ις'. Εἰς τῶν καιρῶν αὐτῶν ἡ Ε'κκλησία τῆς Γαλλίας ἐταράττετο ἀπὸ τὰς διχονοίας καὶ ἀλληλομαχίας τῶν δεχομένων καὶ μὴ δεχομένων τὴν τῦ Κλήμεντος διαταγήν, διωγμοὶ καὶ καταδρομαὶ καθ' ἡμέραν ἐγείροντο κατὰ τῶν μὴ δεχομένων, εἰς τρόπον ὅτι ἔφθασαν νὰ ὑςερῶσι τὸς Χριςιανὸς τῶν θείων μυςηρίων ἕως καὶ εἰς τὰ ὀλίγοθοια τῆς ζωῆς, καὶ πολλοὶ ἀπέθνησκον χωρὶς τὴν μετάδοσιν τῶν μυςηρίων, ἕως ὅτε ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ διορίσῃ αὐςηρῶς τὸ νὰ μὴ τολμήσῃ τὶς πλέον, ὅτε λέγον νὰ εἰπῇ περὶ αὐτῆς τῆς διαταγῆς, εἴτε ἐπὶ κακῦ, εἴτε ἐπὶ καλῦ. Οἱ Ουγονόται ὑπέφεραν μέγαν διωγμὸν ἐπεὶ Λυδοβίκυ ΙΕ'. ἐπειδὴ ἠκούθη λόγος ὅτι εἰς Λιγγυαδόχαν μέλλει νὰ λάβωσιν ἄδειαν νὰ πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν, διὰ τῦτο ὁ βασιλεὺς δόγμα κατ' αὐτῶν ἐξέδωκεν ἀπηγορευον αὐτοῖς ὄχι μόνον νὰ πράττωσι παῤῥησίᾳ τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν, ἀλλ' ὅτε ἐν τῷ κρυπτῷ ἢ ἐν ταῖς οἰκίαις. Ο' αὐτὸς βασιλεὺς ἐδίωξε τὸς Ι'ησυΐτας ἀπὸ πᾶσαν τὴν Γαλλίαν, εἰς τῦτο ἐντεχάθη Κλήμης ΙΓ'. μὲ μίαν τν βύλλαν καὶ τρία δεκτικὰ γράμματα, ἐπικυρῶντα τὴν αὐτὴν Ε'ταιρείαν, ὡς ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούθη, μάλιςα τὸ Παρλαμέντον τῆς Προβέντζας ἔκαυσε δημοσίως διὰ χειρὸς τῦ δημίυ, αὐτὰ τὰ δογματικὰ γράμματα τῦ Α'κρυ Α'ρχιερέως τῆς νεωτέρας Ρ'ώμης Κλήμεντος ΙΓ'. τῷ 1764. Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Λυδοβίκος ΙΕ'. ἐπλήγωθη τῷ 1757. ἀπὸ ἕνα μωρὸν καὶ δεισιδαίμονα Θωμᾶν Ρ'οβέρτον Δάμιενς λεγόμενον, ὄχι ὅμως θανασίμως. Γ'δε τὴν ἐτήσιον ἱςορίαν, Ε'γκυκλοπ. Η'μερολογ. Πολιτικ. Μερκύρ. τὸν Μιλλότιον ἐν τοῖς στοιχείοις τῆς ἱςορίας τῆς Γαλλίας Τ. Β'. καὶ ἄλλυς.

Γαλλίας κατάσασις.

§. 18. Εἰς τὴν Α'γγλίαν μετὰ τὸν Γεώργιον Β'. ἀποθανόντα τῷ 1760. ἐβασίλευσε Γεώργιος Γ'. ἐς τῶν ὁποίων τὸν καιρὸν ἡ Ε'κκλησία τῆς Α'γγλίας ἡσύχαζεν, ἐπειδὴ καὶ οἱ Α'γγλοι ἐκαταγίνοντο πάντοτε

Α'γγλίας κατάσασις.

εἰς πολέμους, μᾶλιστα εἰς τὴν Α'μερικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχασαν τὰς πλέον εὐτυχεστέρας ἐπαρχίας ὁπῦ ἐξησίαζαν.

Λυσιτανίας. §. 19. Εἰς δὲ τὴν Λυσσιτανίαν ἐβασίλευσεν Γ'ωάννης Ε'. ὅσις διὰ 44. χρόνους ἐδιοίκει τὸ βασίλειον, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐσχάτους χρόνους τῆς βασιλείας κυριευθεὶς ἀπὸ μίαν παράλυσιν εἰς ὅλα τὰ μέλη τῦ σώματος, ἔπεσεν εἰς ἄκραν μελαγχολίαν, καὶ ἔζη ὡς ἐκκλησιαστικὸς μᾶλλον ἢ πολιτικὸς, ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν Ε'κκλησίαν, καὶ ποτὲ εἰς τὸ πολιτικὸν τῦ ταμεῖον, ὅλος εὐλαβεία καὶ ἁγιότης, ἄφηνε τὴν διοίκησιν τῦ βασιλείῦ τῦ εἰς τὴς Μαγισσάνας, ἕως ὅτε ἐτελεύτησε τῷ 1750. αὐτὸς ἔλαβε παρὰ Βενεδίκτῦ ΙΔ'. τὸ προνόμιον νὰ ὀνομάζεται εἰς τὸ ἑξῆς, ὁ βασιλεὺς τῆς Λυσιτανίας, Fidelissimus, Πιςότατος, καθὼς οἱ λοιποὶ βασιλεῖς ἔχυν τὸν τίτλον τους. Μετὰ τὸν Γ'ωάννην ἐβασίλευσεν Γ'ωσὴφ Α'. Ε'μμανουὴλ, ὅσις εὐθὺς ἐπιμελήθη τὸ βασίλειον ὁπῦ εἶχε ξεπέσῃ, ἐδίωξε τὴς Γ'ησυΐτας ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῦ, καὶ ἐξάθη ὁ αἴτιος τῦ ὁλοκλήρῦ ἀφανισμῦ τῶν Γ'ησυϊτῶν. Καὶ ἐπειδὴ ἐπρόβλεπαν οἱ Γ'ησυΐται πῶς αὐτὸς ὄχι μόνον θέλει τὴς διώξει ἀπὸ τὸ βασίλειόν τῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν γῆν, ἐπάσχισαν νὰ τὸν θανατώσωσι τῷ 1758. ἀλλ' ἐφανερώθη ἡ ἀπάνθρωπος αὐτῶν θέλησις, καὶ ἐδιώχθησαν εὐθὺς ἀπὸ τὸ βασίλειον, θανατωθέντων τῶν ἀρχηγῶν, μάλιστα τῦ περιφήμου Γαβριὴλ Μαλαγρίδα τῦ Γ'ησυΐτου περὶ τῦ ὁποίου κατωτέρω. Γ'δε τὸν Βέρτιον, τὴν ἐτησίον Γ'ζορ. τὸ Ε'γκυκλοπ. Η'μερολ. τῦ 1758. Τ. Α'. μέρ. Γ'. σελ. 152. Τ. Β'. μέρ. Α'. σελ. 161. καὶ μέρ. Β'. σελ. 159. καὶ μέρ. Γ'. σελ. 155. ἐδοκιμάθη τὸ αὐτὸ κατὰ τῦ ἰδίῦ βασιλέως τῷ 1769. ἀλλὰ καὶ τότε ματαίως. Μετὰ τὸν Ε'μμανουὴλ ἔλαβε τὸ βασίλειον ἡ θυγάτηρ αὐτῦ Μαρία, ἥτις λαβοῦσα δι' ἄνδρα Δὸν Πέδρον, τὸν ἔλαβε καὶ συμβοηθὸν καὶ τὸν ἐκήρυξε βασιλέα, καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1786.

Αὐτοδαφὲ ἐν Λισβώνῃ. §. 20. Ε'πὶ τῆς βασιλείας τῦ Γ'ωάννη ἔγινεν εἰς Λισβῶνα ἡ σκληροτάτη καὶ συνήθης τελετὴ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, παρ' αὐτοῖς λεγομένης. Autoda-fe, ἤτοι πράξις πίςεως. Πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν εἶχον προμηνύσῃ αὐτὴν τὴν θυσίαν πᾶσαι αἱ Ε'κκλησίαι διὰ τῶν σημάνδρων, ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας, ἔτυχε Κυριακὴ τῇ 8. Ο'κτωμβρίῦ, ἐδόθη τὸ σημεῖον ἀπὸ τὰς Ε'κκλησίας, καὶ ἠκολούθησεν ἡ λιτανεία τοιουτοτρόπως. Τῇ ὥρᾳ ἕκτῃ τῆς ἡμέρας, ἤτοι πρὶν ξημερώσῃ, ἄρχισεν ἡ μεγάλη λιτανεία, προηγουμένων τῶν Δομενικάνων, καὶ ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὴν σημαίαν τῦ Α'γίου Δομενίκου, τῦ πρώτου ὑπεργοῦ καὶ ἀρχηγοῦ αὐτῦ τῦ κριτηρίου, ὕςερον ἤρχετο ἡ σημαία καὶ ὁ Σταυρὸς τῦ Α'γίου Κριτηρίου, ὑποκάτω τῶν ὁποίων ἐπεριπατοῦσαν οἱ κατάδικοι κατὰ τάξιν τῶν ἁμαρτιῶν τους, προηγουμένων δηλαδὴ τῶν ὀλιγότερον πταισάντων. Αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς ἦσαν συνοδευμένοι ὁ καθ' εἷς ἀπὸ δύω ὑπεργοὺς τῆς Γ'γκυϊζιτζιώνος, Α'λγαζὶλ λεγομένης, ἀπάγγελμα τόσον ἀξιοτίμητον ἐκεῖ διὰ δεισιδαιμονίαν, ὥςε οἱ συνοδεύοντες τους κατάδικους εἶναι πάντοτε οἱ πρῶτοι τῆς

τῆς βασιλείας, μάλιστα καυχῶνται εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἔχουσι διὰ μεγάλην τιμήν. Εἰς τοιαύτην τάξιν ἡ Λιτανεία ἄρχησε περιτριγυρίζοντα πρῶτον τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου τοῦ Α'ρχινκιϊζίτωρος, ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς βασιλικῆς φαμιλίας, καὶ πάσης τῆς βασιλικῆς Αὐλῆς, ὁποῦ ἐξεπίτηδες εἶχον συναχθεῖ ἐκεῖ. Διερχόμενοι δὲ διὰ τῶν πλατειῶν ἔφθασαν εἰς τὴν Ε'κκλησίαν τοῦ Α'γίου Δομινίκου, ὅπου ἦτον ἐρυθροολαμπροφορεμένη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ε'νώπιον τῆς ἱερᾶς τραπέζης ἦτον ἐπιτούτου ἓν ἀμφιθέατρον διὰ τοὺς καταδίκους, καὶ συνοδοιπόρους αὐτῶν. Ε'κ δεξιῶν αὐτῆς τῆς τραπέζης ἦτον ἕνας ἄμβων μεγαλοπρεπῶς στολισμένος, καὶ ἐξ εὐωνύμων θρόνος ὁμοίως μεγαλοπρεπὴς διὰ τὸν βασιλέα, τοὺς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου, τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ πρέσβεις τῶν βασιλέων. Α'φ' οὗ ὁ καθ' εἷς ἔβαλε τὸν διωρισθέντα αὐτῷ τόπον, εἷς τῶν Δομενικάνων ἀνέβη εἰς τὸν ἄμβωνα, ἔλαβε λόγον ἐγκωμιάζων τοὺς Ι'γκιϊζίτωρας, καὶ παρακινῶν τοὺς καταδίκους νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπὶ καλοῦ τὴν εὐπλαγχνίαν ὁποῦ ἔδειχνε πρὸς αὐτοὺς ἡ Α'γία Ι'γκιϊζιτιόν, ἀρνούμενοι εἰλικρινῶς καὶ εὐθὺς τὰς αἱρέσεις καὶ ἀνομίας τῶν ὁποίων ἔννοχοι ἦσαν κηρυχθῇ· ὕστερον στρεφόμενος πρὸς τοὺς καταδικασθέντας εἰς θάνατον, τοὺς ἐπαρακίνησε νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπὸ τὸν βραχὺν καιρὸν ὁποῦ τοὺς ἔμενεν, διὰ νὰ ποιήσωσι μίαν εἰλικρινῆ ἐξομολόγησιν τῶν ἁμαρτιῶν τους. Α'φ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ λόγος, ἱερεύς τις, ἐπὶ τούτου μισθωμένος παρὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, ἀνέβη εἰς τὸν αὐτὸν ἄμβωνα διὰ νὰ ἀναγνώσῃ τὴν καταδίκην τοῦ καθ' ἑνὸς τῶν μὴ εἰς θάνατον καταδικασμένων, οἵτινες ἦσαν 62. Εἰς τρόπον ὅτι ἐπεκράτησεν αὐτὴ ἡ ἀηδὴς ἀνάγνωσις ἕως τὴν δεκάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας. Ε'πειδὴ δὲ ἀδύνατον, αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς ἐκνευρωμένοι ἀπὸ τὰς τιμωρίας ὁποῦ ὑπέφεραν εἰς τὴν πολυχρόνιον φυλακήν, καὶ ἀπὸ τὸν κόπον τῆς λιτανείας, νὰ ὑποφέρωσι τόσην νηστείαν, τοὺς ἔδιδαν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὀλίγον ψωμὶ, πωρικὰ ξηρὰ, καὶ νερὸν ὅσον ἤθελαν. Μετὰ τὴν ἀναγνωσιν, ὁ πρόεδρος τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, φορεμένος τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἔχων ἀνὰ χεῖρας τὸ Γυπικὸν, καὶ συμβουλεύμενος ἀπὸ ἓξ ἱερεῖς φορεμένους, οἵτινες εἶχον μίαν μικρὴν ῥαβδον, καὶ ἐκτυπῶσαν σιγανὰ τὴν κεφαλὴν, ἢ τὰς πλάτας τῶν καταδίκων, ἔκαμε τὰς συνηθισμένας προσευχὰς τῆς Ε'κκλησίας, ὅταν λυθοῦσι τινὰ τοῦ ἀφορισμοῦ. Μετὰ τοῦτο ἕτερος ἱερεὺς ἀνέβη εἰς τὸν ἄμβωνα, διὰ ἀναγνώσῃ τὴν καταδίκην τῶν τῷ πυρὶ ἀποφασισμένων, αὐτοὶ ἦσαν τρεῖς ζῶντες, καὶ δύω ἀποθαμένοι, τῶν ὁποίων τὰ ὀστᾶ εἶχαν ξεσκάψει, καὶ σφαλίσῃ εἰς δύω σεντούκια μικρὰ, καὶ τὰ ἔφερον εἰς τὴν λιτανείαν μὲ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν κατασκευασμένα ἀπὸ χαρτὶ, καὶ ἐνδεδυμένα ὡς οἱ λοιποὶ καταδίκοι. Αὐτοὶ οἱ ὑστερινοὶ ἦσαν ἔννοχοι ὡς ἔλεγεν ἡ ἀπόφασις, μαγίας καὶ γοητείας, καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ὀλίγα, ἐδιωρίσθησαν κατὰ τὴν ἐπαινετὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, εἰς κέρδος τῶν Ι'γκιϊζιτόρων, καὶ αὐτοὶ καταδικασμένοι εἰς τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ τοὺς προξενήσῃ πολὺ κακόν. Οἱ ἄλλοι τρεῖς ἦσαν πλέον ἀξιο-

δάκρυ-

δάκρυτοι, διοτι ἐκατάγοντο ἀπὸ ἐκείνας τὰς φαμιλίας ὁπῦ εἰς Πορτυγαλλίαν καὶ Γαλλίαν καλοῦσι Νεοχριστιανὺς (δηλαδὴ ὁπῦ κατάγονται ἀπὸ Ἰουδαίους ἢ Σαρακηνὺς, ἐπειδὴ ὅσοι κατάγονται ἀπὸ Χριστιανὺς, ἀρχαίοι Χριστιανοί λεγόνται) οἵτινες ἔτε διὰ τὴν βιασμένην ἐπιστροφὴν τῶν προπατόρων τους, ἔτε διὰ τὴν ἰδίαν των, δὲν ἐδύνηθησαν νὰ ἀποφύγωσιν τὴν ατιμίαν καὶ μῖσος, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπόκεινται πρὸ διακοσίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ ὁπῦ τὰ ὑπάρχοντά τους θέλει εἶναι αἰτία νὰ φαίνωνται πάντοτε ἔννοχοι ἐνώπιον τῶν Γκαϊζιτόρων. Αὐτοὶ οἱ τρεῖς κατεδικαθησαν εἰς τὸ πῦρ, ὡς δὶς πεσόντες εἰς τὸ αὐτὸ ἁμάρτημα, ὁ εἷς, ὡς ἔλεγεν ἡ ἀπόφασις, διατὶ ἐσάρωσε τὸ σπῆτι τῦ ἀνάποδα καὶ ἔρριψε τα σαρώματα τῆς πόρτας εἰς τὴν γωνίαν, ὁ δεύτερος διατὶ ἡμέρᾳ σαββάτῳ ἐζολίσθη, καὶ ἐλαμπροφόρεσε, καὶ ἄναψε λαμπάδας τῇ παρασκευῇ βράδυ, καὶ ὁ τρίτος διατὶ ἐφύλαξε τὴν νηστειαν τῆς βασιλίσσης Ἐσθὴρ, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ φάγῃ χοίρειον, ἔτε λαγωὸν, καὶ ψάρια χωρὶς λέπια, καὶ ἄλλα παρόμοια συνηθισμένα μεταξὺ τῶν Ἑβραίων εἰς ἐξίλασμα αὐτῶν τῶν τρομακτικῶν ἀνομημάτων, αὐτοὶ οἱ δυσυχεῖς καταδικασμένοι ὄντες νὰ καῶσι ζωντανοὶ, παρεδόθησαν τῷ δημίῳ, καὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τὴν λεγομένην Camp d' Allix, ὅπῦ ἔμελλε νὰ λάβῃ τέλος ἡ καταδίκη τους. Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν, συνοδευμένοι ἀπὸ μέγα τάγμα στρατιωτῶν, ἱερέων, καὶ πλήθος λαῦ, τὸς ἐκάθησεν ὁ δήμιος τὸν καθ' ἕνα εἰς ἕνα βαρέλι, γεμάτον πίσσαν, εἰς τὸ μέσον τῆς πυρκαϊᾶς, ὅπῦ ἔμελλε νὰ τὸς καύσῃ, καὶ ἐδέθησαν μὲ ἁλύσες σιδηρὰς ἀπὸ σμενας χρεμάστρας. Τότε οἱ ἱερεῖς ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὸς κατὰ μόνας παρακινῶντας τους νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν θρησκείαν, μὲ φοβερισμὸς ἂν δὲν θελήσωσι, νὰ καῶσι ζωντανοὶ, εἰδὲ καὶ σέρξωσιν εἰς τὰς παρακινήσεις των νὰ τὸς πνίξωσι πρὶν τὸς καύσωσιν. Ὁ δήμιος ἀφ' ἧ ἔλαβε τὴν ἀπόκρισιν τῶν ἱερέων, ὤχ θεέ παντοδύναμε! καὶ πολυεύσπλαγχνε! καὶ τὶ σκληρότης εἶναι αὐτή; θηρίων, ἢ ἀνθρώπων; ἔβαλε . . . . . δὲ . . δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τελειώσω . . . . . τρέμει ἡ χεὶρ . . . . . ἔλαβε πῦρ καὶ κατέκαυσεν αὐτὸς· καὶ εἰς εὐχαρίστησιν ἐδοξολόγησαν ἐκεῖνον πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ Γερὰ Ἐξέταξις ἐπρόσφερεν αὐτὴν τὴν θυσίαν, ὡς εὐπρόσδεκτον αὐτῷ. Οἱ λοιποὶ κατάδικοι 44. ἄνδρες, καὶ 18 γυναῖκες ἐσυνοδεύθησαν πάλιν ἐν λιτανείᾳ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς Γερᾶς Ἐξετάσεως, ὅθεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸς ἐβγάλαν ἵνα λάβωσι τὴν παιδείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν καταδικασμένοι, παιδεία ὁπῦ ἡ ἐλαφροτέρα καὶ διὰ τὸς ἀθωωθέντας, εἶναι ἡ ὑστέρησις τῶν ὑπαρχόντων τους, καὶ τῦτο διὰ τὸν κόπον τῶν Γερῶν Ἐξεταστῶν, ὁπῦ ἔλαβαν νὰ ἐρευνήσωσι καὶ νὰ συγκρίνωσι τὰ κατὰ τῶν ἀθώων προσφερόμενα.

Σεισμὸς μέγας ἐν Λισβόνῃ.

§. 21. Ἐπὶ δὲ τῦ βασιλέως Ἐμμανουὴλ ἐσυνέβη ὁ τρομακτικὸς ἐκεῖνος σεισμὸς τῷ 1755. ὅσις κατηδάφισεν ὄχι μόνον τὴν Λισβῶνα, ἀλλ' ἠρήμωσε καὶ ἠφάνισε σχεδὸν πᾶσαν τὴν Λυσιτανίαν. Τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁ-

γίων

γίων Πάντων, ἤτοι τῇ πρώτῃ Νοεμβρίε κατὰ τὸ πέον, ἠκούθη ὁ πρῶτος κρότος, καὶ ἐκράτησε πέντε λεπτὰ ἀκέραια, καὶ ἕως τῇ ια'. Δεκεμβ. καθ' ἡμέραν, καὶ σχεδὸν κάθε ὥραν ἐσείετο ἡ γῆ. Εἰς 17. μόνον Ἐκκλησίας, ὁπῦ ἔπεσαν, ἐτάφησαν δέκα χιλιάδες ψυχαί. Ἀλλὰ τί τῦτο ὡς πρὸς τὴν πυρκαϊὰν ὁπῦ ἐνταυτῷ ἄρχησε, διὰ δέκα ἡμέρας ἐπεκράτησε, καὶ κατέκαυσε τὰ τρία τέταρτα τῆς πόλεως. Πολλοὶ ἀπάνθρωποι καὶ ἄνομοι ἀντὶ νὰ συμβοηθήσωσιν ἂν ἐδύνοντο, ἄναπταν περισσότερον τὴν πυρκαϊὰν, μάλιςα Γ'ιβαῖοι, οἵτινες φεύγοντες ἀπὸ δεσμὰ τῆς Γ'γκιζιτζιῶνος, εἰς τοιαύτην ἀνωμαλίαν καιρῦ, ἤθελαν νὰ ἐκδικηθῶσιν ἐναντίον τῶν ἀπλάγχνων φρατόρων μὲ περισσοτέραν ἀπλαγχνίαν, καὶ σκληρότητα. Ἡ ζημία μόνον τῆς πόλεως Λισβώνης ἐτιμήθη μόνον 250. μιλλιόνια γρόσια ἔξω ἀπὸ τὸν θάνατον τόσων χιλιάδων ἀνθρώπων· τὴν αὐτὴν δυςυχίαν ἔχεν ὑποφέρει ἡ Λισβῶνα τῷ 1531. ὅλον τὰ βασίλειον τῆς Λυσιτανείας ἦτον ὡς μία ἔρημος, ἡ Γαπανία πολλὰ ἐζημιώθη, καὶ ἐτρόμαξε πᾶσα ἡ Εὐρώπη, μάλιςα διὰ τὰς πλημμύρας τῶν ποταμῶν, πολλὰ ἐπαρχίαι τῆς Γαλλίας, Ὁ'λανδίας, Φλανδρας, Γερμανίας καὶ Γ'ταλίας ἔλαβαν ζημίαν, ὡς καὶ ἡ Ἀ'φρικὴ καὶ Ἀ'μερικὴ δὲν ἔμειναν ἀζημίωται, τόσον σφοδρὸς ἐςάθη αὐτὸς ὁ σεισμός. Ὁ' ἀφανισμὸς τῆς Λισβῶνος ἐπροξένησε μίαν γενικὴν ζημίαν εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, διατὶ ὅσα αὐτὴ ἡ πόλις μέγα ἐμπόριον εὑρίσκοντο, καὶ ἄνθρωποι καὶ πραγματεῖαι καὶ πλῦτη ὅλων τῶν γεννῶν. Δὲν ἔλειψαν εὐθυς οἱ λοιποὶ βασιλεῖς, μάλιςα τῆς Γαπανίας, καὶ Ἀ'γγλίας νὰ πέμψωσιν εἰς Λισβῶνα καὶ χρήματα, καὶ ζωοτροφίας διὰ νὰ συνδράμωσι τὰς ἐκεῖ δυςυχεῖς. Γ'δε πολιτικ. Γ'σορ. τον Βέρτιον, Πολιτικ. Μερκέρ. καὶ ἄλλους. Πυρκαϊά.

§. 22. Υ'στερον ἀπὸ μίαν τοιαύτην θλιβερὰν τραγωδίαν, οἱ Φράτορες τῆς Λισβῶνος θείαν δίκην κρίναντες αὐτὸν τὸν σεισμόν, δὲν εὑρῆκαν ἁρμοδιότερον μέσον ἵνα παύσωσι τὴν ὀργὴν τῦ Θεῦ, εἰμὴ νὰ προσφέρωσι μίαν θυσίαν, ἤτοι ἕνα Α'υτοδαφὲ τῷ 1758. Ἀ'πριλ. 16. Ἀ'λλὰ διὰ ἦτον τόσον σκληρὸν, ὅμως κατεδικάσθηκαν τρεῖς ἱερεῖς ὡς μὴ ἐγκρατεῖς, πέντε ἢ ἕξ ὡς μάγοι, καὶ δίγαμοι, μία τριακοντὰς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παίδων, ὡς ἰβδαΐζοντες, ἕνας ἀναχωρητὴς, ὅςις μὲ πρόφασιν νὰ διδάξῃ τὰς Γ'βδαίας τὴν Χριςιανικὴν πίςιν, ἔφθειρε τας παρθένες καὶ τὰς κόρας. Γ'δε Ἐ'γκυκλ. Η'μερολ. τῦ 1758. Τ. Ζ'. Μερ. Β. σελ. 149. Πολιτικ. Μερκύρ. καὶ ἄλλους. Ἐ'πὶ τῦ αὐτῦ βασιλέως Ἐ'μμανουὴλ, ἐςάθη καὶ ἕτερον Α'υτοδαφὲ, μὲ μεγάλην προετοιμασίαν, θαυμάσιον μεγαλοπρέπειαν, μάλιςα παρόμοιον δὲν ἐςάθη ποτέ. Πάντες οἱ Κριταὶ, καὶ ὑπηργοὶ τῆς βασιλείας, ἦσαν καλεσμένοι, καὶ εὑρέθησαν παρόντες, ὁ Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ τῦ βασιλικῦ οἶκυ δὲν ἠθέλησαν νὰ συνευρεθῶσιν. Οἱ κατάδικοι ἦσαν 54. τὸν ἀριθμὸν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν τρεῖς οἵτινες ἐκαύθησαν μόνον ἐν ἀγάλματι, εἷς μόνος ἐκαύθη ζωντανὸς, ἤτοι ὁ περίφημος Μαλαγρίδας, διατὶ ἔγραψε, λέγει, Ε'τερον Αὐτοδαφέ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λέγει, ἡ κατ' αὐτῆ ἀπόφασις, μέσα εἰς τὴν φυλακὴν βιβλία αἱρετικα καὶ ψευδοπροφητίας καὶ ἀποκαλύψεις. Γ'δε περὶ αὐτῆ κατωτέρω. Ε'κάη προσέτι καὶ Ξανειρος Ο'λιβιέρος Γυσεΐτης διὰ τὸ κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως βιβλίον τη. Οὗτος συνέγραψε βιβλίον πολλὰ σκιλιτευτικὸν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, καὶ φοβηθεὶς μήπως πιασθῆ καὶ καῆ, ἔφυγεν, ἀποσάτησε καὶ ἔγινε Καλβίνος, δὲν ἔφυγεν ὅμως τὴν τιμωρίαν, διότι ἡ Γυκαϊζιτζιῶν ἐκδικήθη καίοσα τὸ ἄγαλμά τη. Γ'δε πλατύτερον Α'νέκδοτα ἡ Θεωρία περὶ τῆ πῶς καὶ διατὶ ἐκαύθη ὁ Ο'λιβιέρος εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν καταδικασθέντων ἦσαν, εἷς Φραγκισκάνος ὡς ψευδοπροφήτης, εἷς Δομινικάνος ὡς ὀπαδὸς τῆ Μολινῆ. Γ'δε Ε'γκυκλοπ. Η'μερολ. τῆ 1761. Τ. Ζ'. Μέρ. Β'. σελ. 147. Ε'τήσιον Γεωρ. Πολιτικ. Μερκήρ. καὶ ἄλλες. Εἰς τὸν καιρὸν τῆ αὐτῆ βασιλέως Ε'μμανουὴλ ἔλαβαν τέλος αἱ διαφοραὶ μεταξὺ Λυσιτανίας καὶ τῆ Γερῆ Θρόνη τῆς Ρ'ώμης, διὰ μέσα τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΔ'. τῶ 1770.

Γ'σπανίας κατάσασις.

§. 23. Εἰς τὴν Γ'σπανίαν ὁ Βασιλεὺς Φίλιππος Ε'. ἀφεὶς τῷ 1742. τὸ βασίλειον Λυδοβίκῳ Α'. υἱῷ αὐτῆ, ἀνεχώρησεν ἵνα ἡσυχάσῃ, ἀλλ' ἀποθανόντος, τῆ Λυδοβίκη, πάλιν ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον ἕως τῆ 1746 ὅτε καὶ ἐτελεύτησε, καὶ τότε διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτῆ Φερδινάνδος ς'. ὕστερον ἀπὸ αὐτὸ, τὸ βασίλειον τῆς Γ'σπανίας, ἔτυχεν εἰς Κάρολον βασιλέα τῆς Σικελίας. Ε'π' αὐτῆ τῆ βασιλέως ἔπαυσαν καὶ διαφοραὶ αι μεταξὺ τῆς Γ'σπανίας καὶ Ρ'ώμης. Τῷ 1756. ἐφάνη καὶ εἰς τὸ Μαδρὶτ ενα Α'υτοδαφὲ, ἠχὶ ὅμως τόσον σκληρὸν, ὡς εἰς Λισβῶνα, καὶ κατεδικάσθηκαν διάφοροι· ἀ. Εἷς διδάσκαλος ἐγκαλεσθεὶς παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ὡς μάγος, ἀφ' ἧ δια πολὺν καιρὸν εἰς φυλακὴν ἔμεινε, καὶ ἀθωωθεὶς, ὄχι μονον ἠλευθερώθη, ἀλλὰ καὶ τῇ Λιτανείᾳ συνεπορεύετο τοῖς Γ'υκαϊζιτόροις, ἔχων κλάδες ανα χεῖρας εἰς σημεῖον ἀθαότητος, ἀντ' αὐτῆ δὲ κατεδικάσθη ἡ γυνή τη, και δύω ψευδομάρτυρες· β' Ε'νας ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἐξωρίσθη διατὶ εἶπεν ἀνοήτως πῶς εἶναι φαρμασῶνος· γ'. Ε'νας Γ'ταλος κατεδικάσθη εἰς φυλακὴν ἐφ' ὅλης τη τῆς ζωῆς ὡς φαρμασῶνος· δ'. Ε'νας ἀπὸ την Λυσιτανίαν, ἀφ' ἧ ἐμασιγώθη, κατεδικάσθη ἐφ' ὅλης τη τῆς ζωῆς εἰς φυλακὴν ὡς Γ'υδαΐζων· ἴδε τον Βέρτιον, Ε'γκυκλοπ. Η'μερολ. τῆ 1756. Τ. Ζ'. Μ. Γ'. σελ. 130. τὴν Ε'τήσι. Γεωρ. καὶ ἄλλες.

Γ'ταλίας.

§. 24. Εἰς τὴν Γ'ταλίαν ἐβασίλευσεν ἐν Νεαπόλει Κάρολος ἐπὶ τῆ ὁποίε τὸν καιρὸν ἔγινε διόρθωσις τῶν διαφορῶν Ρ'ώμης καὶ Νεαπόλεως περὶ τῆ κριτηρίε τῆς Μοναρχίας ἐν Σικελίᾳ, τὸ ὁποῖον ἤθελαν νὰ ἀναιρέσωσιν οἱ Πάπιδες, καὶ διετάχθη ὅτι εἰς τὴν πόλιν τῆς Νεαπόλεως νὰ συσταθῇ νέον κριτήριον μικτὸν, ἐκ τεσσάρων σύνθετον, δύω Ε'κκλησιαστικων, καὶ δυω λαϊκῶν, τὸ ὁποῖον νὰ κρίνῃ ἀπολύτως πάσας τας διαφορας μεταξὺ Ε'κκλησιαστικῶν, ἢ μεταξὺ Ε'κκλησιαστικῶν καὶ λαϊκῶν. Ο'τι οἱ δύω Ε'κκλησιαστικοὶ σύνεδροι νὰ ἐκλέγωνται, πάντοτε ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὅμως νὰ εἶναι κάτοικοι τῆ βασιλείε καὶ γεννημένοι εἰς μίαν τῶν δύω Σικελιῶν· οἱ δὲ λοιποὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποὶ λαϊκοὶ νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ἔδωκεν ἄδειαν ἐνταὐτῷ ὁ Πάπας εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νεαπόλεως νὰ συνάξῃ ἐτήσιον φόρον ἀπὸ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς τῶν δύω βασιλειῶν, ἕως τέσσαρα τὰ ἑκατόν. Ἀλλὰ τῷ 1747. ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐγερθῇ μία μεγάλη ἐπανάστασις εἰς Νεάπολιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ῥώμης ἔπασχαν πρὸ πολλοῦ νὰ στερεώσωσιν εἰς Νεάπολιν τὸ κριτήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, ὡς εἶναι εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν ποτέ, ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς πάντοτε ἔκαμνεν ἐπανάστασιν, μάλιστα ἐσυζήτη ἐν Νεαπόλει καὶ κριτήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως λεγόμενον, τὸ ὁποῖον ἄλλο χρέος δὲν εἶχε πάρεξ νὰ ἀγρυπνῇ πάντοτε μήπως καὶ μὲ πλάνην καὶ ἀπάτην οἱ τῆς Ῥώμης πρόεδροι συσήσωσιν εἰς Νεάπολιν τὸ κριτήριον τῆς Ἱγκυϊζιτζιῶνος. Ὅθεν αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις ἐκρίνοντο ἀπὸ τὸ κριτήριον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τῷ 1747. κατεδικάσθη παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἱερεύς τις ὡς ἔννοχος μαγίας, καὶ ἀπιστίας, ἀλλὰ κατὰ μέρος εἰς τὸν ἐκτήριον οἶκον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καθὼς συνηθεῖται καὶ εἰς ἄλλης τόπους ὅπου δὲν εἶναι κριτήριον Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Δύω ἕτεροι ἱερεῖς φυλακωμένοι διὰ παρόμοια ἐγκλήματα, ἔδωκαν ἀναφορὰν εἰς τὸ κατὰ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως κριτήριον, προσκλαιόμενοι ὅτι ὁ τρόπος ὁποῦ ἔκαμε τὴν ἀπάρνησιν ὁ ῥηθεὶς ἱερεὺς ἦτον ἄνομος, καὶ ἐσπέδαζε νὰ συσήσῃ τὸ κριτήριον τῆς Ἱγκυϊζιτζιώνος. Ἐζήτησε τότε τὸ κριτήριον ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τὰς πράξεις ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας ἔγινεν αὐτὴ ἡ κρίσις, ἀλλὰ δὲν τὰς ἔλαβε, διὸ ἀνεφέρθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸν βασιλέα, ὅσις ἀπεφάσισεν, ὅτι ἐπειδὴ ἔγιναν ἐναντίον τῶν νόμων τοῦ βασιλέως καὶ τῶν διαταγῶν τῶν Ῥώμης Ἀρχιερέων, τῶν πρὶν τῆς συσήσεως τῆς Ἱγκυϊζιτζιώνος, νὰ εἶναι ἄκυρος ἡ ἀποφασις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅσις ἐζητοῦσε νὰ συσήσῃ τρία πράγματα ἀ. Ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι νὰ κρίνωσιν τὰς ἐννόχης κατὰ τῆς πίσεως, ὄχι ὡς Ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας, ἀλλ' ὡς ἐπίτροποι τοῦ Ἱεροῦ Θρόνου· β'. Νὰ κρίνωσιν ἁπλῶς, χωρὶς νομικὴν τάξιν, ἐξετάζοντες μόνον τὴν ἀλήθειαν τῆς ὑποθέσεως, χωρὶς ταραχήν· γ'. Ὅτι αἱ ἀποφάσεις νὰ εἶναι σφαλισμέναι, ἤτοι νὰ μὴν φανερώνωνται τὰ ὀνόματα καὶ τὰ λόγια τῶν μαρτύρων. Ἐδιώρισε προσέτι ὁ βασιλεὺς νὰ κρίνωσι τὰς περὶ πίσεως ὑποθέσεις, κατὰ τὰς διαταγὰς ὁποῦ περὶ τούτου ἐξέδωκε, καὶ τοὺς δύω ἱερεῖς, τὸν μὲν ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καπύης, ὡς μέλος τῆς ἐπαρχίας του, τὸν δὲ νὰ μείνῃ εἰς Νεάπολιν, καὶ νὰ κριθῶσι κατὰ τοὺς νόμους τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς διαταγάς του. Ἀκύρωσε προσέτι ὅσα ἀνῆκον εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ νέα κριτήρια περὶ πίσεως, τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς Κριτὰς, Νοταρίης, τὴν σφραγίδαν τῆς Ἱγκυϊζιτζιώνος, ἀσύκωσε καὶ ὅλα τὰ σημεῖα αὐτοῦ τοῦ κριτηρίου, ὁποῦ εὑρίσκοντο εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, ὡς καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ λίθου, ὁποῦ ἦτον ἐπάνω τῆς πύλης, ἱερὰ ἐξέτασις καὶ ἄλλα πολλά. Εἶναι θαυμαστὸν ὅμως, ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως ὁποῦ τόσον ἐνάντιος ἐσάθη διὰ νὰ μὴ στερεωθῇ αὐτὸ τὸ κριτήριον, καὶ ὁποῦ ἔκαμεν ἐπανάστασιν ἐπὶ Φερδινάνδου τοῦ Καθολικοῦ, καὶ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αὐτοκράτορος Καρόλου Ε'. ᾧ τώρα ἐσυγχίσθη τόσον περὶ τούτου, λέγων θαῦμα μέγα, νὰ φανερωθῇ ἡ τέχνη τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐλῆς εἰς τὸ νὰ συςήσῃ αὐτὸ τὸ κριτήριον, εἶναι θαυμαςὸν λέγω πάλιν, νὰ μὴν ἔβλεπε τόσον φανερὰ σημεῖα αὐτοῦ τοῦ κριτηρίου, τὰ ὁποῖα ἐξάλειψεν ὁ Βασιλεὺς Κάρολος. Ὕςερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν βασιλέα, μὲ τὸ νὰ ἀπέρασεν εἰς τὸ βασίλειον Ἱσπανίας ὁ Κάρολος, ἔλαβε τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Γ'δε ἐτήσιον Ἱςορίαν καὶ ἄλλας.

Ἀπανθρωπία τῶν Καθολίκων κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἐν Ἰταλίᾳ.

§. 25. Οἱ ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ διάγοντες εἰς τὰς τόπους τῆ ἱερᾶ θρόνω χάριν πραγματείας ἢ ἀναδῆς, ἂν δὲν ἔλαβαν φανερὸν διωγμὸν μὴ δεχόμενοι τὸν Καθολικισμόν, ἐδιώκοντο ὅμως κρυφίως καὶ τεχνικῶς, ὡς ἐσυνέβη ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίσσης Μαρίας Θηρεσίας καὶ Ἀρχιερατείας Κλήμεντος ΙΓ'. ἐν Ἀγκῶνι καὶ Βονωνίᾳ. Τῷ 1758. διήρχοντο τινὲς ὀρθόδοξοι πραγματευταὶ διὰ τῆ Ἀγκῶνος, ἵνα ἐν τῇ εἰς την Συναγάγιαν πανηγύρει ἔλθωσιν. Ἐκεῖ εἷς ἐξ αὐτῶν Ἀντωνέλος τὸ ὄνομα Μικωνιάτης την Πατρίδα, ἀποπλιξίᾳ πληγεὶς, ἐτελεύτησε. Τοῦτο μαθόντες οἱ ἐκεῖ εὑρεθέντες Ὀρθόδοξοι ἦλθον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς χήρας γυναικος, ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος ἐτελεύτησε, ζητοῦντες ἐνταφιᾶσαι τὸ σωμα· μὴ εὑρόντες δὲ τοῦτο, ἠρώτησαν την γυναῖκα, ποῦ καὶ ὑπὸ τίνων ἐτάφη· ἡ δὲ ἐφανέρωσεν αὐτοῖς, ὅτι ἄνθρωποι αὐθεντικοὶ ἦλθον τὴν νύκτα, ἔβαλον τὸ σῶμα εἰς ἕνα ξυλινον κυβώτιον, καὶ γεμίσαντες αὐτὸ λίθων, ἔῤῥιψαν εις την θαλασσαν· διατὶ ἦτον σχισματικὸς καὶ ὄχι Καθολικός. Ἐν ἔτει δὲ 1762. Δημήτριός τις Πελοποννήσιος ἐπαίδαζε την ἰατρικὴν εἰς Βονωνίαν, καὶ ἀσθενήσας ἀπέθανε μὴ δεχθεὶς τὸν Καθολικισμόν. Ὅθεν διὰ προσαγῆς τῶν ἐκεῖ κρατούντων ἐῤῥίφθη εις ἕνα λάκκον ἔξω τῆς πόλεως. Γ'δε Ἀποκρισ. Ὀρθοδόξου τινὸς περὶ τῆς δυνάμεως των Καθολίκων σελ. 8. ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι.

Διωγμὸς κατὰ τῶν Καθολίκων ἐν Ἀνατολῇ.

§. 26. Εἰς την Ἀνατολὴν οἱ Καθολικοὶ ἔλαβαν ὀχὶ ὀλίγον διωγμὸν ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Μαρίας Θηρεσίας διότι τῷ 1754. 1757. ἠγέρθη ἐν Πεκίνῳ τῆς Περσίας σκληρὸς διωγμὸς κατ' αὐτῶν, ἐφονεύθησαν πολλοὶ, ἕτεροι ἐφυλακώθησαν, μάλιςα ἀπετμήθη την κάραν δημοσίως Πέτρος Σὰνζ Ἐπίσκοπος Μαυρικαςρήνσιος, καὶ ἀπέθαναν πολλοὶ Μισσιονάριοι. Δὲν ἐκράτησεν ὅμως πολὺν καιρὸν αὐτὸς ὁ διωγμός. Γ'δε Νεαρ. Γραμματ. τῆς Φλωρεντίας Τ. ις' σελ. 768. καὶ Τ. ΙΗ'. σελ. 76. Προσέτι οἱ ἐν Καφφᾷ Καθολικοὶ, μὲ τὸ νὰ ἐκέρσευε διάφορα πλοῖα Τέρκικα ἕνας κερσάρος Γάλλος, ἔπαθαν πολλὰ κακα, ἐδιώχθησαν, ἐτύφθησαν, ἐπάτησαν οἱ Ὀθωμανοὶ την Ἐκκλησίαν τους, ἁρπαξαν τὰ ἱερὰ σκεύη, καὶ τὰς ἁγιασμένας ὅσιας, καὶ ἄλλα κακὰ τοὺς ἐπροξένησαν. Γ'δε Ἐγκυκλ. Ἡμερολ. τῆ 1757. Τ. Δ'. σελ. 143. Ὁμοίως ἐν Ἀδριανουπόλει τῳ 1760. Μεχαφὰς ὁ Σβλτάνος ἔκαμε νὰ χημνίσουν την Ἐκκλησίαν τους, μ' ὅλην τὴν ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν τῆ πρέσβεως τῆς Γαλλίας.

Συμβὰν ἐν Ἰταλίᾳ.

§. 27. Τῷ 1755. συναβη πρᾶγμα ἐξώσιον καὶ δύσπιςον. Εἰς ἕνα λόγγον τῶν Ἄλπεων εἰς τὸ χωρίον Βεργεμολέτον εἰς την ἐξησίαν των Σβιτ-

Σβιτζέρων ην χωρίον τῆ αὐτῆ ὀνόματος· ὤντας ὁ τόπος τριγυρισμένος ἀπὸ πολλὰ βηνὰ ἄκαρπα καὶ πεφορτωμένα ἀπὸ χιόνια, τῆ 19. Μαρτίη τόσοι μεγάλοι σωροὶ χιόνων ἔπεσαν ὥςε κατεπλάκωσαν τὸν τόπον ὅλον· τρεῖς γυναῖκες ὁμῆ μὲ ἕνα μικρὸν παιδὶ φεύγωσα τὸν κίνδυνον ἔτρεξαν νὰ φυλαχθῶσιν εἰς ἕνα σαῦλον, ἀλλ' ὀλίγον ὕςερον ἔπεσε τόση χιὼν, ὥςε ἐκρέμνισεν εἰς μέρος τὸν σαῦλον, ἐμπόδισε τὴν ἔξοδον, καὶ ἔμειναν μέσα αἱ γυναῖκες, ὅπου ἔμειναν διὰ τρεῖς ἡμέρας θρεφόμεναι ἀπὸ 15. κάσανα ὁπῆ εἶχον μαζύ τους, ἀπὸ χιόνι καὶ ἀπὸ γάλα μίας ἀγελάδας ὁπῆ ἦτον σφαλλισμένη, τὸ παιδὶ ὅμως ἀπέθανεν. ἔμειναν 36. ἡμέρας, ὅτε σχεδὸν διὰ θαῦμα τὰς ἠλευθέρωσαν μισαποθαμένας ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ ἀπὸ τὸ κρῦος. Εἰς τοιαύτην κατάςασιν ἦσαν, ὥςε δὲν ἐδύνοντο νὰ ἰδῆν τὸ φῶς, ἀλλ' ἠναγκάθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ τὰς δείχνωσι τὸ φῶς. Ἕως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆ παρόντος αἰῶνος τῶ 1706. εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆ Τρεβιζίη πρὸς τὸ μέρος Βκοσάνη καὶ Κασελφράγκη, ἄρχησαν νὰ φαίνωνται τινες φωτιαὶ πλανώμενα ὁπῆ εὔγαιναν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς ὡς φλόγα διαφόρη χρώματος ϗ μεγαλείη, συρόμεναι ἐπὶ τῆς γῆς, ἄναπτον ἐν καιρῶ νυκτὸς τὰ ἄχυρα καὶ ἕτερα λεπτὰ, ὕςερον ἄναψαν καὶ τὰ σπίτια καὶ ἐγίνοντο μεγάλαι πυρκαϊαί· τὸ αὐτὸ ἐσυναίβη καὶ τῶ 1717. ἕως τὰς 1724. εἰς διαφόρες καιρὰς· πάλιν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα 1754. Τὸ αὐτὸ ἀναγινώσκομεν νὰ ἐσυναίβη παλαιόθεν κατὰ τὸν Πλίνιον. Ι'δε Νέα Υ'πομνήμ. τῆς Ε'πισημον. Ι'ςορ. Τόμ. Β' σελ. 476. καὶ Τόμ. Γ'. σελ. 38. Νεαρ. Φλωρεντ. Τόμ. Κ. σελ. 491. καὶ νεαρὰς Ε'νετίας 1754. σελ. 160. κτλ'. καὶ Λεξοβίκον Ρ'ίγα.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ Αἰκατερίνης Α'. Πέτρε Β'. Α'ννης Ι'βαννόβνας, Ι'βὰν Γ'. καὶ Ε'λισσάβετ τῶν Αὐτοκρατορησάντων ἐν Ρ'ωσσίᾳ.

§. 1.

Αἰκατερίνη Α'. Αὐτοκρατόρισα Ρ'ωσσίας ἀπὸ Χ. Γ'. 1724.

Πέτρος ὁ μέγας πρὶν ἀποφασίση καὶ διορίση τὸν διάδοχόν τε, ἠθέλησε πρῶτον νὰ δοκιμάση τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηκόων τε, ὅθεν ἐδημοποίησεν ἕνα γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνε πόσον ἦτον ὑπόχρεως αὐτὸς καὶ τὸ βασίλειόν τε εἰς τὰς συμβολὰς τῆς γυναικός τε Αἰκατερίνης, ἀπέδειξε μὲ παραδείγματα τὴν συνήθειαν νὰ στέφωνται Αὐτοκρατόρισσαι, καὶ τέλος πάντων ἐφανέρωσε τὴν ἐκλογὴν ὁπῆ εἶχε κάμη, καὶ πόσον ἐπεθυμῆσεν ὅτι τὸ γένος νὰ δεχθῆ καὶ νὰ βεβαιώση τοιαύτην ἐκλογήν. Ὅλον τὸ βασίλειον ἔδειξε μεγάλην χαρὰν εἰς τοιαύτην εἴδησιν, ὅθεν καὶ ἐςέφθη Αὐτοκρατόρισσα ἡ Αἰκατερίνη τῆ 18. Μαΐη 1724. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Πέτρε, μιᾷ φωνῆ ἐκύρωσαν τὴν ἐκλογήν τε, καὶ ἀνέβασαν μετὰ χαρᾶς καὶ ἑορτῆς τὴν Αἰκατερίναν εἰς τὸν θρόνον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 2. Ε'γεννήθη ἡ Αἰκατερίνα εἰς Ρ'ίγγεν χωρίον τῆς Ε'σθιονίας, πλησίον τῆς λίμνης Βορσέρι, ἀπὸ γονεῖς ταπεινούς. Ε"μεινεν ὀρφανὴ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ὅθεν ἀνεθράφη δι' ἐλεημοσύνην ἕως τὸ 14. ἔτος τῆς ἡλικίας της ἀπὸ τὸν ἐφημέριον τῆ χωρίε, καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν ποιμένα τῆ Μαριεμβέργ. Χωρὶς εὐγένειαν, χωρὶς πλέτη, καὶ χωρὶς ἄλλα προτερήματα τῆς τύχης, ἡ φύσις τὴν ἔκρυψε διὰ νὰ εἰπῶ ἔτως, εἰς τὴν πλέον σκοτεινὴν σάσιν τῶν ἀνθρώπων· εἰς ἔλλειψιν δὲ τοιέτων φθαρτῶν καὶ ἐτιθανῶν προτερημάτων ἔλαβεν ἡ Αἰκατερίνα τὰ ἀληθινὰ προτερήματα τῆς φύσεως, δηλαδὴ εὐγένειαν καρδίας, ὡραιότητα, ἀγχίνοιαν, καὶ μίαν ψυχὴν ἀνδρείαν καὶ γενναίαν. Εἰς τοιαύτην κατάσασιν ὅσα ἡ Αἰκατερίνη τὴν ἐζήτησεν ἕνας δεκαρχος ἢ σεργέντε τῆς φυλακῆς τῆ Μαριεμβέργ διὰ γυναῖκα, ἀλλὰ τῇ ἡμέρᾳ ὁπῆ ἔμελλον νὰ γίνεν οἱ γάμοι ἐχάθη ὁ νυμφίος, καὶ ἔγινεν ἄφαντος, ἕτε πλέον ἐχάθη δυνατον νὰ μαθητευθῇ ἂν ἐφονεύθη, ἢ ἔγινεν αἰχμάλωτος ἀπὸ τὲς ἐχθρὲς, ἐπειδὴ τότε ἐπολιορκειτο τὸ Μαριεμβέργ. Ο' Α'ρχισράτηγος Βάρ ἔλαβε τὴν Αἰκατερίνην εἰς τὴν βέλευσίν τε, εἰς τῆ ὁποίε τὴν οἰκίαν ἰδων αὐτὴν ὁ Η'γεμων Μεντζικόφ τὴν ἠγάπησε, τὴν ἐζήτησε, καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς τὴν βέλευσίν τε. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν βλέπωντάς την ὁ μέγας Πετρος ἔμεινεν ἐκσατικὸς εἰς τὴν ὡραιότητά της καὶ ἀγχίνοιαν, καὶ τόσον ενικήθη ὁπῆ τὴν ἔκλεξε δι' ἀγαπητικήν τε, ἀλλὰ συναναστρεφόμενος αὐτὴν, καὶ γνωρίζωντάς την καλήτερα, τὴν ἔλαβε διὰ γυναῖκα, καὶ συντροφον τῆς βασιλείας, καὶ τὴν ἐδιώρισε διάδοχον τῆς βατιλείας.

Κατορθώματα αὐτῆς, ϗ θάνατος.

§. 3. Α'φ' ἧ τὴν ἔλαβε διὰ γυναῖκα, πάντοτε τὴν εἶχε μαζύ τε εἰς τὰς ὁδαιπορίας τε, καὶ εἰς τὲς πολέμες, μάλιτα εἰς τον πόλεμον κατὰ τῶν Ο'θωμανῶν, εἰς τον ὁποῖον ἡ φρόνησις καὶ ἀγχίνοια τῆς Αἰκατερίνης, ἔσωσε τὸν Πέτρον καὶ τὸ τράτευμα εἰς την μάχην τῆς Πολτάβας. Ο'ταν δὲ ἐβατίλευσε μόνη, ἐκυβέρνησε τὸ βασίλειον μὲ φρόνησιν καὶ ἀνδρείαν, ἐμιμήθη τὰς γνώμας τῆ μεγάλε Πέτρε, ἠκολέθη τὲς κόπες τε, καὶ νεωτερισμὰς τε, μάλιτα ἐφαίνετο πῶς τὸ πνεῦμα τῆ Πέτρε να ἔζη ἀκόμη εἰς τὰς πράξεις τῆς Αἰκατερίνης. Ε'πιμελήθη τὴν ἀνατροφὴν Πέτρε Α'λεξιοβὶτζ, μόνε ἀπογόνε τῶν Κζαρίδων, τον ἐκήρυξε μέγαν δέκα Ρ'ωσσίας καὶ διάδοχόν τες, καὶ ἐτελεύτησε τῳ 1727. Μαΐε 17. βατιλεύσατα ἔτη τέσσαρα. Ε'διώρισεν εἰς την διαθήκην της, κατὰ τὴν γνώμην τῆ Μεγάλε Πέτρε, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον Πέτρε Α'λεξιοβίκη Β'. ἀκλήρε ἀποθανόντος, νὰ ἀπεράσῃ τὸ βασίλειον εἰς μίαν τῶν θυγατέρων Πέτρε τῆ μεγάλε, δηλαδὴ εἰς Α'νναν Πετρόβναν, δεκησαν τῆ Ο'λσεϊν καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῆς, εἰς μίαν ἄλλην θυγατέρα τῆ αὐτῆ Πέτρε, ἤγεν εἰς Ε'λισάβετ. Ε"βαλεν εἰς τάξιν τὸ συμβέλιον ὁπῆ ἔπρεπε νὰ ἐπιτατῇ εἰς Πετρον Β'. ἕως νὰ φθάσῃ εἰς νόμε ἡλικίαν. Η"γειρε τὴν Α'καδημίαν ὁπῆ ὁ Μέγας Πέτρος εἶχε συζήσει, καὶ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειωσῃ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκ, καὶ ἄλλα καλὰ ἐπροξένησεν εἰς τὰς Ρ'ώσσας, φανεῖσα ἄξιος διάδοχος τῦ Μεγάλυ Πέτρυ.

§. 4. Βασιλεύσας δὲ Πέτρος Β'. ὄντος ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν συμβούλων παρὰ τῆς Αἰκατερίνης διωρισθέντων, ἔκλεξε διὰ γυναῖκα τὴν θυγατέρα Α'λεξίυ Γριγοροβὶκ Δολγορούκη τῦ πιςῦ τυ συμβουλάτωρος, ἐγίναν οἱ ἀρραβῶνες, ἀλλὰ πρὶν τελειωθῇ ὁ γάμος ἀπέθανεν ὁ Πέτρος τῇ 30. Γ'ανναρ. 1730.

Πέτρος Β'. Αὐτοκράτ. Ρ'ωσσίας ἀπὸ Χ. Γ'. 1727.

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον Πέτρυ Α'λεξιοβίκη Β'. Οἱ Ρ'ῶσσοι δὲν ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τῆς Αἰκατερίνης, καὶ τὴν θέλησιν τῦ Μεγάλυ Πέτρυ, ἀλλ' ἠθέλησαν νὰ ὑψώσωσιν εἰς τὸν θρόνον μίαν ἄλλην γυναῖκα, ελπίζοντες νὰ ἠμπορῶν αὐτοὶ τοιυτοτρόπως καλήτερα νὰ διοικῶν τὸ βασίλειον, ὅθεν ἐκήρυξαν πῶς Πέτρος Β'. κατὰ τὴν συνήθειαν ὁπῦ ἔχυν οἱ τῆς Ρ'ωσσίας Η'γεμόνες νὰ ἐκλέγωσι τὰς διαδόχας των, ἔκλεξεν Α'ννην Γ'βανόβναν, θήκασαν τῆς Κυρλανδίας, δευτερογέννητον θυγατέρα τῦ ἀδελφῦ τυ Γ'ωάννυ. Τῆς ἐπρόβαλαν λοιπὸν τὸν θρόνον, με ὑπόσχεσιν ὅμως νὰ ὑπογράψῃ τὰ κάτωθεν ἄρθρα, καὶ νὰ κρέμεται ἀπὸ μίαν Υ'ψηλὴν Βυλὴν, οἱ πλείονες τῆς ὁποίας ἦσαν ἐκ τῆς φαμιλίας τῶν Δολγορούκ.

Ἄννα Γ'βανόβνα Αὐτοκράτόρισσα Ρ'ωσσίας ἀπὸ Χ. Γ'. 1730.

α'. Ο'τι ἡ Α'ννα δὲν ἤθελε βασιλεύσῃ πάρεξ διὰ μέσυ τῶν διορισμῶν μιᾶς Υ'ψηλῆς Βυλῆς.

β'. Ο'τι δὲν ἤθελε κηρύξῃ τὸν πόλεμον, ἢ κυρώσῃ τὴν εἰρήνην μόνη της.

γ'. Ο'τι δὲν ἤθελε βάλῃ κανένα νέον δόσιμον, ὔτε νὰ χαρίσῃ κανένα ὀφίκιον.

δ'. Ο'τι δὲν θέλει τιμωρήσῃ τινὰ εὐγενῆ χωρὶς νὰ ἀποδειχθῇ ἐντελῶς τὸ πταῖσμα τυ.

ε'. Ο'τι δὲν θέλει ἀποξενώσῃ ἢ δημεύσῃ τὰ ὑπάρχοντα τινός.

ς'. Ο'τι νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ διατάττῃ τὰ ὑποσατικὰ τῆς βασιλείας, ἢ νὰ τὰ ἀποξενώνῃ.

ζ'. Ο'τι νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ ὑπανδρευθῇ, ὔτε νὰ ἐκλέξῃ διάδοχον χωρὶς τὴν εἴδησιν καὶ θέλησιν τῆς Υ'ψηλῆς Βυλῆς.

Πολιτικὴ ἔσα ἡ Α'ννα, ὑπέγραψε τότε ὅλα αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ἀλλὰ βλέπυσα πῶς εἶχε μίαν ἐξησίαν περισφαλισμένην, ἔκαμε τεχνικέντως ἡ Σύγκλητος νὰ τῆς πέμψῃ ἕνα ὡς ἐξ ὀνόματος τῆς Συγκλήτυ, ὅτω λέγοντα. Ο'τι ὁ ἀπεσταλμένος εἶναι ἀπὸ μέρος ὅλων τῶν Εὐγενῶν διὰ νὰ τῆς παραςήσῃ πῶς ἠπατήθη ἀπὸ τὰς τῆς Υ'ψηλῆς Βυλῆς, ὅτι ἡ Ρ'ωσσία ἐπειδὴ καὶ πάντοτε ἐδοικήθη ἀπὸ ἡγεμόνας καὶ ὄχι Βυλὴν, ὅλοι οἱ Εὐγενεῖς τὴν ἐπαρακαλῶσαν νὰ λάβῃ τὸν χαλινὸν τῆς διοικήσεως· καὶ ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ γνώμη παντὸς τῦ γένυς, τὸ ὁποῖον ἐπεθυμῶσεν ὅτι ὁ οἶκος τῆς Μεγαλειότητός της νὰ βασιλεύσῃ ἕως τέλυς τῶν αἰώνων. Τότε ἡ Α'ννα ἐπροσποιήθη πῶς δὲν ἰξευρει τίποτες, καὶ ἐρωτᾷ· καὶ πῶς; δὲν εἶναι ἡ γνωμη ὅλυ τῦ γένυς εἰς ἐκεῖνα ὁπῦ ὑπέγραψα; καὶ ἀκήσασα τὸ ὄχι, προσάζει καὶ τῆς φέρυσι τὸ ἐγγραφον, καὶ τὸ ἀναγινώσκει παῤῥησίᾳ. Εἰς κάθε ἄρθρον ἐρωτᾶσεν ἂν αὐτὴ ἦτον ἡ γνωμη

τῆ

τὸ γένος, καὶ ἀκόμα εἰς ὅλα τὸ ὄχι, λοιπὸν, φωνάζει, αὐτὰ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα, καὶ ξεσχίζει τὸ χειρόγραφον λέγοντα· ἐπειδὴ τὸ βασίλειον τῆς Ρ'ωσσίας δὲν ἐδιοικήθη ποτὲ εἰμὴ ἀπὸ ἕνα μόνον ὑποκείμενον τὴν φορὰν, ἤθελε καὶ αὐτὴ τὰ αὐτὰ προνόμια ὁπῦ ἐχαίροντο οἱ προπάτορές της, εἰς τὸν θρόνον ἀνέβαινεν, ἐχὶ ὡς ἡ Ὑ'ψηλη Βηλὴ ἔλεγε δι' ἐκλογῆς, ἀλλὰ διὰ κληρονομίας, καὶ ὅσοι τολμήσωσιν νὰ ἀντιταχθῶσι, θέλει ὡς προδόται τιμωρηθῶσιν. Πάντες εὐφήμησαν εἰς αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Α'ννης, τότε αὐτὴ προσθέττει πῶς μ' ὅλον ὁπῦ ἔχει ἀνὰ χεῖρας πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν, δὲν θέλει ὅμως λείψῃ ἀπὸ τὸ νὰ βασιλεύσῃ μὲ κάθε γλυκύτητα καὶ ἡμερότητα, ὅτε θέλει ἔχει τίποτες εἰς τὴν καρδίαν της τόσον, ὅσον τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν της, ἀλλὰ ἤθελε πάντοτε μεταχειριθῇ τὰς συμβολὰς τῆς Βηλῆς, συνισαμένης ἀπὸ ὑποκείμενα, τόσον ἔμπειρα, καὶ ἀγαθὰ, καὶ ὅτι δὲν θέλει μεταχειριθῇ τὴν αὐστηρότητα εἰμὴ εἰς καιρὸν ἀνάγκης. Αὐτὴ ἡ συγκατάβασις τῆς Α'ννας ἐκαθη αἰτία ὁπῦ ἀφ' ἧ ἐβασίλευσεν εὐτυχῶς ἔτη δέκα ἀπὸ τὰς 1730. ἕως τῦ 1740. ἐσυναίβη ἡ μεταβολὴ καὶ ἔλαβε τὸν θρόνον ἡ Ε'λισάβετ.

Χαρακτὴρ αὐτῆς.

§. 6. Ἦτον ἡ Α'ννα ἥμερος, καὶ συμπαθητικὴ, ὅτε ἠγάπα νὰ μεταχειρίζηται τὴν αὐστηρότητα, εἶχεν ὅμως τὸ ἐλάττωμα τῶν ἀδυνάτων ἡγεμόνων, δηλαδὴ νὰ ἀφίνῃ νὰ γίνεται τὸ κακὸν εἰς ὄνομά της χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν τόλμην νὰ τὸ ἐμποδίσῃ· ἦτον φαντασιώδης, ὁρμητικὴ, ἀναποφάσιστος τόσον εἰς τὰ μικρὰ πράγματα ὅσον καὶ εἰς τὰ μεγάλα· ἐδιοικᾶτο μὲ ἡμερότητα, ἀγαπῶσα νὰ εὐεργετῇ καὶ νὰ πράττῃ τὸ καλὸν, τῆς ἔλειπεν ὅμως ἡ διάκρισις νὰ καμνῃ ἐν καιρῷ καὶ ἁρμοδίως τὸ καλὸν, ὁπῦ ἔκαμεν. Ἐχυριεύετο ἀπὸ μίαν τῦ παλατίν της, καὶ πᾶσαι αἱ ὑποθέσεις τῆς βασιλείας ἀπὸ αὐτὴν ἐκρέμοντο, οἱ δὲ ὑπουργοὶ τῆς βασιλείας καὶ ἔμπειροι ὅτε ἐρωτῶντο ὅτε εἰσακούοντο· ἐν βραχυλογίᾳ δὲν εἶχε κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ προτερήματα ἀναγκαῖα εἰς τὴν διοίκησιν ἑνὸς τοιάτου εὐρυχώρου βασιλείου ἐν καιρῷ ἀνωμαλίας. Μάλιστα εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας της, κυριευθεῖσα ἀπὸ ἕνα τῶν Μεγισάνων, ἔγιναν πολλὰ κακὰ, διότι αὐτὸς ἄνθρωπος ἐκδικητὴς καὶ σκληρὸς, ἐκαταχράτο πάντοτε τῆς ἐξουσίας ὁπῦ ἐλαμβανεν ἀπὸ αὐτήν· πλῆθος ἐθανατώθησαν, καὶ ἐξορίσθησαν εἰς Σιβυρίαν, καὶ ἐκ τῶν εὐγενεστέρων, χωρὶς αὐτὴ νὰ ἔχῃ τὴν παραμικρὰν εἴδησιν· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξορίστων ὑπερέβαινε τὰς 20. χιλιάδας. Ὡς τόσον ἔξω ἀπὸ τοιαύτην πεῖσιν ἐδιοικᾶτο τὸ βασίλειον μὲ ἀνδρείαν ἢ φρόνησιν. Ο' Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Καρολος ς'. ἐζήτησε τὴν φιλίαν της καὶ συμμαχίαν της, ἢ τὸ βασίλειόν της εὐλαβήθη ἢ ἐτιμήθη ἀπὸ ὅλην τὴν Α'ρκτον. Αὐτὴ ἐστερέωσεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Πολωνίας Αὔγουστον Γ'. Ε'λέκτωρα τῆς Σαξονίας, υἱὸν τῦ ἐσχάτου βασιλέως της Πολωνίας, καὶ συμμάχου τῶν Ρ'ώσσων. Η'σύχασε τὴν ἐπανάστασιν τῶν Τατάρων τῦ Δαγγεσὰν, ἢ τῦ Κριμίου, καὶ ἐξανάλαβεν ὅλας τὰς πόλεις ὁπῦ αὐτοὶ εἶχαν ἁρπάξει· ἔκτεινε τὸ βασίλειόν της πρὸς τὸ μέρος τῆς Κασπίας θαλάσσης, αντεσά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεχαθη ἀνδρείως τοῖς Ὀθωμανοῖς, οἵτινες ἤθελον νὰ κυριευσωσι τὸ Ἀζόφ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας της τῷ 1732. ἔφθασεν εἰς Πετρόπολιν μία πρεσβεία συνισαμένη εἰς τρεῖς πρέσβεις, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Κίνας, ἡ πρώτη μάλιστα πρεσβεία ὁπου νὰ ἐπέμφθη εἰς Εὐρωπαϊκὸς ἡγεμόνας, ἐπειδὴ καὶ πρότερον οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν Κινέζων ἤρχοντο πρὸς τὰς διοικητὰς τῆς Συβερίας, διὰ νὰ διορθώσωσι τὰ περὶ τὴν ἐμπορίαν τῶν Τοβολσκοβίτων. Γ'δε Λακόμβ, Ἀββοκάτ, Γεογρ. Ε'τήσ. ἀπὸ τὸ 1730. ἕως 1760. Ἱστορ. τῶν συμβάντων ἐν τῷ κατὰ Ὀθωμανῶν καὶ Τατάρων πολέμῳ παρὰ Ἄννης Ἰβανοβ. τῷ 1733 καὶ ἄλλους.

Αὔξησις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

§. 7. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἄννης, ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ Σύνοδος, ἐπιμελήθη κατὰ πολλὰ τὴν τῶν ἐθνῶν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, πέμπουσα πολλοὺς σοφοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους εἰς τόπους βαρβάρους, μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν ὁπου ἔπεμψαν αὐτοὶ οἱ ἀποστολικοὶ ἄνδρες φαίνεται νὰ ἔσυραν πρὸς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, Μωαμεθιτὰς, Μορδαΐνας, Τοχβασχίνας, Τσχερεμισιάνους, καὶ Βοράχους, δυακοσίας πεντήκοντα ὁκτὼ χιλιάδας, καὶ τριακοσίας πεντήκοντα ἑπτὰ, δηλαδὴ 141844 ἄνδρες καὶ παιδία καὶ 116513. γυναῖκας καὶ παρθένους, καὶ τάτας εἰς διασημα ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τὸ 1740. ἕως τὸ 1747. Γ'δε νέαν βιβλιοθ. Γερμ. Τ. Δ'. Μ. Α'. σελ. 209. καὶ Νεαρ. Γραμ. τῆς Φλωρεντ. Τ. Θ'. σελ. 128.

Ψευδοπέτρος.

§. 8. Τῷ 1738. μηνὶ Νοεμβ. ὁ υἱος ἑνὸς χωριάτου τῆς Οὐγραΐνας ἐκηρύχθη νὰ εἶναι Κζαρεβίτζ, ἤτοι υἱὸς Πέτρου Α'. ὁπου ἀπέθανε τῷ 1718. ἐφανερώθη εἰς τρεῖς στρατιώτας, οἵτινες τὸν ἐκήρυξαν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπὸ ὅλους ἐπροσκυνήθη. Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου ἐσήμανε τὰ σήμαντρα, ἐλειτούργησεν ὑπερ τοῦ ψευδοηγεμόνος, συναχθέντων πάντων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ. Τὸ πρᾶγμα ἤθελε προχωρέσῃ, ἂν ἐν καιρῷ δὲν ἐλάμβανεν εἴδησιν, εἷς τῶν πέριξ στρατηγῶν, ὅστις πέμψας τινας στρατιώτας ἔπιασαν τὸν ψεύστην καὶ τὸν ἤφεραν εἰς Πετρόπολιν, ὅπου ἔγινεν ἡ ἀπόφασις ἵνα ὁ μὲν ψευδοπέτρος παλικωθῇ ζωντανὸς ἐν Οὐκραΐνᾳ, καὶ οἱ τρεῖς στρατιῶται καὶ ὁ ἱερεὺς νὰ θανατωθῶσιν, τοῖς χωριάταις ἐσυγχώρησεν ἡ Αὐτοκράτορισσα, τὸ δὲ χωρίον κατηδάφισε καὶ τὰς κατοίκους αὐτοῦ διεμοίρασεν ἀλλοῦ. Γ'δε τὸν Μανζεΐν Τ. Α'. σελ. 365.

Γ'βαν Γ'. Αὐτοκράτ. Ῥωσσίας

§. 9. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἄννης ὁ Δυὲξ Ε'ρνεστος, ὡς ἐπίτροπος τοῦ νέου Γ'βαν, ἐδιοικησε το βασίλειον, καὶ μ' ὅλον ὁπου δικαίως καὶ φρονίμως ἐκυβέρνα, οἱ Ῥῶσσοι ἐποίησαν συνωμοσίαν, ἐξωρίσθη ὁ Δυὲξ καὶ ἐκηρύχθη ἐπίσης τῆς βασιλείας ἡ μήτηρ τοῦ νέου Αὐτοκράτορος. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἀναπαύονται, ἀλλὰ θέλησι νὰ πληρώσωσι τὰς διαταγὰς Πέτρου Α'. ὅθεν ἐνωθέντες τῇ ε'. Δεκεμβρίου 1741. προσφέρουσι τὸν θρόνον εἰς Ἐλισάβετ Πετρόβναν θυγατέρα τοῦ μεγάλου Πέτρου. Αὐτὴ δέχεται τὴν προσφοράν, ὑπάγει μὲ ὀλίγα τάγματα στρατιωτῶν, προσκαλεῖ βασιλικῶς καὶ τῆς ἀνοίγουσι τας πύλας τὸ Παλάτιον, καὶ βάνει εἰς φυλακὴν τὸν νέον Γ'βὰν, καὶ τὴν μητέρα του, καὶ τὸ ταχὺ κηρύττεται Αὐτοκράτο-

τὸ ισ-

τόρισσα πασσῶν τῶν Ρ'ωσσιῶν, καὶ μετ' ὀλίγον σέφεται εἰς Μόσκβαν εἰς τον ἴδιον τρόπον ὁπῦ ἐσέφη Αἰκατερίνη Α'.

Ἐλισάβετ Πετροβνα Αὐτοκράτ. Ρ'ωσσίας ἀπὸ Χ.Γ.1741.

§. 10. Εὐθὺς ὁπῦ ἡ Ε'λισάβετ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ἀκύρωσε τὴν βουλὴν ὁπῦ εἶχε συζήσῃ ἡ Α''ννα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σύγκλητον τὴν ἐξουσίαν ὁπῦ εἶχεν ἐπὶ τῦ μεγάλυ Πέτρυ· αὐτὴ ἡ Σύγκλητος πρότερον εἶχε τὴν ἐξουσίαν νὰ καταδικάζῃ εἰς θάνατον, ἀλλ' ἡ Ε'λισάβετ ἐπειδὴ ἐκθσίως ἔταξε νὰ μὴ θανατώνῃ τινὰ εἰς καιρὸν τῆς Αὐτοκρατορίας της, ἐφύλαξε διὰ λόγυ της τὴν ἄδειαν να κυρώνῃ ἢ νὰ ἀκυρώνῃ τὴν περὶ Θανάτυ ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτυ· ἐφρόντισε νὰ σερεώσῃ τὸ γένος ὁπῦ εἶχεν αδυνατήσῃ ἀπὸ τὰς ἀκαταστασίας, ἐμάκρυνεν ἀπὸ τας βασιλικὰς ὑποθέσεις ὅλυς τὺς ξένυς, καὶ ἐδιώρισεν ὅλυς ἐντοπίυς. Ε'κάλεσεν εἰς τὴν Ρ'ωσσίαν Κάρολον Πέτρον Οὐλρίκον τῦ Ο'λςεϊν Γοττὸρπ, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς της Α''ννας Πετρόβνας, καὶ ἔκγονον τῆς βασιλίσης Οὐλρίκης ἀδελφῆς Καρόλυ ΙΒ'. τῆς Σβεκίας βασιλέως. Τότε εἶχε χηρεύσῃ ὁ θρόνος τῆς Σβεκίας, ὅθεν αἱ ἐπαρχίαι πάσαι ἔκλεξαν αὐτὸν τον νεον ἡγεμόνα διὰ βασιλέα τυς. Α'λλ' ἡ Ε'λισάβετ ὁπῦ τον εἶχε διωρίσῃ ἐ ἀδοχόν της δὲν τὸν ἄφησεν, ἀλλὰ τὸν ἐπαρακίνησε καὶ ἔγινεν Ο'ρθόδοξος Χριςιανὸς, καὶ ὠνομάσθη Πέτρος Πέτροβιτς, τὸν ἐκήρυξε μεγαν Δύκαν με τῖτλον Αὐτοκρατορικῆς Υ'ψηλότητος τῷ 1745. ἐκηρύχθη καὶ διαδοχος. Τοιαύτη ἀγάπη ὅμως τῆς Ε'λισάβετ πρὸς τὸν Πέτρον ἐπληρώθη ἀπὸ αὐτὸν μὲ ἄκραν ἀχαριςίαν· διότι εἰς τὺς πολέμυς ὁπῦ ἡ Ε'λισάβετ ἔλαβε μὲ τὸν βασιλέα τῆς Πρυσίας, πολλάκις τὴν ἐπρόδωσεν· ἐπειδὴ φίλος ὢν ἄκρος Φριδερίκυ Γ'. ἐπλάνεσεν ἕνα τῶν μυσικῶν συμβέλων τῆς Ε'λισάβετ, ὅςις δὲν ἔγραφεν ἐπιςολήν τινα, ἢ προσαγὴν πρὸς τὺς στρατηγὺς ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ μέρος τῆς Ε'λισάβετ, ὁπῦ νὰ μὴ τὴν φανερώσῃ πρότερον εἰς τον Πέτρον, ὅςις εὐθὺς ἔδιδεν εἴδησιν τῷ Φριδερίκῳ· εἰς τρόπον ὅτι τὸ Ρ'ωσσικὸν στράτευμα, δὲν ἐδύνετο νὰ βάλῃ εἰς πραξιν τὸ παραμικρὸν στρατήγημα, καὶ αὐτὸς νὰ μὴ λάβῃ πρότερον εἴδησιν. Α'ντὶ να ἀγαπᾷ τὴν θείαν τυ, τὴν ἐμισῆσε, καὶ ἀφ' ὅ ἔκαμε νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἰατρὸς της Κοντοειδὴς, λέγυσιν ὅτι νὰ τὴν ἐφαρμάκωσε, τῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον. Βασιλεύσασα δὲ ἡ Ε'λισάβετ ἔτη εἴκοσι, ἐτελεύτησε τῷ 1761. δόξαν αἰώνιον ἀποκτήσασα διὰ τὴν φρόνησιν, ανδρείαν, καὶ σαθερότητα ὁπῦ ἔδειξεν ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὅσον καὶ ἐν καιρῷ πολέμυ. Η' Ε'λισάβετ ἐτελείωσε τῷ 1752. τὸν αὖλακα ὁπῦ ἄρχησε Πέτρος Α'. καὶ εἶχεν ἀμελήσῃ Αἰκατερίνα Α'. καὶ ἡ Α''ννα εἶχε ξαναρχίσῃ· ἄρχεται αὐτὸς ὁ αὐλαξ απὸ τὸν λιμένα τῦ Κρονσὰδ καὶ φέρεται πέραν δια βολῆς πυροβόλυ μέσα εἰς τὴν νῆσον, εἰς τὴν ακραν αυτῦ τῆ αὔλακος εἶναι τόπος τόσον εὐρύχωρος ὥσε περιέχονται 50. καράβια τῦ πολέμυ. Γ'δε περὶ αὐτῶν τὸν Λακόμβ, τὸν Α'βοκάτ ἐν τῇ Χρονολ. συνόψει τῆς Α'ρκτ. Γ'σορ. Ε'πανάσασιν τῦ βασιλείυ τῆς Ρ'ωσσίας, Γ'σορ. Ε'τήσ. 1730. 1760. Γ'σορ. τῶν συμβαντων ἐν τῷ κατὰ Ο'θωμαν. καὶ Τατάρ. πολέμῳ παρα Α''ννης Γ'βανοβ τῷ 1733. και τὸν Μανσεϊν.

ΚΕΦΑ'-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ νέων Μοναχικῶν ταγμάτων ἐν τῇ Δύσει.

§. 1.

Κληρικοὶ τῶν Παθῶν.

Εἰς τὲς παρόντας χρόνες, ἐπὶ Βενεδείκτε ΙΔ'. Ρ'ώμης ἀρχερέως δύο τάγματα, ἔγιναν τὸ μὲν εἰς ὄνομα Κογγρεγατζιὸν, ἤτοι Συναγωγὴ Κληρικῶν γυμνωπόδων τῦ Παθὸς τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ. Οἱ Μοναχοὶ αὐτῦ τῦ τάγματος λέγυσιν ὑπόσχονται νὰ κηρύττωσιν εἰς τας Α'ποςολάς των, καὶ διδαχάς των, τὴν εὐλάβειαν πρὸς τὰ Παθη τῦ Σωτῆρος ἡμῶν Γ'ησῦ Χριςῦ, ἴδε Η'μερολ. γενικον τῦ 1746. Τ. Α'. σελ. 299.

§. 2. Τὸ δὲ τῶν Σερβίτων τάγμα, ἤτοι τῶν Δέλων τῦ Γ'ησῦ ἐσυςήθη διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ὡς ἀναφέρει ὁ Λαβὰτ εἰς την ὁδοιπορ τῆς Γ'αλλίας Τ. Β'. σελ. 35. „ Ε'μβαίνωντας εἰς τὴν Βάρκαν (δη„ λαδὴ τῷ 1706.) ὅπῦ ἔμελλε νὰ με φέρῃ εἰς Γένοβαν, την ηὗρα γε„ μάτην ἀπὸ Ε'κκλησιαςικὴς πάσης τάξεως, Καππυτζίνες, Φραγκισκά„ νες, Ε'λαχίςες, Γ'ησυΐτας, ἱερεῖς Βρέττονας, κρασοπατέρας περιβοήτες, „ οἵτινες ὑπήγαιναν νὰ συνδράμωσιν εἰς τὰ Ε'κκλησιαςικὰ Ο'φφίκια, ἕνας „ Αὐγυςινιάνος, προσέτι ἦτον ἕνας ἀσκητὴς, πέντε ἱερεῖς Γ'αλλοὶ ἀργοὶ „ καὶ καθημένοι, οἵτινες ἀπήρχοντο εἰς Ρ'ώμην διὰ νὰ ζητήσωσι τὴν „ Α'φεσιν τῶν ἁμαρτιῶν τες, τέσσαρες ἢ πέντε Γ'ερδαῖοι, καὶ δύο μηφλή„ ζιδες ὅπῦ ἀναχωρῦσαν διὰ Λιβόρνο, καταφύγιον τοιάτων ἀνθρώπων. „ Αὐτὴ ἦτον ἡ συνωδία ὅπῦ εἶχον· δὲν εἶδα ποτὲ μίαν συνάθροισιν τοιαύτην, „ δὲν ἰξεύρω ἂν ἡ κιβωτος τῦ Νῶε ἐπαρομοίαζεν. Εἰς τὸ μέσον τοιαύτης „ θαυμαςῆς συντροφίας, εἶδα ἕνα Ε'κκλησιαςικὸν, ὅςις καθὼς μὲ εἶπεν „ ὑπήγαινεν εἰς Ρ'ώμην διὰ νὰ λάβῃ τὴν δοκιμασίαν ἑνὸς Ε'κκλησιαςι„ κῦ τάγματος ὅπῦ ἐμελετᾶσε νὰ συςήσῃ, τὸ ὁποῖον εἶχε νὰ ζήσῃ τὴν „ αὐςηροτέραν Α'ποςολικὴν ζωήν. Εἶχεν ἕνα ῥάσον μαυῆ μὲ με„ γάλον περιδέρραιον, σχεδὸν ὡς τὸ τῶν Γ'ησυΐτων, μὲ ἕνα ἐπανωφό„ ριον τῦ αὐτῦ χρώματος, καπλατησμένον ἄσπρα, ἕνα σκιάδιον μαῦ„ ρον, χωρὶς γαϊτάνι, καὶ σανδάλια· δὲν εἶχεν ὔτε σακκὶα, ὔτε δισά„ κι, ὔτε τζέπην εἰς κανένα μέρος τῶν ῥάσων τε, καὶ ἐπομένως ὔτε χρή„ ματα. Ε'βανε τὸ τυπικόν τε καὶ τὸ μανδῆλι τε εἰς τὸν κόλπον, καὶ „ ἀφήνετο εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν ὡς πρὸς τα ἀναγκαῖα τῆς τροφῆς τε, „ καὶ ταξιδία. Ποτὲ δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῖον τοπον ἦτον „ αὐτὸς ὁ Α'ποςολικὸς ἄνθρωπος, πάντοτε μὲ τὸ ἔκρυπτε, μὲ εἶπεν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ ὅμως ὅτι ὑπήγαινεν εἰς Ρ'ώμην διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ συςήσῃ ἕνα „ τάγμα Συναγωγῆς ἱερέων, οἵτινες ἔπρεπε νὰ διάγωσι τὴν πτωχικὴν „ ζωὴν τῶν Α'ποςόλων, νὰ διδάσκωσι παντοῦ, νὰ συμβοηθῶσι τὰς ἐφη- „ μερίδας ὅπου ἤθελαν νὰ τὰς μεταχειριθῶσι, νὰ μὴ δέχωνται κανένα Ε'κ- „ κλησιαςικὸν, ἢ ἂν ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ δεχθῶσι κανένα, ἤθελεν ἀ- „ φήνωσι τὰ εἰσοδήματα, καὶ ἤθελε ζῶν καὶ τρέφονται μὲ τὸν κόπον τῶν „ χειρῶν τους· διὰ τοῦτο ἕνα ἀπὸ τὰ ἄρθρα αὐτοῦ τοῦ τάγματος ἦτον νὰ „ μὴν ἐμβαίνῃ τινὰς εἰς αὐτὸ τὸ τάγμα, χωρὶς νὰ ἐξεύρῃ μίαν τέχνην· „ Ὡς πρὸς τὸ χρῶμα καὶ σχῆμα τοῦ φορέματός του, μοὶ εἶπε πῶς εἶχε πολ- „ λὰ δικαιολογήματα, καὶ ἀναντιῤῥήτους ἀποδείξεις, ὅτι αὐτὸ ἦτον τὸ φό- „ ρεμα τῶν Α'ποςόλων (ἴσως διὰ τοῦτο οἱ ἐπίσκοποι διάδοχοι τῶν Α'πο- „ ςόλων φοροῦσι τὸ μαυῆ χρῶμα). Ε'νόμιζε πῶς τοιοῦτος τρόπος διά- „ γωγῆς, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καθὼς εἶπεν αὐτὸς, αὐτὴ ἡ ἀνακαίνησις τῆς „ Α'ποςολικῆς διαγωγῆς, ἤθελεν ὀγλήγωρα ἐξαπλωθεῖ εἰς ἅπαντα τὸν „ Χριςιανικὸν κόσμον, καὶ ὅτι τοιουτοτρόπως δὲν ἤθελεν ἐλέγχονται πλέον „ οἱ Ε'κκλησιαςικοὶ διὰ τὰ πλούτη τους, καὶ τρυφερὰν ζωήν τους. Ε'γὼ „ τοῦ προεῖπον πῶς ἤθελεν ἦτον ὁ Φοῖνιξ τοῦ τάγματος, καὶ δὲν ἦτον „ ἄξιος λύπης, ἂν ἔφευγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Γ'υκαϊζιτζιώνος, ἀφ' ἧς „ ὑπέσχετο καὶ ἐβεβαίωνε νὰ μὴ ςοχασθῇ ἕνα τοιοῦτον πρᾶγμα.“ Αὐτὴ ἡ προφητεία τοῦ Λαβὰτ πρέπει να ἀλήθευσε, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ 1706. ἕως τοῦ 1746. δὲν ἠκούθη λόγος περὶ τοιούτου τάγματος, ὅτε ἀρχιερατεύ- ων Βενέδικτος ΙΔ'. ὅπου ἠγάπα νὰ αὐξάνῃ τὸν καταλογον τῶν Α'γίων, καὶ νὰ συςαίνῃ καὶ νὰ πολυπλασιάζῃ τὰς ὀχυρὰς, αὐτὸς ὁ Α'ποςολικὸς ἄνθρωπος ἢ τινὰς μαθητάς του, ἔπεμψε τρεῖς προσηλύτους εἰς Ρ'ώμην τῷ 1747. ᾗ ἐκυρώθη τὸ τάγμα τῶν Δώλων τοῦ Θεοῦ. Η'μερολ. γενικ. τοῦ 1746. Τ. Θ'. σελ. 477.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τῶν Ε'ῤῥηχέτων, καὶ Η'συχαςῶν αἱρετικῶν.

§. 1.

Ε'ῤῥηχῆται αἱρετικοί.

Οἱ Ε'ῤῥηχῆται ἢ Α'δελφοὶ Μοράβοι εἶναι ἕνα λείψανον τῶν Οὐσσίτων, οἵτινες νικηθέντες ἐν Βοημίᾳ τῷ 1434. διεσκορπίθησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ποιοῦντες τὰς συνελεύσεις αὐτῶν εἰς τὰς ἐρήμους, εἰς τὰ σπήλαια καὶ ἀλ- λαχοῦ. Υ'ςερον Ποδεβράχ βασιλεὺς Βοημίας τοὺς ἔδωκε τὴν πόλιν Λίντζ ὅπου συνήχθησαν καὶ ἐποίουν τὰς συνελεύσεις καὶ ἱερὰς αὐτῶν τάξεις ἐν τῷ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τω προαστείω τῆς αὐτῆς πόλεως Κενβάλδ, ὀνομαζόμενοι μεταξὺ αὐτῶν Ἀδελφοὶ, Ἀδελφαὶ τῆς Ἑνότητος. Εἶχον τότε τεσσάρας Ἐπισκόπους, ἕνα εἰς τὴν μεγάλην Πολωνίαν, ἕνα εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ δύω εἰς τὴν Μοραβίαν, οἵτινες ἦσαν ὅμοιοι κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἔχοντες Συνεπισκόπους, Κήρυκας, Διακόνους, καὶ Ἀκολύθους. Αἱ συναθροίσεις αὐτῶν ἐγίνοντο ἀπὸ τέσσαρα Α'. ἀπὸ τὰς Κατηχουμένας ὅπου ἢ ἐγεννήθησαν μεταξὺ αὐτῶν, ἢ ἐπροσκολλήθησαν αὐτοῖς παραχωρῆντες ἀπὸ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν. Β'. ἀπὸ Ἀκμαίους, οἵτινες ἐμέτεχον τῆ μυστηρίᾳ τῆς θείας Εὐχαριστείας. Γ'. ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἐπιθυμοῦντες τὴν τελειότητα, ἐπαίδαζαν νὰ τὴν ἀποκτήσωσι μὲ τὴν ἄρνησιν τοῦ κόσμου· καὶ Δ'. ἀπὸ ἐκείνους ὅπου διὰ κανένα σκάνδαλον ὅπου ἐπροξένησαν, εἶχον ἐξοριωθῆ τῆς κοινωνίας, καὶ ἐπέστρεφον ὕστερον ἀπὸ μίαν μετάνοιαν. Ὅταν ἐφάνη ὁ Λουθῆρος, μέρος ἡνώθησαν μὲ αὐτὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸν πόλεμον εἰς Σμαλκάλδην, δὲν ἔδωκαν τὴν βοήθειαν ὅπου ἐζητοῦσεν ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος, ἐδιώχθησαν καὶ μέρος ὑπῆγεν εἰς Πολωνείαν, μέρος εἰς Πρωσσίαν, Τρανσιλβανίαν, Σιλεσίαν, καὶ ἄλλα, ἑνωθέντες μὲ τοὺς Λουθηράνους, καὶ Ζβιγγλιάνους, ἔμειναν δὲ πολλοὶ εἰς Μοραβίαν, ἀλλ' ἐδιώχθησαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀπὸ τοὺς Αὐτοκράτορας, ὅθεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ φερόμενοι, ἐπεριπατοῦσαν μνέσκοντες εἰς ἕνα τόπον, ὅσον καιρὸν τοὺς ἄφηναν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἀλλοῦ. Ὅταν δὲ Χριστιανὸς Δαβὶδ τοὺς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν Μοραβίαν, καὶ τοὺς ἤφερεν εἰς Δουσατίαν, τοὺς ἐδέχθη Νικόλαος Ἀλοῦσιος Κόμης τοῦ Ζινζερδόρφ καὶ ὠνομάσθηκαν Ζινζερδορφιάνοι, καὶ Ἐρρνβχτοι, ἤγουν φυλακὴ τοῦ Κυρίου. Οὗτος ὁ Ζινζερδόρφ θεολόγος μικρὸς, ἀλλὰ πολιτικὸς μέγας, ἠθέλησε νὰ τοὺς ἑνώσῃ, καὶ ἐσύστησε νοὺς, ἤτε Συνελεύσεις τῷ 1725. προθέσας πολλὰ ἀξιόλογα αἱρετικὰ δόγματα εἰς τὰ τῶν παλαιῶν Ἐρρνχότων. Ὑπῆγαν εἰς Νορβεγγίαν, Δανίαν, καὶ Ῥωσσίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διωχθέντες ὁ Ζινζερδόρφ ἐσύναξε πολλοὺς, τοὺς ἤφερεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν τῷ 1742. καὶ ἐσύστησε νοὺς ἐλευθέρως εἰς τοὺς τόπους τῶν Ἀγγλων, ὅπου καὶ τῇ σήμερον εὑρίσκονται, οὐχὶ μόνον ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὀλιγόστευσαν ὅμως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ζινζερδόρφ τῷ 1760.

§. 2. Πολλὰ εἶναι τὰ ἄρθρα τῆς αἱρέσεώς των, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα τινὰ ἀναφέρω. Ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος διδάσκουσι πῶς ἓν μόνον πρόσωπον ἐστὶν ἐν τῇ θεότητι, ἢ ἐν τῇ Τριάδι, καὶ τοῦτο ἐστὶν ὁ Σωτήρ. Ὁ Σωτὴρ παραγαίνει κατ' αὐτοὺς ὄχι μόνον πᾶσαν τὴν Θεότητα, ἀλλ' εἶναι προσέτι καὶ λέγεται Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, ἢ κατ' αὐτοὺς, Ἀνὴρ, Σύζυγος καὶ Υἱὸς, ἢ κατὰ τὸν Ζινζενδόρφ, Πατὴρ, Μήτηρ καὶ Ἄνθρωπος. Ὁ Σωτὴρ ἀφ' ὅσον παραγαίνει, καὶ εἶναι ἀληθῶς ἄνθρωπος, ἢ ἀνὴρ εἰς τὴν θεότητα, φέρει τὰ ὀνόματα Πατὴρ καὶ Σωτὴρ, ἐφ' ὅσον παραγαίνει καὶ εἶναι ἀληθῶς Μήτηρ, φέρει τὸ ὄνομα Πνεῦμα Ἅγιον, Γυνὴ, Σύζυγος τοῦ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Μήτηρ, καὶ νομίζε-

Αἱρέσεις αὐτῶν.

Περὶ Τριάδος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

του νὰ ἐσυντρεξεν εἰς τὴν πλάσιν, κάμνωντας νὰ εὔγουν ὅλα τὰ πλάσματα ἀπὸ τὸν κόλπον τυ, καὶ τέλος ἐφ' ὅσον ὁ Σωτὴρ φέρει τὸ ὄνομα Υἱὸς Θεῦ, ἢ Χριςὸς δὲν εἶναι ἄλλο πάρεξ ἡ ἀνθρώπινος φύσις τῦ Χριςῦ, ἢ Χριςὸς ἄνθρωπος. Ὅθεν κατ' αὐτὸς ὁ Σωτὴρ εἶναι τὸ μόνον πρόσωπον ὁπῦ εἶναι εἰς τὴν Θεότητα, θεωρέμενον εἰς τρεῖς διαφορετικὰς τρόπυς τῦ εἶναι, τρία βάρη, ὡς ἐφλυάρει ὁ Σερβέτος, τρεῖς ἀποκαλύψεις διαφορετικαὶ, τρεῖς διαφορετικαὶ τροπολογίαι τῆς αὐτῆς ὐσίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῦ ἀθέυ Σπινόζα. Ὅταν θεωρεῖται κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον, ὡς Σύζυγος τῦ Θεῦ Πατρὸς, τὸν χαρακτηρίζυσι μὲ τὴν πληγὴν τῦ πλευρῦ, ὁπῦ κατ' αὐτὸς εἶναι, τὸ χαρακτηριςικὸν σημεῖον τῦ θηλυκῦ γένυς εἰς τὴν Θεότητα, καὶ ἀποδίδυσιν ὡς φαίνεται εἰς τὸν Πατέρα, εἰς τὸν Πλάσην, ἕνα χαρακτηριςικὸν σημεῖον τῦ ἀρσενικῦ γένυς, μὲ τὸ ὁποῖον τὸν χαρακτηρίζυσιν. Ὅθεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορεύεται ἐκ μόνυ τῦ Πατρὸς, ὡς ἡ Εὔα ἐκπορεύθη ἐκ τῦ Ἀδάμ. Καθὼς ἀποκοιμηθέντος τῦ Ἀδάμ, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πλευραν τυ ἡ Εὔα, ὕτω καὶ τῦ Πατρὸς τῦ πλάςυ ἀποκοιμηθέντος θεϊκῶς προῆλθεν ἡ Μήτηρ, ἢ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐξ αὐτῦ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πλάσματα, καὶ ὅλον τὸ πᾶν. Ὁμοίως ἐξῆλθον καὶ αἱ ψυχαὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς σχῆμα, ἑνὸς βώλυ, ὅςις ὕςερον ἐδιαιρέθη εἰς μοναδας, ἢ ἄτομα. Ὅταν ὁ Σωτὴρ ἀπεκοιμήθη εἰς τὸν Σταυρὸν, τοτε πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τῶν Ἐρρηχθέντων ξεχωρισὰ ἐξῆλθον ἐκ της πληγῆς τῆς πλευρᾶς τυ, καὶ κάθε φορὰν ὁπῦ γίνεται τινὰς Ἐρρηχθης, γεννᾶται ἀπὸ την πληγὴν τῆς πλευρᾶς τῦ Σωτῆρος.

Περὶ γάμυ. §. 3. Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον παράξενα ὅσα φλυαρῦσι διὰ τὸ μυςήριον τῦ γάμυ. Λεγυσιν ὅτι ὅλον τὸ πᾶν εἶναι μία μόνη Οὐσία, εἰς τρόπον ὅτι ὁ Σωτὴρ κάμνει ὅλα ἐκεῖνα ὁπῦ κάμνυν οἱ ἄνθρωποι. Αὐτὸς γεννᾷ τὰ παιδία, καὶ οἱ ἄνδρες ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἐπίτροποί τυ, εἰς τόπον Ἀνδρὸς, εἰς τόπον Χριςῦ. Ἐν βραχυλογίᾳ ὅσα κάμνυν οἱ Ἐρρηχθέται, τὰ κάμνει ὁ Σωτὴρ, ὅθεν διδάσκυσι πρῶτον πῶς πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι θηλυκῦ γένυς, καὶ ὁ Σωτὴρ εἶναι ὁ Ἀνδρας ὅλων αὐτῶν τῶν ψυχῶν, οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ εἶναι ὁμοίως νύμφαι τῦ Ἰησῦ Χριςῦ, καὶ ὅταν πληρωθῶσι πάντα, ὁ Σωτὴρ θέλει ςεφανωθῆ αὐτὰς τας ψυχὰς ἀδιαφόρως. Β'. Κάθε ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἄνδρας τῆς γυναικός τυ, ἀλλ' εἶναι μόνον εἰς τοπον Χριςῦ, καὶ τὴν γυναῖκα τυ τὴν ἔχει ὡς εἰς παρακαταθήκην. Γ'. Αἱ γυναῖκες φέρυσιν εἰς τὸ σῶμα τυς τὴν εἰκόνα τῆς πληγῆς τῆς πλευρᾶς τῦ Σωτῆρος, καὶ διὰ τῦτο πρέπει νὰ τὰς εὐλαβᾶμεθα. Δ'. Ὁ Σωτὴρ ἐφ' ὅσον ἀνὴρ, συντρέχει πραγματικῶς, καὶ σωματικῶς εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς γεννήσεως, καὶ εὐλογεῖ τοιυτοτρόπως τὸ συνοικέσιον. Ε'. Τὸ αἷμα τῆς πληγῆς τῆς περιτομῆς τῦ Σωτῆρος μιγνύεται μὲ τὸν σπόρον, καὶ γεννῶνται τὰ βρέφη. ς'. Ἡ πράξις τῆς γεννήσεως εἶ-

σέτι

σέτι εἶναι ἕνα μυςήριον ἴσον μὲ τὴν κοινωνίαν, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχύν. Προσέτι ὅσαι γυναῖκες συνέρχονται ὑπανδρευμένα εἰς τας Συνελεύσεις, τὰς λεγομένας παρ' αὐτῶν, Συνελεύσεις Ξενοπόρων, ἢ Πελεγρίνων, ἢ ὑπανδρευθῶν ἀφ' ὧν ἔμβαν εἰς αὐτὰς τὰς συνελεύσεις, πρέπει νὰ συνεσιαθῶν ἐνώπιον τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.

§. 4. Ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησιαςικὴν ὡταξίαν, ἀντὶ τῶν συνηθισμένων Ψαλμῶν τῦ Δαβὶδ, αὐτοὶ ἔχασιν ἄλλας ἰδίας, ἀντὶ τῆς Κυριακῆς ἑορτάζασι τὸ Σάββατον. Ἐσύςησαν ἄλλας ἑορτὰς μὲ ἄλλα ὀνόματα, ὡς ἡ ἑορτὴ τῆ Περιτομῆς, κατ' αὐτὸς λέγεται ἑορτὴ τῆς Ἀνθρωπότητος, τὰ Θεοφάνεια, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἐθνικῶν, τῆ ἡμέρα ζ'. Ἰανναρίε, ἑορτάζασι τὴν ἑορτὴν τῶν νέων παιδαρίων· τῆ δεκάτη τῦ αὐτῦ μηνὸς, τὴν ἑορτὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ τῆ 17. ἑορτὴν εἰς μνήμην τῆς Προνοίας. Ἀντὶ τῆς Ὑπαπαντῆς ἑορτάζασι τὴν πρώτην ἑορτὴν τῶν Χηρῶν, τῆ 17. Φευρκαρ: ἑορτὴν εἰς μνημόσυνον τῆς πίςεως τῶν Παίδων· τῆ ιε'. Μαρτίε, ἑορτάζασιν εἰς μνημόσυνον της λειτυργίας τῶν ἀδελφῶν· τῆ ιή'. εἰς μνημόσυνον τῆς λειτυργίας των ἀδελφάδων. Ἀντὶ τῦ Εὐαγγελισμῦ ἑορτάζασιν ἑορτὴν εἰς μνημόσυνον τῆς συςήσεως πάντων τῶν χορῶν, ἐξαιρέτως τῶν νεκρίδων. Ὅταν πλητιάζασιν εἰς τὴν μεταλὴψιν, ὑπάγασι χοροὶ χοροὶ, ἤγεν χορὸς τῶν ἀνδρῶν, χορὸς τῶν Γυναικῶν, πότε χορὸς τῶν γερόντων, πότε χορὸς τῶν νέων, πότε χορὸς τῶν ὑπανδρευμένων ἀνδρῶν, πότε τῶν ὑπανδρευμένων γυναικῶν, καὶ κατ' ἐξῆς ὁμοίως. Πρὸς τάτοις δέχονται τὸ βάπτισμα γινώσκοντες αὐτὸ ἀναγκαιότατον διὰ τὴν πνευματικὴν παλιγγενεσίαν. Δέχονται τὸν μυςικὸν δεῖπνον ὡς οἱ Καθολικοὶ, διαφέροντες ὅμως εἰς τᾶτο, νομίζασι πῶς ἡ ἰσχὺς τῶν μυςηρίων κρέμεται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν λειτυργῶν, κατὰ τὸν Οὐϊκλέφον, καὶ Οὗτον. *Εὐταξία αὐτῶν.*

§. 5. Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν ὁ Ῥόδιος, κλεῖδα τῶν Ἐρρηχέτων, Βαυγγαρτένιος, ἐπιθεωρίας θεολογικὰς, ὁ Βέννερος κατάζασιν τῶν Ἐρρηχέτων, Τρεσένιος ἀπόκρισιν εἰς τὰς ἐρωτῶντας ἂν πρέπῃ τινὰς νὰ γίνῃ Ἐρρηχέτης. Ὄφμανος περὶ Ἐρρηχετιανῆς ἀδιαφορίας, Βάλχιος ἐπιθεωρίας θεολογικὰς περὶ τῆς τῶν Ἐρρηχέτων αἱρέσεως, Οὐϊκλεφος περὶ διδασκαλίας καὶ εὐταξίας τῦ Ζινζερδορφίε, ὁ Τεδδιος δοκίμιον περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς θρησκείας τῶν ἀδελφῶν Μοράβων. Ἴδε καὶ τὸν Βέρτιον, τὸν Μοσχέμιον, Ἡμερολογ. γενικ. τῦ παρόντος αἰῶνος Τ. Ζ'. σελ. 22. Ἔκθεσιν συνοπτικὴν, καὶ ἀλήθειαν τῆς ἀρχῆς καὶ διδασκαλίας τῶν Ἐρρηχέτων, καὶ παρατηρήσεις περὶ τῶν δογμάτων, ἐθίμων κτλ'. τῶν Ἐρρηχέτων, καὶ ἄλλας. *Τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.*

§. 6. Οἱ Ἡσυχασαὶ παρὰ Δυτικοῖς Quietistae ἔλαβαν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τῆς Μυςικῆς θεολογίας, παρόμοιοι μὲ τὰς Ἡσυχαζὰς τῦ Δ'. αἰῶνος, καὶ Βεγκαρδὰς τῦ ΙΓ' αἰῶνος. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν τῶν νέων Ἡσυχαζῶν εἶναι ὁ περίφημος Μολινὸς, καὶ ἐδόθη τοιᾶτον ὄνομα εἰς τὰς μαθητὰς τῦ Μολινὸς, ἐπειδὴ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τα, ἡ ὑπερτάτη τελειότης ὑφίςατο εἰς τὴν προσευχὴν τῆς ἡσυχίας, δηλαδὴ εἰς μίαν ψευδῆ σκέψιν, *Ἡσυχασαὶ.*

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκέψιν, χωρὶς τινα πρᾶξιν, ἢ θεωρίαν. Ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς αἱρέσεως, εἶναι κατ' αὐτὰς τὰς αἱρετικὰς, νὰ ὑψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὑπερτάτην τελειότητα· διὰ νὰ φθάσῃ τινὰς εἰς αὐτὴν τὴν ἕξιν, ἄλλο μέσον δὲν εἶναι εἰμὴ ἕνα εἶδος προσευχῆς, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ καλοῦσι σκέψιν. Διὰ νὰ εἶναι ἐντελὴς αὐτὴ ἡ προσευχὴ, λέγουσιν ὅτι πρέπει νὰ ἀπορρίψῃ ὁ ἄνθρωπος ὅλας ἐκείνας τὰς πράξεις ὅπου κοινῶς ὀνομάζονται ἀναγκαῖαι εἰς τὸ νὰ θάλπωσι καὶ νὰ αὐξάνωσι τὴν εὐλάβειαν, ὡς αἱ συχναὶ πράξεις τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης, αἱ θεωρίαι, αἱ εὐχαριστίαι κτλ'. κατ' αὐτὰς τοιαῦται πράξεις εἶναι μάταιαι, μάλιστα ζημιώδεις εἰς τὴν ὑπερτάτην τελειότητα. Ἐκείνη ἡ ψυχὴ ὁπου ἐδόθη μίαν φοραν εἰς τὸν θεὸν μὲ μίαν ἀγαπητικὴν ἄφωσιν, δὲν πρέπει πλέον νὰ μεριμνᾷ περί τινος, αὐτὴ ἀγαπᾷ τὸν θεὸν διὰ λόγου του, χωρὶς να σχολάσῃ εἰς τὰς ἀνταμοιβάς του. Αὐτὴ ἀφίνει εἰς τὴν φροντίδα της Προνοίας τὰ ἀγαθὰ, τὰ κακὰ, τὰ κοσμικὰ, καὶ αἰώνια, μὴ φοβημένη τὴν ἁγίαν ἀδιαφορίαν, μεταφορικῶς εἰρήνης ὅρος, ἀγαπητὴ ἡσυχία, πνευματικὸς γάμος. Ἡ ψυχὴ εἰς τοιαύτην ἕξιν, εἶναι ἀληθῶς τεθεωμένη, αὐτὴ χάνει, λέγουσι, τὴν ὕπαρξιν ὁπου εἶχε πρότερον μεταστοιχειωθεῖσα εἰς τὸ θεῖον ὄν, εἶναι τοιουτοτρόπως βαφημένη εἰς τὴν θείαν οὐσίαν, ὁπου δὲν δύναται να τὴν εὕρῃ κανένα πλάσμα. Μία τοιαύτη σκοτεινὴ ἐξήγησις αὐτῆς τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς, εἶναι δυσνόητος οχὶ μόνον δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους Ἡσυχαστάς.

Ἡσυχασταὶ τίνες.

§. 7. Μετὰ τὸν Μολινὸς καταδικασθέντα ἐν Ῥώμῃ, Γωσὴφ Βεκκαρέλας ἐν Βριξίαις πρεσβυτερος ἐδίδασκε καὶ ἐκήρυττε αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν μὲ κρυφίους συνελεύσεις, ἀλλὰ φανερωθεὶς τῷ 1710. ἠναγκάσθη παῤῥησίᾳ νὰ ἀρνηθῇ τὴν αἵρεσίν του, καὶ κατεδικάσθη εἰς φυλακὴν ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἐφέρθη αὐτὴ ἡ μωρα αἵρεσις εἰς Γαλλίας παρα Μαλαβάρ τινὸς, ὅσις ἐξέδωκε βιβλίον ἐπιγραφόμενον, εὔκολος πρακτικὴ εἰς τὸ ὑψῶσαι τὴν ψυχὴν πρὸς τὴν σκέψιν. Ηὐξήνθη δὲ ὕστερον ἀπὸ τὴν δεισιδαίμονα Κυρίαν Γυϊόνην, ἥτις ἔγραψε δυω βιβλία, τὸ μὲν μέθοδος βραχὺς καὶ εὔκολος τοῦ προσεύχεσθαι, τὸ δὲ Ἄσμα τῶν ἀσμάτων μεθερμηνευθὲν κατὰ τὸ νόημα τῶν Μυστικῶν. Αὐτὴ ἡ Γυϊόνη μὲ μίαν ἐξωτερικὴν εὐλάβειαν, ἴσως καὶ ἀληθινὴν πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ σφαλερὰν ὡς πρὸς τὸ ὀρθὸν νόημα τῆς Ἐκκλησίας, ἐκέρδησε πολλὰς, μάλιστα τὸν περίφημον Φενελώνιον, καὶ τόσην ταραχὴν ἐπροξένησεν εἰς Γαλλίας ἡ δόξα αὐτῆς, ὥστε μόνη ὑπετάχθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ σοφοῦ Βοσσουετίου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπρόσφερεν ὅλα της τὰ συγγράμματα ἐκδεδομένα καὶ ἀνέκδοτα. Θεωρῶν αὐτὰ τὰ συγγράμματα ὁ Βοσσουέτιος ευρίσκει εἰς ἕνα ἰδιόχειρον χειρόγραφον τὸν βίον της παῤ αὐτῆς γεγραμμένον, ὅτι αὐτὴ ἦτον πλήρης χαριτος, καὶ τοιαύτη πλήρότης ἦτον ἐνίοτε τόσον ἀφθονοπάροχος, ὥστε την ἐνοχλοῦσε, μάλιστα λέγει, ὅτι μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἡ πλήρότης αὐτὴ τὴν ἤφερεν εἰς θάνατον σχεδόν· καὶ τοῦτο ἦτον ἀδύνατον τῆς δυνάμεώς της ὁπου την ἔκαμνε νὰ σκάσῃ, καὶ μία κυρὰ παρουσα, ἠθέλησε νὰ της λύσῃ τὰ

Γυϊόνη. Μωλιναὶ αὐτῆς

φορέ-

φορέματά της, ἀλλα δὲν ἐπρόφθασε τόσον ὀγλήγωρα, ὅπῶ να μὴν ανοίξη τὸ σωμα της καὶ ἀπὸ τὰ δύω μέρη. Αὐτὴ ἡ χαρις ἀγκαλὰ ἐκχυνομένη, δὲν ἐχάνετο ἐπειδὴ ἐμέτεχον οἱ περιεςῶτες, ἐχὶ ὅμως ἐξ ἴσα, ἐπειδὴ ἦσαν τινὲς ὁπῶ εἶχον τὸ προνόμιον να μεθέξωσι, καὶ λέγει ὅτι μόνον δυω ἐκ τῶν περιεςώτων ἔλαβαν μέρος ἀπὸ αὐτὴν την χάριν, ὁμῶ καὶ ὁ πνευματικός της.

§. 8. Ἐννόησεν ὁ Βοσσυέτιος, ὅτι ἡ Γειόνη ἦτον μία δεισιδαίμων καὶ σεσαλευμένον τὸν νῆν ἔχυσα, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἡσυχασὰι ηὔξαναν, ἔγινε μία συνέλευσις ἐν ᾗ παρῆσαν ὅτε Βοσσυέτιος, ὁ Ἐπίσκοπος Σχαλωνίε Νοάλλιος, ὕςερον Καρδινάλης, ὁ Τρωνσώνιος προεςὼς γενικὸς τὲ Ἁγίε Σελπικίε, καὶ ὁ Φενελώνιος καὶ ὑπεγράφησαν τῷ 1694. ἀρθρα 34. περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν μυςικῶν. Ἐξέδωκε καὶ μίαν διδασκαλίαν πρὸς τὸ ποίμνιόν τε ὁ αὐτὸς Βοσσυέτιος, ἐν ᾗ ἀναφέρει τὸ θεμέλιον τῶν Ἡσυχαςῶν, τὸ ὁποῖον ὑφίςαται εἰς μίαν συνεχῆ καὶ καθ' ὅλε πράξιν, δηλαδὴ ὅτι κατ' αὐτὲς, ὅταν ἐδόθη τὶς τῷ θεῷ, ἡ πράξις πάντοτε ὑπάρχει, ἂν δὲν ἀνακαλεθῆ, καὶ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον να ἀνανεωθῆ. Ὅθεν ἕπεται ὅτι οἱ Ἡσυχαςὰι ἀναιρῆσι πολλας πράξεις ἠσιωδῶς ἀναγκαίας τῇ εὐσεβείᾳ, ᾗ ῥητῶς ἐντεταλμένας παρὰ θεῦ παρα. χαρ. αἱ πράξεις τῆς πίςεως περιεχόμεναι εἰς τὸ σύμβολον τῶν Ἀποςόλων, παντα τὰ αἰτήματα, ἕως καὶ ἡ Κυριακὴ προσευχὴ, ἡ μελέτη αἱ εὐχαριςίαι, καὶ ἕτεραι παρόμοιαι πράξεις, ὁπε ἡ Γραφὴ προςάζει, καὶ εὑρίσκονται εἰς τὰς βίβλες πάντων τῶν ἁγίων Πατερων. Τὸ να πράττῃ ὁ ἄνθρωπος, λέγυσι, διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσαν να ἔπραττε διὰ αἰσχροκέρδειαν, καὶ ὡς ἀνάξιος τῆς ὑπερτάτης τελειότητος. Τοιαύτη καταδίκη τῶν Ἡσυχαςῶν, ἐπαρακίνησεν αὐτὲς να γράψωσι πρὸς διαυθέντευσίν τες, λέγοντες ὅτι ὁ θεος μὲ τὰς αἰωνίες βελάς τε, καὶ ἀποφάσεις ἔβαλεν εἰς τάξιν ὅλα τὰ πλάσματα, ὅθεν ὅταν ἡμεῖς διὰ τῆς προσευχῆς ζητῶμεν ἀπὸ τὸν θεὸν κάτι τὶ, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσὰν να τὸ ζητῶμεν ἕτερόν τι ἀπὸ ἐκεῖνο ὁπῶ πρὸ αἰώνων ἀπεφάσισεν ὁ θεός· ἀλλὰ δὲν ἐπρόκοπταν ἕως ὅτε ὁ Φενελώνιος, ὅζις ἠναγκασμένος εἶχεν ὑπογράψῃ τὰ κατὰ τῶν Ἡσυχαςῶν ἄρθρα, ἄρχισε να τὲς ὑπεραπολογεται παῤῥησία. Τότε ἄρχησαν να κατακρίνωσι πάντες τὸν Φενελώνιον ὡς αἱρετικὸν, αὐτὸς δὲ διὰ να ἀθωωθῆ ἐξέδοτο τὴν βίβλον, ἔκθεσις τῆς γνώμης τῶν ἁγίων Πατέρων περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἀντὶ να τὸν ἀθωωσῃ τὸν ἐκαταδίκαζε περισότερον, ἐπειδὴ ἐφαίνετο μία ἀπολογία τῶν Ἡσυχαςῶν, ὁ Βοσσυετιος ἔγραψε κατ' αὐτῆ, καὶ ἄναψεν ἕνας γραφικὸς πόλεμος μεταξὺ τῶν δύω σοφωτέρων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας ἕως ὅτε ἀναφέρθη ἡ ὑποθεσις εἰς Ῥώμην καὶ κατεδικάσθη ἡ τῆ Φενελωνία δόξα. Γ'ὲ περὶ αὐτῶν τὸν Βέρτιον, τὸν Βοσσυέτιον, τὸν Φιλιππιώξιον ἢ Φιλιππὼ ἐν τῇ περιέργῳ ἀναφορᾷ τῶν Ἡσυχαςῶν, τὸν Ῥακίναν Τ. Γ'. ἀρθ. ΙΔ'. σελ. 144. καὶ ἄλλες.

Κατακρισις τῶν Ἡσυχαςῶν.

ΚΕΦΑ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Περί τινων σφαλερὰ διδαξάντων καὶ γραψάντων Δυτικῶν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Εἰς τὰ τέλη τῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῦ παρόντος αἰῶνος πολλοὶ μωροὶ ἐφλυάρισαν γράφοντες εἰς τὰ συγγράμματά τυς δόξας αἱρετικας, οἱ πλειοι τῶν ὁποίων ἦσαν ἐκ τῆς Ἑτερείας τῶν Ἰησυϊτων, ἐξ ὧν οἱ κάτωθεν.

§. 2. Ἰησυΐτης τὶς ἐξέδωκεν εἰς Ὁλλανδικὴν διάλεκτον, Κατήχησιν τῆς πρώτης κοινωνίας, ἥτις κατεδικάσθη τῷ 1703. ἐν Ρώμῃ καὶ παρα τῆς ἐν Οὐλτραγιέκτῳ Συνοδυ τῷ 1763. εἰς τὸ ὁποῖον βιβλίον ἐδίδαξε ταῦτα.

Α'. Ἐρώτ: Τί ἐςι τὸ μυςήριον τῆς Μετανοίας.

Ἀποκρ. Λυτρὸν τῦ πολυτίμυ αἵματος τῦ Χριςῦ εἰς ἔκνιψιν πάσης κηλίδος τῶν ἁμαρτιῶν, ὥςε δύναταί τις νὰ εἰπῇ διὰ ὅσυς ἐξομολογήθησαν, καὶ ἔπλυναν τὰς ςολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν ςολας ἐν τῷ αἵματι τῦ ἀρνίυ.

Β'. Ἐρώτ. Ἂν τὸ Μυςήριον τῆς Μετανοίας εἶναι πρᾶγμα δύσκολον.

Ἀπόκρ. Ουχὶ, διότι εὐθὺς ὁπῦ ὁμολογηθῶσιν αἱ πληγαὶ τῆς ψυχῆς μας, εὐθὺς καὶ ἰατρεύονται.

Γ'. Ἐρώτ. Ἂν τινας Χειρῦργος ἢ ἰατρὸς ἐδύνετο νὰ ἰατρεύσῃ τὰς πληγὰς καὶ ἀρρωςίας μὲ μόνην τὴν θεωρίαν, ἢ μόνον ἀκύοντες τὴν περιγραφὴν τυ, ἐνομίζετο ἰατρὸς σκληρός.

Ἀπόκρ. Οχι βέβαια, τοιῦτος ἰατρὸς ἐςὶ καὶ ὁ πνευματικός.

Δ'. Ἡ ατελὴς συντριβὴ εἶναι πόνος τῆς ἁμαρτίας, δια τὴν αἰσχρότητα τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὸν φόβον τῆς γεέννης, διὰ τὴν ἀποξένωσιν ἀπὸ τὴν δόξαν. Μάλιςα εἰκότως διὰ φόβον τῶν βασάνων, ὡς ἀποβολὴ ἀγαθῶν, τιμῆς, ἢ ἡ κατάςασις ἀρρωςιῶν, καὶ τῦ ἀώρυ θανάτυ. ἐφ' ὅσον πέμπονται, ἢ φοβῦνται ἀπὸ τὸν δίκαιον θεὸν, καὶ αὐςηρὸν κριτήν. Ἡ τελεία συντριβὴ ἀπολαμβάνει τὴν τελείαν ἄφασιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ μᾶς ἐπιςρέφει εἰς την χάριν, καὶ ἀγάπην τῦ θεῦ. Ἀλλ' ἡ ατελης συντριβὴ δὲν ἔχει ἀρκετὴν δύναμιν εἰς τῦτο χωρὶς τῦ μυςηρίυ τῆς ἐξομολογήσεως.

Ε'. Οὐδεὶς πλέον ἁμαρτάνει, ἀπὸ ὅσον γινώσκει καὶ ἐννοεῖ τὴν κακίαν τῆς ἁμαρτίας.

§. 3.

§. 3. Καβρεασίνης Ἰησουΐτης εἰς τὸν Κώδικ: Δικτατ: τῆ Κολέγγιν Ῥωθωμηνσία ἔτος 1722. λέγει. Ἡ παρατήρησις τῆ φυσικῆ δύναται νὰ εἶναι ἀνίσχυρος εἰς τὸν δεδικαιωμένον· τοιγαρῆν δὲν ἁμαρτάνει ἐὰν παραβῆ αὐτόν. Ἡ μείζων ἀποδείχνεται· δύναται νὰ ἁρπαχθῆ νήπιόν τι βαπτισμένον, ἀπὸ βαρβάρους, καὶ ὅταν φθάσῃ ἐν καιρῷ νὰ μεταχειρισθῆ τὸ λογικόν τε, νὰ ἀγνοῆ ἀνικήτως τὸν φυσικὸν νόμον, καὶ νὰ πράττῃ ἐναντίον αὐτῆ τῆ νόμε, διότι τότε τῆ εἶναι ἀδύνατος ἡ παράτηρις τῆ νόμε. Πιθανώτερον ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν εἶναι πάντοτε ὑπόχρεος νὰ ἐνεργῆ διὰ ἕνα τέλος τίμιον. Καβρεασίνης.

§. 4. Βισεμβάεμ Ἰησουΐτης, λέγει. Βέβαιον ὅτι ἡ ἀνίκητος ἄγνοια, ὡς καὶ τῆ φυσικῆ δικαίε, καὶ περὶ τῆς καταζασεως τῆς πεπτωκείας, συγχωρεῖ ἀπὸ ἁφαίσιμον ἁμαρτίαν, ἔτως κοινῶς διδάσκεσιν οἱ ὀπαδοὶ τῆ Μόϋα. Ἰδε Θεολογ. Ἠθικ. Αὐξηνθεῖσα παρὰ Κλαυδίε Λακροα Ἰησουΐτε Τ. Α'. σελ. 104. ἐκδ. Κολων. 1757. Ὁ αὐτὸς εἰς τὸ ἴδιον μέρος λέγει· Κοινῶς διδάσκεται, ὅτι δὲν δύναται τινὰς ἀνικήτως νὰ ἀγνοῆ τὸν θεὸν, τυλάχιζον διὰ πολύ. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀνικήτως ἀγνοεῖ τινὰς τὸν ἀληθινὸν καὶ μόνον θεὸν, δὲν ἁμαρτάνει ἐν σχήματι κατὰ τῆ θεῆ, ὁ ἐθνικὸς ὁ λατρεύων τα εἴδωλα. Προσέτι λέγω, ὅτι ἂν εἰς ἕνα ἄνθρωπον, ἐδίδετο μία ἀνίκητος ἄνοια ὁλοκλήρως τῆ θεῆ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἁμαρτάνει θεολογικῶς, ἀλλὰ τὸ περισσότερον φιλοσοφικῶς. Ὅταν ἐργαζόμεθα τὰς πράξεις κατὰ τὴν ἐσχάτην ὑπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι αὐτὴ ἡ ἐργασία εἶναι νόμιμος, ἤγεν δὲν εἶναι ἁμαρτία. Τ. Α'. βιβλ. Α'. ἀρθ. 52. ὡς ἀναφέρει ὁ Μαζοτας εἰς τὴν Ἠθικὴν θεολογ. Τ. Α'. ἐγχειρ. ἀ. Ἄτοπον τὸ λέγειν ὅτι ἡ θέλησις τῆ ψεύδεσθαι, δύναται, καθ' αὐτὸ ὁμιλῶντας, νὰ ζητῆ ἀπὸ τὸν θεὸν βραβειον, τῦτο κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, ἂν τὸ ψεῦδος ἀνικήτως παρασήνεται ὡς ἀγαθὸν, καὶ ὑποχρεωσικὸν, ἀντιφάσκω. Ὁ αὐτὸς ὡς ἄνωθεν Τ. Α'. σελ. 4. Βισεμβάεμ.

Χωρὶς ἁμαρτίαν δύναταί τις νὰ ἀκολυθήσῃ μίαν γνώμην πιθανωτέραν, ἂς εἶναι καὶ ἑτερόδοξος, καὶ ὀλιγότερον ἀσφαλὴς (ἤγεν ὅπε νὰ φαίνεται πῶς ἀπέχει ὀλιγότερον ἀπὸ καθε εἶδος ἁμαρτίας, παρεξ ἡ ἄλλη) ἀφεὶς τὴν πιθανωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν τὴν ἐδικήν τε, ἀποβάλλων ὅμως πᾶσαν ὕβριν καὶ κίνδυνον τῆ πλησίον, ἀρκεῖ ἡ γνώμη ὅπε ἐκλέγει νὰ εἶναι πιθανή. Ὁ αὐτὸς Τ. Α'. σελ. 11.

Ζητεῖται ἀπὸ τινὰ ἐπιχειρήματα, ἀποδείχνεται ὅτι εἶναι συγχωρημένον νὰ ἀκολυθήσῃ τινας μίαν πιθανὴν γνώμην, ἀφεὶς τὴν πιθανωτέραν. Ἀπόκρ. πρῶτος θεμελιώμενος εἰς Ἀγίνς Κανόνας καὶ Ποντίφικας, ἓ δεύτερον ἀπὸ τὴν κοινὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διδασκάλων, καὶ προσέτι ἀπὸ ὅλες τὲς συγγραφεῖς τῆς Ἑταιρείας τῆ Ἰησῦ· ὁ αὐτὸς Τ. Α'. σελ. 34.

Πρὸς διαυθέντευσιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν μελῶν τε σωματος ἔξεσι καὶ τῷ υἱῷ τῷ εὐσεβεῖ καὶ ὑπηκόῳ νὰ διαυθεντευθῆ ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ φονεύων τὸν ἴδιον πατέρα ἡγεμένον, ἢ ἡγεμόνα. Ἐὰν ὅμως ὁ θανατος

αὐτῆ δὲν ἐπροξενῆσε πολλα κακα, ὡς πόλεμον κτλ. ὁ αὐτὸς Τ. Α'. σελ. 295. ἀρθ. 98.

Τὸ δικαίωμα τῆς φύσεως συγχωρεῖ ἵνα τὴν βίαν μὲ τὴν βίαν ἀποδιώξῃς, καὶ νὰ προλάβῃς τὸν ἐναντίον ὁπῆ ἀνόμως ζητεῖ νὰ ἁρπάσῃ τὴν ζωήν, ἢ ἐκεῖνα τὰ μέσα ὁπῆ σὲ εἶναι ἀναγκαῖα να ἀπεράσῃς μίαν τιμημένην ζωήν, ὡς τα κοσμικὰ ἀγαθὰ, τιμὴν, αἰδῶ, τὰ μέλη σε, καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃς. Τῆτο ὅμως συγχωρεῖται, ὅταν γίνῃ μὲ σκοπὸν νὰ διαυθεντεύσῃς τὸν ἑαυτόν σε, καὶ μὲ μετριότητα τῆς ἐγκαλεσμένης ἐπιτροπῆς ὁ αὐτὸς Τ. Α'. σελ. 295. ἀρθ. 98. Ἂν τινὰς ἀδίκως ἐγγίξῃ τὴν τιμήν σε, καὶ δὲν δύνασαι νὰ τὴν διαυθεντεύσῃς καὶ νὰ την ξαναλάβῃς, μὲ ἄλλον τρόπον, εἰμὴ ἀμαυρύνωντας τὴν φήμην καὶ ὑπόληψιν ἐκείνε ὁπῆ ἀμαύρυνε τὴν ἐδικήν σε, ἠμπορεῖς νομίμως να τὸ κάμῃς, ἂν εἶναι ἀληθινὸν ἐκεῖνο ὁπῆ μέλεις νὰ εἰπῇς, καὶ νὰ τὸ κάμῃς τόσον, ὅσον ἀναγκαῖον εἶναι διὰ να διατηρήσῃς τὴν φήμην σε καὶ ὑπόληψίν σε. Θεολογ. Χριστ. Βιβ. Γ'. Ἐγχειρ. 6 κεφ. 2. Δίσαγ. Β'. καὶ ἀρθ. ς'.

Νικόλαος Μαζότας

§. 5. Νικόλαος Μαζότας Γησεΐτης ἐφλυαρῆσε, Δυνατὴ εἶναι ἡ ἀνίκητος ἄγνοια, ἀναφερομένη ὡς πρὸς ἀληθείας, ἀπὸ τας ἰδίας ἀρχὰς τῆ φυσικῆ νόμε, ἐμμέσως, ἐχὶ δὲ τόσον καθαρας συνεπομένας . . . ςοχασθῆ ὅτι ἐκ ἕξεσιν . . . . φονεύειν τὸν κριτὴν, ἐκ τῆ ὁποίε ἐπίκειται βέβαια ἄνομος κρίσις Θεολ. Ἠθικ. Τ. Α'. Ἐγχειρ. Α'. σελ. 27. Ὁ αὐτὸς Μαζότας Τ. Α'. ἐγχειρ. Α'. 92. σελ. 27. ἐκδ. Βενετ.. Ὅταν ἐνεργῶμεν τας πράξεις κατὰ τὴν ἐσχάτην ὑπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως, βέβαιοι ἐσμὲν ὅτι αὐτὴ ἡ ἐνέργεια εἶναι ἔννομος, ἤγεν δὲν εἶναι ἁμαρτία ὁ αὐτὸς Τ. Α'. Ἐγχειρ. περὶ ὀρθῶς διαλέγεσθαι 1. 9. 1. κεφ. ά. σελ. 4. Καὶ μὴ εἴπῃς, πρῶτον ὅτι ὁ νόμος τῆ Θεῆ εἶναι ὁ πρώτιστος κανὼν, διότι αὐτὸς δὲν προσαρμόζεται εἰμὴ δι' ὑπαγορεύσεως τῆς συνηδείσεως. Ἐνίοτε, ἔγινε κάτινος νόμε καὶ ὅμως εἶναι κατὰ τάξιν ἀγαθὸς· ἂν δηλαδὴ προβαλθῇ διὰ τῆς ἀνίκητε σφαλερᾶς συνειδήσεως ὡς σύμφωνον τῆ νομιζομένε νόμε, ὁ αὐτὸς κεφ. ιά. σελ. 5. Ἔξεσι πράττειν κατὰ τῆς ἀνίκητος σφαλερᾶς συνειδήσεως, καὶ ὅτως διδάσκεσι κοινῶς οἱ διδάσκαλοι κατὰ τὴ Λυθήρε, Γανσενίε, Σύννιχ καὶ ἄλλων διδασκάλων. Ὅθεν δεν ἁμαρτάνει ὁ ψευδόμενος, ἀνικήτως νομίζων νὰ μὴν εἶναι ἁμαρτία, ἄνομον τὸ ψεῦδος διὰ παίγνιον, ὁ μαλακιζόμενος ανικήτως νομίζων ὅτι δὲν εἶναι ἄνομον, ὁ ταχύνων τὸν θάνατον τινὸς ἐν ἀγῶνι εὑρισκομένε, νομίζων ὅτι τοιτοτρόπως ελαφρύνεται ἀπὸ τὰ βάσανα, ὁ αὐτὸς σελ. 32. Οὐκ ἁμαρτάνει ὁ πράττων κατὰ τὴν ὀλίγον πιθανοτέραν γνώμην, ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας, ἀφεις τὴν πιθανοτέραν καὶ ἀσφαλεςέραν. Οὕτως κοινῶς διδάσκεσι οἱ διδασκαλοι πλέον τῶν 200. παρα Τερὶλ, Γομπ καὶ Δακροὰ . . . ἐναντίον ὀλίγων τινῶν ἀρχαιοτέρων καὶ αὐςηροτέρων πιθανοτήτων, ὁ αὐτὸς κεφ. Δ'. σελ. 55. Ἂν ὁ ἡγεμων εἶναι ὁ ἀδικος ὁρμητὴς καὶ αναγκαῖος εἶναι τόσον εἰς τὸ βασίλειον, ὥςε ἀπὸ τὸν θάνατόν τε νὰ προέλθῃ πόλεμοι, δὲν χρεωςεῖ ὁ ἀδι-

ὁ ἀδικηθεὶς νὰ ὑποφέρῃ τὸν θάνατον διὰ τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, διὰ τὴν εὐσέβειαν μόνον καὶ ὄχι διὰ τὴν δικαιοσύνην. Τὰς λοιπὰς δὲ, Κύριον, συγγενῆ, εἶναι συγχωρημένον νὰ φονεύσῃ; ὁ αὐτὸς Τ. Β'. Ἐγχειρ. Δ'. διατριβ. Β'. κεφ. 1. σελ. 329. 330. Ἂν ὁ χαμὸς εἶναι ἑνὸς χρυσᾶ, μάλιστα καὶ ἑνὸς βελονιᾶ, χωρὶς τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν δύναται ὁ ἀδικηθεὶς νὰ ζήσῃ, ἠμπορεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν κλέπτην. Ὁ αὐτὸς αὐτόθι.

§. 6. Σιρμόνδος. Ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ὁπᾶ ἐφ' ὅρᾳ ζωῆς τα δὲν ἔπραξε κανένα ἔργον ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν, πάλιν δὲν χολάζεται, ἂν καὶ ἐσυμφωνᾶσε μὲ τὴν δόξαν τᾶ Θωμᾶ νὰ ἀρνῆται, ὅσις φαίνεται, τὸ νὰ εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν δὲν ἐκάμναμεν τίποτες διότι ὁ Χριστὸς μὲ τὸ πολύτιμον αἷμα τα μᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸ χρέος τᾶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν. Ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάζει νὰ τὸν ἀγαπῶμεν, εὐχαριζεῖται μόνον εἰς τὴν ὑποταγήν μας, εἰς τὰς προσαχθεῖσας ἐντολὰς, εἰς τρόπον ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάζει, εἰμὴ νὰ μὴ τὸν μισῶμεν. Σιρμόνδος.

§. 7. Κάρολος Ἀντώνιος Κασνέδης Γησυΐτης ἐφλυαρᾶσεν εἰς τὸ περὶ Χρις. πράξ. ἐγχειρίδιον, ὅτι πᾶν ψεῦμα, βλασφημία, πατροκτονία ἢ ἕτερα μεγάλα ἀνομήματα εἶναι πράξεις ἄξιαι ἀναλόγου ἀνταμοιβῆς· ὅτι ἄτοπον ὁ Γησᾶς πως μέλλει νὰ εἰπῇ ἐν τῇ μελλόσῃ Κρίσει εἰς τινὰ, εἴσελθε σὺ, ὃν ὁ αἰώνιος Πατήρ μα εὐλόγησεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμα, διατὶ ἐψευμάτισες, ἐβλασφήμισες, ἐμμοίχευσες, ἐμίανες τὰς χεῖρας σα εἰς τὸ αἷμα τῶν ἀθώων, σοχαζόμενος ὅτι ἐγὼ σὲ ἐπρόσαζα νὰ κάμῃς αὐτό. Ὅτι μία δόξα δύναται νὰ εἶναι πιθανὴ, ἀγκαλὰ καὶ ἀντικειμένη εἰς τὴν ἁγίαν Γραφὴν, εἰς τὰς διαταγὰς τᾶ Πάπα, καὶ δόγματα τῶν Συνόδων, ἂν καὶ καταδικασμένη ἦτον. Ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἴνα πράξῃ καλὰ ὡς Χριστιανὸς, καὶ νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ, δὲν ἔχει χρείαν τῆς ἀληθείας. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν ὡς ἔσχατον τέλος αὐτᾶ, εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς τα, ἤτε κατ' ἀρχὰς αὐτῆς, ἤτε εἰς τὸν δρόμον της, ἤτε εἰς τὸ τέλος της. Ὅτι διὰ νὰ μὴν ὁμογνωμίσωμεν τῷ Καλβίνῳ, πρέπει νὰ εἰπῶμεν πῶς δὲν δύναται τινὰς νὰ ἁμαρτήσῃ χωρὶς εἰδησιν τῆς κακίας, ποτὲ μὲ καλὸν σκοπόν· Χριστιαν. Θεολογ. Λογοτρ. Η'. Διαίρ. 2. Ε'κδ. Λισβῶνος 1711. Ὅτι καθ' εἷς δύναται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ νὰ σωθῇ εἰς κάθε θρησκείαν· διότι ἤτε ἡ γνῶσις περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἤτε ἡ πίστις τῶν μυστηρίων της, εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν σωτηρίαν. Τ. Α'. σελ. 401. Ἀριθ. 75. Ὅτι ὁ πνευματικὸς πρέπει νὰ συγχωρήσῃ ἐκείνες ὁπᾶ μετανοοῦντες ἐπικαλῆσι διὰ μάρτυρα τῆς διαγωγῆς των, μίαν δόξαν πιθανὴν, ἀγκαλὰ καὶ ὁ πνευματικὸς τὸν νομίζει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν ὁδὸν τᾶ ἄδες. Τ. Β'. σελ. 252. 329. 569. Κασνέδης.

§. 8. Ἰωάννης Βαπτιστὴς Ταβέρνα εἰς τὴν Σύνοψιν τῆς πρακτικῆς Θεολογίας ἐγχειρίδιον Γ'. κεφ. 6. σελ. 141. Προτάσ. 3. λέγει, ἐπειδὴ ἡ θανάσιμος ἁμαρτία εἶναι μέγα κακὸν, διὰ τὸ ὁποῖον ὑβρίζεται ὁ Θεὸς εἰς τρόπον ὅτι νὰ διαλυθῇ ἡ φιλία τα, καὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἄξιος τῆς Ταβέρνα.

αἰωνίη γεέννης, δὲν πρέπει νὰ εἰπῶμεν πῶς πίπτει εἰς αὐτὸ ἂν δὲν εἶναι τελείως ἑκούσιον, ἐὰν δὲν εἶναι ὁλόκληρος ἀπόβλεψις εἰς την κακίαν τη.

Α'ρσδεκίνος. §. 9. Ρ'ίχαρδος Α'ρσδεκίνος Ι'ησυΐτης. Διὰ μίαν θανάσιμον ἁμαρτίαν, ὁλόκληρος σκέψις τῆς κακίας βαρύς, ἐπειδὴ προξενῶντας ἡ θανάσιμος ἁμαρτία την λύσιν τῆς θείας φιλίας, καὶ την αἰώνιον κόλασιν, ἄλογον ἦτον νὰ πιστεύῃ τινὰς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος να ὑπόκηται εἰς μίαν τοιαύτην καὶ πλήρην τιμωρίαν χωρὶς πλησμὴν καὶ τελείαν σκέψιν. Θεολογ. Τριμ. Γενικὴ Τ. Β'. μέρ. Β'. ἐγχειριδ. α'. κεφ. α'. σελ. 80. ἔκδ. Πολωνίας 1744.

Στότζ. §. 10. Ματθαῖος Στοτζ Ι'ησυΐτης. Ι'να μέτοχος γίνῃ τῆς ἁμαρτίας ὁποιασδήποτε ἁφαιρέσεως ἢ θανασίμου, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τινὰς γνῶσιν κατὰ ἕξιν τῆς πράξεως τῆ κακῆ, ἤγουν δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐγνώρισε ποτὲ παρ. χάρ. χθὲς, ἢ πρὸ ἡμερῶν, ὅτι αὐτὴ ἡ πρᾶξις ἦτον κακὴ, ἀλλὰ χρειάζεται, ὅτι ἡ σκέψις, να εἶναι παροῦσα, καὶ μάλιστα τότε ὅταν ἡ πταισματώδης ἐνέργεια τῆς θελήσεως γίνεται, ἢ ἄρχεται νὰ γίνῃ. Μᾶλλον δὲ δὲν δύναται τινὰς νὰ εἰπῇ, πῶς ἁμαρτάνει ἐκείνην την στιγμὴν ὅπου δὲν ἔχει παρόῆσαν σκέψιν τῆ ἠθικῆ, ἂν καὶ πρὸ ὀλίγου ἐπροηγεῖτο. Ὅθεν συμπαθεῖ την ἁμαρτίαν ἡ παροῦσα ἀσκεψία τῆ κακῆ τῆς πράξεως Σίβ. μετάνοια βιβλ. α'. μέρ. ε'. κεφ. 1. ἀριθ. 13. καὶ σελ. 342. ἔκδοσ. Βαμβέργης 1756. Ε'ξιν ἀκολουθεῖν την τῶν ἑτέρων καὶ πιθανὴν γνώμην κατα τῆς ἰδίας πιθανωτέρας, ἀγκαλὰ καὶ μένει εἰς αὐτήν. βιβλ. Α'. κεφ. 3. σελ. 112. Ὁμοίως καὶ εἰς την μυστηρίκν λειτόργησιν ἔξεσι ἔπεσθαι τοῖς ὀλιγότερον πιθανοτέροις, ἀφέντες τὰς πιθανοτέρας. Αὐτόθ. ἀριθ. 118.

Ε'ρβερτος. §. 11. Προς τὰ τέλη τῆ παρελθόντος αἰῶνος Ε'δουάρδος Ε'ρβερτος νέαν αἵρεσιν ἐσύστησεν ἐν Α'γγλίᾳ τῶν λεγομένων Rationalistana, ἤτοι τῶν Λογιστικῶν, γράφων εἰς ἕνα ἐγχειρίδιον περὶ θρησκειας τῶν ἐθνικῶν, να μὴ πιστεύῃ τινας κανένα πρᾶγμα μὴ σύμφωνον εἰς τὸ φυσικὸν λογικὸν, ἢ ἐνάντιον ὄχι μόνον ἀλλὰ καὶ ἀνάλογον καὶ εὐκολονόητον.

Κληρικὸς. §. 12. Κληρικὸς γνωστὸς μεταξὺ τῶν ἀπιδαίων διὰ τὰ πολλά τη συγγράμματα, ὅστις ἐτελεύτησε τῷ 1736. Ὄχι μόνον ὀπαδὸς ἦν τῶν Α'ρμινιανῶν καὶ Πελαγιανῶν καὶ ἔγραψε πολλὰ κατὰ τῆ Α'γίᾳ Αὐγυστίνῳ, ἀλλὰ δια να ἀπορρίψῃ τὰς παλαιὰς παραδόσεις, καὶ να συσήσῃ τὸ ἀσεβὲς δόγμα τη, ὅτι δὲν εἶναι πρὸς σωτηρίαν, ἀναγκαῖον να πιστεύῃ τινὰς την θεότητα τῆ Χριστῷ, ἔγραψε την ἱστορίαν τῶν πρώτων δύω αἰώνων.

Χασάρτιος. §. 13. Κορνέλιος Χασαρτιος Ι'ησυΐτης εἰς τὴν Κατήχησίν τη λέγει. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βλάψωμεν βαρέως τὸν Θεὸν, ὅταν εἰλικρινῶς, ἢ παντελῶς νομίζομεν νὰ μὴ εἶναι μέγα κακὸν το πραττόμενον Τ. Β'. σελ. 456.

Φιλλάτζιος §. 14. Βικέντιος Φιλλάτζιος Ι'ησυΐτης εἰς τὰ Η'θικὰ ἐρωτημ. Τ. Β'. ἐγχειρ. κα'. κεφ. δ'. περὶ συνειδ. ἔκδοσ. Δουδάνῃ 1633. λέγει ὁ κανὼν τῆς ἀνθρωπίνης πράξεως εἶναι ἡ συνείδησις, ὁ γὰρ θεῖος καὶ φυσικὸς νόμος θεωρεῖ τὰς πράξεις μας ἐφ' ὅσον ἐλευθέρας. Ε'λευθέρα δε ἐστιν ὅταν προέρχεται ἐξ ἀρχῆς γινωσκόσης, διο ἔτε ὡς πταῖσμα ἐγκαλεῖται μία πρᾶξις

κατὰ

κατὰ τὴ φυσικὴ ἢ θεικὴ νόμο, εἰμὴ ἐφ' ὅσον γνωρίζεται ἀπὸ ἡμᾶς ὅτι ἔτως ἐςίν. Ὁ αὐτός· Ὅςις ἰξεύρει τὴν τέχνην τῆ ἀπατᾶν τὸν πλησίον, καὶ μὲ τρόπον νὰ βλασφημῇ τὸν ἴδιον θεὸν δὲν θέλει ἁμαρτάνει βλασφημῶν τὸν θεὸν, καὶ ἀπατῶν τὸν πλησίον. Ἡ ἁμαρτία ὑφίςαται νὰ ἀγνοῇ τινὰς τοιαύτην τέχνην· τὸ νὰ βεβαιώσῃ τινὰς ἕνα πρᾶγμα λέγων ὅτι εἶναι ἀληθὲς, ὡς ἀληθὲς ἐςιν ὅτι εἶναι ὁ Ἰησῆς Χριςὸς εἰς τὴν Εὐχαριςείαν ἁσιωδῶς παρὼν, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς τὸ Εὐαγγέλιον ὅτι εἶναι ἀληθινόν· δὲν εἶναι αὐτὸ βάπτισμα· ὅτι καὶ διὰ ἕνα φλωρὶ δύναται νὰ σκοτώσῃ τινὰς τὸν κλέπτην.

§. 15. Βαίων Ἰησεῖτης εἰς τὸν βίβλον Πλατυσμὸς τῆς Θεολογίας ἔγραψεν ἡ ἀδεὴς συνείδησις περὶ ἀθεσμίτε, συγχωρεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· Ἡ ἐλαττωματικὴ πρᾶξις εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς τὸ κακὸν, ἡ ἁμαρτία· ὅθεν εἰς τὰ ἐγκληματικὰ ἔργα εὑρίσκονται δύω εἴδη πονηρίας, ἡ μὲν ὑλικὴ, ἡ δὲ σχηματικὴ, ἡ πρώτη ὑπάρχει ἀσυμφωνία, ἢ ἀντίθεσις μιᾶς πράξεως μετὰ τὴ λογικῆ, ἡ δευτέρα εἶναι ἡ ἐγκάλεσις τοιαύτης ἀσυμφωνίας, ἢ συζολῆς. Αὐτὴ ἡ ἐγκάλεσις, ἤγεν, ἐκεῖνο ὁπῆ κάμνει τὸν θεὸν νὰ ὑποθέσῃ ἁμαρτωλὸν μίαν πραξιν, θεμελιῶται εἰς τρία, εἰς τὴν φυσικὴν ἀσχημότητα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται ἡ πρᾶξις, καὶ τρίτου εἰς τὴν νόησιν τῆς πονηρίας, ὁπῆ πρέπει πάντοτε νὰ συνοδεύῃ τὴν πρᾶξιν. Ὅθεν κατὰ τὸ νόημα τῆ Βαίωνος, ἐαν βάλωμεν τὴν λέξιν φιλοσοφικὴ ἁμαρτία, ἀντὶ ὑλικὴ, καὶ ἁμαρτία θεολογικὴ ἀντὶ σχηματικὴ, συμπεραίνεται ἡ αὐτὴ δόξα τῆς φιλοσοφικῆς καὶ θεολογικῆς ἁμαρτίας. Βαίων.

§. 16. Λεμοεν Ἰησεῖτης βιβλ. Β'. κεφ. α'. ἀνάγνωσ. γ'. ἄρθ. 3. περὶ συνειδήσεως ἔκδοσ. τῆ 1712. λέγει ὅτι ἡ τῆς συνειδήσεως ὑπαγόρευσις ἐςὶν ἀλάνθαςος, θεληματικῶς, σύμφημι, πρακτικῶς δὲ, καταφάσκω· ὅθεν ὁ ἄνθρωπος τιμίως πράττει ὅταν ἀκολυθεῖ ἐκεῖνο ὁπῆ ἡ συνείδησις ὑπαγορεύει ὡς τίμιον, μ' ὅλον ὁπῆ δὲν εἶναι τοιῆτον. Ὁ αὐτὸς· ὁ φυσικος νόμος διδάσκει τὸ ψεύδεσθαι, ἀλλὰ συνειδήσει ὑποτελεῖν, ἤτις ἐκ τῆς ἀνικήτε ἀγνοίας δύναται διδάξαι τὸ ψεύδεσθαι. Λεμοεν.

§. 17. Νικόλαος Μέζκας Ἰησεῖτης εἰς τὸ περὶ νόμων βιβλ. Β'. λογοτ. 1 §. 1. ἀριθ. 14. σελ. 324. ἔκδοσ. Βιέννας 1751. λέγει ὅθεν ἐςὶν ἁμαρτία, ὅπερ ὐκ ἔςι κατὰ χρέος ἐν συνειδήσει, καὶ αὐτὴν γινώσκυσαν. εἰς δὲ τὸ περὶ ἀνθρωπ. πράξ. βιβλ. ά. σελ. 366. ἔκδοσ. Βιέν 1757. λέγει, ἐὰν περὶ ἠθῶν δύω γνῶμαι εἰσὶν βεβαίως πιθαναὶ, δὲν ἔχει τινὰς χρέος νὰ ἀκολυθήσῃ τὴν πιθανωτέραν καὶ ἀσφαλεςέραν, ὅθεν ἔξεσι ποτὲ πράττειν κατὰ τὴν ὀλιγότερον πιθανωτέραν καὶ ὀλιγότερον ἀσφαλῆ. Μέζκας.

§. 18. Ἰσακιος Βρηῦν εἰς τὴν Θεολογίαν τε λέγει, τὸ νὰ ἀκολυθῇ τινὰς τὴν συνείδησιν ὅταν εἶναι ἀπατημένη ἀνικήτως, ὄχι μόνον εἶναι συγχωρημένον, ἀλλα καὶ πρέπει. Βρηῦν.

§. 19. Παῦλος Λαϋμὼν Ἰησεῖτης. Εἰς τὴν Θεολογ. Ἠθικ. βιβλ. Α'. ἐγχειρ. δ'. περὶ νόμων κεφ. 13. ἀριθ. 6. λέγει, οἱ Κληρικοὶ δὲν εἶναι ὑπό- Λαϋμών.

ὑπόχρεο εἰς τὰς πολιτικὰς νόμους κατ' εὐθείαν, ἤτε κατ' ἀκρίβειαν δι' ἀρετῆς αὐτῶν τῶν νόμων, εἴτε εἰς τὴν πολιτικὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, διότι εἶναι μὲ κάθε δίκαιον ἐξηρημένοι.

Γρετζέρος. §. 20. Ἰάκωβος Γρετζέρος Ἰησουΐτης εἰς τὰ συγγράμματά του λέγει Τ. Α'. βιβλ. α'. μελέτη σελ. 477. ἔκδοσ. Ῥατισβῶνος 1736. ὅσα ὁ Ἀπόστολος μνημονεύει περὶ ἰδιωμάτων, ἀνήκουσιν εἰς τὰς ὑποκειμένας τῇ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ, ἀχὶ δὲ εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας, καὶ οἱ κληρικοὶ δὲν πρέπει νὰ κρέμωνται, ἐπειδὴ ἀχ ὑπόκεινται τῷ πολιτικῷ κριτηρίῳ· καὶ σελ. 468. διὰ νὰ ὑποτάξωσιν οἱ ἡγεμόνες τοὺς κληρικοὺς ὡς πρὸς τὰ ἀγαθὰ καὶ ὑποκείμενά της δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ εἰμὴ μὲ ζημίαν τῆς ψυχῆς, διὸ καὶ οἱ τοῦτο πειρώμενοι ἡγεμόνες ἁμαρτάνουσι, καὶ ὁ κλῆρος ἁμαρτάνει ὡς προδότης τῆς παρὰ Θεοῦ δοθείσης αὐτῷ Ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας· καὶ ἀσιδοσίας. Τόμῳ δὲ ΙΑ'. τῆς ὑπερασπίσεως περὶ τῶν Ἰησουϊτῶν, λέγει, τόσον δειλοὶ καὶ πεφοβημένοι δὲν εἴμεθα, νὰ ἐντραπῶμεν παῤῥησίαν, ὅτι ὁ Ῥώμης Ἀρχιερεὺς δύναται, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς καθολικοὺς ὑποκειμένους ἀπὸ τὸν ὅρκον τῆς ὑποταγῆς, ἂν ὁ ἡγεμὼν τυρανικῶς διοικεῖ αὐτούς, καὶ ἐκριζώνει τὴν ἀληθῆ θρησκείαν, καὶ ἂς προσθέσωμεν, ὅτι ἂν τοῦτο ἐγίνετο παρὰ τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως, ἦτον ἔργον ἅγιον.

Ταμβρίνος. §. 21. Ταμβρίνος. Ὅτι καθὼς βεβαιώτατον πρᾶγμα|τὸ νὰ πρέπῃ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον, οὕτω μοὶ φαίνεται βέβαιον, ὅτι δὲν εἶναι χρέος νὰ τὸν ἀγαπῶμεν μὲ μίαν πρᾶξιν ἐκείνην, ὁποῦ ἐπιταυτοῦ αὐτὸν νὰ ἀποβλέπῃ. Καθὼς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν πολὺς ἐστι, καὶ βέβαιον ὅτι ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν εἶναι πλατεῖα, καὶ πολλοὶ τὴν εὑρίσκουσι, συμπεραίνεται ὅτι δὲν ἔχομεν χρέος νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον. Ἀφάσιμος ἁμαρτία εἶναι μόνον τὸ νὰ συκοφαντίσῃ τινὰς καὶ νὰ ἐπιφορτώσῃ μὲ ψευδεῖς καὶ βαρεῖς ἐγκαλέσεις διὰ νὰ σμικρύνῃ ἢ νὰ ἀσυκώσῃ τὴν τιμὴν ἐκείνου ὁποῦ μᾶς κακολογῇ, ἀγκαλὰ καὶ λέγει τὴν ἀλήθειαν. Νομίμως δύναται τινὰς νὰ μεταχειρισθῇ τὰς λέξεις τῆς Γραφῆς, ἵνα ἐμποδίσῃ τοὺς κύνας νὰ ὑλακτῶν, νὰ ταραχτήσῃ τὴν αἱμορραγίαν, νὰ ἰατρεύσῃ ἀῤῥωστίας, καὶ νὰ κάμῃ ἕτερα παρόμοια τεράστια. Ὅτι ἂν ἕνας μάγος δὲν κάμνει ὅσον καὶ ἰξεύρει νὰ κάμῃ μὲ τὸν διάβολον, ἵνα βοηθήσῃ ἐκεῖνον ὁποῦ τὸν πληρώσῃ, πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν τιμήν· ἀλλ' ἂν ἀληθῶς ἐνεργῇ ἀφ' ἑαυτοῦ του, δύναται ἐν συνηθείσει νὰ λάβῃ τὴν τιμήν· ὅτι καθ' ἕς ἔχει ἄδειαν νὰ διαθεντευθῇ μὲ ἐκεῖνα τὰ ἅρματα μὲ τὰ ὁποῖα πολεμεῖται. Οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον χρείαν νὰ τοὺς ἀποκαλύψῃ ὁ Θεὸς τὰ μεγαλεῖα του καὶ τὰ μυστήριά του· ὅτι μὲ καμμίαν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν δὲν θέλει ἀποδειχθῇ πῶς ἡ πίστις, ἥτις ἀποκτᾶται διὰ τῆς μόνης μελέτης τῶν πλασμάτων, δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ σωθῇ τινάς· καὶ οἱ πιστοὶ δὲν εἶναι τότε ὑπόχρεοι ἀπολελυμένως νὰ πιστεύσωσι σαφῶς ἢ ἀσαφῶς τὰ μυστήρια, ὡς τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἐνανθρωπήσεως. Ἐκθ. τοῦ Δεκαλ. βιβλ. Β'.

§. 22.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 22. Βάϋλ ὁ πλέον κινδυνωδέσερος συγγραφεὺς τῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅσις ὄχι μόνον εἰς τὸ Λεξικόν τυ μανιχαΐζει, ἀλλα καὶ εἰς τὸ βιβλίον τόμυς τεσσάρυς περὶ τῦ Κομήτυ τῦ φανέντος τῳ 1680. ἠθέλησε να ἀποδείξῃ πῶς ἀδιάφορος εἶναι εἰς τα καλὰ ἤθη ἔτε συντείνει ἡ θρησκεία, ἢ ἡ ἀπιςία εἰς τὰ ἤθη· κυρίως ἦν Καλβινιςὴς, υἱὸς τῦ λειτεργῦ Καρλάτ, πλησίον Τελόζης, εἰς τὴν ὁποίαν πόλιν ἠρνήθη τὸν Καλβινισμὸν καὶ ἔγινε Καθολικὸς διὰ 15. ἢ 18. μῆνας. Υ'σερον μαθητευθεὶς ἀπὸ τὸν ἀδελφόν τυ, καὶ ἕνα τυ φίλον, καλλίτερα παρεξ ἀπὸ τὸν Ε'κκλησιαςικὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἐσυγκατοικῆσεν, ἐννόησεν ὅτι μὲ σοφίσματα τὸν ἔκαμαν νὰ ἀφήσῃ τὸν Καλβινισμὸν, ὅθεν μόνος τυ ἀπεφάσισε πῶς ὁ Καλβινισμὸς εἶχε περισσοτέραν πιθανότητα, μ' ὅλον ὁπῦ τὰ συγγράμματά τυ δείχνυσι νὰ ἦτον ὀπαδὸς τῦ Πύῤῥωνος· ἔφυγε λοιπὸν ἀπο τὴν πατρίδα τυ καὶ ὑπῆγεν εἰς Γενέβαν, Ρ'ῶεν, Παρίσιον, καὶ τέλος εἰς Ρ'οτερδάμιον, ὅπυ ἐκατοίκησε καὶ ἐτελεύτησε. Μεταξὺ τῶν σφαλερῶν δογμάτων τυ, ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶναι τινὰς αἱρετικὸς, ἐπειδὴ κυρίως δὲν ἰξεύρομεν τὶ ἐςὶ αἵρεσις, καὶ ὁ Α'ρρειος καὶ λοιποὶ αἱρετικοὶ ἠμποροῦν νὰ εἶναι ὀρθόδοξοι ως πρὸς τὸν Θεὸν, διότι τὸ ῥητὸν τῆς Γραφῆς ὁπῦ ἀναγνώτκυσιν, ἴσως νὰ τυς ἀποδίδωσιν ἕνα νόημα, καὶ νὰ αἰσθάνωνται ὅτι αὐτὸ τὸ νόημα νὰ εἶναι ἀληθινὸν, ὅθεν κατ' αὐτὰς εὑρέθη ἡ ἀλήθεα· καὶ ἐπομένως περὶ ὑποθέσεων τῆς θρησκείας δὲν εἶναι τινὰς κριτής. Ε'πίςευεν ὅτι κανένα ῥητὸν τῆς Γραφῆς δὲν ἀποδείχνει τὸ ἀλάνθαςον τῆς Ε'κκλησίας, ἔτε δέχεται κανένα κριτήριον ἀλάνθαςον. Α'ποβάλλει τὴν χάριν τῆς πράξεως, ὡς μὴ ἱκανὴν θεμελιῶσαι μίαν λογικὴν βεβαιότητα, ὅθεν κατ' αὐτὸν ἠδεμμία βεβαιότης πίςεως. Κατακρημνίζει τὸν Καλβινισμὸν ἐκ θεμελίων λέγων, ὅτι ἡ Α'ρχαία Ε'κκλησία δὲν εἶναι ὁμόφωνος τοῖς Καλβινιςαῖς. Ο'τι ἂν δι' ἰδίας μας ἐξετάσεως δὲν ἀπολαύσομεν μίαν ἐντελῆ κατάπεισιν τῆς ἀληθείας ἑνὸς δόγματος, δὲν εἴμεθεν ὑπόχρεοι εἰς τίποτες χωρὶς τὴν θέλησίν μας· συγκατάβασις ἐδική μας εἶναι νὰ πιςεύσωμεν τας ἀποφάσεις τῶν Συνόδων καὶ τῆς Ε'κκλησίας, καὶ ἐχὶ χρέος. Τὸ Κονσιςόριον τῶν Καλβίνων ἐν Ρ'οτερδαμίῳ τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ ἀρνηθῇ καὶ νὰ ἀναιρέσῃ τα ὅσα ἔγραψε καὶ ὅσα εἶπε. Τὸ ὑποσχέθη ὁ Βάϋλ, εἰς τὴν δευτερέραν ἐκδοσιν τῶν συγγραμμάτων τυ, ἀλλ' ἔγραψε χειρότερα ἴδε Βαϋλ ἐν σμικρῷ, ἢ ἀνατομία τῶν συγγραμμάτων ἐκδ. τῦ 1737. Κατ' αὐτῦ ἔγραψαν ὁ Ζυρὶν, ὁ Ω'βρυσὲλ, ὁ Ρ'εναδότιος.

ΚΕΦΑ'-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ις'

Περὶ τῶν ἐν σοφίᾳ καὶ παιδείᾳ λαμψάντων Ἑλλήνων ἀνδρῶν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος.

§. 1.

Δημήτριος Καντιμήρης.

Δημήτριος Καντιμήρης ἡγεμὼν Μολδαβίας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Ἀραβικῆς καὶ Ῥωσικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, πολιτικῇ τέχνῃ, καὶ ἱστορίᾳ. Συνέγραψεν ἱστορίαν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, βιβλίον ἐξαίρετον, μετεφράσθη εἰς πολλὰς διαλέκτους, ἔγραψε καὶ καταγραφὴν τῆς Μολδαβίας.

Ἀντίοχος Καντιμήρης.

§. 2. Ἀντίοχος Καντιμήρης υἱὸς τοῦ ἄνωθεν ἡγεμόνος Δημητρίου, ὅστις διὰ τὰ πολλὰ του προτερήματα ἐτιμήθη ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν μὲ διαφόρους τίτλους καὶ ὀφίκια, μάλιστα ὡς πρέσβυς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἐπέμφθη ὅπου καὶ ἐτελεύτησεν. Εἰδήμων καὶ ἔμπειρος τῆς Ἑλληνικῆς, Γλυρικῆς, Γασανικῆς, καὶ Ἀγγλικῆς διαλέκτου, τὰς ὁποίας ὡμίλησεν ἐλευθέρως, ἀλλὰ τόσον ἐλευθέρως ὡμίλησε τὴν ἁπλὴν τὴν Ῥωσικὴν, Λατινικὴν, Ἰταλικὴν καὶ Γαλλικὴν, ὥστε ὁ ἀκούων δὲν ἐδύνετο νὰ καταλάβῃ ποίου γένους ἦτον, πεπαιδευμένος ἐκ βάθους ἐν τῇ πολιτικῇ τέχνῃ, φιλοσοφίᾳ, μαθηματικῇ, ἱστορίᾳ καὶ ποιητικῇ, μάλιστα ὁ Κυρυφαῖος καὶ ἀρχηγὸς τῆς ποιητικῆς συμπαθείας τῆς Ῥώσσου, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Πετρουπόλεως. Ἂν ὁ ἄωρος θάνατος δὲν τὸν ἐπρόφθανεν εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἤθελε φθάσῃ εἰς μίαν ἀκμὴν σοφίας καὶ παιδείας ὅπου νὰ ὑπερέβῃ πάντας τοὺς σοφοὺς τοῦ καιροῦ του. Ἔγραψε πολλὰ καὶ διάφορα συγγράμματα εἰς Ῥωσσικὴν διάλεκτον, ἐξ ὧν εἰσι, Συμφωνία τῶν ψαλμῶν, ποιήματα περιέχοντα, μύθους, ᾠδὰς, καὶ ποίημα Πετρηΐς ἐπωνομαζόμενον εἰς ἔπαινον Πέτρου τοῦ Μεγάλου, αὐτὸ ὅμως ἔμεινεν ἀτελὲς, ἐγχειρίδιον ἀναλυτικῆς τέχνης, περὶ προσωδίας θεωρίας, ἀναφορὰν πρὸς Ἐλισάβετ Αὐτοκρατόρισσαν Ῥωσσίας περὶ τῶν διαφόρων ὑποθέσεων τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Εὐρώπης. Ἄλλα μετέφρασεν εἰς Ῥωσσικὴν διάλεκτον ὡς περὶ πληθύος κόσμων τοῦ Φοντενὲλ μὲ ὑποσημειώσεις, τὴν ἱστορίαν τοῦ Γυβίνου, τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ὁρατίου ἐκ τῆς Λατινικῆς εἰς στίχους, τὰς ᾠδὰς τοῦ Ἀνακρέοντος ὁμοίως εἰς στίχους, τοὺς βίους τῶν στρατηγῶν παρὰ τοῦ Νέποτος, τὸν Πίνακα τοῦ Κέβητος, τὰς Περσικὰς ἐπιστολὰς, τὸν Ἐπίκτητον, τοὺς Ἰταλικοὺς διαλόγους τοῦ σοφοῦ Ἀλγαρότη περὶ φωτός. Εἶχεν ἀρχίσῃ ἕνα Λεξικὸν Ῥωσσικο-γαλλικὸν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐτελείωσεν, εἶχε κατὰ νοῦν καὶ ἐσχεδίασεν ἱστορίαν τῆς Ῥωσσίας, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε συνάξει πολλὰ χειρόγραφα, ἀλλ'

ἀλλ' ἔμειναν ἀνέκδοτα. Εἰς τὸν βίον τε ἀναγινώσκονται δύω πράγματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν δείχνει τὴν καλὴν διάθεσιν τῆς καρδίας τε, καὶ τὸ ἕτερον τὴν εὐσέβειαν, καὶ ὀρθοδοξίαν τε. Τὸ πρῶτον εἶχον ἀποφασίσει καὶ ὑπογράψει οἱ ὑπουργοὶ τῆς βασιλείας νὰ γίνῃ ὁ πόλεμος, ἀφ' ἧ ἐτελείωσε τὸ συμβόλιον, ὑπῆγαν εἰς τὸ θέατρον· τότε ὁ Καντιμήρης εἶπεν, „ἐγὼ „δὲν καταλαμβάνω πῶς ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ὑπάγῃ εἰς περιδιάβασιν καὶ νὰ „χαρῇ, ὀλίγου καιρὸν ὕστερον ἀφ' ἧ ὑπέγραψε τὸν θάνατον ἑκατὸν χι„λιάδων ἀνθρώπων." Τὸ δεύτερον, πλησιάζοντος τῆ τέλος τῆς ζωῆς τε ἐζήτησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆ Παρισίᾳ, ἕνα ἀντιμίνσιον, ἢ μίαν ἁγίαν τράπεζαν διὰ τὸν εὐκτήριον οἶκον, ἢ καπέλλαν ὅπῃ εἶχε νεωστὶ κατασκευάσῃ εἰς τὸ παλάτιόν τε. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν δώσῃ εἰμὴ μὲ ὑπόσχεσιν νὰ λειτουργήσῃ ἕνας ἱερεὺς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὀρθόδοξος Καντιμήρης ἰδὼν τὸν θάνατον πλησίον, εὐχαρισήθη νὰ παραβῇ ἕνα νόμον Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, πάρεξ νὰ σέρξῃ τοιαύτην ἄλογον θέλησιν τῆ Ἀρχιεπισκόπε, ἤγουν ἐπρόσαξε τὸν πνευματικόν τε πατέρα νὰ λειτουργίσῃ καὶ χωρὶς ἀντιμίνσιον, καὶ ἀφ' ἧ ἐμετάλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, μετ' ὀλίγον παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Γ'δε τὸν βίον τε τυπωθέντα ἐν Λονδίνῳ 1750.

Α'Γ... ΙΗ'.

Γ'ωάννης Νικόλ. Μαυροκορδάτε.

§. 3. Γ'ωάννης Νικόλαος υἱὸς Ἀλεξάνδρε τῆ Μαυροκορδάτε, ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας, ἀνὴρ σοφὸς, μεγαλοφυὴς τὸν νῶν, γονυμώτατος, καὶ ἐμβαθύνων εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς φιλοσοφίας, κατὰ τὸν Πρακόπιον, εἰδήμων τῆς τε Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, εἰς τρόπον ὅτι ὅσις τὸν ἤκουε νὰ ὁμιλῇ Λατινικὰ, ἤθελε νομίσῃ πῶς εἶναι ἐκ τῆς αὐτῆς πατρίδος τῆ Κικέρωνος, καὶ σύγγρονος μὲ τὸς κατὰ τὸν χρυσῆν αἰῶνα ἀνθήσαντας· δόκιμος καὶ εἰς τὴν τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν διάλεκτον. Ἔγραψε τὴν περὶ τῶν καθηκόντων βίβλον γνωσὴν τοῖς πᾶσι. Πρὶν ἡγεμονεύσῃ ἔγραψε καὶ βιβλίον ἐπωνομάσας αὐτὸ Φιλοθέου Πάρεργα, περὶ τῆ ὁποίε ὁ Ἀββὰς Βιγνώνιος Βιβλιοθηκάριος τῆ βασιλέως τῆς Γαλλίας λέγει εἰς μίαν τε ἐπιστολὴν τῷ 1720. πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Γαλλικὸν πρέσβυν Μαρκέζον δὲ Βονὰκ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε λάβει μίαν ἀντιγραφὴν αὐτῆ τῆ βιβλίε. „Μένω ὑπό„χρεως εἰς τὴν ἐξοχότητά σας, διὰ τὸ χειρόγραφον ἐπιγραφόμενον Φι„λοθέου Πάρεργα, ὅπῃ ἦτον ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπιστολήν σας, τὸ ὁποῖον τώρα „ἔχει ἕνα ἔντιμον τόπον μεταξὺ τῶν χειρογράφων τῆς βασιλικῆς βιβλιο„θήκης, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἐπρόσφερε ὡς δῶρον· αὐτὸ εἶναι ἕνα νοθε„τητικὸν καὶ νόσιμον βιβλίον, ὁ συγγραφεὺς δείχνει μεγάλον νοῦν καὶ „μεγάλην γύμνασιν εις τὴν ἀνάγνωσιν τῶν καλῶν βίβλων, διαφόρων δια„λέκτων. Ἡ φράσις τε εἶναι κομψὴ, αἱ περιγραφαὶ ζωνταναὶ, καὶ αἱ „εἰκόνες τῶν διαφόρων γεννῶν, τῶν ὁποίων μεταχειρίζεται τας εἰκόνας „εἶναι ὁμοιόταται, καὶ πολὺ πλησιάζουσιν εἰς τὸν φυσικόν." Ἔγραψεν ἔτι λατινιστὶ αὔξησιν καὶ ξεπεσμὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Πε-

ρὶ παλαιᾶς καὶ νέας Δακίας, ἱστορίαν τῶν Ε'βραίων, καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα φανερώνουσι τὸ πολυμαθὲς καὶ ἐξηκριβωμένον τῆ ἀνδρὸς, ἐν παντὶ εἴδει παιδείας, καὶ μάλιστα ἐν τῇ παραλήλῳ ἀναθεωρήσει ἱερᾶς τε καὶ ἀορίστου ἀρχαιολογίας. Γ'δε περὶ αὐτῆ τὸν Μοσχοπολίτην Προκόπιον, τὸ Η'μερολόγ. τῶν πεπαιδευμένων τῆς Γ'ταλίας Τ. ΛΓ'. Μέρ. Α'. σελ. 511. καὶ Γερμαν. βιβλιοθ. Τ. Γ'. σελ. 264.

Χρύσανθος Νοταρᾶς.

§. 4. Χρύσανθος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος Πατριάρχης Γ'εροσολύμων, ἀνεψιὸς τῆ πρὸ αὐτῆ Πατριάρχυ Δοσιθέυ· εἰδήμων ὁπωσῶν τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώττης, τῆς Θεολογίας, καὶ μαθηματικῆς, ἱεροκήρυξ ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν πατέρων τῆς Ε'κκλησίας· ἀκροατὴς πρῶτον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶτα καὶ τῶν ἐν Γ'ταλίᾳ καθηγητῶν, περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην· συνεγράψατο κοινῇ διαλέκτῳ βιβλίον εἰσαγωγικὸν εἰς Γεωγραφίαν, καὶ περὶ τῶν Ε'κκλησιαστικῶν ὀφικίων τῆς ἀνατολικῆς Ε'κκλησίας. Γ'δε τὸν Προκόπιου καὶ τὸν Λέκβιεν.

Καλλίνικος Η'ρακλείας.

§. 5. Καλλίνικος ἐκ νήσυ Νάξίας τῶν Κυκλάδων, μητροπολίτης Η'ρακλείας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ἐσχολάρχασε καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὶν ἀρχιερατεύσῃ, μάλιστα καὶ Πατριάρχης ἐκηρύχθη μετὰ τὸν Γ'ερεμίαν, ἀλλ' ἀποπληξίᾳ ἐτελεύτησε πρὶν λάβῃ τὸ κῦρος. Γ'δε τὸν Προκόπιον καὶ τὸν Λέκβιεν.

Α'θανάσιος Α'δριανουπόλεως.

§. 6. Α'θανάσιος ἐξ Α'δριανουπόλεως, μητροπολίτης Α'δριανουπόλεως, καὶ μετὰ ταῦτα Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώττης, καὶ τῆς Ε'κκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως ἔμπειρος, ἴδε τὸν Προκόπιον τὸν Λέκβιεν, καὶ Α'λέξ. Ε'λάδιον περὶ καταστάσεως τῆς τῶν Γραικῶν Ε'κκλησίας.

Γρηγόριος Σωτήριος.

§. 7. Γρηγόριος Σωτήριος Α'θηναῖος, μητροπολίτης Γάνυ καὶ Χώρας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς, καὶ Γ'ταλικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν, ἴδε τὸν Προκόπιον καὶ τὸν Λέκβιεν.

Νεόφυτος Νοταρᾶς.

§. 8. Νεόφυτος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος, τῆ Α'γίᾳ Τάφυ, καὶ ἀδελφὸς τῆ Μακαριωτάτυ Πατριάρχυ Γ'εροσολύμων Κυρίυ Χρυσάνθυ, ἀνὴρ κατὰ τὸν Προκόπιον εὐσεβείᾳ καὶ τρόπῳ χρηστότητι φαιδρυνόμενος, ἐλλόγιμος, καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ μαθηματικὸς, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς. Προκόπ.

Δημήτριος Γ'βλιανός.

§. 9. Δημήτριος Γ'βλιανὸς Βυζάντιος ἐξ εὐγενῶν προγόνων καταγόμενος, μέγας Λογοθέτης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Α'γίας Ε'κκλησίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτυ. Προκόπ.

Σπαντωνὴς Βυζάντιος.

§. 10. Σπαντωνὴς Βυζάντιος μέγας Χαρτοφύλαξ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Α'γίας Ε'κκλησίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν θεο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεολογίαν. ἔμπειρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, καὶ τάξεως, ἐχρημάτισε καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς. Προκόπ.

§. 11. Ἰάκωβος Μάνας Ἀργεῖος, ὕπατος τῶν φιλοσόφων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, πράξει καὶ θεωρίᾳ κοσμούμενος, φιλόσοφος περιπατητικὸς, καὶ θεολόγος ἐμπειρότατος, ἐσχολάρχησε τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ. Προκόπ.

Ἰάκωβος Μάνας.

§. 12. Νικόλαος Κομνηνὸς ὁ Παπαδόπυλος ἐκ νήσου Κρήτης ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθέστατος, φιλόσοφος, ῥήτωρ, νομικὸς, καὶ θεολόγος, τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου ἔμπειρος, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Τρόφιμος ἦν τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἑλληνομουσίου, καθηγητὴς ἐχρημάτισεν ἐν τῷ τῶν εὐγενῶν φροντιστηρίῳ τῆς Βενετιανουπόλεως, ὅπου γράψας τινὰ περὶ ἀμφισβητουμένων μεταξὺ τῶν Γραικῶν καὶ Λατίνων Ἐπισκόπων ἔγινε γνωστὸς πᾶσι τοῖς σοφοῖς, καὶ ἐκαλέσθη εἰς Πατάβιον, ὅπου ἔλαβε τὴν πρώτην καθέδραν τῶν Καθηγητῶν τῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νόμους διδασκόντων. Οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν, μετενόησε, καὶ ἔρριψε τὰ ῥάσα, εἰς ἀποστήσας, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ δεύτερον ἀφεὶς τὸ τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν. Περὶ τοῦ ὁποίου λέγει ὁ Φακιολάτης, ἀνὴρ λίαν σεμνὸς, καὶ σοβαρὸς, μόνος μόνῳ ἑαυτῷ ἐν τῷ γήρατι, ἀλλ' ἐγκρίτῳ εὐσεβείᾳ, καὶ εὐλαβείᾳ. Ὁ δὲ Φαβρίκιος λέγει περὶ αὐτοῦ, ὐδένα τῶν Γραικῶν, οἶδα μετὰ τὸν Ἀλάτιον, νὰ ἐξέταξεν ἐπιμελέστερον, καὶ νὰ ἀνάπτυσε περισσότερα χειρόγραφα τῆς νεαρᾶς Γραικίας, ἀπὸ αὐτόν. Ὡς τόσον ἔγραψε Λατινιστὶ Ἱστορίαν τοῦ ἐν Πατραβίῳ γυμνασίου, καὶ μυστικὰς προνοήσεις, ἐν αἷς καυχᾶται Χριστιανὸς ὀρθόδοξος Ἀνατολικὸς, ὑπερασπιζόμενος τὰ κόλυβα, καὶ τὰ γένεια τῶν Ἀνατολικῶν κατὰ ταῦτα, σκληρῶς δὲ φερόμενος κατὰ τῆς ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποίαν καλεῖ αἵρεσιν καὶ κοινοτομίαν τῶν Φωτιανῶν· ὅθεν Ἀνατολικὸς φαίνεται εἰς πάντα ὡς κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν, ἤτοι κατὰ τὰ ῥάσα καὶ καμηλαύκιον (ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ εἰπῶ ἅτω) Δυτικὸς δὲ κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἤτοι τοῖς δόγμασι. Θεμελιωμένος εἰς τὰς ἐπαίνους διαφόρων συγγραφέων, μάλιστα τὴν ἡμετέραν Προκοπίου, ἐνόμιζα τὸν ἄνδρα πολὺ περισσότερον, ἀλλὰ κατὰ τυχὴν ἀναγνοὺς τώρα νεωστὶ τὰς ἐν φύλλῳ τῆς κόλλας Μυστικὰς τοῦ Προνοήσεις πρὸς Μελέτιον Τυπάλδον, ἐψυχράνθην, διότι εἶδον αὐτὸν, ναὶ, ὡς ὁ Φαβρίκιος λέγει, ἀναπτυσσοντα παντα σχεδὸν τὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐνταυτῷ μικρὸν θεολόγον, εἰδήμονα ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς νόμοις, διακριτικῷ δὲ μὴ χρώμενον, διαλύοντα τὸν κώνωπα τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ κάμηλον τῶν Λατίνων καταπίνοντα, καὶ τί θαυμαστὸν, ἂν διὰ νὰ φανῇ Γραικοδυτικὸς, ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τόσων ἄλλων, οἵτινες θέλησι μὲ κανένα εὐλογοφανὲς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν Ἀνατολικῶν, νὰ ἀποδείξωσι

Νικόλαος Κομνηνὸς Παπαδόπυλος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν καθολικισμόν τους· ἴδε περὶ αὐτῶ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακιολάτην εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶ ἐν Παταβίῳ γυμνασίῳ Μέρ. Γ'. σελ. 84. τὸν Ρ'οδοτᾶν βιβλ. Γ'. ἀρχῆς καὶ αὐξήσεως τῆ Ἀνατολικῆ Ρ'ητῆ ἐν Ι'ταλίᾳ κεφ. Ζ'. πραγ. ϐ'. Νεαρ Φλωρ. Τ. Α'. σελ. 294.

Δημήτριος Νοταρᾶς.

§. 13. Δημήτριος Νοταρᾶς Πελοποννήσιος ἰατροφιλόσοφος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, ϗ Ι'ταλικῆς διαλέκτω, ἀκροατὴς πρῶτον τῶν ἐν Ρ'ώμῃ, εἶτα καὶ τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, ἀρχιατρὸς ἐχρημάτισε Ι'ωάννη Νικολάῳ Μαυροκαρδάτῳ. Προκόπ.

Ἀναςάσιος Ι'ερεύς.

§. 14. Ἀναςάσιος Ι'ερεὺς ἐξ Ι'ωαννίνων, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθὴς εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτω, φιλόσοφος Ἀριςοτελικὸς, θεολόγος καὶ μαθηματικὸς, Ι'ερομόναχος τῆς ἐν Κωνσαντινοπόλει Ἁγίας Ε'κκλησίας, ἐσχολάρχησεν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ι'ωαννίνων· συνέγραψε καὶ ῥητορικῆς ἔκθεσιν, σύνοψιν Γενικὴν τῆς Ρ'ητορικῆς. Προκόπ.

Θωμᾶς Κατάνης.

§. 15. Θωμᾶς ὁ Κατάνης Κρὴς ἀνὴρ σοφώτατος καὶ πολυμαθέςατος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς φωνῆς, φιλόσοφος, ῥήτωρ, θεολόγος καὶ μαθηματικός· ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν Παταβίῳ, καὶ διὰ τὸ γῆρας παραίτησε, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Βενετίαν, ὅπω καὶ ἐτελεύτησε τῷ 1725. Ι'δε τὸν Προκόπιον καὶ Φακκιολάτην.

Ι'ωάννης Χαλκεὺς.

§. 16. Ι'ωάννης Χαλκεὺς Μοσχοπολίτης, ἱερεὺς, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτω, φιλόσοφος Ἀριςοτελικὸς, θεολόγος καὶ ἱερομόναχος περιβόητος· ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆ Φλαγγινιανῆ φροντιςηρίῳ Ε'ννετίησι. Προκόπ.

Ἀντώνιος Κατήφορος.

§. 17. Ἀντώνιος Κατήφορος ἱερεὺς Ζακύνθιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτω, πεπαιδευμένος τὴν φιλοσοφίαν ὄ μόνον τὴν Ἀριςοτελικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν νεωτέρων, ἔμπειρος ἐν τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ ἱερομόναχος. Ε'χρημάτισε διδάσκαλος τῆ Φλαγγινιανῆ φροντιςηρίῳ· ἐξέδωκε Γραμματικὴν Ε'λληνικὴν, καὶ τέχνην ποιητικῆς· σύνεγραψε τὸν βίον Πέτρω τῆ μεγάλω Ι'ταλιςῖ, μετέφρασεν ἐκ τῆ Ι'ταλικῆ ἱςορίαν τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης. Προκόπ.

Γεώργιος Πατάτσης.

§. 18. Γεώργιος Πατάτσης ἱερεὺς Ἀθηναῖος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱεραν θεολογίαν, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς· εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, ϗ Ι'ταλικῆς, καθηγητὴς ἐχρημάτισε τῆ Φλαγγινιανῆ φροντιςηρίῳ. Προκόπ.

Ἀντώνιος Στρατηγός.

§. 19. Ἀντώνιος ςρατηγὸς Κερκυραῖος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱεραν θεολογίαν, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Ι'ταλικῆς, ϗ Λατινικῆς. Καθηγητὴς ἐχρημάτισε τῆ ἐν Παταβίῳ Κωττινιανῆ φροντιςηρίῳ, μετέφρασεν ἐκ τῆς Ε'λληνικῆς εἰς τὴν Ι'ταλικὴν τὴν Ε'κάβην τῆ Εὐριπίδες. Ι'δε Προκόπ. τὸν Φακκιολάτην καὶ Νεαρ. Βενετ. 1733. σελ. 266.

§. 20.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 20. Μακάριος Ἱεροδιάκονος ἐκ νήσου Πάτμου, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ ὁσιότητι βίου σεμνυνόμενος, πολυμαθὴς καὶ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώττης, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, ὅσις ἀφεὶς τὰς βιωτικὰς θορύβους ἡσύχασεν ἐν τῇ περιφήμῳ μονῇ τῆς Πάτμου, εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῆς θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἱερῶν Πατέρων, ὅπου καὶ σχολεῖον συνεκρότησε, καὶ ἐτελεύτησεν ἀναδείξας πολλοὺς μαθητὰς τῷ 1737. Συνέγραψε ῥητορικὴν Ἑλληνικὴν, συμβάλλουσαν εἰς Ἱεροκήρυκας, ἥτις καὶ ἐτυπώθη. Ἑρμηνείαν περὶ συντάξεως γραμματικῆς, διαφόρους Ἑρμηνείας, καὶ σχόλια διαφόρων λόγων Ἑλλήνων καὶ Πατέρων· συνέγραψε καὶ λόγους εἰς ἁπλῆν φράσιν, πολλούς, ἐξ ὧν καὶ ἡ τυπωθεῖσα ἱερὰ Σάλπιγξ. *Μακάριος Ἱεροδιάκονος.*

§. 21. Μεθόδιος Ἀνθρακίτης Ἱερομόναχος ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, θεολόγος καὶ μαθηματικὸς ἄριστος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτου, ἔμπειρος τῆς θείας Γραφῆς, καὶ Ἱεροκήρυξ· ἠκροάσατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν, πολλοὺς ἐκεῖ διατρίψας χρόνους. Οὗτος κατεκρίθη ἐπὶ συνόδου, ὡς δεχθεὶς τὴν αἵρεσιν τῶν Μολίνου, καὶ συνέγραψε περὶ αὐτῆς, ἐκάη ἡ βίβλος ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου καὶ Χρυσάνθου τῷ 1723. καὶ ἐξεδόθη γράμμα συνοδικὸν ἵνα καίωνται ὅπου εὑρεθῶσι τὰ συγγράμματα, ἡ τετράδια τὰ περιέχοντα τὴν νεοφανῆ ταύτην αἵρεσιν. Ἔγραψε κοινῇ διαλέκτῳ βιβλίον ἐπιγραφόμενον, βοσκὸς λογικῶν προβάτων· μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν ὕστερον ὁ Ἀρχιπρεσβύτερος καὶ διδάσκαλος Ἰωαννίνων Μπαλάνος βασιλοπάλου ὁ μαθητὴς τοῦ ηὔξησε καὶ ἐπλάτυνε. Προκόπ. *Μεθόδιος Ἀνθρακίτης.*

22. Μητροφάνης Γρηγορᾶς Δοδωναῖος Ἱερομόναχος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, πεπαιδευμένος τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ παιδείᾳ, ποιητὴς καὶ ἱεροκήρυξ· συνέγραψεν ἐπιστολὰς, καὶ ἔπαινον τῆς Νικοτιανῆς κόνεως, ἐπιγράμματα, καὶ προσόμοια εἰς πολλοὺς ἁγίους, καὶ διαφόρους ᾄσματα, καὶ Θεοτοκάριον. Προκόπ. *Μητροφάνης Γρηγορᾶς.*

§. 23. Ἀναξάσιος Γόρδιος Ἱερομόναχος ἐξ Ἀκαρνανίας, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ἠκροάσατο καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ σοφῶν. Ἔγραψεν ἐγχειρίδιον καὶ συμπέρασμα ἐκ τῶν πραγμάτων περὶ τοῦ τί ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Μωάμεθ, καὶ τίς ἐστιν ὁ Ἀντίχριστος, ἐν ᾧ καὶ περὶ τοῦ Πάπα καὶ κατὰ Λατίνων κεφάλαια· συνέγραψε καὶ τὸν βίον Θεοφίλου Κορυδαλέως, κατὰ τὸν Φώτιον τῶν ἀναγνωσμένων, ὑπομνήματα ἀκροαματικὰ, ἐπιγράμματα καὶ ἐπιστολὰς, ὡς παράφρασιν σιχργικὴν τοῦ τρίτου βιβλίου τῆς τοῦ Θεοδώρου Γραμματικῆς, τύποις ἐκδοθεῖσα ἐν Λειψίᾳ ἴδε Προκόπ. *Ἀναξάσιος Γόρδιος.*

§. 24. Ἀναξάτιος ἐκ Νάξσου τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, θεολόγος καὶ ῥήτωρ εὐδόκιμος, εἰδήμων τῆς *Ἀναξάσιος Νάξσιος.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

της Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε'βραϊκῆς καὶ Ρ'ωσσικῆς διαλέκτε, περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, μέλος τῆς βασιλικῆς Α'καδημίας τῆ Βερολίνε, καὶ ἐις τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Ρ'ωσσίας, παρὰ τῆ μεγάλε Πέτρε συνεδρίῃ. Προκόπ.

Γ'ωάν. Θεσσαλονικεύς.

§. 25. Γ'ωάννης Θεσσαλονικεὺς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, καὶ Λατινικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος τήν τε ἀρχαῖαν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἱεραν Θεολογίαν, ἐσχολαρχησε ἐν τῇ σχολῇ τῶν Θεσσαλονικέων. Προκόπ.

Γεώργ. Τραπεζάντιος.

§. 26. Γεωργιος Τραπεζάντιος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ Θεολογίᾳ, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώττης, διδάσκαλος της ἐν Βικορεξίῳ ἡγεμονικῆς σχολῆς ὅπε ἐδίδασκε τα ἀκροαματικὰ τῆ Α'ριστοτέλες· ἔτος ἦν αἴτιος ἐν Βιέννῃ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι Α'νατολικοὶ ἔλαβον ἄδειαν νὰ ἔχωσιν ἕνα οἶκον προσευκτήριον, ἤγεν Καπέλαν. Συνέγραψε πολλα λογίδρια πανηγυρικὰ εἰς την Χριςῆ Γέννησιν καὶ Α'νάςασιν, καὶ κανόνας καὶ τροπάρια εἰς Α'γίες καὶ ἀκολεθίας εἰς τὸν Α'γιον Χαράλαμπον, καὶ ςίχες καρκινικὲς, καὶ ἄλλων μέτρων, καὶ ἐπιςολάς.

Στίχοι Καρκινικοί.

Ὁ πάνυ ναὸν νωμῶν νόα νῦν ἄπο
Α'μαθίας ἄλεν, ἵνα' ἐλάσαι θαμά.
Νόσων ἀπόρων, νωρῶν νώροπ' ἄνοσον
Α'ρχικὰ σωτὴρ ἄρα ῥητῶς ἃ κιχρᾷ
Ἄρδε νόμιμον ἄνα νόμιμον ἕδρα.

Ε'ξήγησις.

Ὁ σφόδρα τὸν ναὸν τῆ Θεῆ ἐπιμελέμενος, τὸν νῆν τώρα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν ἐδίωξε, διὰ νὰ διώκῃ συχνὰ τὴν ἀσθένειαν τῶν πτωχῶν, ἤγεν τὴν πτωχείαν, κάμνωντας τὸν νῆν λαμπρὸν, ἄνοσον, δυνατὸν, ὦ χριςὲ σωτὴρ βασιλεῦ, αὐθεντικὰ ἤγεν πλάσια ἄνα ἐκεῖνα ὅπε δίδει, ἐλεῆ ὁ Αὐθέντης αὐτὸς· λοιπὸν πότιζε, πολυπλασίαζε δηλαδὴ τὸν δίκαιον τῆτον Αὐθέντην ἀς τὸν θρονον τε.

Α'γάπιος Γ'θακήσιος.

§. 27. Α'γάπιος Γ'θακήσιος Γερομόναχος, ἀνὴρ εὐσεβείᾳ καὶ βίε καθαρότητι ἐμπρέπων, τῆ κόσμε καὶ των ἐν κόσμῳ τερπνῶν ἀμέτοχος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς γλώσσης, πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν παιδειαν, καὶ τὴν ἱεραν Θεολογίαν, ἐμπειρότατος τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τῶν Πατέρων, κήρυξ τῆ Εὐαγγελίε. Προκόπ.

Φιλόθεος Παργινός.

§. 28. Φιλόθεος Παργινὸς Γερομόναχος, φίλος καὶ ἑφάμιλλος τῆ Α'γαπίε. Προκόπ.

§. 29

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 29. Γρηγόριος ἱερομόναχος Θεσσαλονικεύς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ ἱεροκήρυξ. Προκόπ.

Δ΄ΙΩ. ΙΗ΄. Γρηγόριος Θεσσαλονικεύς.

§. 30. Νεόφυτος Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ι΄ταλικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ, ῥήτωρ καὶ ἱεροκήρυξ δόκιμος. Περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, ὧν ἐν Ο΄ξωνίῳ τῆς Α΄γγλίας, λόγον ἔβαλεν ἐν τῷ Σχελδονιανῷ Θεάτρῳ ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν σοφῶν καὶ πεπαιδευμένων. Οὗτος ἐλθὼν εἰς Γαλλίαν, ἐπαῤῥησιάσθη πρὸς Λιδοβίκον ΙΔ΄. εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ, καὶ τοιαύτην εὐγλωττίαν καὶ ἔϊδησιν τῆς Ι΄ταλικῆς διαλέκτου ἔδειξεν, ὥστε ἐθαύμασεν ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς περιποιήσεις τὸν ἔκαμε. Ι΄δε Α΄λεξ. Ε΄λλάδιον, καὶ τὸν Λεκβιέν.

Νεόφυτος Φιλιππουπόλεως.

§. 31. Γεώργιος Πολυκαλᾶς ἐκ Κεφαλληνίας Γατροφιλόσοφος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι΄ταλικῆς, καὶ Ρ΄ωσσικῆς διαλέκτου, ὅσις παρὰ τοῦ μεγάλου Πέτρου Ρ΄ωσσίας ἐπέμφθη πρὸς Δημήτριον Καντεμήρην διὰ τὸν κατὰ τοῦ Α΄χμὲτ πόλεμον, ἐχρημάτισεν ἰατρὸς Αἰκατερίνης Α΄. Ρ΄ωσσίας.

Γεώργ. Πολυκαλᾶς.

§. 32. Α΄θανάσιος Σκιαδᾶς ἐκ Κεφαλληνίας, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι΄ταλικῆς, καὶ Ρ΄ωσσικῆς διαλέκτου, διδάσκαλος ἐχρημάτισεν ἐν Μόσκβᾳ τῆς Ε΄λληνικῆς διαλέκτου, καὶ πρῶτος Α΄νθιτόρος τοῦ ἱππικοῦ. Περιηγήσατο τὴν Ι΄ταλίαν, Γερμανίαν, Ρ΄ωσσίαν, καὶ Δανίαν, ὅπου ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ παῤῥησιασθῇ εἰς τὸν μέγαν Πέτρον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐτιμήθη πολύ. Ε΄ξέδωκεν ἔτι εἰς Βενετίαν, Γένος, Η΄θη καὶ Κατορθώματα Πέτρου τοῦ μεγάλου, ἃ μᾶλλον μετέφρασεν ἐκ τῆς Ι΄ταλικῆς, μὲ προθήκας, καὶ διορθώσεις, ὡς αὐτόπτης γενόμενος τῶν πραγμάτων, καὶ πολλὰ ἀκούσας παρὰ τοῦ μεγάλου Πέτρου, καὶ τῶν μεγιστάνων του, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε μεγάλην χώραν· ἔγραψε καὶ Ε΄λληνικὴν παλαιογραφίαν ἥτις ἀνέκδοτος ἐστί. Ι΄δε Γερμ. Βιβλιοθ.

Α΄θανάσιος Σκιαδᾶς.

§. 33. Α΄θανάσιος Κοντοειδὴς Α΄ρχιμανδρίτης, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, καὶ Ρ΄ωσσικῆς διαλέκτου, διδάσκαλος ἐν Μόσκβᾳ τῆς Ε΄λληνικῆς διαλέκτου, ὅσις κατὰ τὴν βασιλικὴν προσαγὴν τῷ 1726. ἐπαράλαβε τὴν μετάφρασιν τῆς Α΄γίας Γραφῆς εἰς τὸ Ρ΄ωσσικόν. Ι΄δε βιβλ. Γερμ. Τ. ΙΑ΄.

Α΄θανάσιος Κοντοειδὴς.

§. 34. Μιχαὴλ Σχενδὸς Γατροφιλόσοφος, ἀκροατὴς τῶν ἐν Ι΄ταλίᾳ σοφῶν, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι΄ταλικῆς, καὶ Ρ΄ωσσικῆς διαλέκτου, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, θεολογίᾳ, καὶ ἱστορίᾳ, μάλιστα τῆς ἀρχαίης· ἐξέδωκεν ἐν Πετρουπόλει Λατινιστὶ βιβλιάριον περὶ τῆς πόλεως Τόμες, τόπος ἐξωρίας τοῦ Ο΄βιδίου, μὲ τὸ ὁποῖον ἔδειξε μεγάλην σοφίαν καὶ ἔϊδησιν τῆς τῶν Α΄ρχαίων ἱστορίας. Ι΄δε Γερμαν. βιβλιοθ. Τ. ΙΔ΄.

Μιχαὴλ Σχενδός.

§. 35. Δαμιανὸς Παρασκευᾶς Συνωπεὺς, Γατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ε΄λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι΄ταλικῆς καὶ Ρ΄ωσσικῆς, πεπαιδευμένος ἔν τε τῇ

Δαμιαν. Παρασκευᾶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Περιηγήσατο πᾶσαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, ἐχρημάτισεν ἰατρὸς τῆ ναυτικῆ νοσοκομείᾳ ἐν Στεφανόπολει ἢ Κρονσάδ. συνέγραψε Λατινιστὶ διαυθέντευσιν τῆ φιλοσοφικῆ συζήματος τῆ Οὐολφίᾳ περὶ ἀνθρωπίνης γνώσεως, περὶ ἐλευθερίας τῆ συλλογίζεσθαι, θέλειν, περὶ ἀρχῆς ἐννόμως τῆς φύσεως, περὶ κόσμε, καὶ ὑπάρξεως θεῦ, πάρεργα ἰατρικὰ, καὶ ἄλλα· ἴδε Γερμαν. Βιβλ. Τ. ΙΕ'. καὶ ΙΗ'.

Γ'άκωβ. Πιλαρινός.

§. 36. Γ'άκωβος Πιλαρινὸς ἐκ νήσε Κεφαλληνίας, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Γ'ταλικῆς καὶ Ρ'ωσσικῆς διαλέκτε, ἀκροατὴς τῶν ἐν Βενετίᾳ καὶ Παταβίῳ σοφῶν, νομοδιδάσκαλος, καὶ ἰατροφιλόσοφος. Περιόδευσε πᾶσαν τὴν Ε'λλάδα, Γερμανίαν, καὶ Μοσχοβίαν, ἐχρημάτισεν ἀρχιατρὸς Πέτρε Α'. Αὐτοκράτορος Ρ'ωσσίας, τῆ Καντακουζινῆ, καὶ Σερπανε, Η'γεμόνων Βλαχίας, καὶ Κόνσυλας ἐν Σμύρνῃ τῆς τῶν Ε'ννετῶν Α'ριστοκρατίας. Ε'τελεύτησεν ἀπὸ ὑδρώπικα ἐν Παταβίῳ. Ε'γραψε Λατινιστὶ, νέαν καὶ ἀσφαλῆν μέθοδον τῆ κεντρήματος τῆς εὐλογίας, καὶ Γ'ταλιστὶ, Γατρικὴν διαυθεντευμένην, ἄφησε χειρόγραφον τὴν περιγραφὴν τῶν ταξιδίων τε. Γ''δε τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΕ'. τὸ Η'μερολ. τῶν Πεπαιδευμ. τῆς Γ'ταλ. Τ. ΛΑ'. σελ. 332. καὶ τὸν Α'γρίκολα.

Ζώσιμος Περαιανός.

§. 37. Ζώσιμος Περαιανὸς ἐκ νήσε Κεφαλληνίας, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Γ'ταλικῆς διαλέκτε, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν, πεπαιδευμένος ἔν τε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ· ἔγραψε Λατινιστὶ διατριβὴν περὶ Χριστῆ τῆ ἑορτάζοντος προΐμως τὸ Πάσχα καὶ ἐν Ε'νζύμῳ ἄρτῳ. Γ''δε Βιβλιοθ. Γ'ταλ. Τ. Ζ'.

Παναγιώτ. Σινωπεύς.

§. 38. Παναγιώτης Σινωπεὺς, ἀκροατὴς τῶν ἐν Κωνσταντινοπόλει διδισκάλων, καὶ τὴν λογικὴν ἐν Βακορεσίῳ διδαχθεὶς παρὰ Σεβαστῆ Τραπεζαντίε, ὅστις ἐλθὼν εἰς Βενετίαν ἵνα εἰς Λεΐψιαν ἀπέλθῃ, χάριν μαθήσεως, πλανῆται παρὰ τῆ Φιλαδελφείας Τυπάλδε, καὶ γίνεται Καθολικὸς, μάλιστα καὶ ἱερεὺς παρ' αὐτῆ χειροτονεῖται, καὶ ἐφημέριος τῆ Α'γίε Γεωργίε γίνεται. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆ Τυπάλδε ἔγινε καὶ αἴτιος τῆ μνημοσύνε τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΑ' ὅθεν ἀπερρίφθη παρὰ τῶν ἐκεῖ Ο'ρθοδόξων, οἵτινες βία ἐδέχθησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέρχεται εἰς Βερόναν, καὶ Βριξίαν τῆς Γ'ταλίας, καὶ διδάσκαλος τῆς Ε'λληνικῆς διαλέκτε χρηματίζει, καταγινόμενος ἐν ταὐτῷ νὰ σύρῃ εἰς τὴν Λατινικὴν Ε'κκλησίαν τὲς ὀλίγες ὀρθοδόξες ὁπῆ ἐκεῖ διῆγον, ἢ ἐκεῖ διέβαινον, μεταξὺ τῶν ὁποίων, ἔτυχε καὶ μία ὀρθόδοξος γυνὴ, περὶ τῆς ὁποίας ἔτω λέγει ὁ Βαρζάνης ὁ συγγράψας τὸν Βίον αὐτῆ κεφ. ιε'. „ Γ'κετευθεὶς ὑπότινος υἱῆ, „ μητέρα ἔχοντος Γρακὴν, καὶ ὑπέργυρον, ἐλθεῖν αὐτὴν διδάξαι, καὶ τῆ „ σχίσματος μεταχῆσαι, ἐκεῖσε μὲν παρεγένετο, ἀλλ' ἀνωφελῶς, ἀφε- „ θεὶς παρὰ τῆς ἀθλίας τοῖς δὲ τοῖς ῥήμασι, νὰ πιστεύω τὸν Πάπαν, „ θεὸν εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς; " Οὗτος ὁ Παναγιώτης ἔσχεν ὀλίγην εἴδησιν τῆς Λατινικῆς, Γ'ταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, ἔξευρε σχεδὸν ὅλον τὸν Ο'μηρον ἐκ σήθες. Ε'σύναξεν ὅλα τὰ ῥητὰ τῆς Γραφῆς καὶ τῶν πατέρων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρων, ὅπῃ τὸν ἐφαίνοντο εἰς ἀπόδειξιν ἁρμόδια τῆς προθήκης καὶ ἐκ τῆ Υἱῆ, θέλων νὰ ἐκδώσῃ βιβλίον μὲ τοιαύτην ἐπιγραφήν. „ Μόνε μονογενῆτορ, „ μονογενῆς Υἱῆ Πατήρ. Καὶ μόνε μόνε, φῶς φωτὸς ἀπαύγασμα. Καὶ „ μόνον μόνως μόνε θεὲ Ἅγιον Πνεῦμα, Κυρίε Κύριον, ὄντος ὢν, ὦ Τριὰς „ μονὰς ἁγία σῶσον με θεολογῆντα σε.“ Ἀλλ' ἡ βίβλος δὲν ἐφάνη εἰς φῶς· σώζονται ὅμως τῆ αὐτῆ ἐπιστολαὶ Ἑλληνικαὶ πρός τινας φίλες. Ἴδε περὶ αὐτῆ τὸν παρὰ τῆ μαθητῆ τε Βαρζάνη συγγραφθέντα βαρβαροελληνοταλικὸν βίον τε, τὸν Λάμιον Πεπαιδευμ. Τρυφαί. Τ. Θ'. σελ. 10. ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι. Πράξ. Λειψ. τῆ 1723. μηνὶ Νοεμβ. σελ. 484. ὅπε τὸν κατακρίνωσι διὰ τὴν ὀλίγην τε προσοχὴν εἰς τὴν διόρθωσιν τῆ ἐκδοθέντος Ἐτυμολογ. Ἐνετ. ἴδε καὶ ἰσορ. τῶν Πεπαιδ. τῆς Ἰταλ. Τ. ΙΔ'. κεφ. Η'.

§. 39. Γεώργιος Ῥῆσσης ἐκ Σιατίστης τῆς κατ' Μακεδονίαν, Ἰατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν. Ἐξέδωκε Λατινιστὶ κατάλογον τῶν ἐπιστάτων τῆ ἐν Παταβίῳ γυμνασίε. *Γεώργιος Ῥῆσσης.*

§. 40. Ἄνανος Λάσκαρης, Θεσσαλονικεὺς, Ἰατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν. *Ἄνανος Λάσκαρης.*

§. 41. Παρθένιος Κατζέλης ἱερεὺς ἐξ Ἰωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ θεολογίᾳ, καὶ ἱερᾷ Γραφῇ δόκιμος, συνέγραψεν ἀποφθεγματάριον, ὅπερ ἐκδόθη Ἐνετίησι 1778. ἐτελεύτησε τῷ 1730. *Παρθένιος Κατζέλης.*

§. 42. Σταῦρος Μελαΐμης Ἰατροφιλόσοφος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, ἀκροατὴς τῶν ἐν Παταβίῳ σοφῶν· συνέγραψεν ἐγχειρίδιον περὶ Ἰοβόλων, ἐτελεύτησε τῷ 1733. *Σταῦρος Μελαΐμης.*

§. 43. Ἀλέξιος Τζέτζης ἐξ Ἰωαννίνων, ὃς καὶ Σπανὸς ὀνομάζετο, ἀνὴρ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, γραμματικὸς καὶ ποιητὴς ἄριστος. Συνέγραψε ποιητικὴν, γραμματικὴν πλεῖστα τὴν, ἀνέκδοτος· ἐτελεύτησε τῷ 1736. *Ἀλέξιος Τζέτζης.*

§. 44. Νικόλαος Στίγης ἐξ Ἰωαννίνων, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἱερῶν Πατέρων, καὶ γραμματικὸς ἄριστος, ἐτελεύτησε τῷ 1750. *Νικόλαος Στίγης.*

§. 45. Φραγκίσκος Σκῦφος Ζακύνθιος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, ῥήτωρ ἄριστος, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς διαλέκτε, ἔγραψε ῥητορικὴν εἰς ἁπλῆν φράσιν. *Φραγκίσκος Σκῦφος.*

§. 46. Νικόλαος Βλάγαρις Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ἔμπειρος τῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως τῆς Ἐκκλησίας, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἰταλικῆς *Νικόλαος Βλάγαρις*

λικῆς διαλέκτε, συνέγραψε τὴν ἐξήγησιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Λειτουργίας.

Βικέντιος Δαμωδὸς.

§. 47. Βικέντιος Δαμωδὸς ἐκ νήσε Κεφαλληνίας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ ῥήτωρ ἄριστος· συνέγραψε δογματικὴν Θεολογίαν, Ῥητορικὴν καὶ ἄλλα.

Εὐγένιος Αἰτωλὸς,

§. 48. Εὐγένιος Αἰτωλὸς ἐξ Ἀγράφων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, ἔντε τῇ θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ· ἔγραψεν τὸν βίον τῦ Πατριάρχε Κυρίλλε Λεκάρεως, καὶ ἀκολεθίαν αὐτῦ ὡς Ἁγίε.

Γάκωβος Κύπριος.

§. 49. Γάκωβος Κύπριος πρωτοσύγγελος χρηματίσας Λαρίσσης, εὐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, καὶ γραμματικῇ τέχνῃ, ὃν γραμματικώτατον ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν τε καλεῖ ὁ Γορδιος. Ἔγραψεν Ἑλληνιστὶ λογες ἐγκωμιαστικὴς εἰς τὸν Πρόδρομον.

Νεκτάριος Τάρτε.

§. 50. Νεκτάριος Τάρτε ἐκ Μοσχοπόλεως τῆς κατὰ Μακεδονίαν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, καὶ ἐνάρετος· ἔγραψε κεφάλαια θεολογικὰ, τὰ Ἁγία Ἀθανασίε λεγόμενα, καὶ βιβλίον καλέμενον, Πίστις, τυπωθέντα Ἐνετίησι.

Ἀναστάσιος Βασιλόπυλος.

§. 51. Ἀναστάσιος Βασιλόπυλος ἐξ Γωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, ῥήτωρ καὶ ἱεροκήρυξ ἐν Τυρνόβῳ ἄριστος· συνέγραψε σύνοψιν γενικὴν τῆς λογικῆς ἕξεως, μετέφερε καὶ τὴν λευχειμονῆσαν ῥητορικήν.

Ἀναστάσιος Πώπας.

§. 52. Ἀναστάσιος Πώπας, Γωαννίτης διδάσκαλος χρηματίσας εἰς Σέρρας, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, καὶ γραμματικῇ τέχνῃ, εὐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, συνέγραψε γραμματικὴν, ἠθικὴν φιλοσοφίαν, [καὶ φώτφορον ἐτυπώθη ἐν Βιέννῃ· συνέγραψεν ἔτι Κρήνην Δωδεκακρήνον, βιβλίον ἄριστον διὰ τὲς ἱεροκήρυκας, ἀλλ' ἀνέκδοτον.

Μπαλάνος Βασιλόπυλος.

§. 53. Μπαλάνος Βασιλόπυλος ἐξ Γωαννίνων, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, φιλόσοφος, θεολόγος, καὶ μαθηματικὸς ἄριστος, μαθητὴς τῦ Ἄνθιμε Μεθοδίε Ἀνθρακίτε, ὃ τινος τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, ηὔξησεν, ἐκάλλωπισε, καὶ ἐξέδωκεν· συνέγραψε καὶ ἄλλα ὅτε καθηγητὴς ἐχρημάτισε τῆς Γωαννίνων σχολῆς, ἅπερ ἀνέκδοτα εἰσίν.

Κωνσταντῖνος Τρίκης.

§. 54. Κωνσταντίνος Τρίκης ἐπίσκοπος, ἀνὴρ ὅσιος, εὐσεβὴς, εὐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, δόκιμος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν, γλαφυρώτατος εἰς τας ἐπισολάς τε, πολλοὶ νομίζεσι νὰ εἶναι ἔργον τε, ἡ Ἑρμηνεία τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιςῶν τῦ Βυλγαρίας Θεοφυλακτε.

Κριτέας Ἐκκλησιάρχης.

§. 55. Κριτέας, μέγας Ἐκκλησιάρχης, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἀνὴρ σοφὸς, ῥήτωρ γλαφυρώτατος. Μετέφρασε Διοπτραν τῦ Ἀριστοτέλες, Κορδερίε προλεγόμενα εἰς τὸν Ἀ-

ρεοπα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρεοπαγίτην. Σώζονται ανεκδοται αὐτῦ μελέται, ἐπιςολαὶ καὶ λόγοι ἐγκωμιαςικοί.

§. 56. Α'λέξανδρος ἐκ Τερνόβε, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ, ἐχρημάτισε διδάσκαλος ἐν Βυκορεςίῳ. Α'λέξανδρος Τερνόβε.

§. 57. Κωνςαντίνος Στρατηγὸς Κρητικὸς ἐξ εὐγενῶν γονέων, καθηγητὴς τῦ φυσικῦ δικαιώματος ἐν Παταβίῳ, νομοδιδάσκαλος ἄριςος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ι'ταλικῆς διαλέκτε· λόγες ἐξέδοτο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων, ἴδε τὰς Νεας. Φλωρεντ. Τ. Α'. σελ. 155. Κωνςαντῖνος Στρατηγός.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Δύσει εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Γωλιέλμος Δερχάμιος Α'γγλος, διδάσκαλος τῆς Θεολογίας, φυσικὸς καὶ μαθηματικὸς ἐξαίρετος. Ε'γραψε Θεολογίαν Φυσικὴν, ἢ ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως, καὶ ἰδιωμάτων τῦ Θεῦ, ἐκ τῶν πλασμάτων, καὶ Θεολογίαν Α'ςρονομικὴν, ἢ ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως καὶ ἰδιωμάτων τῦ Θεῦ ἐκ τῆς ἔρευνας καὶ περιγραφῆς τῶν ὐρανῶν. Ι'δε Βιβλιοθ. Βριττανικήν. Γωλιέλμος Δερχάμιος.

§. 2. Ι'ωσὴφ Λάμβερτος ἐκ Παρισίων, ἱεροκήρυξ περιβόητος, ἀνὴρ πεπλυτισμένος ὐ μόνον ἀπὸ μίαν βαθέαν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τῆς Γραφῆς καὶ τῶν πατέρων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλὰς ἀρετὰς, φιλαλήθης, εὐσεβὴς, ἥμερος, σώφρων, ἐγκρατὴς, φιλεύσπλαγχνος, ἐλεήμων, καὶ ταπεινός. Ε'ξεδωκεν Εὐαγγελικὸν, ἤτοι διδαχας ὅλε τῦ χρόνε. Ι'δε Μορέριον προσθήκη τῦ 1735. καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'. Ι'ωσὴφ Λάμβερτος.

§. 3. Ι'ωάννης Κλὲρκ γεννηθεὶς ἐν Γενέβρᾳ εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς κτλ'. πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ Θεολογίᾳ, κήρυξ περιβόητος. Ε'γραψε πλῆθος βιβλίων, τὸν πρῶτον τόπον δὲ ἔχυσι Γενικὴ βιβλιοθήκη καὶ ἱςορικὴ εἰς τόμες 25. βιβλιοθήκη ἐκλελεγμένη εἰς σειρὰν τῆς πρώτης τόμοι 27. καὶ βιβλιοθήκη παλαιὰ καὶ Νέα εἰς σειρὰν τῶν ἄλλων δύω, τόμοι 28. ὑπομνήματα εἰς τὴν Γραφὴν, ἐγχειρίδιον περὶ δυσιςίας, καὶ ἄλλα ἴδε τὸν Νικέρωνα Γ. Μ'. Ι'ωάννης Κλὲρκ.

§. 4. Ι'ωάννης Α'λβερτος Φαβρίκιος γεννηθεὶς ἐν Λειψίᾳ ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς καὶ ἑτέρων διαλέκτων, καθηγητὴς Ι'ωάννης Α'λβερτος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐγλωττίας, φιλοσοφίας εἰς Α'μβῶργον, φιλόσοφος καὶ θεολόγος, ἱστορικὸς ἀρχαιοτήτων περιβόητος· δὲν ἐχάθη ἄνθρωπος, ὅπῶ εἰς βραχὺ διάστημα τῆς ζωῆς τᾶ νὰ γράψῃ τόσα βιβλία, καὶ μὲ τόσην διάκρισιν, ὅσον αὐτὸς, ἀλλ' ἐπέχασι τὸν τόπον ἡ Ε'λληνικὴ βιβλιοθήκη εἰς τόμους ΙΔ'. περιέχασα τὰς παλαιὰς καὶ νέας συγγραφᾶς, Ε"λληνας, Ε'θνικὰς καὶ Χριστιανὰς, βιβλίον πάνυ ὠφέλιμον, διότι λαμβάνει τινας ἀπὸ αὐτὸ, ὄχι μόνον μίαν εἴδησιν ἀκριβεστάτην διὰ τὰ ἐκδοθέντα βιβλία, διὰ τὰ ἀνέκδοτα ὁπῶ ἔγραψαν, καὶ σώζονται ἢ εἰς Βιβλιοθήκας, ἢ καὶ ἐχάθηκαν. Ὁμοίως καὶ ἡ Λατινικὴ βιβλιοθήκη, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἐμεταχειρίσθη τόσην ἐπιμέλειαν, καὶ κόπον, ὅσον εἰς τὴν Ε'λληνικήν. Γ"δε τὸν βίον καὶ τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τᾶ εἰς Ε'ρμ. Σαμουὴλ Ρ'αϊμάρου, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γ'ωάννης Πέτρος Γίλβερτος.

§. 5 Γ'ωάννης Πέτρος Γίλβερτος Γάλλος, θεολόγος καὶ κανονικὸς περιβόητος· ἐξέδωκε Γαλλιστὶ τὰ χρεῖα τᾶ Χριστιανᾶ περιεχόμενα εἰς τὸν ῥηθ. ψαλμόν. Κανονικὰς Συμβολὰς περὶ μυστηρίων, παράδοσιν ἢ ἱστορίαν τῆς Ε'κκλησίας περὶ τᾶ μυστηρίᾳ τᾶ γάμου· καὶ Λατινιστὶ Νομοκάνονα. Γ"δε τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γ'ωάννης Σομμιέρος.

§. 6. Γ'ωάννης Κλαύδιος Σομμιέρος Γάλλος, νομοδιδάσκαλος καὶ θεολόγος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτᾳ, ἔμπειρος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, Συνόδων, Πατέρων, καὶ Ε'κκλησιαστικῆς ἱστορίας. Γ'ερομόναχος δόκιμος, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ Α'ρχιεπίσκοπος μὲ τίτλον Καισαρείας. Ε"γραψε Γαλλιστὶ, ἱστορίαν τῆς θρησκείας καὶ ἄλλα. Γ"δε τὸν Νικέρωνα Τ. Μ'.

Γ'άκωβος Νικέρων.

§. 7. Γ'ωάννης Πέτρος Νικέρων Γάλλος Κληρικὸς, πεπαιδευμένος ἐντᾳ φιλοσοφίᾳ καὶ Ἱερᾷ θεολογίᾳ· ἔγραψε πολλὰ, μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τᾶ τὸν πρῶτον τόπον ἔχει, ἡ βίβλος, ἀπομνημονεύματα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Αὐτὸς ἔγραψε 39. τόμους εἰς δέκα χρόνους, καὶ ὕστερον ἕτεροι ἐπρόσθεσαν τὴν σειρὰν ἴδε Νικέρωνος σειρὰν Τόμ. Μ'.

Λεκκαζίνης.

§. 8. Λεκκαζίνης Γ'ταλὸς ἀνὴρ ἀναρετώτατος, ἁγιώτατος, σοφώτατος, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Γταλικῆς διαλέκτᾳ, θεολόγος ἐξαίρετος· ἔγραψεν ἱστορίαν τᾶ καιρᾶ τᾶ. Γ"δε Φλωρεντ. Τόμ. ς'. σελ. 261. τῶν Νεαρῶν τῆς Φλωρεντίας.

Α"δολφος τᾶ Α'γ. Γεωργίᾳ.

§. 9. Α"δολφος τᾶ Α'γίᾳ Γεωργίᾳ Ε'πίσκοπος Γαβαρίνα ἀνὴρ σοφὸς καὶ δωδεκάγλωσσος, ἐπειδὴ ἴξευρε τὴν Ε'λληνικὴν, Λατινικὴν, Χαλδαϊκὴν, Ε'βραϊκὴν, Συριακὴν, Α'ραβικὴν, Γταλικὴν, Γαλλικὴν, Γασπανικὴν, Βοημικὴν, καὶ Οὐγγαρικήν. Η"ν μυστικὸς συμβουλάτωρ Καρόλου ς'. τᾶ Αὐτοκράτορος, καὶ ἱεροκήρυξ περιβόητος. Ε"γραψε περὶ τῆς ἐλευσεως τᾶ Μεσσίᾳ καὶ ἄλλα, ἴδε Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. Γ'. σελ. 15. καὶ Ἐκθεσις τῆς πανδῆς τῆς Οὐγγαρίας σελ. 128.

§. 10.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'ΙΩ. ΙΒ'.

§. 10. Λαδοβίκος Α'ντώνιος Μαρατόρης προεσὼς μιας Ε'κκλησίας εἰς Μόδενα, ειδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ιταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ θεολογίᾳ καὶ ἱστορίᾳ. Μεταξὺ τῶν αὐτῦ συγγραμμάτων ἐπέχεσι τὸν τόπον, Συνάθροισις τῶν συγγραφέων τῶν Ιταλικῶν πραγμάτων ἀπὸ τῦ 500. ἕως τῦ 1500. εἰς τόμες ΚΖ'. χρονικὰ τῆς Ιταλίας ἕως τῦ 1749. εἰς τόμες 12., περὶ Χριστιανικῆς πίστεως. Η'θικὴν φιλοσοφίαν, ἥτις καὶ εἰς τὸ ἁπλῶν μετεφράσθη καὶ ἐν Βενετίᾳ ἐτυπώθη, περὶ ἀληθῦς εὐλαβείας καὶ ἄλλα πολλὰ, ἴδε ἱστορ. τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ιταλίας Τ. Β'. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. παρ. β'. σελ. 541. Λαμπρὸν μνημονεύματα τῶν Ιταλῶν πεπαιδευμένων τῦ παρόντος αἰῶνος Τόμ. Α'. Πινακοθήκη δεμ. Β'. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΑ'. σελ. 100. 722. 745. 758. 1779. Δεπίνου Τ. ΙΘ'. σελ. 335. καὶ τὸν βίον τε παρὰ τῦ ἀνεψιῦ αὐτῦ γεγραμμένον.

Λαδοβίκος Μαρατόρης.

§. 11. Α'πόστολος Ζήνος ἐξ εὐγενῶν Κρητικῶν γεννηθεὶς εἰς Βενετίαν, ειδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ιταλικῆς, καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, ποιητὴς, ἱστορικὸς, καὶ φιλόσοφος, συνέγραψε πολλὰ, ἄλλα ἐκεῖνο ὁπῦ τῦ ἀπέκτησε μεγάλην φήμην μεταξὺ τῶν σοφῶν, ἐξάθη τὸ Η'μερολόγιον τῶν πεπαιδευμένων τῆς Ιταλίας, ἦτον καὶ ποιητὴς τῦ Αὐτοκράτορος Καρολε ς'. Ι'δε περὶ αὐτῦ ἱστορ. τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ιταλίας Τ. Γ. βιβλ. Γ'. κεφ. ε'. παραγ. α'. σελ. 682. τὸν Φεβρώνιον Νεαρᾶς τῆς Φλωρεντ. Τ. ΙΒ'.

Α'πόστολος Ζήνος.

§. 12. Α'ντώνιος Σανδίνης Ιταλὸς Καθηγητὴς τῆς Ε'κκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐν Παταβίῳ, καὶ βιβλιοθήκαριος, πεπαιδευμένος καὶ χρηστῶν ἠθῶν. Ε'γραψε πολλὰ, ἀλλ' ἄνευ κρίσεως. Ε'ξέδωκεν Ἱστορίαν Α'ποστολικὴν, Ἱστορίαν τῆς Ἱερᾶς φαμιλίας, τὰς βίας τῶν Α'ρχιερέων τῆς νέας Ρ'ώμης, καὶ εἴκοσι λογοτριβὰς ἱστορικὰς εἰς τὰς αὐτὰς βίας. Ι'δε ἱστορ. τῶν πεπαιδευμ. Ιταλῶν Τ. Γ'. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. παραγ. δ'. σελ. 713. Νεαρ. τῶν σοφῶν τῆς Ιταλ. Τ. ΙΒ'. σελ. 316. 335.

Α'ντώνιος Σανδίνης.

§ 13. Α'ντώνιος Πατρῶνος ἐν Νεαπόλει ἐκ τῆς Ε'ταιρείας τῦ Ἰησῦ, ειδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε'βραϊκῆς, Α'ραβικῆς, Ιταλικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτε, πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἱερᾷ θεολογίᾳ. Ε'ξέδωκεν ὑπομνήματα εἰς τὰς ΙΒ'. προφήτας τὰς ἐλάσσονας. Ι'δε ἱστορ. τῶν πεπαιδευμ. τῆς Ιταλ. Τ. ς'. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. παραγ. ζ'. σελ. 725.

Α'ντώνιος Πατρῶνος.

§. 14. Α'λέξανδρος πολίτης ἐκ Φλωρεντίας Κληρικὸς τῶν εὐσεβῶν σχολείων, ειδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς, φιλόσοφος, θεολόγος ἀποστολικὸς, ἐξέδωκε πολλὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα, ὁδὸν φιλοσοφίας, ὁδὸν θεολογίας, Παναγυρικὸς λόγες καὶ ἄλλα. Μετέφρασε καὶ ὑποσημειώσεσιν επλυτυνε καὶ ἐξέδωκε τὰ τῆ Εὐσταθίε ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἰλιάδα τῦ Ὁμήρε. Ε'γραψε καὶ μαρτυρολόγιον ἴδε ἱστορ. τῶν Πεπαιδευμ. Ιταλ.

Α'λέξανδρος Πολίτης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ι'ταλ. Τ. ς'. βιβλ. γ'. κεφ. ε' παραγ. Θ'. σελ. 733. Φευρώνιον, Βίβς τῶν Ι'ταλῶν δεκαδ. Α'. καὶ Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΙΓ'. σελ. 560. καὶ 576.

Γ'άκωβος Ε"λσνερ.

§. 15. Γ'άκωβος Ε"λσνερ ἐκ τῶν Μετερρυθμισμένων, ἐκ Πρωσίας, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Γερμανικῆς διαλέκτυ, διδάσκαλος τῆς Θεολογίας. Ε"γραψεν ἱερὰς παρατηρήσεις εἰς τὴν Νέαν διαθήκην, καὶ νέαν περιγραφὴν τῆς καταςάσεως τῶν Χριςιανῶν Ε'λήνων τῶν ἐν Τυρκία εὑρισκομένων. Ι"δε Γερμαν. βιβλ. Τ. Μ'. καὶ Γερμαν. βιβλιοθ. Νέαν Τόμ. ΙΑ'. μέρ. Α'. σελ. 367.

Ρ'ακίνας.

§. 16. Εὐτυχιος, ἢ Βοναβετέρα Ρ'ακίνας ἱερεὺς Γάλλος, ἔγραψεν ἔκθεσιν, καὶ διδασκαλίαν περὶ ἐμπιςοσύνης, καὶ φόβυ, καὶ Συνοψιν τῆς Ε'κκλησιαςικῆς ἱςορίας τῶν ΙΖ'. αἰώνων, δια τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασε πολλὰς καταδρομὰς, διότι ἐλευθέρως ἔγγιζε τὴν Ρ'ωμαϊκὴν Αὐλήν· καὶ μαλιςα τὺς Ι'ησυΐτας.

Δανιὴλ Κοντζίνας.

§. 17. Δανιὴλ Κοντζίνας θεολόγος καὶ ἱεροκήρυξ περιβόητος μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τυ ἔχυσι τὸν πρῶτον τόπον, ἡ Χριςιανικὴ Θεολογία, Δογματικὸν, ἠθικὴ εἰς Λατινικὴν διάλεκτον, καὶ παραίνεσις εἰς τὺς πνευματικὺς καὶ μετανοῦντας, περὶ ἀποκαλυφθεισης θρησκείας κατὰ Α'θέων, Θεϊζῶν, Τ'λιςῶν, καὶ Α'διαφορητῶν. Ι"δε τὸν κατάλογ. τῶν συγγραμ. Α'ονυμονεύμ. τῆς τῶν πεπαιδευμ. Ι'ταλ· ἱςορ. Τ. Ζ'. μερ. 6. σελ. 49. Νεαρ. Φλωρ. Τ. ΙΗ'. σελ. 216. 293. Νεαρ. Βενετ. ἔτ 1756. σελ. 80. καὶ τὸν βίον τυ παρὰ τῆ Φυσίνυ.

Α"γγελος Καλογερᾶς

§. 18. Α"γγελος Καλογερᾶς ἐξ εὐγενῶν γονέων ἐκ νήσυ Κερκύρας καταγόμενος ἀλλὰ γεννηθεὶς ἐν Παταβίῳ· μεταξὺ τῶν συγγραμματων τὸν πρῶτον τόπον ἔχει Συναθροισις ποιημάτων ἐπισημονικῶν.

Γ'ωσὴφ Αὐγεσίνος Οὐρσίνος.

§. 19. Γ'ωσὴφ Αὐγυςῖνος Οὐρσίνος Καρδινάλης ἐκ Φλωρεντίας, θεολόγος, καὶ ἱςορικὸς περίφημος· ἔγραψε κατὰ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων περὶ ἐπικλήσεως τῦ Α'γίυ Πνεύματος εἰς τας λειτυργίας τῶν Α'νατολικῶν Γραικῶν· διαφόρυς θεολογικὰς λογοτριβὰς, βιβλίον ἐν ᾧ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταςχηματιθῇ ἡ τῦ ἄκρυ Α'ρχιερέως ἀπόφασις, ὅταν ἀποφασίζει καὶ διαλύει καμμίαν Λογοτριβὴν. Περὶ ἐξυσίας τῶν ἄκρων Α'ρχιερέων ἐπάνω εἰς τὰς Συνόδυς καὶ τῶν αὐτῶν Κανόνων, περὶ τῦ ἀλλαθάςυ καὶ ἐξυσίας τῦ Ρ'ωμαϊκῦ Α'ρχιερέως ἐπὶ τὰς Οἰκυμενικὰς Συνόδυς, εἰς τὰς ὁποίας πάσχει νὰ ἀποδείξῃ πῶς ὁ Πάπας δὲν εἶναι ὑποκειμενος εἰς τὴν Οἰκυμενικὸν σύνοδον, ἀλλ' οἱ κανόνες τῶν συνόδων, εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τὰς συνόδυς· πρᾶγμα παράδοξον νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα νὰ ὑπερασπίζωνται τοιαῦται ψευδεῖς δόξαι, πρὸ πολλῦ ἀποδειγμέναι τοιαῦται· ἀλλ' αὐτὸς ἴσως ἔχε δίκαιον, διότι ἴσως μὲ αὐτὸ ἀπέκτησε τὸ Καρδιναλικὸν σκιάδιον. Ι"δε τὸν Φεβρώνιον δεκάδ Α'. Νεαρ. Φλωρεντ. Τ. ΚΒ. καὶ Νεαρ. Βενετ. 1751. σελ. 408.

Γ'άκωβος Φακιολάτης

§. 20. Γ'άκωβος Φακιολάτης Γ'ταλὸς, ἀναλύσεως Καθηγητὴς καὶ μεταφυτικῆς ἐν Παταβίῳ, ἀνὴρ εἰδήμων εἰς βάθος τῆς τε Λατινικῆς καὶ Ε'λη-

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

Ε'λληνικῆς διαλέκτ8. Ε"γραψε διάφορα περὶ διαλεκτικῆς, καὶ πράξεις τῆ ἐν Παταβίω γυμνασία, καὶ ἄλλα πολλά. Γ"δε Φεβρώνιον Δεκ. Γ'. καὶ Κομνηνὸν Παπαδόπυλον ἐν τῆ Ἰσορ. τ8 Παταβ. γυμν. Τ. Α'. Πινακοθήκη δεκαδ. ς'. ἀπομνημονεύματα τῆς Ἰσορίας τῶν πεπαιδευμέν. τῆς Εὐρώπης Τ. Α'. σελ. 541.

Λωρέντιος. Βέρτης

§. 21. Γ'ωάννης Λαυρέντιος Βέρτιος ἢ Βέρτης Γ'ταλὸς, ἐκ τῆ τάγματος τῶν Αὐγυστινιάνων, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτ8, πεπαιδευμένος ἔντε τῆ φιλοσοφία καὶ Θεολογία. Ε"γραψε περὶ Θεολογικῶν εὐταξιῶν, περὶ χάριτος κατὰ τ8 Γ'ανσενίυ. Ε'κκλησιαστικὴν Ἰσορίαν, καὶ συνοψιν Ε'κκλησιαστικῆς Ἰσορίας ἕως τὰς 1760. Γ"δε περὶ αὐτ8 τὸν Φαβρώνιον δεκ. Δ'. καὶ τὸν Ματζυκέλην Τ. Β'. μέρ. Β'. σελ. 1044.

Γ'άκωβος Καβάλλης.

§. 22. Γ'άκωβος Καβάλλης ἐκ Βερῶνος, εἷς τῶν ὑπηργῶν τῆ βασιλέως τῆς Λυσιτανίας, καὶ πολλὰ ἠγαπητὸς Κλήμεντος ΙΑ'. Ε"γραψε τῶ 1730. ἡ ἀληθὴς πίστις ἐν Θριάμβω εἰς τὴν ἐξήγησιν τ8 ἀσυγκρίτ8 μυστηρίυ τῆς Α'γίας Τριάδος· ἦτον δοκιμώτατος εἰς τὴν Λατινικὴν, Ε'λληνικὴν, Ε'βραϊκὴν καὶ Χαλδαϊκήν. Α"φησε χειρόγραφα, Πανδέκτας τῆς Γραφῆς, εἰς τόμυς 80. Εἰς τὰς ὁποίας ἐξηγῆνται πᾶσαι αἱ λέξεις, ὅλα τὰ νοήματα, καὶ ἐξηγήσεις τῆς Α'γίας Γραφῆς, μὲ τὴν ἁρμονίαν καὶ συμφωνίαν τῶν ἱερῶν Ε'ρμηνευτῶν. Γ"δε χρονικὰ τῶν πεπαιδευμένων τῆς Γ'ταλίας Τ. Γ'. σελ. 501. Νεαρὰς Βενετίας τ8 1759. σελ. 34.

Γ'ωάννης Α'ρκέτης.

§. 23. Γ'ωαννης Α'ρκέτης Γ'ταλὸς ἐκ τ8 τάγματος τῶν Καρμηλιτῶν, φιλόσοφος, Θεολόγος καὶ ἱεροκήρυξ ἔγραψε Λατινιςὶ πολλὰ, ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ περὶ τῆς τ8 Χρις8 Ε'κκλησίας, τῆς ἐν παντὶ τῆ οἰκημένη διεκχυμένη, περὶ Σκυμάτων καὶ ἄλλα, ἴδε Ματζυκέλιον Τ. Η'. μερ. Β'. σελ. 949.

Πέτρος Θωμᾶς.

§. 24. Πέτρος Θωμᾶς ἐκ τῆς Α'γίας Βαρβάρας, Γ'ταλὸς ἐκ τ8 τάγματος τῶν Καρμελιτῶν, ἀνὴρ σοφὸς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ε'βραϊκῆς διαλέκτ8, φιλόσοφος καὶ Θεολόγος, πεπαιδευμένος ἐν τῆ Ε'κκλησιαστικῆ Ἰσορία καὶ ἐν τῆ ἀναγνώσει τῶν συγγραμμάτων τῶν Α'γίων Πατέρων. Ε"γραψε περὶ ἀρχῆς τ8 Ρ'ώμης Α'ρχιερέως, κατὰ τ8 σοφ- Βοσυετίυ, Α'νάλυσιν κριτικὴν τῶν συγγραμμάτων τῶν παλαιῶν Πατέρων, Ε'κκλησιαστικὴν Ἰσορίαν τῶν πρώτων πέντε αἰώνων καὶ ἄλλα πολλά. Γ"δε Ματζυκέλην Τ. Β'. μέρ. Α'. σελ. 240.

Γ'ωάννης Γ'άκωβος Κβάνδ.

§. 25. Γ'ωάννης Γ'άκωβος Κβάνδ, ἐκ τῶν Εὐαγγελιςῶν τῆς Βορυσίας, ἀνὴρ σορὸς καὶ πολυμαθὴς, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ε'βραϊκῆς, Γ'ταλικῆς, Γαλικῆς, Α'γγλικῆς καὶ Γερμανικῆς διαλέκτ8, θεολόγος, περιβοητος, μυστικὸς συμβελάτωρ τ8 βασιλέως τῆς Βορυσσίας ἐν ταῖς Ε'κκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσι, καὶ θεολογίας πρῶτος καθηγητὴς τῆς ἐν Ρ'εγιομόντω Α'καδημίας, ἔμπειρος τῆς ἀρχαιότητος, μάλιςα τῆς Γ'ηβαϊκῆς, ἔγραψε πολλα, τὸν καταλογον τῶν ὁποίων ἴδε ἐν τῆ Πινακοθήκη τ8 Βρυκέρ δεκαδ. δεκάτη.

§. 26.

Κράφτ.

§. 26. Γεωρίελμος Φριδέρικος Κράφθ ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν, Γερμανὸς, περίφημος θεολόγος καὶ φιλόσοφος, ἔγραψε πολλά, σχεδὸν ὅλα γερμανιστὶ, τῶν ἱστοίων τὸν κατάλογον ἴδε Πινακοθήκη δεκάδ. δεκάτη.

Γ'ωάννης Λάμμιος.

§. 27. Γ'ωάννης Λάμμιος Γ'ταλὸς, καθηγητὴς τῆς Ε'κκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἀνὴρ σοφὸς, καὶ πεπαιδευμένος ἔντε τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ θεολογίᾳ, εἰδήμων τῆς τε Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Γ'ταλικῆς, καὶ Γαλλικῆς διαλέκτου. Ε''γραψε πολλὰ, ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα, τὸ περὶ ὀρθῆς πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων Πατέρων, κατὰ τῶν Κλήρου ὅπου τὸν ἐγκαλέσαντος ὡς Τριθεΐτας, περὶ παιδείας καὶ μαθήσεως τῶν Α'ποστόλων βιβλίον ἐξαίρετον, ἀξιομνημόνευτα τῶν Γταλῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, εὐθυμίας τῶν πεπαιδευμένων, ἢ τῶν ἀρχαίων ἀνεκδότων ποιημάτων τὴν συλλογὴν ἐν ᾧ εἰσὶ λόγοι τοῦ Γλυκᾶ εἰς τὰς ἀπορίας τῆς θείας Γραφῆς, ἐπιστολαὶ διάφοραι τοῦ Μαργουνίου, καὶ βίος αὐτοῦ, ἐξήγησις τοῦ Η'ρακλείας Νικήτα εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους, Ε'ρωτήσεις 12. τοῦ Καρδιναλίου τῆς Λορέννας, καὶ ἀποκρίσεις πρὸς ταῦτα Ε'λλήνων κατὰ τῶν νεοτερισάντων, τὸ περὶ μετανοίας βιβλίον τοῦ Μαλαξοῦ, ἐπιστολαὶ Διονυσίου τοῦ Κατηλιάνου καὶ ἄλλων πρὸς Μαργούνιον, ἐπιστολαὶ Α'ντωνίου τοῦ ἐπάρχου καὶ Α'ρσενίου Μονεμβασίας, περιγραφὴ τοῦ Α''θωνος, βίος Γερεμίου Β'. Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου, ἐπιστολαὶ Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας, Γαβριὴλ Σευήρου καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν καὶ ἄλλα πολλά. Ι''δε Νεαρ. Φλωρ. Τ. ΙΗ'. ΙΘ'. καὶ Κ'.

Γ'άκωβος Βεττάτζης.

§. 28. Γ'άκωβος Βεττάτζης ἐκ Πράτου, σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, ἔγραψε περὶ ὀρθῆς Γ'νδικτιῶνος τοῦ Πάσχα. Περὶ ἀνάγκης διορθώσασθαι τὰς ἐπάκτας ἢ διὰ τοῦ νέου Καλενδαρίου, καὶ περὶ Χριστοῦ τοῦ ἑορτάζοντος τὸ τελευταῖον αὐτοῦ Πάσχα μὲ τοὺς Γ'ουδαίους, καὶ περὶ τοῦ ἀληθοῦς ἔτους τῆς σαρκώσεως καὶ παθῶν. Ι''δε ἱστορ. πεπαιδ. Γταλ. Τ. ΙΔ'. βιβλ. Β'. κεφ. ς'. παραγ. Β'. σελ. 359. ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς τῶν πεπαιδευμένων τῆς Γταλίας ἱστορίαν Τ. ς'. μέρ. ς'. σελ. 35. τὸν Ματζυκέλην Τ. Β'. μέρ. Β'. σελ. 1088.

Α'νδρέας Α'νδρεάτζης

§. 29. Α'νδρέας Γερώνυμος Α'νδρεάτζης Γταλὸς ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Ι'ησουϊτῶν, θεολόγος καὶ φιλόσοφος ἄριστος, ἔγραψε περὶ πίστεως, ἐλπίδος, καὶ ἀγάπης, περὶ μετανοίας καὶ ἄλλα. Ι''δε. τὸν Ματζυκέλην Τ. Α'. μέρ. Β'. σελ. 722. καὶ Νεαρ. Γραμματ. τῆς Γταλίας.

Α'λοΰσιος Α'νδρέτζης.

§. 30. Α'λοΰσιος Α'νδρέτζης Κύπριος, ἐξ εὐγενῶν γονέων, ὅτις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς Γταλίαν ἐλθὼν, ἐποτίσθη ἀπὸ τὰ δογματα τῆς Λατινικῆς Ε'κκλησίας καὶ ἔγινε Λατίνος, μάλιστα ἵνα φανῇ καθολικώτερος, ἔγραψεν εἰς ἀναίρεσιν τῶν κατὰ Λατίνων γραφθέντων παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Δοσιθέου εἰς Λατινικὴν καὶ Ε'λληνικὴν διάλεκτον ταῦτα, παλαιὰ Ε'λλας περὶ τοῦ Ρ'ωμαϊκοῦ θρόνου καλῶς φρονοῦσα, ὁμόνοιαν Γραικῶν τε καὶ Λατίνων Πατέρων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Α'γίου Πνεύματος, καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. ἴδε τὸν Ματζυκ. Τ. Α' μέρ. Β' μετέφρασεν εἰς Ε'λληνικὴν διάλεκτον καί τινας ὁμιλίας τοῦ Παπα Κλήμεντος ΙΑ'.

§. 31.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 31. Λαῦρα Βάσα ἐκ Βονωνίας, γυνὴ περίφημος ἐν σοφίᾳ καὶ μαθήσει, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς, καὶ φιλόσοφος ηχὶ ποταπή· φιλοσοφίας διδάσκαλος χρηματίσασα ἐν τῇ Α'καδημίᾳ τῆς Βονωνίας, ἴδε Ματζυκ. Τ. Β' μέρ. Α'. σελ. 528. τὸν Βρύχερον ἐν τῇ Πινακοθήκῃ δεκάδ Δ'. καὶ τὴν Ι'ταλικὴν βιβλιοθ. Τ. ις' σελ. 814. Λαῦρα Βάσα.

§. 32. Μαρία Γαετάνα Α'γνῆσι ἐκ Μεδιολάνων γυνὴ περιβόητος ἐν σοφίᾳ καὶ μαθήσει, τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι'ταλικῆς, Γαλλικῆς, καὶ Γερμανικῆς διαλέκτω ἔμπειρος, ἐν τῇ μαθηματικῇ ἀδενὸς δευτέρα, τόσον ὥςε ἐδιδάσκαλος ἐχρημάτισε τῆς Μαθηματικῆς ἐν τῇ Α'καδημίᾳ τῆς Βονωνίας· ἔγραψε καὶ πολλὰ βιβλία Μαθηματικῆς, ὅρα περὶ αὐτῆς τὸν Ματζυκέλλην Τ. Α'. Μέρ. Α'. σελ. 198. Μαρία Γαετάνα Α'γνῆσι.

§. 33. Α'υγουστῖνος Καλιμέτ ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, ἔγραψεν ὑπομνήματα εἰς τὴν Α'γίαν Γραφὴν, λογοτριβάς, χρονολογίαν, καὶ ὑπομνήματα τῆς ἱερᾶς ἀρχαιότητος. Α'υγουστῖνος Καλμέτ.

§. 34. Γυΐδος Γράνδις ἀββᾶς· ἐκ τῶ τάγματος τῶν Καμμαλδυλένσων, μαθηματικὸς περιβόητος, θεολόγος, καὶ ἱστορικὸς ἔμπειρος, ἴδε τὸν Βέρτιον, καὶ τὸν Φεβρώνιον δεκ. Ε'. Γυΐδος Γράνδις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Περὶ Α'ρδεΐνε Βερβερίε τῶν νέων Πελαγιανῶν, καὶ ἑτέρων σφαλερὰ δοξαζόντων.

§. 1.

Α'ρδεΐνος ἐκ τῆς Ε'ταιρείας τῶ Γησῦ, ἀνὴρ, κατὰ τὴν περιγραφὴν ἑνὸς σοφῦ, παραδοξώτατος, ἀναιρέτης Α'ρχαιότητος, σοφῶς θερμαινόμενος, σκηπτικὸς, παιδίον ὡς πρὸς τὸ εὐκολόπιστον, νέος ὡς πρὸς τὴν τόλμην, καὶ γέρων ὡς πρὸς τὴν παραφροσύνην· ἐξέδοτο ὑπόμνημα εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, εἰς τὸ ὁποῖον πολλὰς σφαλερὰς ἢ αἱρετικὰς δόξας περιέχει· ἢ μετ' αὐτὸν Βερβερίος ἐκ τῆς αὐτῆς ἑταιρείας, ἐξέδωκεν εἰς Γαλλικὴν διαλεκτον ἱστορίαν τῶ Θεῦ, κατὰ πάντα ὅμοιον μὲ τὸν Α'ρδεῖον, διὸ εἰς ἓν θέλει ἀναφέρομεν καὶ τῶν δύω τὴν διδασκαλίαν· καὶ πρῶτον περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας. Α'ρδεΐνος. Βερβέριος.

Α'. Ο'τι ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἐκ ἀναγκαία· ὅτι πάντες οἱ πρὸ Χριστῦ ἐδικαιώθησαν διὰ τῆ φυσικῆ νόμη, καὶ ἐσώθησαν, ὅθεν ἡ Θρησκεία ὑρίζαται ηχὶ εἰς τὴν ἐν Χριστῶ πίστιν, ἀλλ' εἰς τὴν πίστιν ἐν ἑνὶ Θεῶ ποιητῇ, ἀνταποδότῃ, καὶ ἐκδικητῇ. Αὐτὴ ἡ φυσικὴ Θρησκεία ἔτι σώζεται ὡς πρὸς Αἱρέσεις αὐτῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰς μὴ κηρυχθέντας ἀρκετῶς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ δύναται ὁ καθ' εἷς νὰ ἐνηγκαλισθῇ ὁποίαν θέλει, τὴν φυσικὴν ἢ τὴν Χριστιανικήν. Η' Χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἔχει ἄλλο χρέος εἰμὴ νὰ φέρῃ μίαν τινὰ ἐντέλειαν. Αὐτὴ δίδει μίαν ἐξοχωτέραν δικαιοσύνην καὶ μίαν ἐντελεστέραν δόξαν εἰς τρόπον ὅτι ὁ ἐλάχιστος τῶν Χριστιανῶν εἶναι μείζων τῶν Πατριαρχῶν, τῦ Μωϋσέως τῶν Προφητῶν, καὶ αὐτῦ τῦ ἰδίυ Γωάννυ τῦ Βαπτιστῦ, μ' ὅλον ὁπῦ μεταξὺ τῶν ἐκ γυναικὸς γεννηθέντων ἐκ ἠγέρθη μείζων. Η' δὲ φυσικὴ θρησκεία, ἀρκεῖ εἰς τὴν ἀληθινὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀληθινὴν μακαριότητα.

Β'. Περὶ ἐπιχειρημάτων τῆς ἀληθείας τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Πρῶτον, πῶς αἱ προφητεῖαι δὲν εἶναι ἐπιχειρήματα καὶ ἀποδείξεις τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἐπειδὴ οἱ Πατριάρχαι, ὁ Μωϋσῆς, καὶ οἱ Προφῆται μὴ γινώσκοντες τὸ μυστήριον τῆς Τριάδος, καὶ τῆς Ἐνσαρκώσεως δὲν ἐδύνοντο νὰ προφητεύσωσι τὸν Μεσίαν ὡς, ἀΐδιον Υἱὸν τῦ Θεῦ ἐρχόμενον σῶσαι γένος ἀνθρώπων, καὶ ὅσα ἐν τῇ Γραφῇ περιέχονται ὁπῦ φαίνονται ὡς νὰ ἐπροφήτευαν τὴν Σύλληψιν, τὴν Γέννησιν, τὴν ζωὴν, τὸν Θάνατον, τὴν Ἀνάστασιν, τὴν Ἀνάληψιν τῦ Χριστῦ, ἔχωσιν ἕτερον νόημα· Δεύτερον ὅτι τὰ τῦ Ἰησῦ Χριστῦ θαύματα δὲν ἀποδείχνυσι τὴν θεότητά τυ, ἐπειδὴ τὰ ἐτέλεσεν ἐκ ἐξ ἰδίας αὐτῦ δυνάμεως, ἀλλὰ διὰ προσευχῆς, καὶ αἰτήσεως, καὶ κατ' αὐτὸ μόνον τὸ νόημα, λέγεται ὁ Ἰησῦς Χριστὸς θαυματοποιός. Τρίτον ὅτι ἡ Ἀνάστασις δὲν εἶναι θεμέλιον βέβαιον τῆς Θρησκείας μας, ἐπειδὴ οἱ Ἀπόστολοι ἀβεβαίως ἐπίστευαν ἀβεβαίως τῷ Πέτρῳ, ὅστις δὲν ἦτον μάρτυς αὐτόπτης. Τέταρτον ὅλα τὰ χαρίσματα τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν πρώτων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὡς, λόγος σοφίας, χάρις ἰάσεων, τέλεσις θαυμάτων, διάκρισις πνευμάτων, γένη γλωσσῶν, ἔκθεσις διδασκαλιῶν δὲν ἦσαν διὰ τῆς ἐνεργείας τῦ Ἁγίυ Πνεύματος, ἀλλὰ κατὰ φυσικὴν τάξιν· γένη γλωσσῶν πάρ. χάρ. ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ ἐπιμέλεια εἰς τὸ νὰ μάθωσι τὰ Ἑβραϊκὰ Γράμματα. Προφητεία δὲ ἄλλο δὲν εἶναι, εἰμὴ μία τετορνευμένη ὁμιλία πρὸς τὸν λαὸν, ἢ αἶνοι τῷ κυρίῳ ἀδόμενοι. Πέμπτον ὅτι οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐδίδαξαν τὰ ἔθνη, διατὶ ἔτε εὐγῆκαν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην, ἀλλὰ μόνον ὁ Παῦλος, χωρὶς τὴν εἴδησιν τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον, ὅθεν φαίνεται (κατ' αὐτὲς) πῶς ὁ Παῦλος ἐδίδαξεν ἐδικήν τυ θρησκείαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν τῶν Ἀποστόλων. Ε'κτον, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ὑπέφεραν τόσα κακὰ καὶ θλίψεις ὁπῦ ὑπέφεραν, διατὶ ἐσταύρωσαν τὸν Υἱὸν τῦ Θεῦ, ἀλλὰ διατὶ ξεμακρύνοντες ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ἐδάλευσαν ξένοις θεοῖς.

Γ'. Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς Ἐκκλησίας. Ο'τι ἡ Ἐκκλησία, μία Ἁγία, Καθολικὴ, καὶ Ἀποστολικὴ, ἐπειδὴ μὲ μόνον τὸν φυσικὸν νόμον σώζεται ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὁποιανδήποτε κοινωνίαν εὑρίσκεται, ἢ αἱρετικὴν, ἢ σχισματικὴν, Μωαμεθικὴν, ἢ εἰδωλολατρείαν. Δὲν εἶναι Ἀποστολικὴ διατὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἠθέλησε νὰ συζυγῇ ἡ τῶν Ἐθνῶν Ἐκκλησία, εἰμὴ μετὰ

τὰ τὸ πλήρωμα τῆς ἐξολοθρεύσεως τῆς πόλεως Γ'ερυσαλήμ, καὶ οἱ Α'πόστολοι, κατ' αὐτὰς, ἦσαν τότε ἀποθαμένοι· ὅθεν δὲν ἐδύνοντο νὰ συζήσωσι τὴν τῶν Ε'θνῶν Ε'κκλησίαν.

Δ'. Περὶ Κανόνος Πίστεως. Ο'τι ἀπὸ τὴν Γραφὴν δὲν ἔχομεν ἰσχυρὰν ἀπόδειξιν τῶν μυστηρίων καὶ τῶν δογμάτων μας. Μεταξὺ τῶν ἀναριθμήτων, λέγει ὁ Βερβεριος, ὁπῶ ἐδιδάχθημεν ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν, καὶ πιστεύομεν, ἀπανίως γίνεται μνήμη τῆς διδαχῆς τῦ Χριστῦ πρὸς τὸν λαὸν παρρησία, ἡ αὐτὴ ὄχι βέβαια φανερὰ, ἢ τετελειωμένη, ἀλλὰ περιπλεγμένη καὶ ὑπόκρυφη, ἀχὶ ἐκ διαταγῆς, ἄποτε, εἰμὴ ἐκ περιστάσεως, βραχεῖα, καὶ σχεδὸν κλέπτικη ἔκθεσις. Ο' δὲ Α'ρμίνος λέγει, ὅτι τὸ πρωτότυπον κείμενον τῆς Γραφῆς νὰ εἶναι νόθον, καὶ πρὸς τὸν ἔνατον, ἢ ἑνδέκατον αἰῶνα πλασόν· ὁμοίως καὶ τῶν Πατέρων καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων οἱ κανόνες, πλασοὶ καὶ νενοθευμένοι νὰ εἶναι.

Ε'. Περὶ Τριάδος. Ο'τι τὸ Μυστήριον τῆς Α'γίας Τριάδος καὶ τῆς ἐνσαρκώσεως, νὰ μὴν ἀπεκαλύφθη ἢ νὰ εἶναι γνωστὸν εἰς τινὰ, τῶν πρὸ Χριστῦ. Ἐν τῷ Θεῷ ἕν μόνον Πρόσωπον ὑπάρχει, ὅπερ τότε πρῶτον Πατὴρ ἦν, ὅτε ἐποίησε τὸν Υ'ἱὸν ἐν χρόνῳ· πλάσας δὲ καὶ ἑνώσας ἑαυτῷ τὴν ἀνθρωπότητα τῦ Γ'ησῦ Χριστῦ, δὲν εἶναι ἀΐδιος ἡ Γέννησις, οὐκ ἀΐδιος ὁ Υ'ἱὸς τῦ Θεῦ, ἀλλὰ μόνον υἱὸς ποιηθεὶς ἐν χρόνῳ, καὶ αὐτὸς ὁ Υ'ἱὸς εἶναι ἡ ἀνθρωπότης τῦ Χριστῦ· εἰς τὸ ὁποῖον μόνον ἀνήκει ἰδίως, καὶ κατ' εὐθείαν ἡ κλῆσις Υ'ἱὸς Θεῦ. Σὺν τῷ Εὐνομίῳ λέγουσιν, ἀδύνατον ὁ Πατὴρ λαλῆσαι τῷ Υ'ἱῷ· σὺν τῷ Α'ρείῳ, ἕτερον Λόγος, καὶ ἕτερον Υ'ἱὸς Θεῦ. Α'λλο δὲν εἶναι ὁ Λόγος εἰμὴ ἀπόφασις ἀπ' αἰῶνος εἰς τὸν Θεῖον Νοῦν λιφθεῖσα, προάγειν ἀνθρωπότητα τινὰ, εἴτε ἄνθρωπον εἰς τὸ υἱοθετῆσαι αὐτόν. Α'λλο δὲν εἶναι τὸ Α'γιον Πνεῦμα εἰμὴ ἀρετὴ καὶ ἰσχὺς Θεία, ἢ πνευματικὰ χαρίσματα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς δίδει τοῖς ἀνθρώποις, ἢ Πνεῦμα κτιστόν. Ο'ταν ἡ Γραφὴ ὁμιλεῖ περὶ τῦ Α'γίου Πνεύματος, ὡς πρόσωπον, λέγουσι, πῶς τροπικῶς ὁμιλεῖ καὶ διὰ προσωποποιΐαν. Ο'θεν τὸ ῥητὸν, εἰς τὸ ὄνομα τῦ Πατρὸς καὶ τῦ Υ'ἱῦ καὶ τῦ Α'γίου Πνεύματος, ἤτως ἐννοεῖται κατ' αὐτὰς „ εἰς τὸ ὄνομα ἑνὸς ἀληθινῦ Θεῦ, κατὰ τὴν ἑνότητα τῆς φύσεως θεωρου„ μένου, ὅσις ἐν χρόνῳ ἔγινε, Πατὴρ τῦ Γ'ησῦ Χριστῦ, καὶ τῆς ἀνθρωπότη„ τος τῦ Γ'ησῦ Χριστῦ, τὴν ὁποίαν μόνος ὁ ἀληθὴς Θεὸς, ἐποίησεν ἐν „ ἑαυτῷ Υ'ἱὸν ἐν χρόνῳ, καὶ τῦ Α'γίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ καὶ „ τὸ ὄνομά τυ τίθεται ὕστερον τῦ ὀνόματος τῆς ἀνθρωπότητος τῦ Χριστῦ, δὲν „ εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι εἰμὴ πνεῦμα κτιστόν.

ς'. Περὶ προπατορικῆς ἁμαρτίας. Α'. Ο'τι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη ἀθῶος, δὲν ἐξέπεσε, δὲν ἀνορθώθη, καὶ ἀνακαινίσθη· ὁ ἄνθρωπος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τῦ ποιητῦ (ἀγκαλὰ καὶ πλουτισμένος μὲ ὑπερφυσικὴν ἐκλίκησιν) ὑποκείμενος εἰς τὰς δυσχερείας μας καὶ ἀρρωστίας μας, εἰς τὴν ἀμάθειαν, ἐπιθυμίαν, πόνον, πάθη καὶ εἰς τὸν ἴδιον θάνατον. Α'ν δὲν ἡμάρτανεν, ἤθελε τὸν λυτρώσῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῦ φυσικῦ θανάτυ, καὶ ἀχα-

λήψεως ἔγινεν ἡ ἐπιθυμία τα. Γεννῶνται οἱ μετ' ἔπειτα ταλαιπωροι, ἀλλ' ὄχι δυςυχεῖς, διότι δυςυχὴς δὲν εἶναι τινὰς εἰμὴ ἐξ ἰδίων σφαλμάτων, καὶ ταλαίπωρος δύναται νὰ εἶναι, καὶ ξένος, ὡς ἀπόγονος τῦ Ἀδὰμ· καὶ τῦτο ἐςὶ πρωπατορικὴ ἁμαρτία. Ἂν εἴμεθα κακοὶ, τῦτο προέρχεται διατὶ εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν συνεισφέρομεν τὰς κακίας ὁπῦ ἐλάβαμεν εἰς τὴν μήτραν.

Β'. Δι' ἑνὸς ἀνθρώπα ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ ἤτως, εἰς πάντας ἀνθρώπες ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. Παῦλ. πρὸς Ρωμ. ε. 12. εἰς τὸ ῥητὸν αὐτὸ λέγυσι πῶς ὁ Παῦλος δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν, ὅτε διὰ ἐκεῖνον τὸν θάνατον τὸν κοινὸν, καὶ ἀναγκαῖον εἰς πᾶσαν φύσιν, ὅςις εἶναι μισθὸς τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ διὰ τὰς ἁμαρτίας τὰς νῦν, τῶν ὁποίων ἔννοχοι γίνονται οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸ παράδειγμα τῦ Ἀδὰμ, διὰ τὰς παραδόξες θανάτες, διὰ τὸν κατακλυσμὸν, διὰ τὴν πυρκαϊὰν τῶν Σοδόμων κτλ'. ὁπῦ ὁ θεὸς πέμπει εἰς ποινὴν τῶν ἀνομιῶν, καὶ εὐταξίαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ ῥητὸν τῦ Παύλα, πάντες ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθανοῦνται, δηλοῖ κατ' αὐτὰς ὄχι πῶς πάντες ἄνθρωποι ἀποθανοῦνται διότι ἥμαρτον ἐν τῷ Ἀδὰμ, ἀλλ' ἀποθνήσκυσι διατὶ ἥμαρτεν ὁ Ἀδὰμ.

Γ'. Ὅτι ὅλα τὰ κακὰ ὁπῦ πάσχει ὁ ἄνθρωπος, τῷ ὁποίῳ τέλος ὁ θάνατος παρὰ τῦ Ἀποςόλα λεγόμενα, ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, λέγυσι νὰ εἶναι ἑνωμένα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ φυσικῇ καταςάσει τῦ ἀνθρώπα.

Δ'. Ὅτι τὸ βάπτισμα δὲν εἶναι ἀναγκαῖον, εἰς ἄφεσιν τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἀπεράσωμεν ἀπὸ τὴν ὀλίγον τελείαν εἰς τὴν τελειοτέραν ζωὴν, εἶναι ἀναγκαῖον κατ' αὐτὰς, αὐτὸ τὸ Μυςήριον, ἵνα δεχθῶμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῦ Μεσσία, καὶ ὄχι ἵνα εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ὐρανῶν.

Ζ'. Περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως. Ὅτι ὁ Ἰησῦς Χριςὸς ὐκ ἐςὶ Θεὸς, Υἱὸς Θεῦ, παρὰ τῦ Πατρὸς ἀποςαλθεὶς, ἐπειδὴ ὁ Πατὴρ ἠ δύναται πέμπειν τὸν Υἱὸν ἐν Θείοις . . . . Ὅτι ὁ ἐν Χριςῷ Λόγος ἠ νομιςέος ὡς Θεὸς, ἢ ὡς δεύτερον πρόσωπον τῆς Τριάδος, ἀλλ' ὡς κενὴ βοὴ, καὶ απλῆν Ὄνομα Λόγα· ὁ δὲ Χριςὸς ὐκ ἔςι Λόγος ἢ Υἱὸς Θεῦ, διότι τριάτα προσωπικὴ ἰδιώματος ἡ κοινωνία ἀδύνατος ὑπάρχει. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπότης αὐτὴ τῦ Χριςῦ εἶναι πρόσωπον, καὶ δεύτερον τῶν Θείων προσώπων εἴτε Θεῖον πρόσωπον κατωτέρας καὶ ἀδετέρας τάξεως, ὡς γενάτατα μὲ τὸν θεὸν ἡνωμένον, ἢ τὸν θεὸν παρασαῖνον. Εἰς τρόπον ὅτι ὁ Χριςὸς εἶναι ἁπλῶς ἄνθρωπος, Λόγος ἀλλ' ὑςερημένος διαγνωςικῶν ἰδιωμάτων τῦ θείυ προσώπα καὶ τῶν ὐσιωδῶν ἰδιωμάτων Υἱῦ τῦ Θεῦ, ἀλλ' ὐχ ἀΐδιος, ἀλλ' ἐν χρόνῳ ποιηθεὶς Υἱός. Πρὶν τῦ πάθυς θεὸς ἦν, ἐν τῇ τριημέρῳ θανῇ ὐκ ἦν· μετὰ τὴν ἀνάςασιν πάλιν ἄρχισε νὰ εἶναι· δὲν ἔχει ἀπὸ τὸν θεὸν ἀΐδιον γέννησιν ἀλλὰ χρονικὴν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένα συλληφθεῖσαν, ὅτε ἡ Παρθένος Θεοτόκος, μὴ ὖσα ἀΐδιος δὲν ἐδύνετο νὰ κτίσῃ τὸν κόσμον, μᾶλιςα ὅτε νὰ ἐνεργήσῃ τὴν Ἐνσάρκωσίν τα· ὄνομα θεῦ φέρει,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φερει αλλα Θεὸς πλασὸς . . . . Πρὶν τῆς Ε'ισαρκωσεὼς τυ ὐκ ἦν ἐμὴ ἐπαγγελθεὶς, προωριθεὶς, ἵνα γένῃ Υ'ὶὸς Θεῦ. Ουκ ἔςιν ἄπειρος, Θείαι γνῶσιν ὐκ ἔχει, ἀλλὰ μίαν κάποιαν γνῶσιν πλασὴν ἐγκεχυμένην, καὶ τόσον περιορισμένην, ὥςε δὲν ἦτον γνωςὴ ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἡ ὥρα τῆς νέας κρίσεως καὶ ἐξολοθρευμῦ τῆς Ι'ερυσαλὴμ. Οὐκ ἔςιν ποιητὴς, ὐδὲν δι' αὐτῦ ἐγένετο, ἀλλ' ὁ κόσμος, καὶ οἱ αἰῶνες (ἢ κατ' αὐτὲς) ἡ Συναγωγὴ καὶ Α'ριςοκρατεία τῶν Ι'ουδαίων ἔγιναν δι' αὐτὸν, καὶ τῇ Θεωρίᾳ τυ. Ουκ ἔχει ἐξυσίαν ἐνεργεῖν ἀφ' ἑαυτῦ τὰ θαύματα, ἀλλὰ τὰ ἀπολαμβάνει παρὰ Θεῦ μὲ τὴν προσευχὴν· δὲν ἁγιάζει τὰς ψυχὰς ἰδίᾳ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ μόνον χαρὶν τῶν ἀξιῶν τυ, καὶ τέλος ὁ Χριςὸς δὲν ἔχει Θείαν ἐνέργειαν, διὸ ὅτι Θείαν ἐξυσίαν· εἶναι ἁπλῶς ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Ι'ησῆς Χριςὸς δὲν εἶναι ἡ αἰώνιος ζωὴ κατὰ τῦτο τὸ νόημα· ὅτι μᾶς ἔδειξε τὴν ὁδὸν τὴν φέρυσαν ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν. Ο'τι ὁ Λόγος κυρίως ἐςὶν ἴσος τῷ Πατρὶ, ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἐσμεν, τὸ λέγει μόνον διὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Θελήσεως ὁπῦ εἶναι μεταξὺ τῦ Πατρός τυ καὶ τῦ ἑαυτῦ, καὶ ὅταν λέγει τοῖς Α'ποςόλοις τυ, ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμῦ (καὶ τῦτο δηλοῖ) ὅταν τὸ διεργητικὸν, καὶ διδάσκον Πνεῦμα, ὃ ὑμῖν πέμψω ἔλθῃ, λέγω, τὸ διδάσκον πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, δῶρον ἐκλεκτὸν ὃ ἐκπορεύεται ἠθικῶς παρ' ἐμῦ, ὡς ἄνθρωπος, καὶ φυσικῶς ἀπὸ τὸν Πατέρα μυ, θέλει μαρτυρήσει περὶ ἐμῦ· ἐκπορεύεται ἐκ τῦ Πατρὸς, ὡς ὁ Α'γιος Γ'άκωβος λέγει, ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθεν ἐςὶ καταβαῖνον, ἐκ τῦ Πατρὸς τῶν φώτων.

Η'. Περὶ ἀπολυτρώσεως Διδάσκυσι πρῶτον ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις εἰς ὐδὲν ὠφελεῖ, διότι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ σωθῶσι διὰ τῦ φυσικῦ νόμυ χωρὶς τῆς ἐν Χ'ριςῷ πίςεως. Β'. Ουτε ὠφελεῖ, διότι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς θρησκείας δὲν εἶναι νὰ κάμῃ δικαίυς τὲς ἀνθρώπυς, ἀλλὰ μόνον νὰ συςήσῃ μίαν τελειοτέραν, ἀξιωτέραν τῷ Θεῷ, καὶ ευγενεςέραν λατρείαν, προσθέττων εἰς τὴν φυσικὴν θρησκείαν, τὴν πίςιν τῶν ἀποκαλυφθέντων ἀληθειῶν, χωρὶς καμμίαν ἀνάγκην, ἀλλὰ μόνον διὰ μεγαλοπρέπειαν τῆς λατρείας, καὶ τῶν θείων ἔργων τελειότητα. Γ'. Ο'τι δὲν ἀπέθανεν ὁ Χριςὸς διὰ τὲς πρὸ αὐτῦ ζήσαντας, ἀλλ' ἵνα βοηθήσῃ τὲς μετ' αὐτὸν ἐρχομένυς, ἵνα σωθῶσι. Δ'. Ο'τι τὸ Ρ'ητὸν, ὁ Χριςὸς δηλαδὴ, ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξυσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ θριαμβεύσας αὐτὲς ἐν αὐτῷ (Κολασ. 2. 15.) ὃ δηλοῖ ὅτι ἐνίκησε τὴν δύναμιν τῦ Διαβόλυ, ἀλλὰ τὰς κοσμικὰς συναγωγὰς, καὶ ἡγεμονίας τῶν ἐθνικῶν, τῶν ὁποίων ὁ Χριςὸς ἁρπάσας τὴν ἐξυσίαν, ἐνέδυσεν ἑαυτόν.

Θ'. Περὶ χάριτος, καρπῦ τῆς ἀπολυτρώσεως. Α'. Ο'τι ὐκ ἔχομεν χρείαν τῆς χάριτος, σώζεται γὰρ ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐσώζετο καὶ οἱ πρὸ Χριςῦ ἄνευ τῆς βοηθείας τῦ Μεσίτυ, μόνον διὰ τῦ φυσικῦ νόμυ, ἤτοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν φύσιν τῆς θρησκείας, διδάσεως, πίςεως, ἐλπίδος, ἀγάπης, πευ-

πνεύματος, εἰς τὰ ὁποῖα περιέχονται πᾶσαι αἱ ἀρεταί. Β'. Διδάσκουσι μὲ τὸν Πελάγιον, ὅτι ἡ χάρις ὑφίσταται μόναν εἰς τὴν διδασκαλίαν, καὶ παραδείγματα, εἰς τὴν θεωρίαν τῶν θαυμάτων, εἰς τὰς διδαχὰς, εἰς τὰς τῦ Θεῦ νομοθεσίας, εἰς τὸ ἐπιλάμπον φῶς, εἰς τὰς νόας, εἰς τὰς ἐσωτερικὰς κινήσεις, τὰς εἰς τὸ ἀγαθὸν προτρυνέσας, καὶ προσκαλέσας. Γ'. Ὅτι ἡ χάρις ἂν ἐνεργεῖ, ἔτε ἰσχύει εἰς τὸν ἄνθρωπον, μάλιστα παίγνιον τῦ αὐτεξουσίε πᾶσα χάρις ἐστίν. Οὔτε ἀρκετὰ δυνατὸς ὁ θεός ἐστιν ἵνα κινήσῃ τὰς θελήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἵνα φέρῃ τὸ αὐτεξούσιον νὰ ἀγαπήσῃ ὅ, τι θέλει, χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίξῃ. Οὐδὲ μίαν ὁδὸν δίδει ἡ σοφία τῦ θεῦ εἰς τὸ νὰ σώσῃ ἐκείνες, οἵτινες ἀγκαλὰ ἰσχυρῶς βοηθήμενος, προτιμῶσι τὴν ἀπώλειάν τες. Μ' ὅλον ὁπῦ ὁ Θεὸς ἐμεταχειρίσθη κάθε σπυδὴν, ἵνα φέρῃ τὸν Φαραὼ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας, πάντοτε ὁ Φαραὼ ἐσκλήρυνε τὴν καρδίαν τε κατὰ τῦ θεῦ, τῦ εἰς μάτην ἀγωνιζομένε, τὸν Γ'ιδὰν ἀφῆκεν ὁ Γ'ησῦς, ἀφ' ὃ ματαίως ἐδοκίμασε νὰ τὸν σύρῃ πρὸς ἑαυτόν. Δ'. Οὐδεμία χάρις δίδεται ἀμισθί· ἐπειδὴ κατ' αὐτὲς, χάρις ἄνευ ἀξίας δὲν δίδεται. Ὅθεν ἐὰν ὁ θεὸς προϊδῇ εἰς τινὰ, τὰς ἀξίας τε, τότε χρεωσεῖ τὴν χάριν νὰ τὴν δώσῃ, καὶ δὲν εἶναι πλέον ἄμισθος.

Ι'. Περὶ Η'θικῆς. Συμπαθέντες τὰς ἐξ ἀγνοίας ἁμαρτίας λύουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ κάθε δεσμὸν νόμε· κατ' αὐτὲς δὲν εἶναι ἄλλη ἁμαρτία εἰμὴ ἡ κατὰ τῆς συνειδήσεως γινομένη, ἄλλη ἀρετὴ δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἡ παρὰ τῆς συνειδήσεως δεδοκιμασμένη, εἶναι ἢ δὲν εἶναι διωρισμένη κατὰ τὸν νόμον . . . . . τὸ ψεῦδος δὲν εἶναι ἁμαρτία, ὁσάκις ὁ ἀπατώμενος δύναται νὰ ὑποπτεύσῃ τὸν ἀπατῶντα.

Κατάκρισις αὐτῆς τῆς αἱρέσεως

§. 3. Η' τοιαύτη διδασκαλία τῶν δύω Γ'ησυϊτῶν Α'ρδυΐνε καὶ Βερρυερὶε κατεκρίθη τῷ 1759. 1762. ἀπὸ τὲς Θεολόγες τῦ Παρισίε καὶ πολλὲς Ε'πισκόπες τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τὸν Α'ρχιεπίσκοπον Βιέννης Μιγάτζην, ὅσις εἰς τὴν ποιμαντικήν τε διδασκαλίαν ὀνομάζει τὸ βιβλίον τῦ Βερρυερὶε, ἔργον ἀσεβὲς, καὶ παγκάκιστον. Προσέτι ἀπὸ τὴν ἐν Οὐλτραγέκτῳ συναθροισθεῖσαν σύνοδον τῷ 1763. ὡς κατωτέρω ῥηθέσεται. Γ'δε τὸν Μορέρι Λεξ. ἱστορ. καὶ τὸν Δυπίνην Τ. ΙΘ' σελ. 104.

Πιχώνιος

§. 4. Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα Γ'ησυΐτης ἕτερος Πιχώνιος, βιβλίον ἐξέδωκεν ἐπιγραφόμενον. Πνεῦμα τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ καὶ τῆς Ε'κκλησίας, ἐν ᾧ ἐδίδαξε πολλὰ σφαλερὰ περὶ τῆς μετανοίας καὶ μεταλήψεως καὶ πρῶτον.

Α'. Η' Μετάληψις διαταχθεῖσα ὡς ἀλάνθαστος προσάρμοσις τῶν ἀξιοτήτων τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ ἐπὶ σαυρῦ, μη βάλλῃς ἔμποδον μὲ καμμίαν θανάσιμον ἁμαρτίαν. Αὐτὸ τὸ μυςήριον ἐξ ἰδίας τε ἰσχύος θέλει ἐνεργήσει μίαν χάριν τροπαιοῦχον κατὰ τῶν ἀτάκτων ἐπιθυμιῶν.

Θεόφιλος. Ἆρα ἐστὶν ὡς τὸ βάπτισμα ὁπῦ ἐνεργεῖ εἰς τὰ νήπια, καὶ δίδει αὐτῆς τὴν χάριν, ἄνευ ἑτέρας προετοιμασίας ἀπὸ μέρος τε.

Διδάσκ. Ναί.

Β'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Βλέπομεν ἐμπράκτως πολλὲς μυασμένες ἀπο διάφορα καὶ βαρέα πάθη μὲ τὴν συχνὴν μετάληψιν τόσον ἂν ἔτρεψαν πρὸς τὸν Κύριον, ἢ ἂν καὶ δὲν ἐφάνησαν ποτὲ ἢ ὀλίγον νὰ ἁμαρτήσωσιν ἐπὶ ζωῆς των.

Γ'. Η' Ἐκκλησία ἀείποτε ἐπίστευε καὶ ἔτι πιστεύει ὅτι μὲ τὴν συχνὴν ἀποδοχὴν τῶν ἁμαρτωλῶν, ἤγουν μὲ τὴν συχνὴν συγχώρησιν τῶν ἀνομιῶν τους, θέλει διορθωθῶσιν ἀπὸ τὰ πταίσματά τους, καὶ θέλει ἁγιαθῶσι.

Δ'. Θεόφ. Ἄρα ἐ πρεπωδέτερον καὶ ἁρμοδιότερον νὰ προσμένῃ τινὰς ἕως νὰ τερεωθῇ εἰς τὸ ἀγαθὸν, καὶ νὰ μὴν ἁμαρτάνῃ πλέον θανασίμως, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ὅλας τὰς ἀρετὰς πρὶν τῆς κοινωνίας, πάρεξ νὰ μεταλαμβάνῃ ὢν ἔτι ἀθενὴς, ἄρρωστος, καὶ ὑποκείμενος νὰ ξαναπέσῃ;

Ε'. Διδάσκ. Τοῦτο εἶναι ὡς νὰ ἔλεγες, δὲν πρέπει καλήτερα νὰ ἀφήσῃ τινὰς χωρὶς τροφὴν ἕνα ἄρρωστον, ὅταν ἠγέρθη τῆς κλίνης, καὶ ἀναλαμβάνει. Θέλεις λοιπὸν νὰ διορθώσῃς ἕνα ἁμαρτωλὸν, καὶ μετὰ τὴν μετάνοιάν τε νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν χάριν καὶ ἀρετὴν, κάμε τον νὰ μεταλάβῃ συχνά.

ς'. Η' συχνὴ μετάληψις (τρὶς τῆς ἑβδομάδος παρ. χάρ.) τερεώνει εἰς τὸ ἀγαθὸν τοὺς ἁμαρτωλοὺς, βεβυθισμένους εἰς πᾶν εἶδος ἁμαρτίας.

Ζ'. Οἱ περισότεροι τῶν ἁμαρτωλῶν μνέσκουσιν εἰς τὰ πταίσματά τους, ἐξ αἰτίας μιᾶς ἀνοήτε ἀπελπισίας, ὅτι ἐ δύνονται νὰ γίνουν ἅγιοι. Φαντάζωνται πῶς ἀδύνατον εἶναι δι' αὐτὲς ἡ ἁγιότης, καὶ ἀπατῶνται, αὐτὸ τὸ σεβάσμιον μυςήριον ἤθελε τὲς δώσῃ μίαν ὑπερτάτην δύναμιν καὶ μίαν τελείαν εὐκολίαν πρὸς διόρθωσιν, ἂν ἑτοιμάζωντο νὰ τὸ δεχθῶσι.

Η'. Η' συνεχὴς μετάληψις εἶναι τὸ μέσον, καὶ τὸ ἰσχυρώτερον, καὶ βραδύτερον τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἁγιάσεως, καὶ ὁ δυνατώτερος χαλινὸς τῶν πλημμελημάτων καὶ πονηρᾶς ἕξεως.

Θ'. Εὐθὺς ὁπὸ ὁ Θεὸς εἶναι μέσα εἰς τὴν καρδίαν σε (διὰ τῆς μεταλήψεως) θέλει καταλάβει τὴν φιλαυτίαν, καὶ θέλει ἐξολοθρεύσῃ τὸ βασίλειόν της, πληγώνωντάς την εἰς κάθε μετάληψιν.

Ι'. Η' μόνη ἀναγκαία καὶ ἄφευκτος διάθεσις ἵνα μεταλάβῃ τις ἀξίως τοῦ Γ'ησοῦ Χριςοῦ, εἶναι ἡ ἐξαίρεσις ἀπὸ κάθε θανάσιμον ἁμάρτημα . . . . Αὐτὴ εἶναι μία ὀρθόδοξος ἀλήθεια.

ΙΑ'. Θεόφιλ. Ὁ' ἅγιος Φραγκίσκος Σάλες διατάζει ὅτι ἵνα μεταλάβῃ τινὰς συχνὰ, μάλιςα κάθε ὀκτὼ ἡμέρας, πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε θανάσιμον ἁμαρτίαν, καὶ προσέτι ἀπὸ κάθε ἕφεσιν εἰς ἀφαίσιμον ἁμαρτίαν.

Διδάσκ. Ο' Γ'ησοῦς Χριςὸς, ὅτε ἡ Ἐκκλησία μὴ διατάττουσα τοῦτο, αὐτὸ ὁ ἅγιος δὲν τὸ ἐδιώρισε . . . . ἀλλὰ τὸ συμβουλεύει . . αὐτὴ ἡ ἕφεσις εἶναι μία θέλησις ἀποφασισμένη νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὰ πταίσματά της.

Θεοφ. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι τινὰς ἁγιώτερος ἵνα μεταλάβῃ συχνὰ, μαλιςα καθ' ἡμέραν, πάρεξ νὰ μεταλάβῃ μίαν φοράν.

Δι-

Διδάσκ. Καὶ διὰ τὸ ἕνα καὶ διὰ τὸ ἄλλο, πρέπει να εἶναι τινας εἰς κατάσασιν τῆς χάριτος. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἴδια προσαχθεῖσα ἁγιότης, ἀλλὰ διὰ τὴν συμβουλευθεῖσαν ἀξιότητα, πρέπει τινὰς νὰ κάμνῃ νὰ αὐξάνῃ.

ΙΒ'. Α"ς μὴν ἐλπίζομεν διὰ τὰς περισσοτέρας Χριστιανάς· ἠθικῶς ὁμιλῶντας δὲν εἶναι ἄλλο μέσον σωτηρίας εἰμὴ ἡ συχνὴ, καὶ συχνοτάτη μετάληψις.

ΙΓ' Νὰ διδάσκῃ τινὰς, καὶ νὰ κάμνῃ νὰ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν ἡ συχνὴ μετάληψις, εἶναι τ' αὐτὸν, ὡς νὰ διδάσκῃ, καὶ νὰ βάνῃ εἰς πρᾶξιν ὅλην τὴν θρησκείαν· ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ποιμένες, δὲν ἔμεθεν εἰμὴ διὰ να λειτουργῶμεν τὰ μυςήρια.

ΙΔ'. Εἶναι λοιπὸν προσαγμένη (ἡ συχνὴ μετάληψις) ὡς μέσον ἠθικῶς ἀναγκαῖον εἰς τὴν σωτηρίαν, ὡς τὸ ἐνεργητικώτερον μέσον διὰ τὴν σωτηρίαν.

ΙΕ'. Πρὶν μεταλάβῃς καθ' ἡμέραν, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς συμβουλεύει ὁ ἅγιος Παῦλος, ἐξέταξαι ἂν εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ θανασιμον ἁμάρτημα . . . καὶ ἂν δὲν εισαι, καθάρυνα ἑαυτὸν τάχιον διὰ τῆς ἐξομολογήσεως, ἵνα μὴ λείπῃς απο την καθημερινὴν κοινωνίαν.

Ις'. Θεορ. Διωρίζεις διὰ ὅλες μίαν ἁγιότητα κατ' ἐντολὴν, μίαν ἁγιότητα τὴν ὁποίαν πάντες δύνονται νὰ την ἔχῃ, διοτι τίς ἤθελε να μεταλάβῃ μισῶν τὸν Θεόν;

Κατάκρισις τῆς αἱρέσεως.

§. 5. Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατέκρινεν ἡ ἐν Οὐλτραγέκτῳ Σύνοδος, ἀπὸ τας ὁποίας φαίνεται ὁ Πιχώνιος διδάσκει πῶς τὸ μυςήριον τῆς μετανοίας νὰ μὴ χρειάζηται εἰμὴ μίαν ἁπλῆν ἐξομολόγησιν τῶν πλημμελημάτων, χωρὶς ἐπανόρθωσιν τὴν ἠθῶν, χωρὶς ἐλπίδα ἐπανορθώσεως, χωρὶς εἰλικρινῆ καὶ ἐγκάρδιον ἐπιστροφὴν, χωρὶς πρόβλημα καὶ ἀρχὴν νέας ζωῆς. Η' ἄφασις τῶν ἁμαρτιῶν ὑφίσταται πᾶσα εἰς μίαν τινα καθ' ἕξιν καὶ ἄκαρπον διάθεσιν· ἥτις μόνον τὸ μῖσος τᾶ θεᾶ ἐξαιρεῖ, καὶ ὄχι τὴν ἐν καρδίᾳ βασιλεύουσαν φιλαυτίαν, ἥτις μ' ὅλον ὅπ᾽ τὴς ψευδῶς δικαιωθέντας κρημνίζει ἐν παντὶ εἴδει ἀνομίας, καὶ δὲν ὑποφέρει νὰ σερεωθῶσιν εἰς τὸ ἀγαθον, τὰς ἐμποδίζει ὁμως νὰ πλησιάσωσι πάλιν εἰς τὴν μετάληψιν. Αυτὴ ἡ ψευδὴς ἁγιότης μόνη φαίνεται ἀναγκαία εἰς τὸν Πιχώνιον, ἵνα πάντες οἱ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν παρα τᾶ ἱερέως λαμβάνοντες, μεταλαβωσιν ἀξίως τῆς ἱερᾶς ευχαριςείας, ᾗ τὸ χειρότερον δὲν ζητεῖ περισσότερον διὰ νὰ μεταλαβῃ τινας ὄχι μόνον ἅπαξ, ἀλλὰ συχνὰ, καὶ καθ' ἡμέραν· διὸ προσκαλεῖ εἰς αὐτὴν τὴν συχνὴν, καὶ καθημερήσιον μετάληψιν πάντας τὰς Χριστιανὰς, μαλλον δὲ ὡς ἀπαραίτητον ἐντολὴν, νομίζει αὐτήν. Περὶ πλέον θέλει ὅτι ἐντολὴ τᾶ Χριςᾶ καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ μὴν ἀποβάλλεται τινὰς ἀπὸ τὴν καθημερήσιον μετάληψιν, ἂν καὶ ἔφεσιν ἔχει πρὸς ἀφαίσιμον ἁμαρτίαν. Καὶ ὅτι αυτὴ ἡ καθημερήσιος μετάληψις νὰ εἶναι τὸ μόνον μέσον τῆς σωτηρίας αρμόδιον εἰς τὴν ἀνθρώπινον ἀδένειαν, ως τελειωτέραν μετανοιαν, καὶ ὡς πᾶσαν θρησκείαν περιέχησαν.

§. 6.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 6 Αὐτὴ ἡ διδασκαλία, τὴν ὁποίαν πάσχει νὰ δείξῃ ὡς διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναθεματίζων καὶ παραδίδων τῷ Σατανᾷ, τὰς μὴ δεχομένας αὐτὴν, κατεδικάσθη παρὰ τῶν Ἀρχιεπισκόπων τῆς Ἁγαθυπόλεως, Παρισίων, Τερρώνης, Βεσαντζῶνος ἢ Ῥ'ὲην, παρὰ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀ'ξὲρρας, Σοεσσωνίας, Εὐρῶνος, καὶ Τερώνης, καὶ ἀπὸ μίαν συνέλευσιν 27. Ἐπισκόπων τῆς Γαλλίας. Γ'δε πλατύτερον Ἡμερολ. κοινὸν Τ. ΙΓ'. σελ. 164. τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐν Οὐλτραγιέκτῳ Συνόδου. κτλ'.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Περὶ τῆς Αἱρέσεως τῶ Μαλαγρίδα.

§. 1.

Δὲν ἐκατεδικάσθη ὁ Μαλαγρίδας, ὡς ἔννοχος κατὰ τῆς βασιλείας ὡς μερικοὶ ἔγραψαν, ἀλλὰ μόνον, ἐκαταδικάσθη ὡς φρενοβλαβὴς, διασπείρας ἀποκαλύψεις γελοιώδεις. Τὰ ἐγκλήματα τῆς αἱρέσεως, ψευδοπροφητείας καὶ ἀπάτης, διὰ τὰς ὁποίας κατεδικάσθη, εὑρίσκονται εἰς δύω βιβλία· τὸ ἓν Λατινιστὶ ἐγχειρίδιον περὶ βίου καὶ ἐξουσίας τῆ Ἀντιχρίστου, τὸ δὲ εἰς Πορτογεζικὴν διάλεκτον, ὁ βίος τῆς Ἁγίας Ἄννης συντεθεὶς διὰ βοηθείας τῆς μακαρίας Παρθένου Μαρίας καὶ τῆ Ἁγίου Υ'ιοῦ της.

§. 2. Εἰς τὸν βίον τῆς Ἁγίας Ἄννης λέγει. Ἡ Ἁγία Ἄννα ἡγιάσθη εἰς τὸν κόλπον τῆς Μητρός της, ὡς ἡ μακαριωτάτη Μαρία εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἁγίας Ἄννης, προνόμιον δοθὲν μόνον εἰς αὐτὰς τὰς δύω. Ὅταν ἡ Ἁγία Ἄννα ἔκλαιεν εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρός της, ἔκλαιαν τὰ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ ὅπῦ τὴν ἐσυνόδευαν. Ἡ Ἁγία Ἄννα εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρός της ἤκουσεν, ἐγνώρισεν, ἠγάπησεν, ἐθέλευσε τὸν Θεὸν, ὡς οἱ Ἄγγελοι ἐν Οὐρανῷ, διὰ νὰ μὴ ζηλεύσῃ κανένα τῶν τριῶν θείων προσώπων διὰ τὴν προτίμησίν της πρὸς ἓν αὐτῶν, ἔταξε πτωχείαν πρὸς τὸν ἀώνιον Πατέρα, ὑποταγὴν πρὸς τὸν ἀώνιον Υ'ιὸν, καὶ σωφροσύνην πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

§. 3. Ἡ Ἁγία Ἄννα ἦτον τὸ ἀθωότερον πλάσμα τῶν χειρῶν τῆ Θεῆ, καὶ εἶναι καθαρὸν ὡς ἡ ἡμέρα. Δὲν ἥμαρτεν ἐν τῷ Ἀδάμ· ἔλαβε δὲ ἄνδρα μόνον διὰ νὰ φυλαχθῇ πλέον σώφρων καὶ Παρθένος. Ὁ Γ'ησῦς Χριστὸς δὲν ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ λέξεις ἀρκετὰς διὰ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὰ χαρίσματά τα ὁπῦ ἔχυσεν εἰς αὐτήν. Ἕνας μόνος ἀνασεναγμὸς τῆς Ἁγίας Ἄννης, εἶχε τόσην ἰσχὺν, ὥςε νὰ ἀνάψῃ παραδόξως φλόγας εἰς τὴν καρδίαν τῆ ἰδίᾳ Θεῆ.

§. 4. Ἡ Ἁγία Ἄννα ὅταν ἐκατοικῆσεν εἰς Γ'ερουσαλὴμ, ἐσύςησεν ἕνα καταφύγιον διὰ 63. πόρνας, μία αὐτῶν Μάρθα λεγομένη, ἠγόραζεν ἰχθύας,

θύας, καὶ τὰς ἐπῶλωσε παλιν εἰς τὴν πόλιν. Μερικαὶ αὐτῶν ὑπανδρευοντο μόνον διὰ νὰ ὑπακούσωσι τῷ Θεῷ, ὁποὺ πρὸ αἰώνων εἶχε προωρίσῃ αὐτὰς τὰς μακαρίας Παρθένας εἰς ἀνωτέραν ἁγιότητα ἀπὸ ἐκείνην τῶν Ἀποστόλων, καὶ πάντων τῶν μαθητῶν τῦ Χριςῦ. Ὁ Ἅγιος Λίνος διάδοχος τῦ Ἁγίε Πέτρε, ἐγεννήϑη ἀπὸ μίαν αὐτῶν τῶν παρθένων, μία ἄλλη ὑπανδρεύϑη μὲ τὸν Νικόδημον, καὶ ἄλλη μὲ τὸν Ματθαῖον, καὶ μία ἄλλη μὲ τὸν Ἀριμαθείας Ἰωσήφ.

§. 5. Ὅτι ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος τὸν ὑπαγόρευσε τὴν κάτωθεν διδασκαλίαν. Αἱ ψυχαὶ ὁπῦ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς μίαν ἀποκεκαλυμένην τελειότητα, καὶ ὁπε περιορίζωνται εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν ἐντολῶν, δὲν πειραζονται ἀπὸ τὰς παθητικὰς μελέτας ὁπὲ ἐπιθυμῦσι νὰ ἀκώσι τὰ θεῖα Μυςήρια, καὶ πάντα τὰ κεκρυμμένα πράγματα ἀπὸ τῆς πλάσεως τῦ κόσμυ. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ μήτηρ τυ λαμβάνουσι τὸ φορτίον νὰ τὰς δοκιμάζωσι, καὶ τότε οἱ διάβολοι ἀναχωρῦσι δια πάντα ἀπὸ αὐτάς. Ὅμως δὲν εἶναι ἐλευθεραι ἀπὸ τὰς πλέον τρομερὰς ὁρμὰς, φοβίζονται ἀπὸ φοβερὰς ἐμφανήσεις τῶν διαβόλων, εἰκόνα ἀσελγεῖς ἀδιακόπως παρεισαίνονται εἰς τὸ πνεῦμα τες. Χιλίας παγίδας, ἄφευκτα σχεδὸν, τὰς ςένασι δια νὰ πέσωσιν εἰς αὐτάς· αὐτοὶ ὅμως οἱ πειράζοντες δὲν εἶναι ἀληθῶς διάβολοι, ἐξ ἐναντίας εἶναι Ἄγγελοι, καὶ Ἄγγελοι ὁπῦ ἐς τὸν Οὐρανὸν ἔχυσι τὸν πρῶτον τόπον, καὶ ἔχυσι διὰ μεγάλην τιμὴν τοιαύτην λειτεργίαν.

§. 6. Ὅτι ἡ Θεοτόκος εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρός της ἐπρόσφερε καθα- „ ρὰ αὐτὰ τὰ λόγια " Χαῖρε ἠγαπημένη μυ μῆτερ, εὗρες γὰρ χάριν πα- „ ρὰ τῷ Κυρίῳ, συνέλαβες καὶ τέξῃ θυγατέραν, καὶ ἔσα τὸ ὄνομα αὐ- „ τῆς Μαρία. Τὸ Πνεῦμα τῦ Θεῦ ἐπισκιάσει αὐτῇ, καὶ καλύψει αὐτὴν „ τῷ ἰσκίῳ αὐτῦ, καὶ συλλήψει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξ αὐτῆς τον υἱον τῦ Ὑψί- „ ςυ, τὸν λυτρωτὴν τῦ λαῦ αὐτῦ.

§. 7. Ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος, ἀκολυθεῖ λέγων, ἐκαταδέχϑη νὰ μὲ φανερωσῃ, ὅτι δι' αὐτὰ τὰ θαυμάσια λόγια, ἐώρτασεν εἰς τον παράδεισον ὀκτω ἡμέρας κατὰ συνέχειαν. Ὁ αὐτος λέγει ἀλλαχῦ μεθ' ὅρκυ, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν εἶπε νὰ μὴ δίσασῃ εἰς τὸ νὰ ὑψωσῃ τὴν Ἁγίαν Παρθένον ἕως εἰς ὑπερβολὴν, καὶ περαιτέρω, καὶ ὅτι χωρὶς φόβον δύναται νὰ τῆς ἀποδώσῃ ὅλα τὰ ἰδιώματα ὁπῦ χαρακτηρίζασι, τὸ ὑπέρτατον ὂν, καὶ τὴν θεότητά τε, ἐξαιρέτως τὸ ἄπειρον, τὸ αἰώνιον, τὸ ἀΐδιον καὶ τὸ παντοδύναμον.

§. 8. Λέγει προσέτι ὅτι τὸ σῶμα τῦ Χριςῦ ἐσχηματίϑη ἀπὸ μίαν ῥανίδα αἵματος, ἐξερχομένην ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς Παρθένε. Αὐτὴ ἡ ῥανὶς ξετυλειτομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἕως νὰ δεχϑῇ μίαν ψυχὴν, ἔλαβεν ὅλας τας αὐξήσεις ὁπῦ ἀνήκασιν εἰς ἕνα σῶμα καλὰ ὀργανισμένον, ἀλλ' ἡ θεότης καὶ προσωπότης τῦ Λόγε ἡνώϑησαν εἰς αὐτὴν τὴν ῥανίδα πρὶν καταβῇ εἰς τὸν ἀμίαντον κόλπον τῆς Μακαριωτάτης Παρθένε. Τε τρία θεῖα πρόσωπα ἔλαβαν πολλὰ συμβόλια εἰς τὶ τρόπον εἶχον νὰ περιποιη- ϑῶσι

ϑώσι τὴν Ἁγίαν Ἄνναν. Πολὺν καιρὸν ἐδιαφωνῦσαν περὶ τέτυ, καὶ ἔμειναν αἱ γνῶμαι διηρημέναι.

§. 9. Ἡ Ἁγία Ἄννα εἶχε μίαν ἀδελφὴν λεγομένην Ἁγίαν Βαπτισίνα, αὐτὴ μοὶ εἶπεν, ὅτι ἡ Μακαριωτάτη Παρθένος ἦτον ἀκόμι μὲ τὰς συγγενεῖς της, ὅταν ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ ἦλϑε νὰ τῆς μηνύσῃ πῶς ϑέλει εἶναι Μήτηρ τῦ Θεῦ, ὅτι εἰς τοιῦτον μήνυμα ἐταπεινώϑη βαθέως, καὶ ἐδεήϑη τῦ αἰωνίε Πατρὸς διὰ νὰ μεσιτεύσῃ περὶ αὐτῆς πρὸς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα; διὰ νὰ τὴν ἀφήσῃ εἰς τὸ σκότος τῆς καταςάσεώς της· εἶπων δὲ αὐτῇ ὁ Ἄγγελος, ὅτι δὲν ἐδύνετο νὰ ἀποβάλῃ τοιαύτην τιμὴν ὁπῦ τῆς ἐπροσφέρνετο, ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν. Φοβηθεὶς ὁ Ἄγγελος τὴν ἤγειρεν εὐλαβῶς, καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ δεχϑῇ αὐτὴν τὴν ἀξίαν· εἶχον ἑτοιμάσῃ εἰς τας Οὐρανὰς μίαν μεγάλην εὐωχίαν, ἥτις τότε ἄρχησεν, ὅταν ἡ Ἁγία Παρθένος ἐσυγκατένευσε. Μετὰ τὴν ἐνσάρκωσιν τῦ θείυ Λόγυ ἡ Μαρία ἔλαβε δι' ἄνδρα τὸν Ἰωσήφ.

§. 10. Ἡ Ἁγία Πόλις, τὴν ὁποίαν εἶδεν ὁ ἠγαπητὸς Εὐαγγελιςὴς, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ἄνω, εἶδον τὴν πόλιν τὴν Ἁγίαν Ἱερυσαλὴμ καινὴν καταβαίνυσαν ἀπὸ τῦ Θεῦ ἐκ τῦ Οὐρανῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην, κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ἐμὴ ὡς ἀχρεῖος κοπρὼν, συγκρινομένη μὲ τὴν ψυχὴν τῆς Ἁγίας Ἄννης.

§. 11. Ἔλεγε προσέτι πῶς ὁ αἰώνιος Πατὴρ, ὁ Υἱὸς, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὸν ὁμίλησαν μὲ καθαρὰν φωνὴν, καὶ διακεκριμένην λέγοντες αὐτῷ, ὅτι ἡ Θεία φύσις διαιρεῖται εἰς τὰ πρόσωπα τὰ συνδέττοντα τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ὅτι ὁ Ἀδὰμ δὲν ἦτον εἰμὴ ἕνας δυσυχὴς, καὶ ὅτι πάντοτε ἤϑελεν εἶναι ἀδενὴς, ἀμαθὴς, καὶ ἀχρεῖος δῶλος, ἂν ἐ δὲν ἡμάρτανε ποτὲ θανασίμως.

§. 12. Αὐτὰ εἰσὶν ἐκ τῦ Βίυ τῆς Ἁγίας Ἄννης, τὰ ὁποῖα δεικνύουσι πῶς ἦτον φρενοβλαβής. Εἰς δὲ τὸ περὶ Ἀντιχρίςυ εὑρίσκονται τὰ κάτωθεν. Ὅταν ἡ Παρθένος τὸν ἐπρόσαξε νὰ γράψῃ αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸν εἶπεν, ἐσὺ εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὕςερον ἀπὸ τὸν ἄλλον Ἰωάννην, ἀλλὰ καθαρώτερος καὶ βαθύτερος. Ἂν ἐννοήσωμεν καλὰ τὰς γραφὰς, λέγει αὐτὸς, πρέπει νὰ προσμείνωμεν νὰ ἰδῶμεν τρεῖς Ἀντιχρίςυς, δηλαδὴ τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν, καὶ τὸν ἔκγονον, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἰς νὰ ὑποτάξῃ, ἢ νὰ ἀφανίσῃ τὸν κόσμον, διὰ τῦτο εἶναι πλέον φυσικὸν νὰ πιςεύσῃ τινὰς ὅτι ὁ πρῶτος Ἀντίχριςος ϑέλει ἀρχίσῃ τὴν βασιλείαν, ὁ δευτερος ϑέλει τὴν ἐκτείνῃ, καὶ ὁ τρίτος ϑέλει προξενήσῃ τας ἀταξίας καὶ ἀφανισμὺς περὶ τῶν ὁποίων ϑέλει ἔχει διὰ πατέρα ἕνα μοναχὸν, διὰ μητέρα μίαν μοναχὴν, ϑέλει γενυηϑῇ εἰς Μεδιόλανα τῆς Ἰταλίας τῷ 1920. καὶ ϑέλει λαβῃ διὰ γυναῖκα μίαν τῶν Ε'ριννύδων, Περσεφόνην λεγομένην· τὸ μόνον ὄνομα τῆς Μαρίας, χωρὶς νὰ εἶναι συντροφευμένον μὲ τὴν ἀξίαν τῶν καλῶν ἔργων, μὲ τὸ νὰ ἔκαμε τὴν σωτηρίαν τινῶν πλασμάτων, ἡ μήτηρ αὐτῦ τῦ Ἀντιχρίςυ, ὁπῦ ϑέλει ὀνομάζεται Μαρία, ϑέλει σωϑεῖ ἐξ αἰτίας αὐτῦ τῦ ὀνόματος, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διὰ τὸ ἱερὸν τάγμα τῦ ὁποίυ μέλος ὑπάρχει. Οἱ Γ'ησυῖται θέλει εἶναι θεμελιωταὶ νέας βασιλείας τῷ Γ'ησῦ Χριςῷ διωρισμένης, καὶ θέλει ξεσκεπάσωσι μύρια γένη πολυάριθμα. Ο' πλέον ἀνωφελὴς καὶ ἀτελὴς Ε'κκλησιαςικὸς ὑπερβαίνει πάντοτε εἰς τὴν ἀξίαν τὸν πλέον ἔνθερμον, καὶ τέλειον λαϊκόν.

§. 13. Ε'νώπιον τῶν Γ'ερῶν Ε'ξεταζῶν τῆς Γ'γκνϊζιτζιῶνος, ὡμολόγησεν ὅτι ὁ ἴδιος θεὸς τὸν ἐψήφισε Πρέσβυν τυ, Α'ποςολον καὶ Προφήτην. Ο'τι ὁ θεὸς τὸν ἔγνωσε μὲ λόγυ τυ, διὰ μέσυ μιᾶς ἑνώσεως κατὰ ἕξιν, ὅτι ἡ παρθένος Μαρία, μὲ τὴν εὐδοκίαν τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ, καὶ πάσης τῆς Α'γίας Τριάδος, τὸν ἐκήρυξεν Υἱόν της, καὶ διὰ νὰ τὸν ξελαφρύνῃ τῆς τιμωρίας τῦ καθαρτηρίυ πυρὸς, τῦ ἐδιωρίσθη πολλάκις ἐξ ὕψυς νὰ εἰπῇ τεσσαράκοντα φορὰς κατὰ σειρὰν τὰ πατερμά τυ, καὶ τῦτο τὸ ἔκαμε πολλάκις νὰ μὴ κοιμηθῇ παρεξ δύω ὥρας τὴν ἡμέραν, πρᾶγμα ὁπῦ φυσικῶς ἐφαίνετο ἀδύνατον· διὸ τὸν εἶπεν ὁ ἴδιος Θεὸς πῶς ἡ ζωή τυ, ἦτον ἕνα συνεχὲς θαῦμα, καὶ ἔργον τῆς παντοδυναμίας τυ. . . . . Ο'τι ἡ Παρθένος Μαρία, τὸν ἔδιδε καθ' ἡμέραν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὁπῦ ἐδύνετο νὰ πράξῃ, μὲ αὐτὰ τὰ λόγια· „ ὁ Κύριος ἡμῶν Γ'ησῦς Χριςὸς ὁ Υἱός μυ συγχωρήσει σοι, καὶ „ ἐγὼ τῇ ἐξυσίᾳ αὐτῦ συγχωρῶ σοι πάσας τὰς ἀνομίας συ, καὶ τιμωρίας, „ ἐν ὀνόματι τῦ Πατρὸς, καὶ τῦ Υἱῦ, καὶ τῦ Α'γίυ Πνεύματος. Ο'τι ἡ Α'γία Παρθένος τὸν εἶχε προσέτι ὑποσχεθῇ νὰ διαυδεντεύσῃ, καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν Ε'ταιρείαν τῶν Γ'ησυϊτων, λέγωντάς τον. Ε'χθροὶ ἐσόμεθα τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν· καὶ ὅτι ὁ διάβολος μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ὄντος, ἐπείραξεν αὐτὸν ἐν σχήματι γυναικὸς, καὶ ἐπαρακίνησε νὰ αἰσθανθῇ μέσα τυ, μὲ τὴν ἄδειαν τῦ Θεῦ, τὰς ἀρχὰς ἐκείνων τῶν φυσικῶν ἀποτελεσμάτων, ὁπῦ συμβαίνυσιν εἰς ὁμοίας περιςάσεις, εἰς τας ὁποίας αὐταὶ αἱ αἰσθήσεις εἶναι ἐκέσια, καὶ διευδυνόμεναι εἰς τὸ νὰ τελειώσωσι τὴν αἰσχρότητα, ὅτι αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ (ἦτον τότε 72. ἐτῶν) τὸν εἶχον εἰς τὴν ἀρχὴν προξενήσει πολὺν κόπον, φοβέμενος μήπως ὁ διάβολος εἶναι εἰς τὸ μέσον, ἀλλὰ τῦ ἀπεκαλύφθη ἐξ ὕψυς, πῶς δὲν ἦτον ἁμαρτία εἰς τῦτο, διότι αἱ κινήσεις τυ δὲν ἐπροήρχοντο ἀπὸ τὸ φυσικὸν ἀποτελεσμα μιᾶς ταραχῆς ἀκυσίυ, διὰ τῆς ὁποίας μάλιςα εἶχε γίνῃ τόσον ἅγιος, ὅσον καὶ μὲ τὴν προσευχήν.

§. 14. Εὑρισκομένυ τότε ἐν φυλακῇ ὅταν ἐξετάζετο ἡ ὑπόθεσίς τυ, ἐφανέρωσε πῶς ἔκαμε πολλὰ θαύματα. Γ'άτρευσε λέγει μὲ τὴν βοήθειαν τῶν προσευχῶν μυ ἀνθρώπυς εἰς θάνατον ἀρρώςυς, μὲ τὸ αὐτὸ μέσον ἠσφάλισα καλὰς διαδοχὰς καὶ κληρονόμυς εἰς πολλὰς φαμιλίας. Εἷς μεταξὺ τῶν λοιπῶν ὑποσχεθεὶς νὰ μοὶ δώσῃ ἑξακοσίας μιλλρεῖς διὰ τὴν Παναγίαν τῶν Α'ποςολῶν, ἀπέλαυσεν ἀπὸ τὴν ῥηθεῖσαν Παναγίαν, τὸν ἐπιθυμητὸν κληρονόμον, ἀλλ' εὑρισκόμενος εἰς κίνδυνον θανάτυ αὐτὸς ὁ κληρονόμος, διατὶ δὲν εἶχεν ἐντελῶς πληρωθῇ ἡ ῥηθεῖσα ποσότης, ἐπρόσρεξε τὸ ἴδιον ὑποκείμενον εἰς τὰς προσευχάς μυ, καὶ ἠλευθερώθη τὸ παιδίον τῦ κινδύνυ. Ε'νας γέρων κριτὴς ἐπεθυμῆσε νὰ ἔχῃ ἕνα παιδὶ, ἦλθε νὰ

μὲ

μὲ εὕρῃ καὶ τον ἔκαμα νὰ τὸ λάβῃ εἰς ἐννέα μῆνας, ἀλλ' ἡ γλωσσαλγία ἐνοινολόγησε πῶς εἶναι ἑτέρα.

§. 15. Πρὸς τὰ τέλη τῆς ἀποφάσεως ὁπῦ ἔμελλε νὰ γίνῃ κατ' αὐτῦ, λέγει ὅτι ἤκουσε ταραχὴν παράδοξον τοπίων διὰ τὸν θάνατον ἑνὸς στρατηγῦ, αὐτὸς ἐνόμισε πῶς ἀπέθανεν ὁ βασιλεύς. Ὅθεν ζητεῖ νὰ παῤῥησιασθῶσιν οἱ Κριταί τυ, καὶ τὸς λέγει πῶς ὁ Θεὸς τὸν ἐπρόσαξε νὰ φανερώσῃ ὅτι δὲν εἶναι ὑποκριτὴς, ὡς οἱ ἐχθροί τυ ἔλεγον· διότι ὁ θάνατος τῦ βασιλέως τῦ ἐφανερώθη ἐξ ὕψυς, ᾗ εἶδεν ὀπτασίαν μὲ τὸν νοῦν τυ περὶ τῶν βασάνων, εἰς τὰ ὁποῖα ἦτον καταδικασμένη ἡ ψυχὴ τῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἐλεγμῶν ὁπῦ τὸν ἐγίνοντο εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, διατὶ κατεδίωξε καὶ ἠφάνισε τυς Μοναχὸς τῦ τάγματός τυ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Περὶ Ἑτέρων Αἱρετικῶν Πελαγιανῶν ἐκ τῆς Ἑταιρέας τῦ Ἰησῦ.

§. 1.

Εἰς τὸ βιβλίον β'. κεφ. θ. Διαγμ. 8. στίχ. 47. λέγει ὁ Λέσσιος. Πιθανὸν ὅτι δύναταί τις να φονεύσῃ ἐκεῖνον ὁπῦ μὲ ψευδομάρτυρας ἑτοιμάζεται νὰ τὸν ἐγκαλέσῃ ψευδῶς εἰς τὸ κριτήριον, κινδυνεύων τοιουτρόπως ἢ νὰ χάσῃ τὴν ζωήν τυ, ἢ τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπάρχοντα. Ἂν ἕνας Ἱερεὺς κτυπηθῇ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἱερυργῶν δύναται νὰ ἀφήσῃ τὴν ἱερυργίαν, καὶ να θυσιάσῃ τὸν ἀντίπαλον, ᾗ ὕστερον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἱερυργίαν. Ἐγχειρ. περὶ δικαιοσύνης καὶ δικαιωμάτων. Εἰς τὸν Διαγ. ΙΒ'. Ἀρθ. 77. συγχωρεῖ τὸν φόνον καὶ διὰ τὴν παραμικρὰν ὕβριν· καὶ διαγ. ΙΒ'. Ἀρθ. 8. λέγει, ἂν ὁ κλέπτης φύγῃ καὶ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ τὸν φθάσῃ ἠμπορεῖ νὰ τὸν κτυπήσῃ τόσον ἕως νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἱκανοποίησιν· καὶ ἂν εἰς τὸν θυμόν τυ δὲν ἐδύνετο νὰ μετριάσῃ τὰ ὅρια τῆς μετριότητος, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ ἕνα σκοπὸν ἐσωτερικὸν νὰ μὴ διευθύνῃ τὰ κτυπήματά τυ διὰ ἐκδίκησιν, ἀλλὰ διὰ να ἀπολαύσῃ τὴν ἀτιμασμένην ὑπόληψίν τυ, καὶ τότε ὅτε παντελῶς ἁμαρτάνει. Ὅμως ἂν συκοφαντηθῇ τινὰς ἐνώπιον ἡγεμόνων καὶ μεγισάνων, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τοιαύτην ἀτιμίαν, δύναται καὶ να τὸν σκοτώσῃ. Ἵνα ἕνα βιβλίον, λέγηται Ἱερὰ Γραφὴ, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ὅτι πᾶσαι αἱ περιεχόμεναι λέξεις νὰ ὑπαγορεύθησαν παρὰ τῦ Ἁγίυ Πνεύματος· δὲν εἶναι ἀναγκαῖον πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι, οἱ σοχασμοὶ

Λέσσιος.

χασμοὶ νὰ εἶναι ἀμέσως ἐμπνευσμένοι τῷ συγγραφεῖ διὰ τῆ Πνεύματος τῆ Θεῆ, καὶ κανένα βιβλίον, ὡς τὸ δεύτερον τῶν Μακκαβαίων γεγραμμένον ἀπὸ ἀνθρώπινον ἀγχίνοιαν δύναται να γίνῃ Α'γία Γραφὴ, ἂν τὸ Α'γιον Πνεῦμα μαρτυρῇ, ὕστερον δὲν περιέχει τίποτες ψευδές. Ο'τι οἱ Α'γιοι τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, ὁ Ι'ησῆς Χριστὸς, καὶ ὁ Κύριος Θεὸς εἰς τὴν Ο'μιλίαν τως μετεχειρίσθησαν δυσνοήτως λέξεις, καὶ συζολὰς νοός.

Ε'σκοβάρ. §. 2. Ε'δόξαζεν ὁ Ι'ησιῆτης Ε'σκοβὰρ ὅτι ὁ σκοπὸς εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις δὲν εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς δόξαν, Λατρείαν καὶ τιμὴν τῆ Θεῆ. Ο'τι ὁ ἄνθρωπος ἀνικήτως δύναται νὰ ἀγνοῇ τὸ χρέος τῆ φυσικῆ νόμε, ὅθεν δὲν δύναται νὰ ψευματίσῃ, νὰ φονεύσῃ, νὰ κλέψῃ, νὰ μοιχεύσῃ κτλ'. Καὶ ἠμπορεῖ ἔτι ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀγνοῇ ὁ,τι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ, νὰ λατρεύῃ, νὰ ὑπηρετῇ τὸν Θεὸν, νὰ σέβεται τως γονεῖς, καὶ νὰ εὐεργετῇ πάντας. Ο'σις μὲ τοιαύτην ἄγνοιαν φονεύσῃ τὸν πατέρα τε, τὸν βασιλέα τε, ἢ ἤθελε μοιχεύσει, καὶ κάθε εἶδος ἀκαρδάτε πράξῃ, ἢ ἐκ φυσικῆς ἀκρασίας, ἢ καμμίαν θανάσιμον ἁμαρτίαν. . . . Ε'τι να ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος τοιαύτην ἄγνοιαν τῆ φυσικῆ νόμε, τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς ἀνωτάτε ὄντος, τῆ χρέες νὰ κάμνῃ τὸ καλὸν, τὸ νὰ μὴ κάμνῃ κακὸν, εἶναι μία ξεχωριςὴ χάρις, καὶ ἔλεος τῆ Κυρίε Θεῆ· διότι ὅσις τοιοτοτρόπως ἀγνοεῖ τὸν θεῖον καὶ φυσικὸν νόμον, εὑρίσκεται εἰς μίαν εὐτυχεςάτην ἀδυναμίαν τῆ ἁμαρτάνειν. Ὥ'σε ὁ ἄθεος, ὁ πολύθεος καὶ ἄσωτος ἀμαθὴς, πρέπει νὰ εὑρίσκωνται εἰς καλητέραν κατάςασιν νὰ σωθῶν, πάρεξ ὁ καλὸς Χριστιανὸς, διότι πάντες αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς τὴν εὐδαίμονα ἀδυναμίαν τῆ ἁμαρτάνειν, καὶ ἁμαρτάνει μόνον ἁμαρτίαν θεολογικὴν πράτων. Ο'σις θανατώσῃ τινὰ ἐκθσίως, γνωρίζωντας ὅτι πράττει κακὰ, μὴ πιςεύωντας πῶς αὐτὸ τὸ κακὸν εἶναι μικρὸν, δὲν ἁμαρτάνει θανασίμως, ἀλλ' ἀφαισίμως. Ο' ἰξεύρων καὶ γινώσκων ὅτι πράττωντας τὶ, ὡς νὰ σκοτώσῃ τινὰ εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος, δὲν ἁμαρτάνει προσάζωντιας ἕτερον νὰ τὸν σκοτώσῃ, μὴ σοχαζόμενος ὅτι τὸ νὰ προσάξῃ ἄλλον εἶναι ἁμαρτία.

Ο'σις ἐνόμιζεν ὅτι ἀξιέρασον ἔργον πράττει, ἀγκαλὰ καὶ καθ' αὐτὸ κακώτατον, αὐτὸς πράττωντάς το, δικαίως πράττει. Ο'θεν ἡ ἐκθσιος σφαγὴ, εἶναι ἕνα χριστιανικὸν ἔργον, καὶ ἄξιον ἀνταμοιβῆς, καὶ τὸ ἐκθσιον μῖσος κατὰ τῆ Θεῆ, ὡς ἀκθσίως, εἶναι ἄξιον ἀνταμοιβῆς. Ο'τι ἡ δόξα ἡ πλέον ποταποτέρα καὶ συγκαταβατικωτέρα πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν εἶναι ἡ καλητέρα, βεβαιοτέρα, ἀσφαλεςέρα, καὶ εὐκολοπραχτέα. Ο'τι αἱ τῆ νοὸς συζολαὶ, αἱ ἀπατηλαὶ λέξεις ἐπιτηδεῖαι ἔγιναν, καὶ ἐφευρέθησαν διὰ να ἀπατήσωμεν ἐκείνες ὁπῦ θέλομεν, καὶ νὰ τὲς πλανήσωμεν, διὸ εἰς τὰς περιςάσεις νὰ τὰς μεταχειριζόμεθα. Δυνατὸν νὰ μεταχειριθῶμεν αὐτὰς τὰς συζολὰς τῆ νοὸς, καὶ ἀπατηλὰς λέξεις, χωρὶς καμμίαν ἁμαρτίαν, ὁσάκις χρέμεται ἡ τιμή μας, ἢ τὸ ὄφελός μας, ἢ θέλομεν νὰ εὐφρανθῶμεν περιπαίζοντες τινά. Ο'τι εἶναι συγχωρημένα εἰς τὰς συναναστροφὰς, εἰς το ἐμπόριον, καὶ εἰς τὰ κριτήρια, εἰς τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὸ μυςήριον τῆς μετανοίας εἶναι ἁρμοδιωτα-

τατα. Ο'τι νὰ ἀπατήσῃ τινὰς τοιοτρόπως τὸν πλησίον τε, καὶ νὰ τὸν εὐγάλῃ τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πάλιν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ βλασφημῇ τὸν Θεὸν, εἶναι ἀρεταί. Ο'τι δὲν εἶναι τινὰς ὑπόχρεως, ἤτε διὰ θείας ἐξητίας, ἤτε διὰ κανένα δικαιον νὰ κάμῃ μετάνοιαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, καὶ πιθανὸν ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἠμποροῦν νὰ ἀποβάλωσι τας μετανοίας, ὁπου τὲς ἐπιφορτώνουσιν ἄν καὶ διὰ μεγαλώτατα ἁμαρτήματα, διότι δὲν εἶναι εἰμὴ διὰ συμβολὴν, καὶ διατὶ εἶναι δίκαιον νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν συγχώρησιν. Α'ρκεῖ μόνον νὰ μισήσῃ τὴν ἁμαρτίαν τε ἐν καιρῷ. Ο'τι ὅσις ἐξεύρει τὴν τέχνην νὰ ἀπατᾷ τὸν πλησίον, καὶ μὲ τρόπον νὰ βλασφημῇ τὸν Θεὸν, δὲν θέλει ἁμαρτάνει ἢ βλασφημῶν τὸν Θεὸν, ἢ ἀπατῶν τον πλησίον· ἡ ἁμαρτία υφίσταται νὰ ἀγνοῇ τινὰς τοιαύτην τέχνην.

§. 3. Ο'τι τὸ ὄφελος τῆ ἰδίᾳ μας κέρδος, δύναται νὰ εἶναι αἰτία νὰ τεχνευθῶμεν, καὶ νὰ ἐκτελέσωμεν τὸν θάνατον τινός. Ο'ταν εἶναι ὠφέλιμον εἰς τὴν ὑγιείαν τῆ σώματός μας, εἰς την τιμὴν μας, καὶ ὑπάρχοντά μας, ἠμπορεῖ τινὰς νὰ ψευματίσῃ, καὶ διὰ νὰ τὸ ἀπολαύσῃ χρειάζεται νὰ μεταχειρισθῇ ἀμφιβολίας τῆ νοὸς ὁπῆ νὰ κρύπτεν τὴν ἀλήθειαν τῶν ἔργων ὡς πρὸς τὰ ἀπερασμένα, καὶ νὰ ἠμπορῇ νὰ ἐξηγηθῇ εἰς τρόπον ὁπῆ ἤθελε φανῇ ἁρμοδιώτερον διὰ τὸ μέλλον. Α'ν τυχῇ καμμία τιμημένη ἀλήθεια, νὰ κρύψῃς τὴν ἀλήθειαν, πάρ. χάρ. ἵνα φυλάξῃς τὴν ὑγιείαν σε, τὴν τιμήν σε, τὰ ὑπάρχοντά σε, τὸν ἑαυτόν σε, ἢ καὶ ὅσα ἀνήκουσιν εἰς ἐσὲ, καθὼς ἔτι ἄν σὲ εἶναι ὠφέλιμον νὰ ἀρνηθῇς τὴν αὐτὴν ἀλήθειαν. Εἰς ἐκεῖνον ὁπῆ ἀδίκως τὴν ζητεῖ, δὲν ἁμαρτάνει, ἀρνούμενος τὴν ἀλήθειαν· τὸ αὐτὸ ἐννοητέον ὁμνύωντας ἀμφιβολικῶς διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Ι'δε Μακταβ. Σύγγραμ. Τ. Γ'. Ε'γχειρ. 14. Λογοτρ. Α'. συμ. 4. ἀριθ. 4.

Μακιαβέλης.

§. 4. Ο'τι ἐδύνετο ὁ ἄνθρωπος νὰ πλασθῇ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τῆ Α'δὰμ, ὑποκείμενος τῇ ἀγνοίᾳ καὶ ἐπιθυμίᾳ, εἰς ὅλας τὰς ταλαιπωρίας ταύτης τῆς ζωῆς, καὶ εἰς τὸ τέλος ὁπῆ εἶναι ὁ θάνατος. Ο'θεν ὁ θάνατος καὶ αἱ ταλαιπωρίαι ἦλθον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὄχι ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν. Λογοτρ: περὶ καταστάσεως τῆς καθαρᾶς φυσεως Ζήτ. Α'. Ο'τι ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία, ἐκ ἕτερου εἰμὴ ἡ ὑστέρησις τῆς θείας χαριτος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἐχὶ ἡ ἀρχὴ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ἡ αἰτία τῆς ἁμαρτίας, ἤτε ἡ ἀρχὴ τῆ θανατε. σελ. 283. Τὸ αὐτὸ ἐδόξαζε καὶ ὁ Μαλδονατης.

Α'ντώνιος Καζάνης.

§. 5. Ο' Ι'ησυΐτης Σαρὲξ ἔλεγεν ὅτι εὔκολα διαλύεται ἡ ἀνθίσασις τῶν λεγόντων τον Χριστιανὸν μὴ εἶναι πάντοτε ὑπόχρεων νὰ πράττῃ ὡς Χριστιανός· ὅθεν δύναται τινὰς νὰ εἰπῇ ἐξ ἴσε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δεν εἶναι ὑπόχρεως νὰ πράττῃ πάντοτε ὡς ἄνθρωπος· ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ εἶναι πῶς ὁ Χριστιανος δὲν φερει πάντοτε καὶ παντῆ τὸ πρόσωπον τῆ Χριστιανῆ. Ε'ξ ἐναντίας ὁ ἄνθρωπος φερει παντῆ τὸ πρόσωπον τῆ ἀνθρώπε. Ο' ἄνθρωπος δὲν εἶναι Χριστιανὸς, εἰμὴ κατὰ τύχην, ἀλλ' εἶναι ἀσιωδῶς ἄνθρωπος.

Σαρὲξ.

§. 6.

Μηνέρος Πεζιώ.

§. 6. Ἄμφω ἐδόξαζον ὅτι οἱ ἐντελεῖς καὶ σωζοὶ ἁμαρτωλοὶ δὲν ἔχων καμμίαν εἴδησιν τῆ κακῆ, δὲν ἁμαρτάνεσιν εἰς ἐκείνας τὰς πράξεις ὁπῆ μετέχυσι περισσότερον τῆ ζώη ἢ τῆ ἀνθρώπε· διότι ἄνευ τῆς ἐλευθερίας, ἐκ ἔξιν ἁμαρτία, καὶ ἵνα ἔχῃ τινὰς τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἁμαρτίαν, πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλὸν καὶ πονηρὸν εἰς τὸ προβαλλόμενον ὑποκείμενον.

Γριφέτιος.

§. 7. Εἰς τὸ Χρισιανικὸν ἔτος μηνὶ Γ'ανν. σελ. 50. λέγει ὁ Γ'ησεΐτης Γριφέτιος ταῦτα. Ὅ'τι ὅσις δοξάζεται, δοξάζεται ἐν Κυρίω . . . . . καὶ τί ἔχομεν τῇ ἀληθείᾳ, καὶ ἠμπορᾶμεν νὰ ἔχομεν ὁπῆ νὰ μὴν εἶναι ἕνα δῶρον τῆ Θεῆ, προτέρημα φύσεως, τύχης; πάντα ἀπὸ αὐτὸν ἔρχονται, καὶ ἑπομένως πάντα εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ἀναφέρωνται . . . . αἱ ἴδιαι ἀρεταί μας εἶναι κατά τι, ἀληθινὰ δῶρα τῆς χάριτος . . . . . αἱ ἴδιαι ἀρεταί μας εἶναι κατά τι δῶρα τῆ Θεῆ . . . . . Ὅ'τι ἡ χάρις τοῖς πᾶσιν ἐδόθη, καὶ δὲν ἔχει τὴν ἐνέργειάν της εἰμὴ ὅταν ἡμεῖς θέρξομεν νὰ τῆς εἴμεθα πιστοὶ, καὶ δὲν ἔχει ἐνέργειαν, ἂν δὲν εὕρῃ παρ' ἡμῖν ἥμερον καρδίαν. Ὅ'ταν ὁ Γ'ησῆς Χριςὸς εἶπεν, ἔλθετε πρός με ὑμεῖς πάντες, δὲν ἐξαιρεῖ τινά· πάντες λοιπὸν ἔχυσι τὴν χάριν τὴν ἀναγκαίαν διὰ νὰ τὸν ζητήσωσι . . . . . Ἡ' χάρις τῆ Σωτῆρος ἐφάνη πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῆτο πρέπει νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐμπιςοσύνην μας, ἀποβάλλοντες ἐκείνας τὰς ἀπελπισικὰς ἔννοιας, ὁπῆ διωρίζυσιν εἰς ἕνα μικρὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ἐκλεκτῶν, τὴν ἄπειρον ἀγάπην τῆ Γ'ησῆ Χριςῆ . . . . . βοήθησέ με, (λέγει ὁ Γριφέτιος) καὶ θέλει σὲ ἀκολυθήσω, ἤγυν δός μοι τὴν δύναμιν, καὶ ἐγὼ θέλει λάβω τὴν θέλησιν . . . . (εἰς ἑτέραν προσευχὴν ἔλεγε) Ἂ'ν σὺ μοὶ δώσῃς τὴν συνδρομὴν τῆς χάριτός σε, θέλει δυνηθῶ νὰ κυριεύσω ἐκεῖνα τὰ πάθη τῶν ὁποίων εἶμαι σκλάβος. Ἐ'ν μηνὶ δὲ Δεκεμβ. σελ. 336. καὶ Γ'εν. σελ. 148. λέγει, βεβαιωθεῖτε ἐσεῖς ὁποιοι καὶ ἂν εἶσθε, δίκαιοι καὶ ἁμαρτωλοὶ, ὁ Κύριος θεὸς σᾶς ἐκτείνει τὴν χεῖρα, ἐνωθεῖτε μὲ αὐτὸν, καὶ θέλει εἶσθε νικηταί· ἡ τύχη σας θέλει πάντοτε κρέμεται ἀπὸ τὴν ἐμπιςοσύνην σας. Ζήσετε εἰς τρόπον ὥςε νὰ γίνετε ἄξιοι νὰ σᾶς βάλων οἱ Ἄ'γγελοι εἰς φύλαξιν, εἰς ἐκεῖνα τὰ σκεύη τῆς δόξης, ὅπῆ θέλει βάλων τὲς ἐκλεκτὲς τῆ Θεῆ . . . . . Ὅ'μίλησε Κύριε καὶ ἂν εἶμαι ἥμερος εἰς τὴν φωνήν σε, θέλει ἰατρευθῶ ἀπὸ τὰς ἀῤῥωσίας με. Μαρτ. κελ. 397. δὲν ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς τὰς ψυχάς μας μὲ ἐκείνην τὴν ἰσχυρὰν δύναμιν ὁπῆ ἐνεργεῖ εἰς τὰ σώματά μας.

Πιρώτιος.

§. 8. Διδάσκει ὁ Πιρώτιος Γ'ησεΐτης, ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ συγχωρῇ τὸν μετανοῦντα, ἂν καὶ ὑποθέτῃ ὅτι θέλει ἐπιςρέψει πάλιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν· καὶ ὅταν ὁ μετανοῶν ἤθελε κρίνῃ ὅτι ἴσως νὰ ξαναπέσῃ πάλιν εὐθὺς εἰς τὴν ἁμαρτίαν τε, πάλιν εἶναι εἰς κατάκρισιν νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησιν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μισήσῃ τὴν ἁμαρτίαν τε ἐν καιρῷ τῆς συγχωρήσεως. Ὁ' αὐτὸς λέγει· ἂν οἱ ἁμαρτωλοὶ οἱ ἐντελεῖς καὶ τετελειωμένοι ἐν πᾶσι, δὲν αἰσθάνονται κέντρον τῆς συνειδήσεως ὅταν βλασφημῶν, καὶ παραδίδονται εἰς πᾶσαν ἀσέλγειαν καὶ ραυλότητα, ἂν δὲν ἔχων καμμίαν γνῶσιν τῆ κα-

κῆ

κῆ ὁπῆ κάμνει, ἐγὼ λέγω μὲ ὅλες τὲς Θεολόγες, πῶς δὲν ἁμαρτάνεσιν εἰς ἐκείνας τὰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι περισσότερον εἶναι ὡς τῆ ζώῃ, παρὲξ γνωσιχαὶ, διότι ἁμαρτία δὲν εἶναι ἐκεῖ ὁπῆ δὲν εἶναι ἐλευθερία, καὶ διὰ νὰ ἔχῃ τινὰς ἐλευθερίαν ἵνα φύγῃ τὴν ἁμαρτίαν, χρειάζεται νὰ γνωρίζῃ τὸ καλὸν, καὶ τὸ πονηρὸν τῆ προβαλθέντος ἔργε.

§. 9. Εἰς τὸ ἐγχειρίδιον περὶ Α'ρετῆς, διαιρέσει Α'. κεφ. Β'. διδάσκει ὁ Ι'ησεῖτης Σιρμόνδιος ὅτι, ὁ Θεὸς δὲν μᾶς προσάζει νὰ τὸν ἀγαπῶμεν, ὅσον νὰ μὴ τὸν μισῶμεν, καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ τὸν ἀγαπῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅτε εἰς τὸ διάσημα τῆς ζωῆς των, ἠθικῆς ἢ λογικῆς. Σιρμόνδιος.

§. 10. Η' Χριστιανικὴ Θρησκεία, λέγει ὁ Ω'νοράτος εἰς τὴν Θεολογ. Θέσιν τῷ 1693. Ι'αν. δὲν εἶναι σαφῶς ἀληθής· δὲν εἶναι σαφὲς νὰ ὑπάρχῃ νῦν καμμία ἀληθὴς Θρησκεία. Ο' δὲ Πέρκερος ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἐςὶ σαφῶς νὰ πιστευθῇ, ἀλλ' ὲ σαφῶς νὰ πιστεύεται, διὸ λέγομεν ὅτι ὲ σαφῶς ἀληθὲς ὑπάρχειν ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθὴς ὑπερφυσικὴ Θρησκεία. Ο' ρηθεὶς Ω'νοράτος λέγει ἔτι, δὲν εἶναι φανερὸν πῶς οἱ χρησμοὶ τῶν Προφητῶν νὰ ἐγράφθησαν διὰ θείας ἐμπνεύσεως, διότι, τί ἤθελες μὲ ἀποκριθῇ, ἂν σὲ ἀρνηθῶ, ὅτι αἱ προφητεῖαι τες νὰ εἶναι ἀληθεῖς προφητεῖαι, σὲ ἀποδείχνω ὅτι συμπερασμοὶ μόνον ἦσαν. Ω'νοράτος. Πέρκερος.

§. 11. Ο'χι μόνον ὁ ζῆλος καὶ τὸ μῖσος ἀνάπτεσι τὴν ψυχὴν εἰς ἐγκλήματα βαρέα, ἀλλὰ τὸ πάθος παρακινεῖ πολλάκις τὲς Α'γίες νὰ ὁμιλήσωσι πολλὰ μακρὰν τῆς ἀληθείας· τοιαύτη ὅμως ἀδυναμία δὲν εἶναι τόσον ἐγκληματικὴ, ἢ ὑπαίτιος, ὥςε νὰ μὴ τὴν ὑποφέρῃ ὁ Θεὸς εἰς τὲς ἱερεῖς συγγραφεῖς, τὲς ὁποῖες ἐρμηνεύει τὸ Πνεῦμα τὸ Α'γιον, καὶ ἡ Ε'κκλησία κανονικὲς ὀνομάζει. Γ'δε Καλβ. Ε'ξολογ. κεφ Ζ'. καὶ σελ. 174. 209. τῶν διακρίσεων Λοβανίε καὶ Δεαὶν. Ε''τι λέγει, ὅτι ὁ Η'λίας τῆ ὁποίε τὰς ἀρετὰς καὶ δόξαν τὸ Πνεῦμα τὸ Α'γιον μᾶς ἐπερίγραψεν εἰς τόσας λέξεις μεγαλοπρεπεῖς, ἦν ἄνθρωπος αὐςηρὸς καὶ ἄκαμπτος. Ο''τι ὁ Α''γιος Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ρ'ωμ. Ε'πιςολ. ἔδωκεν ἅρματα τῷ Καλβίνῳ νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν αἵρεσίν τε, καὶ νὰ πολεμίσῃ τὴν Α'γίαν Ε'κκλησίαν. Α''δαμ.

§. 12. Δὲν εἶναι βέβαιον πῶς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ εἶναι Α'γία Γραφὴ, ὅτε νὰ εἶναι τὸ ἴδιον Εὐαγγέλιον ὁπῆ ὁ Ι'ησῆς Χριςὸς ἐδίδαξε τὲς Α'ποςόλες τε, τῆτο δὲν εἶναι παντελῶς ἄρθρον Πίςεως. Τὸ Εὐαγγέλιον ἴσως νὰ ὑπέφερε μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις εἰς τὸ διάσημα τῶν ιζ'. αἰώνων ὁπῆ ὁ Χριςὸς τὸ ἐκήρυξε. Τίς ἄρα εἶπεν ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἐφθάρθη, καὶ εἶναι τὸ ἴδιον ὁπῆ ὁ Ι'ησῆς Χριςὸς ἐδίδαξε καὶ ἔμεινε πάντοτε καθαρὸν καὶ ὁλόκληρον μὲ ὅλας τὰς μεταβολὰς ὁπῆ ἐσυναίβηκαν; Τίς δύναται νὰ ἀποδείξῃ παρ. χάρ. ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον τῆ Α'γία Ματθαὶν εἶναι ἀληθῶς θεία Γραφή; . . ἢ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τινὰς τὸ πρωτότυπον τὸ Ε'βραϊκὸν γεγραμμένον παρ' αὐτῆ, καὶ νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν μετάφρασιν· καὶ πῆ εἶναι αὐτὸ τὸ πρωτότυπον; Πρέπει λοιπὸν τινὰς νὰ συμπεράνῃ ὅτι δὲν εἶναι ἄρ- Τερνεμίνης.

θρον πίσεως, πῶς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ εἶναι τὸ ἀληθὲς Εὐαγγέλιον ἴδε Νεαρὰς Ἐκκλησιας. 1730. Γ'βλ. 9.

Λάμις. §. 13. Ὁ Γησεΐτης Λάμις λέγει, ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν Θεῖον Λόγον νὰ σφάλλῃ ἢ νὰ εἰπῇ πρᾶγμα ψευδὲς καθ' αὐτὸ, διὰ τὴν φύσιν ὁπῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Λόγον, καθὼς δὲν ἀντίκειτο εἰς αὐτὸν νὰ ἔλαβε μίαν φύσιν παθητικὴν, ἐν ᾗ ἐβασανίσθη καὶ ἐμπάχθη, καὶ ἀπέθανε, καὶ καθὼς δὲν ἀντίκειτο εἰς τὸν Λόγον τὸ νὰ σφάλλῃ καὶ νὰ ψεύδεται εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν. Ὅτι ὁ Θεῖος Λόγος ἐδύνετο νὰ λάβῃ μίαν φύσιν, ὁπῦ νὰ εἶναι τρελλὴ, ἢ νὰ συγχωρήσῃ νὰ γίνῃ τρελλὴ, ἀφ' ἧ τὴν ἔλαβε. Καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Θεῖος Λόγος ἐδυνήθη νὰ λάβῃ μίαν φύσιν δεκτικὴν σφαλμάτων. Ὅτι ὁ Λόγος ἐδύνετο νὰ λάβῃ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν τὴν ἐλαττωματικὴν, ἐδύνετο νὰ λάβῃ καὶ τὰς ἐλαττωματικὰς ἁμαρτίας ὁπῦ ηὗρεν εἰς αὐτήν. Ὅθεν τοιετοτρόπως ἐδύνετο νὰ ἀποθάνῃ καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῆς ἀνθρωπότητος. Διαρ. Β'. ἀρ. 42. Λογοτ. ς'. διαρ. 5. ἀριθ. 137. Ὅτι ὁ Γησῦς Χριςὸς, κατ' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἐδύνετο νὰ ὑπόκηται εἰς τὴν πρόσκαιρον ποινὴν ἀξίαν τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἐχὶ τῆς αἰωνίε. Λογοτ. 24. Διαρ. 2. Ἀριθ. 56. 57.

Ρ'ιγινάλδος §. 14. Ἂν ὑπαντήσω, ἔλεγε, τινὰ ὁπῦ πηγαίνει εἰς τὸ κριτήριον, ἵνα μὲ ἐγκαλέσῃ ψευδῶς, διὰ τὸ ὁποῖον ἤθελε καταδικασθῶ εἰς θάνατον, ἔτε εἶναι διὰ λόγε με καταφύγιον, ἔτε ἔχω ἄλλον τινὰ τρόπον νὰ φύγω, τομίμως δύναμαι νὰ τὸν σκοτώσω, ὡς ἀδίκως ὁρμήσαντα κατὰ τῆς ζωῆς με· διότι ποία διαφορὰ ἂν χάσω τὴν ζωήν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τε, ἢ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῦ δημίε; Τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ Τανέρος Γησεΐτης εἰς τὸ Ἐγχειρίδ. Γ'. Διατρ. δ'. 9. 8. Ἀρ. 33. καὶ Τόμ. Β'. Διατρ. 4. 9. 8. Ἀριθ. 78. λέγει, δύναται τινὰς νὰ σκοτώσῃ ἕνα κλέπτην, καὶ διὰ ἕνα φλωρὶ, ἢ καὶ ὀλιγότερον.

Ε'ρρώ. §. 15. Ὅτι ἔξεσι νὰ φονεύσῃ τινὰς ἐκεῖνον ὁπῦ μᾶς ἀτιμᾷ, κατὰ δύο ὅμως τρόπες, πρῶτον νὰ συμβελεύσωμεν τὸν συκοφάντην ἵνα ἀπέχῃ, καὶ δεύτερον νὰ μὴ τὸν φονεύσωμεν φανερὰ, ἂν δὲν ὑπακήσῃ, ἀλλὰ κρυφίως διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸ σκάνδαλον. Ὁ αὐτὸς συγχωρεῖ τὸ ἀπόβαλμα τῶν ἐν γαςρὶ ἐχθρῶν, καὶ ἐρωτῶν εἰ ἔξεσι, ἀποκρίνεται· ἂν τὸ ἔμβρυον δὲν εἶναι ἀκόμι ἐμψυχωμένον, καὶ αὐτὴ εὑρίσκετο εἰς κίνδυνον θανάτε, δύναται μόνη της νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, μὲ διάφορα πιοτὰ ὁπῦ νὰ ἐνεργῦν εἰς τὸ ἔμβρυον καταξεσχίζωντας, καὶ ἀδειάζωντας· εἰδὲ ἐμψυχωμένον, τότε ἂς λάβῃ ἰατρικὰ ἵνα ἰατρευθῇ, χωρὶς νὰ ἐγνοιαθῇ ἂν βλάπτει ἢ δὲν βλάπτει τὸ ἔμβρυον. Ὁ αὐτὸς ἐδίδασκε καὶ τὴν βασιλοκτονίαν.

Λορτιέρος. §. 16. Ἐδίδασκεν ὅτι, μὲ τὸ νὰ εἶναι συγχωρημένον νὰ σκοτώσῃ τινὰς ἕνα ὁπῦ ἀδίκως ὁρμεῖ ἐναντίον μας, καὶ τῦτο συγχωρημένον εἶναι, τόσον τοῖς Ἐκκλησιαςικοῖς, ὅσον καὶ τοῖς μοναχοῖς, ὅσον καὶ εἰς κάθε ἄλλον· καὶ τῦτο νοητέον διὰ κάθε προεσῶτα ὁπῦ ἤθελε νὰ μᾶς ἐνοχλήσῃ ἢ μᾶς ἔςιλε παγίδας· ἐκ τύτε ἔπεται ὅτι ἡ μονομαχία εἶναι συγχωρημένη. Ὅταν δὲν ἠμπο-

ρεῖ νὰ ἀποφύγῃ τινὰς τὸν κίνδυνον· ὅτε χρέος ἔσῃ νὰ φυγῇ τινὰς ὅταν προξενεῖ ἐνόχλησιν, καὶ ζημίαν εἰς τὴν τιμήν μας ἡ φυγή· καὶ εἶναι πιθανώτερον νὰ σκοτώσῃ τινὰς ἕνα ἀθῶον, ὅταν μᾶς ὠφελεῖ νὰ σώσωμεν τὴν ζωήν. Ἂν εἶναι συγχωρημένον εἰς τὸς ἡγεμόνας νὰ κάμεν πόλεμον, ἀγκαλὰ καὶ μὴ πολεμημενοι, διὰ νὰ διατηρῶσι τὰς ἐπαρχίας των, διατί νὰ μὴν εἶναι παρομοίως νόμιμον εἰς τὸς ἰδιώτας καὶ ἁπλᾶς, νὰ θανατώσῃ ἐκεῖνον ὁπῦ τὸς ἐράπησεν, ἂν εὐθὺς δὲν φύγῃ, ἢ μετανοῶν δὲν ζητήσῃ συμπάθειον;

§. 17. Εἰς τὸ ἐγχειρίδιον περὶ δικαιοσύνης καὶ δικαιωμάτων λέγει βιβλ. Β'. κεφ. ί. Λογοτρ. 17. Ἀ"ρ. 404. Ἡ συκοφαντία ὅταν μεταχειρίζεται ἐναντίον ἑνὸς συκοφάντε, ἀγκαλὰ καὶ ψευδὴς, δὲν εἶναι παντελῶς ἁμαρτία θανάσιμος, ὅτε ἀντίκειται τῇ δικαιοσύνῃ ἢ ἀγάπῃ. Ὁμογνωμῆσαν αὐτῷ ὁ Γάνης πνευματικὸς τῦ Αὐτοκράτορος, Δανιὴλ Βατέλλα πνευματικὸς τῦ Ἀρχιδυκὸς Λεοπόλδε, ὁ Πατ. Ἀρρῆγος διδάσκαλος αὐτῶν, καὶ ὁ Περμαλόζας κῆρυξ τῦ Αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως Γαλλίας. Δεκασίλλος

§. 18. Εἰς τὰς Δεκαδ. βιβλ. Β'. κεφ. Β'. Ἀριθ. 6. Ὅτι ἕνας ἄπιςος δύναται νὰ καταπειθῇ πῶς ἡ θρησκεία τε εἶναι πιθανὴ, καὶ εἰς τοιαύτην περίςασιν ἡ ευπιςία τε τὸν συμπαθεῖ παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἂν ἡ Χριςιανικὴ Θρησκεία ἤθελε τὸν φανεῖ πιθανωτέρα τῆς ψευδῆς ὁπῦ ἐπαγγέλεται, δὲν ἔχει διὰ τῦτο χρέος νὰ τὴν ἐγκαλιθῇ, καὶ νὰ τὴν ἀκολυθήσῃ, εἰμὴ ἐν καιρῷ θανάτε, τότε μόνον δύναται νὰ γίνῃ Χριςιανός. Σανσχέζιος.

§. 19. Ἔ"ρις Διδάσκαλος περιβόητος τῦ Λοβανίε εἰς τὰς Θεολογ. Διατρ. σελ. 20. λέγει· Α'. Ἕνας ἄπιςος, ὅςις δὲν πιςεύει διατὶ προκατειλημένον ἔχει τὸν νῶν ἀπὸ μίαν δόξαν, ἧττον πιθανωτέραν, δὲν εἶναι ἄπιςος· Β'. Συμβελεύω τὸν ἐρωτηθέντα περὶ πίσεως παρὰ τῶν μὴ ἐχόντων δημόσιον ἐξουσίαν, νὰ ὁμολογήσῃ ἐλευθέρως τὴν πίσιν τε, ὡς ἔνδοξον τῷ θεῷ καὶ τῇ πίσει τε. Ἐαν δὲ σιωπήσῃ, δὲν καταδικάζω τοιαύτην τε σιωπήν· Γ'. Δύναταί τις γνωσικὰ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ὑπερφυσικὴν ὁμογνωμοσύνην τε, ὁπῦ ἤδη ἐδόθη εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πίσεως· Δ'. Αὐτὴ ἡ ὁμογνωμοσυνη ἡ ὑπερφυσικὴ τῆς πίσεως, ὑφίσαται διὰ τῆς γνώσεως τῆς μόνον πιθανῆς τῆς θείας ἀποκαλύψεως, καὶ διὰ τε διςαγμὲ ἂν ἀληθῶς ὁ Θεὸς ἐλάλησε· Ε'. Δὲν εἶναι ἔννοχος τὶς, ἁμαρτίας σωσικὸς, ἂν ἡ συνειδησίς τε, δὲν τὸν λέγει, ὅτι τὸ κάμωμά τε εἶναι ἁμαρτία. Ταῦτα τὰ ἄρθρα κατέκρινεν ὁ Πάπας Γ'νοκέντιος ΙΑ'. Ε"ρις

§. 20 Τόμῳ Β'. Λογοι 107. Κεφ. γ'. ὁ Βασκυέτιος φλυαρεῖ, ὁποιανδήποτε συγκατάθεσιν δώσῃ ἡ θέλησις τῇ πράξει, ἠμπορεῖ να μὴν εἶναι ἁμαρτία θανάσιμος. Ὅταν, ἤγυν, τοιαύτη συγκατάθεσις δὲν προηγεῖται ἀπὸ κανένα σοχασμὸν, διςαγμὸν, ἀπὸ καμμίαν δεισιδαιμονίαν, ἀπὸ μίαν παρῦσαν νόησιν τῆς ἠθικῆς πονηρίας τῆς πράξεως καὶ τε κινδύνε, ὁπῦ ἐδύνετο νὰ ὑπαντήσῃ· χωρὶς αὐτὸ ἡ ἀσοχασία νομίζεται φυσικὴ, καὶ ἑπομένως διὰ ὅ, τι θέλει τινας, ἀγκαλὰ καὶ διὰ πολὺν καιρὸν ἐπεκράτησεν ἡ συγκατάθεσις, δὲν εἶναι ἐννο- Βασκυέτιος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔννοχος βαρέας ἁμαρτίας. Ὅτι ἀγκαλὰ καὶ ἡ θέλησις τῦ θεῦ εἶναι παντοδύναμος, καὶ διευθύνεται ἀπὸ μίαν ἄπειρον σοφίαν, δὲν φαίνεται πῶς ὁ θεὸς νὰ δύναται, ὅτε νὰ ἰξεύρῃ νὰ κινήσῃ ἐλευθέρως τὴν θέλησίν μας. Λογοτ. 99. κεφ. σελ. 743. ἐκδ. 1609. ὅτι ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία δὲν ἔχει ἕτερον εἰμὴ ἡ ὑστέρησις τῆς θείας χάριτος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἐχὶ ἡ ἀρχὴ τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας ἡ αἰτία τῆς ἁμαρτίας, ὅτε ἡ ἀρχὴ τῦ θανάτυ. Ὑμοφωνῆσιν εἰς τὴν γνώμην αὐτῦ, ὁ Σκαρέτιος, ὁ προρρηθεὶς Σάνσχιος. Λέοσιος, Λαμπάν, Ταννέρος, Φιλήτζιος, ὁ Καρδιναλὶς Λύγο, Ἀρριάγας, ὁ Ὀβιέδος Παλάος, Σάλας, Οὐτάρδος, Τερίλλος, Ἔζριξ, δε Ῥόδης, Κομπτώνης, Ἔσκοβάρ, οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑταιρείας τῦ Ἰησῦ.

Βάνιος. §. 21. Διὰ νὰ ἁμαρτήσῃ τινὰς καὶ νὰ γίνῃ ἔννοχος ἐνώπιον τῦ θεῦ πρέπει νὰ ἰξεύρῃ ὅτι ἐκεῖνο ὁπῦ μέλλει νὰ κάμῃ δὲν εἶναι νόμιμον, ἢ τυλάχιστον νὰ διςάζῃ, νὰ φοβῆται, ἤτοι νὰ κρίνῃ, ὅτι τῷ θεῷ δὲν ἀρέσκει τοιαύτη πρᾶξις, ὅτι τὴν ἀπαγορεύει, μ' ὅλον τῦτο ἂς ἀκολυθήσῃ να τὴν κάμῃ.

Φραγκολίνος. §. 22. Ὅτι ὅλα τὰ συγγράμματα ὁπῦ ἡμεῖς ὀνομάζομεν βιβλία τῶν Ἁγίων Πατέρων, δὲν εἶναι ἐδικά τυς, διατὶ ὅλα ἐτεχνευθησαν ἀπὸ ἕνα κοπάδι ἀσεβῶν τῦ ιγ'. αἰῶνος. Τὸ νὰ ἀκολυθῇ τινὰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων μὲ τα μάτια σφαλισά, μάλιςα καὶ να καυχᾶται, καὶ να δοξάζηται μὲ αὐτὰ, μεταχειριζόμενος αὐτὰ ως ὁδηγὸν βέβαιον καὶ ἀσφαλῆ, δειχνει μίαν ἄρεσιν ματαιαν θριάμβυ καὶ ἐνδοξον. Ὅτι ὁ Ἅγιος Παῦλος μὲ τὸν ὁρμητικὸν χείμαῤῥον τῦ πνεύματός τυ, ἀχρείωσε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, διὰ να ὑψώσῃ ἐκεῖνον τῦ Ἰησῦ-Χριςῦ.

Σειάπια. §. 23. Ἡ τέχνη τῆς κλοπῆς καὶ τῦ βλασφημεῖν τὸν θεὸν εἶναι ἀρετή. Αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ απηγορευονται μόνον κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ ἐχὶ ἀφ' ἑαυτῆς. Οὔτε ἀμφιβολία καμμία πῶς τοιαῦται τέχναι νὰ μὴν εἶναι ἀρεταὶ τῆ νοός, διότι δίδασι κανόνας καὶ ἐντολὰς ἁρμοδίας ἵνα φθάσωσι βεβαιως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὸς σκοπός των.

§. 24. Ὅςις θέλει νὰ εὕρῃ διδασκαλίας ἵνα μὴν ἀγαπᾷ, νὰ μὴ προσεύχεται, να μὴ σέβεται τὸν θεὸν, να μὴ πειράζεται νὰ ἀκούῃ τὴν ἱεραν ακολυθίαν τως ἑορταῖς, νὰ μὴ δίδῃ τοῖς πτωχοῖς ἐλεημοσύνην, νὰ σκοτώνῃ καὶ να μηχανεύεται τὴν ζωὴν τῆ πλησίον ἐλευθέρως, ἵνα πλάττῃ συκοφαντείας κατ' ἀρέσκειαν, ἵνα ἀφόβως κτίζῃ κακολογίας, ἵνα κλέπτῃ ἀφόβως ἢ ἐλευθέρως, ἵνα μὴ ἐπιςρέφῃ τα ὅσα ἔκλεψε, ἵνα μὴ ἱκανοποιήσῃ τὴν τιμὴν καὶ φημὴν τῆ πλησίον τυ, ἵνα μὴ πιςευσῃ ποτὲ χωρὶς νὰ παραβῇ τὴν Ἐκκλησιαςικὴν ἐντολὴν, ἵνα πράξῃ κάθε εἶδος ἀκαθαρσίας, νὰ μὴν ἐξομολογηθῇ, καὶ να μεταλάβῃ, θέλει τα εὕρῃ εἰς τὰς ανωτέρω συγγραφεις. Μεταξὺ δυω χιλιαδων Ἰησηῖτων συγγραφέων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑταιρείας ἕως τῦ 1675. καὶ μεταξὺ ἑτέρων χιλίων ὁπῦ ὕςερον ἔγραψαν, καὶ πάντες εἶναι τρεῖς χιλιάδα, δὲν ευρίσκονται ἑκατὸν ὁπῦ να μὴν ἔγγιξαν τὸ δόγμα, νὰ ἔφθειραν τὴν ηθικὴν, καὶ νὰ μὴν ἔφεραν ἄνω κατω τὴν Ἁγίαν εὐταξίαν. Εἰς τὰς συναθροίσεις διαφόρων συγγραμμάτων κατὰ τῆς Ἱςορίας τῦ Ἰωβαννες ἀποδείχνεται ὅτι εἰς διάςημα 148.

χρόν-

χρόνων, ἤτοι ἀπὸ τὸς 1562. ἕως τῦ 1710. νὰ μὴν εὑρεθῇ τὶς τῶν περιφημοτέρων Γησυΐτων, ὁπῦ νὰ μὴν ἐδίδαξεν ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος παῤῥησία, ἐπαναστάσεις κατὰ τῶν ἡγεμόνων, διδάσκοντες τὸν φόνον τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Περὶ τῦ ἐν Οὐλτραγιέκτῳ σχίσματος καὶ τῆς ἐν αὐτῷ Συνόδε.

§. 1.

Οἱ Γησυΐται προχωρήσαντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ὁλάνδας τῷ 1592. πάντοτε ἐτεχνεύοντο νὰ κυριεύσωσι, ᾗ νὰ ὑσερήσωσι τὰς ἐκεῖ Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸς νομίμως αὐτὸν ποιμένας, θέλοντες νὰ τὰς καταζήσωσιν Ἀποσολὰς, ἢ κατ' αὐτὸς Μισιόνες· καὶ ἔλεγον πῶς ἀφ' ἧ ἔγινεν ἡ μεταβολὴ τῆς θρησκείας εἰς τὴν Ὁλάνδαν, ὅτε περισότερον ἀπὸ δύω τρίτα, ἐνηγκαλίσαντο τὴν μετερρύθμισιν τῦ Λεθήρε καὶ Καλβίνε, ἔχασε πλέον τὰ ἀρχαῖα προνόμια της, ἅτε ἐδύνετο πλέον νὰ ἔχῃ Ἀρχιεπισκόπες, ἅτε Ἐπισκοπὰς, ἅτε Ἐκκλησιαζικὴν Ἱεραρχίαν, μαλιζα ὁπῦ οἱ Ἐπίσκοποι τῦ Ουτρέκτ, ἐχειροτονῦντο μὲ τίτλον ἀχὶ Οὐλτραγιέκτε, ἀλλὰ πλαζὸν, καὶ ξένον τίτλον, ὡς Σεβαζεπόλεως καὶ ἄλλων. Δὲν ἐδυνήθησαν ὅμως νὰ τελειώσωσι τὸν σκοπόν τος, ἐπειδὴ καὶ οἱ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ἴξευραν πῶς αὐτὸς ὁ πλαζὸς τίτλος ὁπῦ ἐλάμβαναν διὰ φοβον τῶν ἐξεσιαζόντων δὲν ἐζημίωνε παντελῶς τὰ προνόμια τος, τὸς ἐφανέρωσε πῶς ἐδύνοντο πάντοτε νὰ λάβωσι τὸν ἀληθινὸν τίτλον τος, ὅταν ἡ περίσασις τῦ καιρῦ τὸ συγχωρήσει, καὶ τὸς ἐτίμησε μὲ ὀφίκιον Ἀποζολικῦ ἐπιτρόπε. *Αἰτίαι τῦ Σχίσματος*

§. 2. Οἱ Γησυΐται οἵτινες ὅταν ἐφαντάζοντο νὰ κατορθώσωσι τὶ, δὲν ἐπελπίζοντο, ἕως ὁπῦ δὲν τὸ ἔβαναν εἰς πρᾶξιν, ἐσιώπησαν ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς τῦ παρόντος αἰῶνος, ὅταν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης ὁ ὑπεραπίσης αὐτῶν Κλήμης ΙΑ'. Τότε ἐπαράζησαν αὐτῷ πῶς αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Ὁλάνδας δὲν ἔχυσι τόπον εἰς τὴν Ἐκκλησιαζικὴν Ἱεραρχίαν, ἀλλ' εἶναι Μισιόνες, καὶ οἱ ἐν αὐτῇ Ἀρχιεπίσκοποι εἶναι Ἀποζολικοὶ ἐπίτροποι. πῶς οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Κλῆρος τῆς Ὁλανδίας κλίνει εἰς τὰ δόγματα τε Γανσενίε, Ῥιγορισμῦ καὶ Ῥιχερισμῦ, μάλιζα Νεερκασέλιος Ἀρχιεπίσκοπος Οὐλτραγιέκτε μὲ τίτλον Ἐπισκόπε Καζορίας, ἅτε ἤθελε νὰ γνωρίσωσι τὸ ἀλάνθαζον τῦ ἀκρε Ἀρχιερέως, διὰ τῦτο ἐπροσπαθήσαν, καὶ ἐξέβωκε βλ- *Τεχνεύματα τῶν Γησυΐτων.*

βέλλαν τῷ 1702. διὰ τῆς ὁποίας ἀργὸν ἔκαμε τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Κολλαΐου μὲ τίτλον Σεβαστοπόλεως, τὸν καλεῖ εἰς Ῥώμην διὰ νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὰ ἐγκλήματα τὰ κρύφια, καὶ ἔξω τῆ πολιτικῆ κριτηρίᾳ, ὁπῆ ἀναφέρθησαν κατ' αὐτῆ, καὶ τῶν λοιπῶν τῆ κλήρᾳ τε, περὶ τῆ Βαϊανισμῆ, Γανσενισμῆ καὶ Ῥιγορίσμε. Ἀλλ' ἐπειδὴ βαρὺ πρᾶγμα ἐφάνη τῆτο καὶ δύσκολον, ἐτεχνεύθησαν καὶ ἔσυραν εἰς Ῥώμην αὐτὸν τὸν Κολλαΐου μὲ πρόφασιν τῆ Ἰωβιλαίε τῷ 1700. Ἐκεῖ ἀπεκρίθη, ἀθωώθη, καὶ μὲ διαφόρες προφάσεις τὸν ἐκράτησαν διὰ πολλὲς χρόνες, ἕως εὗρον εὐκαιρείαν νὰ ἐνεργήσωσι τὰ τῆς βέλλας, ἥτις ἔξω ἀπὸ τὴν ἄργητα τῆ Ἀρχιεπισκόπε Κολλαΐε, ἐσύχησε Θεόδωρον τινὰ Κόκκιον λεγόμενον, ὡς ἐπίτροπον, καὶ ἤλεγχε τὸ Καπίτωλον τῆ Οὐλτραγιέκτε ὡς ἀπειθῆ καὶ ἀφορισμένον ἐνταῦτῷ, ἂν δὲν ὑπετάσσετο εἰς αὐτὴν τὴν βέλλαν.

§. 3. Τὸ Καπίτωλον ὁπῆ ἤθελε νὰ διαυθεντεύσῃ τὰ προνόμιά τε εἰς τὸ νὰ ἐκλέγῃ τὲς Ἀρχιεπισκόπες, καὶ νὰ μὴ κρέμεται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῆς Αὐλῆς τῆς Ῥώμης, ἐσοχάθη ὅτι ἂν ὑποταχθῇ εἰς τὴν βέλλαν, ἦτον τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἀποδώσῃ τῷ Πάπᾳ τὸ Προνόμιον, ἢ ἐξεσίαν νὰ ἀναβιβάζῃ καὶ νὰ καταβιβάζῃ τὲς Ἀρχιεπισκόπες, καὶ Ἐπισκόπες χωρὶς αἰτίαν πάρεξ τὴν ὄρεξίν τε, καὶ θέλησιν, μάλιςα ὁπῆ εἰς τὴν βέλλαν ἔλεγεν ὁ Κλήμης „ ἔδοξεν ἐμοὶ (ἢ κατὰ τὴν βέλλαν) ἡμῖν καὶ τῷ Ἀποσολικῷ θρόνῳ, ἡμετέραν καὶ τῆ Ἁγίε Θρόνε εὐδοκίαν, μιγνύων τὴν ἐξεσίαν τῆ Ἀποσολικῆ Θρόνε, μὲ τὴν ἐξεσίαν κατὰ μόνας τῆ κατὰ καιρὲς Ἀρχιερέως Ῥώμης, καὶ ὅτι οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι νὰ μὴν εἶναι εἰμὴ Ἐπίτροποι τῆ Πάπα, καὶ ἀπὸ αὐτὸν κρέμονται, καὶ περὶ πλέον ἐσοχάθη πῶς ἄδικον καὶ ἀτιμία ἦτον νὰ γίνῃ Ἀργὸς ἕνας Ἀρχιεπίσκοπος μιᾶς μεγάλης ἐπαρχίας, κεφαλὴ μιᾶς Ἐκκλησίας ἑνὸς γένες ὁλοκλήρε, ὁπῆ περιέχεται εἰς τὴν Γερμανικὴν Συνθήκην, χωρὶς ἐξάτασιν, χωρὶς κρίσιν κανονικὴν, χωρὶς ἔγκλημα, μόνον μὲ μίαν βέλλαν τῆ Πάπα καλθεῖσαν ὄχι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' εἰς ἕνα ἁπλῆν, τὸν ὁποῖον ἐδιώριζεν εἰς τὸν τόπον τε.

Καπίτωλον τῆ Οὐλτραγιέκτε δὲν δέχεται τὴν Βέλλαν.

§. 4. Τοιῆτοι ζοχασμοὶ ἐπαρακίνησαν τὸ Καπίτωλον νὰ μὴν ὑποταχθῇ εἰς τὴν βέλλαν, ὅτε ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ τὸν Κόκκιον, ἀλλ' ἠκολούθησε νὰ γνωρίσῃ διὰ νόμιμον Ἀρχιεπίσκοπον τὸν Κολλαΐου. Ἕως τόσον τῷ 1710. ἀποθνήσκει ὁ Κολλαΐος, καὶ εἶχε προπολλῆ δημοσιευθεῖ ἀπὸ τὴν Γκεϊζιτζιὼν τῆς Ῥώμης δόγμα, τὰ νὰ ὑσερηθῇ αὐτὸς ὁ Κολλαΐος τὰς ψήφες τῆς χειροτονίας καὶ ταφῆς μετὰ τὸν θάνατόν τε, ὡς ἀποθανὼν εἰς τὴν ἀμετανοησίαν, καὶ εἰς μίαν φανερὰν ἀνυποταγὴν τῶν Ἀποσολικῶν δογμάτων καὶ θεσπισμάτων. Δοκιμάζει τὸ Καπίτωλον τῆ Οὐλτραγιέκτε νὰ παύσῃ αὐτὸ τὸ σχίσμα, καὶ νὰ ψηφίσῃ νέον ἀρχιερέα, ἀλλ' εἰς διάσημα 20. χρονῶν δὲν ἔλαβεν ἀκρόασιν ἀπὸ τὸν Πάπαν, ὅθεν ἀπεφάσισε τέλος πάντων καὶ ἐψήφισε μόνον τε, τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν τε. Ὁ τότε ἀρχιερατεύων ἐν Ῥώμῃ Βενέδεικτος ΙΓ'. ἄκυρον κηρύττει τὴν ἐκλογὴν, ἄνομον τὴν χειροτονίαν, καὶ ἀφωρίζει ὅλες ἐκείνες ὁπῆ ἤθελαν συγκοινωνήσῃ μὲ αὐτὸν, καὶ μὲ τὰ διά-

διάφορα μέλη τῆ Καπίτωλε, ᾧ αὐτὰ μόνον διατὶ τὸ Καπίτωλον ἰδιοποιεῖτο τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκλέγῃ Α'ρχιεπίσκοπον, καὶ ἑτέρους ἐκκλησιαστικοὺς, ἐξουσία, τὴν ὁποίαν ἔλεγεν ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης πῶς εἶχε χάσῃ πρὸ ἑκατὸν χρόνους. Οἱ Α'ρχιεπίσκοποι καὶ τὸ Καπίτωλον ἐπεκαλέσθηκαν τὴν ἀπόφασιν τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς Συνόδε ὁπῦ ἤθελε γίνῃ. Τὸ σχίσμα ὅμως ἐπροχώρει, ὅθεν οἱ Διοικηταὶ τῆς Ο'λλάνδας ἐπρόσαξαν τὸ Καπίτωλον νὰ ἐξακολουθῇ τὴν συνήθειαν, νὰ ἐκλέγῃ τὺς Α'ρχιεπισκόπους χωρὶς ἄτε εἴδησιν τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς, καὶ τὺς Ι'ησυίτας ὡς αἰτίους τῦ σχίσματος ἐξώρισε μὲ θέσπισμα τῷ 1708. τὸ ὁποῖον ἐκυρώθη καὶ ὕστερον τῷ 1720. 1721. 1730. καὶ 1759. Ι'δε περὶ αὐτῦ τῦ Σχίσματος τὸν Σάβολδον, τὴν ἱερὰν Βαταβίαν, τὸν Ο'ὔγκιον ἐν τῇ Ε'κκλησ. Ι'στορ. τῦ Οὐλτραγιέκτε, τὴν Ι'στορίαν περὶ ὑποθέσεων τῆς Οὐλτραγιεκτινῆς Ι'στορίας, Συνάθροισιν μαρτυριῶν περὶ τῆς Ε'κκλησ. καὶ Κλήρε τῶν Ε'νωμένων ἐπαρχιῶν. κτλ'.

Σύνοδος Β'. Οὐλτραγιέκτε.

§. 5. Εἷς τῶν Α'ρχιεπισκόπων Οὐλτραγιέκτε, παρὰ τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς, Σχισματικῶν καλυμένων, Πέτρος Ι'ωάννης καλύμενος τῷ 1763. Σύνοδον τοπικὴν συνοίθρησεν ἐν Οὐλτραγιέκτῳ, ἀναγκαίαν εἰς ἐκείνους τοὺς καιρὺς, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει εἰς τὴν Ε'γκύκλιον Ε'πιστολήν τε, εἰς τὰς ὁποίας ἡ „ πίστις ἐκπίπτει πανταχόθεν, τὰ ἱερὰ δόγματα τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας „ καταπολεμῦνται, αἱ πολλάκις κατακριθεῖσαι αἱρέσεις ἀνακαινίζονται, τὰ „ χρησὰ ἤθη φθείρονται, οἱ κανόνες τῆς Ε'κκλησιαστικῆς Εὐταξίας, ἢ „ ἀγνοῦνται, ἢ ἀμελῦνται." Μάλιστα ἡ μεγαλητέρα αἰτία ἦτον νὰ φανερώσῃ τῷ Πάπᾳ, ὅτι δὲν εἶναι σχισματικοὶ, ἄτε ἡ διδασκαλία τους εἶναι ἐναντία τῇ Καθολικῇ πίστει. Πολλὰ ἐξέδωκεν αὐτὴ ἡ Σύνοδος, τὰ ὁποῖα συνοπτικῶς σημειῶμεν.

ΜΕ'ΡΟΣ Α'.

§. 6. Τὸ πρῶτον μέρος τῶν πρακτικῶν ταύτης τῆς Συνόδε περιέχει θεσπίσματα τρία.

ΘΕ'ΣΠΙΣΜΑ Α'.

Ο'τι τὰ πραχθέντα εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον νὰ μὴ προξενήσωσι ζημίαν εἰς τινά.

Ε'πειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἄνθρωπος, ἤδη πρὸ πολλῦ ἔσπειρε ζιζάνια εἰς ταύτας τὰς Ε'κκλησίας μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν, ᾧ πολλοὶ ἐπιστεῦσιν εἰς τὴν φροντίδα τῶν πιστῶν, ᾧ κυριευόμενοι ἀπὸ ψευδεῖς προλήψεις δὲν ἐπιδέχονται ἡμᾶς, ᾧ ἐπειδὴ δὲν

δὲν ἀπελπιζόμεθα ὅτι μὲ τὴν ἐπικαρίαν καὶ βοήθειαν τῆ παντοδυνάμε καὶ πολυευσπλάχνε Θεῆ, τέλος πάντων „ ἐν ἑνὶ σόματι ὁμοθυμαδὸν τὸν Θεὸν σεβόμενοι, καὶ μὴ ὄντα ἐν ἡμῖν σχίσματα, δηλοποιῆμεν ὅτι ὅσα πραχθῆν καὶ διωρισθῆν ἐν τῇ παρέσῃ συνόδῳ, ἐξαιρεθέντων τινῶν, ἂν ὑπάρχωσι, μεταξὺ τῶν ῥηθέντων διαφωνέντων ἀδελφῶν, ἅπερ διαμενῆσι ἀνέγκικτα, ὅταν ἀρεσὸν φανῇ αὐτοῖς νὰ συμφωνήσωσι μὲ ἡμᾶς, καὶ τὰ πάντα κατὰ τὴν τάξιν ὁπῆ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν φάτνην της ἐφύλαξεν ἕως τῆ νῦν. Ὅσον δὲ ἡμῖν ἀνήκει, θέλει πασχίσομεν μὲ τὰς δεήσεις μας, προτροπάς μας, καὶ μὲ κάθε τρόπον ἀγάπης καὶ ευνοίας, ἵνα τάχιον συναύξῃ. πᾶσα καρδία ἐπιποθῆντες ἵνα εἴπωσι πάντες „ Γὰδὲ δὴ τί καλὸν, ἢ τὶ τερ„ πνὸν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφὲς ἐπὶ τὸ αὐτό!

ΘΕ΄ΣΠΙΣΜΑ Β΄.

Ο΄τι ὁ Κλῆρος νὰ συνέρχηται συχνότερα.

Ἐπειδὴ ἐκ διαταγῆς τῆ Κυρίε ἡμῶν Γησῆ Χριςῆ, καὶ Ἐκκλησιαςικῆς συνηθείας, πάντα ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις πρέπει νὰ διατάζωνται κατὰ τὴν ἀμοιβάιαν συμβολὴν καὶ συνδρομὴν τῶν Ποιμένων, ἐν καιρῷ ὁπῆ προσμένομεν μὲ πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν Συνέλευσιν τῆς Ῥωμανοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἵνα ἐκριζώσῃ τὰς ἀγκάθας ἐκ τριβόλης τῶν αἱρέσεων, τὰς πλάνας καὶ σχίσματα, νὰ διορθώσῃ τὰς ὑπερβολὰς, τὰ ἀσχηματισμένα νὰ εὐπρεπίσῃ, καὶ νὰ φέρῃ τὴν ἄμπελον τῆ Κυρίε εἰς ἀφθονοπάροχον εὐκαρπίαν, ἵνα μὴ ὑπάρχῃ πλέον τὶ ἢ διςαγμὸς ἐν τῇ πίςει, ἢ ἐν τῇ ἀγάπῃ διαίρεσις, καὶ ὁ Θεὸς, ἵνα ἀνανεώσῃ τὴν νεότητα τῆς Ἐκκλησίας τε ὡς τῆ ἀετῆ, ἀποφασίζομεν νὰ συνάζηται συχνὰ ὁ Κλῆρος μας, πρὸς μετρίασιν τῶν ἠθῶν, πρὸς διόρθωσιν τῶν ὑπερβολῶν, πρὸς συμβιβασμὸν τῶν διχονοιῶν, καὶ νὰ διωρισθῇ ἡ κάθε συνέλευσις, ὡς τὸ ἀπαιτεῖ ἡ εὐκαιρεία καὶ φιλοκαγαθία τῶν Ἡγεμόνων κάθε τρίτον ἔτος.

Α΄. Ἡ Πίςις ἄνευ τῆς ὁποίας ἀδύνατον εὐαρεσῆσαι τῷ Θεῷ, ἐςὶν ἡ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας, ἐξ ἧς ὡς ἐκ θεμελίε ῥέμεται ἡ πνευματικὴ ζωὴ, καὶ ἡ Θρησκεία μας. Ὅθεν πρέπει πρῶτον νὰ προβάλωμεν τὴν Ὁμολογίαν τῆς πίςεώς μας, κατὰ μίμησιν τῶν Πατέρων καὶ τῶν Γερῶν Συνόδων, οἵτινες ἐσυνήθιζαν νὰ προβάλωσι πάντοτε τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίςεως ὁπῆ μεταχειρίζεται ἡ Ἁγία Ῥωμανοκαθολικὴ καὶ Ἀποςολικὴ Ἐκκλησία, διὸ ἐκρίναμεν εὔλογον νὰ τὴν ἐκθέσωμεν κατὰ τὰς λέξεις ὡς ἐν πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἀναγινώσκεται.

Τότε ἀνεγνώσθη τὸ πιςεύω, μετὰ τῆς Προσθήκης

Β΄. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀρκεῖ τῷ Χριςῷ καὶ τοῖς λειτουργοῖς τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐναγκαλιοθῇ πιςὸν λόγον, καὶ παραμυθίαν ἐν τῇ ὑγιεινῇ διδασκαλίᾳ, ἔπρεπε προσέτι νὰ ἀποβάλῃ τὰς βεβήλες καινοτομίας, καὶ τὰς ἐναντιωμένας νὰ ἐλέγξῃ, ἀναγκαῖον διὰ τῦτο ἐσχάθημεν, νὰ

νὰ μισήσωμεν καὶ νὰ ἀναθεματίσωμεν πάσας τὰς αἱρέσεις τὰς καταπριθεῖσας ἀπὸ τὰς ἱερεῖς κανόνας, καὶ ἱερὰν Σύνοδον τὴν ἐν Τριδέντῳ, ὡς πάντοτε ἐμισήσαμεν, καὶ ἀναθεματίσαμεν· καὶ ἐπειδὴ τὰ θεσπίσματα τῆς Πίςεως, ταύτης τῆς ἐσχάτης Συνόδου τῷ ἁγιωτάτῳ Κυρίῳ ἡμῶν Πίῳ Δ'. Πάπα προβαλθέντα ἐν τῇ ἐκδοθείσῃ βίβλῳ τῷ 1564. ἐν Ρ'ώμῃ, καὶ ἐκείνη ἡ Ο'μολογία πίςεως κατὰ τὸ νῦν ἐπανδὲν πάσῃ τῇ Ε'κκλησίᾳ ἔθος νὰ προβαλθῇ εἰς πάντας τὰς τῶν Καθολικῶν, καὶ αὐτῇ τῇ πίςει ἵνα αὐξηνθῶσι πᾶσαι αἱ τιμαὶ καὶ αἱ Ε'πισκοπικαὶ Καθέδραι ὅσαι εἰσὶν ἐν τῇ Ε'κκλησίᾳ, καὶ αἱ ἔξω νὰ ἀνακαλεσθῶσι. Ο'θεν καὶ τώρα πάλιν ἀπεφασίσαμεν νὰ προσκολληθῶμεν εἰλικρινῶς εἰς ταύτην τὴν Καθολικὴν Πίςιν, ὡς πάντοτε ἀδιαπαύστως ἔμεθα ἑνωμένοι.

Γ'. Ε'πειδὴ δὲ ὀφειλέται ἐσμὲν Ε'λησι τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις, ἐκ ἀνάρμοσον ἐκρίναμεν νὰ κάμωμεν ἰδίαν Ο'μολογίαν, τὴν παρὰ τῶ περιβοήτῳ διδασκάλῳ Βοοναβεντία διδασκαλίαν, καὶ ταύτην νὰ προβάλωμεν τόσον τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς Ε'πιμαρτυρημένοις, ᾗ διεκεχωρισμένοις ἐκ τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας, ὅσον καὶ τοῖς συζῶσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἑνότητα, οἵτινες δὲν ἐρυθριῶσι νὰ παραδίδωσιν ἀσχηματισμένην τὴν διδασκαλίαν μας μὲ σκληρὰς καὶ ψευδεῖς εἰκόνας.

Διὰ πολλὰς αἰτίας φερώμεθα εἰς τοῦτο.

Α'. Ἵνα οἱ μὴ Καθολικοὶ μαθωσιν ἀπὸ τὴν ὁλόκληρον πεῖραν τῶ αἰῶνος, ὅτι ὁ εὐλαβέςατος Ε'πίσκοπος δὲν ἐμετρίασε τὰ μυςήρια τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας, ἵτε νὰ συμφωνήσῃ ὅλα κατὰ τὴν τῶ καθ' ἑνὸς ὄρεξιν, ἀλλ' εἰλικρινῶς καὶ ὁλοκλήρως νὰ παρέδωκεν ἅπερ ἀπὸ ἀνωτάτην ἐξουσίαν καὶ ἐσερεώθησαν, καὶ πάντες οἱ Ρ'ωμανοκαθολικοὶ εἶναι ὑπόχρεοι νὰ πιςεύωσι καὶ νὰ φυλάττωσι. Καὶ νὰ γνωρίσωσιν ἀπὸ τὴν ἐπιείκειαν καὶ μαρτυρίαν τῶν διδάσκαλων τους, ἄδικον τὸ νὰ ἀποδίδωνται αἱ τῶν κατ' ἰδίαν γνῶμαι εἰς μίαν Καθόλε ἑταιρείαν· καὶ τοιαυτοτρόπως πάσῃ τῇ Ρ'ωμανοκαθολικῇ, τὰ ὅσα διδάσκονται ἀπὸ κατ' ἰδίαν πνεύματα, ἀγκαλὰ καὶ πολυάριθμοι. Δῆλον δὲ ἐςὶ ἐκεῖνα ὅλα, σχεδὸν ὅσα οἱ μὴ Καθολικοὶ διαφέρουσιν πολὺ ἀπὸ ἡμᾶς, ὅσα καὶ συνηθίζωσι νὰ ἀντιβάλωσιν εἰς τὰς κατ' ἰδίαν διδασκάλους τῆς Καθολικῆς Κοινωνίας, καὶ ἵτε παρ' ἡμῶν δέχονται, ἵτε ἀπὸ τὰς Καθόλε Ρ'ωμανοκαθολικὰς, ὅσοι μᾶλλον δὲ μεταξὺ τῶν Καθολικῶν λάμπουσι ζήλῳ, διδασκαλίᾳ, εὐσεβείᾳ, τὴν ὑπερβολικὴν ἐλευθερίαν ἐκείνων τῶν διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν τὴν τῶν ψυχῶν ζημίαν φέρουσαν, ἥτις καθ' ἡμέραν φαίνεται αὐξάνουσα, βδελυττέσθαι ὡς διδασκαλίας δαιμονίων, ἃς οἱ Α'γιοι Α'πόςολοι προεῖπον ὅτι μέλει νὰ ἐγερθῶσι.

Β'. Ἵνα πάντες προσέξωσι, καὶ ἐξαιρέτως μερικοὶ τῶν Καθολικῶν, „ οἵτινες μᾶς εἰκάζουσιν ὡς ὑπόπτους ἐν τῇ πίςει ἡμῶν, τίς γαρ οἶδεν ἀνθρώ„ πων τὰ τῦ ἀνθρώπυ, εἰμὴ τὸ πνεῦμα τῦ ἀνθρώπυ, τὸ ἐν αὐτῷ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιος

Γ'.

Περὶ τῆς Καθολικῆς πίςεως.

Ε'πειδὴ κατὰ τὰς νεωτερίσας τῆ Α'γία Πέτρα, ἕτοιμοι πάντοτε ἔπρεπε (νὰ εἴμεθα) νὰ δώσωμεν λόγον εἰς τὸν ἐρωτῶντας ἡμᾶς περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν Α'γιον Ι'ερώνυμον καὶ πολλὰς Α'γίας Πατέρας. εἰς τὰ περὶ πίςεως δὲν εἶναι συγχωρημένον, μάλιςα τοῖς ἱερεῦσι νὰ ὑποφέρωσιν μὲ σιωπὴν τὰς συκοφαντίας· ἐκείνην τὴν Ε"κθεσιν τῆς διδασκαλίας μας τὴν ὁποίαν πάντοτε παρεδώκαμεν, καὶ τώρα ἐσοχάθημεν νὰ ἀνακαινίσωμεν μάλιςα περὶ τῶν διχονοιῶν μεταξὺ τῶν Καθολικῶν. Τοῦτο ἐποίησαν πολλοὶ πρὸ ἡμῶν, ἐξόχως ὁ ἔνδοξος Κοδδαῖος, ὅταν ἐξ ὀνόματός τε καὶ τῆ Κλήρε τε ἐπρόσφερεν εἰς τὸς Καρδιναλέυς τῆς Ρ'ώμης, τὴν Ε'κκλησιαςικὴν Ε"κθεσιν καὶ ἀποκρίσεις, ἐν αἷς μόνον μερικὰς προτάσεις ἡμῖν ἀγνώςυς, ἃς γενικῶς καὶ ἀτάκτως, ὑπόπτως καλοῦσιν αὐτοὶ οἱ ἐναντιοι, ἐδυνήθησαν νὰ ἐλέγξωσι. Τοῦτο καὶ ὕςερον ἐποίησαν πάντες οἱ Α'ρχιεπίσκοποι Ο'υλτραγιέκτε μὲ τὸν Κλῆρον τους, εἰς πολλὰ ἔγγραφα, ὅπου ἐδηλοποίησαν. Τοῦτ' αὐτὸ ἐποίησε καὶ τὸ Καπίτωλον τῆ Ουλτραγιέκτε τῷ 1744. ὅταν ἐπρόσφερε τῷ Βενεδέικτω ΙΔ'. Ε"κθεσιν τῆς διδασκαλίας κτλ'. ἥτις ἀναγνωθεῖσα ἐνώπιόν τε (ὡς ἀπὸ ἀξιοπίςως μάρτυρας ἐμαθομεν) ἤρεσεν αὐτῷ. Ταύτην τὴν ἐσχάτην Ε"κθεσιν μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐκλέξαμεν, ἐν ᾗ ὅδεν ὑπάρχει, ὅπερ οἱ ἰσχυρότεροι καὶ πιςότεροι ςρατάρχαι τῆ Ι'σραὴλ οἱ περιφημότεροι δηλαδὴ Ε'πίσκοποι καὶ θεολόγοι τῆς Ε'κκλησίας, ὡς ἀρχαίαν παραδοσιν πίςεως καὶ διδασκαλίας, παραίτησαν ἡμῖν. Τὸ ὁποῖον εἰς διαφόρους καιροὺς ἐπροσφέρθησαν εἰς τὸς ἁγιωτάτους Α'ρχιερεῖς Ρ'ώμης Α'λέξανδρον Ζ'. καὶ Η'. Ι'ννοκέντιον ΙΑ'. ΙΒ'. Βενέδικτον ΙΓ'. καὶ ΙΔ'. καὶ πάντες ἀδιςάκτως ἐκύρωσαν.

Ταύτῃ δὲ τῇ Ε'κθέσει προσκολλώμεθα, ἐ τόσον ἵνα ἀποβάλλωμεν τὰς τῶν ἐναντίων συκοφαντίας, ὅσον ἵνα μὴ δώσωμεν ἑτέροις τὴν δόξαν μας, δένομεν μαρτυρίαν, ὑπογράφομεν νόμον τοῖς ἀτάκτοις τῆ Κυρίε, καὶ ἐνώμεθα σὺν τοῖς τῆ Κυρίε, οἵτινες λέγυσιν ὡς ποτὲ ὁ προφήτης, ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ ἐδίδαξέ με· ἵνα μὴ πλανηθῶ ἐν τῇ ὁδῷ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νᾶν ἐχόντων. Α'δοκίμων ἐν τῇ πίςει: τῶν λεγόντων συνωμοσίαν, ὧν συνωμοσία πᾶν τὸ παρ' αὐτῶν λαλούμενον . . . . ὧν ἡ ἄνοια ἔκδηλος ἔςαι πᾶσιν.

Α'ΝΑ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α' Ν Α Φ Ο Ρ Α' Β'.

Περὶ τῆ Σχίσματος τῶν Γραικῶν.

Θέσπισμα Β'.

Γ §. 8. Θέσπισμα Β'. Δηλοποιεῖ ἡ Α'γία Σύνοδος πῶς Α'. ἡ παρὰ τῆ Χριςῆ θεμελιωθεῖσα ὁρατὴ Ε'κκλησία εἶναι μίαν, Α'γίαν, Καθολικὴν, καὶ Α'ποςολικὴν, ἥτις ἤτε ἀπὸ τὴν ἀγάπην δύναται νὰ ξεπέσῃ, ἔτε ἀπὸ τὴν Ο'ρθόδοξον πίςιν νὰ ξεκλίνῃ.

Β'. Ε'τερον ἐςὶ σχίσμα, καὶ ἕτερον αἵρεσις· διὸ ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθῆς καὶ ὀρθοδόξε πίςεως νὰ μὴν εἶναι τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας. Α'λλ' αὐτὸ τὸ κέντρον νὰ εἶναι ἡ Καθέδρα τῆ Πέτρε, παρ' αὐτῆ τῆ Α'ποςόλε ἐν Ρ'ώμῃ τεθεῖσα, ὅθεν ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ Ι'ερατικὴ Ε'νότης.

Γ'. Σχισματικὸς καὶ ἁμαρτωλὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁπῆ κατ' αὐτῆς τῆς ἐξόχε Καθέδρας θέτει ἄλλην τινά.

Δ'. Ο'τι ἠδεμία δικαία ἀνάγκη νὰ σχιωθῇ ἡ ἑνότης μὲ αὐτὴν τὴν ἔξοχον Καθέδραν, ἢ μὲ τας Ε'κκλησίας ὁπῆ εἶναι εἰς αὐτὴν προσκολλημένας.

Ε'. Ο'θεν οἱ Γραικοὶ Χριςιανοὶ ὁπῆ ἔσχισαν αὐτὴν τὴν ἑνότητα, καὶ ἐπιμένησιν εἰς αὐτὸ τὸ σχίσμα, εἴτε τὴν ἀληθινὴν καὶ ὀρθόδοξον πίςιν ὁμολογῆσιν, εἴτε ἢ, εἶναι ἀληθῶς καὶ ἰδίως σχισματικοί· διὰ τῆτο κατακρίνει ἡ Α'γία Σύνοδος τὰς κάτωθεν ἀναιρεθείσας αὐτῇ προτάσεις.

Κατάκρισις προτάσεων.

Α'. Κατὰ δύω διαφορετικὴς τρόπες ἠμπορῆμεν νὰ ςοχαθῶμεν τὸ σχίσμα, ἢ ὡς σχίσμα μὲ τὴν καθ' ὅλε Ε'κκλησίαν, ἢ ὡς σχίσμα εἰς τὴν Ε'κκλησίαν. Τὸ πρῶτον εἶναι ἕνας ξεχωρισμὸς ἀπὸ τὸ κέντρον τὸ ἑνῶν τὰ μέλη πάντα εἰς τὴν Καθολικὴν Ε'κκλησίαν, αὐτὸ τὸ κέντρον εἶναι ἡ ἱεραρχία, ἡ πίςις, καὶ ἡ ὁμολογία τῆς πίςεως αὐτῆς τῆς Ε'κκλησίας, τὸ κριτήριον αὐτῆς, καὶ ἡ κοινωνία τῶν μυςηρίων της . . . . . Ε'να τοιῆτον σχίσμα ἀποξενώνει ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν, καὶ ἀπὸ τὰς ὠφελείας της, τὰς ποιῆντας αὐτό· τῆτο εἶναι τὸ ἰδίως λεγόμενον σχίσμα. Τὸ δεύτερον τὸ σχίσμα ἠμπορῆμεν νὰ τὸ ςοχαθῶμεν, ὡς γινόμενον μὲ μέρος τῆς Ε'κκλησίας, χωρὶς νὰ εὔγῃ τινὰς ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν, ἤγεν χωρὶς νὰ ξεχωριωθῇ ἀπὸ τὴν πίςιν, ἤτε ἀπὸ τὴν ἱεραρχίαν αὐτῆς τῆς Ε'κκλησίας, χωρὶς νὰ παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ μετέχῃ ὅλων τῶν μυςηρίων της, ᾧ νὰ γνωρίζῃ τὸ κριτήριόν της. Ε'να τοιῆτον σχίσμα μ' ὅλον ὁπῆ ἐδύνετο νὰ εἶναι μέγα κακὸν, δὲν ξεχωρίζει ὅμως ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν τὲς ξεχωριζομένες ἀπὸ ἕνα μέλος αὐτῆς, νομίζωντάς το μεμπτὸν εἰς μίαν βαρεαν ὑπόθεσιν, καὶ ἕως ὁπῆ μένεσιν προσκολλημένοι εἰς τὸ κέντρον τῆς Ε'κκλησίας, κατὰ τὸν ἐξηγηθέντα τρόπον, πρέπει νὰ νομίζωνται ὡς μέλος τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας.

Β'. Εὐθὺς ὁπῆ εἶναι ἕνας αἱρετικὸς, εἶναι καὶ σχισματικὸς, ἐπειδὴ ἀφίνει τὸ κέντρον τῆς ἑνώσεως, ὅπερ ἐςὶν ἡ πίςις κτλ'. καὶ ὅςις δὲν ἀφίνει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸ τὸ κέντρον, δὲν δύναται νὰ εἶναι Σχισματικός. Αὐτὰ τὰ δύω προτερήματα εἶναι ἀχώριστα, καὶ τὸ ἕν δὲν ὑφίσταται χωρὶς τὸ ἄλλο.

Γ'. Δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ εἰπῇ, ὅτι τὸ μέλος ὁπὸ ξεχωρίζεται εἰς τοιαύτην περίστασιν (ὡς ἡ τῶν Γραικῶν) ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέλος τὸ ὁποῖον νομίζει ἔννοχον, νὰ ξεχωρίζεται ἀληθινὰ ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν, διότι δὲν ξεχωρίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέλος δι' ἄλλην αἰτίαν πάρεξ διὰ νὰ φυλάξῃ σῶας τὰς ἀληθείας ὁπὸ νομίζει πολεμημένας ἀπὸ αὐτό.

Δ'. Οἱ Ε'πίσκοποι τῆς Ρ'ώμης ἦσαν οἱ μόνοι ὁπὸ ἔβαλαν τὴν διχόνοιαν μεταξὺ τῶν δύω Ε'κκλησιῶν, καὶ οἱ μόνοι ὁπὸ ἔβαλαν ἀναντίρρητα ἔμποδα εἰς τὴν τελείαν ὁμόνοιαν ὁπὸ ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ μεταξὺ αὐτῶν.

Ε'. Θέλει φανερώσω μὲ τὰς λαμπροτέρας ἀποδείξεις ὅτι ἡ τῶν Γραικῶν Ε'κκλησία δὲν ἔκαμε ποτὲ καμμίαν πρᾶξιν ἵνα σχηματίσῃ καὶ νὰ τελειώσῃ τὸ σχίσμα, τὸ ὁποῖον οἱ τῆς Ρ'ώμης Α'ρχιερεῖς, ἢ οἱ Ε'πίσκοποι ἄναψαν μεταξὺ τῶν δύω Ε'κκλησιῶν Λατινικῆς καὶ Γραικικῆς.

ς'. Πᾶσαι αἱ Σύνοδοι εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐσυνευρέθη ἡ τῶν Γραικῶν Ε'κκλησία, καὶ δὲν ἔλαβε μέρος, δὲν πρέπει νὰ νομίζωνται ὡς Σύνοδοι οἰκουμενικαὶ πάσης τῆς Ε'κκλησίας.

Ζ'. Ε'ννοῶ διὰ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ὄχι μίαν γενικὴν Σύνοδον τῆς Λατινικῆς Ε'κκλησίας, ἀλλὰ μίαν συνέλευσιν, ἢ Σύνοδον γενικὴν τῆς καθ' ὅλη Ε'κκλησίας· καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐπομένως νὰ εἶναι ἑνωμένοι αἱ Ε'κκλησίαι πᾶσαι αἱ Καθολικαὶ τῆς Οἰκουμένης διὰ τοποτηρητῶν, ἢ ἀλλοτρόπως. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ τῶν Γραικῶν Ε'κκλησία, τὴν ὁποίαν ἀπέρριψεν ἡ Ρ'ώμη ἀπὸ τὴν κοινωνίαν της, μὲ ψευδεῖς προφάσεις.

Η'. Εὑρίσκω ὅτι ἂν οἱ Γραικοὶ εἶναι ἀληθῶς σχισματικοὶ, τὰ ἐπακολουθήματα εἶναι ὑπερβολικῶς θλιβερὰ εἰς τὴν καθ' ὅλη Ε'κκλησίαν· δὲν θέλει εὕρω καμμίαν συμφωνίαν εἰς πολλὰς της Οἰκουμενικὰς Συνόδους περὶ πολλῶν ἄρθρων ὁσιωδῶν. Αἱ πρῶται ῥητῶς ἠρνήθησαν καὶ καθαρά, παρ. χάρ. τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ε'πισκόπων τῆς Ρ'ώμης εἰς τὴν Ε'κκλησίαν ὑπεράνω τῶν λοιπῶν Ε'πισκόπων, ἐκεῖνο ὁπὸ αἱ ἄλλαι Σύνοδοι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς Οἰκουμενικὰς ὀνομάζομεν, ἀπεφάσισαν ῥητῶς καὶ καθαρά.

Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατακρίνει ἡ Α'γία Σύνοδος ὡς ψευδεῖς, συκοφαντικὰς τῶν Οἰκουμενικῶν συνόδων, εἰς τὸν Α'γιον Α'ποστολικὸν θρόνον, καὶ εἰς τὰς Α'κρας Α'ρχιερεῖς ὑβριστικὰς, συμβουλητικὰς τῆ σχίσματος, σφαλερὰς καὶ αἱρετικὰς εἰς ὅσον συσήνυσι τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς κοινωνίας τῆς Ε'κκλησίας, εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀληθοῦς ἢ ὀρθοδόξου πίστεως, ἀποβάλλουσα τὴν καθέδραν τοῦ Πέτρου.

Α'ΝΑ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΑΦΟΡΑ Γ'.

Περὶ τῆ Πρωτείᾳ τῆ Ἄκρᾳ Ἀρχιερέως.

Θέσμισμα Γ'. §. 9. Εἰς κατάκρισιν τῶν κάτωθεν προτάσεων δηλοποιεῖ ἡ Ἁγία Σύνοδος Α'. ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἔλαβε τὸ Πρωτεῖον εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλας παρὰ τῆ Γησῆ Χριστῆ, ἵνα φαίνεται μία Ἐκκλησία τῆ Χριστῆ, καὶ μία Καθέδρα. Θέσμια Γ'.

Β'. Ὅτι ὁ Ἅγιος Πέτρος εἰς τὸν ὁποῖον ἐξόχως λάμπει τὸ πρωτεῖον τῶν Ἀποστόλων μὲ τόσην ἐνδοξότητα, διὰ αὐτὸ τὸ Ἀποστολικὸν Πρωτεῖον νὰ ἤφερε τὸ πρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλα ὑπονοημένης.

Γ'. Ὅτι ὁ τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπος ὡς διάδοχος τῆ Πέτρη νὰ χαίρεται θείῳ δικαιώματι, τὸ αὐτὸ Πρωτεῖον εἰς τὰς λοιπὰς Ἐπισκόπας.

Δ'. Ὅτι τὸ Πρωτεῖον τῆ τῆς Ῥώμης Ἐπισκόπη ὡς διαδόχῳ τῆ Πέτρη νὰ μὴν εἶναι μόνον Πρωτεῖον τιμῆς, ἀλλὰ καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας καὶ δυνάμεως.

Ε'. Ὅτι ὁ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερεὺς ὡς τῆ Πέτρη διάδοχος, νὰ εἶναι θείῳ δικαιώματι κεφαλὴ ὁρατὴ καὶ λειτουργικὴ τῆς παρὰ Χριστῆ θεμελιωθείσης Ἐκκλησίας, διὸ καὶ ἀόρατος καὶ ζωοποιὰ κεφαλὴ αὐτῆ τῆ Χριστῆ. Πρῶτος ἐπὶ γῆς ἐπίτροπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη ἡ φροντὶς πάσης Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο καταδικάζει ἡ Σύνοδος τὰς ἀναφερθείσας αὐτῆ Προτάσεις.

Κατάκρισις προτάσεων.

Α'. Δὲν δύναται τινὰς νὰ ἀποδείξῃ μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὅτι ὁ Γησῆς Χριστὸς νὰ ἔδωκε τὰ πρωτεῖα τῷ Πέτρῳ, δὲν δύναται νὰ ἀποδειχθῇ τὸ αὐτὸ ἀπὸ τὰς πρώτας ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς συνόδους μόνον σεσιτὰς ἀπὸ πᾶσαν τὴν καθ' ὅλα Ἐκκλησίαν τῶν Γραικῶν καὶ τῶν Λατίνων. Τὰ πρώτιστα ῥητὰ τῆς Νέας Διαθήκης ὁπῆ φέρονται εἰς ἀπόδειξιν τῆ πρωτείᾳ καὶ ὑπεροχῆς τῆ Ῥώμης Ἐπισκόπη ἐπάνω ἄλλης Ἐπισκόπης δὲν ἠμποροῦν νὰ προσαρμοσθῶσι μόνον εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον. Ὅλα αὐτὰ τὰ ῥητὰ τὰ ἔλαβαν ἢ τὰ ἐξήγησαν οἱ Πατέρες ἕως ἢ οἱ πλέον προσκολλημένοι εἰς τὸ πρωτεῖον εἰς ἕνα νόημα τελείως διαφορετικόν. Ὅθεν ἔπεται ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ συζήσουν ἕνα ἄρθρον πίστεως, ἤγουν μίαν ἀπόφασιν βεβαίαν, ἀκλόνητον, καὶ ἀναντίῤῥητον, πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος νὰ ἔλαβε θεῖον δικαίωμα τῆ πρωτείᾳ καὶ ὑπεροχῆς, εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλας, καὶ ἐπομένως πῶς ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης νὰ τὸν ἐδιαδέχθη εἰς τὰ προνόμιά του, δηλονότι νὰ εἶναι ἐκ θείου δικαιώματος ὁ πρῶτος καὶ ἀνώτερος τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων· δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποδειχθῇ σεσιτὰ ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν, ὅτι ὁ Γησῆς Χριστὸς νὰ ἔδωκε τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν τῷ Ἁγίῳ Πέτρῳ, ἤτε ὅτι αὐτὸς ὁ Ἅγιος νὰ ἦτον σολισμένος μὲ αὐτὰ τὰ προνόμια εἰς ὁποιονδήποτε τρόπον καὶ ἂν εἶναι. Ἀληθινὸν λοιπὸν ὅτι ἐκ τῆς Γραφῆς δὲν ἀποδείχνεται πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος νὰ ἔλαβε ποτὲ τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν ἐπάνω εἰς τὰς λοιπὰς Ἀποστόλας, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας δύ-

δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἁγίαν Γραφήν, πῶς ποτὲ δὲν ἐχάθη σολισμένος μὲ αὐτὰ τὰ προνόμια.

Β'. Οὐδεμίαν σερεὰν ἀπόδειξιν ἔχομεν, ὅτι ὁ Ἅγιος Πέτρος νὰ ἐδίδαξε τὴς Ρ'ωμαίνες, ἢ νὰ ἐχάθη εἰς Ρ'ώμην, ὁμοικλινέσερον εἶναι πως οἱ Ἐ'πίσκοποι τῆς Ρ'ώμης νὰ εἶναι διάδοχοι τῦ Παύλε, πάρεξ τῦ Πέτρε.

Γ'. Ἀ'πὸ τὸν πέμπτον ἕως τὸν ἕβδομον αἰῶνα, ὁ Ἐ'πίσκοπος τῆς Ρ'ώμης δὲν ἄφησε τὶ, ἵνα γίνῃ γνωσὸν ᾧ σερκτον τὸ ζητεμενόν τε πρωτεῖον, εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐ'κκλησίας, καὶ ἁπήλαυσε τὸν σκοπόν τε μὲ διάφορα σρατηγήματα, καὶ μὲ τὴν ἐξεσίαν τῶν ἰδίων Αὐτοκρατόρων, νὰ ὑποτάξῃ πολλὲς μητροπολίτας, ἐξαιρέτως εἰς Γ'λυρίαν.

Δ'. Ο' Ἐ'πίσκοπος τῆς Ρ'ώμης δὲν ἔχει τὸ πρωτεῖον ἐκ Θεῦ, δὲν τὸ ἔλαβεν εἰμὴ διατὶ ἦτον Ἐ'πίσκοπος τῆς πρώτης πόλεως τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Τὸ πρωτεῖον τε ὑρίζεται μόνον νὰ ἔχῃ τὸ προνόμιον τῆς τιμῆς, δηλαδὴ νὰ λαμβάνῃ πρῶτος τας ἰδίας τιμας ὁπῦ καὶ οἱ ἄλλοι Ἐ'πίσκοποι εἰς μίαν τελείαν ἰσότητα λαμβάνεσι.

Ε'. Ο' Ἐ'πίσκοπος τῆς Ρ'ώμης εἶναι ἕνας Ἐ'πίσκοπος κατὰ μέρος ὡς ἕνας ἄλλος, ᾧ δὲν ἔχει ἀδεμίαν δικαιολογίαν, ἀδεμίαν ὑπεροχήν, ὔτε ἐκ Θεῦ, ὔτε παρὰ τῆς Ἐ'κκλησίας εἰς τας λοιπὰς Ἐ'πισκόπες.

ς'. Ἔ'πεται ἐκ τῶν ῥηθέντων διὰ τὴν Ἐ'πισκοπὴν τῆς Ρ'ώμης ὅτι τὸ πρωτεῖον τῆς ὑπεροχῆς ᾧ εἰς τὰς λοιπὰς Ἐ'πισκόπες νὰ εἶναι ἕνας μῦθος, καὶ ὅτι οἱ κανόνες ὁπῦ περιορίζεσι τὴν ἐξεσίαν τῶν ἄλλων Ἐ'πισκόπων, περιορίζεσιν ὁμοίως καὶ τὴν ἐδικήν τε· καὶ ὅτι κατὰ τὰς ἰδίας κανένας πρέπει νὰ περικλείῃ τὰς προσαγάς τε, τὰς βάλλας τε, τὰ θεσπίσματά τε κτλ'. εἰς τὰ ὅρια τῆς διοικήσεώς τε, καὶ να μὴν ἐπιχειρίζηται νὰ ἐνεργῇ τὴν ἐξεσίαν τε εἰς τὰς συναδελφὰς τε, ὔτε εἰς τὰς κατὰ μέρος Ἐ'κκλησίας.

Ζ'. Ἔ'πεται ἔτι τὸ πρωτεῖον ὁπῦ χαίρεται να μὴν εἶναι πρωτεῖον δικαιολογίας, ἄλλα μόνον πρωτεῖον τιμῆς . . . . . Ἔ'πεται ὅτι πᾶσα ἡ ἐξεσία καὶ δύναμις ὁπῦ τώρα ἔχει εἰς τὰς Ἐ'πισκόπες, εἰς τας κατὰ μέρος Ἐ'κκλησίας (καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλε Ἐ'κκλησίαν) εἶναι ἀνομωτάτη ἁρπαγή.

Η'. Α'ς συμπεράνωμεν πρῶτον ὅτι οἱ Πατέρες δὲν ἐπίσευαν πῶς ὁ Ρ'ώμης Ἐ'πίσκοπος νὰ ἔχῃ τὸ πρωτεῖον ἐκ Θεῦ. β'. Ο'τι μὲ τὸ ὄνομα πρωτεῖον δὲν ἐνόμισαν εἰμὴ ἕνα ἁπλῦν προνόμιον τιμῆς, τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἔδωκαν εἰμὴ εἰς σκέψιν καὶ προτίμησιν τῆς πολεως Ρ'ώμης, μόνον ὡς ἔδωκε τὸ αὐτὸ προνόμιον τιμῆς εἰς τὸν Ἐ'πίσκοπον τῆς Κωνσαντινοπόλεως, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἤτοι διατὶ ἡ Κωνσαντινόπολις ἦτον ὁμοίως ὁ θρόνος αὐτοκρατορικὸς, πόλις βασιλεύσα, ὅθεν ἕπεται ἕνα ἀναγκαῖον συμπέρασμα, πῶς ἂν κατὰ δυσχίαν ἡ Ρ'ώμη καὶ ἡ Κωνσαντινοπολις ἐχάνωντο, ἢ ἂν ἐκυριεύωντο ἀπὸ αἵρεσιν, δὲν ἤθελε πλέον εἶναι Ἐ'πίσκοπος εἰς τὴν Ἐ'κκλησίαν εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἀποδοθῇ τὸ προνόμιον τιμῆς, κατὰ τὰς ἀρχαίας διαταγάς.

§. 8. Αὐτὰς τὰς προτάσεις καταδικάζει ἡ Ἁγία Σύνοδος ὡς ψευδεῖς, σχισματικὰς, ἐναντίας τῷ λόγῳ τῦ Θεῦ, καὶ τῇ καθερᾷ τῆς διδασκαλίας παρα-

παραδόσει, σφαλερας καὶ αἱρετικας, ἐπειδὴ διδάσκουσιν ὅτι ὁ Ἅγιος Πέτρος, καὶ οἱ διάδοχοί του, νὰ μὴν ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸ πρωτεῖον τιμῆς, καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας.

ΑΝΑΦΟΡΑ Δ΄.

Περὶ ἀξιοπίστου τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ περὶ τῆς ἐξουσίας τῆς κατὰ σποράδην Ἐκκλησίας.

§ 9. Εἰς κατάκρισιν τῶν κάτωθεν προτάσεων ἐξεδόθη τὸ Δ΄. Θέσπισμα. Δηλοποιεῖ ἡ Ἁγία Σύνοδος Α΄. περὶ ἀξιοπίστου τῶν Ἁγίων Πατέρων, πρέπει νὰ πιστεύωμεν πῶς ὅ,τι παντες οἱ Ἅγιοι διδάσκαλοι (οἱ δεδοκιμασμένοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ,) ἢ καὶ οἱ πλείονες αὐτῶν, ὁμοθυμαδὸν, φανερὰ, συχνὰ, ἐπιμόνως, καὶ ὡς συμβάλιόν τι ἐπρόβαλαν ἵνα περιλάβωμεν, κρατήσωμεν καὶ παραδώσωμεν, τοῦτ' αὐτὸ νὰ τὸ ἔχωμεν ὡς ἀναμφίβολον, βέβαιον καὶ κυρωμένον. Θέσπισ. Δ΄.

Β΄. Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶν ἀλάνθαστος εἰς πάντα ὅσα τὸ σῶμα τῶν ποιμένων προβάλλει νὰ πιστεύωμεν περὶ πίστεως, καὶ ἠθῶν, ἢ μὲ διδακτικὸν καὶ νοθετητικὸν τρόπον, ἢ μὲ τὴν κρίσιν καὶ ὁρισμόν.

Γ΄. Οὐ μόνον ἀλάνθαστος ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία εἰς ὅσα τὸ σῶμα τῶν Ποιμένων, διεσπαρμένων ὄντων προβάλλουσι νὰ πιστεύωμεν περὶ πίστεως καὶ ἠθῶν, ὅσον καὶ εἰς τὰ προβαλλόμενα παρ' αὐτῶν ἐν οἰκουμενικῇ Συνόδῳ συνελθόντων· διὸ καταδικάζει ἡ Ἁγία Σύνοδος τὰς ἀναφερθείσας αὐτῇ προτάσεις.

Α΄. Ὅταν πάντες οἱ Πατέρες ὁμοῦ (ἢ πολλοὶ Πατέρες, ἢ μέγας ἀριθμὸς Πατέρων) ὑπερασπίζονται, πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος, εἶναι πρῶτος θεόθεν, μ' ὅλον ὁπου τοιαύτη μαρτυρία εἶναι σεβάσμιος, δὲν ἔπρεπεν ὅμως νὰ συμπεράνωμεν ὅτι πᾶσαι αὐταὶ αἱ μαρτυρίαι ἑνωμέναι σχηματίζουσιν ἕνα ἄρθρον πίστεως, δηλαδὴ μίαν ἀπόφασιν δογματικὴν ἐξελθοῦσαν ἀπὸ τὸ κριτήριον τῆς καθ' ὅλης Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ προσκολληθῶμεν ὑπὸ ποινῇ αἰωνίᾳ κολάσεως· διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκφωνεῖ εἰμὴ ὅταν εἶναι συναγμένη, καὶ τοῦτο συμβαίνει ἀφ' ἧς ἐσυμβουλεύθη ὁ μόνον τὴν ὁμόψυχον γνωμην τῶν Πατέρων, ἀλλὰ ἀφ' ἧς ἐξέταξεν ἐξαιρέτως λέγει, ἡ Οἰκουμενικὴ Ε΄. Σύνοδος, ἂν αὐτὴ ἡ γνώμη εἶναι σύμφωνος τῇ Γραφῇ καὶ ταῖς ἀποφάσεσι τῶν πρώην Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία συναθροισμένη δὲν ἔκαμε ποτὲ τίποτες παρόμοιον διὰ τὸ πρωτεῖον καὶ ὑπεροχὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ διαδόχων του. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ δοθῇ ὡς ἄρθρον πίστεως, περὶ τοῦ ὁποίου νὰ μὴν εἶναι συγχωρημένον εἰς τινὰ νὰ ἀμφιβάλλῃ, ἡ γνώμη ὁπου κηρύττει πῶς ὁ Ἅγιος Πέτρος καὶ οἱ διάδοχοί του νὰ εἶναι θεόθεν, καὶ Ἐκκλησιαστικῶς πρῶτοι καὶ ἀνώτεροι τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων. Κατάκρισις προτάσεων.

Β΄.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Β'. Περὶ πλέον, ὅταν ἀκόμι μία γνώμη ἤθελε γενικῶς εὑρίσκεται εἰς πᾶσαν τὴν κατὰ συοράδην Ε'κκλησίαν, χωρὶς ἀντιλογίας πολλὰς αἰῶνας, δὲν ἔπεται ὅτι τοιαύτη γνώμη νὰ εἶναι μία ἀπόφασις τῆς καθ' ὅλη Ε'κκλησίας, διότι ἡ κατὰ συοράδην Ε'κκλησία, δὲν κάμνει δογματικὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ κάμνει νὰ ἐκτελῶνται ἐκεῖναι ὁπῦ ἔκαμεν ὅσα συναθροισμένη, διότι αὐτὴ δὲν κάμνει ἀπόφασιν εἰμὴ συναθροισμένη εἰς μίαν Οἰκυμενικὴν Σύνοδον.

Αὐτὰς τὰς Προτάσεις κατακρίνει ἡ Γερὰ Σύνοδος, ὡς τολμηρὰς, ψευδεῖς, ὑβριστικὰς, ἐναντίον τῶν Α'γίων Πατέρων, σφαλερὰς, καὶ προσέτι αἱρετικὰς ἂν λαμβάνωνται εἰς τοιαύτην ἔννοιαν, πῶς ἡ Ε'κκλησία νὰ μὴν εἶναι ἀψευδὴς εἰς τὴν ὁμόγνωμον διδασκαλίαν τῶν ποιμένων της, ἢ νὰ μὴ προβάνῃ τίποτες μὲ ἀψευδῆ ἐξυσίαν, πάρεξ ὅ,τι ἐδιωρίσθη εἰς τὰς Οἰκυμενικὰς Συνόδυς· καὶ τέλος ὅτι αὐτὴν τὴν ἀψευδῆ ἐξυσίαν νὰ μὴν τὴν ἀπολαμβάνῃ ὅταν εἶναι κατὰ συοράδην, εἰς τὸ νὰ φέρνῃ κρίσεις δογματικὰς καὶ ἀμεταδέτυς περὶ πίστεως καὶ εὐταξίας.

Α' Ν Α Φ Ο Ρ Α' Ε'.

Περὶ τῆς Ο'μολογίας Πίστεως Πίυ Δ'.

Θέσπισ. Ε'. §. 9. Θέσπισμα Ε'. Α'ναπτύσσει ἡ Α'γία Σύνοδος τὴν προσκόλλησίν της εἰς τὴν Ο'μολογίαν τῆς Πίστεως Πίυ Παπα Δ'. τὴν γενομένην εἰς τὸ δεύτερον παράγραφον τῆς τρίτης Διαταγῆς τῦ πρώτυ μέρυς, διὰ τῦτο κατακρίνει τὰς προσφερθεῖσας αὐτῇ προτάσεις.

Κατάκρισις προτάσεων. Α'. Ἡ τῆς Πίστεως Ο'μολογία Πίυ Δ'. καὶ αἱ λοιπαὶ διὰ τὰς ὁποίας παραπονῆμεν, εἶναι τόσον περισσότερον ἐγκληματικαὶ, ἐπειδὴ γέμυσιν ὄχι μόνον ασεβείας ἀλλ' εἶναι προσέτι καὶ αἰσθητικὴ παράβασις τῶν δημοσίων διαταγῶν τῆς Ε'κκλησίας.

Β'. Ἡ Ο'μολογία τῆς Πίστεως Πίυ Δ'. ἔγινεν ἐναντίον τῶν διαταγῶν τῶν πλέον Γερῶν Συνόδων, ἔξω ἀπὸ τῦτο περιέχει τὰς πλέον αἰσθητὰς ἀνομίας.

Γ'. Α'ναφέρω κατ' ὄνομα τὴν βύλλαν Injunctum nobis τῦ 1564. Νοεμβρ. 29. διὰ τῆς ὁποίας Πῖος Δ'. διορίζει εἰς πάντας τὺς ποιμένας να ἀπαιτῶσιν ἀπὸ ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων πάσης καταζάσεως καὶ τάξεως, ἀλλ' ἐξαιρέτως ἀπὸ ὅλης ἐκείνης ὁπῦ ἀποβλέπυσιν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν μεγάλων ἀξιωμάτων τῆς Ε'κκλησίας, τὴν Ο'μολογίαν τῆς Πίστεως ὁπῦ ἔκαμε καὶ ὁπῦ ἔμβασεν εἰς αὐτὴν τὴν βύλλαν, καὶ νὰ τὺς κάμνυν νὰ ὀμνύωσι μὲ τὸν πλέον ἔντρομον ὅρκον, ὄχι μόνον ὅτι πιστεύυσι τὰ δόγματα, τὴν διδασκαλίαν κτλ'. τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας, ἀλλ' ἔτι ὅτι πιστεύυσιν ἐντελῶς χωρὶς ἀμφιβολίαν, χωρὶς κανένα δισαγμὸν, χωρὶς κόπον, χωρὶς ξενοχωρίαν καὶ χωρὶς κανένα ἔμποδον.

Δ'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δ'. Ε'τι περισσότερον. Ο'τι αὐτὸς ὁ Α'ρχιερεὺς, πανουργότερος, ἀγχινόητερος εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸς πρὸ αὐτοῦ, ηὗρε τὸ μυστικὸν καὶ τὸ μέσον, μὲ πρόφασιν μιᾶς Ο'μολογίας Πίστεως, νὰ λάβῃ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, χωρίς τινος ἀντιστάσεως, τὸν ὅρκον τῆς ἐμπιστοσύνης. Ο'θεν κατακρίνει ἡ Α'γία Σύνοδος, ταύτας τὰς προτάσεις ὡς ψευδεῖς, σκανδαλοποιὰς, συμβουλητικὰς τῆς πλανης, συκοφαντικὰς καὶ ὑβριστικὰς πρὸς τὸς ἄκρους Α'ρχιερεῖς, καὶ αὐτὴν τὴν Ε'κκλησίαν.

Α' Ν Α Φ Ο Ρ Α' ς'.

Περὶ τῆς τῶν Ε'πισκόπων ὑπεροχῆς.

Θέσπισμα ς'. §. 9. Δηλοποιεῖ ἡ Α'γία Σύνοδος κατὰ τὴν διωρισθεῖσαν διδασκαλίαν παρὰ τῆς Γερᾶς Α'γίας Συνόδου τῆς ἐν Τριδέντῳ. Θέσπισ. ς'.

Α'. Ο'τι εἰς τὴν Καθολικὴν Ε'κκλησίαν εἶναι μία Γεραρχία παρὰ Θεῦ συσταθεῖσα, ἥτις συνίσταται ἀπὸ Ε'πισκόπους, Πρεσβυτέρους, καὶ λειτουργούς.

Β'. Ο'τι οἱ Ε'πίσκοποι εἶναι ἀνώτεροι τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ ἐκείνην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ νὰ κυρώνωσι καὶ νὰ χειροτονῶσιν ὅπερ ἔχουν, νὰ μὴ τὸς εἶναι κοινὴ μὲ τὸς Πρεσβυτέρους. Ο'θεν κατακρίνει ἡ Α'γία Σύνοδος τὰς προσφερθεῖσας αὐτῇ προτάσεις.

Α'. Εἶπα εἰς πολλὰ μέρη, ὅτι οἱ Ε'πίσκοποι ἦσαν ἐκ θείας διατα- Κατάκρισις προτάσεων.
γῆς . . . . ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἐμὲ, νὰ διορθωθῶ περὶ τούτου.

Β'. Ο' Γησοῦς Χριστὸς συζήσας τὸ ἱερατεῖον . . . . . δὲν ἔβαλεν, ἅτε ἐσερέωσε καμμίαν διαφορὰν μεταξὺ ἐκείνων ὅπου ἐτίμησε μὲ αὐτὴν τὴν ἀξίαν, εἰς τρόπον ὅτι οἱ Ε'πίσκοποι, δηλαδὴ οἱ Πατριάρχαι, Πρόεδροι, οἱ Α'ρχιεπίσκοποι, οἱ Ε'πίσκοποι, καὶ οἱ ἁπλοῖ ἱερεῖς ἔχουσιν πάντες καὶ καθ' εἷς τὸ πλήρωμα τῆς ἱερωσύνης ἐν ὁλοκλήρῳ, καὶ εἰς τρόπον ἀδιαίρετον.

Γ'. Ε'κεῖνος ὁ ἱερεὺς, ἢ κάλλιον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος τῶν ἱερέων ὅπου ἐβάλθησαν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ κλήρου πάσης διοικήσεως, καταχρώμενοι τῆς τιμητικῆς ἀξίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον ὑψωθεῖ, νομίζουσι νὰ εἶναι διὰ τὸν χαρακτῆρα τους ὑπεράνω τῶν συναδελφῶν τους (τῶν ἁπλῶς ἱερέων) ὅπου τοὺς εἶναι ὅμοιοι διὰ κάθε τι, κατὰ τὴν θείαν διαταγήν.

Δ'. Ο' Γησοῦς Χριστὸς ἀπηγόρευσε ῥητῶς, νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ποιμένων τῆς Ε'κκλησίας του καμμία ὑπεροχή.

Ο'θεν ἡ Α'γία Σύνοδος κατακρίνει αὐτὰς τὰς προτάσεις, ὡς ψευδεῖς, ὑβριστικὰς πρὸς τὸ Ε'πισκοπικὸν ἀξίωμα, σφαλερὰς, καὶ αἱρετικὰς, ἐπειδὴ ἐκ θεμελίων ἀναποδογυρίζουσι τὴν παρὰ Χριστοῦ συσταθεῖσαν ἱερὰν Γεραρχίαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΑΦΟΡΑ Ζ'.

Περὶ συγκαταβατικῶν γραμμάτων, ἀφορισμῦ καὶ παραδόσεως.

Θέσπισ. Ζ'. Θέσπισμα Ζ'. §. 11. Ταύτην τὴν ἀναφορὰν τὴν ἔλαβεν ἡ Σύνοδος ἀπὸ ἕτερον βιβλίον Γαλλιστὶ γεγραμμένον, Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ ἢ Ἀπαγγελία πρὸς τὰς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὀλλάνδας, τόσον τῆς περιοχῆς τῆς Οὐλτραγέκτα Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅσον καὶ τῆς τῦ Ἄρλεμ, καὶ Δεβέντερ Ἐπισκοπῆς. Ὅθεν ἀφ' ἧ ἡ Σύνοδος ἀναφέρει δύω Θεσπίσματα τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῦ κατακρίνει τὰ κάτωθεν.

Κατάκρισις προτάσεων. Α'. Ἀποκρίνομαι ὅτι αἱ ἀποστολικαὶ παραδόσεις αἱ ἄγραφαι, ὁπῦ ὁ Ἅγιος Αὐγυστῖνος, μὲ ἄλλους Πατέρας δέχονται, δὲν ἀποβλέπυσι παντελῶς εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ ἤθη, ἔθιμα, καὶ ἕτερα πράγματα ἀδιάφορα καθ' αὑτό.

Β'. Ὁ Ἅγιος Αὐγυστῖνος . . . . . ἐπίστευεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἀλήθειαι τῆς διδασκαλίας, ὁπῦ ἡμεῖς πρέπει νὰ πιστεύωμεν, ἐπεριέχοντο τόσον εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, ὅσον καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ συγγράμματα τῶν Ἀποστόλων . . . . . ἴσως, Κύριοι, ὅτι αἱ προλήψεις αἱ σὺν ἡμῖν γεννηθεῖσαι, καὶ ἐνδυναμωθεῖσαι μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θεολόγων μας, θέλει σᾶς ἐμποδίσει ἀπὸ τὸ νὰ αἰσθανθῆτε ὅλην τὴν ἰσχὺν αὐτῦ τῦ συλλογισμῦ, ὅσον ἀναντίῤῥητος καὶ ἂν εἶναι, καὶ θέλει ἀκολυθήσετε νὰ πιστεύητε, ὅτι ὁ Ἅγιος Αὐγυστῖνος συσήνει ἢ ἐπιβεβαιοῖ τὴν διδασκαλίαν τῶν θεολόγων μας, καὶ τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῦ, ἥτις διδάσκει καὶ διατάσσει νὰ πιστεύωμεν ὑπὸ ποινὴν ἀναθέματος, ὅτι εἶναι δύω εἴδη Λόγυ Θεῦ περὶ τῆς διδασκαλίας, ὁπῦ ἐξ ἴσυ εἶναι κανὼν πίστεως, καὶ ἐξ ἴσυ σεβάσμιος, τὸ μὲν ἔγγραφον, τὸ δὲ ἄγραφον. Ἀλλ' ἰδὲ Κύριοι, ἀπὸ τί νὰ εὐγῆτε ἀπὸ τὴν ἀπάτην, καὶ ἀπὸ τί νὰ καταπειοθῆτε ὅτι δὲν εἶναι πρᾶγμα πλέον ἐνάντιον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῦ Ἁγίυ Αὐγυστίνυ, πάρεξ ὅσον αὐτὴ ἡ διδασκαλία ὁπῦ ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος, καὶ οἱ θεολόγοι μας, μᾶς δίδυσιν ὡς διδασκαλίαν πίστεως.

Γ'. Πᾶσα παράδοσις σύμφωνος τῇ Γραφῇ εἶναι ἐκ τύτυ ἔγγραφος εἰς τὴν Γραφήν.

Δ'. Ἀλλὰ θέλετε μὲ εἰπῇ, ἡ Τριδεντινὴ Σύνοδος διδάσκει πῶς αἱ ἀλήθειαι ὁπῦ πρέπει νὰ πιστεύσωμεν δὲν περιέχονται πᾶσαι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὅτι ἀπέρασαν ἀπὸ χέρι εἰς χέρι ἀπὸ τῦ Χριστῦ ἕως εἰς ἡμᾶς, ὁπῦ δὲν εἶναι γεγραμμέναι εἰς αὐτὰ τὰ ἱερὰ βιβλία. Ὅτι αὐταὶ αἱ ἄγραφαι ἀλήθειαι ἔχυν τὴν αὐτὴν δύναμιν ὁπῦ ἔχυν αἱ ἔγγραφαι, καὶ πρέπει, νὰ τὰς πιστεύωμεν ἄμφω μὲ τὸ αὐτὸ σέβας ὑπὸ ποινὴ ἀναθέματος. Εἶχα πολλὰ νὰ ἀποκριθῶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν, ὡς τόσον ἰδὲ μία βραχεῖα ἀπόκρισις, ἥτις μόνη ἀρκεῖ νὰ ἀδυνατήσῃ ἐξ ἀποφάσεως ὅλα τὰ νέα δόγματα τῆς πίστεως

πίςεως ὁπῶ ἔκαμεν ἡ ἐν Τριδέντῳ Συνοδος, μὲ πρόφασιν πῶς εἶναι ἀπὸ Α'ποζολικὴν παράδοσιν, πρῶτον καὶ δεύτερον· αὐτὴ ἡ Σύνοδος δὲν δύναται νὰ εἶναι Οἰκυμενική.

Ε'. Τὰ Θεσπίσματα καὶ δόγματα (ταύτης τῆς Συνόδυ) δὲν πρέπει νὰ μᾶς βιάσωσιν, ἐξαιρέτως ἂν εὑρίσκωμεν μίαν διδασκαλίαν ὁπῶ δὲν ἐδιδάχθη, ἤτε παρὰ τῶ Ι'ησῶ Χριςῶ, ἤτε παρὰ τῶν Α'ποζόλων, καὶ ὁπῶ εἶναι ἀντικειμένη κατὰ διάμετρον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐνδοξοτέρων Πατέρων. Τοιῦτον εἶναι τὸ Θέσπισμα τῆς παραδόσεως ὁπῶ κηρύττεται μὲ τὸ ἄνομον ὄνομα, ὡς Λόγος Θεῶ ἄγραφος.

ς'. Μία Ο'μολογία Πίςεως, δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ εἰμὴ ἀληθείας πίςεως (δι' ἀποκαλύψεως) περιεχομένας κατὰ γράμμα εἰς τὴν Γραφήν.

Ζ'. Πᾶσα παράδοσις διδασκαλίας ὁπῶ δὲν εἶναι ἔγγραφος εἰς τὰς ἱερὰς βίβλυς, δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ παράδοσις Εὐαγγελικὴ ἢ Α'ποζολική.

Αὐτὰς τὰς προτάσεις κατακρίνει ἡ Α'γία Σύνοδος ὡς ψευδεῖς, σκανδαλοποιὰς, ἐγκαλεσικὰς, τολμηρὰς, ἀειδεῖς εἰς εὐσεβῆ ὦτα, ὑβρισικὰς κατὰ τῆς Α'γίας Οἰκυμενικῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδυ, τὴν ὁποίαν ἐγκαλῶσε νὰ ἔπλασε νέα δόγματα, καὶ νὰ ἐπρόβαλλεν ὡς πίςιν τῆς Ε'κκλησίας, μύθυς ἀγνώσας πάσῃ τῇ ἀρχαιότητι, ἐναντίας τῇ ὁμογνώμῳ μαρτυρίᾳ τῶν Α'γίων Πατέρων, καὶ τῇ ςαθερᾷ διδασκαλίᾳ τῆς Ε'κκλησίας, καὶ τέλος ὡς αἱρετικὰς, ἐφ' ὅσον ἀποβάλλυσιν ἀπολύτως τὴν ἰσχὺν τῆς παραδόσεως, ἤγυν τῶ ἀγράφυ Λόγυ τῶ Θεῶ, καὶ διδάσκυσι νὰ μὴ πιςεύωμεν τίποτες ἄλλο περὶ πίςεως, παρεξ ὅσα περιέχονται κατὰ τὸ γράμμα εἰς τὴν ἱερὰν Γραφήν.

Α' Ν Α Φ Ο Ρ Α' Η'.

Περὶ τῶν δογμάτων Α'ρδεΐνυ καὶ Βερ̈ρυϋέρυ.

Θέσπισμα Η'. §. 12. Εἰς κατάκρισιν τῶν σφαλερῶν δογμάτων Α'ρδεΐνυ καὶ Βερ̈ρυϋέρυ τῶν ἐκ τῆ τάγματος τῆς Ε'ταιρείας τῆ Ι'ησῶ (περὶ τῶν ὁποίων ἴδε κατωτ.) ἐξέδωκεν ἡ Σύνοδος τὸ ὄγδοον Θέσπισμα περιέχον.

Α'. Ε'ν ἐνὶ καὶ ἀληθινῷ Θεῷ εἰσὶ τρία πρόσωπα ὁμοούσια καὶ συναΐδια, Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Α'γιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μυςήριον τῆς Α'γίας Τριάδος, ὁπῶ πρέπει νὰ λατρεύωμεν.

Β'. Ο' Υἱὸς τῆ Θεῆ εἶναι ὁ συναΐδιος Λόγος τῆ Πατρὸς, καὶ τῆτος ὁ Λόγος Υἱὸς τῆ Θεῆ νὰ μὴν εἶναι ἁπλῆ ἀπόφασις ἀπ' αἰῶνος ἐν τῇ θείᾳ διανοίᾳ συλληφθεῖσα, ἵνα προάγῃ τὸν Υἱὸν ἐν χρόνῳ, ἤτε τὸ Πνεῦμα τὸ Α'γιον νὰ εἶναι θεία δύναμις, καὶ ἰσχὺς, ἢ πνευματικὰ χαρίσματα τοῖς ἀνθρώποις διδόμενα, ἀλλ' ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς ϗ τὸ Α'γιον Πνεῦμα νὰ εἶναι τρία πρόσωπα ἀληθῶς, ϗ πραγματικῶς, μεταξὺ αὐτῶν διακεχριμένα, ἐχὶ ἐν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φύσεσιν, ἀλλ' ἰδιώμασι (Γρηγόρ. Νύσσης) ἐχὶ μόνῃ τῇ ὀνομασίᾳ, ἀλλα τῇ ἀληθῇ τοῖς πᾶσιν ἀνηκέσῃ ὑποσάσῃ ἢ ὑπάρξῃ.

Γ'. Ὁ ἀΐδιος Πατὴρ νὰ γεννᾷ ἀϊδίως τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον αὐτῷ, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, ἐκπορευόμενον καὶ ἐκ τῶν δύω, ὡς ἐκ μιᾶς ἀρχῆς καὶ μόνης πνεύσεως, ὥστε ἀσυγχίτοις τοῖς προσώποις, καὶ ἀδιαιρέτῳ τῇ ὐσίᾳ ἡ τῦ Πατρὸς καὶ Υἱῦ, καὶ Ἁγίυ Πνεύματος, Θεότης μία, ἡ δόξα ἴση, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια συναΐδιος.

Δ'. Ὁ Υἱὸς τῦ Θεῦ, δεύτερον ἐν τῇ Τριάδι πρόσωπον, νὰ ἔλαβε σῶμα καὶ ψυχὴν, ἐν τῷ ἁγίῳ κόλπῳ τῆς Παρθένυ Μαρίας, συνεργῦντος τῦ Ἁγίυ Πνεύματος, καὶ ἀφ' ἧ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν σάρκα, νὰ εἶναι Θεὸς ὁμῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριστὸς, ἀϊδίως μὲν, Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεῦ ἀληθινῦ, φῶς ἐκ φωτὸς· ἄνθρωπος δὲ ἐν χρόνῳ, διότι μὲ τὴν ἄῤῥητον ἕνωσιν εἰς ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὁπῦ εἶναι τὸ πρόσωπον τῦ Υἱῦ τῦ ἀϊδίυ καὶ ὁμοουσίυ τῷ Θεῷ, ἥνωσεν ὑποστατικῶς τὴν θείαν καὶ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν.

Ε'. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησῦς Χριστὸς νὰ μὴν εἶναι ἁπλῶς ἄνθρωπος, ἤτε ἄνθρωπος ἐκ μόνυ καὶ ἀληθινῦ Θεῦ, Υἱὸς Θεῦ, ᾧ Θεὸς ποιηθεὶς ἐν χρόνῳ, ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ δι' ὃ (ᾧ ἐχὶ δι' ὅν, ἢ ὅτινος τῇ θεωρίᾳ, τὰ πάντα ἐγένετο) ὅσις ἔχων φύσιν Θεῦ, ᾧ τελείαν σὺν τῷ Πατρὶ ἰσότητα, ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν σχῆμα δέλυ λαβὼν (Φιλιπ. 2. 7.) ἵνα ἡμᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ πᾶσαν ἀνομίαν, καὶ ἐκκαθάρῃ ἑαυτῷ λαὸν δεκτὸν, ὀπαδὸν ἀγαθῶν ἔργων (πρὸς Τιμόθ. 2. 14.)

ς'. Ἡ ἀνθρωπότης τῦ Χριστῦ νὰ διοικῆται ἰσχυρῶς, καὶ νὰ διωρίζεται παρὰ τῦ Λόγυ ἐν πᾶσι. καὶ ἔχων ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τῦ Θεῦ τὴν αὐτὴν φύσιν σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, ἔχει καὶ τὴν αὐτὴν Ἀϊδιότητα, τὴν αὐτὴν ἄπειρον γνῶσιν τὴν αὐτὴν παντοδυναμίαν, τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν, εἰς τρόπον ὅτι, ὅταν ἔκαμε θαύματα, τὰ ἔκαμεν ἰδίᾳ τε δυνάμει, καὶ δὲν τὰ ἔλαβε μὲ τὴν προσευχὴν τε μόνυ καὶ αἴτησιν. Ὅταν ἐγχέει χάριν, δὲν τὴν ἐγχέει, ὡς αἰτία ἠθικὴ, καὶ ἀξία μισθῦ, ἀλλ' ἔτι ὡς αἰτία φυσικὴ, καὶ ἐνεργητικὴ.

Ζ'. Πάντες οἱ τῦ Ἀδὰμ ἀπόγονοι ἥμαρτον ἐν αὐτῷ, καὶ οἱ ἄνθρωποι δι' αὐτῆς τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας ὑστερῦνται ὄ μόνον τῆς ἁγιότητος καὶ δικαιοσύνης, ἀλλ' ἔτι καὶ τῆς ἀληθῦς καὶ ἰδίως λεγομένης ἁμαρτίας ποιῦντας καὶ συμβοηθῦντας (πρὸς Ἐφεσ. 2. 3.) τέκνα ὀργῆς καὶ ἐκδικήσεως. Ὅθεν ὁ βαρὺς ζυγὸς ἐκεῖνος, ὁ τεθεὶς ἐπὶ τὺς Υἱὺς τῦ Ἀδὰμ (Ἐκκλησιαστ. 40. 1.) ἦγεν ἡ ἄγνοια, ἡ ἐπιθυμία, ὠδῦναι, ἀῤῥωστίαι, ὁ ἴδιος θάνατος, τὰ ὁποῖα ὄ μόνον τιμωρία καὶ βάσανα εἰσὶ, ἀλλὰ καὶ φανερώτατα μαρτύρια ταυτης τῆς Προπατορικῆς ἁμαρτίας.

Η'. Ὁ Ἰησῦς Χριστὸς ἐκ τῶν ἰδίων, ᾧ ἐκ τῶν μὴ χρεωσθμένων, νὰ ἱκανοποίησε μὲ τὰ πάθη τε, μὲ τὸν θάνατόν τε, ἀληθῶς καὶ ὑπερπερισσῶς τόσον διὰ τὴν Προπατορικὴν ἁμαρτίαν, ὅσον καὶ διὰ ὅσας ἄλλας ἐπρόσθεσαν

οἱ

οἱ παῖδες τῦ Α'δὰμ· τὰ ὁποῖα ἐπειδὴ εἶναι πάθη, καὶ πόνοι τῦ ἰδίυ Θεῦ, τῦ ἐνσαρκωθέντος, εἶναι καὶ ἀπείρε τιμῆς, καὶ ἀξίας. Καὶ αὐτὸς ὁ σεσαρκωμένος Θεὸς νὰ εἶναι λυτρωτὴς, ἐχὶ μόνον τῶν μετὰ τὴν ἐνσάρκωσίν τυ γεννηθέντων, ἀλλὰ τῶν πρότερον. Ε'ν ἑνὶ λόγῳ, νὰ ἔχασε τὸ πολύτιμον αἷμα τυ διὰ ὅλυς τὲς ἀνθρώπυς.

Θ'. Οὔτε διὰ τῦ φυσικῦ νόμυ, ὔτε διὰ τῦ Μωσαϊκῦ ἐδικαιώθη ποτέ τις, ἢ δύναται νὰ δικαιωθῇ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἐν Χριςῷ πίςεως, τῷ μόνῳ μεσίτῃ μεταξὺ Θεῦ καὶ ἀνθρώπων· διὰ τῦ αἵματος, καὶ ἀξίας τῦ ὁποίυ πάντες οἱ δίκαιοι καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας διαθήκης ἔλαβαν τὴν ἄφαισιν τῶν ἁμαρτιῶν τες, τὴν ἀληθινὴν ὑοθεσίαν, καὶ τὴν ἀναγκαίαν χάριν εἰς τὸ πληρῶσαι τὰς θείας ἐντολάς.

Ι'. Ο'τι αὐτὴ ἡ χάρις ἡ ἀπολύτως ἀναγκαία εἴτε διὰ νὰ ἀρχίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἀγαθὸν, εἴτε ἵνα προκόψῃ, καὶ ἕως τέλυς νὰ μείνῃ ἐν δικαιοσύνῃ, εἶναι πάντη κατὰ χάριν, ὅτε απολαμβάνεται ἀνθρωπίνῃ ἀξίᾳ· καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία χάρις νὰ ὑφίςαται ὲ μόνον εἰς παραινέσεις, καὶ παραδείγματα, ἢ ἐξωτερικὰς, καὶ ἐσωτερικὰς παρακινήσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἀγάπης, τῆς ὁποίας γνωςῆς ὄσης, Α'γία ἀγάπῃ ἐνεργᾶμεν. Ο' Θεὸς γαρ ἐςι (Φιλιπ. 2. 13.) ὁ ἄνευ ζημίας τῦ ἀνθρωπίνυ αὐτεξυσίυ, ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὸ θέλειν, καὶ τὸ ἐκτελεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Ο'μοίως ὁ προορισμὸς τῶν Α'γίων εἰς δόξαν, τῦ ὁποίυ, παράδειγμα μέγα εἶναι ὁ προορισμὸς τῦ ἰδίυ μας ἀρχηγῦ Ι'ησῦ Χριςῦ, νὰ εἶναι πάντη κατὰ χάριν καὶ πρὶν τῆς προοράσεως τῆς ἀξίας; διδασκαλίαν ἀσφαλεςάτην, τὴν ὁποίαν οἱ ἅγιοι Πατέρες μαρτυροῦσι νὰ ἀνήκῃ εἰς την Καθολικὴν πίςιν.

ΙΑ'. Ο'τι ὑπάρχει νόμος αἰώνιος ᾧ ἀμετάβλητος, ὅςις εἶναι ἡ αὐτὴ θεία θέλησις, ὁπῦ προσάζει να διατηρῆται ἡ φυσικὴ τάξις, ᾧ ἀπηγορεύει νὰ συγχισθῇ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς, ἐγχάραξεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων μὲ ἀνεξάντλητον χαρακτῆρα. Ο'τι ἐλευθέρως γίνεται ἐναντίον τύτυ τῦ ἀμεταβλήτυ κανόνος τῶν ἠθῶν, εἴτε ἐξ ἀγνοίας εἴτε ἐξ ἀπροσεξίας καὶ λήθης, εἴτε ἐκ συνειδήσεως σφαλερᾶς ὑπόκειται τῇ ἁμαρτίᾳ. Τέλος ἡ ἐπιθυμία ἡ ἐξ ἁμαρτίας, καὶ εἰς ἁμαρτίαν κλίνυσα (ἀγκαλὰ καὶ να μὴν εἶναι ἁμαρτία, ἐὰν αὐτὴ δὲν ςέργει) καὶ πᾶσα αἱ κινήσεις της ἐξ ἑαυτῶν εἰσὶ κακαὶ καὶ ἄτακται. Ο'θεν πᾶσα ἡ Χριςιανικὴ διαγωγὴ εἰς τῦτο ὑφίςαται, εἰς τὸ νὰ ξεριζώσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ ἐξ ὅλης καρδίας νὰ πασχίσωμεν να πληρώσωμεν τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης διὰ τῆς ὁποίας χρεωςῦμεν, νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἐξ ὅλων τῶν δυνάμεων, ᾧ νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς αὐτὸν τὸν Θεὸν, πάσας τὰς πράξεις μας ὡς εἰς ἔσχατον τέλος.

ΙΒ'. Ο'τι κανὼν πίςεως ἐςὶν ὁ Λόγος τῦ Θεῦ, ὁ ἀποκαλυφθεὶς ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς γεγραμμένος, εἴτε διὰ συνεχῦς διαδοχῆς τῆς παραδόσεως ἕως ἡμᾶς φθάσαι, τῦ ὁποίυ ἀποκαλυφθέντος Θείυ Λόγυ ἀψευδὴς ἐξηγητὴς, καὶ φύλαξ ἄφθαρτος εἶναι, ἡ Α'γία Καθολικὴ καὶ Α'ποςολικὴ Ε'κκλησία.

Α'ΝΑ-

ΑΝΑΦΟΡΑ Θ'.

§. 13. Εἰς ταύτην τὴν Ἀναφορὰν κατέκρινεν ἡ Σύνοδος τὰ δόγματα τῆ Γησυΐτε Πιχωνίε, καὶ τὰ περιεχόμενα ἐν τῇ Ὀλανδικῇ Κατηχήσει τῆς πρώτης κοινωνίας περὶ τῶν ὁποίων. Γ'δε κατωτέρω.

Πρῶτον. Ὅτι πρὶν οἱ ἔφηβοι δεχθῶσιν εἰς τὴν μετάληψιν τῶν Μυστηρίων, ἃ μόνον νὰ μὴν ἀγνοῶσι τὰ πρῶτα μυστήρια τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ὁπῆ περιέχονται εἰς τὸ ἱερὸν Ἀποστολικὸν σύμβολον, ἀλλ' ἔτι νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ ἐκείνας τὰς ἁμαρτίας, ὁπῆ ἐν μιᾷ ῥοπῇ θανατώνεσι τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν διώχνει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Θεῆ.

Β'. Ἡ ἰσχὺς τῆς μετανοίας ἐφάνη πάντοτε ἀναγκαῖα τοῖς ἀνθρώποις ἐν παντὶ καιρῷ ἵνα ἀποκτήσωσι τὴν χάριν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, τῆς ὁποίας ἀρχὴ εἶναι ἡ κατὰ θεον θλῖψις, ἥτις ἐνεργεῖ τὴν μετάνοιαν εἰς σεραὰν σωτηρίαν.

Γ'. Ἐναντιῆται εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Πατέρων, καὶ εἰς τὸς κανόνας τῆς Χριστιανικῆς Εὐσεβείας, ὁ νομίζων ὅτι δύναται νὰ συγχωρηθῶσιν ὅσοι ἁμαρτωλοὶ κυριεύονται ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν, καὶ τοῖς ὁποίοις ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴν ἐμίσησαν τὸν θεὸν; εἴτε ὅσοι μισῶν καὶ ἀποστρέφονται τὴν ἁμαρτίαν διὰ μόνον τὸν φόβον τῶν προσκαίρων βασάνων, ἢ διὰ μόνον τὸν φόβον τῆς γεέννης, καὶ ὁ δι' ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης.

Δ'. Εἰς τὸς ἐφήβες ἵνα ἀξίως μεθέξωσι τῶν μυστηρίων τῆ βαπτίσματος καὶ τῆς μετανοίας, ἀπαιτεῖται ἔξω ἀπὸ τὰ τῆς πίστεως, καὶ ἐλπίδος ἔργα, καὶ τὸν φόβον διὰ τῆ ὁποίε ὠφελίμως συντρίβονται, καὶ ἡ ἀρχὴ τὸ ἀγάπης τῆ Θεῆ ὑπὲρ πάντων, διὰ τῆς ὁποίας ἀγαπᾶται ὁ Θεὸς ὡς πηγὴ πάσης δικαιοσύνης.

Ε'. Αὐτὰς τὰς προηγήσας διαθέσεις τὰς ἀπολαμβάνει ἡ ἀποδικαίωσις μὲ τὴν λαβὴν τῆ μυστηρίε, ἢ ἐνίοτε μὲ τὸ τάξιμόν τε· αὐτὴ ἡ ἀποδικαίωσις ὑρίσαται ἃ μόνον εἰς τὴν ἄφασιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἁγίασιν, καὶ ἀνακαίνησιν τῆ ἐσωτερικῆ ἀνθρώπε, τῆ κατὰ Θεὸν πλασθέντος ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἁγιότητι ἀληθείας.

ς'. Ἀγκαλὰ καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἀπόβλητὴ, ὄχι ὅμως ἀκατάσχετος, εἰς τρόπον ὅτι νὰ χάνεται, καὶ νὰ ἀποκτῆται, ἀλλ' εἶναι σαθερὰ καὶ „ σερεὰ, οἱ γὰρ ἀποθανόντες τῇ ἁμαρτίᾳ πῶς ἔτι ζήσωμεν ἐν αὐτῇ, συ„ νετάφημεν τῷ Χριστῷ διὰ τὸ βαπτίσματος ἐν ὁμοιώματι τῆ θανάτε, καὶ „ τῆς ἀναστάσεως αὐτῆ. Ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δό„ ξης τῆ Πατρὸς, ὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν, (πρὸς Ῥωμ. ς'. 2.

Ζ'. Αὔξησις αὐτὴ ἡ ἁγιότης ἀληθὴς καὶ ὁ πλασὴ, κεκτημένη καὶ ἐκ ἀποκτητὴ, ὡς ἀναγκαῖα προετοιμασία, καὶ διάθεσις ἀπαιτεῖται ἵνα μεθέξῃ τὶς

τὶς τῆς θείας εὐχαριςείας. Τὰ γὰρ ἅγια τοῖς ἁγίοις μόνον πρέπει νὰ δίδωνται, καὶ ὅσον περισσότερον ὁ Χριςιανὸς εἶναι πληροφορημένος εἰς τὴν ἁγιότητα καὶ θεότητα αὐτῆ τῆ ἀρνίε μυςηρίε, τόσον ἐπιμελέςερον πρέπει νὰ φυλάττηται, ἵνα μὴ πλησιάσῃ εἰς τὴν μετάληψιν αὐτῆ, ἄνευ εὐλαβείας, καὶ ἁγιότητος.

Η'. Ἔ"ςω τοιγαρῦν ὁ ἄνθρωπος ἐν ςάσει δικαιοσύνης, ἵνα μέτοχος γένῃ τῆς ἱερᾶς εὐχαριςείας, ἔςω ἁγιώτερος ἵνα συχνότερον μεθέξῃ, ἔςω ἁγιώτατος ἵνα καθ' ἡμέραν πλησιάσῃ εἰς τὴν ἱερὰν τράπεζαν. Αὐτὸν τὸν κανόνα ἐδίδαξαν τόσοι ἅγιοι Πατέρες τῶν πρώτων αἰώνων, ὅσον καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν μεταγενεςέρων.

Θ'. Διὰ δὲ τὰς πνευματικὰς Πατέρας δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν ἐξομολογῦντα νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν μετανοῦντα κατάπαυσιν τῶν ἐξωτερικῶν ἔργων τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἂς ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ εἶναι εἰς τὸν μετανοῦντα μία ἀληθὴς, ἰσχυρὰ, καὶ ςαθερὰ προαίρεσις τῆ μὴ ἁμαρτάνειν τἀλοιπῆ, καὶ αὐτὴ ἀποδεδειγμένη, ὄχι μόνον μὲ τὰ ἀμφίβολα σημεῖα, ἤτοι τῶν δακρύων, ὑποσχέσεων, ὁμολογήσεως ταχείας καὶ εἰλικρινῆς τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀρχὴν νέας διαγωγῆς, καὶ προηγεμένων τινῶν ἔργων, ἀναγκαίων ἐνίοτε εἰς ἰατρείαν τῶν ἀῤῥωςιῶν.

Ι'. Ο' πνευματικὸς πρὶν συγχωρίσῃ τὸν μετανοῦντα, ἂς ἔχῃ μίαν τινὰ βεβαιότητα ἠθικὴν, ὅτι ἡ ςαθερὰ προαίρεσις τῆ μηκέτι ἁμαρτάνειν, ἡ κατάπαυσις ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς νέας διαγωγῆς, νὰ προέρχωνται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης.

ΙΑ'. Διὰ τῆς πείρας φανερὸν ὑπάρχει, ὅτι δὲν συνηθίζουσιν οἱ ἁμαρτωλοὶ, μάλιςα ὅσοι βεβαρυμένοι ἀπὸ τὸ βάρος μιᾶς κακῆς συνηθείας, νὰ ἀπεργῶν αἰφνηδίως, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ μὲ πολλὰς κόπους ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τὴν κυριεύσαν τῆ πλάσματος, εἰς τὴν ἀγάπην τὴν προκυριεύσαν τῆ Θεῆ, καὶ εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς, διὰ τῦτο δὲν δύναται εὐκόλα ὁ πνευματικὸς νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν ἠθικὴν βεβαιότητα, ἐὰν πρῶτον δὲν τῆ ἦτον γνωςὴ, ὕςερον ἀπὸ ἀρκετὸν διάςημα καιρῆ ἡ εἰλικρινότης τῆς ἀγάπης τῆ μετανοῦντος διὰ μέσω τῶν ἀξίων καρπῶν τῆς μετανοίας.

Κατεκρίθησαν παρὰ τῆς Συνόδε αἱ ἄνω ῥηθεῖσαι προτάσεις.

Α' ΝΑΦΟΡΑ' Ι'.

§. 14. Ε'ξέδωκεν ἡ Σύνοδος κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων τῶν νεωτέρων Πελαγιανῶν, τὸ δέκατον Θέσπισμα περιέχον.

Α'. Ο' αἰώνιος νόμος, ὁ ἐν ταῖς καρδίαις πάντων φυσικῶς ἐγκεχαραγμένος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοῄται, εἰμὴ διὰ τὴν τυφλότητα καὶ φθορὰν τῆς καρδίας· διὰ τῦτο τοιαύτη ἀγνωσία εἰς τὲς ἐφήβες λογικῶ χρωμένες

μένως δὲν εἶναι ποτὲ ἰδίως, ἔμπλεως καὶ παντελῶς ἀήττητος, ὅτε συμπαθεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν· ὅθεν μετὰ δακρύων ἔλεγεν ὁ προφητάναξ, ἀνομίας ,, νεότητός μου, καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς Κυριε (ψαλμ. 24.) τοῦτο τὸ εἶδος τῶν ἀνομιῶν, ἂν ὁ δίκαιος θεὸς δὲν τὸ ἐπιτιμᾷσεν, δὲν τὸ ἐζητᾷσεν ὁ πιστὸς ἄνθρωπος νὰ τᾷ ἀφαιθῶσι.

Β'. Ἐὰν ἡ ἄγνοια λοιπὸν τᾷ φυσικῇ νόμῳ, δὲν ἐξαιρεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν πολὺ μᾶλλον δὲν συμπαθεῖ ἡ ἁπλῆ ἀπροσεξία, εἴτε ὁ μὴ σοχασμὸς εἰς τὴν κακίαν τῆς ἁμαρτίας. Ὅθεν, ὅ, τι ἀνάρμοσον τῇ λογικῇ φύσει, καὶ τῷ ὀρθῷ λογικῷ ὑπάρχει εἰς ἕνα ἔφηβον ὁπᾶ ἀποφασίζει πράττων, ἢ ἀγνοεῖ τὸν θεὸν, ἢ περὶ θεᾶ ἐν τῇ πράξει δὲν συλλογεῖται, εἶναι ἐν σχήματι ἁμαρτία καὶ ὕβρις πρὸς τὸν θεὸν, καὶ ὐχὶ ἁπλῶς ὡς λέγουσι φιλοσοφικὸν ἁμάρτημα.

Γ'. Ἡ ψευδὴς καὶ σφαλερὰ συνείδησις ὅσον καὶ ἂν θέλῃς ἄφοβος, ποτὲ δὲν συμπαθεῖ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν ἐναντιεῖται τῷ αἰωνίῳ νόμῳ, ἔστι γὰρ ὁδὸς νομιζομένη τῷ ἀνθρώπῳ ὀρθὴ ᾗ νέα, ᾗ τὸν φέρουσιν εἰς θάνατον· (παροιμ. ϛ. 4.) διὸ εἴτε κακὸν νομίζεις τὸ καλὸν, ὁπᾶ ἴσως πράττεις, εἴτε καλὸν τὸ κακὸν ὁπᾶ κάμνεις, καὶ τὰ δύω εἶναι ἁμαρτία.

Δ'. Ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀληθὴς, ὀρθὴ καὶ ἀσφαλὴς δόξα, ἂν τῆς ἀληθείας ἀπέχῃ, μ' ὅλον ὁπᾶ ἀπὸ σεμνὸς ἀνθρώπος κηρύττεται, τυφλὸς δὲ ἐὰν τυφλὸν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθρον πεσοῦνται (Ματθ. ιϛ. 14.) διὸ πρέπει πολὺ νὰ φυλάττηται τινὰς μήπως ἡ ψευδὴς δόξα ᾗ τῷ φυσικῷ νόμῳ ἀντικειμένη, ἀλλὰ πιθανὴ φαινομένη, τραπῇ εἰς ἀσφαλῆ ἐν πρᾶξει. εἴτε εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν γνωμῶν νὰ μὴ προκριθῇ ἡ ὀλιγότερον ἀσφαλὴς ἀπὸ τὴν ἀσφαλεστέραν ἡ ὀλιγότερον πιθανὴ ἀπὸ τὴν πιθανοτέραν. Ὁ νόμος γὰρ τᾷ θεᾷ ἀλήθεια (ψαλμ. 118.) ἡ συνήθεια, ἡ πιθανότης, ἡ δόξα τῶν διδασκάλων.

Κατακρίνει ὕστερον ἡ Σύνοδος τὰς περὶ εὐταξίας σφαλερὰς δόξας αὐτῶν.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΙΑ'.

Κατὰ τῶν σφαλερῶν δογμάτων περὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τοὺς προεσώτας.

Α' Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω, τοῦτο δὲ ἱερεῦσι καὶ Μοναχοῖς ἐντέταλται, ἢ λαϊκοῖς μόνον (Χρυσος. Ὁμιλ. 23. πρὸς Ρωμ.)

Β'. Ἐκεῖ μόνον δὲν ὑπερισχύει ὁ νόμος τῆς ὑποταγῆς, ὅπου αἱ ἐντολαὶ τῶν ἡγεμόνων, ἀντιμάχονται μὲ τὰς θείας ἐντολὰς εἰς τὴν ὁποίαν περίσασιν δὲν καταφρονοῦσι τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ προαιροῦνται θελεύειν μείζονι.

Γ'.

Γ'. Ἀνάγκη νὰ ὑποτασσώμεθα τοῖς δεσπόταις ἡμῶν ὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς (Ι. Πετρ. 2. 18.) ὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν (Ρωμ. 13. 5.)

Δ'. Πάντες, ὅσοι ἐξωρισμένοι, κἂν ἡ Ἀπόστολος, κἂν ἡ Εὐαγγελιστὴς, κἂν ἕτερός τις (Χρυσόστ. αὐτόθι) χρεωστοῦσιν αὐτοῖς τὸν φόρον, τὸ τέλος, τὸν φόβον, τὴν τιμὴν (Ρωμ. 13. 7.) καὶ τὴν ὑποταγήν.

Ε'. Πρέπει νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι (Τιμ. Α. 2. 2.)

ς'. Οἱ Ἡγεμόνες ἔλαβαν τὴν ἐξουσίαν των ἀμέσως παρὰ μόνου τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἀδεμία ἄλλη ἐπίγειος ἐξουσία, ἂς εἶναι καὶ πνευματικὴ δύναται κατ' εὐθείαν, ἢ πλαγίως νὰ ὑσερήσῃ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς, ἢ νὰ λύσῃ τοὺς ὑπηκόους του ἀπὸ τὸ μυσήριον τῆς ὑποταγῆς, δι' ὁποιανδήποτε πρόφασιν καὶ αἰτίαν.

Ζ'. Πάσης ἀρᾶς ἄξιοι εἶναι ὅσοι καταπατῶντες τὰς τε θείας καὶ ἀνθρωπίνους νόμους, καὶ τὰ ἱερώτατα δικαιώματα τῆς δευτέρας Μεγαλειότητος, δὲν φοβοῦνται νὰ βάλλωσι τὴν χεῖραν των εἰς τὸ φονεῦσαι τοὺς Χριστοὺς τοῦ Κυρίου, ὧν τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν (2. Βασιλ. 1. 14. 16.) καὶ ὐ μόνον οἱ τοῦτο τὸ ἀνοσιώτατον ἀνόμημα πράττοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐντέλλοντες αὐτὸ, ἢ πείθουσιν, ἢ εἰς τινὰς περιστάσεις νόμιμον εἶναι διδάσκοντες. Ὑστερον κατακρίνει τὰς προτάσεις καὶ εὐθύς.

Θέσπισμα ΙΒ'. Ἡ συναθροισθεῖσα Ἁγία Σύνοδος ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἰσχύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ἐνθυμουμένη ταύτης τῆς Ἀποστολικῆς παραινέσεως· κἂν ὁ ἀδελφὸς ἑαυτὸν καλῶν . . . . . ἐπικαταρατος ἐστὶ (Κορινθ. Α'. 2. 6.) καὶ πάλιν, εἴτις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν ὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν (Ἰωαν. Β'. 10. 11.) Κρίνει ἐκείνους ὀπου εἰς τὸ μέλον (ὃ μὴ δώῃ ὁ Θεὸς) κιβδηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, πεισματωδῶς ἤθελεν ὑπερασπίζονται πάντα ἢ τινὰ τῶν κατακριθέντων παρὰ τῆς Συνόδου σφαλμάτων ἢ αἱρέσεων, ἀναξίους νὰ εἶναι τῶν μυστηρίων, ἕως ὅτε καθαριθέντες, τὴν παλαιὰν τῶν σφαλμάτων ζύμην, τὸ ἡμέτερον δόγμα δυνηθῶσι νὰ θυσιάσωσι, καὶ νὰ εὐφρανθῶσι μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας (Κορινθ. Α'. τ. 8.).

Τὸ τρίτον μέρος τῶν Πρακτικῶν ταύτης τῆς Συνόδου περιέχει ὀκτὼ Ἄρθρα Α'. Περὶ εὐταξίας, Β'. Περὶ βαπτίσματος εἰς τέσσαρα κεφάλαια. Γ'. Περὶ χρίσεως εἰς δύω κεφάλαια. Δ'. Περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Εὐχαριστείας εἰς δύω κεφάλαια. Ε'. Περὶ λειτουργίας εἰς τέσσαρα κεφάλαια. ς'. Περὶ Μετανοίας εἰς δύω κεφάλαια. Ζ'. Περὶ εὐχελαίου εἰς τρία κεφάλαια. Η'. Περὶ Γερωσύνης εἰς δύω κεφάλαια. Θ'. Περὶ γάμου εἰς τέσσαρα κεφάλαια εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον δέχεται διὰ νόμιμα τὰ συνοικε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νοικέσια μεταξὺ τῶν Κατολικῶν καὶ Ἀκατολικῶν, καὶ φέρει εἰς μαρτυρίαν τὴν Βύλλαν τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΔ'. τῷ 1741.

Μία τοιαύτη Σύνοδος ἀντὶ νὰ κυρωθῇ ἀπὸ τὸν Κλήμεντα ΙΓ'. τὸν τότε ἀρχιερατεύοντα τὸν ἐκίνησεν εἰς ἀναίρεσιν αὐτῆς μὲ μίαν Βύλλαν, ἧς ἡ Ἀρχὴ ΟΥΚ ΑΝΕΥ κτλ'. εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς μὲν Ἐπισκόπους κατακρίνει ὡς τολμήσαντες, αἱρετικοὶ ὄντες νὰ συναθροίσωσι Σύνοδον, καλῶν αὐτοὺς πανώλεις ἀνθρώπους, καὶ τολμηρὰς ἀνομίας υἱὰς . . . . πορευόμενοι ἐν τοῖς ἑαυτῶν ἀνομήμασι . . . . πονηροὺς προσέτι καὶ ἀσεβεῖς, ὧν τὸ σῶμα κατεσθίει τὴν πονηρίαν . . . . . ἀγγεῖα ὀργῆς . . . . . ἄνδρας ἀκαμάτους . . . . . τυφλοὺς, . . . ἀπειθεῖς τῇ κρίσει τῆς Ἐκκλησίας . . . . . ἕρωτι ἀλαζωνείας ἐν τῇ ἰσχυρογνωμίᾳ μένοντες. Τοὺς δὲ λοιποὺς τῆς Συνόδου Πρεσβυτέρους καὶ ἑτέρους, ἄνδρας συζρωφῆς Ἐπισκόπων, ἀπαγομένους τῇ τῆς ἀνομίας κοινωνίᾳ, ὄχλον ςασιωδῶν, ὄντων ἐν πικρότητος χολῇ, καὶ ἀνομίας ἐννοχῇ. Τὴν Σύνοδον ὡς ἀνόμως καὶ παρὰ κανόνας συναθροισθεῖσαν, ἄκυρον καὶ παράνομον . . . . . κρυφήν τινὰ καὶ μιαρὰν συναγωγὴν Ἐκκλησιαςικῶν συνελθόντων ἔξω τῆς Ἐκκλησίας . . . . Ἀνάξιον κακούργημα, τολμηρὸν, καὶ φαρμακώδη ἐπιχείρημα· μᾶλλον βδελυρὰν μηχανὴν συναθροισθεῖσαν ἵνα ἀπατήσῃ καὶ πλανήσῃ τοὺς ἁπλοὺς, καὶ ἀπερισκέπτους, ἵνα σύρῃ εἰς ἀπώλειαν πάντα τὰ πρόβατα τῆς τοῦ Κυρίου ποίμνης. Τὰς δὲ πράξεις ταύτης τῆς Συνόδου, σχισματικὰς, ἀκύρους, ἀνισχύρους, καὶ ἀνενεργήτους. Τὰ θεσπίσματα καὶ κανόνας κατακεκριμμένους, ὡς περιέχοντας προτάσεις ὑπεραπίσεως ἀνόμου σχίσματος, ψευδεῖς, συκοφαντικὰς, σκανδαλοποιὰς, καθαιρέτας τῆς Ἐκκλησιαςικῆς Ἱεραρχίας, καὶ ὑβριςικὰς πρὸς τὸν Ἀποςολικὸν Θρόνον. Οὗτεν ἡ ἀνάγνωσις καὶ χρῆσις αὐτῶν τῶν Πρακτικῶν, καὶ κανόνων ἀπηγορεύεται κοινῶς τοῖς πᾶσι. Νουθετεῖ δὲ τοὺς πιςοὺς, ὁ Κλήμης πρὸς τὸ τέλος τῆς αὐτῆς Βύλλας, ἵνα μὴ συγκοινωνῶσι μὲ αὐτοὺς, μάλιςα εἰς τὰ πνευματικὰ, ὡς ἀνθρώπους ἀφωρισμένους, ἤτε νὰ ὑπεραπιθῇ τινὰς, ἢ ταύτην τὴν Σύνοδον, ἢ τὰς πράξεις καὶ κανόνας αὐτῆς τῆς Συνόδου, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους. Εἰς ἀπόκρισιν, οἱ ἐν Βελγίῳ, προσφέρουσιν μίαν συνοδικὴν ἐπιςολὴν ἐν ὀνόματι πασῶν τῶν ἐν Βελγίῳ Ἐκκλησιῶν, ἐν ᾗ ὑπεγράφησαν ὅτε Ἀρχιεπίσκοπος, δύω Ἐπίσκοποι, καὶ 14. Ἕτεροι Ἐκκλησιαςικοὶ, καὶ ἀπέδειξαν τῷ Κλήμεντι, ὅτι ἤτε σχισματικοί εἰσι, ἤτε ἔξω τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ὁ Κλήμης οπὸ σχεδὸν μὲ ὅλες τὰς βασιλεῖς ἐμάχετο, καὶ δὲν τὸν ἔμελλεν ἂν πᾶσα ἡ Εὐρώπη ἐτίναζε τὸν ζυγόν τε, παντελῶς δὲν ἐταράχθη, ἂν ἕνας Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ δύω Ἐπίσκοποι μὲ τὸν κλῆρον τους ἐξεχώριζαν ἀληθῶς, ἀπὸ τὸν ἱερὸν θρόνον. Ἴδε τὰς ἀνωτέρω συγγραφεῖς.

ΚΕ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Περὶ Μεςαφᾶ Γ'. Α'χμὲτ Δ'. καὶ Σελὶμ Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν τῆ Α'νατολῆ.

§. 1.

Μεςαφᾶς Αὐτοκράτωρ.

Α'ποθανόντος τῦ Ο'σμάνε, ἔγινεν Αὐτοκράτωρ ὁ υἱὸς τῦ Α'χμὲτ, Μεςαφᾶς Γ'. Α"νθρωπος ἥμερος, φιλάνθρωπος, καὶ εὐμενὴς, καὶ ὁσάκις, ἐφάνη σκληρὸς πάντοτε ἐμετανόησε, διότι ἠναγκάζετο νὰ φανῆ τοιῦτος ἀπὸ τὸ σύζημα τῶν Ο'θωμανῶν, καὶ ἀπὸ τὴν θηριότητα τῦ ἀτάκτε λαῦ. Οἰκονόμος καὶ διοικητὴς καλὸς τῆς βασιλείας, νόμες αὐζηρὲς ἐσύζησεν ἐναντίον τῶν πολυτελῶν φορεμάτων, διωρίσας τὸ εἶδος τῶν ἐνδυμάτων κατὰ τὸ γένος, καὶ κατὰ τὴν κατάζασιν κάθε ἀνθρώπε· ἦτος διαφόρε πολέμε μὲ ζημίαν ἔκαμεν, ὥζε ἐλυπεῖτο ᾗ ἐζημίωσε τὴν ὑγιείαν τε, καὶ ἀδθενήσας, ἐτελεύτησε τῷ 1774. Γεν. 10. ζήσας ἔτη 65. ἐξ ὧν ἐβασίλευσεν ἔτη 15'. μῆνας δύω καὶ ἡμέρας 27.

Α'χμὲτ Αὐτοκράτωρ τῷ 1774

§. 2. Μετὰ τὸν Μεςαφᾶ, ὁ ἀδελφὸς αὐτῦ Α'βδὴλ Α'μὴδ Δ'. ἔλαβε χωρὶς ταραχὴν καὶ σύγχυσιν τὸν θρόνον, εἰς τόπον τῦ Σελὶμ υἱῦ τῦ Μεςαφᾶ διὰ τὴν νεότητά τε. Εὐθὺς ὁπῶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, ὢν ἐνεργητικὸς, καὶ ἀγαπῶν τὸν πόλεμον, ἐδόθη ὁλοκλήρως εἰς τὸ νὰ ἀνασήσῃ τὴν δυναμιν τῦ Ο'θωμανικῦ Κράτες, τὴν εὐταξίαν εἰς τὰ ςρατεύματα, ἀλλ' αἱ πληγαὶ τῦ βασιλείε ἦταν μεγάλαι καὶ κινδυνώδεις, καὶ ἠναγκάδη ἀφ' ἧ ἔκαμεν ὅσα ἐδύνετο, ἵνα διορθώσῃ τὰ παρα τῦ Μεςαφᾶ, μὲ δῶρα καὶ ὑποσχέσεις ἵνα ἐγείρῃ τὲς Γαταρες, κατήντησε νὰ χάσῃ ὅλον τὸ Κρὶμι.

Πατριάρχαι Κωνσαντινοπόλεως Σαμηὴλ Α'.

§. 3. Ε'π' αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων, Πατριάρχαι Κωνσαντινοπόλεως ἐχρημάτισαν Σαμηὴλ Α'. ἀπὸ Δερκῶν, Θελήσει καὶ γνώμει πάντων τῶν ἐν Κωνσαντινοπόλει διατελούντων Α'ρχιερέων, προσέτι δὲ Α'ρχόντων, καὶ ἰδιωτῶν. Οὗτος μόνος μετὰ τὸν Παΐσιον ὑπερέβη πάντας ἐν φρονήσει, συνέσει, καὶ θεοσεβείᾳ. Αὐτὸς τὰ νέα ἔξοδα τῆς Πατριαρχείας ἐξ ἰδίων τε ἐπλήρωσε, μὴ ζητῶν ἀπότινα τῶν Α'ρχιερέων πολὺ ἢ ὀλίγον, ὡς οἱ πρὸς αὐτῦ ἐζητῆσαν, ἅτε κατέκρινε τινὰ ἄνευ κρίσεως καὶ Συνόδε. Ε'π' αὐτῦ τῦ Πατριάρχε ἐμερίδη ἡ Πατριαρχικὴ Σφραγὶς εἰς τέσσαρα τμήματα, ὅπως μὴ ποιῇ ὁ Πατριάρχης κατ' ἀρέσκειάν τε ἄρτζια ἐπὶ καταδρομῆς τινῶν· καὶ ἐμοιράδη εἰς τέσσαρα, τὸ μὲν ἐκράτησεν αὐτὸς, τὰ δὲ τρία τοῖς προεςῶσι τῶν ἐνδυμάντων Α'ρχιερέων, ἐδόθησαν διὰ συνοδικῦ γράμματος. Οὗτος ὁ μόνος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῇ πολιτικῇ συνέσει διέφερε τῶν ἄλλων, ἄριστα καὶ δίκαια, ἀλλὰ καὶ παιδείᾳ πάσῃ κεκοσμημένος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς κοινῆς, καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας, ἱστορίας καὶ πολιτικῆς ἔμπειρος, ὡς οἱ πονηθέντες πίνακες δηλῶσι. Μὴ ποιῶν δὲ τὰ ἀρέσκοντα τοῖς Α'ρχιερεῦσι καὶ ἑτέροις καθῃρέθη τῆ Πατριαρχικῆ θρόνῳ τῇ γ'. Νοεμβρίῳ 1768. καὶ ἀντ' αὐτῆ ψήφῳ καὶ γνώμῃ πάντων ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον Μελέτιος.

Μελέτιος Λαρίσσης

§. 4. Μελέτιος Λαρίσσης, ἀνὴρ συνετὸς, εὐσεβὴς, πολιτικὸς δὲ κατ' ἀρέσκειαν πάντων. Οὗτος ἀναπίως συκοφαντηθεὶς ὡς κατάσκοπος, καταβιβάζεται τῆ Πατριαρχικῆ θρόνῳ, καὶ ἐφυλακώθη δέκα ἡμέρας. Ε'ξετάσεως δὲ γενομένης, καὶ ἀθῶος εὑρεθεὶς ἐν τῇ Θίσβῳ νήσῳ ἐξορίζεται πατριαρχεύσας μῆνας πέντε καὶ ἡμέρας τέσσαρας.

Θεοδόσιος Θεσσαλονίκης

§. 5. Μετὰ τὴν ἐξορίαν τῆ Μελετίῳ, Θεοδόσιος ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ψήφῳ καὶ γνώμῃ, πάντων τῶν Α'ρχιερέων, καὶ Α'ρχόντων, ἀνέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῇ δ'. Α'πριλίῳ· διῴθυνε τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὁσίως, μετ' εὐχαριστήσεως πάντων, διατὶ ἐδιοικῆσεν οἰκονομικῶς. Μετὰ τὸν Μελέτιον ἔλαβε τὸν θρόνον πάλιν ὁ Σαμουὴλ τὸ Β'. ᾧ μετὰ μῆνας Γ'. ᾧ ἡμέρας τέσσαρας, ἐξεβλήθη τῆ θρόνῳ ᾧ γίνεται ὁ Σωφρόνιος ἀπὸ Γ'ερασολύμων, ὅσις ἔδειξε μόνον πῶς ἠγάπα τὸ Πατριαρχεύειν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀμελῆσεν. Οὗτος μετὰ ἓξ χρόνους ἐτελεύτησε καὶ ἀντ' αὐτῆ προεχειρίθη τῷ 1780. Γαβριὴλ Γ'. Παλαιῶν Πατρῶν, μετὰ τὸν ὁπόσιον Προκόπιος Σμύρνης, καὶ Νεόφυτος.

Μελέτιος. Σαμουὴλ Β'. Σωφρόνιος.

Γαβριὴλ Νεόφυτος.

§. 6. Μετὰ τὸν Σίλβεστρον ἔλαβε τὸν θρόνον Α'ντιοχείας Φιλήμων Χαλεπίῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὢν, παρὰ τῆ τότε Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μετ' αὐτὸν Δανιὴλ Χῖος.

Α'ντιοχείας. Φιλήμων Δανιὴλ Χῖος

§. 7. Μετὰ τὸν Παρθένιον γίνεται ὁ Ε'φραὶμ τῷ 1766. δεκεμ. 12. ὕστερον Σωφρόνιος Πτολεμαΐδος καὶ τῷ 1774. δεκ. 25. εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἀνάγεται Α'βράμιος τῷ 1775. ὁ ἀπὸ Καισαρίας τῆς Παλαιστίνης· νῦν δὲ Α"νθιμος.

Γ'ερασολύμων, Ε'φραὶμ Σωφρόνιος Α'βράμιος Α"νθιμος.

§. 8. Μετὰ τὸν Ματθαῖον γίνεται Πατριάρχης ὁ Κυπριανὸς Κύπριος καὶ διάκονος, διὰ μεσιτείας τῆ Ματθαίου, καὶ μετὰ αὐτὸν Γεράσιμος ὁ πρώην Μετρῶν τῷ 1763.

Α'λεξανδρίας Κυπριανος Γεράσιμος.

§. 9. Ε'πὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆ Μαχμὰτ Γ'. τῷ 1766. Οἱ ἐν χίῳ φράτορες τῶν Λατίνων Γησουῖται, Καπουτζίνοι καὶ ἕτεροι, τόσας τέχνας καὶ δόλους ἐμεταχειρίζοντο εἰς τὸ νὰ σύρωσι τὸς Ο'ρθοδόξους Χριστιανὸς εἰς τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς Ε'κκλησίας, ὥστε ἠπάτησαν πολλούς. Διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοιοῦτον κακὸν ὁ τότε Πατριάρχης Σαμουὴλ, νὰ μὴν αὐξήσῃ περισσότερον ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς βασιλείας, καὶ ἔλαβε προσαγὴν κατὰ τῶν Λατίνων τῆς Χίου, καὶ ἐσφάλισε τὰς Ε'κκλησίας των. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Αὐτοκρατορίας τῆ Μουσαφᾶ, οἱ Α'ρμένιοι, ὅσοι δηλαδὴ συμφωνοῦσι μὲ τὴν Λατινικὴν Ε'κκλησίαν, ἔλαβον προσαγὴν νὰ μὴ συχνάζωσιν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας, ὅτε νὰ συναναστρέφωνται τοὺς τότων ἱερεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Περὶ Ἰωσὴφ Β'. καὶ Λεοπόλδ Β'. τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν.

§. 1.

Μετὰ τὸν θάνατον Μαρίας Τηρεσίας ἔλαβε τὸν Αὐτοκρατορικὸν Θρόνον μόνος τε ὁ υἱὸς αὐτῆς Ἰωσὴφ Β'. Εἶχε γεννηθῆ τῷ 1741. ἀπὸ Φραγκίσκου Α'. Αὐτοκράτωρα καὶ Μαρίαν Τηρεσίαν· ἐγεννήθη ἐν καιρῷ ὁπῦ ἡ Εὐρώπη πᾶσα ἐκαταγίνετο νὰ τὸν ὑσερήσῃ τῆς βασιλείας μὴ ςέρξασα εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαταγῆς παρὰ Καρόλε ς'. Μετὰ βίας εἶχε φθάσῃ εἰς τὸν ἕκτον μῆνα τῆς ἡλικίας τε, ἡ μήτηρ τε βαςῶσα αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας, ἐπαρρησιάσθη εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν μεγισάνων τῆς Οὐγγαρίας μὲ τὸν Ἰωσὴφ ἀνὰ χεῖρας λέγυσα „ παρατηθεῖσα ἀπὸ τὺς φίλυς „ μυ, διωγμένη ἀπὸ τὺς πλέον συμωτινὺς συγγενεῖς μυ, δὲν ἔχω ἄλλην „ ἐλπίδα σωτηρίας εἰμὴ τὴν ἐμπισοσύνην σας, τὴν ἀνδρείαν σας, καὶ τὴν „ καθερότητά μυ. Εἰς χεῖρας σας παραδίδω τὴν θυγατέρα καὶ υἱὸν τῶν „ βασιλέων σας, ὁπῦ προσμένυσι τὴν σωτηρίαν τυς ἀπὸ ἐσᾶς. " γνωςὴ εἶναι ἡ ἀνδρεία ὁπῦ ἔδειξαν τότε οἱ Οὐγγροι, διαθεντεύοντες τὴν Μαρίαν Τηρεσίαν μὲ τὸ αἷμα τυς. Ἰωσὴφ Β'. Αὐτοκράτ. ἀπὸ Χ. Γ'. 1780.

§. 2. Ἀφ' ὅ εἰρήνευσεν ἡ Μαρία Τηρεσία, καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ υἱὸς τη ἐδόθη ὅλη εἰς τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς τῦ Ἰωσὴφ, ἀνατροφὴ ἄξια διὰ ἕνα Αὐτοκράτωρα· ἀπὸ τότε ἔδειχνεν ὁ Ἰωσὴφ ἕνα κάποιον θερμὸν, μίαν ἀγχίνοιαν καὶ μίαν ἑτοιμότητα ὥςε πολλάκις ἐχρειάθη νὰ μετριαθῇ μὲ σφοδρὺς τρόπυς· εὐθὺς ὁπῦ ἔφθασεν, εἰς τὸ εἰκοςὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τε ἡνώθη εἰς γάμον μὲ μίαν ἡγεμόνισσαν τῆς Πάρμας, ὕςερον δὲ ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἐχήρευσε, καὶ τότε ἐδόθη εἰς τὴν ατυδὴν, μαλισα εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ, ἰξεύρων ὅτι εἶχε πολλὺς ἐχθρὺς ἡ Αὐςρία. Ἐκλέχθη ἕως τόσον ὁ Ἰωσὴφ βασιλεὺς Ῥωμαίων, καὶ ἐπισρέφων ἀπὸ τὸ Φραγκφὲρτ περιῆλθε πᾶσαν τὴν Οὐγγαρίαν ἐρευνῶν τὰ ὅσα ἄξια ςοχασμῦ. Εἰς αὐτὴν τὴν ὁδοιπορίαν εἶδε τὴν θυγατέρα Καρόλε Ζ'. Αὐτοκράτορος, τὴν ἐζήτησε διὰ γυναῖκα, ἀλλ' ὀγλήγωρα ἐχήρευσε, καὶ ἀπὸ αὐτὴν χωρὶς κληρονομίαν. Τελευτήσαντος δὲ Φραγκίσκε Α'. τῦ πατρός τε, μὴ δυνηθεῖσα

θεῖσα ἡ Μαρία Τηρεσία νὰ τὸν κηρύξῃ εὐθὺς διάδοχον, τὸν ἐκήρυξε συνδιοικητήν.

Κατάσασις τῆ βασιλέως.

§. 3. Εὐθὺς ὁπῆ ὁ Γ'ωσὴφ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, ἐξέταξεν, ἠρεύνησεν ἀκριβῶς ὅλα τὰ μέρη τῆς διοικήσεως, καὶ ἀνεζέναξεν ἐκ βάθας καρδίας, ἰδὼν τὴν ἀταξίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο ὅλον τὸ βασίλειον. Τὸ Θησαυροφυλάκιον ὄχι μόνον ἄδειον, ἀλλὰ καὶ καταχρεωμένον, τὸ στράτευμα ὀλιγοστευμένον καὶ ἀμελημένον, ἡ θρησκεία μετημαγμένη εἰς δεισιδαιμονίαν, τὰ κριτήρια ἕνας λαβύρινθος σκότες, ἀμαθείας, καὶ ἀδικίας, τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ ὀλίθοια, ἡ εὐπρέπεια τῶν πόλεων ἀμελημένη, ἡ ἀσφάλεια τῶν ὁδοιπόρων κινδυνώδης, ξένα βασίλεια, ἄλλα μὲ πρόφασιν ἐμπορίᾳ, καὶ ἕτερα μὲ πρόφασιν εὐλαβείας, νὰ ὑσερᾶν τὸ ὑπηκοόν τε ἀπὸ τὰ πλοῦτη τε. Η' Γεωργικὴ ἀμελημένη, ἡ ὀλιγόσευσις τῆ λαῆ εἰς τὰ χωρία, καὶ πόλεις μεγαλωτατη, ἡ ἀποξένωσις τῶν ἐμπειροτέρων ὑπηκόων ἐξ αἰτίας τῆς Θρησκείας, ὑπερβολική. Τέλος πάντων δὲν ἦτον μέλος τῆς πολιτικῆς διοικήσεως ὁπῆ νὰ μὴν ἦτον εἰς κακὴν κατάσασιν. Πῆ νὰ προφθάσῃ πρῶτον; καὶ νὰ διορθώσῃ κατ' ἀρχάς; ἢ τί καὶ πόσην ἄρα ἐλευθερίαν εἶχε νὰ μεταχειριθῇ αὐσηρότητα ἐκεῖ ὁπῆ ἐχρειάζετο; Ε'σοχάζετο ὅμως πῶς ἂν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἦτον τόσα ἀταξίαι, τόσα καταχρήσεις, ἄραγε πόσα θέλει εἶναι εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας; Ο'θεν ἀπεφάσισε νὰ περιοδεύσῃ ὅλον τὸ βασίλειόν τε, διὰ νὰ ἰδῇ πῆ εἶναι, χρεία διορθώσεως. Ε'περιόδευσε λοιπὸν ὄ μόνου τὸ βασίλειόν τε, ἀλλὰ καὶ τὴν Γ'αλίαν, Ρ'ωσσίαν καὶ Γαλλίαν, συνάζων πάντοτε διδασκαλίας διὰ τὸ βασίλειόν τε.

Διόρθωσις τῶν ἀταξιῶν

§. 4. Ε'ως ὅτε ἔζη ἡ Αὐτοκρατόρισσα δὲν εἶχεν ἐλευθερίαν νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ ὅσα εἶχε προετοιμάσῃ, μάλιστα, διὰ τας καταχρήσεις τῶν Ε'κκλησιαστικῶν ᾗ διὰ συγκατάβασιν πρὸς τὴν Αὐτοκρατόρισσαν ᾗ διατὶ ἡ ἐξουσία τε ἦτον περιορισμένη τρόπον τινὰ εἰς τὰ πολιτικά. Α'φ' ἧ δὲ ἐτελεύτησεν ἡ μητέρα τε τῷ 1780. Νοεμ. 18. εὐθὺς ἄρχησε νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ προετοιμασμένα, καὶ εἰς τρία πράγματα ἐδιώρισε τὰς διορθώσεις τε· α'. οἰκονομίαν τῆ Θησαυροφυλακίε, β'. διόρθωσιν τῆς Θρησκείας ἀπὸ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ Ε'κκλησιαστικῶν καταχρήσεων, καὶ τὸ στράτευμα, ᾗ τέλος πάντων, ᾗ νὰ φανῇ ἕνας καλὸς βασιλεύς. Ε'να μόνον ἐλάττωμα ἐβύνετο νὰ εὕρῃ τινας εἰς τὸν Γ'ωσὴφ, ἡ ἑτοιμότης τε εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπόν τε, ἐλάττωμα ὁπῆ μόνος τὸ ἐγνώριζεν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς προσκαγάς τε εἰς ἀκύρωσιν ἑτέρων ἄλλων πρὸ αὐτῶν. Ε'νας βασιλεὺς ὅμως ὁπῆ βλέπει τὸ κακὸν, ἔχει τὴν θέλησιν νὰ τὸ διορθώσῃ, καὶ τὴν δύναμιν νὰ τὸ ἐκτελέσῃ, εὐκόλα θέλει ἀπατηθῇ εἰς τὰ μέσα, ἀλλ' ὄχι εἰς τὸν καλὸν σκοπόν τε. Α'λήθινὰ ἔπρεπεν ὁ Γ'ωσὴφ νὰ προετοιμάσῃ τὰ πνεύματα εἰς τὸ νὰ δεχθῶσι τόσας μεταβολὰς, ἔπρεπε νὰ δείξῃ τὰ κακὰ προερχόμενα ἀπὸ τὴν κατάχρησιν ᾗ το κέρδος ὁπῆ γίνεται ἀπὸ μίαν γνωσικὴν διόρθωσιν. Ε'σοχάζετο ὅμως πῶς αἱ πληγαὶ τοῦ βασι-

βασιλεὺς ἦσαν τόσον πεπαλαιωμένα, ὥςε ἀδύνατον νὰ ἰατρευθῶσι με τὴν πολυκαιρίαν, ἀλλ' ἐχρειάζετο ἕνα συνετὸν ἰατρὸν, ὅςις μὴ ἀκόμη τὰς φωνὰς τῆ ἀρρώςια. κόπτει τὸ σεσηπὸς μέλος ἵνα τὸ πᾶν ἰατρεύσῃ, ἢ ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὸ βασίλειον εἰς ἐκείνην τὴν κατάςασιν εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ηὗρε.

Αἱ πολύμοχθαι φροντίδες ζημιώνεσι τὴν ὑγείαν τε.

§. ς. Α'πὸ τὸ ἄλλο μέρος ἴξευρεν ὅτι ἔχει νὰ προξενήσῃ φωνὰς καὶ ταραχὰς, μόνον ἐναντίον τῆ ἑαυτῆ τε, ἀλλὰ καλὸν εἰς τὸ βασίλειον. Εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα Πέτρε Ρ'ωσσίας. Πόσες ἀλλαλαγμὸς, πόσας ταραχὰς δὲν ἐπροξένησαν μεταξὺ τῶν Ρ'ώσσων, οἱ νεωτερισμοὶ τῆ Πέτρε. Ἐκεῖνος ὁπῆ ἐλάτρευε τὴν γενεάδα τε, πόσα δὲν εἶπεν ὅταν ἠναγκάσθη νὰ τὴν ξυρίσῃ; τὸ Γ'ερατεῖον πόσα δὲν ἔκαμεν ὅταν τὸ ὑςέρησεν ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα· τὸ στράτευμα πόσον φόβον δὲν ἐπροξένησεν εἰς τὸν αὐτὸν Πέτρον, ὅταν ἐχάλασε τὲς Στρελίτζιδες; τὶς τύραννον, τὶς ἄπλαγχνον, καὶ τὶς ἄθεον ἐκήρυττεν αὐτόν. Α'πὸ ὅσας μεταβολὰς ἤφερεν εἰς τὸ βασίλειον, μία ἐςάθη ὁπῆ δὲν ἐπέτυχε τὸν σκοπόν τε ἡ ἐπιδιόρθωσις Ἑλλαδὴ τῆς Αὐςριακῆς Φλάνδρας· καὶ εἶναι ἄξιον θαυμασμῆ ὅτι νὰ ἀσυκώσῃ τόσα προνόμια τῆς Φλάνδρας, νὰ χαλάσῃ τόσα μοναςήρια, νὰ σμικρύνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν, ἄλλο δὲν ἐπροξένησεν εἰμὴ φωνάς. Ο'ταν δὲ ἔγγιξε τὸ διδασκαλικὸν, ἡ Φλάνδρα ἔγινεν ἄνω κατω· ἴξευρεν ὁ Γ'ωσὴφ πῶς ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν σχολαςικὴν Θεολογίαν, πρέπει νὰ εἶναι ποτισμένοι ἀπὸ τὰς δόξας τῆς Ἐκκλησιαςικῆς ευταξίας ὁπῆ τρέφει ἡ Ρ'ώμη, καὶ ὅτι πρέπει να ἔχῃ δύναμιν ἡ σχολαςικὴ λογοτριβὴ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται ἡ αἵρεσις καὶ ὁ διωγμὸς τῶν ἑτέρων Θρησκειῶν, καὶ τέλος πάντων ἡ σύγχυσις τῆ ὑπηκόε· διὸ προσάζει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ ασπάξωσιν εἰς τὰ κατα μέρος σχολεῖα τῆς Ἐ'παρχίας, οἱ ἐρασαὶ τῆς Θεολογίας, ἀλλ' εἰς δημόσια ασπαςήρια ὁπῆ ἐσύςησε. Τῆτο ἐςάθη τὸ μόνον αἴτιον τῆς μεγάλης ἀπειθίας τῶν κατοίκων τῆς Φλάνδρας. Α'ν ἤθελε σείλη μερικὰ στρατεύματα κατ' ἀρχὰς, ἤθελε τὲς ὑποβάλλει, ἢ συςήσει τὲς νόμες τε. Ἐ'λπίζων δὲ πῶς οἱ ἄνθρωποι θέλει γνωρίσει τὸν σκοπόν τε ὡς ὠφέλιμον ἀμέλησε κατ' ἀρχὰς νὰ μεταχειριθῇ μέσα σφοδρά· αὐτὴ ἡ ἀνυπακοὴ τῆς Φλάνδρας καὶ ἡ μαλακότης τε ἐςάθη τὸ μεγαλήτερον αἴτιον τῆ θανάτε τε, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται.

§. ζ. Ο' ὑπερβολικὸς κόπος, ἡ πολυχρόνιος περιήγησις ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, εἶχεν ἀδυνατήσῃ τὸ σῶμα τε, καὶ εἶχε προξενήσῃ ὄχι ὀλίγην ζημίαν εἰς τὴν υγείαν τε. Ο'ταν ἐπέςρεψεν ἀπὸ τὴν Χερσῶνα, ὅταν ὑπῆγεν εἰς τὴν σέψιν Αἰκατερίνης Β'. ἠθάνετο τὸ σῶμα τε βεβαρυμένον ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἠθέλησε νὰ μείνῃ εἰς τὸ στράτευμα ἐν Οὐγγαρίᾳ κατὰ τῶν Ο'θωμανῶν. Ο' ἀὴρ τῆ Βανατιῆ βλαβερὸς διὰ τὴν υγείαν, ἡ ἀγρυπνία, ἡ ἐπιθυμία νὰ προφθάσῃ παντῆ, ἡ ὑπερβολικὴ ζέςα, καὶ καῦσις, ἡ ἀησυχία ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ τόσα ἄλλα κακοπάθειαι, ἀδυνάτησαν τόσον τὸ σῶμα τε, ὥςε δὲν ἐδύνετο νὰ

νὰ ὑποφέρῃ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ μὴν εὔγῃ τὸν δεύτερον χρόνον εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἔμεινεν εἰς Βιέννην τυραννούμενος ἀπὸ ἕνα πυρετὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πότε ἐκυριεύετο, καὶ πότε ἐλευθέρωνετο. Τὴν νύκτα Α'πριλ. 2. καὶ 3. 1789. ἀδυνάτησε τόσον, ὥςε ἀφ' ἧς ἔπτυσε πολὺ αἷμα, ἔμεινε σχεδὸν ἡμιθανὴς· ἠλευθερώθη ὅμως ἀπὸ αὐτὸν τὸν κίνδυνον, καὶ ἴσως ἰατρεύετο ἂν ἔπαυε νὰ ἐνασχολῆται εἰς τὰ τῆς βασιλείας. Εὐθὺς ὁπὸ ὁ πυρετὸς τὸν ἔδιδεν ὀλίγην ἀνάπαυσιν, εὐθὺς ἐξέταζε τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Πολλάκις ὢν κατάκειτος εἰς τὸ στρῶμα ἀνεγίνωσκε τὰς εἰδήσεις ὁπὸ ἤρχοντο ἀπὸ τὰ στρατεύματα, ὑπαγόρευεν εἰς διαφόρους σεκρεταρίους Ε'πιστολὰς διὰ τὰς Α'ρχιστρατήγους, καὶ μετὰ βίας ἐτελείωνε, καὶ εὐθὺς ἔκραζε συμβούλιον διὰ τὰ πολιτικὰ κτλ'. Εἰς τρόπον ὅτι ἔζησεν ἀκόμη δέκα ἡμέρας πότε εἰς τὸ στρῶμα, πότε ὀρθῶς, πότε πονῶν, καὶ πότε ἥσυχος, ἀλλὰ πάντοτε ἐργαζόμενος, πάντοτε κοπιάζων ἕως ὅτου τόσον ἐκνευρώθη ὥςε ἔμεινε πετζὶ καὶ κόκαλον, καὶ ἐτελείωσε τὸν δρόμον τῆς ζωῆς του τῇ 9. Φευρ. 1790. ζήσας ἔτ. 49.

Θανατος αὐτοῦ.

Γωσὴφ Χριστιανικώτατος.

§. 6. Α'λληθινὸς Χριστιανὸς λέγεται ὅςις πιστεύει ὀρθῶς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἀποφεύγει τὴν δεισιδαιμονίαν, γέννημα τῆς ἀνθρωπίνης φαντασίας. Τοιοῦτος ἦν ὁ Γωσὴφ Β'. Η' κατάστασις τῆς Ε'κκλησίας καὶ τῆ Γερατείᾳ, ἦτον εἰς τόσον ξεπεσμὸν ὅταν ἐβασίλευσεν ὁ Γωσὴφ ὥςε ἐχρειάσθη δυνατώτατα μέσα διὰ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν προτέραν της σάσιν. Τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως εἶναι ἡ ἀγάπη, ὄχι μόνον εἰς τὸν ὁμόφρονα πιστὸν, ἀλλα καὶ κοινῶς εἰς κάθε ἄνθρωπον. Α'ύξησεν ὁ Χριστιανισμὸς μὲ τὸ ἥμερον, μὲ τὴν πραότητα, καὶ με τὸ εἰρηνικὸν, καὶ ὁσάκις ἄρχησεν ἡ βία πάντοτε ἐξεύπευεν ὁ ἀληθινὸς Χριστιανός. Εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας πᾶσα σχεδὸν αἱ θρησκεῖαι εὑρίσκονται, πρωτεύουσα δὲ ἡ Καθολικὴ, τῆς ὁποίας τὰ μέλη παντοίως τρόπως ἔβαναν εἰς πρᾶξιν διὰ νὰ σύρωσι τὰ μέλη τῶν λοιπῶν θρησκειῶν· τοῦτο δὲ ἐπροξένησε ζημίαν εἰς τὴν πίστιν, καὶ βλάβην εἰς τὸ βασίλειον, διότι ὅσοι διὰ φιλοκέρδειαν, ἢ ἄλλην αἰτίαν ἄφηναν τὴν θρησκείαν της καὶ ἐπροσκολλῶντο τῷ Καθολικισμῷ, ἔτρεφαν ἀκόμι τόσας καὶ τόσας γνώμας ὁπὸ ἐσύχναν μίαν θρησκείαν νέαν σύμμικτον ἀπὸ τὸν Καθολικισμὸν καὶ ἀπὸ τὴν ἐδικήν της. Χαρὰ τοῖς ὑπηκόοις ἀδιαφορωστὴν ἐλευθερίαν, τῆς θρησκείας. Ο'σοι δὲ σερεοὶ εἰς τὸ δόγμα της ἀρνοῦντο νὰ ἑνωθῶσι τῷ Καθολικισμῷ, ἠναγκάζοντο νὰ ἀναχωρήσῃ ὅπου εὕρισκον ἐλευθερίαν εἰς τὴν θρησκείαν της. Α'ξιοδάκρυτον ἦτον εἰς τὸ βασίλειον νὰ ὑσερῇτω ἀπὸ καλὸς πολίτας, μόνον διατὶ δὲν εἶχον πῦ νὰ προσευχηθοῦν. Ο' Γωσὴφ ἔδωκεν ἄδειαν εἰς κάθε θρησκείαν νὰ ἔχῃ τὸ ἐλευθερον, ὅμως νὰ μὴ φέρῃ καμμίαν ζημίαν εἰς τον Καθολικισμόν. Καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ κατ' ἀρχὰς τὰς φωνὰς τόσον δεισιδαιμόνων ἔδωκε μίαν ἄδειαν βιασμένην τρόπον τινα, ἐπειδὴ καὶ ἐσυγχώρησεν εἰς τὸς μὴ Καθολικὸς μόνον ἕνα προσκυνητάριον, ὕσερον μικρὸν ναὸν, ἔπειτα ναὸν περιφραγμένον, καὶ τέλος Ε'κκλησίαν ἐκ θεμελίων. Τινὲς ἀδιάκριτοι Γεροκύρυκες ἐπ' ἄβωνος ἤλεγχον τὴν

τὴν Θρησκείαν τῶν μὴ Καθολικῶν τοῦτο αὐξηρῶς τὸ ἀπηγόρευσε, προσάζων, ὁσάκις ὁ Γερομόναχος ἀναγκάζεται νὰ ὁμιλήσῃ διὰ μίαν Θρησκείαν νὰ φέρεται μὲ σέβας, καὶ νὰ μεταχειρίζηται πάντοτε ὀρθὸς λόγους πρὸς διόρθωσιν τῶν μὴ Καθολικῶν. Σφαλερὴ γνώμη τινῶν Καθολικῶν ἦτον νὰ μὴν ἔχουν οἱ μὴ Καθολικοὶ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία τῆς προσευχῆς των, ὅθεν ὁ Γωσὴφ ἐσυγχώρησεν ὄχι μόνον νὰ φέρωσι τὰ βιβλία ἀπὸ ἄλλους τόπους, ἀλλὰ καὶ νὰ τυπώνωσιν ἐλευθέρως καὶ εἰς τὸ βασίλειον. Τέλος πάντων ὁ Γωσὴφ ἤνωσε τοιουτοτρόπως τὸ ὑπήκοόν του, ὥστε ἔπαυσεν ἐν μέρει ἐκείνη ἡ ἔχθρα, καὶ ἐκεῖνο τὸ μῖσος ὁποῦ διὰ δεισιδαιμονίαν ἔφερε μία Θρησκεία ἐναντίον τῆς ἄλλης, παράδειγμα αἱ Καλογραῖαι τῆ Μοναστηρίῳ Δωροθέας λεγόμενον. Ὅταν ἐν Βιέννῃ οἱ Εὐαγγελικοὶ διὰ βασιλικῆς προσαγῆς τὴν πρώτην φορὰν ἄνοιξαν τὴν Ἐκκλησίαν των, εἶχον ἀλησμονήσῃ νὰ προετοιμάσωσιν ἕνα τετράποδον, ὅπου ὁ κήρυξ αὐτῶν ἔμελλε νὰ ἀναγνώσῃ τὰς εὐχάς. Ὁ ἐπίτροπος πέμπει εὐθὺς πρὸς τὴν Ἡγουμένισσαν τῆ ἀντικρυ Μοναστηρίῳ, ἥτις μετὰ χαρᾶς ἔπεμψεν ἕνα τετράποδον. Ὁ Καρδινάλις ἐταράχθη καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν Ἡγουμένισσαν ἐλεγμὸς, καὶ κατάρας, ὡς νὰ ἐβεβήλωσε τὰ σκεύη τῆ Κυρίᾳ. Τὸ Κριτήριον ὅμως ὄχι μόνον ἤλεγξε τὸν Καρδινάλιν προσάζωντάς του νὰ μὴν ἀνακατώνεται ἐκεῖ ὁπῆ δὲν τὸν πρέπει, ἀλλὰ καὶ ἐπῄνεσε τὴν ἀγάπην τῆς Ἡγουμένης.

§. 7. Δεισιδαιμονία μεγάλη ἦτον εἰς τὸν λαὸν ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν ἑορτῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὄχι μόνον οἱ χωρικοὶ καὶ τεχνῖται δὲν ἐργάζοντο, καὶ ἐζημιώνετο τὸ κοινὸν, ἀλλὰ καὶ εὐκαιρείαν ἠύρισκεν ὁ λαὸς εἰς τὸ νὰ παραδίδεται εἰς ἀσωτείας, εἰς τὸ νὰ μεθᾷ, καὶ νὰ πράττῃ μύρια κακὰ, μὲ πρόφασιν ὅτι εἶναι ἑορτή. Διὰ τοῦτο ὁ Γωσὴφ ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἄφησε μόνον τὰς Κυριακὰς, τὰς δεσποτικὰς κοινῶς, καὶ μερικὰς τοπικὰς κατὰ τὰς τόπους· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς ὁπῆ ἀπέκοψεν ἐδιώρισεν, ἀφ' ὅ ὁ Χριστιανος ἀκούσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν, νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν του ὡς εἰς τὰς καθημερινάς. Σμικρύνει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑορτῶν.

§. 8. Ἑταίρα δεισιδαιμονία τοῦ λαοῦ ἦτον ἡ ὑπερβολικὴ αὔξησις τῶν Μοναστηρίων· εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας ὅσοι εἶχον τὴν φροντίδα τῶν Ἐκκλησιῶν ὄχι μόνον δὲν ἀναχωροῦσαν ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῶν πιστῶν, ἀλλὰ περιήρχοντο ἀπὸ τόπον εἰς τόπον στηρίζοντες τοὺς πιστοὺς καὶ κατηχοῦντες τοὺς Ἐθνικούς. Μετὰ καιρὸν δὲ τινὲς γέροντες, θέλοντες νὰ ἀφήσουν τὰς βιωτικὰς μέριμνας ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ ἔζων ἰδιάζοντες εἰς μίαν ἔρημον. Τοιαύτη ζωὴ ὅμως μετὰ ἕνα αἰῶνα ἐφάνη εὐάρεστος, καὶ τὴν ἠκολούθησαν πολλοὶ, εἰς τρόπον ὅτι ἡ ἔρημος ἔγινε κατοικημένη, ὅθεν ἠναγκάσθηκαν νὰ συσήσωσι μίαν κοινόνητα τριγύρω εἰς ἕνα ναὸν ὅπου ἐσυναζοντο πάντες νὰ ἀκούσωσι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ ἀναχωροῦσεν ὁ καθ' εἷς εἰς τὸ κελί του χωρὶς νὰ συνομιλήσῃ σχεδὸν ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ηὔξανεν αὐτῶν τῶν Ἐρημίτων, καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ ἀναχωροῦσαν ὄχι τόσον διὰ νὰ καταγίνωνται εἰς τὴν θείαν μελέ- Σμικρύνει τὸν ἀριθμὸν τῶν Μοναστηρίων.

την, ἀλλὰ νὰ ἀποφύγωσι τὶ δυσάρεστον ὁπῶ ἐδοκίμαζαν εἰς τὸν κόσμον, εὐθὺς ὁπῶ ὀλίγον ἡσύχαζαν, ἐξυπνῶσαν πάλιν εἰς αὐτὰς ἐκεῖνα τὰ πάθη ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐτυραννοῦντο καὶ εἰς τὸν κόσμον. Ὅθεν ἡ κοινότης ἐκείνη ἔπρεπε νὰ συγχισθῇ, διὰ νόμου, τάξεις κτλ. Ἕως τόσον εἰς την Ἀνατολὴν δὲν ὑπερηύξησεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν Ἐρημίτων, εἰς δὲ τὴν Δύσιν τόσον ηὔξησεν, ὥστε δὲν εὑρίσκον ἔρημον νὰ τὰς χωρίσῃ, καὶ ἤλθον νὰ μονάζωσι καὶ εἰς τὰς πόλεις. Τότε ἡ φήμη, ὁ ἔπαινος, καὶ τὰ ἐγκώμια τῆς μοναδικῆς ζωῆς ἔσυρε πολλὰς, ἡ δεισιδαιμονία ὅτι τοιουτοτρόπως σώζει ὁ ἄνθρωπος τὴν ψυχήν του ἔσυρε πολλοτάτους, καὶ ἡ ἀργὴ καὶ ὀκνηρὰ ζωὴ τῶν Μοναχῶν ἔσυρε πλῆθος, καὶ ἐπλημμύρησαν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην. Ἴδὲ λοιπὸν ἕνα πολυαριθμώτατον τάγμα ἀνθρώπων τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἔχῃ χρήματα καὶ πλοῦτη καὶ διὰ νὰ τρέφεται, καὶ διὰ ναὺς πολυτελεῖς, καὶ διὰ βασιλικὰ μοναστήρια, καὶ πόθεν εὔγαιναν αὐτὰ ὅλα; δύω μέσα ἐμεταχειρίσθησαν, τὸ ἓν νόμιμον, καὶ τὸ ἕτερον ἄνομον. Ὅσις ἔμβαινεν εἰς ἕνα μοναστήρι, ἔπρεπε νὰ φέρῃ καὶ μίαν ποσότητα χρημάτων, ἢ κανένα ὑποστατικὸν, καὶ εἰς τοῦτο δίκαιον εἶχον οἱ Μοναχοὶ, διότι τόσον πλῆθος δὲν ἤθελεν ἔχειν τὸν ἐπισιον ἄρτον· τὸ ἄλλο μέσον ἦτον ἡ ἐξομολόγησις. Οἱ δεισιδαίμονες ἐνόμιζαν ὅτι ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των εἰς ἕνα Μοναχὸν ἐλάμβανον περισσότερον μισθὸν, ὅθεν ὅλοι ἔτρεχαν μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς αὐτὸς. Τότε οἱ Μοναχοὶ τὸν μεγαλήτερον κανόνα ὁπῶ ἔδιδαν, ἢ ἦτον ἐλεημοσύνην καὶ ἐλεημοσύνην ἐχὶ εἰς τὺς πτωχὺς καὶ ἀῤῥώστους, ἀλλ' εἰς τὰς μοναστηριακὰς, διατὶ δὲν εἶχον πόθεν νὰ κερδίσωσι, διατὶ ἐχρειάζοντο τόσα ἔξοδα, καὶ διατὶ ἐπροσεύχοντο ὑπὲρ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶ πιστῶ ἐκείνου, καὶ ἰδὲ ἡ ἀρχὴ τόσων ἀφιερωμάτων, τόσων θησαυρῶν ὁπῶ ἐδάπτοντο εἰς τὰ μοναστήρια. Εἶχεν πλησιόστις υἱὸν μονογενῆ, ἐπαράσιναν αὐτῶ πῶς εἰς τὸν κόσμον μέλει νὰ ἀφανισθῇ, ἂν δὲν τὸν ἀφιέρωνε τῶ Θεῶ εἰς ἕνα μοναστήριον. Συμπεραίνει ὁ καθεὶς ὅτι ἡ κληρονομία τῶ υἱὸ ἐκείνου ἦτον ἡ μερὶς τῶ Μοναστηρίου εἰς τὸ ὁποῖον ἐκυρεύετο. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ὄντες ὀλίγοι οἱ πιστοὶ εἶχον χρείαν ἀπὸ τὰς γυναῖκας διὰ τὸ οἰκονομικὸν τῶν Χριστιανῶν, διὰ την ἐπίσκεψιν τῶν ἀῤῥώστων κτλ. Ἀφ' ὁ ηὔξησαν οἱ Χριστιανοὶ καὶ αὐτὰ ἔλειψαν εἰς την Ἀνατολὴν, καὶ ἔμειναν ὀλίγαι τινὲς χῆραι ἱερέων, ἢ γραῖαι, αἵτινες δὲν ἀναχωρῶσαν εἰς τὴν ἔρημον, ἢ ἐσφαλῶντο εἰς ἕνα μέρος, ἀλλὰ περιήρχοντο, ὡς καὶ τῇ σήμερον περιέρχονται, ἐπισκέπτουσαι τὺς ἀῤῥώστους, τὺς φυλακωμένους, τὺς πτωχὺς κτλ. Εἰς την Δύσιν ὅμως διὰ νὰ μείνῃ τὸ ζύγι σωστὸν, ἔπρεπε νὰ ἐξισάσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναζησῶν μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναζόντων, καὶ ἰδὲ τόσα μοναστήρια γυναικῶν ὅσα καὶ ἀνδρῶν.

Αὔξησις τῶν Μοναχῶν.

Ἐξάλειψις πολλῶν μοναστηρίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

§. 9. Ὁ Αὐτοκράτωρ Γωσὴφ ὡς φιλάνθρωπος, καὶ ὡς Χριστιανὸς ἔκαμνε τοιοῦτον σοχασμὸν, εἰς τὴν Εὐρώπην εὑρίσκονται δέκα μιλιόνια Μοναχοὶ καὶ Καλογραῖαι, ἀπὸ τὺς ὁποίους τὸ ἥμισυ νέοι, ὑγιεῖς καὶ ἀνδρείας χρά-

σεως,

σεως, ἕνα τέταρτον γέροντες καὶ ἀσθενεῖς, καὶ τὸ ἄλλο τέταρτον ἄξιοι διὰ κάθε ἐργασίαν, ἂν αὐτοὶ ἦσαν εἰς τὸν κόσμον ἔχι μόνον ηὔξανε τὸ πολυάριθμον τῆ λαῆ, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐτυχία τῶν βασιλείων. Διατὶ τόσαι νέαι παρθένοι, σφαλισμέναι μὲ τόσα πλήτη εἰς ἕνα τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἄλλο δὲν ἔκαμναν πάρεξ νὰ ψάλλωσι μίαν ὥραν τὰς λιτανείας, ἢ νὰ συνάζωνται εἰς ἕνα μέρος καὶ να δέχωνται συγγενεῖς, φίλας, ἐραστὰς, καὶ νὰ φλυαρῶσιν ὅλην τὴν ἡμέραν; εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὐτὴ τῆ λαῆ; ὅθεν τῆ ἐφάνη εὔλογον καὶ δίκαιον νὰ σμικρύνῃ αὐτὸν τὸν ὑπερβολικὸν ἀριθμὸν· περισσότερον ἀπὸ διακόσιαι χιλιάδαι νέαι εὐγῆκαν ἀπὸ τὰ μοναςήρια, ἐδ ὅσαι ἔμειναν τὰς ἐδιώρισεν ἀπὸ ἕνα ἐργόχειρον ὁπῆ νὰ ὠφελῆται τὸ κοινὸν, καὶ νὰ διασκεδάζωσι τὸν καιρὸν ἐκεῖναι αἱ καλογραῖαι. Διὰ τῆτο αἱ καλογραῖαι ἑνὸς μοναςηρίου ἔπρεπε νὰ γνέθωσι, ἄλλαι νὰ πλέκωσι, νὰ ῥάπτωσι κτλ'. ἄλλαι νὰ ἀναθρέφωσι καὶ νὰ διδάσκωσι κορίτζια, καὶ ἄλλαι νὰ ἐπισκέπτωνται τὰς ἀσθενεῖς. Διὰ δὲ τὰς μοναχὰς ἐπρόσαξε νὰ μὴ καλογερεύῃ τινὰς διὰ δέκα χρόνους, τόσα καὶ τόσα μοναςήρια, μετόχια μεγάλων μοναςηρίων, τὰ ἀσύκωσε καὶ τὰ ἤνωσεν ὁμῆ, εἰς τρόπον ὅτι ἐσμικρύνθη ὁ ἀριθμὸς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὑπὲρ τὰς 300000. κατηδάφησε τὰ μοναςήρια, καὶ Ε'κκλησίας, καὶ ἔκτισε σπήτια, μάλιστα εἰς τὰ εὐρύχωρα περιβόλια τῶν μοναςηρίων, ἔκτισεν ὡραιότατα παλάτια, ἄνοιξε στράτας, καὶ ἐσόλισε τὰς πόλεις.

§. 10. Εἰς αὐτὰ τὰ μοναςήρια ἦρε πλήτη ἀναρίθμητα, ὑπὲρ τὰ 200000000 φιορίνια τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον δὲν τὰ οἰκειοποιήθη, ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα ὅλων τῶν μοναςηρίων, ἐσύςησε μίαν κάσσαν τῆς Πίσεως, λεγομένην, ἡ ὁποία νὰ ἔχῃ τὴν φροντίδα νὰ πληρώσῃ ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν θρησκείαν. Πρότερον πολλὰ μοναςήρια εἶχον εἰσοδήματα ἄπειρα, καὶ ἄλλα ὑςερῆντο, πρότερον ἕνας Ε'πίσκοπος εἶχε τὸ τριπλοῦν ἀπ' ὅτι εἶχεν ὁ ἄλλος, καὶ τώρα κάθε μοναχὸς ἔχει τὰ αὐτὰ ἔξοδα, κάθε Ε'πισκοπὴ ἔχει ἐξ ἴσα εἰσόδημα, τὰ δὲ λοιπὰ ἐμβαίνουν εἰς τὴν κάσσαν τῆς πίσεως, καὶ ἀπὸ αὐτὰ θρέφωνται πτωχοὶ, κρατῆνται νοσοκομεῖα, σχολεῖα, σολίζονται μὲ εὐπρέπειαν οἱ ναοὶ κτλ'. *Κελλὰ προερχόμενα ἀπὸ τὴν ἐξάλειψιν τῶν μοναςηρίων.*

§. 11. Οἱ μοναχοὶ διὰ νὰ συνάξωσι πλήτη ὄχι μόνον ἐσόλιζαν τοὺς ναοὺς ὑπερβολικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐγέμιζαν μὲ ἀγάλματα, καὶ Α'λτάρια διαφόρων ἁγίων, ὁ καθ' εἷς εἶχε μίαν ξεχωριςὴν χάριν, ὅθεν ὁ λαὸς ἔτρεχεν εἰς τὰς Ε'κκλησίας, ὀλίγοι διὰ νὰ λάβωσι καμμίαν χάριν ἀπὸ τὸν Α'γιον, οἱ περισσότεροι ὅμως διὰ νὰ ἰδῶσι τὸ πλῆθος, τὴν παράταξιν, τὰς νέας, καὶ νὰ κλέπτωσι, καὶ ὅλοι διὰ νὰ πληρώνωσι. Ὅταν ἔμβαινε τινὰς εἰς μίαν Ε'κκλησίαν, δὲν ἤξευρε πῆ πρότερον νὰ γυρίσῃ, διότι εἰς ἕνα μέρος ἀρχινῶσεν ἡ λειτουργία, εἰς ἄλλο, ἐδιάβαζαν τὸν Α'πόστολον, ἀλλῆ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλῆ κηδεμόνιζετο διὰ τὴν μετανοίωσιν, καὶ ἀναμέσα εἰς τόσας λειτουργίας προσμένωντας ὁ Χριςιανὸς νὰ ἀκούσῃ ἐξ ἀρχῆς μίαν, ἐπερίτρυγύριζε τὰς ὀφθαλμὰς τη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ Κύριος οἶδε με ποῖον σκοπόν. Δὲν φθάνει τῆτο, εἰς τὰς ὁδὰς, εἰς τὰ γεφύρια, εἰς τὰ σοκάκια ἦσαν ἀγάλ- *Εὐταξία Ε'κκλησιῶν*

γάλματα διαφόρων Α'γίων, ὅπου ἐσυνήθιζετο ὁ λαὸς ὄχι διὰ νὰ προσευχηθῇ, ἀλλὰ νὰ περιδιαβάσῃ, καὶ πολλοὶ νὰ εὕρουν εὐκαιρίαν νὰ κλέψουν.

§. 12. Τοιαύτην διόρθωσιν ἔκαμεν ὁ Γ'ωσὴφ, ὁπῦ ἀληθινὰ χαίρεται τινὰς βλέπωντας τώρα τὴν εὐταξίαν τῶν Ε'κκλησιῶν· τὰ περιττὰ ἀγάλματα ἀσυκωθήκαν, ἢ ἂν ἔμειναν μερικὰ, εἶναι μόνον διὰ στολισμὸν τῦ ναῦ, λειτουργία δὲν γίνεται πάρεξ μίαν τὴν φοραν εἰς ἕνα Α'λτάρι, ἡ μεγάλη μυσικὴ ἐμποδίθη εἰς τὰς Ε'κκλησίας. Αἱ λιτανεῖαι ἐκόπηκαν ἐκτὸς μιᾶς, τῆς Κόρπας Δόμινι λεγομένης, ὅτε βλέπει τινὰς πλέον εἰς τὰς ὁδὰς τόσα ἀγάλματα, ἢ εἰς τὰς ναὰς τόσα φυλακτὰ, ἢ ἀφιερώματα. Καὶ διὰ νὰ ἐπιμελῶνται οἱ ἱεροκήρυκες νὰ κηρύττωσι τὸν λόγον τῦ Θεῦ ὡς πρέπει, ἔδωκεν ἄδειαν νὰ τυπώνεται μία ἀνάκρισις κάθε διδαχῆς, εἰς τρόπον ὅτι δὲν μοσιεύονται καὶ συλιτεύονται αἱ παράδοξαι γνῶμαι τινῶν ἀνεπιτηδείων διδασκάλων. Οἱ Ἱερεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁπῦ μὲ τὰ κανονικά τῦς ἐβάρυναν τὸν λαὸν, ἐπροσάχθησαν νὰ ὀλιγοσύσουν τὸ πετραχῆλι, καὶ μάλισα διὰ τὴν Θανὴν νὰ μὴν λαμβάνεν χαμμίαν πληρωμήν.

Εὐταξία Ε'κκλησιαστικῶν, καὶ ὑποταγὴ αὐτῶν.

§. 13. Μία μεγαλωτάτη κατάχρησις τῆς Ε'κκλησιαστικῆς εὐταξίας ἦτον ὅτι οἱ Ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ, δὲν ἐκυριεύοντο ἀπὸ προεςῶτας ἐντοπίας. Κάθε τάγμα μοναχῶν εἶχε τον διοικητήν τῦ, Γενεράλε λεγόμενον, ὅςις πάντοτε ἦτον ἔξω τῦ βασιλείῦ, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον εἰς Ρ'ωμην, εἰς τρόπον ὅτι τὰ ὑπάρχοντα, τὰ εἰσοδήματα, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ διοίκησις τῶν μοναχῶν ἦτον εἰς χεῖρας τῆς αὐλῆς τῆς Ρ'ωμης. Ο' Γ'ωσὴφ ἐπρόσαξεν ὅτι κάθε τάγμα μοναχῶν νὰ διοικῆται ἀπὸ ἕνα προεςῶτα ἐντόπιον, καὶ κάτοικον εἰς τὸ βασίλειον. Τί πλέον ἄδικον καὶ ἐνάντιον τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς ἀπὸ τὸ νὰ πέμπεται ἡ εἴδησις τῆς Θανῆς ἑνὸς ἡγημένυ κτλ. εἰς τὸν Γενεράλε τῦ τάγματος ἐν Ρ'ώμῃ, καὶ αὐτὸς νὰ ψηφίζῃ ἄλλον, ὁποιον ἤθελε; Η' αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης ἐξουσίαζεν ὅλον τὸ ἱερατεῖον καὶ κατὰ τὸ πνευματικὸν, καὶ κατὰ τὸ πολιτικὸν, μὲ μίαν βούλαν ἐδιώριζεν εἰς ἕνα ξένον βασίλειον ὅσα ἤθελε καὶ κατὰ τῦ βασιλέως, καὶ κατὰ τῦ βασιλέως. Ο' Γ'ωσὴφ ἐπρόσαξεν εἰς ὅλης τὰς Ε'κκλησιαστικὰς προεςῶτας, ὅτι κάθε φορὰν ὁπῦ λάβῃ βούλας ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῆς Ρ'ώμης, νὰ τὰς προσφέρωσιν εἰς τὸ διωρισμένον περὶ τούτυ κριτήριον, διὰ νὰ ἐξεταχθῇ ἂν ἔχῃ τόπον, καὶ ἂν ἠμπορῇ νὰ κηρυχθῇ. Πόσην ὠφέλειαν δὲν ἔλαβεν ἡ Βενετία καὶ Γαλλία ἀπὸ αὐτὴν τὴν γνωσικὴν συνήθειαν;

Γ'ειρεῖ τὸν Πάπαν τῆς ἐκλογῆς καὶ ψήφυ.

§. 14. Ο' Πάπας ἐχαίρετο ἕνα μεγάλον προνόμιον, δηλαδὴ, εἰς μερικὰ μεγάλα ὀφφίκια Ε'κκλησιαστικὰ, ἐψηφοῦσεν αὐτὸς ὁποιον ἤθελεν, ὁθεν πολλάκις ἐσυνέβαινεν, ὅτι διὰ τὸ διάσημα τῦ τόπυ, διὰ τὰς μεσιτείας καὶ παρακαλέσεις, ὁ Πάπας ἐψηφοῦσεν ὑποκείμενον ἀνάξιον, ὅθεν ὁ Γ'ωσὴφ ἐξέκοψεν αὐτὴν τὴν συνήθειαν, καὶ μόνος τυ ἐψηφοῦσεν ὑποκείμενον, τῦ ὁποίυ ἐδύνετο εὔκολα νὰ ἰξευρῇ τὴν διαγωγὴν καὶ ἀξιότητα, καλλίτερα ἀπὸ τὸν Πάπαν. Προσέτι ἐμποδισε καὶ τὰς ἐξετάσεις ὁπῦ ἐγίνοντο εἰς τὰς ὑποψηφίας, ἐξετάσεις ὁπῦ ἠμποροῦσαν νὰ ἀνασύσουν τὸν Γ'ανσενισμὸν καὶ Μο-

Μολινισμόν. Τότε ἠγέρθησαν ἀλαλαγμοὶ, καὶ φωναὶ ἀθείας· μὲ φρόνησιν ὅμως ὁ Ι'ωσὴφ ἔσβυσε τὴν ἱερὰν πυρκαϊὰν ὁπῦ ἠμπορῦσε νὰ ἀνάψῃ, μάλιστα εἰς τὸ Μπρὶν τῆς Μοραβίας, διωρίσας ὅτι εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ διδασκαλίας νὰ μεταχειρίζωνται μόνον τὰ ῥητὰ τῆς Γραφῆς, καὶ τῆς παραδόσεως εἰς σύγκρισιν τῶν ὀρθῶν δογμάτων, διὰ νὰ μὴν συγχίζωνται αἱ κατὰ μέρος γνῶμαι τινῶν, μὲ τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως.

§. 15. Τὸ νὰ ἔχωσιν ἄδειαν οἱ Α'νατολικοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ Λιθηροκαλβῖνοι, καὶ Ι'ωβαῖοι, νὰ ἐκτελῶν ἐλευθέρως τὰ τῆς θρησκείας των, τὸ νὰ χαλασθῶν τόσα μοναστήρια, τὸ νὰ μὴν ὁμιλῶν εἰς τὰ σχολεῖα διὰ τὰς δύο βύλλας in Coena Domini καὶ Unigenitus αἱ ὁποῖαι βύλλαι ἦσαν τὸ σερέωμα τινῶν ἀδίκων προνομίων τῦ ἱερῦ θρόνυ, ἡ ἀπηγόρευσις τῦ νὰ προσρέχωσιν εἰς Ρ'ώμην νὰ λάβωσιν ἄδειαν ὅσοι ἤθελαν νὰ συγγενεύσωσιν εἰς τρίτον καὶ τέταρτον βαθμὸν, ἦσαν τόσα αἴτια ὁπῦ ἔπρεπε νὰ ταράξῃ τὴν Αὐλὴν τῆς Ρ'ώμης, καὶ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν, ὅθεν καὶ ἔγραψε πολλὰ πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα, ὄχι ὡς Πάπας (ἤγουν ὡς ποτὲ οἱ Πάπιδες, προσπάθοντες νὰ παρατηθῇ ἀπὸ αὐτὰ εἰδε μὴ τὸν ἀφωρίζῃ, καὶ ξεχρεώνῃ τὸν λαὸν τε ἀπὸ τὸν ὅρκον τῆς ὑπακοῆς) ἀλλὰ ὡς Ε'πίσκοπος τῆς Ρ'ώμης, παρακαλῶντας δηλαδὴ νὰ μετριάσῃ τὴν κατὰ τῆς Καθολικῆς Ε'κκλησίας καινοτομίαν, καὶ νὰ μὴ τὸν ὑσερήσῃ ἀπὸ τόσα προνόμια ὁπῦ ἐχαίρετο τόσους αἰῶνας ἀπὸ καλωσύνην τῶν πιςῶν. Ο' Ι'ωσὴφ ὅμως μὲ τὰς κανόνας τῶν συνόδων, ἀπέδειξε πῶς αὐτὸς ὡς βασιλεὺς, εἶναι Ε'πίσκοπος ἐξωτερικὸς, δηλαδὴ· καθὼς ὁ Πάπας εἶναι Ε'πίσκοπος εἰς τὸ δογματικὸν, ἔτω καὶ αὐτὸς εἶναι Ε'πίσκοπος εἰς τὴν Ε'κκλησιαστικὴν εὐταξίαν. Διὰ τῦτο ςοχάζεται νὰ ἔχῃ κάθε ἄδειαν ἀπὸ τὰς συνόδας, νὰ διορθώσῃ τὴν Ε'κκλησιαστικὴν εὐταξίαν, καὶ νὰ ἐκριζώσῃ ἐκείνας τὰς καταχρήσεις ὁπῦ ἡ ἀμάθεια τῶν πιςῶν καὶ ἡ ἀμέλεια τῶν Ε'πισκόπων τῆς Ρ'ώμης ἄφησαν νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸ Χριστιανικὸν ποίμνιον. Τῦ ἔφερνε προσέτι τὸ παράδειγμα τῶν Ι'ωβαίων ὁπῦ εἰς τὴν ἰδίαν Ρ'ώμην χαίρονται τὴν ἄδειαν νὰ Ι'ωβαΐζωσιν ἐλευθέρως.

Διχόνοιαν μετὰ τῦ Πάπα Πίυ ς'.

§. 16. Ε'κατάλαβεν ὁ Πάπας ὅτι διὰ γραμμάτων δὲν ἠμπορῦσε νὰ ἀπολαύσῃ τὸ ποθύμενον, καὶ ἤλπιζεν ἴσως ἐκ ςόματος νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Αὐτοκράτωρα. Ε'ργον Α'ποςολικὸν ναὶ, εἶναι τῦτο, νὰ πηγαίνῃ δηλαδὴ ὁ ἐπισάτης τῆς Ε'κκλησίας νὰ διορθώσῃ ἐκεῖνο ὁπῦ ἐνόμιζε χρειαζόμενον διορθώσεως, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἔργον πολιτικὸν, εἰς καιρὸν ὁπῦ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ἕναν Αὐτοκράτωρα ὅσις ἔκαμνεν ὅσα δὲν ἀμέλησαν καὶ ἄλλα βασίλεια πρὸ πολλῦ νὰ κάμνν, καὶ μάλιστα ὁπῦ ἡ Αὐλὴ τῆς Ρ'ώμης ἴξευρε πολλὰ καλὰ ὅτι ὅσα ἔκαμνεν ὁ Αὐτοκράτωρ ἦσαν δίκαια. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ταξίδι ὁ Πάπας, ἦλθεν εἰς Βιέννην, ἀλλὰ δὲν ἀπέλαυσεν εἰμὴ τιμὰς, ὅθεν ἀφ' ἧς παῤῥησίας ἐμετάλαβε τὸν Αὐτοκράτωρα, ἐκήρυξε καὶ παῤῥησίᾳ ἐπ' ἄμβωνος, πῶς ὁ Αὐτο-

Ο'δυπορία ἐν Βιέννῃ Πάπα Πίυ ς'.

χράτωρ Γ'ωσὴφ εἶναι γνήσιον τέκνον τῆς Ε'κκλησίας καὶ φίλος τῦ ἱερῦ θρόνυ, καὶ ὅτως ἔστρεψεν εἰς Ρ'ώμην· εἶναι ἀληθινὸν ὅμως ὅτι πολλὰ μοναςήρια, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀποφασίσῃ ὁ Γ'ωσὴφ νὰ ἀκυρώσῃ, ἔμειναν μόνον διὰ παρακαλέσεως τῦ Πάπα, καὶ διὰ νὰ δείξῃ ὁ Αὐτοκράτωρ ὅτι δὲν εἶναι τόσον ἰσχυρογνώμων ὡς τὸν ἐκήρυτταν.

Καταδικάζει ἐπιτηδέως τὸς Φαρμασόνες

§. 17. Οἱ δεισιδαίμονες ὁπῦ ἔπασχαν νὰ εὕρυν κάθε τρόπον νὰ ἀποδείξουν πῶς δὲν εἶναι Χριςιανὸς ὁ Γ'ωσὴφ, ἐπρόσμεναν νὰ ἰδῦν μὲ ποῖον τρόπον ἔχει νὰ μεταχειριῶῃ τὸς λεγομένυς Φαρμασόνυς. Α'λλ' ὁ φρόνιμος Γ'ωσὴφ μὲ μίαν προσαγὴν περὶ τύτυ ἐφανέρωσε τὴν γνώμην τυ, ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν καὶ αὐτὴ ἡ ἀδελφότης εἶναι μία θρησκεία ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ, ἂν ὑπάρχῃ αὐτὴ ἡ ἀδελφότης· ὅθεν καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ χαίρεται τὴν ἐλευθερίαν ὁπῦ χαίρονται καὶ αἱ λοιπαὶ· διὰ τῦτο, εἰς τὴν προσαγὴν τυ λέγει, αὐτὴ ἡ ἀ„δελφότης, τῆς ὁποίας τὰ μυςικὰ μῦ εἶναι ἄγνωςα, ὅτε ἠθέλησα ποτὲ „νὰ τὰ ἰξεύρω, ὅτε ἤμεν περίεργος περὶ τύτυ, ἐπειδὴ καὶ αὐξάνει, καὶ „ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς μικρὰς πολιτείας, ἠμπορεῖ νὰ καταντήσῃ εἰς κατα„χρήσεις ζημιώδεις διὰ τὴν θρησκείαν, διὰ τῦτο θέλω ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ἀδελ„φότης ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται κάποιου καλὸν πρὸς τὸν πλησίον, καὶ „πρὸς τὸς πτωχὸς, ὅτι νὰ εἶναι εἰς τὴν διαυθέντευσιν τῆς βασιλείας, καὶ „ὅτι αἱ συνελεύσεις της νὰ γίνωνται ἐλευθέρως, μὲ χρέος ὅμως νὰ μὴν ἔ„χυν Λότζαν, πάρεξ εἰς τὴν μητρόπολιν κάθε ἐπαρχίας, καὶ ὅτι ὅσοι ἔ„χυν νὰ κάμυν αὐτὰς τὰς συνελεύσεις τῆς ἀδελφότητος, πρέπει νὰ ἐιδο„ποιήσυν τὸ χριτήριον διὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς συνελεύσεως, καὶ νὰ „δοθῇ κατάσιχον εἰς τὸν διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας, ὁπῦ νὰ περιέχῃ ὅλα τα „ὑποκείμενα αὐτῆς τῆς ἀδελφότητος.

§. 18. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐκατόρθωσεν ὁ Γ'ωσὴφ πρὸς τὴν θρησκείαν, τὰ ὁποῖα ἀποσιωπῶ διὰ βραχύτητα, ἀπὸ αὐτὰ φαίνεται ὅτι ἦτον ὄχι ὁ διώκτης τῆς Ε'κκλησίας, ἀλλ' ὁ διώκτης τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ τῶν καταχρήσεων, καὶ ὅτι μάλιςα ἐκαθάρισε τὴν Χριςιανικὴν πίςιν, καὶ τὴν ἐπλησίασε τρόπῳ τινὶ εἰς τὴν πρώτην της ἁπλότητα.

Κατάςασις Λεχίας.

§. 19. Τελευτήσαντος Αὐγύς Γ'. βασιλέως Λεχίας, Αἰκατερίνη Αὐτοκρατόρισα, ἐμεταχειρίσθη τὴν δύναμίν της καὶ κάθε μέσον, καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Λεχίας Στανισλάον Ποντατόβσκην, αὐτὸς ὁ ἀναβιβασμὸς τῦ βασιλέως, καὶ μάλιςα ἡ παρακίνησις ὁπῦ ἔδειξεν εἰς τὸν νὰ παυσῃ ὁ κατὰ τῶν μὴ Καθολικῶν διωγμὸς (ὡς κατωτέρω) ἐςάθη αἰτία νὰ ἐγείρῃ πολλὰς κατηγορίας καὶ συκοφαντίας κατὰ τῦ Στανισλάυ, καὶ τέλος πάντων μίαν ἐπανάςασιν τόσον σφοδρὰν, ὥςε ὁ λαὸς καὶ οἱ Εὐγενεῖς ἵνα διαυθεντεύσωσι τὴν πίςιν τῦ Χριςῦ, ὅςις διὰ πρώτην ἐντολὴν μας δίδει τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης, ἤφεραν τὸ πρᾶγμα ὁπῦ ἐρημώθη, ἐκαταφαιδῶθη καὶ διεμοιράσθη τὸ βασίλειον εἰς ξένα χέρια, ἐξ αἰτίας τῆς Κονφεδερατζιόν. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τινας ὀρθῶς Κονφεδερατζιόν, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἰξευρῃ, τὶ ἐςιν, καὶ τί ἦν ἡ Λεχία.

§. 20.

ΛΙΩΝ ΙΗ'. Περὶ τῶν Εὐγενῶν Λέχων.

§. 20. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη Δυναστεία εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὁπῦ μὲ τίτλον Ἀριστοκρατείας, ἐδιατήρησε καὶ τὴν βασιλικὴν τιμὴν, καὶ εἶναι μία εἰκὼν τῆς Γοτθικῆς διοικήσεως, διορθωμένης καὶ μεταβαλθείσης, κατὰ τὰς τόπους. Οἱ εὐγενεῖς καὶ ὁ Κλῆρος, πάντοτε ἀσύμφωνοι μεταξύ των, εἶναι πάντοτε σύμφωνοι ὁσάκις τὸ ἀπαιτεῖ νὰ χαλινώσωσι τὴν βασιλικὴν δύναμιν, μὲ προφασιν νὰ διαυθεντεύσωσι τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν τους, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ὑστερῶσι τὸς κατωτέρους τῦ γένους. Ὁ λαὸς κοινῶς εἶναι ἀχμάλωτος διὰ τὴν δυσυχῆ εἰμαρμένην τῶν ἀνθρώπων, ἥτις προξενεῖ παντῦ, ὅτι ὁ μεγαλήτερος ἀριθμὸς νὰ ὑπόκηται εἰς τὸν μικρότερον, ἢ κατ' ἕνα, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον. Ὁ γεωργὸς σπέρνει καὶ καλλιεργεῖ, ὐ διὰ λόγυ τυ, ἀλλὰ διὰ τὸς κυρίυς τυ, οἵτινες κυριεύυσιν ὐ μόνον τὸν τόπον καὶ κάματον τῶν χειρῶν τυ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον σῶμα τυ, ἐπειδὴ ἔχυν ἄδειαν νὰ τὸν πωλήσυν, καὶ πρότερον ἐδύνοντο καὶ νὰ τὸν θυσιάσωσιν ὡς ἕνα ζῶον. Ὁ Εὐγενὴς δὲν εἶναι ὑποτελὴς εἰς τινὰ εἰμὴ εἰς τὸν ἑαυτόν τυ, καὶ ἂν εἶναι ἔννοχος νὰ χριθῇ διὰ ὑπόθεσιν ἐγκληματικὴν, εἶναι χρεία μία ὁλόκληρος συνέλευσις τῦ γένους. Δὲν τολμᾷ τινας νὰ τὸν φυλακώσῃ, εἰμὴ ἀφ' ὗ καταδικασθῇ, ὅθεν ποτὲ δὲν τιμωρεῖται. Εἶναι μερικοὶ Εὐγενεῖς, οἵτινες δηλεύοντες τὰς πλεσίας, λαμβάνεσι μηνιαῖον μισθὸν ὡς οἱ λοιποὶ δῆλοι, καὶ θέλει κάλλιον νὰ ὑπόκηνται εἰς τὰς ὁμοίας των, πάρεξ νὰ καταγίνωνται εἰς τέχνας, ἢ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ σκλαβεία τῶν περισσοτέρων ὑπηκόων, ἡ κενοδοξία ϗ ὀκνηρία ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, προξενεῖ τὸν ἀφανισμὸν τῶν τεχνῶν ϗ ἐπισημῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν καρποφορώτατον τόπον, κατοικισμένον ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ποτάμια τῆς Εὐρώπης, ὅθεν πρὸ πολλῦ ἐδύνετο δι' αὐλάκων νὰ ἑνωθῇ ὁ Ἀρκτικὸς Ὠκεανὸς μὲ τὴν μαύρην θαλασσαν, καὶ νὰ ἑνωθῇ τὸ ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἂν ἐκαταδέχοντο οἱ Λέχοι να δηλεύωσιν. Οἱ ὀλίγοι τεχνῖται καὶ ἔμποροι ἐυρισκόμενοι εἰς Λεχίαν εἶναι, Σκοτζέζοι, Γάλλοι, Γερμανοὶ, καὶ Ἑβραῖοι, οἵτινες μὲ φθηνὴν καὶ ποταπὴν τιμὴν ἀγοράζοντες τὰ προϊόντα, τὰ πωλῦσι μὲ τόσον χρυσίον εἰς τὸς εὐγενεῖς. Ὅσις ἔβλεπεν ἕνα βασιλέα τῆς Λεχίας εἰς τὴν μεγάλην τυ δόξαν, ἤθελε τὸν νομίσῃ τὸν ἰσχυρώτερον, καὶ πλέον ἀνεξάρτητον τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅμως δὲν ἔχει καμμίαν σύγκρισιν. Οἱ Λέχοι κάμνυν μαζύ τυ μίαν συμφωνίαν τὴν ὁποίαν εἰς τὰ λοιπὰ βασίλεια οἱ βασιλεῖς κάμνυν μὲ τὸς ὑπηκόυς των. Ὅταν σέφεται βασιλεὺς ὀμνύει τὰ Πάκτα Κονβέντα, καὶ ἐλευθερώνει τὸς ὑπηκόυς τυ ἀπὸ τὸν ὅρκον τῆς ὑποταγῆς, ὁσάκις δὲν φυλάξει τὸς νόμυς τῆς Ἀριστοκρατείας. Ἐκλέγει ὅλα τὰ ὀφίκια, καὶ δίδει ὅλας τὰς τιμὰς, ἐπειδὴ ἔτε ὀφίκιον ἔτε τιμὴ δὲν εἶναι κατὰ κληρονομίαν ἐν Λεχίᾳ, εἰμὴ τὰ ὑποζατικὰ καὶ ἡ εὐγένεια. Ὁ υἱὸς τῦ Παλατίνυ καὶ ὁ υἱὸς τῦ βασιλέως, δὲν ἔχει τὸ παραμικρὸν δικαίωμα εἰς τὸ πατρικὸν ἀξίωμα. Μεταξὺ δὲ τῦ βασιλέως καὶ τῆς Ἀριστοκρατείας εἶναι τοιαύτη διαφορὰ, ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, ἀφ' ὗ ἔδωκεν ἕνα ὀφίκιον δὲν δύναται νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω, ϗ ἡ Ἀριστοκρατεία ἔχει τὸ προτέρημα νὰ τὸν ὑστερήσῃ καὶ τῆς βασιλείας, καὶ νὰ τὴν δώσῃ εἰς ἄλλον, ὅταν δὲν φυλάττει τὸς νόμυς. Οἱ Εὐγενεῖς ἀγκαλὰ καὶ

καθ'

καθ' ὑπερβολὴν ζηλότυποι διὰ τὴν εὐγένειάν τες, εὐγένεια δηλαδὴ νὰ πράττωσι τὸ κακὸν, πολλάκις πωλεῖ τὴν ψῆφον τε, ἀλλὰ ποτὲ δὲν πωλεῖ τὴν γνώμην ὁπὲ ὁ ὑπήκοος χρεωςεῖ διὰ τὸν ἐξουσιαςην τε. Εὐθὺς ὁπὲ τὸν ἐκλέξωσιν ἐντόπιον ἢ ξένον, οἱ Παλατῖνοι φοβούμενοι τὴν κενοδοξίαν τε, και τὴν ξενοχωρίαν τὲ νὰ εἶναι ὑποτελεῖς, τὸν ἐναντιώνενται μὲ χιλίας δυσκολίας καὶ μηχανάς. Οἱ Μεγάλοι οἵτινες παρ' ἀυτῆ γίνενται, και πλέον δὲν ξεγίνενται, ἀντὶ νὰ τὸν ὑποτάσσωνται, καὶ να τὸν ἔχωσι βοηθὸν γίνονται σχεδὸν πάντοτε ἐχθροί τε. Ὅσοι δὲ συνευρίσκενται καὶ περιποιοῦνται εἰς τὴν Αὐλὴν, μισοῦνται ἀπὸ τὲς ὁμοίες τες, καὶ ἐκ τύτε γεννῶνται δύω φατρίαι, διαίρεσις ἄφευκτος εἰς μίαν ἡγεμονείαν ὁπὲ θέλει βασιλέα καὶ ἐνταυτῷ ἐλευθερίαν. Ὅσοι ἀνήκουσιν εἰς τὸ γένος, διοικοῦνται εἰς τὰς τῆ Γένες Συνελεύσεις, Δίεται κοινῶς λεγόμεναι· αὐταὶ συνίςανται ἀπὸ τὴν Σύγκλητον ἤ πολλὲς εὐγενεῖς. Οἱ τῆς Συγκλήτε, ἢ οἱ Ἐπίσκοποι λέγονται Παλατῖνοι· ἡ δευτέρα ςάσις συνίςαται ἀπὸ τὲς ὑποψηφίες τῶν μικρῶν Διέτων πάσης ἐπαρχίας. Προεδρεύει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Νιέσνας, και ὁ Πρίμας τῆς Λεχίας, φυσικὸς ἐπίτροπος τὲ βασιλέα ὅταν χηρεύει ὁ θρόνος. ὁ πρῶτος παντὸς τὲ βασιλέα, μετὰ τὸν βασιλέα, και ἐνίοτε ἐπειδὴ τυχαίνει νὰ εἶναι Ἐκκλησιαςικὸν ὑποκείμενον, ὄχι ὅμως πάντοτε, νομίζει να ἔχη πρωτερήματα βασιλικὰ, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ὄχι ὡς βασιλέα, ἀλλ' ἔξοχον Κριτὴν, καὶ ὡς φέρων ὄνομα μόνον τῆς βελῆς τῆς Ἀριςοκρατείας. Κατὰ τὰς διαταγὰς ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς Λεχίαν, καὶ Λιτβανίαν, ἐπαρχίαν τὴν ὁποίαν Λαδισλάος Γαγγελώνιος ἤνωσε μὲ τὸ βασίλειον τῶ ἰδ. αἰῶνι, μὲ ὄνομα μέγα Δηκάτον τῆς Λιτβανίας. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον οἱ ὑποψήφιοι τῶν ἐπαρχιῶν, τοῖς ὁποίοις ἐμπιςεύεται ἡ σωτηρία, καὶ ἀσφαλεια καὶ εὐδαιμονία τῆς Πατρίδος, καταγινόμενοι μόνον εἰς τὸ ἴδιον κέρδος, ἀποφασίζυσι τὰς ὑποθέσεις διὰ τὰς ὁποίας πέμπονται, μὲ τὸ σπαδὶ ἀνὰ χεῖρας, ὡς οἱ ἀρχαῖοι Σαρμάται, ἢ Σαυρομάται, παρὰ τῶν ὁποίων κατάγονται. Κάθε ἁπλῆς εὐγενὴς ὑποψήφιος μιᾶς ἐπαρχίας εἰς τὴν Δίαιταν ἔχει τὴν ἐλευθερίαν λεγομένην liberum veto, ἤτοι ἐλευθέρως ἀντίφημι. Καθ' εἷς δημοσίως ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἐκφωνήσῃ τοιαύτην λέξιν, ἀντίφημι, μὲ τὴν ὁποίαν λύει και χαλᾷ τὰς ἀποφάσεις καὶ συμβολὰς ὁπὲ ὅλοι ὁμὲ ἔκαμαν· καὶ ἂν ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Δίεταν, πρέπει να διαλυθῇ ἡ συνέλευσις. Τὸ ἰατρικὸν ὅμως ὁπὲ μεταχειρίζονται οἱ Λέχοι εἰς τοιαύτην περίςασιν εἶναι χειρότερον. Σπανίως συμβαίνει νὰ μὴ διαμοιραθῶσιν εἰς δύω φατρίας, και τοτε μὴ ὁμοφωνέσα πᾶσα ἡ τῆ Γένες ὁμήγυρις, κάθε φατρία κάμνει ξεχωρισὰς ὁμηγύρεις, καὶ τῆ Γένες ὁμηγύρεις, σύρνσαι τὲς περιεζῶτας ἀπὸ τὸ μέρος τες, ἐκείνη ὁπὲ ὑπερισχύσει εἴτε ἡ πολιαριθμητοτέρα ἢ ὀλιγαριθμητοτέρα, κάμνει τὴν τελείαν ἀπόφασιν. Τοιαῦται κατὰ μέρος συνελεύσεις ἄνομαι κατα τας διαταγὰς τῆς βασιλείας, νόμιμαι ὅμως ἀπὸ τὴν συνήθειαν, γίνονται ἢ κατὰ τὲ βασιλέως ἢ εἰ. ὄνομα τὲ βασιλέως. Ὅταν παυσωσιν αἱ διχόνοιαι τῶν κατα μέρος Συνελεύσεων, τότε η Γενικὴ Δίεται κυρώνει

ρωνει ἢ ἀκυρώνει τὰς κατὰ μέρος. Κάθε Δίαιτα δύναται νὰ μεταβάλλῃ ὅσα ἡ πρώτη ἐκύρωσε, καθὼς ἕνας βασιλεὺς ἔχει ἄδειαν να ἀκυρώσῃ ὲ μόνον τὰς ἐπὶ τῆ καιρῆ τη ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτῆ βασιλέων. Εἰς μίαν τοιαύτην ςασιώδη συνέλευσιν, ἔλαβεν ἀρχὴν ὁ ἔσχατος πόλεμος τῆς Λεχίας, ὅςις ἤφερε τὸν διαμοιρασμόν της, ἐξ αἰτίας τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆ σκληρῆ διωγμῆ κατὰ τῶν μὴ Καθολικῶν· καὶ διὰ περισσοτέραν σαφήνειαν, περιγράφομεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὴν ὑπόθεσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Περὶ τῆ Διωγμῆ κατὰ τῶν Διαφωνέντων ἐν Λεχίᾳ.

§. 1.

Μιεισλαος Α'. Βασιλεὺς Λεχίας

Μιεισλαος Δὲξ τῆς Λεχίας διὰ τῆς γυναικὸς αὐτῆ Δαυρούκας θυγατρὸς τῆ Βολεσλάε τῆ τῶν Βοήμων Δεκὸς, ἐδέχθη πρῶτος τὴν Χριςιανικὴν Πίςιν τῷ 965 ἐν Λεχίᾳ. Μετ' αὐτὸν πρῶτος βασιλεὺς Λεχίας ἐςάθη ὁ Βολέσλαος Γάγγελος ἢ Γαγγελώνιος Δὲξ τῆς Λιτβανίας, ὅςις ἐραθεὶς Ε'δβίγγης, ἢ Ε'δβιγίας θυγατρὸς Λιδοβίκη τῆ τῆς Ουγγαρίας καὶ Λεχίας ῥηγὸς, ὑπεσχέθη νὰ γίνῃ Χριςιανὸς ᾧ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τὸν θάνατόν τη τὸ Δηκάτον τῆς Λιτβανίας μὲ τὸ βασίλειον τῆς Λεχίας. Κατανεύσαντες ἤτε Ε'δβίγγη καὶ πάντες οἱ Λέχοι, ἐβαπτίθη ὁ Γάγγελος τῷ 1381. ὁμῆ μὲ τὲς ὀκτὼ ἀδελφὲς τη, τὲς Μεγισάνας τῆ Δεκάτη τότε. Ε'νυμφεύθη τὴν Ε'δβίγγην, ᾧ ἐςέφθη βασιλεὺς Λεχίας. Υ'ςερον περιοδεύων μετὰ τῆς συζύγη, εἰς Λιτβανίαν ἐςήριξε τὴν Χριςιανικὴν πίςιν εἰς πάντας τὰς ὑπηκόης. Πρὸς τὸ μέσον τῆ ις'. αἰῶνος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Λεχίαν ἡ αἵρεσις τῆ Λυθήρη διάτινων νέων τῶν ἐν Βιτεμβέργῃ ᾧ Λιψίᾳ πεποτισμένων τὸν λυθηρανισμὸν, οἵτινες ἐπισρέψαντες εἰς τὰς πατρίδας των ἄρχησαν νὰ διαπερνωσι τὰς τῆ Λυθήρη καινοτομίας ἐπὶ τῆς βασιλείας Σιγισμένδε Αὐγύςε. Μετ' ὀλίγον ἐπροχώρησε καὶ ἡ αἵρεσις τῆ Καλβίνη, ᾧ τῷ 1587. ἔλαβον ἄδειαν οἱ Λυθηροκαλβινιςαὶ διὰ κοινῆ θεσπίσματος νὰ ἐπιτελῶσιν ἐλευθέρως καὶ ανεμποδίςως τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν. Μὲ τὸν καιρὸν εἰσῆλθον καὶ Ρ'ῶσσοι καὶ Γραικοὶ καὶ ὠνομαθησαν κοινῶς Δεισιδέντες, ἢ Διαφωνῆντες ὡς μὴ συγκοινωνῆντες μὲ τὲς Λέχας εἰς τὸ νὰ γινώσκωσι τὸν Ρ'ώμης Ε'πίσκοπον, ὡς Κύριον τῆ παντός.

Διωγμὸς κατὰ τῶν Διαφωνέντων.

§. 2. Οἱ Ε'πίσκοποι τῆς Λεχίας βλέποντες καθ' ἡμέραν να αὐξάνῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν Διαφωνέντων, ᾧ νὰ ολιγοσευῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδίων ποιμνίων, ἄρχησαν νὰ κατατρέχωσιν αὐτὲς μὲ τὲς ἀφορισμὲς, διὰ τῶν ὁποίων ὑςερῆσαν αὐτὲς τῆς ψήφη ὁπῆ εἰς τὰς τῆς Α'ριςοκρατείας Διέτας εἶχον. Ε'κ τότε πολλαὶ ἀταξίαι συνέβησαν, διότι οἱ τῆς Α'νατολικῆς Ε'κκλησίας ὀπαδοὶ, καὶ οἱ Λυθηρανοκαλβινιςαὶ, ἐναντιόμενοι καὶ θέλοντες να συνεδριάζωσιν εἰς τὰς Διέτας, καὶ νὰ ἔγωσι τὰς ψήφες αὐτῶν κατὰ τὲς νόμες τῆς Α'ριςοκρατείας,

ἐδιώκοντο, ἐδυνασεύοντο, καὶ ἐλυπῶντο. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς Σιγισμῦνδος δι' ἰδίᾳ θεσπίσματος τῷ 1563. Γεν 16. ἐπρόσταξεν ἵνα μὴ καταδιώκηται ἐπὶ προφάσει θρησκείας, ἀλλὰ νὰ μείνωσιν εἰς τὰ προνόμιά τους. Τῷ δὲ 1568, ἡ ἐν Γρόδνῳ τῆς Λιτβανίας Δίετα ἐκύρωσε τὸ αὐτὸ θέσπισμα, προσθέτουσα ἔτι, ἐξ οἵας δήποτε Κοινωνίας, ἢ Ὁμολογίας τύχωσι, νὰ χαίρωνται δηλαδὴ τὰ προνόμιά τους ἀνεμποδίστως. Ὁ αὐτὸς νόμος ἐκυρώθη καὶ ὕστερον ἐν τῇ τῆς Δυβλίνης Διέτῃ 1569.

§. 3. Τελευτήσαντος τοῦ Σιγισμούνδου Αὐγούστου, καὶ κηρυχθέντος βασιλέως τῆς Λεχίας Ἑρρίκος Β'. βασιλέως Γαλλίας, ὤμοσεν ἐνώπιον Θεοῦ νὰ φυλάξῃ πάντοτε τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τῶν Διαφωνέντων. Τὸν αὐτὸν ὅρκον πάντες οἱ διάδοχοί του ἐποίησαν εἰς τὸ ἑξῆς. Σιγισμοῦνδος ἐκ τοῦ γένους Γουάβου Βάζα, υἱὸς Ἰωάννου Γ'. βασιλέως Σβεκίας, ἐκλέχθη βασιλεὺς Λεχίας, ὡς καταγόμενος ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἰαγγελώνου, καὶ ὕστερον ἀνεβιβάσθη παρὰ τῶν Σβέκων εἰς τὸν θρόνον τῆς Σβεκίας, μὲ ὑπόσχεσιν ὅμως νὰ φυλάξῃ ἀπαράτρεπτα τὰ τοῦ Λυθήρου δόγματα, ἐπειδὴ οἱ πλείονες τῶν Σβέκων ἦσαν Λυθηρανισταί. Αὐτὸς δὲ ὢν Καθολικὸς ἤθελε νὰ εἰσφέρῃ εἰς τὴν Σβεκίαν τὴν τῶν Λατίνων θρησκείαν, διὸ οἱ Σβέκοι τὸν κατεβίβασαν ἀπὸ τὸν θρόνον. Ὅθεν ἐπιστρέψας εἰς τὴν Λεχίαν ἐκδίκησιν ἐζήτησε κατὰ τῶν Λυθηρανιστῶν· ἐδοκίμασε πρῶτον νὰ χαλάσῃ τὸν ἱερὸν νόμον τὸν ὑπεραπίζοντα τοὺς Διαφωνέντας, μὴ δυνάμενος, ἄρχισε νὰ συμβουλεύηται μὲ τοὺς Γησουΐτας διὰ νὰ μεταχειρισθῇ ἑτέραν τέχνην, ἵνα διώξωμον σκληρὸν καὶ σιγανόν. Ὅσοι ἦσαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἑταιρείας, ἐλάμβαναν ὅλα τὰ ὀφφίκια τοῦ βασιλείου, ἂς ἦσαν καὶ ἀνάξιοι οἱ ζητοῦντες αὐτὰ, ἀρκετὸν ἦτον νὰ ἐπαγγέλωνται τὴν Ῥωμαϊκὴν θρησκείαν, αὐθὺς ἐλάμβανον τὸ ποθούμενον. Ἐξ ἐναντίας Γραικὸς ἂν ὁ ζητῶν, ἢ ἕτερος ἄλλος τῶν Διαφωνέντων, ἄξιος ἢ ἐπιτήδειος ἵνα πληρώσῃ τὸ ἐπάγγελμα ἐκεῖνο, ἂς ἦτον καὶ τὸ παραμικρότερον, δὲν τὸ ἐλάμβανεν, εἰς τρόπον ὅτι ἡ εὐγένεια, πλέτη καὶ ἄλλα προτερήματα προσωπικὰ τῶν Διαφωνέντων, εἰς ἄδειν ἐβοήθουν.

Ἐξακολούθησις αὐτοῦ.

§. 4. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πάντες ὅσοι ἐβασίλευσαν, τὸν αὐτὸν ὅρκον ὤμοσαν. Αὐτὰ τὰ προνόμια τῶν Διαφωνέντων, ἃ μόνον ἦσαν κυρωμένα ἀπὸ διαφόρους νόμους τῆς Ἀριστοκρατείας, καὶ ὅρκους τῶν τῆς Λεχίας βασιλέων, ἀλλ' ἦσαν βεβαιωμένα εἰς τὴν Ὀλβιακὴν εἰρηνοποίησιν τὴν ἐν ἔτει 1660. γενομένην μεταξὺ Σβέκων, καὶ Λέχων, παρὰ τῶν Λέχων, Σβέκων, Φριδερίκου Γαλιέλμου Βραυδεβουργικοῦ Ἐλέκτορος καὶ μέρους τῆς Γερμανίας, τῶν συνελθόντων εἰς τὰς συμβιβάσεις αὐτῆς τῆς Εἰρήνης. Τῷ δὲ 1686. ἐκυρώθησαν αὐτὰ τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, ὅταν οἱ Λέχοι παρεχώρησαν τοῖς Ῥώσσοις τὸ Σμολένσκο, καὶ Οὐκραΐναν, πᾶσαι αὐταὶ αἱ δυνάμεις ὁμοφώνως ἀνέλαβον τὴν προσασίαν, καὶ ὑπεράσπισιν τῶν προνομίων τῶν Διαφωνέντων ἐν τῇ Λεχίᾳ.

§. 5. Τέλος πάντων ἀφ' ἧ ἐξῆλθε τοῦ θρόνου τῆς Λεχίας Αὔγουστος Σαξωνίας Ἐλέκτωρ παρὰ Καρόλου ΙΒ'. τῆς Σβεκίας, καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου Πε-

Πέτρε πάλιν ἀναβὰς τῷ 1709. οἱ Καθολικοὶ ἠθέλησαν νὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τῦ Καρόλε ΙΒ'. τὰ ὑπερμάχε τῶν Διαφωνέντων, ὅθεν τῷ 1717. εἰς μίαν Δίεταν, ἐν ᾗ εὑρίσκοντο μόνον οἱ ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς Κοινωνίας, ἐπροβάλθη ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς οἱ Διαφωνῦντες νὰ μὴ πράττωσι τὰ τῆς Θρησκείας αὐτῶν, εἰμὴ εἰς τὰς ᾠκοδομημένας Ἐκκλησίας, νὰ μὴ κτίζωσι νέας, καὶ ἄλλα τινά. Σκληρὸς ἐφάνη ὁ λόγος τῦτος εἰς πολλὰς Ἐπισκόπες τῆς Διέτης, ἀλλ' ὅμως ἐνομοθετήθη. Αὔγεσος δὲ ὁ βασιλεὺς, συνετὸς ὢν ἐνόησεν ὅτι τοιῦτος νόμος μέλει νὰ εἰνήσῃ ἕνα σκληρὸν διωγμὸν, καὶ ἕνα ὀλέθριον πόλεμον, διὸ τῷ 1717. Φευρ. 3. δίπλωμα ἐξέθετο τοιῦτον. „ Περὶ δὲ τῆς Θρησκείας „ τῶν Διαφωνέντων, ἵνα μὴ νομίζωσιν ὅτι διὰ τῶν παρεκτεθέντων κε„ φαλαίων ἐν τοῖς ἀρτίως τεθεσπισμένοις, ἡ μετοχὴ τῆς Εὐγενείας, ἢ ἡ ἰ„ σοτιμία αὐτῶν, καὶ ἡ αὐτῶν εἰρήνη ἔλαβε ζημίαν τινὰ καὶ ἐπήρειαν, Η„ μεῖς δηλοποιῦμεν ὅτι τὰ παρεκτεθέντα ἐν τοῖς θεσπισθεῖσι κεφαλαίοις, δὲν „ πρέπει νὰ ἀθετήσωσι τὸ σύνολον, τὰς γενομένας συνωμοτικὰς καὶ συμμα„ χικὰς συνάξεις ἐν ἔτεσι 1573. 1632. 1648. 1669. 1674. 1697. ἔτε τὰς „ ἡμετέρας Συμβιβατικὰς Συνθήκας (Pacta Conventa) καθ' ὅσον αὗται „ διαλαμβάνεσιν ἐπωφελεῖς ᾗ συμφέρον εἰς τὲς Διαφωνῦντας κατὰ τὸ θρήσ„ κευμα. Η ἡμεῖς διατηροῦμεν τὲς εἰρημένες ἑτεροδοξῦντας, εἰς ἁπάσας τὰς ἐ„ λευθερίας αὐτῶν καὶ ἀδείας, τὰς ἀναφερομένας ἐν πάσαις ταῖς ῥηθείσαις „ συνωμοτικαῖς καὶ συμμαχικαῖς συνελεύσεσι, κατὰ τὴν αὐτῶν ἐκείνων ἔννοιαν „ (ἥτις ἔννοια νοήσῳ ἐνταῦθα κατεσφωμμένη καὶ ἀνεκτυγμένη) Θέλομεν δὲ „ ὅτι αἱ τοιαῦται ἐλευθερίαι νὰ διασωζωνται καὶ νὰ διατηρῶνται παρὰ πάν„ των τῶν ἐν τέλει, καὶ τῶν Ὀφικιαλέων καὶ τῶν δικασηρίων. Εἰς δὲ τὴν τῆ „ τοιᾶτε πίςιν ἐκελεύσαμεν, ὅπως ἀσφαλισθῶσι τὰ παρόντα, σεσημειωμέ„ να διὰ χειρὸς ἡμετέρας, καὶ κατεσφραγισμένα, διὰ τῆς σφραγίδος τῆς „ βασιλείας. Ἐδόθη ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 3. φευρ. 1717.

§. 6. Τοιῦτον θέσπισμα ἀντὶ νὰ προξενήσῃ τὴν εἰρήνην, ἄναψε τὸν πόλεμον, διότι οἱ νομοθετήσαντες πρότερον εἰς τὴν Δίεταν τὸ ἐναντίον, μὴ ὑποφέροντες νὰ κατηργηθῇ τοιουτοτρόπως ὁ νόμος των, ἄρχησαν νὰ ἐναντιώνωνται, ὅθεν σχίσμα μεταξὺ τῶν Λέχων ἠγέρθη, ἄλλοι μὲν ἑπόμενοι τῷ τῆ Αὐγέσε θεσπίσματι, ἐσυμβοήθησν τοῖς Διαφωνῦσιν, ἕτεροι δὲ μάλιςα οἱ Κόλακες τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐλῆς, σφικτὰ ἐνηγκαλίσαντο τὸν νόμον τῆς Διέτης, ὅθεν πολλὰς ὀπαδὰς εὑρόντες, ἄρχησαν νὰ καταδιώκωσι φανερῶς τὲς Διαφωνῦντας, καταδαφίζοντες τὲς ναὲς, τὰ σχολεῖα, ᾗ τὰ νοσοκομεῖα, βιάζοντες αὐτὲς νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας, ᾗ νὰ φέρωσι τὰ τέκνα τες, νὰ τὰ βαπτίζωσιν οἱ Λατῖνοι, ᾗ διὰ νὰ ἀποφύγωσιν αὐτὸ, ὑποχρεώθησαν νὰ πληρώνωσι δόσιμον ὅταν τὶς ἔμελλε νὰ βαπτισθῇ, νὰ μεταλάβῃ ἢ νὰ θαπτῇ. *Ταραχὴ ἐν Τερώνῃ.*

§. 7. Τῷ 1718. ἄρχησαν νὰ διώκωσι τὲς Διαφωνῦντας καὶ ἀπὸ τὰ ἐπαγγέλματα ἄλλες νὰ ἐξωρίζωσιν, ἄλλες νὰ ἀποκεφαλίζωσι, καὶ μυρίοις βασάνοις νὰ τιμωρῶσι. Τὸ συμβὰν ἐν Τερώνῃ πόλει τῆς βασιλικῆς Πρωσίας ἐν ἔτει 1724. κατέςησε κοινὸν τὸν διωγμόν. Φιλονεικῦντες μαθηταί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τινες τῶν Ι'ησειτων καὶ τινες τῶν Προτεςάντων, συνήχθη ὁ λαὸς, καὶ θεωρῶν τὴν φιλονεικίαν εἰς ὕβρεις καὶ λοιδορίας ἐκτραπεῖσαν, ὥρμησε κατὰ τῶν Ι'ησειτων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Κολέγγιον αὐτῶν, ἥρπασε τὰς ἐκεῖ εὑρισκωμένας εἰκόνας τῶν Α'γίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκυ, τὴν ὁποίαν ἔρριψαν εἰς τὴν λάσπην, καὶ ἄλλας ἀταξίας ἐποίησαν. Οἱ Ι'ησειται εὐθὺς ἐπρόςρεξαν ζητοῦντες κατὰ τῆς πόλεως Τυρῶνος ἐκδίκησιν, τὴν ὁποίαν τὴν ἔλαβον ἀποκεφαλιωθέντος τῦ Προέδρυ τῆς πόλεως, καὶ ἐγκρίτων τινῶν πολίτων, ὡς μὴ ἱκανῶν νὰ καταπαύσωσι τοιαύτην ςασίασιν· ἕτεροι ἐκρεμάθησαν, καὶ ἕτεροι τῷ πυρὶ παρεδόθησαν.

§. 8. Α'λλεοτρόπως ὅμως διηγεῖται τὸ παρὸν συμβὰν ὁ Λακόμβιος ἐν τῇ Ιςορίᾳ τῆς Α'ρκτε Τόμ. Β'. ὅπε λέγει ἕτω. „ Εἰς τὴν τῆς Τυρώνε πό„ λιν, ἠγέρθη ςασίασις μεγάλη μεταξὺ Προτεςάντων, ϗ Ι'ησειτων. Τοι„ αύτη ςάσις ἔλαβεν ἀρχὴν εἰς μίαν λιτανείαν, ὅπε μαθηταί τινες τῶν Ι'η„ σειτων ἠθέλησαν νὰ ὑποχρεώσωσι πολλὰ παιδία τῶν πολίτων Προτες„ άντων νὰ γονατίσωσιν. Οἱ κάτοικοι ἠνώθησαν εἰς διάφορα σώματα καὶ ἔπρα„ ξαν κάθε εἶδος ἀταξίας. Ο' χυδαῖος λαὸς ἐκρήμνισε τὴν θύραν τῦ Κολ„ λεγγίε τῶν Ι'ησειτων, ἐκάρσευσε καὶ ἐρήμωσε τὸ μοναςήριόν τες, καὶ τὴν „ Ε'κκλησίαν. Τοιαύτη ὑπόθεσις ἤτις ἐδύνετο νὰ ἔχῃ μεγάλα ἐπακολε„ θήματα διὰ τὸ μέρος ὅπε εἶχον διάφορα ἐπικράτεια τῶν Καθολικῶν καὶ „ Διαφωνέντων, ἀνεφέρθη εἰς τὴν τῦ Γένες Δίεταν τὴν ἐν Βαρσοβίᾳ. „ Ε'τιμώρησαν τὲς ἀρχηγὲς τοιαύτης ἐπαναςάσεως, καὶ ὁ πρόεδρος τῆς πό„ λεως διατὶ δὲν εἶχεν ἀρκετὰ ἐναντιωθεῖ εἰς ταύτην τὴν ςασίασιν, κα„ τεδικάθη νὰ ἀποκεφαλιθῇ. Ε'διορίθη ὅτι εἰς τὸ ἓξῆς τὸ ἥμισυ τῶν Κρι„ τῶν νὰ λαμβάνηται μεταξὺ τῶν Καθολικῶν, καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ μεταξὺ „ τῶν Διαφωνέντων. Καὶ οἱ Πατέρες τῦ τάγματος τῶν Βερναρδίνων, ἔλαβαν „ πάλιν τὴν Ε'κκλησίαν ϗ τὸ μοναςήριον ὅπε εἶχον ἁρπάξει οἱ Διαφωνῦντες.

Αὔξησις τῦ διωγμῦ. §. 9. Α'πὸ τότε ἄρχησαν ὁ μόνος οἱ λαϊκοὶ νὰ διώκωσι τὲς Διαφωνῦντας ἀλλὰ ϗ οἱ Φράτορες, Ι'ησειται, Δομινικάνοι, ϗ ἕτεροι ἀπὸ τὰς Ε'κκλησίας ϗ μοναςήρια των, μάλιςα εἰς Λιθουανίαν, εἰς τρόπον ὅτι ἡ Π'ωσσία τῷ 1729. ἔγραψε πρὸς τὸν ῥῆγα, νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὲς ὀρθοδόξες Χριςιανὲς τὰς Ε'κκλησίας, ὅπε τὲς ἥρπασαν εἰς τὴν Λιτουανίαν, ϗ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον· ϗ τῷ 1731. ὁ βασιλεὺς τῆς Βρεττανίας ἐφανέρωσεν εἰς τὸν Αὔγεσον ὅτι τὸ νὰ θέλῃ νὰ βιάσῃ τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν γίνεται αἴτιος νὰ ὑςερῇ τὸ βασίλειον ἀπὸ καλὲς ϗ ὠφελίμες πολίτας· διὸ τὸν παρακινεῖ διὰ τὸ συμφέρον τε, νὰ διορθώσῃ τὴν ὑπόθεσιν. Ο' βασιλεὺς Αὔγεσος εὐθὺς ἐπρόςαξε τὸν Πρίμας ϗ τὴν Σύγκλητον νὰ κάμνῃ τρόπον ἵνα παύσῃ ὁ διωγμὸς, λέγων πρὸς τὸν Νέντζιον τῦ Πάπα, ὅπε ἐναντιώνετο εἰς αὐτὴν τὴν προσαγήν " ἐγὼ εὑρέθην παρα„ θεῦ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, ϗ ὑπεράσπισιν τῶν ὑπηκόων με, ἄνευ ἐξαιρέσεως, ϗ „ νὰ τὲς ςερεώνω εἰς τὰ προνόμιά τες κατὰ τὲς νόμες τῦ βασιλείε.

§. 10. Ε'παυσεν ὀλίγον ἡ καταδρομὴ, ἀλλ' ἐδιώκοντο πάλιν κρυφίως οἱ Διαφωνῦντες ἕως ὅτε 1765. Ι'ησειται τινες καὶ ὕςερον Φράτορες ἀπεφάσισαν

σαν νὰ σρέψωσι τὲς ἐν Μισκιλὰβ τῆς Λιτυανίας κατοικῦντας Γραικὲς, εἰς τὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δόγματα, ὅθεν μὴ δυνάμενοι μὲ τὸ καλὸν νὰ τὲς καταπείσωσιν, ἄρχησαν μὲ τὸν διωγμὸν, βιάζοντες αὐτὲς νὰ φέρωσι τὰ τέκνα τὲς εἰς τὰς τῶν Λατίνων Ἐκκλησίας ἵνα βαπτισθῶσιν, οἱ δὲ ἐναντιωθέντες, κατεδιώχθησαν ἢ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, ἢ ἕτεροι ἀπέθανον σκληρῷ θανάτῳ, ἄλλοι ἔσωσαν τὴν ζωήν τὲς προσερχόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἰησυίτων.

§. 11. Ἐγκαρδιωθέντες ἀπὸ τοιοῦτον διωγμὸν, οἱ Ἰησυῖται ἐπροχώρησαν μὲ τὸν διωγμὸν, καὶ ὑσερῶσαν τῶν ἰδίων ἐπαγγελμάτων τὲς ἐν Λιτυανείᾳ οἰκῦντας, τὲς ἀπέκλεισον καὶ ἀπὸ τὰς Δίετας λέγοντες, ἂν θέλωσι νὰ χαίρωνται τὰ Προνόμια ὁπῦ ἡ Εὐγένειά τὲς καὶ οἱ νόμοι τῦ βασιλείυ ἐχάρησαν αὐτοῖς, νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ἰδίαν θρησκείαν, καὶ νὰ ἑνωθῶσι τοῖς Λατίνοις. Οἱ Εὐγενεῖς τῶν Διαφωνέντων βλέποντες ὅτι δὲν δύνανται τὸ ἕν τῶν δύω, ἐσυμφώνησαν καὶ ἐπεκαλέσαντο τὲς ὅρκυς τῶν προγόνων, τὲς ὅρκυς τῶν βασιλείων τῶν διεκδικητῶν αὐτῶν ἢ προμάχων, τὲς νόμυς τῆς ἰδίας πατρίδος, καὶ τὰ θεσμὰ ἁπάντων τῶν ἐθνῶν, ἐπρόσρεξαν λοιπὸν συμφώνως εἰς τὴν Αὐτοκρατόρισαν τῆς Ρωσίας Αἰκατερίνα Β'. εἰς τὴν Σβεκίαν, Δανιμαρκίαν καὶ Πρυσίαν, ζητῦντες τὴν μεσιτείαν αὐτῶν.

§. 12. Δὲν ἔλειψαν οἱ βασιλεῖς, μάλιςα ἡ Αὐτοκρατόρισα τῆς Ρωσίας νὰ μεταχειρισθῶσι κάθε τρόπον ἵνα παύσωσι τὰς διχονοίας τῶν Λέχων, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν βίαν τῶν ἁρμάτων. Ἔγινε περὶ τύτυ Δίετα τῷ 1766. καὶ ἐπροβάλθη ἡ μεγάλη ὑπόθεσις τῶν Διαφωνέντων. Ὁ Πρίμας καὶ Κρακοβίας Ἐπίσκοπος, ὡς προεςώτερος τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων, ἀντεςάθη εἰς κάθε νεωτερισμὸν, ἐλέγχων τὸν βασιλέα ὡς παράνομον διατὶ δὲν ἐφύλαττε τὸν Ὅρκον ἦγυν νὰ φυλάττῃ πάντοτε τὴν Καθολικὴν θρησκείαν, καὶ νὰ μὴ δίδῃ βοήθειαν ἢ ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν εἰς τὲς Διαφωνῦντας, εἰς τρόπον ὅτι ἀντὶ διορθώσεως, ἐξηκολύθησεν ὁ διωγμός. Εὐθὺς ἡ Αὐλὴ τῆς Ρωσίας διὰ τῦ πρέσβεώς της ἐπαῤῥησίασεν εἰς τὴν Δίεταν, ὅτι ἡ θέλησις τῆς Αὐτοκρατορίσσης ἦτον νὰ παύσῃ ὁ διωγμὸς, νὰ ἔχωσιν οἱ Διαφωνῦντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας, καὶ νὰ χαίρωνται ὅλα ἐκεῖνα τὰ προνόμια ὁπῦ ἐχαίροντο καὶ οἱ ἐλεύθεροι Λέχοι. Ὀλίγην ὅμως εὐχαρίςησιν ἤυρε τὸ ζήτημά της, ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ κινήσῃ τὰ στρατεύματά της, ἢ ἰδὺ ὁ θόρυβος, ἡ ταραχὴ, αἱ διχόνοιαι νὰ κυριεύωσι τὴν καρδίαν τῶν Λέχων, καὶ νὰ γίνῃ ἐκείνη ἡ σχίσις ὁπῦ διεμοίρασεν ὑσερον τὴν Λεχίαν. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο οἱ ἐξωτερικοὶ φόβοι, ἔκαμναν τὲς Λέχυς νὰ ἀτακτῦν, ἀντὶ νὰ διορθώσαν τί. Ἡ Ρωσία ἤθελε νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ σέρξωσιν α'. νὰ ἐπισρέψωσιν ὅσας Ἐκκλησίας τῶν Διαφωνέντων ἐπῆραν, νὰ μὴ τὲς ἐμποδίζωσι νὰ κτίσυν νέας, ὅπυ θέλυν, καὶ ὅπυ ἀγαπῦν, νὰ μὴν ἐνοχλῶνται εἰς τὰς ἱερὰς τελετάς των, τόσον διὰ τὸ μυςήριον τῆς λειτυργίας, ὅσον καὶ διὰ τὸ βάπτισμα, γάμον, θανὴν, διδασκαλίαν, καὶ τέλος πάντων νὰ ἔχωσι πᾶσαν ἐλευθερίαν. β'. Ἡ Δίετα νὰ θεωρίσῃ εἰς ὅλον τὸ βασίλειον ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οἱ Δια-

Ρωσία, Σβεκία καὶ Δανία προσατεύσι περὶ αὐτῶν.

Διαφωνῆντες νὰ χαίρωνται αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν τῆ νὰ ἔχωσιν Ἐκκλησίας, Ἱερεῖς, Ἀρχιερεῖς, καὶ ὅσα ἀνήκουσιν, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν, καὶ νὰ εἶναι πάντη ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸς Λατινικὸς Ποιμένας. γ'. Νὰ μὴν εἶναι ὑπόχρεοι εἰς κανένα κανονικὸν δόσιμον ὡς πρότερον. δ'. Τὸ Ῥωμαϊκὸν Σχολεῖον ἐν Μοϊλωβ να εἶναι ἀτάραχον καὶ ἀπείρακτον. ε'. Ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος, ἡ Ἐπισκοπὴ τῆς Ἄπρης Ῥωσσίας μὲ ὅλα της τὰ περίχωρα νὰ εἶναι τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τόσον τῶν Ἀνατολικῶν, ὅσον Λυθηρανοκαλβινιζῶν νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸν καθ' ἕνα ἐλευθέρως. ς'. Ὅτι ἐδεὶς τῆ Ἱερατείᾳ τῶν Ἀνατολικῶν ἢ Λυθυροκαλβινιζῶν νὰ ὑπόκηται εἰς τὰ κατὰ πόλιν κριτήρια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ βασιλικὸν κριτήριον. ζ'. Νὰ μὴ τολμᾷ τινὰς νὰ ἐμποδίζῃ τὰ συνοικέσια μεταξὺ τῶν διαφόρων θρησκειῶν, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐλευθερα, καὶ τα τέκνα κατὰ τὴν θρησκείαν τῶν γονέων. Ὁ τῆς Ῥωσσίας Πρέσβυς ἐκ μέρους τῆ βασιλέως τε, ἐπρόβαλε τὰ κάτωθεν ζητήματα. α'. Ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι καὶ σπηλαιώρια τῶν Λυθυροκαλβινιζῶν ὁπῆ εἶχον πρότερον, νὰ τὰ ἔχωσι πάλιν, νὰ ἀνακαινίσωσι τα παλαιωμένα, καὶ νὰ κτίσωσι καινέρια ὁπῆ θέλωσι. β'. Ὅτι οἱ Λυθυροκαλβινιζαὶ καὶ Ἀνατολικοὶ νὰ ἠμπορῶν νὰ ψηφίζωσι τὸς ποιμένας των, τὸς διδασκάλες, νὰ κηρύττωσι, νὰ ἐνεργῶσι πάντα τα τῆς θρησκείας των ἐλευθέρως, χωρὶς να ὑπόκηνται εἰς κανένα δόσιμον εἰς τὸς ἐνορίτας τῶν Λατίνων καὶ Ἐφημερίες. γ'. Νὰ μὴν ἐνοχλῶσι τὰ σπηλαιώρια καὶ σχολεῖα εἰς Λίοσαν, καὶ Μοϊλωβ κτλ'. δ'. Ὅτι κοινῶς πάντες οἱ Διαφωνῆντες νὰ μὴν βικζωνται παντάπασι νὰ κριθῶσιν εἰμὴ εἰς τὰ βασιλικὰ κοσμικὰ κριτήρια. ε'. Διόρθωσιν τῶν συνοικεσίων, νὰ μὴ βιάζεται τινὰς, ἀλλ' ὁ καθ' εἷς κατὰ τὴν θέλησίν τε, καὶ πίζιν τε. ς'. Νὰ ἀκυρωθῇ καὶ νὰ σβυσθῇ τὸ θέσπισμα τῆ 1716. καὶ κοινῶς οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ Λυθυροκαλβίνοι καὶ οἱ ἴδιοι εὐγενεῖς Λέχοι νὰ εἶναι ἰσότιμοι εἰς ὅλα τὰ ὀφίκια, δοσίματα ᾗ κτλ'. τῆς βασιλείας. Οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, ᾗ Δανίας ἐπαρεγγύηλαν τοῖς ἀπεσταλμένοις ἐν Βαρσοβίᾳ, νὰ προσφέρωσι τα σφραγισμένα γράμματά τες, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπεριέχοντο σχεδὸν τα αὐτὰ παράπονα, δείχνοντες τὸν αὐτὸν ζῆλον ᾗ προθυμίαν τῆς Ῥωσσίας ᾗ Πρωσσίας.

Βέλλα τῆ Κλήμεντος.

§. 13. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ τῶν Λατίνων Ἐπίσκοποι ἐγκαρδιωθέντες ἀπὸ μίαν βέλλαν τῆ Πάπα Κλήμεντος ΙΓ'. ἔλαβαν ὀλίγην ἄνεσιν. Περίφημος εἶναι αὐτὴ ἡ βέλλα, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀναφέρωμεν.

" Ἐπειδὴ πλησιάζει ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀρχίσῃ
" ἡ Δίετα, ςοχαζόμεθα καὶ δικαίως λογίζομεν, πῶς οἱ Λυθυροκαλβίνοι
" θέλων ἀγωνιθεῖ ὅσον δύνανται νὰ λύσωσι καὶ παντελῶς νὰ σβύσωσι
" τὸς νόμους ὁπῆ κατ' αὐτῶν ἔγιναν, ἢ κἂν να μεταβάλωσι τὴν ἰσχύν
" τες καὶ δύναμιν. Τότε χάριν ἀναγκαῖον κρίνομεν καὶ συμφέρον, να
" προλάβωμεν ἐν καιρῷ ἁρμοδίῳ τὰ αὐτῶν ἐπιχειρήματα, Ἡμεῖς ὅμως
" δὲν ἠμπορῦμεν καλλίτερα νὰ ἀπολαύσωμεν τὸν σκοπόν μας, εἰμὴ ὑψώ-
" νοντες τὴν Ἀποστολικὴν φωνὴν, ᾗ παρακινῶντες πάντας ὑμᾶς, ὅσοι ᾗ ἂν
εἶθε,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ εἶδε, ὅπως ἐγκαρδιωμενοι ἀπὸ τὸν διάπυρον ζῆλον πρὸς τὴν ἀληθινὴν πί-
„ στιν, νὰ ἀντιμάχεσθε ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν ὡς γνωσικοὶ καὶ φρόνιμοι τὰ
„ βελεύματα τῶν ἐχθρῶν τῆς Καθολικῆς διδασκαλίας. Καθὼς ὃν χρεω-
„ σεῖ ἐξαιρέτως ἡ Σεβασμιότης σε, διὰ τὴν ἀξίαν της εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν
„ νὰ διαυθεντεύῃ πρὸ πάντων τὰς σωτηρίας νόμας, τὰς ἀποβλέποντας εἰς
„ τὴν διαμονὴν καὶ διατήρησιν τῆς Πίστεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ Σεβασμιότης
„ σε ἔχει ζῆλον ἄμετρον, καὶ ἀνείπαστον, ὡς ἡμῖν γνωστὸν, ἠθελήσαμεν διὰ
„ τῦ παρόντος ἡμῶν νὰ ἐγείρωμεν τὸν πρὸς Θεὸν ὑμῶν φόβον, τὴν πίστιν
„ ὑμῶν, τὸν ἔνθερμον ὑμῶν ζῆλον, ἵνα διασώζητε ἀβλαβῆ τὴν καρδίαν τῦ
„ ἐν Χριστῷ Ἰησῦ, ἠγαπητῦ ἡμῶν τέκνυ, Στανισλάυ βασιλέως Λεχίας,
„ παντοίῳ τρόπῳ, ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἀπὸ τὰ ἐπιχει-
„ ρήματά τυς, τὰ ὁποῖα ἰσχύυσι νὰ διαλύσωσι καὶ νὰ ἀτονήσωσι τὸ σερ-
„ ρὸν τῆς πίστεώς τυ, ἢ νὰ παραβλέψῃ, καὶ νὰ ἀμελήσῃ τὰς ἐπιβυλὰς
„ καὶ παγίδας ἐναντίον τῆς Πίστεως. Ἠκύσαμεν ὅτι οἱ Διαφωνῦντες
„ ἐπροσκλαύθησαν εἰς πολλὰς βασιλεῖς, ἐκ τῶν μὴ ἐχόντων μέρος εἰς τὴν
„ Ἁγιωτάτην μας Πίστιν, διὰ νὰ ἤθελαν οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ἀναλάβωσι τὴν
„ προσασίαν τυς πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Λεχίας, ἤτοι νὰ διαυθεντευθῶ-
„ σι, νὰ ἀπολαύσωσι τὰ ζητύμενά τυς διὰ τῆς μεσιτείας των. Διὸ ἡ
„ Σεβασμιότης συ χρεωσεῖ περισσότερον νὰ λάβῃ, τὴν φροντίδα, ἤ τὴν
„ ἔννοιαν νὰ ἀγρυπνῇ, ἐπειδὴ οἱ Διαφωνῦντες ἔχοντες τὴν προσασίαν αὐ-
„ τῶν τῶν Βασιλέων, θέλει καταπείσωσι τὸν βασιλέα· τὸ μεγαλεῖον
„ τῦ πραγματος ἀπαιτεῖ τὴν ἀυθὴν, καὶ φροντίδα σας, ἐπειδὴ καὶ ἡ Κα-
„ θολικὴ Πίστις εἶναι εἰς κίνδυνον· καὶ πρὸ πάντων ἐπειδὴ οἱ Διαφωνῦντες
„ θέλει μεταχειρισθῶσι κάθε τρόπον, ὁπῦ δύνανται νὰ τὰς ἑρμηνεύσῃ ἡ πο-
„ νηροτάτη πολιτικὴ, διὰ νὰ αὐξήσωσι τὸν κίνδυνον περισσότερον. Ἴσως
„ φανερὰ δὲν θέλει ζητήσειν νὰ χαίρωνται χωρὶς πείραξιν καὶ ἐνόχλησιν
„ τὴν πίστιν ὁπῦ δοξάζυσι, ἀλλὰ θέλει ζητήσειν νὰ ἀποκτήσειν εὐκολώ-
„ τερα τὸν σκοπόν τυς μὲ πρόφασιν τῆς αὐξήσεως τῶν τεχνῶν, καὶ τῶν
„ ἐπισημῶν, τῦ ἐμπορίυ, καὶ ὅτι μὲ τὸν καιρὸν θέλει εὐτυχήσωσι τὸ βα-
„ σίλειον. Ὅταν αὐτοὶ μὲ τοιῦτον πρόσχημα, καὶ προκάλυμμα παρα-
„ σήσωσι τὴν εὐδαιμονίαν καὶ καλὸν τῦ βασιλείυ, τότε θέλει ζητήσωσι
„ να εἶναι ἐλεύθεροι εἰς τὴν πίστιν, περικλείοντες ἴσως τὸ ζήτημά των εἰς
„ τὰς τεχνίτας καὶ βελευτάδας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία θε-
„ μελιῦται εἰς τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
„ σῦς Χριστὸς ἔγινε θυσία, ἵνα κοινωνὸς καὶ μετόχυς ἡμᾶς ποιήσῃ, διὸ
„ δὲν εἶναι συγχωρημένον ἡμῖν, διὰ τὴν αὔξησιν τῶν προσωρινῶν ἀγαθῶν
„ νὰ παραβῶμεν τὰ δίκαια ὅρια μας. Ἡ Σεβασμιότης σε, εὔκολα κα-
„ ταλαμβάνει, πῶς τοιαύτη αὔξησις τῶν τεχνῶν καὶ προκοπὴ, ὁπῦ θέ-
„ λει αὐτοὶ καὶ φαντάζονται, εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπει εἰμὴ νὰ λάβῃ πᾶσα
„ αἵρεσις τὴν ἐλευθερίαν, νὰ δύναται φανερὰ νὰ κηρύττῃ τὴν πονηρὰν δι-
„ δασκαλίαν της· καὶ δὲν εἶναι πραγμα ζημιωδέσερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,

καὶ

„ καὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν εὐσέβειαν, ἀπὸ τοιοῦτον νεωτερισμὸν καὶ καινοτο-
„ μίαν. Ταὐτὸν γὰρ τὸ εἰσφέρειν μεμιασμένα πρόβατα νὰ μολύνωσι τὰ
„ τῆς ποίμνης ἀρνία· ὑμεῖς γινώσκετε, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἔγινε προσφορὰ
„ ζῶσα διὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ τὴν ἁγιάσῃ, ὡς καὶ
„ ἡγίασεν αὐτὴν εἰς τὸ λουτρὸν τοῦ ὕδατος, μὲ τὸν λόγον τῆς ζωῆς, ὅπως
„ παρασταθῇ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἐνώπιόν του ὡς μία ἔκλαμπρος, χωρὶς μώ-
„ μον, χωρὶς ῥυτίδα, Ἁγία καὶ ἀκατάκριτος. Ὁ λόγος τῆς ζωῆς εἶναι
„ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸ, καθαρίζεται ἀπὸ τῶν ἑαυ-
„ τοῦ ἁμαρτιῶν· καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου οἱ ἀληθινοὶ ποιμένες ὁδηγούμε-
„ νοι, χρέος ἔχουσι ν' ἀγρυπνῶν μὲ ζῆλον, μήπως καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα
„ ὁποῦ πρέπει νὰ εἶναι εἰς ἡμᾶς ζωηρὰ εὐωδία, γένῃ διὰ τὸν ῥύπον αὐτοῦ
„ ὀσμὴ θανάτου. Πρὸς ταῦτα δὲ ἐπειδὴ ἡ Σεβασμιότης σου χρεωστεῖ νὰ
„ φυλάττῃ καθαρὰν τὴν πίστιν καὶ ἄδολον, καὶ τὴν ὁποίαν παιδάζει ἀεί-
„ ποτε νὰ διαφυλάττῃ σώαν ἀπὸ τὰ κακὰ, ὁποῦ ἔξωθεν φοβερίζουσιν οἱ
„ ἐχθροί του, ἔτως ἀνάγκη, ὅπως ἡ Σεβασμιότης σου νὰ βλέπῃ ἐξίσου,
„ καὶ νὰ παρατηρῇ τοὺς ἐχθροὺς, οἵτινες κρυπτόμενοι ἔσωθεν, πάσχουσι νὰ
„ σκοτεινώσωσι τὴν λάμψιν, καὶ τὴν ἀξίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὑστερῶν-
„ τές την, καὶ πέρνοντες τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Τούτου
„ χάριν χρέος τῆς σῆς Σεβασμιότητος ἴδιον εἶναι νομίζω, νὰ συγκοπιάσῃ
„ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν, μαζὺ μὲ τοὺς Ἐπισκόπους πάντας, τῶν ὁποίων ἡ
„ Σεβασμιότης σου εἶναι πρωτόθρονος, ἵνα φυλάττητε ἀπαραβιάστως καὶ σα-
„ θρὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας, τόσον κατὰ τῆς φανερᾶς δυνάμεως,
„ ὡς καὶ κατὰ τῶν κρυφῶν μηχανημάτων καὶ τὰς τέχνας τῶν ἐχθρῶν αὐ-
„ τῆς. Ταῦτα γοῦν εἶναι ὅσα ἡμεῖς ἀναγκαῖα ἐκρίναμεν νὰ σᾶς φανερώ-
„ σωμεν, διὰ ν' ἀποτελέσωμεν, καὶ νὰ πληρώσωμεν τὸ Ἀποστολικὸν ἡμῶν
„ χρέος, περὶ τοῦ ὁποίου ἤθελαν μᾶς κατηγορήσῃ καὶ κατακρίνει, ὅτι δὲν
„ ἐπληρώσαμεν αὐτὸ εἰς τοιοῦτον κίνδυνον μέγαν.

§. 14. Ὁ Πάπας, ὡς προεσώς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἔκαμε τὸ χρέος του καὶ, νὰ γράψῃ τοιουτοτρόπως· εἶναι δὲ ἀληθινὸν πῶς ἴξευρεν ὅτι ὀλίγην βοήθειαν ἐδύνετο νὰ δώσῃ ἡ φρουτὶς αὐτοῦ καὶ σπουδὴ εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἐπειδὴ καὶ οἱ Διαφωνοῦντες ἦσαν πολλοὶ, καὶ οἱ βασιλεῖς ὁποῦ τοὺς ἐδιαυθέντευαν ἦσαν δυνατοὶ καὶ ἰσχυροί. Ὅθεν εἰς τὸν Λυγάτον του ἐπρόσταξε νὰ συνάξῃ τοὺς ἐγκριτωτέρους καὶ νὰ τοὺς νουθετήσῃ νὰ διαυθεντεύσωσι τὴν πίστιν, καὶ τὰ δόγματα τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀνέφερεν ὅμως λόγον κατὰ τῆς παρούσης ἐλευθερίας ὁποῦ ἐχαίροντο οἱ Διαφωνοῦντες. Ἤρεσεν εἰς ὅλους τοὺς Λέχους ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐπολιτεύθη ὁ Πρέσβυς τοῦ Πάπα εἰς τοιαύτην περίστασιν.

Δίετα. §. 15. Ἄρχισεν ἕως τόσον ἡ Δίετα, οἱ συνετώτεροι τῶν Λέχων ἔβλεπαν πῶς αἱ διχόνοιαι καὶ θόρυβοι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἡσυχάσωσιν, ὥστε ἔπασχον νὰ ἀποσύρωσι τὰ πνεύματα τῶν Ἀρχόντων, νὰ μὴ προσέχωσιν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐπρόβαναν ἄλλας ὑποθέσεις νὰ κρίνωσιν, αἱ ὁποῖαι τὰν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πάντοτε ἔμνεσκαν ἀτελείοται, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἄρχοντες ὡμιλῆσαν μόνον τὰ περὶ πίςεως. Ἕως τόσον ἐτελείωσεν ἡ Δίετα, εἰς τὴν ὁποίαν τόσοι Ἐπίσκοποι Καθολικοὶ ἐφάνησαν ἐνάντιοι εἰς τὲς Διαφωνῆντας, ὥςε ὁ Καρελλάνος Κτζεμικόφ, ἔλεγεν, ὅτι ἐξετάζοντας τὲς νόμες, εὑρίσκεν πῶς οἱ Διαφωνῆντες ἔτε σπήτια δὲν εἶχον δίκαιον νὰ ἔχωσιν εἰς τὲς τόπες τῆς βασιλείας· πῶς οἱ Διαφωνῆντες ἄλλο τὶ δὲν ἐδύνοντο νὰ λάβωσιν εἰμὴ νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ἐξωσίαν καὶ αὐθεντείαν, ὁπῦ ἔλαβον παλαιόθεν, δηλαδὴ νὰ ἐξωσιάζωσι τὲς τόπες ὁπῦ ἐξ ἀρχῆς εἶχον, νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενοι νὰ πληρώνωσιν ἄλλα δοσίματα εἰμὴ εἰς ταῖς ἐνορίαις, διὰ νὰ βαπτίζωσι, καὶ νὰ θάπτωσι τὲς νεκρὲς αὐτῶν, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν ἐλευθερίαν νὰ διδάσκωσι καὶ νὰ κάμνωσι τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν, εἰς τὰς οἰκίας των μόνον.

§. 16. Τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ἤρεσεν εἰς τὲς βασιλεῖς, ἐξαιρέτως εἰς τὴν Αὐτοκρατόρισσαν τῆς Ῥωσσίας, διὸ ἄρχησαν τὰ Ῥωσσικὰ στρατεύματα νὰ προχορῶσιν εἰς τὴν Λεχίαν, καὶ τῦτο σημεῖον ἦν ὅτι ὁ πόλεμος ἤτον ἄφευκτος, διότι ἡ Αὐτοκρατόρισσα πέμψασα τριάκοντα χιλιάδας στρατιώτας ἐπρόβαλε νὰ συνάξῃ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς μίαν Δίεταν, ἵνα γίνῃ πάραυδα ἡ ἀπόφασις. Εὔκολον εἶναι νὰ καταλάβῃ τινὰς πόσον ἐταράχθησαν οἱ ζηλωταὶ τῆς Καθολικῆς Θρησκείας, καὶ μάλιςα ὁπῦ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας τὰ αὐτὰ ἐδηλοποιῆσεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ Ἀριζοκρατείαν. Ἐν τ' αὐτῷ οἱ Λυθηροκαλβῖνοι τῆς Λεχικῆς Πρωσσίας εὐγενεῖς, βλέποντες τὴν διαυθέντευσιν τῶν βασιλέων, συνήχθησαν εἰς τὴν πόλιν Θόρν, ὅπῦ 260. ὑπέγραψαν μίαν ἕνωσιν κατὰ τῶν Καθολικῶν, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι μὲ τὴν δύναμιν ἐκεῖνο ὁπῦ δὲν ἐλάμβαναν μὲ τὸ καλόν· Αὐτὲς ἐμιμήθησαν καὶ οἱ τῆς Λιθυανίας Λυθηροκαλβῖνοι, βοηθύμενοι ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ στρατεύματα· ἐπρύσρεξαν οἱ τοιῦτοι εἰς τὴν βοήθειαν τῶν λοιπῶν βασιλέων, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν, καὶ ἰδὲ ἡ ἀρχὴ τῦ φοβερῦ καὶ δριμυτάτυ ἐκείνυ πολέμυ Ῥωσσίας, Λεχίας, καὶ Πόρτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Περὶ Πέτρυ Γ'. Αὐτοκράτορος Ῥωσσίας, καὶ Αἰκατερίνης Β'.

§. 1.

Πέτρος Γ'. Αὐτοκρατ. Ῥωσσίας.

Ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον Ῥωσσίας Πέτρος Γ'. μετὰ τὸν θάνατον τῆς θείας τυ Ἐλισάβετ, ἄρχησε φανερὰ νὰ δείχνῃ τὸ μῖσος ὁπῦ εἶχε διὰ τὲς ὑπηκόες τυ, καὶ τὴν ἀγάπην ὁπῦ ἐπρόσφερνεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας.

σίας. Ὅλον τ῾ο τὸ στράτευμα τὸ ἐδιώρισε νὰ φορῇ κατὰ τὸ Πρωσσιακὸν στράτευμα, μαλιστα καὶ ὁ ἴδιος ἐφόρει ὡς ὁ βασιλεὺς Φριδέρικος, βασῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ τάγμα τ῾ῆς Μέλανος Α'ετ῾ῆς ὁπ῾ου ἦτον ἱππικὸν τάγμα τ῾ῆς Ρ'ωσσίας. Ε'φόρει καὶ ἕνα δακτυλήδι μὲ τ῾ην εἰκόνα τ῾ῆς Φριδερίκη, μὲ ἐπιγραφ῾ην c'est l'amitié qui en fait le prix: ἤτοι, ἡ φιλία ξετιμεῖ τ῾ατο. Εἰρήνευσε μαζυ τ῾ο ἐπισρέφωντάς τ῾ο τὰς τόπους ὁπ῾ου μὲ τόσον αἷμα εἶχον ἀποκτήσει οἱ Ρ'ῶσσοι, τὸ ὁποῖον ὲ μόνον ἐπαρώξυνε τὰς Ρ'ώσσους, ἀλλὰ ἔκαμε νὰ θαυμάσῃ, καὶ πᾶσα ἡ Εὐρώπη. Η"θελε νὰ συςήσῃ μίαν διοίκησιν πολεμικ῾ην, καὶ εἶχε μεταβάλλει τὸ σχ῾ῆμα τῶν Σωματοφυλάκων, τὸ παλαιὸν εἰς ἕτερον νέον, προκρίνων εἰς τὰ ὀφίκια τὰς ξένας ἀπὸ τὰς ὑπηκόους τ῾ο, ἐχθρὸς τῶν ἰδίων τ῾ο ὑπηκόων, τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν, καὶ φίλος μόνον τῶν Πρωσσιανων, ἤγειρε τὰς παλαιὰς διχονίας μὲ τ῾ην Δανίαν διὰ τὸ Δικάτον τ῾ῆς Ο'λσεϊν, εἰς τρόπον ὅτι ἂν ἔμενεσκεν, ὀλίγον περισσότερον εἰς τὸν Θρόνον, ἤθελεν ἀναψῃ ἕνα πόλεμον γενικὸν εἰς πᾶσαν τ῾ην Εὐρώπην.

Νεωτερισμοὶ αὐτ῾ῆς.

§. 2. Δι' αὐτὰς τὰς νεωτερισμὰς ἄρχησαν οἱ Ρ'ῶσσοι νὰ παραπονῶνται καὶ νὰ κατακρίνωσι παῤῥησία τ῾ην Αὐτοκράτωρα· τέλος πάντων τα ὑσερινά τ῾ο ἐπιχειρήματα κατὰ τ῾ῆς Ε'κκλησίας καὶ τῶν Ε'κκλησιαςικῶν ἐςάθησαν ὁ ἀφανισμός τ῾ο. Ε'ν πρώτοις ἔκτισε μίαν Ε'κκλησίαν Λυθηρανικ῾ην, καὶ εἰς τ῾ην ὁποίαν ἠσύχναζεν ὄχι τόσον διὰ εὐλάβειαν, ὅσον διὰ καταφρόνησιν πρὸς τ῾ην Ὀρθόδοξον Ε'κκλησίαν τῶν Ρ'ώσσων, θέλωντας νὰ σρέψῃ τὰς Ρ'ώσσους εἰς τὸν Λυθηρανισμὸν, διὸ ἐπρόσαξεν ὅτι οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ νὰ ξυραφίσωσι τὰ γένεια, να βίψωσι τὰ ῥάσα, καὶ νὰ φορῶσι καθὼς οἱ τῶν Λυθηράνων λειτυργοὶ, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐδύνετο νὰ καταβάσῃ τὰς ἱερὰς εἰκόνας, ἀπὸ τὰς θείας ναὰς, ἐσμίκρυνε τὸν ἀριθμὸν, ἀτιμάζωντάς τας, καὶ καλῶν ξυλολάτρας, τὰς Χριςιανάς. Καὶ τέλος πάντων επρόσαξεν ὅτι ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τῶν Ε'κκλησιῶν, καὶ Μοναςηρίων νὰ γίνωσι βασιλικὰ, καὶ νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον, καθ' εἷς κατὰ τὸ ὀφίκιόν τ῾ο. Ὁ σοφος καὶ ὅσιος Α'ρχιεπίσκοπος τ῾ῆς Νοβογρόδ ἐπαῤῥησιάθη πρὸς αὐτὸν, καὶ μὲ εὐγενικὸν τρόπον ἐπαράςησε τὸ ἄτακτον, καὶ ζημιώδες τοιάτων νεωτερισμῶν, ἀλλ' αὐτὸς μὲ καταφρόνησιν τὸν ἀπέβαλλεν. Οἱ Ρ'ῶσσοι ὁπ῾ου προτερον ἦσαν ὀργισμένοι κατ' αὐτ῾ῆς διὰ τὰς πολιτικὰς νεωτερισμὰς, ἄναψαν τόσον δια τὰς μεταβολὰς καὶ καταφρόνησιν ὁπ῾ου ἔδειχνεν ἐναντίον τ῾ῆς Ὀρθοδόξυ Ε'κκλησίας ὥςε ὡς ἐν βοπῇ οφθαλμῆ τὸν κατεβίβασαν τ῾ῆ Θρόνυ. Τοιαύτη δυσυχία τ῾ῆ Πέτρυ ἐσυναίβη ἐν καιρῷ ὁπ῾ου εὑρίσκετο εἰς ἕνα παλάτιον, ὁπ῾ου τὸν εἶχε χαρίσῃ ἡ Θεία τ῾ο Ε'λισάβετ, Ὁραντζμπάμ λεγόμενον, πίνοντας εἰς τ῾ην υγιειαν τῶν τρίτων ἤτοι Φριδερίκη τ῾ῆ τρίτυ Πρωσσίας, Γεωργίυ τ῾ῆ τρίτυ Βρεταννίας, καὶ Πέτρυ τ῾ο τρίτο τ῾ῆς Ρ'ωσσίας.

Συνωμοσία κατ' αὐτ῾ῆ.

§. 3. Ε'πρόσρεξαν οἱ Ρ'ῶσσοι πρὸς Αἰκατερίναν γυναῖκα τ῾ῆ Πέτρυ, παρακαλῶντες μετὰ δακρύων νὰ ἐλευθερώσῃ τ῾ην Ε'κκλησίαν, καὶ τὸ γένος τ῾ῆς

τῆς Ρ'ωσσίας ἀπο τας τυραννίας τῦ ἀνδρός της, αὐτη ἦτον θυγάτηρ Χριςιάνα Αὐγάςα Η'γεμόνος τῦ Α'νάλτ-ζέρμπς, καὶ ὀνομάζετο Σοφία Αὐγῦςα Φριδερίκη, ἥτις ἀφεῖσα τὸν Λυθηρανισμὸν ἐνηγκαλίσατο τὴν Ο'ρθοδοξίαν, ὅταν ἔλαβε δι' ἄνδρα τῶ 1745. Πέτρον Γ'. μετωνομαθεῖσα, Αἰκατερίνη Α'λεξιόβνα. Α'πὸ πολὺν καιρὸν ὑπέφερε μὲ ὑπομονὴν τὸ μῖσος ὁπῦ ὁ ἄνδρας της ἔδειχνε πρὸς αὐτὴν, καὶ τὴν πλεον ἀχρεῖαν καταφρόνησιν, ὁπῦ ὄχι μόνον δεν ἤθελε νὰ τὴν τιμήσῃ ὡς Η'γεμόνισσαν, ἀλλ' ὅτε νὰ τὴν ἰξεύρῃ διὰ γυναῖκα τη· αυτὴ ἄλλο δὲν ἐδυνετο νὰ κάμῃ, ὅτε ἄλλο ἔκαμνε πάρεξ νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα λυπεμένη τὸν ἑαυτόν της, τὴν δυςυχίαν τῦ γένους, καὶ θεωρῶντας μὲ πόνον καρδίας τὸν μονεγενῆ Υἱόν της, ἔτι νήπιον υςερημένον τῦ Θρόνυ ἀπὸ τὸν ἄδικον καὶ ἀπάνθρωπον πατέρα τυ, ἐπειδὴ τοιῦτος εἶναι ὁ νόμος τῆς Ρ'ωσσίας, ὅτι οἱ Η'γεμόνες ἠμποροῦν νὰ ἐκλέξωσι διάδοχον ὃν τινα ἤθελον. Υ'ποσχέθη αὐτὴ ὅσον ἐδυνετο εἰς ἐλευθερίαν τῦ γένους, ὅθεν οἱ ἔξοχοι ἐποίησαν μίαν συνωμοσίαν κατὰ τῦ Πέτρυ, καὶ τὴν ἤφεραν εἰς καλὸν τέλος. Ο' Πέτρος ἦτον σχεδὸν ἀναίθητος, μεθυσμένος σχεδὸν καὶ ὅταν ἦτον νηςικὸς, καὶ τρεῖς ἡμέρας πρὶν τῆς δυςυχίας τυ, ἕνας ςρατιώτης τον ἐφανέρωσε τὴν κατ' αὐτῦ ἐγερθεῖσαν συνωμοσίαν, καὶ αὐτὸς ἔβαλε καὶ τὸν ἐράβδισαν.

§. 4. Ε'ως τόσον οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Ο'ρλὸφ μὲ τὸν Ρ'οζαμόβσκην, Βολκόνσκην, καὶ Παῖνον ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς συνωμοσίας. Ο' Πετρος ευρίσκετο εἰς Ο'ρανζεμπάυμ, ἡ Αἰκατερίνη εἰς Πετερὸφ ἑπτὰ μίλια μακραν, ὡς εἰς φυλακὴν, ἐπειδὴ δεν ἐδύνετο νὰ μετατοπίσῃ χωρὶς τὴν ἄδειαν τῦ Πέτρυ. Εἷς τῆς συνωμοσίας ἐφυλακωθη διὰ προσαγῆς τῦ Αὐτοκράτορος, τότε οἱ λοιποὶ φοβηθέντες καὶ συμβουλευθέντες, ἔτρεξεν Α'λέξιος Ο'ρλὸφ εἰς Πετερὸφ τὴν νύκτα, Ι'ανία 28. εὐγαλε τὴν Αἰκατερίναν ἀπο ἕνα παράθυρον, τὴν ἤφερε πρωῒ εἰς Πετρόπολιν, ὁπυ ὁ λαὸς καὶ οἱ ςρατιῶται τὴν ἐκήρυξαν μετὰ χαρᾶς Αὐτοκρατόρισσαν. Δύω ὥρας ὕςερον τὴν ἤφεραν εἰς τὴν Ε'κκλησίαν τῦ Καζὰν, ὅπυ ὁ Α'ρχιεπίσκοπος τῦ Νοβογροδὶα μὲ τους πρώτους τῦ Κλήρυ, τὴν ἐπρόσμεναν, τὴν ἐδέχθησαν, τὴν ἐγνωρισαν δι' Αὐτοκράτορισσαν, καὶ ἔψαλλαν τὴν δοξολογίαν. Ε'ως τόσον ἐσυνήχθησαν ὅλα τὰ πλησίον εὑρισκόμενα ςρατεύματα, καὶ πρὸς το βραδυ ἐνδεδυμένη ὡς Αὐτοκράτορισσα μὲ τὸ παλαιον φόρεμα τῶν σωματοφυλάκων, ἀνέβη εἰς τον ἵππον, ἔβαλεν εἰς τάξιν τὸ ὀλίγον ςράτευμά της, ὁπῦ ἦτον ἕως 15. χιλιάδας, καὶ ὑπῆγεν εἰς Ο'ρανζεμβάυμ δια νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄνδρα της νὰ μη συνάξῃ ςράτευμα. Ο' Πέτρος ὁμως μαθὼν τα συμβάντα, καὶ ἰδὼν ὅτι δὲν εἶναι ἐλπὶς σωτηρίας, γραφει πρὸς τὴν Αἰκατερίναν παρακαλῶντας την νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Δικαίτον τῦ Ο'λςείν, ἀλλ' ἀποτυχὼν, γράφει καὶ ἑτέραν ἐπιςολὴν εἰς τὴν οποίαν δημοσίως παραιτεῖ τὸν Θρόνον μεθ' ὅρκυ τῇ 29. Ι'ανία ἡμέρᾳ τῶν Α'γίων Α'ποςόλων Πέτρυ καὶ Παύλυ τῶ 1762. Ε'φθασεν ἡ Αἰκατερίνα, ἔπιασε τὸν Πέτρον καὶ τὸν ἤφερεν εἰς τὸ παλάτι εἰς τὸ ὁποῖον ἐκατοικεῖσε πρότερον ὅταν ἦν μεγας

Καταβιβάζεται ὁ Πέτρος ἀπὸ τὸν Θρόνον ἀς φυλακήν.

Δέξ. Οὕτω ἡμέρας ὕστερον ἐτελεύτησε φυσικῷ θανάτῳ, μ' ὅλον ὁπῶ μερικοὶ λέγουσι νὰ ἀπέθανε φαρμακευμένος. Ἐκεῖνος ὅμως ὁπῶ γράφει μίαν ἱστορίαν, δὲν πρέπει νὰ θεμελιῶται εἰς λόγους καὶ ὑποψίας τῶ λαῶ, ἀλλ' εἰς ἀποδείξεις, μάλιστα εἰς πράγματα ὁπῶ ἐγγίζουσι τόσον τὰς βασιλείς, καὶ βασιλεῖς ζῶντας. Ἀπὸ τας ἐκδοθείσας πράξεις τῆς αὐτοκρᾶς ἐξετάσεως, ὁπῶ ἔκαμεν ἡ Αἰκατερίνη περὶ τούτῳ, φαίνεται πάντα ψευδὴς ὁ λόγος. Ἕνα μόνον πρᾶγμα ἄξιον σημειώσεως εἶναι εἰς αὐτό. Τὸ συμβόλιον τῶν Γατρῶν καὶ Ἀνατομικῶν διὰ προσαγῆς βασιλικῆς, ἄνοιξε τὸ πτῶμα τῶ Αὐτοκράτορος, καὶ ἀφ' ἧ ἐξετάχθησαν τὰ ἐντόσθια μὲ ἄκραν ἐπιμέλειαν, ὡμολόγησαν πῶς δὲν ἦτον φαρμακευμένος ἀλλὰ πῶς ἐδύνετο νὰ ζήσῃ ἀκόμη πέντε μῆνας ἂν ἐπιμελῆτο. Ἴδε Ἡμερολόγιον Ἐγκυκλοπ. τῶ 1762. Τ. ς'. Μαρ. Α'. σελ. 145.

Αἰκατερίνα Β'. Αὐτοκρατόρισσα Ρ'ωσσίας. ἀπὸ Χ. Γ. 1762.

§. 5. Τῇ α'. Ἰουλίῳ ἐμβῆκεν ἡ Αἰκατερίνη εἰς Πετρόπολιν. τῇ 2. ἐπαρρησιάσθη εἰς τὴν Σύγκλητον καὶ τῇ 2. καὶ 3. τῶ αὐτῶ μηνὸς ἐδέχθη τὰς Πρέσβεις ὁπῶ ὑπῆγαν νὰ τὴν συγχαρῶσι διὰ τὸν ἀναβιβασμόν της, τὸν ἐρχόμενον Νοέμβριον ὑπῆγεν εἰς Μόσκβαν καὶ ἐστέφθη. Εὐθὺς ὁπῶ ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, χωρὶς παραχήν, χωρὶς θόρυβον καὶ χωρὶς σκληρότητα, ἀφ' ἧ ἐδιώρισε ἕνα Συμβόλιον ἐν ᾧ μόνη της ἐπρόβαλε τὸ σχέδιον πῶς νὰ διοικῆται εἰς τὸ ἑξῆς τὸ βασίλειον τῆς Ρ'ωσσίας, ἄρχησε νὰ βάνῃ εἰς πρᾶξιν αὐτὸν τὸν νέον Κώδικα· μὲ ὅλην τὴν γαλήνην ἐδιόρθωσε τὰς διχονοίας τῶν Κληρικῶν διωρίσασα αὐτοῖς μισθὸν ἀνάλογον κατὰ τὰς κόπας των, καὶ ἰδίαν τως πρόσκεψιν, ἀφαιρέσασα τὸ περιττὸν εἰς ἕτερα ἔργα καλὰ τῶ κοινῶ. Τοῦτο εὐθὺς ἔδειξε τὴν εὐτολμίαν της καὶ φρόνησιν, ἐπειδὴ τῆτ' αὐτο ἐχάθη ἡ αἰτία ὁπῶ ηὔξησε τὸ μῖσος τῶν Κληρικῶν κατὰ τῶ ἀνδρός της Πέτρω Γ'.

§. 6. Τὸ ὄνομα Αἰκατερίνης Β'. πρέπει νὰ διεκχυθῇ εἰς τὰς μεταγενεσέρας εὐπρεπισμένον μὲ δόξαν καὶ ἐπαίνες, διότι ηὔξησε τὸ εὐρύχωρόν της βασίλειον, ἐκτείνωντας τὰ σύνωρα καὶ ἀποκτῆσα ἐπαρχίας ὁπῶ οἱ πρὸ αὐτῆς Αὐτοκράτορες τῆς Ρ'ωσσίας ἐξουσίαζαν μόνον μὲ τὸ ὄνομα. Τοῦτο δὲ ἀνήκει εἰς κάλλαμον ἀνώτερον, διότι ἡ παραμικρὴ ἔλλειψις, τὸ παραμικρὸν παράπαμα, ἤθελεν σκοτεινιάσῃ τὴν εἰκόνα τῶν μεγαλοπρεπῶν, ᾧ ἐνδόξων κατορθωμάτων τῆς Ὑ'ψηλοτάτης καὶ Χριστιανικωτάτης Αἰκατερίνης, πρᾶγμα ἀνόσιον καὶ ἀνάρμοζον, εἰς ἐκεῖνον ὁπῶ διαβαίνει τὰ ὅρια εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι περισφαλισμένος.

Ψευδοπέτρ. Γ'.

§. 7. Μετὰ βίας ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, καὶ ἔγινε κατ' αὐτῆς συνωμοσία. Καζάκος τὶς Ὀφικιάλος, φυγὰς, Πυγατζὲβ λεγόμενος, ἤγειρεν ἐπανάστασιν, κηρύττων ἑαυτὸν Πέτρον Γ'. Αὐτοκράτορα, καὶ ἄνδρα τῆς Αἰκατερίνης. Πολλοὶ Λέχοι τὸν ἐσυμβούλησαν, ὅθεν ἄρχησε νὰ διαστέρνῃ τὴν μωρίαν τω ἁπλῶς, χωρὶς νὰ σοχαθῇ παντελῶς νὰ πλάσῃ τὴν ἱστορίαν τω μὲ πιθανὰς αἰτίας καὶ προφάσεις· ἐχάραξε νόμισμα μὲ τὴν εἰκόνα τω καὶ περιγραφὴν, Πέτρος Γ'. Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸ ἕν, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο

μέρος

μέρος Ἀναζήσας καὶ Ἐκδικητής. Ἄρχησε νὰ συνάξῃ στρατεύματα, καὶ ἐλπίζων εἰς τὴν βοήθειαν τῶν Λέχων, ἐπαρρησιάσθη νὰ πολεμήσῃ, νὰ κυριεύσῃ τόπους καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Πετρούπολιν. Ἡ Αὐτοκρατόρισσα δὲ ἔπεμψε στράτευμα κατ' αὐτοῦ, καὶ μὲ μόνον 12. χιλιάδας τὸν διεσκόρπισε, καὶ τὸν ἔπιασε ζωντανὸν τῷ 1764. τὸν ἤφερεν εἰς Μόσχαν, καὶ ζωντανὸν ἔκαμε νὰ τὸν γυρίσουν εἰς ἕνα τροχόν, ἕως ὅτου ἐτελεύτησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Περὶ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Ἀβράμιος Ἱερεύς. Τέτε σώζονται Διδαχαὶ τέσσαραι, εἰς τὰ πάθη τοῦ Κυρίε δύω, εἰς τὰς Πρωτοκορυφαίες, Πέτρον καὶ Παῦλον, καὶ μία εἰς τὸ εὑρήκαμεν Ἰησῆν τὸν Υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ. *Ἀβράμιος Ἱερεύς.*

§. 2. Βασίλειος ἐκ νήσε Κεφάλης, διδάσκαλος τῆς ἐν Πάτμῳ σχολῆς, συνέγραψε πολλὰ Ἑλληνιστὶ καὶ εἰς τὴν Ἁπλῆν διάλεκτον διάφορα τινα, ἀλλ' ἀνέκδοτα. *Βασίλειος.*

§. 3. Κωνσταντῖνος Ἱερομόναχος Μοσχοπολίτης ἔμπειρος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς διαλέκτε. Συνέγραψε περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίε Πνεύματος, περὶ τοῦ πρωτείε τοῦ Πάπα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐλῆς, περὶ μεταλήψεως, καί τινες ἄλλης ἀκολαθίας συντετμημένης, ἐκδοθὲν ἐν Μοσχοπόλει τῆς Μακεδονίας τῷ 1746. *Κωνσταντῖνος Μοσχοπολίτης.*

§. 4. Θεοφάνης Προκοποβίκ ἐκ Κιαίβε, περιηγήσατο καὶ ἠκροάσατο τὲς ἐν Ἰταλίᾳ σοφὲς, ὁσις παρὰ τοῦ Μεγάλε Πέτρε, κατεχάθη Ἀρχιεπίσκοπος Νοβογροδίας. Συνέγραψε πολλὰ θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ, ὧν τὰ μὲν φιλοσοφικὰ ἐτυπώθησαν, τὰ δὲ θεολογικὰ σώζονται χειρόγραφα ἐν Ῥωσσίᾳ. Συνέγραψε Λατινιστὶ ἄριστα, τὸ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίε Πνεύματος, ὅπερ μετεγλωτίσθη παρὰ τοῦ σοφωτάτε Εὐγενίε καὶ ἐτυπώθη μὲ τὰ παραλειπόμενα τοῦ Βρυενίε ἐν Λειψίᾳ Τ. Γ. σελ. 183. *Θεοφάνης Προκοποβίκ.*

§. 5. Γεράσιμος Ἱεροδιάκονος, καὶ διάδοχος τῆς κατὰ Πάτμον σχολῆς τοῦ Μακαρίε· πατρίδα εἶχε τὸ Βυζάντιον· ἔτος φθάσας ἐν ἁγιότητι ἐτελεύτησεν εἰς Κρήτην τῷ 1740. ἔ ᾧ τὸ λείψανον σῶον εὑρίσκεται ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἐκτὸς τῆς Ἁγίας δεξιᾶς, ἥτις ἐκομι- *Γεράσιμος Ἱεροδ.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκομίσθη ἐν τῇ σχολῇ τῆς Πάτμου. Συνέγραψε τὰ σχόλια τῆς εἰς τὸ Δ'. τῆς Γραμματικῆς τοῦ Γαζῆ, καὶ ἕτερα πολλά, ἅπερ ἔμειναν ἀνέκδοτα.

Νεόφυτος Διάκονος.

§. 6. Νεόφυτος διάκονος Μωραΐτης, προκομένος ἀνὴρ, καὶ γραμματικὸς ἄριστος· συνέγραψε γραμματικὴν πολύφυλλον, συνέγραψε καὶ πολιτικάς τινας νόμους, οἵτινες ἀτελεῖς ἔμειναν, διὰ τὸν πρὸ ὀλίγου συμβάντα αὐτῷ θάνατον.

Προκόπιος.

§. 7. Προκόπιος Μοσχοπολίτης πεπαιδευμένος, πολύγλωττος· συνέγραψε συνταγμάτιον περὶ τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων τοῦ καιροῦ του, ὅπερ ἐτυπώθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Φαβρικίου.

Σεραφείμ.

§. 8. Σεραφεὶμ ἀπὸ Πεισιδίων ἱεροκήρυξ· ἐμεταγλώττισε πολλὰ βιβλία εἰς γλῶσσαν Ὀθωμανικὴν μὲ ψηφία Ῥωμαϊκὰ διὰ τὰς Καραμανλίδες. Ἐξέδοτο καὶ τὸ πολιτικὸν Θέατρον μεταφρασθὲν παρὰ τοῦ Οὐγγροβλαχίας Μαυροκορδάτου ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Εὐζάθιος Πλακίδας.

§. 9. Εὐζάθιος Πλακίδας ἐκ Βεκορεσίου, ἰατρὸς, περιοδεύσατο τὴν Ἀγγλίαν χάριν μαθήσεως.

Ἀγάπιος Μοναχός.

§. 10. Ἀγάπιος Μοναχὸς Κρὴς, ὁ ἐξηγητὴς τοῦ Ψαλτηρίου, καὶ μεταφραστὴς τοῦ Συναξαρίου.

Ἄνθιμος Ἱερομον.

§. 11. Ἄνθιμος Ἱερομόναχος ἐξ Ἰβηρίας, ὃς καὶ Τυπογράφος ἐχρημάτισε τῆς ἐκεῖ συσταθείσης Τυπογραφίας.

Ἀντώνιος Βυζάντιος.

§. 12. Ἀντώνιος Βυζάντιος διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς, ἔγραψε τὴν Χρυσοθείαν.

Εὐσράτιος Ἀργέντης.

§. 13. Εὐσράτιος Ἀργέντης Χῖος Ἰατροφιλόσοφος, συνέγραψε κατὰ Λατίνων, καὶ εἰς τας πέντε διαφοράς. Ὕστερον ἀπατηθεὶς περὶ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, βιβλίον συνέγραψεν, τὴν ἀντίῤῥησιν ἔκαμεν ὁ Προϊλάβου Καλλίνικος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοῦ καὶ τὴν τοῦ Χριστοφόρου Αἰτωλοῦ, προτροπῇ τῆς Συνόδου.

Καλλίνικος Γ'. Πτ. Κπ.

§. 14. Καλλίνικος Γ'. Ζαγωραῖος ὁ Προϊλάβου Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Τοῦτου σώζονται πολλὰ ποιήματα διὰ στίχων, καὶ λογογραφικὰ, καὶ κατάλογος τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριαρχευσάντων. Ἐπὶ τούτου ἐτιμήθη καὶ ἡ Δημητριὰς εἰς Ἀρχιεπισκοπήν.

Παχώμιος Ὀσιομάρτυρ.

§. 15. Παχώμιος ὁ Ὀσιομάρτυς ἐκ τῆς κάτω Ῥωσσίας, Ὄσις αἰχμάλωτος φερθεὶς, εἰς τα μέρη τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, κακεῖ διατρίψας χρόνον ἱκανὸν, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸ Ἀγιώνωμον Ὄρος ἐλθὼν, καὶ βίον ἀσκητικὸν ζήσας, εἶτα ἐπισταφεὶς πάλιν, εἰ. Φιλαδελφειαν, κακεῖ τὸ μαρτύριον ὑπὲρ Χριστοῦ ἐδέξατο ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ κατατομηθεὶς, σεφανίτης ἐν ὁσίοις καὶ μάρτυσιν ἐφάνη τῷ 1730. τὸ ἅγιον Λείψανον θαύματα ἐκτέλεσε καὶ ἐκτελεῖ, ὑπάρχον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Θεολογου.

Στέφανος Ζαβόρσκης.

§. 16. Στεφανος Ζαβόρσκης Ῥοιζάνου Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ σοφὸς, ὅστις ἀναιρεθέντος τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος ἐν Ῥωσσίᾳ, ἔγινε μέγας συμβουλατωρ παρὰ τοῦ Πέτρου, μυσικὸς καὶ ἔξαρχος τῆς Ῥωσσίας καὶ πρόεδρος τῆς Σινό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Συνόδ. Συνέγραψεν Γ'λλυριστὶ, Πέτραν πίστεως κατὰ Φραγκίσκου Βιδαΐτ. Ι'δε τον Λεκβιεν. καὶ Βιβλιοθ. Γερμαν. Τ. ΙΖ'.

Α'ναγνίας Διδασ.

§. 17. Α'ναγνίας διάκονος, διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινοπόλει σχολῆς, συνέγραψε γραμματικὴν περὶ μορίων, ἀπλάγχνον γραμματικῆς.

Α'ναστάσιος Μακεδών.

§. 18. Α'ναστάσιος Μακεδὼν ἐκ Νιαούσης, μέλος τῆς βασιλικῆς Α'καδημίας Βουκουρεστίων· ἔγραψεν εἰς τιμὴν τῆ Ε'λλάδι, τῶ ἐκ Θετταλίας.

Γεώργιος Φατζέας.

§. 19. Γεώργιος Φατζέας Γ'ερεὺς σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος ἐφημέριος τῆ Α'γίᾳ Γεωργίᾳ τῶν ἐν Ε'ννετίαις, συνέγραψε Γραμματικὴν, καὶ τὰς Παροιμίας τῆ Σολομῶντος. Ε'χειροτονήθη, ἢ μᾶλλον ἐχρηματίσεν ἀρχιερεὺς Ε'ννετίησι μὲ τίτλον Φιλαδελφίας, καὶ ἀργίᾳ καὶ αφορισμῶ ὑπέπεσεν Ε'κκλησιαστικῶ, διὰ μίαν λεπτολογίαν τῆς Γερουσίας, διὰ πέντε λίτρας Κυρίᾳ τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς, καὶ διὰ σκάνδαλα καὶ ζιζάνια τῶν Α'δελφῶν, καὶ δι' ἄλλας λεπτολογίας ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται.

Θεόφιλος Καμπανίας.

§. 20. Θεόφιλος ἐξ Γ'ωαννίνων ἐπίσκοπος Καμπανίας, ἔγραψε Ταμεῖον Ο'ρθοδοξίας, περιέχων συνοπτικῶς, καὶ διαλαμβάνων περὶ Θεῦ, καὶ περὶ πίστεως, περὶ ἐξηγήσεως, καὶ χρήσεως τῶν ἑπτὰ μυστηρίων, περὶ τῶν δώδεκα ἐντολῶν, καὶ των ἀναγκαιοτερων τῆς Γ'ερᾶς Ε'κκλησίας ἐθίμων εἰς ἁπλῆν φράσιν, κατ' ἐρωταπόκρισιν.

Δημήτριος Παμπέρης.

§. 21. Δημήτριος Παμπέρης ἐκ Μοσχοπόλεως, ἀδελφὸς Προκοπίᾳ τῆ Μοσχοπολίτη, Γ'ατροφιλόσοφος· συνέγραψε διαφορα ἐξοχως τὸ ὑπόμνημα ἢ ἑρμηνείαν εἰς την ἀσπίδα τῆ Η'ρακλέους, ποιηθεῖσαν τῷ Η'σιόδῳ· ἔτι καὶ δύω ἑκατοντάδας Ε'λληνικῶν Γ'σοριῶν, καὶ ἐπιστολὰς πρὸς Γεώργιον Τραπεζάντιον, καὶ ὁ Γεώργιος πρὸς τὸν Δημήτριον.

Λάζαρος Τραπεζάντιος.

§. 22. Λάζαρος Τραπεζάντιος ἰατροφιλόσοφος, καὶ διδάσκαλος ἐν Βουκορεσίῳ, συνέγραψε χρονολογίαν τῶν Ουγγροβλαχῶν Αυθέντων 1767.

Μακάριος Πάτμιος

§. 23. Μακάριος Πάτμιος διακονος ἐνάρετος, ἐπιστήμων, περίφημος δι' ἀρετὴν καὶ τὴν σχολὴν, ἣν πρωτος ἐσύστησεν εἰς Πάτμον, συνέγραψε τὴν Γ'ερὰν Σάλπιγγα, καὶ ἕτερον ῥητορικόν.

Καισάριος Βυζάντιος.

§. 24. Καισάριος Βυζάντιος ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ ἐπίσημος. τότε σώζεται Πασχάλιον αἰώνιον.

Μεθόδιος Α'νθρακίτης.

§. 25. Μεθόδιος Α'νθρακίτης μετέφρασεν ἀπὸ τῆ Λατινικῆ εἰς τὸ Ε'λληνικὸν τὴν Μαθηματικὴν ὁδον, ἣν ὕστερον ὁ Α'ρχιπρεσβύτερος καὶ διδάσκαλος Μπαλανος Βασιλόπουλος, ἔβαλεν εἰς ὀρθωτέραν ταξιν.

Γεράσιμος Πατ. Α'λεξ

§. 26. Γεράσιμος Κρὴς Πατριάρχης Α'λεξανδρείας, σοφώτατος καὶ Α'γιώτατος, σωζονται πολλα συγγράμματα, καὶ διδαχαὶ καὶ ἐπιστολαὶ πρὸς Πέτρον Ρ'ωσίας.

Α'ντώνιος Κατήφορος.

§. 27. Α'ντώνιος Κατήφορος Ζακύνθιος· ἔγραψε γραμματικὴν, παλαιαν καὶ νέαν Γραφὴν μὲ εἰκονας.

Γεράσιμος Λέριος.

§. 28. Γεράσιμος Λέριος Η'ρακλείας, ὁ τυπώσας τὸν ἁπλῆν Α'ρμενόπουλον, ἰσχυρὸς κατὰ τα πολιτικά.

§. 29.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Διονύσιος Πατρ. Κωνς.

§. 29. Διονύσιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Βυζάντιος, σώζονται εὐχαί τινες, εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ὑπόμνημα καὶ ἐπιστολὰ εἰς βασιλεῖς Ρ'ωσίας, καὶ Πατριάρχην Α'δριανῶ.

Μάξιμος Πελοποννήσιος.

§. 30. Μάξιμος Πελοποννήσιος, ἔγραψε περὶ τῶν πέντε διαφορῶν κατὰ Λατίνων.

Μελέτιος Α'θηνῶν.

§. 31. Μελέτιος Α'θηνῶν, ἴδε τὸν βίον τε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ Α'. τόμε ταύτης τῆς ἱστορίας.

Γ'ωακεὶμ Φωκᾶς.

§. 32. Γ'ωακεὶμ φωκᾶς ἐκ νήσε Κεφαλληνίας, διδάσκαλος, ῥήτωρ, καὶ ἱεροκήρυξ.

Ναθαναὴλ Χῖος.

§. 33. Ναθαναὴλ Χῖος Α'γχιάλε, εἰδήμων τῆς Ε'λληνικῆς καὶ Λατινικῆς, διδάσκαλος τῆς ἐν Χίῳ σχολῆς.

Σπυρίδων Σπίνολας.

§. 34. Σπυρίδων Σπίνολας Κερκυραῖος, συνέγραψε διδασκαλίαν Χριστιανικὴν διεξοδικωτάτην, Συγγραμμάτιον νομικὸν, καὶ Α'πολογίαν εἰς τὴν Οὐρανίαν ἐπιστολὴν τῆ Βολταίρε.

Παρθένιος.

§. 35. Παρθένιος Πελοποννήσιος, ἔγραψεν ἐξήγησιν τῶν Κανόνων.

Δωρόθεος Μιτυληναῖος.

§. 36. Δωρόθεος Γερμέταχος Μιτυληναῖος φιλόσοφος Α'ριστοτελικὸς, καὶ ἐπιστήμων, ἃ σώζονται πολλὰ συγγράμματα Ε'λληνικα, καὶ μετὰ τὸν Θεκυδίδην καὶ Ξενοφῶντα, ἄριστος Ε'λλην.

Δοσίθεος Πατρ. Γερ. Κωνσαντ. Γορδάτος.

§. 37. Δοσίθεος Πατριάρχης Γεροσολυμων. Σώζονται τῆ αὐτῆ βιβλία δύω, τὸ ἓν Ε'λληνιςὶ, τὸ δὲ, ὁ Α'ραβικὸς χρονογράφος.

§. 38. Κωνσαντῖνος Γορδάτος Χῖος ἐτύπωσε περὶ Σφαιρῶν χρήσεως.

Γερόθεος Κομνηνός.

§. 39. Τὸ Γερόθεος Κομνηνὸς ἰατροφιλόσοφος Δρύσρας Α'ρχιεπίσκοπος, ἃ συγγράμματα πολλὰ, καὶ τὰ ἀποφθέγματα.

Γερόθεος Μεταξόπυλος.

§. 40. Γερόθεος Μεταξόπυλος Κρητικὸς, ποιητὴς ἄριστος, αὐτὸς ἔκαμε τὸν τροχόν.

Γερόθεος Γερομόναχος.

§. 41. Γερόθεος Γερομόναχος Πελοποννήσιος, διδάσκαλος τῆς ἐν Σκοπέλῳ σχολῆς· μετέφρασε τὴν βίβλον τῆ Ε'φραὶμ.

Κοντοειδὴς.

§. 42. Κοντοειδὴς διδάσκαλος Α'ντιόχε Καντιμήρε.

Βησσαρίων Μακρῆς.

§. 43. Βησσαρίων Μακρῆς Γερομόναχος, Γ'ωαννίνων διδάσκαλος συνεγράψατο τὴν τεχνολογικὴν γραμματικήν.

Σεβαστὸς Τραπεζέντιος.

§. 44. Σεβαστὸς Τραπεζήντιος διδάσκαλος τῆς ἐν Βικορεσίῳ σχολῆς. Οὗτος ἐσύνθεσε καὶ ἐτύπωσεν ἐν Βικορεσίῳ δύω βιβλία, τὸ ἑορτολόγιον, καὶ δογματικὴν διδασκαλίαν, ἐξήγησεν εἰς τὸ ἁπλῆν τὸν τῆ Συνεσίε Λόγον πρὸς τὸν βασιλέα Α'ρκαδιον, καὶ τὰ τῆ Α'γαπητῆ κεφάλαια πρὸς τὸν Γ'ασινιανὸν, καὶ τὸν τῆ Γ'σοκρατες πρὸς Δημόνικον καὶ Νικοκλέα Κύπρε βασιλέως. Συνέγραψε πρὸς ἀναίρεσιν τῆ Λατινικῆ Καλενδαρίε, περὶ ἐνεργείας, σχόλια εἰς τὴν Γραμματικὴν τῆ Α'πολλωνίε, περὶ Μυστηρίε τῆς Εὐχαριστείας πρὸς Χρύσανθον.

Σεραφὶμ Μιτυλήνης

§. 45. Σεραφὶμ Μιτυλήνης, ἡ μετάφρασις αὐτῆ τῆς Νέας διαθήκης εἰς τὸ ἁπλῆν κατεκρίθη, καὶ τῷ πυρὶ ἐρρίφθη τῳ 1704. Ε'ν Κωνσαντινεπόλει.

§. 46.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 46. Πλατων Μοσχοβίας καὶ Καρησίας Α'ρχιεπίσκοπος, καθηγητὴς τῦ νῦν διαδόχυ τῆς Ρ'ωσσίας, ἔγραψε Χριστιανικὴν διδασκαλίαν, καὶ πραγματείαν περὶ τῦ Μελχισεδέκ. Πλάτων Μοσχοβίας.

§. 47. Εὐγένιος Βόλγαρις ὁ πρώην Α'ρχιεπίσκοπος Πολτάβας Σλαβηνίας καὶ Χερσῶνος, ἀνὴρ σοφὸς ὡς ὀλίγοι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρὸς, πολύγλωττος, περιηγήσατο σχεδὸν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἐν Βορησίᾳ ἐτιμήθη παρὰ τῦ βασιλέως, ἐν δὲ Ρ'ωσσίᾳ ἔλαβε τὴν Κορωνίδα τῶν ἀρετῶν τε, ὅτε ἡ μόνον Α'ρχιεπίσκοπος ἐχρημάτισεν, ἀλλὰ καὶ ἐντίμως ἐπεριποιήθη ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατόρισσαν τῆς Ρ'ωσσίας. Μετέφρασε τὸ περὶ διχονοιῶν τῆς Λεχίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ ἀνεξιθρησκείας ἐγχειρίδιον προσέθετο. μετέφρασε τὸ περὶ ἐκπορεύσεως τῦ Α'γίυ Πνεύματος τῦ Προκοποβίτζ. Συνετάξατο μίαν Λογικὴν ἄρισα, τὴν ὁποίαν πολλοὶ ὡς δυσνόητον ἢ μερικοὶ ἴσως δυσκατάληπτον νομίζυσι. Ε'χρημάτισε καὶ διδάσκαλος εἰς πολλοὺς τόπυς. Πρὸ καιρῦ ἐξέδοτο ἐν Πετροπόλει τὴν Αἰναΐδα τῦ γλαφυρωτάτυ καὶ ποιητικωτάτυ Ο'βιδίυ, ἐμμέτρως καὶ κομψῶς τὸν Ο'μηρον μιμέμενος. Διάγει νῦν ἐν Ρ'ωσσίᾳ ἐνασχολέμενος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Εὐγένιος

§ 48. Νικηφόρος Θεοτόκης Κερκυραῖος, Α'ρχιεπίσκοπος Α'σραχανίυ, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, ἱεροκήρυξ δόκιμος· ἐξέδοτο διδαχὰς, συνετάξε ἢ μᾶλλον μετέφρασεν ἐκ τῆς Λατινικῆς μίαν φυσικὴν, ἀναίρεσιν κατὰ τῦ Βολταίρυ τώρα νεωστὶ ἐξέδοτο, ἔμπειρος εἰς τὴν Ε'λληνικὴν, Λατινικὴν, Ι'ταλικὴν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ γράφειν. Νικήφορος Θεοτόκης.

§. 49. Νεκτάριος Πατριάρχης Ι'εροσολύμων. Συνέγραψεν Ε'λληνιστὶ, ἀντίῤῥησιν, ἢ ἔλεγχον τῦ ἐν τῇ Ε'κκλησίᾳ Παπικῦ κράτυς. Νεκτάριος Πατρ. Ι'ερ.

§. 50. Μαρίνος Κόμης Καρβέρης ἐκ Κεφαληνίας, Καθηγητὴς τῆς Χυμικῆς ἐν τῇ Α'καδημίᾳ τῦ Παταβίυ, μέλος τῆς αὐτῆς Α'καδημίας, τῦ Στοκόλμ, καὶ Ουψάλης, Ι'ατροφιλόσοφος, ἐδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Ι'ταλικῆς καὶ Γαλλικῆς. Ε'ξέδωκε μίαν περιγραφὴν ἑνὸς θαλασσίυ ζώυ εἰς τὰς Ε'ννετῶν νήσυς, Α'ρμενιζάρι λεγόμενον, πολὺ χρήσιμον διὰ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, ἴδε αὐτὴν ἐκδεδομένην εἰς τὰς Νέας Συναθροίσεις τῦ Καλογερᾶ Τόμ. Γ'. Ε'τι συνέγραψε καὶ, πεῖραν περὶ τῦ σιδήρυ. Μαρίνος Καρβέρης.

§. 51. Μάρκος Κόμης Καρβέρης ἀδελφὸς τῦ ἄνωθεν, πεπαιδευμένος εἰς τὰ μηχανικά. Αὐτὸς ἐκίνησε τὸν ὑπερμεγέθη λίθον, καὶ τὸν ἤφερεν εἰς Πετρόπολιν τῷ 1769. κτλ'. ἴδε τὴν περιγραφὴν ὅπῦ ὁ ἴδιος ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις τῷ 1777. Μάρκος Καρβέρης.

§. 52. Σπυρίδων Μίλιας Κερκυραῖος ἐξέδοτο ἐπιτολάριον καὶ διδαχάς. Σπυρίδων Μίλιας.

§. 53. Μπαλάνος βασιλόπυλος Α'ρχιπρεσβύτερος καὶ διδάσκαλος Ι'ωαννίνων, αὐτὸς ἔβαλεν εἰς τάξιν τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, τὴν ἐπὶ τῦ ὀνόματός τε, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ πολλῦ μεταφράσει ἐκ τῦ Λατινικῦ Μεθόδιος Α'νθρακίτης. Μπαλάνος Βασιλόπυλος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Διονύσιος Ἱερομ.

§. 54. Διονύσιος Ἱερομόναχος ἀπὸ τὰ χωρία τῆς Δημητριάδος, μετέφρασεν εἰς τὸ ἁπλᾶν Συμεὼν τὸν νέον Θεολόγον.

Γεώργιος Κωνσταντίνε.

§. 55. Γεώργιος Κωνσταντίνε διορθωτὴς Ἐννετίησι. Ἐσύνθεσε τὸ τετράγλωσσον Λεξικὸν, τὸ τυπωθὲν δὲ εἶναι ἀτελὲς, διότι ὁ τυπογράφος δειλιάσας διὰ τὰ πολλὰ ἔξοδα, ἔκαμε καὶ τὸ ἐυνέχισαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ.

Περὶ τῶν περιφήμων Πεπαιδευμένων Εὐρωπαίων εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

§. 1.

Φλαμήνιος Κορνάρος.

Φλαμήνιος Κορνάρος εἷς τῶν Συγκλητικῶν τῶν Ἐννετῶν, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος εἰς τὴν ἱστορίαν. Συνέγραψε Ἐκκλησίας Ἐννετικὰς καὶ Τερπελάνας, λελαμπρυνθεῖσας δι' ἀρχαίων ὑπομνημάτων, εἰς τὸ ὁποῖον βιβλίον, φανερώνει τὴν ἀρχὴν καὶ κατάσασιν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἐννετῶν καὶ τῆ Δεκάτε.

Κάσος Ἀνσαλδος.

§. 2. Κάσος Γνοκέντιος Ἀνσαλδος ἐκ τῆ τάγματος τῶν Κηρύκων. ἔγραψεν ὑπόμνημα ἱερὸν φιλολογικοκριτικὸν περὶ τῆ βαπτίσματος ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ, ἐν ᾧ ἀποδεικνύει προσέτι ψευδῆ τὴν αἵρεσιν τῶν Χιλλιοετήτων· ἔτι περὶ λατρείας καὶ προσκυνήσεως ἱερᾶς καὶ δημοσίε τῶν εἰκόνων παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς, κατὰ τῶν ἡμετέρων Ὀρθοδόξων, ἐν ᾧ πάσχει να ἀποδείξῃ πῶς ἄδικον ἔχυσιν οἱ Ἀνατολικοὶ νὰ κατακρίνωσι τὲς Δυτικὲς διὰ τὰ ἀγάλματα. Γ'δε περὶ αὐτῆ τὸν Ματζεκέλιον. Τ. Α'. μερ. β'. σελ. 812.

Κεϊρίνος Καρδιναλής.

§. 3. Καρδινάλης Κεϊρίνος περίφημος διὰ τὴν εὐσέβειάν τε, σοφίαν, καὶ ἤθη. Συνέγραψε πολλὰ, ἐξ ὧν Ἀρχαίαν Ἀκολουθίαν τῆς Γραικικῆς ὀρθοδοξίας. Διατριβὰς εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς τεσσαρακονθημέρε τῶν Γραικῶν, ἀρχὰς τῆς Κερκύρας ὅπε εἶχε χρηματίσει ἐπίσκοπος· ἴδε τὸν κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τε εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα πρὸς τὴν τῶν Πεπαιδευμένων τῆς Ἰταλίας Τ. Ε'. Μέρ. Γ'. σελ. 33. καὶ Νεαρὰς τῆς Ἐννετίας ἔτ. 1755. σελ. 24.

Κέλσος Μιλιαβάκας.

§. 4. Κέλσος Μιλιαβάκας ἐκ Μεδιολάνων, θεολόγος περίφημος· ἔγραψε λογοτριβὴν περὶ χάριτος, περὶ τῶν ἁρμοδίων προδιαθέσεων εἰς τὰ μυςήρια τῆ βαπτίσματος. Σημειώσεις εἰς τὰς 101. προτάσεις τῆ Κεσνελίε. Ἔκθεσιν πολλῶν ψαλμῶν, ἐγχειρίδιον περὶ τῆ Μυςηρίε τῆ βαπτίσματος, ἐγχειρίδιον περὶ εὐχαριςείας, ἐγχειρίδιον περὶ Τριάδος. Βιβλία δύω διαλόγων, περὶ ἁμαρτιῶν ἐξ ἀγνοίας, καὶ περὶ πιθανῆς γνώμης, περὶ ἠθῶν· ἐγχει-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χειρίδιον γενικῶς περὶ Χάριτος, Σοφίας, προγνώσεως Θεῦ, ἀνάγκης, καὶ δραστηριότητος τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἕτερα πολλά· Γ'δε ὑπόμνημα τῆς Γ'σορ. τῶν Πεπαιδευμένων τῆς Γ'ταλίας Γ. Α'. σελ. 266. Γ'σορίαν τῶν Πεπαιδευμένων τῆς Γ'ταλίας Γ. ΙΒ'. σελ. 280. καὶ Νεαρὰς Φλωρεντίας Τ. ΙΖ'. σελ, 343.

§. 5. Μιλετώνιος Θεολόγος, διδάσκαλος, καὶ Βιβλιοθηκάριος περίφημος, ὅσις ὑπῆγεν εἰς Ρ'ώμην χάριν περιεργείας, καὶ παρατηρήσας πάντα τα ἐν αὐτῇ, ἐξέδωκε βιβλίον μὲ τίτλον, ἐπιστολὴ ἐκ Ρ'ώμης, ὅτις δείχνει τὴν ἀκριβῆ ομοίωσιν μεταξὺ τῦ Παπισμῦ, καὶ εἰδωλολατρίας, ἤ, ἡ τῶν Ρ'ωμάνων θρησκεία παράγεται ἀπὸ τὰς ἀρχαίας Ρ'ωμάνας, καὶ πρῶτον ἀναφέρει ὅτι τὸ θυμίαμα τὸ ἔχυσιν οἱ ἐθνικοί. Β. Περὶ τῦ Α'γιάσματος, λέγει ὅτι τὰ βαντισήρια ἦσαν ἀρχαῖα, κατὰ τὸν Η'ρόδοτον, Γ'. αἱ λαμπάδαι ἐνώπιον τῶν εἰκόνων, ἑορτὴ τῶν Αἰγυπτίων, Λυχνοκαὴ κατὰ τὸν Η'ρόδοτον: Δ'. αἱ προσφοραὶ, καὶ ἀφιερώματα, τὰ ἀγάλματα εἰς τὰς τοίχας καὶ ςυλας τῶν ναῶν Ε'. μία ἐντελὴς ὁμοιότης μεταξὺ τῶν ἁγίων καὶ ναῶν τᾶς, ᾗ μεταξὺ τῶν εἰκόνων τῶν κατωτέρων Θεῶν τῶν Ε'θνικῶν. ς'. Οἱ ἀρχαῖοι Ρ'ωμάνοι εἶχον τὰς Θεὰς των, τὰς ὁδικὰς, ὁπῦ ἐπροςάτευαν εἰς τὰς ὁδὰς, εἰς τὰ σωκάκια και τρίςρατα, τὸ αὐτὸ καὶ οἱ Λατῖνοι, τὰς Παναγίας ᾗ τὰ ἀγάλματα εἰς τὰς ὁδὰς. Ζ'. αἱ λιτανεῖαι, τὰ θαύματα, τὰ ἄσυλα καὶ τὰ διάφορα τάγματα τῶν Μοναχῶν, ὡς οἱ ἐθνικοὶ, ὅπῦ ἐθυσίαζαν οἱ ἱερεῖς τῆς Ε'ννὼ καὶ Ι'σιδος. Μιλετώνιος.

§. 6. Γ'ωάννης Α'νδρέας Τυπάλδος Γ'ησυίτης ἐκ Κεφαληνίας, ἀνεψιὸς Τυπάλδω Φιλαδελφείας. Ε'γραψε καὶ ἐτύπωσε τῷ 1752. ὁδηγὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Ε'κκλησίαν τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ, προβαλθεῖσαν ἐξόχως τοῖς ὀπαδοῖς τῦ Φωτίω· εἰς τὸ πρῶτον μέρος περιέχει περὶ Ε'κκλησίας γενικῶς και περὶ τῦ πρωτείω τῦ Πάπα. Τὸ δεύτερον μέρος περιέχει τὴν ἐκπόρευσιν καὶ τὰ ἄζυμα. Γ'δε Γ'σορ. Πεπαιδευμ. Γ'ταλίας Τ. ς'. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. Α'νδρέας Τυπάλδος.

§. 7. Ναθαναὴλ Α'λέξανδρος γεννηθεὶς εἰς Ρ'ῶεν, ἐκ τῦ τάγματος τῶν Δομινικάνων, φιλόσοφος καὶ Θεολόγος ἔμπειρος, ἀνὴρ ὅσιος καὶ εὐσεβὴς, ἔγραψε ἐκλεκτὰ κεφάλαια τῆς Ε'κκλησιαςικῆς Γ'σορίας τῶν ΙΖ'. αἰώνων Θεολογίαν δογματικὴν καὶ ἠθικὴν, καὶ ἄλλα πολλὰ. Γ'δε Βιβλιοθ. τῶν Δομινικάνων τῦ Ε'χάρδ καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Γ'. Ναθαναὴλ.

§. 8. Γ'άκωβος Βασνάγιος ἐκ τῶν Μετερρυθμισμένων, ἐδήμων τῆς Ε'λληνικῆς, Λατινικῆς, Γαλλικῆς, Γ'ερμανικῆς, Γ'ταλικῆς, καὶ Α'γγλικῆς διαλέκτω· Θεολόγος καὶ φιλόσοφος, ἔμπειρος καὶ εἷς τῶν λαμπροτέρων ἀνδρῶν, τῶν μετερρυθμισμένων. Ε'γραψεν Α'γίαν Κοινωνίαν, ἢ ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ μέσων ἵνα μεταλάβῃ τινὰς ἀξίως, βιβλίον μ' ὅλον ὅπῦ ἦτον ἀπὸ ἕνα τῶν Μετερρυθμισμένων, ἤρεσε πολὺ καὶ τοῖς Καθολικοῖς. Γ'άκωβος Βασνάγιος.

§. 9. Διονύσιος τῆς Α'γίας Μάρθας ἐν Παρισίοις γεννηθεὶς, ἐκ τῦ τάγματος τῶν Βενεδεικτων, δόκιμος ἔν τε τῇ θεολογίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ. Ε'γραψε περὶ ἐξομολογήσεως κατὰ Καλβινιςῶν, Γ'σορίαν Γρηγορίω τῦ Διαλό- Διονύσιος Α'γίας Μάρθας.

γω Πάπα Ρώμης καὶ ἑτερα. Ἴδε Βιβλιοθ. Ἱστορ: τῦ Κέρφ, καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. Ε'.

Κλαύδιος Φλευρὺς.

§. 10. Κλαύδιος Φλευρὺς ἐκ Παρισίων, ὅσις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὰ ἐγυμνάζετο τὸ πατρικόν τε ἐπάγγελμα, ἦγεν τῆ συνηγόρη· ὕστερον ἐδόθη εἰς την ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, Ἱστορίαν, καὶ Νομικὰ, καὶ ἔγινεν ὁ πρῶτος Ἱστορικὸς, ἦτον ἀββᾶς καὶ πνευματικὸς τῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας· ἐτελεύτησε τῷ 1723 ἐτῶν ὀγδοήκοντα τριῶν. Ἔγραψε κατήχησιν ἱστορικὴν, ἤδη τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἤδη τῶν Χριστιανῶν, Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν εἰς τόμες εἴκοσιν, αὐτὴ εἶναι τὸ ἐξαιρετώτερον βιβλίον ὀπῦ νὰ ἐγράφθη περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως. Λόγον περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, βιβλίον ἐξαίρετον καὶ ἀναγκαιότατον· ἴδε περὶ αὐτῦ τὸν Δυπῖνον, τὴν Βιβλιοθήκην τῦ Κλέρκ καὶ τὸν Νικέρωνα.

Γάκωβος Λανφάντιος.

§. 11. Γάκωβος Λανφάντ, ἢ Λενφάντ, ἐκ τῶν Μετερρυθμισμένων ἱεροκήρυξ περιβόητος· ἔγραψεν Ἱστορίαν τῆς ἐν Κωνσταντείᾳ Συνόδε, Ἱστορίαν τῆς ἐν Πίζᾳ Συνόδε, Ἱστορίαν τῦ πολέμε τῶν Ουσσίτων, καὶ τὴν ἐν Βασιλείᾳ Σύνοδον, βιβλία τὰ ὁποῖα καὶ τὰ τρία γεγραμμένα ἀπὸ ἕνα Μετερρυθμισμένον, δὲν περιέχουσιν ὅμως τὸ μῖσος καὶ τὸν θυμὸν κατὰ τῶν Καθολικῶν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀλήθειαν. Προφυλακτήριον κατὰ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἀνατολικῶν μὲ τὸν θρόνον τῆς Ρώμης, ἢ ἀπολογίαν τῦ χωρισμῦ ἀπὸ αὐτὸν τὸν θρόνον, καὶ Ἱστορίαν Ἰωάννης τῆς Παπίσσης καὶ ἄλλα πολλὰ, ἴδε Βιβλιοθ. Γερμ. Τ. Ις'. καὶ Νικέρωνα Τ. Θ'.

Πέτρος Βρύνιος.

§. 12. Πέτρος Βρύνιος Γάλλος, Ἱεροκήρυξ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐμπειρώτατος. Ἔγραψε πολλὰ, ἀλλὰ τὸν πρῶτον τοπον ἔχει, ἔκθεσις κατὰ γράμμα Ἱστορική, καὶ δογματικὴ τῶν προσευχῶν καὶ τελετῶν τῆς λειτυργίας· πῶς ἄρχησαν, ηὔξησαν, καὶ ἐπροχώρησαν κτλ'. εἰς τὴν δεκάτην διατριβὴν αυτῆς τῆς βίβλε, ἀποδειχνει με μαρτυρίας πολλῶν συγγραφέων ὅτι ἡ Μετασίωσις τῦ Ἄρτε γίνεται μὲ τὰς λόγυς τῆς διαταγῆς τῆς εὐχαριστείας, ἀλλ' ἐνταυτῷ μὲ τὴν προσευχὴν τῆς ἐπικλήσεως, ὁπῦ ὁ ἱερεὺς κάμνει ἐν ὀνόματι της Ἐκκλησίας· ἀντεξάθησαν αυτῷ πολλοὶ λέγοντες ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐπίκλησις, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεκρίθη ἀνδρείως μὲ ἕτερον βιβλίον, Ὑπεράσπισις τῆς ἀρχαίας δόξης περὶ τῦ σχίσματος τῆς Εὐχαριστείας. Ἴδε περὶ αυτῦ Ἡμερολ. τῶν Πεπαιδευμένων 1728. καὶ τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΑ'.

Ρενοδότιος.

§. 13. Εὐσέβιος Ρενοδότιος ἐκ Παρισίων, ἐδήμων τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς, καὶ Ἀραβικῆς διαλέκτων. Πεπαιδευμένος ἔν τε τῇ φιλοσοφίᾳ, θεολογίᾳ καὶ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ· ἀνὴρ ὅσιος, εὐσεβὴς, καὶ ἐνάρετος. Ἔγραψε Ἀϊδιότητα τῆς πίσεως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ μυςήριον τῆς Εὐχαριστείας κατὰ Καλβίνων· τὴν Ἀϊδιότητα τῆς πίσεως τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας περὶ μυςηρίων, καὶ λοιπῶν ἄρθρων τῆς θρησκείας καὶ ὑταξείας, Συνάθροισιν τῶν Ἀνατολικῶν Λειτυργιῶν, τὴν πλέον πλησιωτέραν πάντων, πρὸς χρῆσιν τῶν Κόφτων, Ἰακωβίτων, Μελχίτων καὶ

Νεζο-

Νεστοριανων. Ι'στορίαν τῶν πατριαρχων τῶν Ι'ακωβίτων τῆς Α'λεξανδρείας. Ι''δε τὸν Νικέρωνα Τ. ΙΒ'. καὶ Ι'στορίαν τῆς βασιλικ. Α'καδημ. Τ. ΙΒ'.

§. 14. Δαβὶδ Μαρτίνος ἐκ τῶν Μετερρυθμισμένων, ἐξησκημένος εἰς τὰς ἀνατολικὰς διαλέκτους, ἔμπειρος εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ ἀναγνωσιν τῶν βίβλων τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων, καὶ τῆς Ε'κκλησιαστικῆς Ε'κκλησίας. Ε''γραψεν Ε'γχειρίδια περὶ φυσικῆς πίστεως, ἐξοχότητα τῆς πίστεως καὶ ἀποτελεσμάτων της εἰς διδαχάς. Ε'γχειρίδιον τῆς ἀποκαλεφθείσης θρησκείας καὶ ἄλλα πολλά. Νικερ. Τ. ΚΑ'. Δαβὶδ Μαρτίνος.

§. 15. Δανιὴλ Βίτμπι Α'γγλος, θεολόγος περίφημος, ἀνὴρ ὅλος δι' ὅλε προσηλωμένος εἰς τὴν ασεβειαν ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων τε. Με ἄκρον ζῆλον, καὶ ἰσχυρῶς ἔγραψε κατὰ Α'ρειανῶν καὶ Σοκινιανῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τε ἐφάνη ἀ μόνον ἐναντιος αὐτοῖς τοῖς αἱρετικοῖς, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὀπαδὸς αὐτῶν, ἔγραψε πλῆθος βιβλία κατὰ Λατίνων, ἀποδείχνωντάς τες εἰδωλολάτρας. Τὸ βιβλίον τε ὅμως, Συναλλακτὴς τῶν Μετερρυθμισμένων, ἐκαη δημοσίως, ἐπειδὴ ἐφαίνετο ὁ σκοπός τε νὰ φέρῃ τὴν ἀναρχίαν καὶ σύγχυσιν εἰς τὴν Ε'κκλησίαν καὶ βασίλειον τῆς Α'γγλίας. Ε'γχειρίδιον εἰς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ρ'ωμαϊκὴ Ε'κκλησία καὶ αἱ σύνοδαί της, ἔσφαλλαν ἀποδείχνωντας ὅτι ἡ Σύνοδος ἡ ἐν Κωνσαντίᾳ, ἡ ἐν Βασιλείᾳ, καὶ ἡ ἐν Τριδέντῳ, εἰς ὅλες τὰς κανόνας περὶ τῆς μεταλήψεως ἐν ἑνὶ εἴδει, ἐναντιώνονται εἰς τὴν διδασκαλίαν τὴν δεκτὴν ἀπὸ τὴν Ε'κκλησίαν τῶ Ι'ησῦ Χριςῦ. Ε'γχειρίδια παραδόσεως, παραφράσεων, καὶ ὑπομνήματα εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, καὶ πλῆθος Λόγυς Θεολογικὰς. Ι''δε Α'θήναι τῶ Ο'ξωνίᾳ Τ. Β'. σελ. 1068. Βιβλιοθ. Α'γγλικὴ Τ. ΙΔ'. σελ. 278. καὶ Νικέρωνα Τ. ΚΑ'. Δανιὴλ Βίτμπι.

§. 16. Γ'ωάννης Φραγκίσκος Βυδαῖος, γεννηθεὶς εἰς Πομερανίαν ἐκ τῶν Μετερρυθμισμένων, εἰδήμων τῆς Λατινικῆς, Ε'λληνικῆς, Ε'βραϊκῆς, Χαλδαϊκῆς καὶ Συριακῆς, φιλοσοφίας καὶ Θεολογίας διδάσκαλος, Καθηγητὴς τὴν ἠθικῆς πρῶτον, καὶ πολιτικῆς Φιλοσοφίας, καὶ ὕςερον τῆς Θεολογίας. Ε'γραψε πολλὰ, τὰ ἀξιώτερα δὲ εἶναι στοιχεῖα τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, στοιχεῖα τῆς θεωρητικῆς φιλοσοφίας. Διαταγὰς τῆς ἠθικῆς θεολογίας, ᾗ Ε'κκλησιαστικὴν Ι'στορίαν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης. Η' ἀσύμφωνος Ρ'ωσσικὴ Ε'κκλησία με τὴν Ρ'ωσσικὴν, ἤτε γράμμα τὶ τῶν διδασκάλων τῆς Σορβώνης τῶ Μεγάλῳ Πέτρῳ Ρ'ωσσίας προσφερθὲν ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῶν δυω Ε'κκλησιῶν, σωφρόνως συντεθὲν, καὶ σημειώσεσιν ἐκλαμπρυνθέν. Εἰς ἀπόκρισιν αὐτῆ τῆ βιβλίᾳ, ἔγραψεν ὁ Ρ'οδάνε Α'ρχιεπίσκοπος Στέφανος Ζαβόρσκης, Σύσημα θεολογίας, ἢ Πέτραν πίστεως κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Α'νατολικῆς Ο'ρθοδόξε Ε'κκλησίας. Προσέτι ἔγραψε διαταγὰς δογματικῆς θεολογίας, καὶ Γερμανιςὶ Λεξικὸν Ι'στορικόν. Ι''δε περὶ αὐτῆ Βιβλιοθ. Γερμαν. Τ. ΚΒ'. σελ. 120. καὶ τὸν Νικέρωνα. Γ'ωάννης Βυδαῖος.

§. 17.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κλάρκιος.

§. 17. Σαμουὴλ Κλάρκιος Ἄγγλος, φιλόσοφος, θεολόγος καὶ ἱεροκήρυξ περιβόητος. Ἐπαιδεύθη πολλὰ διατὶ ἐφωνεύετο ὑπαιδεύτων τῶν Ἀρειανῶν, ἔγραψε περὶ ὑπάρξεως καὶ ἰδιωμάτων τῆ θεῆ, διδασκαλίαν τῆς Γραφῆς καὶ ἕτερα πολλά, ἴδε Βέρτιον Βιβλιοθ. Τ. Γ'. σελ. 414. καὶ Νικέρωνα Τ. ΛΕ'.

Γέραρδος.

§. 18. Ἀλοΰσιος Γέραρδος Ἀββᾶς, θεολόγος ἄριστος· ἔγραψεν ἐγχειρίδια περὶ ἐπικλήσεως Ἁγίων, περὶ εὐχαριστείας κατὰ Σοκινιανῶν, περὶ τῆ ἀναστάσεως τῆς Ἐκκλησίας, περὶ ἱερῶν εἰκόνων κατὰ τῶν νέων εἰκονοκλάστων. Ἴδε τὸν Νικέρωνα Τ. ΛΖ'.

Μιχαὴλ Ἀμάτε,

§. 19. Μιχαὴλ Ἀμάτο ἐκ Νεαπόλεως, νομοδιδάσκαλος, καὶ θεολόγος, πρωτονοτάριος Ἀποστολικὸς, ἀνὴρ πολυμαθής. Ἔγραψε λογοτριβὰς ἰσορικοδογματικὰς περὶ τῶν εἰδῶν τῶν εἰσερχομένων εἰς τὸ βάλσαμον τῆ ἁγίε Μύρε· περὶ τῆ διατὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος δὲν ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ Σύμβολον τὸ, κατέβη εἰς ἅδην, καὶ περὶ τῆς τοποθεσίας τῆ ἅδε καὶ ἕτερα παρόμοια. Ἴδε Βιβλιοθ. Ἰταλικ. Τ. Ζ'.

Ἀλέξανδρ. Βόλγιας.

§. 20. Ἀλέξανδρος Βόλγιας Ἀρχιεπίσκοπος Φιρμάνος Ἰταλὸς ἐκ τῶν λαμπροτέρων καὶ σοφωτέρων ἀνδρῶν Δυτικῶν τῶν ἐσχάτων τότων χρόνων, ὅσις ἐκοπίασε πολὺ, ὁμῆ μὲ τὸν Ῥώμης Ἀρχιερέα Βενέδεικτον ΙΔ'. εἰς τὸ νὰ ὁλιγοστεύσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑορτῶν. Ἔγραψεν ὁμιλίας καὶ λόγες πολλὲς, χρονικὰ καὶ ἕτερα. Ἴδε τὸν Ματζουχέλλην Τ. Β'. Νέρ. Γ'. σελ. 1745.

Γεωργιρένσης.

§. 21. Ἰωσὴφ Γεωργιρένσιος Ἀρχιεπίσκοπος Σάμε, ὅσις ἀποστήσας ἔφυγεν εἰς Ἀγγλίαν ὅπε ἔλαβεν Ἐκκλησίαν εἰς Λόνδραν, καὶ ἱερούργεσε κατὰ τὲς Ἀνατολικές. Συνέγραψε τὴν παρεσαν κατάστασιν Σάμε, Νάξε καὶ Πάτμε. Ἴδε τὸν Βέλλερον εἰς τὸ ὁδοιπορικὸν, καὶ Ῥοζεμύνδον, Ῥικάλτιον κτλ.

Λάκκης.

§. 22. Βοναβεντόρα Λάκκη ἐκ τῆ τάγματος τῶν Μοναχιριακῶν λεγομένων, ἔγραψεν ἐγχειρίδα δύο περὶ γυμνότητος τῶν Πρωτοπλάστων, περὶ ὄφεως τῆ πειρακτῆ. Ἴδε Ἀπομνημον. Ἰσορ. Τ. Ε'.

Κομνηνὸς Παπαδόπυλος.

§. 23. Νικόλαος Κομνηνὸς Παπαδόπυλος ἐκ Κρήτης, τρόφιμος τῆ ἐν Ῥώμῃ Ἑλληνομυσίε, καθηγητὴς πρῶτον ἐχρημάτισεν ἐν τῷ τῶν εὐγενῶν φροντιστηρίῳ τῆς Ἰσπινιανοπόλεως, ἀνὴρ σοφώτατος, πολυμαθέστατος, φιλόσοφος, νομικὸς καὶ θεολόγος, ὡς πολλοὶ περὶ αὐτῆ ἔγραψαν. Ἔγραψεν ὅτος μερικά τινὰ περὶ τῶν διχονοιῶν Γραικῶν καὶ Λατίνων καὶ μὲ τότο ἔγινε γνωστὸς τοῖς πᾶσι, καὶ ἐκαλέσθη εἰς τὸ Πατάβιον, ὡς διδάσκαλος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων. Ἦν δὲ σοβαρὸς, μονήρης, εὐλαβὴς, καὶ τόσον ἄξιος, ὥσε ἐκλέχθη παρὰ τῆς Γερουσίας τῶν Ἐννετῶν, ὑποψήφιος κριτὴς τῆς λεγομένης Ῥότα Ῥωμάνας. Πρὸς τὰ γηρατεῖα τε ὅμως ἔγινεν Ἡσυχίτης· ὕστερον ἔρριψε τὰ ῥάσα, Ἀποστάτης καὶ αὐτὸς ἐχρημάτισε τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ᾗ διδάσκαλος ἦν Χρυσανθε Νοταρᾶ. Ἔγραψε πολλὰ καθ' ἡμῶν· περὶ τότε λέγει ὁ Φαβρίκιος „ τότε ἐξαρθμένε ὀδένα τῶν Γραικῶν „ οἶδα μετὰ τὸν Ἀμάτιον ἐπιμελέστερον ἀνιχνεῦσαι, καὶ πλεῖον τὰ τῆς

Νέας

Νέας Ε᾽λλάδος συγγράμματα. Ε᾽γραψε Μυσαγωγικὰς Προνοήσεις, εἰς τὰς ὁποίας καυχᾶται νὰ εἶναι Ο᾽ρθόδοξος Α᾽νατολικὸς, ὑπεραπιζόμενος τὰ κόλυβα καὶ τὰ γένεια τῶν καλογήρων κατὰ τῶν ἐλεγχόντων ταῦτα Καθολικῶν, σκληρῶς δὲ φερόμενος κατὰ τῆς ἐκ μόνε τε Πατρὸς ἐκπορεύσεως τε Α᾽γίε Πνεύματος, τὴν ὁποίαν καλεῖ αἵρεσιν καὶ καινοτομίαν τῶν Φωτιανῶν. Ο᾽θεν Α᾽νατολικὸς φαίνεται κατὰ πάντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν, ἤτοι κατὰ τὰ ῥάσα καὶ καμηλαύκιον (ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ εἰπῶ ἕτω) δυτικὸς δὲ κατὰ τὸ δόγμα. Θεμελιέμενος εἰς τὰς ἐπαίνες διαφόρων συγγραφέων, μάλιςα τε ἡμετέρε Προκοπίε, ἐνόμιζα τὸν ἄνδρα πολὺ περισσότερον, ἀλλὰ κατὰ τύχην ἀναγνὰς τώρα νεωςὶ τὰς ἐν φύλλῳ Μυσικὰς Προνοήσεις τε πρὸς Μελέτιον Τυπάλδον ἐψυχθράνθην διότι εἶδον αὐτὸν, ναὶ, ὡς ὁ Φαβρίκιος λέγει, ἀναπτύσσοντα πάντα σχεδὸν τὰ συγγράμματα τῶν νεωτέρων Ε᾽λλήνων, ἀλλ᾽ ἐνταυτῷ μικρὸν θεολόγον, εἰδήμονα ἐν τοῖς Ε᾽κκλησιαςικοῖς νόμοις, διακριτικῷ δὲ μὴ χρώμενον, διαλύοντα τὸν κώνωπα τῶν Α᾽νατολικῶν, τὴν δὲ κάμηλον τῶν Δυτικῶν καταπίνοντα. Καὶ τί θαυμαςὸν ἂν διὰ νὰ φανῇ Γραικὸς Δυτικὸς ἠκολέθησε τὸ παράδειγμα τόσων ἄλλων, οἵτινες θέλυσι μὲ κανένα εὐλογοφανὲς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν Α᾽νατολικῶν νὰ ἀποδείξωσι τὸν καθολικισμόν τες. Ι᾽δε περὶ αὐτῆ τὸν Προκόπιον, τὸν Φακιολάτην, ἐφημερίδας τε Παταβίε Γυμνασίε. Μέρ. Γ΄. σελ. 84. τὸν Ῥ᾽οδοτᾶν Βίβλ. Γ΄. περὶ ἀρχῆς καὶ αὐξήσεως τε Α᾽ποςολικε ῥητε ἐν Ι᾽ταλίᾳ κεφ. Ζ΄. παραγ. Δ΄. Νεαρὰς Φλωρεντίας Τ. Α΄. σελ. 294. καὶ ἄλλες.

§. 24. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποσιωπήσω μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων τε παρόντος αἰῶνος, δύω παιδία τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀγχίνοιάν τες καὶ ἡλικίαν ἔγιναν τὸ θαῦμα τῆς Εὐρώπης. Τὸ ἓν Γωάννης Φίλιππος Βαρατιὲρ, τὸ δὲ Χρισιάνος Α᾽ρῆγος Ε᾽ϊνέκιος.

§. 25. Φίλιππος Βαρατιὲρ δύω ἥμισυ ἐτῶν ὢν, ἐγνώριζε καθαρὰ τὰ 24. γράμματα τε Α᾽λφαβήτε Γερμανιςὶ, καὶ τριῶν ἐτῶν ἀνεγίνωσκε μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν χωρὶς παντελῶς νὰ σκοντάψῃ, ἢ νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ὡς τὰ μικρὰ παιδία, μ᾽ ὅλον ὅπε ὑπέμεινε καὶ βαρέαν ἀρρωσίαν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας τε. Τεσσάρων ἐτῶν ὢν, ὁμιλᾶσε λατινιςὶ μετὰ τε πατρός τε, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐσάθη καὶ διδάσκαλός τε ἐξ ἀρχῆς, εἶχεν ἀρκετὴν εἴδησιν ἐκ τῆς ἱερᾶς ἱςορίας. Τεσσάρων καὶ ἥμισυ ἐτῶν ἄρχησε τὴν Ε᾽λληνικὴν διάλεκτον, καὶ μετὰ πέντε μῆνας ἐξηγᾶτο μὲ μεγάλην εὐκολίαν τὴν Νέαν διαθήκην ἀπὸ τὸ Ε᾽λληνικὸν γερμανιςὶ, Τῷ 1726. Γενν. 13. ἄρχησε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς κατὰ τὲς Ε᾽βδομήκοντα, κατ᾽ ἀρχὰς τε Φευρεαρίε 1727. τὴν ἐνόησε καὶ εἰς τὸ Ε᾽λληνικὸν, Λατινικὸν καὶ Γαλλικόν. Τὸν αὐτὸν χρόνον ἔμαθε καὶ τὴν Ε᾽βραϊκὴν διάλεκτον, καὶ ἐκτήθισε τὲς Ψαλμὲς καὶ τὰς Παροιμίας, ἔξω ἀπὸ τὲς Ψαλμὲς ὅπε ὁ πατήρ τε δὲν τὸ ἄφηνε νὰ μάθῃ διὰ τὸ δυσνόητον· τὲς ἐξηγᾶσεν ἐκ τε Ε᾽βραϊκε εἰς τὸ Λατινικὸν χωρὶς προσοχὴν, ἀλ-

Φίλιππος Βαρατιέρος.

λὰ

λα μόνον μὲ τὴν ἀνάγνωσιν. Μὲ τὸν πατέρα τε ὁμιλῆσε πάντοτε Λατινικὰ, μὲ τὴν μητέρα τε Φραντζέζικα, καὶ μὲ τὴν δάλην Γερμανικά.

Ἀρχὴ τῆς Ἐ'ινέκιος.

§. 26. Τὸ ἕτερον παιδίον ὅμως εἶναι ἄξιον περισσοτέρα θαυμασμῦ. Ἦν υἱὸς ἑνὸς ζωγράφε ἀπὸ τὴν Λιβέκαν· ἐγεννήθη τῇ 14. Ἰαν. 1721. καὶ ἐτελεύτησε τῇ 5. Ἰανία 1725. Εἰς αὐτὸ τὸ βραχὺ διάσημα τῶν τεσσάρων ἐτῶν καὶ πέντων μηνῶν, σχεδὸν ἀπίστευτον εἶναι, ἂν δὲν ἦτον βεβαιωμένον ἀπὸ μαρτυρίας πολλάς. Διότι δέκα μηνῶν ὢν ἄρχησε νὰ ὁμιλῇ, καὶ τῦτο ἐσυνάβη, ἐπειδὴ ἴδε κάποια σχήματα καὶ ἐφάνετο πῶς ἐπιθυμῆσε νὰ καταλάβῃ, τί δηλῆσιν, ὅθεν τῦ τὰ ἐξήγησαν· οἱ περιεζῶτες ἐπαρατήρησαν πῶς ἐκοίταζε μὲ ἄκραν προσοχὴν τὸ σόμα τῶν ἐξηγόντων τὰ σχήματα, ὕστερον μὲ κόπον ἐπρόφερνε συλλαβὴν συλλαβὴν ὅσα ἤκεεν. Ἀπὸ τότε τόσον ὀγλήγωρα ἐκίνησεν ἡ γλῶσα τε, ὥσε εἰς δύω μῆνας, ἤγεν ἑνὸς χρόνε ἡλικίας, ὡμιλῆσεν, ἀνεγίνωσκε καὶ ἴξευρε τὰς κυριωτέρας ἱσορίας τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ δεκατεσσάρων μηνῶν τὴν ἱσορίαν τῆς νέας Διαθήκης. Τὸν Σεπτέμβριον μῆνα 1723. εἶχεν ἀποκτήσει τόσην εὔδησιν τῆς παλαιας καὶ νέας ἱσορίας, καὶ τῆς ζωγραφικῆς, ὥσε ἀπεκρίνετο εἰς κάθε ζήτημα. Ἐπεφόρτωσε τὴν μνήμην τε μὲ πλῆθος λέξεων Λατινικῶν εἰς τρόπον ὅτι ἄρχησε νὰ ὁμιλῇ εὔκολα Λατινικὰ, καὶ ἐκτήθησε τὰς διαταγας τῦ Ἰησιανῦ. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἔμαθεν ἀρκετῶς τὴν Γαλλικὴν διάλεκτον, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τε ἴξευρε τὴν γενεαλογίαν τῶν πρώτων εὐγενῶν φαμηλιῶν τῆς Εὐρώπης. Ὅταν ἐμβῆκεν εἰς τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τε, ὁ πατήρ τε τὸν ἤφερεν εἰς τὴν Δανιμαρκίαν, ὅπε ἐνώπιον τῦ βασιλέως καὶ τῶν μεγισάνων ἐπαρρησιάθη καὶ ἐχαρέτησε μὲ εὐγενικὸν τρόπον τὰς περιεζώτας, ὥσε ἐθαύμασαν πάντες. Ἐπιστρέψας εἰς Λιβέκα ἔμαθε νὰ γράψῃ μ' ὅλον ὅπε μὲ δυσκολίαν ἐδύνετο νὰ κρατήσῃ τὸν κάλαμον εἰς τὸ χέρι· καὶ ὕστερον ἀπὸ σφοδρὰς ἀρρωσίας ἐτελεύτησε τῷ 1725. Ἂν ἐζῆσαν τοιαῦτα παιδία πόσον δὲν ἤθελαν προκόψῃ εἰς τὰς ἐπιστήμας; φαίνεται ὅμως πῶς ὅσα παιδία τόσον τρυφερᾶς ἡλικίας δείχνυσι τόσην μεγάλην ἀγχίνοιαν, εἶναι καὶ λεπτοτάτης κράσεως, καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ζήσωσιν, ἐπειδὴ ἡ φύσις ὅπε ἐπιμελήθη τόσον τὸν νᾶν, ἀμέλησε τὸ σῶμα. Ἴσως πολλοὶ ἀναγνῶσι διςάξωσι περὶ τοιῦτων νέων, καὶ ἐγὼ κατ' ἀρχὰς δὲν ἤμην ἐντελῶς καταπεισμένος ἕως ὅτε ἀνέγνωσα τὴν περιγραφὴν ὅπε ἔδωκεν ὁ κὺρ Βαρατιέρος πατὴρ τῆ πρώτε παιδίε, Ἴδε τὸν Βαλλετιον περὶ τῶν ἐν ασηδῇ εὐδοκιμησάντων παιδων, γαλλιςί· τὸν Γοέζιον ἐν τοῖς ἐγκωμίοις μερικῶν πρωΐμων ασηδαίων. Τὸν Σκελτέρον περὶ πρωΐμων σοφῶν, τὸν Βόλφιον περὶ ψυχῆς τῶν πρωΐμων ασηδαίων Γερμανιςί· τὸν Κλερφεκέρον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν πρωΐμων ασηδαίων Γαλλιςὶ, καὶ ἄλλας, ἴδε καὶ τὴν Γερμανικὴν βιβλιοθήκην Τ. ΙΗ'. ἀρθ. Γ'. σελ. 78.

ΚΕ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Περὶ τῦ τάγματος τῶν Ἰησεἵτων.

Περὶ τῆς ἀρχῆς, αὐξήσεως, καὶ ξεπεσμῦ, διδασκαλίας, καὶ ἠθικῆς αὐτῶν.

§. 1.

Ἰγνάτιος Λοϋόλας, Πατριάρχης, καὶ θεμελιωτὴς ταύτης τῆς Ἑταιρείας ἐγεννήθη ἐν Ἱσπανίᾳ. Οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐδόθη εἰς τὸ στρατιωτικὸν, καὶ ἐπερίτρεχε τὸν κόσμον, ἄνθρωπος ὢν μάταιος καὶ κενόδοξος. Τῷ 1521. ὢν ἐτῶν 30. εὑρέθη εἰς Παμπελόναν πολιορκυμένην παρὰ τῶν Γάλλων, ἐκεῖ ἐτζάκισε τὸ ποδάρι τυ, κατὰ τύχην δὲ ἰατρεύθη, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ χειρῦργοι δὲν τὸν εἶχον ὀρθῶς ἰατρεύσῃ, ἔκαμε καὶ τὸν ἐτζάκισαν τὸ ποδάρι καὶ τὸ ἐκόλλησαν πάλιν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀειδιάσας εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν θεωρητικήν. Τότε ἐκυριεύθη ἀπὸ διάφορα πάθη, ἀγωνιζόμενος μὲ ὁράσεις, μὲ ἐσωτερικὰς ταραχὰς, καὶ ἐκςάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκαυχᾶτο νὰ ἀποκτᾷ φῶς καὶ σοφίαν· ἄρχισε νὰ σπουδάξῃ τὴν Λατινικὴν διάλεκτον, ἀλλὰ δὲν ἐπρόκοψεν, ὕςερον ἐδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ εἰς αὐτὴν παντελῶς προκοπὴν δὲν ἔκαμεν. Ἄρχισε νὰ συνάξῃ μαθητὰς, νὰ τὲς διδάσκῃ, καὶ νὰ διορθώνῃ τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων· τῦτο ἤγειρε πολλὲς κατ' αὐτῦ, διὸ ἐφυλακώθη, ὕςερον ἐλευθερώθη τῷ 152. μὲ ὑπόσχεσιν νὰ μὴ διδάσκῃ ἂν δὲν σπουδάξῃ πρότερον τέσσαρα ἔτη την θεολογίαν. Αὐτὸς δὲν ἠθέλησε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Σαλαμάγκαν μὲ τὲς μαθητάς τυ· πάλιν ἐκεῖ ἐφυλακώθη, ὅτι ὡς λαϊκὸς ἀσπούδαςος, καὶ χωρὶς διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἤθελε νὰ διδάσκῃ. Βεβαρυμένος ἀπὸ τοιαύτας δυσκολίας ὑπῆγεν εἰς τὸ Παρίσιον διὰ νὰ ἀρχίσῃ κανονικῶς τὴν σπουδήν τυ, ἀλλ' ὐδὲν ἐκατόρθωσεν, οἱ μαθηταί τυ τὸν ἄφησαν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ εὕρῃ ἄλλες. Ἓξ μόνον ηὗρε, καὶ αὐτὸς ἑπτὰ, καὶ τῷ 1534. ἐσυλλειτύργησαν, καὶ ἐσυμφώνησαν νὰ ὑπάγωσι καὶ οἱ ἑπτὰ εἰς προσκύνησιν τῶν Ἁγίων τόπων τῆς Ἱερσαλὴμ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἀπίςων, νὰ ἀφήσωσιν ὅσα εἶχον, ἔξω μόνον ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ ἂν δὲν ἐδύνοντο νὰ τελειώσωσιν αὐτὴν τὴν ὁδοιπορίαν, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν Πάπαν νὰ προσφέρωσι τὴν θέλευσίν τυς. Ἰγνάτιος Λοϋόλας. Συμβάντα αὐτῦ.

§. 2. Εἰς μίαν ἔκςασίν τυ, ἥτις ἐπεκράτησεν ὀκτὼ ἡμέρας, ἔλεγε, πῶς ὁ Θεὸς τὸν ἐνέπνευσε τὸν σκοπὸν, καὶ τὸ σχέδιον καὶ τὴν προκοπὴν μιᾶς Ἑταιρείας, ὁπῦ ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ συςήσῃ. Εἰς καιρὸν αὐτῶν τῶν ἐκςάσεων ἔγραψε καὶ τὸ βιβλίον τυ, Πνευματικὰ Γυμνάσματα, καὶ ἐπειδὴ ἡ φαντασία τυ ἦτον πεπυρωμένη, ἔςρωσε καὶ τὸ βιβλίον τυ εἰς τάξιν Ἐκςάσεις.

ξιν πολεμικήν. Παρασύνει τὸν Γησῦν Χριςὸν ως πολεμικώτατον βασιλέα, προσκαλοῦντα τὰς ὑπηκόους τε, ἵνα τὸν ἀκολουθήσωσιν εἰς μίαν ἐκστρατείαν κατὰ τῦ ἐχθρῦ τε τῦ διαβόλε· καὶ ἐπεγράφε τὸν Γησῦν καὶ τὸν διάβολον ως δύω στρατηγὲς κηρύττωντας πόλεμον, καὶ κάμνωντας ὅσα χρέος ἐςὶ τοῖς στρατηγοῖς. Ὅτι ὁ Χριςὸς προϋπαντεῖ κάθε Γησυΐτην ὅταν ἀποθάνῃ εἰς τὸν πόλεμον, ἵνα τὸν φέρῃ εἰς τὸν παράδεισον, μάλιςα ὅσοι ἐμβῦν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν μὲ τοιῦτον σκοπὸν, δὲν κολάζονται ποτέ.

Συςήνει νέαν Ε'ταιρείαν.

§. 3. Μὲ τοιαύτας φαντασίας ὁ Λοϋόλας ἔχων τὸν νῦν πεπυρωμένον, ἐκίνησε μὲ τὲς ὀπαδές τε, οἵτινες εἶχαν φθάσῃ ὡς δέκα τὸν ἀριθμὸν, καὶ ὑπῆγαν εἰς Βενετίαν διὰ νὰ εὕρωσι πλοῖον, ἐκεῖ ἄρχησαν νὰ διδάσκωσι· μάλιςα ὁ Λοϋόλας ἐχειροτονήθη καὶ ἱερεύς· δὲν ἦτον τρόπος νὰ στερεωθῶσι διὰ πολὺν καιρὸν, ὅθεν ὑπῆγαν εἰς Ρ'ώμην, ὅπε φθάσαντες ἐκόνευσαν εἰς τὴν οἰκίαν τῦ Καρδινάλε Κειρίνε Σαργωνίε· ἐκεῖ ἐσυμφώνησαν νὰ βάλῃ εἰς τάξιν ταχέως μίαν Γεραν Ε'ταιρείαν τῆς θρησκείας, αὐτὴ νὰ μείνῃ διὰ πάντοτε, νὰ μὴ διαλυθῇ ποτὲ, ἀλλ' εἰς κατάσασιν νὰ ἐκτανθῇ παντῦ, καὶ νὰ ὑπάγῃ ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Εὑρισκομένων ἐν Ρ'ώμῃ ἐθηλοποίησεν ὁ Λοϋόλας τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἡ Ε'ταιρεία ὅπε ἤθελε νὰ συςήσῃ, πολεμῶντας ὑπὸ τὴν σημαίαν τῦ Γησῦ Χριςῦ, ἄλλο ὄνομα δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ εἰμὴ, Ε'ταιρεία τῦ Γησῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ παντῦ ηὑρισκε δυσκολίας, ἐμεταχειρίσθη ὄ μόνον τὰς ὁράσεις τε, ἀλλὰ ἔπασχε νὰ ἀποκτίσῃ τὴν εὔνοιαν τῶν ἐγκριτωτέρων τῆς Ρ'ώμης, ὥςε μὲ ὅλας τὰς δυσκολίας, κατήντησε μὲ τὰς κολακείας τε τῷ 1540. νὰ κυρώσῃ τὸν Ε'ταιρείαν τε

Παῦλος Γ'. κυρώνει τὴν Ε'ταιρείαν.

παρὰ τῦ Πάπα Παύλε Γ'. ἡ μεγαλητέρα ὅμως βοήθειά τε ἐςάθη ἡ ἀπεριόριςος ὑποταγὴ ὅπε ὑπέσχετο ἐκ μέρες τῆς Ε'ταιρείας εἰς τὸν Α'ρχιερέα τῆς Ρ'ώμης. Ε'διώρισε λοιπὸν ὁ Πάπας νὰ συςηθῇ αὐτὴ ἡ Ε'ταιρεία εἰς 60. Μοναχὲς, μετὰ καιρὸν δὲ ηὐξήνθη. Κατ' ἀρχὰς ἦτον ἡ Ε'ταιρεία ἀπὸ δέκα, τῷ δὲ 1545. εἶχε δέκα Οἰκίας, τῷ 1549. δύω ἐπαρχίας, τὴν μὲν ἐν Γαλλίᾳ, τὴν δὲ ἐν Πορτυγαλλίᾳ καὶ 22. Οἰκίας. Μετὰ τὸν θάνατον τῦ Λοϋόλα 1556 εἶχε δώδεκα μεγάλας Ε'παρχίας, τῷ 1608. 24. Ε'παρχίας 21. Οἶκον Ο'ρχοσμένων 293. Γυμνάσια 33. οἴκυς Δοκιμῆς καὶ ἕτερα κτήρια ὡς 93. Εἰς τὸν ἐν Ρ'ώμῃ τυπωθέντα καταλογον 1679. ἦσαν οἱ Γησυΐται σημειωμένοι νὰ εἶχον 35. Ε'παρχίας, δύω Υ'ποεπαρχίας 33. Οἴκυς Ο'ρχοσμένων 570. Γυμνάσια, 48. οἴκυς Δοκιμῆς, 88. Φροντιςήρια, 160. Ρ'εσιδέντζιας, 106. Α'ποσολὰς, καὶ 170655. Γησυΐται, καὶ πρὸς τύτοις, τέλος πάντων κατὰ τὸν λογαριασμὸν τῦ Ι'νβέγκε τῷ 1720. εἶχον 24. Οἴκυς Ο'μολογητῶν, 59. οἴκυς Δοκίμων, 340. Ρ'εσιδέντζιας, 612. Φροντιςήρια, 157. Γυμνάσια, καὶ Μισωτήρια 19998. Τῷ 1549. ἔλαβεν αὐτὴ ἡ νεοσυςηθεῖσα Ε'ταιρεία διὰ Βύλλας τῦ Πάπα Παύλε Γ'. ὅτι τόσον αὐτὴ, ὅσον τὰ μέλη της, τὰ ὑποκείμενα καὶ ὑπάρχοντά της νὰ εἶναι ἐλεύθερα ἀπὸ κάθε ὑπεροχὴν, δικαίωμα, καὶ διόρθωσιν τῶν τῦ τόπε διοικητῶν. Αὐτὴ ἡ Βύλλα ἀπηγόρευσε τοῖς Α'ρχιερεῦσι, τοῖς Ε'πισκόποις καὶ πάσῃ

τῇ

τῇ Ε'κκλησιαστικῇ καὶ πολιτικῇ ἐξουσίᾳ, τὸ νὰ συγχύσωσιν ἢ νὰ ἐνοχλήσωσιν εἰς τὸ παραμικρὸν, τὺς ὀπαδὺς καὶ μέλη τῆς τῦ Ι'ησῦ Ε'ταιρείας, ἢ τὺς οἴκους των, ἢ τὰς Ε'κκλησίας των, ἢ τὰ Φροντιστήριά τυς, ἢ κανένα ἄλλο πρᾶγμα ὁπῦ ἐδύνετο νὰ προξενήσῃ διόρθωσιν.

§. 4. Τέσσαρα τὰ εἴδη τῶν Ι'ησυ'ιτων. Οἱ μὲν Κοσμικοὶ λεγόμενοι, μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες εὐγενῶν, μάλιστα χηρευσῶν, πολῖται πλουσιώτατοι, ἵνα συνάζωσιν ἀπὸ αὐτὰς χρήματα. Αὐταὶ αἱ γυναῖκες ἐλέγοντο Θεατῖναι ἢ Μακάριαι, αἵτινες ἐκαταφρονῦσαν τὸν κόσμον, καὶ ἐπλούτυναν αὐτὺς μὲ ὅλα τὰ πλοῦτη τυς. Εὐταξία τῆς Ε'ταιρείας.

Α'. Κλάσις τῶν Ι'ησυ'ιτων. Τὰ μέλη αὐτῆς τῆς Κλάσεως εἶναι ἑνωμένα καὶ μὴ ἑνωμένα μὲ τὴν Ε'ταιρείαν, ὡς θέλει ὁ Γενεράλης. Εἰς αὐτὴν τὴν Κλάσιν ἠμπορεῖ ὁ καθ' εἷς νὰ εἶναι μέλος. Η' Ε'ταιρεία καθ' αὐτὸ περιέχει ὅλυς τὺς ζώντας ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῦ Γενεράλη, ὡς καὶ τὺς Δοκίμους (οἵτινες δὲν ἔχυν χρέος νὰ ῥασοφορῦν) καὶ κοινῶς πάντας ὅσοι ἔχυν τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν· εἰς αὐτὴν τὴν Κλάσιν μένωσιν εἰς δοκιμὴν διὰ νὰ κρίνωσι ποῖον βαθμὸν νὰ ἐκλέξωσιν. Η' δευτέρα Κλάσις πάντας τὺς Ο'μολογητὰς, καὶ Συμβοηθὺς τὺς τετελειωμένυς. Η' τρίτη Κλάσις ἔχει μόνον ἐκείνυς τὺς Ο'μολογητὰς, ἀπὸ τὺς ὁποίυς ἐκλέγεται ὁ Γενεράλης. Ο'θεν οἱ Νεοφώτιστοι, ἀγκαλὰ δὲν ἔβαλαν τὸν ὅρκον τῆς Δοκιμῆς, ἀλλὰ τῆς ὑποταγῆς τῶν Γενεραλέων, καὶ ὅτε ῥασοφορῦν, ἠμποροῦν νὰ εἶναι ὁλοκλήρως καὶ ἐντελῶς Ι'ησυ'ιται. Δὲν εἶναι ὡς οἱ λοιποὶ μοναχικοὶ, ἀλλὰ κατὰ τρεῖς τρόπυς δύναταί τις νὰ γίνῃ Ι'ησυ'ίτης, ὡς τὸ ἀπαιτεῖ τὸ κέρδος τῆς Ε'ταιρείας, πότε ναὶ, καὶ πότε ὄχι, διότι ὁ σκοπὸς τῆς Ε'ταιρείας θέλει νὰ μὴν εἶναι Ι'ησυ'ῖται ῥασοφορεμένοι, καὶ νὰ ὁμολόγησαν, καὶ τῦτο ὅταν τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ὠφέλεια τῆς Ε'ταιρείας. Καὶ ἐξ ἐναντίας πολλοὶ νομιζόμενοι νὰ μὴν εἶναι Ι'ησυ'ῖται, διατὶ δὲν ῥασοφορῦν, εἶναι ὅμως ἀληθινὸν ὅτι εἶναι Ι'ησυ'ῖται διὰ τὸ κέρδος τῆς Ε'ταιρείας. Ε'ξω ἀπὸ αὐτὰς τὰς κλάσεις εἶναι καὶ ἕτεραι ὁπῦ μόνον τὰ τρία τάγματα δέχονται. Κλάσις Α'.

Η' πρώτη Κλάσις ἔχει δύω Δοκιμὰς, πρώτην καὶ δευτέραν, αἵτινες προυγῦνται ἀπὸ μίαν προετοιμασίαν διὰ πολὺ καιρὸν, ἢ ὀλίγον· διότι κατὰ τὰς διαταγὰς, ἀνάγκη νὰ γνωρίζωσι καλὰ, καὶ νὰ δοκιμάζωσι διὰ πολὺν καιρὸν τὰ ὑποκείμενα πρὶν τὰ δεχθῇ ἡ Ε'ταιρεία. Εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην προετοιμασίαν δὲν εἶναι χρειαζόμενον νὰ ἔχωσιν ἀκόμη τὴν ςαθερὰν γνώμην νὰ ζήσωσι καὶ νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν. Ο'θεν κυρίως αὐτοὶ δὲν εἶναι μέλος τῆς Ε'ταιρείας, ὅτε πρέπει οἱ τοιῦτοι νὰ δέχωνται εἰμὴ μόνον ὡς ξένοι, καὶ νὰ μὴ μείνωσιν ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας ἄνευ τῆς ἀδείας τῦ Γενεράλη, ἢ τῦ Ε'παρχιώτη. Η'σαν δὲ οἱ τοιῦτοι ςολισμένοι μὲ σπάνια προτερήματα, ἢ τὺς ἔβαναν εἰς τὸν οἶκον τῆς Δοκιμῆς, ὕςερον εὐθὺς τὺς ἀπερνῦσαν εἰς τὺς λοιπὺς οἴκυς τῆς Ε'ταιρείας, ἕως νὰ τὺς ἔλθῃ ἡ σερεὰ γνώμη. Αὐτὴ ὅμως ἡ σερεὰ γνώμη καὶ ἰσχυρὰ θέλησις διὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν Δοκιμὴν καταζαίνει τὰ μέλη τῆς Ε'ταιρείας, αὐτὺς τὺς Δοκιμὰς

δεδοκιμασμένης καὶ μέλη ἀληθινὰ, ὡς οἱ τὰ τέσσαρα τάγματα ὁμολογήσαντες. Οἱ δεύτεροι ὅμως τούτων, μόνον τὴν δοκιμὴν ἔχων, τὰ δὲ δύω τάγματα δὲν τὰ ὁμολογῶσιν, ἀλλ' ἔτε ῥασοφορῶν. Αὐτὴ ἡ Κλάσις εἶναι ἡ πολυαριθμωτέρα ἀπὸ τὰς λοιπὰς τρεῖς· διότι εἰς αὐτὴν συναριθμοῦνται οἱ ἄνδρωποι κάθε τάγματος καὶ καταςάσεως, οἵτινες χωρὶς νὰ ἀφήσων τὰς κατοικίας των, τὸ ἐπάγγελμά τες, τὴν γυναῖκαν τες, παιδιά τες, εἶναι Ἰησυῖται εἰς τὸν κόσμον, χωρὶς τάξιμον, χωρὶς ῥάσον, μόνον μὲ τὸ χρέος νὰ ζῶσιν καὶ νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἑταιρείας.

Δοκιμὴ Α'. §. 5. Ἡ πρώτη Δοκιμὴ τῆς πρώτης Κλάσεως κατοικεῖ εἰς μίαν οἰκίαν ξεχωριςὴν, ἥτις λέγεται καὶ διὰ τοῦτο οἶκος Δοκιμῆς, μένουσιν ἐκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον ἡμέρας 12. 15. καὶ 20. διὰ νὰ βεβαιωθῇ τὴν ἰσχὺν τῆς ςερεᾶς γνώμης καὶ προκοπῆς τῶ ὑποκειμένε, ὁπῶ ἐδύνετο να δεχθῇ ἡ Ἑταιρεία. Ἔξ ἡ καὶ ὀκτὼ ἐξετάσεις γίνονται. Τότε δείχνουσι τὴν προκοπὴν καὶ σοφίαν τες, φανερώνουσι τὰς πλέον ἐσωτερικὰς διαθέσεις των, μάλιςα δείχνουσι τῶ Γενεραλῇ, ἢ τῶ παρ' αὐτῶ διωριθέντι, ὅλα τὰ κρύφια τῆς συνειδείσεώς των ἀπὸ τὴν νηπιότητα, καὶ ἐξαιρέτως τὴν ςερεὰν γνώμην νὰ μείνωσι, νὰ ζήσωσι καὶ νὰ ἀποθάνωσιν εἰς τὴν Ἑταιρείαν. Πρέπει πρῶτον νὰ ὑποσχεθῶσιν, ἂν τύχῃ καὶ ἔχωσι δόξας διαφορετικὰς ἀπὸ τὰς δεδοκιμασμένας παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν διδασκάλων της, καὶ νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰ διατεταγμένα παρὰ τῆς Ἑταιρείας· καὶ νὰ εἶναι μὲ τὸ σῶμα τες ὑποκείμενοι εἰς τὰ περὶ συνειδήσεως, εἰς τὰς πνευματικὰς παιδείας, παρέσας, μελλέσας, ἢ ἐνδεχομένας τῆς ἀποφάσεως τῶν Σοβαρῶν τῆς Ἑταιρείας, καὶ ὄχι εἰς ἄλλες, ἂν δὲν εἶναι ἐκλελεγμένοι παρὰ τῶ Γενεράλῃ· καὶ ἂν ἡ συνείδησίς τες κρέμεται ἀπὸ πράγματα ὁπῶ ἐγγίζων τὸν Γενεράλην, εἰς αὐτὸν νὰ διευθύνωνται, καὶ να μὴν ἔχων ἕτερον πνευματικὸν εἰμὴ Ἰησυΐτην. Πάντες οἱ Ἰησυῖται ἀπὸ τὸν Δόκιμον ἕως τῶ Ὀρκομένῳ εἶναι ὑπόχρεοι, μάλιςα οἱ πρῶτοι κάθε ἓξ μῆνας, καὶ οἱ Ὀρκομένοι καὶ Συμβουλοὶ κάθε χρόνον, νὰ φανερώσωσι τὴν συνείδησίν τες εἰς τὰς προεςῶτας χωρὶς νὰ κρύψῃ τὸ παραμικρὸν ὑπὸ ποινῇ ἁμαρτίας, καὶ κάθε ἓξ μῆνας πρέπει να κάμνων μίαν γενικὴν ἐξέτασιν ἐνώπιον ἐκείνε τῶ Ἰησυΐτε. Ἵνα δὲ πληρώσῃ τὶς τὸ πλήρωμα τῆς ὑποταγῆς πρέπει εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην Δοκιμὴν νὰ ὑποσχεθῇ πῶς θέλει εἶναι εἰς τὰ τυφλὰ ὑποκείμενος εἰς τὸν προεςῶτα περὶ τῆς ἐκλογῆς μιᾶς τῶν τριῶν Κλάσεων, Σχολαςικῶν, Συμβουλῶν καὶ Ὁμολογητῶν, εἰς ὁποιαν αὐτῶν εὑρίσκει εὔλογον νὰ ἀναβιβασθῇ, ἂς ἦτον καὶ ἡ τῶ Κοσμικῶ Συμβουλῶ, νὰ ςέρξῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκλογὴν τῶ προεςῶτος, καὶ ἐκεῖ νὰ ςερεώσῃ τὸ κάλεσμά τε, χωρὶς να δοκιμάσῃ, ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ. Διὰ τὰ κοσμικὰ ὑπάρχοντα ὁ Κανὼν ἐςὶ, νὰ τὰ παραιτήσωσιν ὁλοκλήρως εἰς καιρὸν αὐτῆς τῆς πρώτης Δοκιμῆς, καὶ πρὶν ἔμβων εἰς τὴν οἰκίαν ὅπε ἀρχινᾷ ἡ δευτέρα Δοκιμή. Εἰδὲ ἔντιμα αἴτια, ἴσως καὶ ὠφελιμώτερα τῶν ἐντίμων, ἀπαιτῶσι να σώζωνται τα κοσμικὰ ὑπάρχοντα, πρέπει τυλάχιςον μετὰ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς δευτέρας Δοκιμῆς,

μῆς, νὰ τα αφήσωσιν, ὁμοίως καὶ ὅσα ἀπέκτησαν ὄντες εἰς τὴν Ε'ταιρείαν, εὐθὺς ὁπῦ ὁ προεςὼς τὸ διωρίσῃ. Τὰ ἄσπρα ὁπῦ ἔχυν μαζύτυς πρέπει πάραυθα νὰ τὰ ἐγχειρίσωσι τῷ προεςῶτι. Οὐ μόνον ζώσῃ φωνῇ τοικύτη ὑπόσχεσις γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἰδιοχείρως ὅτι θέλει φυλαχθεῖ. Υ'ςερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν ὅσιώδη πρόλογον, μετὰ τὴν κοινὴν ἐξομολόγησιν καὶ κοινωνίαν ἐμβαίνυν εἰς τὴν δευτέραν Δοκιμήν, καὶ συναριθμῦνται τοῖς Δοκίμοις, ἢ εἰς μίαν οἰκίαν τῆς Ε'ταιρείας, καὶ τότε λαμβάνυσι τὸ ὄνομα Α'δελφοί.

§. 6. Η' δευτέρα Δοκιμὴ ἐπικρατεῖ τὐλάχιςον δύω χρόνυς, ὁ προεςὼς εἶναι Κύριος νὰ μακρύνῃ τὸν καιρὸν ὅσον τὸ ἀπαιτεῖ τὸ ὄφελος τῆς Ε'ταιρείας, (ἐκ τύτυ συμβαίνει, ὅτι διὰ τὺς Ι'ησυΐτας ὁπῦ ἔχυν γυναῖκας καὶ τέκνα νὰ ἀπομακρύνεται ὁ καιρὸς παρὰ τῦ προεςῶτος τῆς δευτέρας Δοκιμῆς ἕως τέλυς ζωῆς. Ε"ξω ἀπὸ αὐτὰς τὰς ξεμυζερεύσεις τῆς συνειδήσεως πρὸς τὸν προεςῶτα, καὶ τὰς κοινὰς ἐξομολογήσεις ὁπῦ κάθε ἓξ μῆνας γίνονται, ἔξω ἀπὸ τὰς ὀκτὼ ἐξετάσεις ὁπῦ συχνὰ γίνονται, εἶναι καὶ ἓξ περίφημα Γυμνάσματα λεγόμενα, διὰ ἓξ μῆνας. Ο' πρῶτος μὴνας περιέχει Γυμνάσματα πνευματικα, Ε'ξομολόγησιν, Προσευχὴν, καὶ Μελέτην. Ο' δεύτερος, ὑπηρεσία τῶν ἀσθενῶν εἰς τὰ νοσοκομεῖα. Ο' τρίτος ὁ παραδοξότερος καὶ κινδυνωδέςερος διὰ τὺς Δοκίμυς, ἐπειδὴ τότε ἀφήνονται εἰς τὴν ἰδίαν τυς θέλησιν, ἤγυν αὐτὸν τὸν μῆνα νὰ περιέλθωσι χωρὶς ἄσπρα, μάλιςα διακονεύοντες ἀπὸ πόρταν εἰς πόρταν. Ω'ς ἐπὶ τὸ πλεῖςον περιέρχονται τρεῖς, ὁ εἷς ως Προεςώς. Ο' τέταρτος μὴνας πρέπει νὰ τελειώσῃ μὲ τὰς ποταποτέρας δυλεύσεις τῆς οἰκίας. Ο' πέμπτος, παράδοξος καὶ αὐτὸς, διότι ὑπάγυσιν εἰς τὰς ἀγορας νὰ κατηχήσωσι τὰ παιδία τῦ λαῦ. Ο' ἕκτος ἢ ἔσχατος ἐςὶν ἡ γύμνασις τῆς προκοπῆς, ὁ καθ' εἷς πρὸς ἐκείνην τῶν τριῶν Κλάσεων, διὰ τὴν ὁποίαν ἱκανοὶ θέλει νομισθῆν παρὰ τῦ Προεςῶτος. Υ'ςερον ἀπὸ αὐτὺς τὺς δύω χρόνυς τῆς δευτέρας Δοκιμῆς, ἂν ὁ Ι'ησυΐτης εἶναι κάτοικος εἰς ἕνα τῶν οἴκων τῆς Ε'ταιρείας, κάμνει τὸ τάξιμόν τυ, μάλιςα εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὸ κάμῃ, καὶ ἀπὸ Ι'ησυΐτης Δόκιμος γίνεται Γησυΐτης Α'διάφορος, καὶ λέγεται Πατερ, ἀφήνει τὸ topue, καὶ φορεῖ τὸ bonnet. Δοκιμὴ Β'.

§. 7. Υ'πόσχονται πτωχείαν, σωφροσύνην, καὶ ὑποταγὴν τῦ ζῆν καὶ θνήσκειν ἐν τῇ Ε'ταιρείᾳ, καὶ ὄ μόνον ἐκ σόματος, ἀλλ' ἐγγράφως, καὶ ὑπογράφονται ἰδιοχείρως. Λαμβάνει τὸ ἴσον ὁ προεςὼς, τὸ καταγράφει εἰς τὸν Κώδικα, καὶ κάθε χρόνον δύω φορὰς, εἰς ἑορτὰς δημοσίυς, ἐνώπιον τῦ Γερῦ μυςηρίυ, τῶν λειψάνων, καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ε'ταιρείας τῶν συνευρισκομένων, λέγυσι. Υ'πόσχεσις.

„ Θεὲ Αἰωνιε, καὶ παντοδύναμε, ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμένος . . . . .
„ . . . . ἀγκαλὰ καὶ ἀναξιωτατος, ὅμως ἐπακυμβῶν εἰς τὴν ἄπειρον
„ ἀγαθότητά συ καὶ ἔλεος, καὶ εἰς τὸν πόθον νὰ σὲ θυλεύσω, κάμνω
„ εἰς τὴν θείαν Μεγαλειότητά συ, ἐνώπιον τῆς Α'γιωτάτης Παρθένυ,

παν-

„ παντὸς τῆ Ουρανία Χορῆ, τάξιμον πτωχείας, σωφροσυνης, καὶ ὑποτα-
„ γῆς εἰς ταύτην τὴν Ἑταιρείαν τῆ Ἰησῆ, καὶ ὑπόσχημαι να ἔμβω εἰς ταύ-
„ την τὴν Ἑταιρείαν τῆ Ἰησῆ, καὶ ὑπόσχομαι νὰ ζήσω εἰς αὐτὴν χωρὶς
„ νὰ εὔγω ποτὲ ἕως θανάτε· το πᾶν ἐννοέμενον κατὰ τὰς διαταγὰς
„ τῆς Ἑταιρείας. Δέομαι ἓν ταπεινώτατα τὴν ἄπειρον ἀγαθότητα, καὶ
„ ἔλεος, διὰ τὰς ἀξίας τῆ αἵματος τῆ Ἰησῆ Χριζῆ νὰ καταδεχθῆς εἰς
„ τοιῆτον ὁλόκαυζον, καὶ νὰ μοὶ χαρίσῃς ἵνα πληρώσω τῆτο τὸ τάξιμον,
„ αὐτὴν τὴν ἰδίαν χάριν πλουσιοπάροχον ὁπῆ μὲ εἶχες δώσῃ, διὰ νὰ ἐπι-
„ θυμήσω νὰ κάμω αὐτὸ τὸ τάξιμον, καὶ διὰ νὰ τὸ κάμω ἐμπράκτως.

Κλάσις Β'. §. 8. Κλάσις Β'. Συνίσαται ἡ δευτέρα Κλάσις ἀπὸ τὰς λεγομένας Σχολαζικὰς ἢ Σπουδαίας, ἢ Μαθητάς. Αὐτοὶ εἶναι ὅσοι καταγίνονται εἰς τὴν σπουδήν· αὐτοὶ ἔχουσι τὴν διοίκησιν τῶν ὑπαρχόντων, καὶ ὑποδιαιρῶνται εἰς Μαθητὰς κυρίως, καὶ εἰς Μαθητας Δεδοκιμασμένης. Ὅσοι Γησῖται σπουδάζουσι χωρὶς νὰ τελειώσουσι τὰς δύω χρόνους τῆς Δοκιμῆς, ἤτε τὰ ἔξ περίφημα γυμνάσματα τῆς πρώτης Κλάσεως, λέγονται Μαθηταί. Ὅσοι δὲ ἐπλήρωσαν τὰ ἔτη τῆς Δοκιμῆς, ἂν κριθῶσιν ἄξιοι σπουδῆς, ἂν ἔχουν ἀγχίνοιαν, καὶ προκοπὴν, ἂν εἶναι ἁρμόδιοι διὰ τὸ σύζημα τῆς Ἑταιρείας, δέχονται διὰ μεγαλητέραν δόξαν τῆ Θεῆ, Σπουδαῖοι Δεδοκιμασμένοι. Ἀρχινῶν τὴν ὁδὸν τῶν μαθημάτων τες, διὰ πολὺν καιρὸν, μόνον διὰ τὴν Θεολογίαν χρειάζονται χρόνοι τέσσαρες, ἔξω ἀπὸ ἄλλα φιλομαθήματα· ἐν ταυτῷ δὲ εἶναι διοικηταὶ τῶν Φροντιζηρίων τῆς Ἑταιρείας, διὰ μερικὺς χρόνες, καὶ λαμβάνωσι τῖτλον διδασκάλε.

Κλάσις Γ'. §. 9. Ἡ τρίτη Κλάσις περιέχει τὰς Συμβοηθὲς, ἢ Κοαδγιυτόρης· δύναται νὰ γίνῃ ἕνας Ἰησυΐτης Συμβοηθὸς, χωρὶς νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τὴν Κλάσιν τῶν σπουδαίων Ἰησυΐτων. Πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς δύω χρόνους τῆς Δοκιμῆς καὶ τὰ ἔξ γυμνάσματα, καὶ ἕνα τρίτον χρόνον μετὰ τὴν σπουδήν, πρέπει πρῶτον νὰ ἐδιακόνευσεν ἀπὸ πόρταν εἰς πόρταν διὰ τρεῖς ἡμέρας, εἰς μνημόσυνον τῆς πρωτίσης πτωχείας τῆς Ἑταιρείας, καὶ εἰς σημεῖον ὅτι τότε καὶ τώρα ἡ Ἑταιρεία ἀρεσδωλος ἦτα, δὲν ζητεῖ ἄλλ' ἤτε ἐπιθυμεῖ ἐδὲν, διὰ τὴν παρόσαν ζωὴν, καὶ δὲν ζητεῖ εἰμὴ διὰ τὴν μέλλυσαν. Οἱ τῆς τρίτης Κλάσεως διαιρῶνται εἰς Πνευματικὺς καὶ Κοσμικύς. Οἱ Πνευματικοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἱερεῖς, μετρίως πεπαιδευμένοι, ἵνα συμβοηθήσωσι τὴν Ἑταιρείαν εἰς τὰ Πνευματικὰ ἐπαγγέλματα, ἐξομολόγησιν, κήρυξιν, ἀγωγὴν τῶν παίδων, καὶ κατήχησιν. Οἱ Συμβοηθοὶ κοσμικοὶ, οἵτινες κυρίως Ἀδελφοὶ λαϊκοὶ μόνον εἶναι, οὐδὲ χρέος νὰ εἶναι χειροτονημένοι, μόνον τὰς ἀρκετὰς ἐδήσεις νὰ ἔχωσιν πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρείας εἰς τὰ ἐξωτερικὰ, εἰς τὰ ὁποῖα θέλει ἴσως τὲς μεταχειριδῶσι.

§. 10. Τὸ τάξιμον αὐτῶν εἶναι.

„ Ἐγὼ . . . . . ὑπόσχομαι τῷ Παντοδυνάμῳ Θεῷ ἐνώπιον τῆς
„ Ἁγίας Παρθένε μητρός τε καὶ παντὸς τῆ Οὐρανία Χορῆ, Σοὶ τῳ Εὐλαβε-
„ σάτῳ Πατρὶ προεζωτι τῆς τῆ Ἰησῆ Ἑταιρείας, τοποτηρητῆ τῆ Θεῆ καὶ

διαδό-

„ διαδόχοις σε (ἢ Σοὶ τῷ Εὐλαβεςάτῳ Πατρὶ τοποτηρητῇ τῆ Θεῆ, ἀντὶ
„ τῆ Εὐλαβεςάτε Πατρὸς τῶν διαδοχων τε) τὴν παντοτινὴν πτωχείαν,
„ σωφροσύνην, καὶ ὑποταγὴν, καὶ ἐν ἰσχύϊ τῆς ῥηθείσης ὑποταγῆς, νὰ
„ καταγίνωμαι εἰς τὴν μαθήτευσιν τῶν νέων κατὰ τὸν τρόπον ὁπῆ ἀναφέ-
„ ρωσι τὰ Ἀποςολικὰ γράμματα, καὶ αἱ διαταγαι τῆς Ἑταιρείας.

§. 11. Οἱ τοιῆτοι ἵνα Συμβοηθοὶ γίνωσι πρέπει νὰ ἀφήσωσι κάθε ἐλπίδα διαδοχῆς, νὰ ἀπεράσεν δηλαδὴ τὰ ὑπάρχοντά τες εἰς τὲς πτωχὲς, καὶ πρὶν γίνωσιν, ἡ Ἑταιρεία δηλοποιεῖ αὐτοῖς ὅτι πρέπει νὰ παραιτήσωσι κάθε ἐλπίδα, ᾗ πρὶν γίνωσι νὰ διωρίσωσι τὰ ὑπάρχοντά τες, ἀ τοῖς συγγενέσις εἰμὴ τοῖς πτωχεῖς· ἀφ' ἧ δὲ γίνωσι, τότε λέγωσιν αὐτοῖς, ὅτι πλεον καιρὸς νὰ διατάξωσι τὰ ὑπάρχοντά τες κατ' ἀρέσκειαν, ὡς πρὶν ἔμβωσιν εἰς τὴν Ἑταιρείαν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἢ δὲν ἐκαταπείθοντο, ἢ ἐνόμιζον νὰ εἶναι ἀκόμι εἰς καιρὸν νὰ διατάξωσι, τότε χρέος ἔχει νὰ κριθῶσιν μεταξὺ δύω ἢ τριῶν Γ'ησειτων· καὶ ἰδὲ ὑςερῶνται οἱ συγγενεῖς, καὶ πλυταίνει ἡ Ἑταιρεία ἐν προφάσει πτωχείας.

§. 12. Η' Τετάρτη Κλάσις ἡ ἐντελεςέρα ἐςὶ τῶν λοιπῶν, ἐπειδὴ περιέχει πάντας τὲς ὁμολογητὰς, οἵτινες οἱ τελειότεροι τῆς Ἑταιρείας ὑπάρχωσι. Αὐτοὶ ἐπλήρωσαν τὰ δημόσια καὶ ὑπέρτατα τάγματα ὁπῆ μόνον ὅσοι μετέχωσι τῶν κυριωτέρων μυςηρίων τῆ τάγματος κάμνει, καὶ ἔκαμαν τὰς ἀναγκαίας Δοκιμὰς, κατὰ τὸ λέγειν τῆ βασιλέως τῆς Ἱσπανίας (εἰς τὴν κατὰ τῶν Γ'ησειτων διαταγὴν τῆ 1759. σελ. 10)· ἵνα ἀξιωθῶσι νὰ τὲς ἐμπιςευθῶσι τὰ τρομερὰ μυςήρια τῆς συνομοσίας· κυρίως αὐτὰ συντείνωσιν εἰς τὴν Ἑταιρείαν, διὸ ἡ Κλάσις αὐτὴ καλεῖται, ἡ Ἑταιρεία ἡ Ὁμολογήτρια, καὶ εἶναι τὰ πρώτισα μέλη τῆς Ἑταιρείας, διοικῶσι τὰ Φροντιςήρια, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκλέγονται ὅσοι ἔχωσι προνόμιον νὰ ἐκλέγωσι τὸν Γενεράλη. Αὐτοὶ ὕςερον ἀπὸ δύω ἢ τρεῖς χρόνες Δοκιμῶν, ὕςερον τῶν ἐξ περιφήμων Γυμνασμάτων, μετὰ τὰς πολλὰς ἐξετάξεις, μετὰ τὴν τριήμερον ζήτην, τὴν ἐξομολόγησιν κάθε ἓξ μῆνας εἰς τὸν προεςῶτα, πρέπει κατὰ τας διαταγὰς καὶ ἡ ὁλόκληρος ἀπάρνησις τῆς ἰδίας θελήσεως, καὶ ἰδίας κρίσεως, τὴν ἀρετὴν, τὴν ἐπιςήμην, τὸ νὰ εἶναι ἱερεὺς, καὶ Μείζων. Εἰς ἀπόδειξιν τῆς σοφίας τε χρεωςεῖ νὰ διανθεντεύσῃ πολλὰς θέσεις. Εἰδὲ ὁ Γ'ησειτης εἶχεν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μεγάλα δῶρα, ἄξια πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς σοφίας, ὡς, ἔκλαμπρον γένος, τότε ὁ κανὼν δὲν ἰσχύει, καὶ δέχεται. Τῆτο κρέμεται ἀπὸ τὸν Γενεράλην, νὰ κρίνῃ ἂν αὐτὰ τὰ δῶρα εἶναι εἰς περισσοτέραν δόξαν τῆ Θεῆ.

Κλάσις Τετάρτη.

§. 13. Η' Τετάρτη Κλάσις ὁμολογεῖ ἅτως.

„ Ὁμολογῶ καὶ ὑπόσχομαι τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ ἐπὶ παρεσίᾳ
„ τῆς Ἁγίας Παρθένε μητρός τε, τῆ Οὐρανίε Χορῆ, καὶ πάντων τῶν πα-
„ ρόντων καὶ Σοὶ Εὐλαβέςατε Γενεράλη τῆς τῆ Γ'ησῆ Ἑταιρείας, τῆ
„ ποτηρητῆ τῆ Θεῆ, τὴν παντοτινὴν πτωχείαν, σωφροσύνην καὶ ὑποτα-
„ γὴν, ἐν ἰσχύϊ τοιαύτης ὑποταγῆς μίαν μάριμνα ξεχωρισὴν, πρὸς μα-
θήτευ-

„ διήτευσιν τῆς νεότητος κατὰ τὸν κανόνα τῆς εὐταξείας τῆς περιεχομενης
„ εἰς τὰ ἀποζολικὰ γράμματα, τὰ χαριθέντα τῇ Ε'ταιρείᾳ τῦ Ι'ησῦ,
„ καὶ κατὰ τὰς διαταγάς. Υ'πόσχομαι προσέτι μίαν ξεχωρισὴν ὑποτα-
„ γὴν πρὸς τὸν Πάπαν ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τῶν Μισσιόνων, ὡς πε-
„ ριέχεται εἰς τὰ Α'ποζολικὰ γράμματα καὶ διαταγάς.

§. 14. Η' Ε'ταιρεῖα συνίζαται ἀπὸ ἕνα Γενεράλη, ἀπὸ ἐπαρχιώτας, Διοικητὰς, ὁ Γενεράλης κεφαλὴ κοινὴ τῆς Ε'ταιρείας, οἱ Διοικηταὶ κεφαλὴ πάσης Διοικήσεως ἢ Ε'παρχίας, Οἴκων, Φροντισηρίων, Α'ποζολῶν, Οἴκων Δοκιμῆς κτλ'. Οἱ Ι'ησυῖται ἔξωθεν ὑπόκεινται εἰς τὸν πλησιέζερον Διοικητὴν, ἢ Ε'τερον Ι'ησυΐτην παρὰ τῦ Γενεράλη ἐκτελεγμένυ. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῦ Γενεράλη ἐκλέγονται καὶ τέσσαρες Συμβουθοὶ, ὁ Γενεράλης ἐκλέγει τέσσαρας Γενικὰς Προκηράτωρας, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς παρὰ τῷ Πάπᾳ, οἱ δὲ τρεῖς εἰς τὰς τρεῖς Καθολικὰς βασιλεῖς, ἕνα Γενικὸν Σέκρετάριον κάτοικον ἐν Ρ'ώμῃ, ἕνας Γενικὸς μινίσωρας κτλ'. Η' Ε'ταιρεῖα συνέρχεται διὰ μέσυ Α'πεσαλμένων, καὶ αὐτὴ λέγεται Γενικὴ Συνέλευσις, καὶ πάντοτε ἐν Ρ'ώμῃ, ὅτε ποτὲ γίνεται Συνέλευσις εἰμὴ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῦ Γενεράλη, ἢ διά τινα ἀναγκαιοτάτην ὑπόθεσιν. Πρέπει νὰ συνευρεθῇ ὁ Γενεράλης ἂν ζῇ, εἰδὲ ὁ Τοποτηρητὴς, οἱ τέσσαρες Συμβουθοὶ, τρεῖς μεγάλοι Ο'μολογηταὶ πάσης Ε'παρχίας τῆς Ε'ταιρείας. Σφαλῦνται ὡς εἰς τὸ Κογκλάβιον τῆς Ρ'ώμης, καὶ μόνον ἄρτον καὶ ὕδωρ ἔχυν μέσα ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκλογή.

Τεχνεύματα Αὐτῶν ἵνα σύρωσι πρὸς ἑαυτές.

§. 15. Νὰ προσέχῃ ἡ Ε'ταιρεία νὰ ἐκλέγῃ νέυς ἀγαθῆ νοὸς, καλοσχηματισμένυς εὐγενεῖς, ἢ κἂν εἰς ἐν τῶν ῥηθέντων νὰ εἶναι ἐξοχώτατοι.

Γ'να εὐκολώτερα συρθῶσιν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν, πρέπει ἐν καιρῷ τῆς ανθδῆς, οἱ Διοικηταὶ τῶν ανθδασηρίων καὶ Φροντισαὶ νὰ τὺς προλάβωσιν, ἔξω ὅμως τῦ καιρῦ τῶν μαθημάτων. Πρέπει νὰ τὺς παρασήσωσι πόσον εὐπρόσδεκτον τῷ Θεῷ μὲ ὅσα ἔχει, καὶ ἐξαιρέτως ἂν ἔχῃ νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν Ε'ταιρείαν τῦ Ι'ησῦ Χριςῦ τῦ Υἱῦ τῦ Θεῦ.

Ο'ταν τὸ καλέσει ἡ περίσασις νὰ τὺς δείξωσι τὸ ἔσωθεν τῦ Σπθδασηρίυ, τὺς περιβόλυς, καὶ ἐνίοτε τὰ εὔθημα κελλεῖα, νὰ συνευρίσκωνται πάντοτε μὲ τὺς Πατέρας ἐν καιρῷ τῆς εὐθυμίας καὶ περιδιαβάσεως, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ φιλιώνωνται μαζύ τες, πάντοτε ὅμως μὲ προφύλαξιν, μήπως ἡ μεγάλη ἐλευθερία καὶ φιλία προξενήσῃ καταφρόνησιν.

Οἱ Διοικηταὶ νὰ μὴ τὺς τιμωρῶσιν, ἔτε νὰ τὺς σωφρονίζωσιν ἐνώπιον τῶν Συμμαθητῶν· πρέπει νὰ ἐλκύωνται μὲ δῶρα, μὲ τιμὰς καὶ ἀνταμοιβὰς, ἀναλόγως τῇ ἡλικίᾳ αὐτῶν, καὶ νὰ ἐμψυχώνωνται ἐξαιρέτως μὲ πνευματικὰς ὁμιλίας.

Συχνάκις ἂς λέγωσιν αὐτοῖς, ὅτι ξεχωρισὴ Θεία Πρόνοια εἶναι νὰ ἐκλεχθῶσιν αὐτοὶ ἀντὶ ἄλλων τόσων συμμαθητῶν.

Εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς ἄλλας περιςάσεις, ὡς εἰς τὸν καιρὸν τῆς νεοθεσίας πρέπει νὰ τους τρομάζῃ μὲ τὸν φόβον τῆς κολάσεως, ἂν δὲν ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον προσκάλεσμα.

Α'ν ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν γνώμην νὰ ἔμβωσιν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν, χρεία νὰ ἀργοπορηθῇ ἡ ὑποδοχή τους, ἕως νὰ παρακαλέσωσι πολλάκις, καὶ ἂν καταλάβωσι πῶς μεταβάλλωσι γνώμην, ἂς τὸς περιποιῶνται τότε μὲ ἄκραν προσοχήν.

Α'ς τὸς νεοθετῶσιν ἰσχυρῶς ἵνα μὴ φανερώσωσι τὴν βουλήν τους διὰ τὴν Ε'ταιρειαν, εἰς τινὰ φίλον τους, ἢ πατέρα ἢ μητέρα, πρὶν ἔμβωσιν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν, καὶ ἂν τὸς ἔλθῃ κανένας πειρασμὸς νὰ ἀρνηθῶσι τὸν λόγον τους, αὐτοὶ καὶ οἱ τῆς Ε'ταιρείας νὰ τὸς ἀναφέρωσιν ὅσα θέλων, εἰδὲ δὲν ὑπερέβωσι τοιοῦτον πειρασμὸν, θέλει πάντοτε εὕρων εὐκαιρείαν νὰ τὸς ξαναφέρωσιν ἀναθυμίζωντάς τους ὅσα τὸς εἶπον, εἴτε συναίβη τοῦτο ἐν καιρῷ τῆς Δοκιμῆς, εἴτε πρὶν τῆς Ο'μολογίας τους. Η' μεγαλητέρα δυσκολία νὰ ξεπλανέσῃ τινὰς τὰ τέκνα τῶν Μεγισάνων, Εὐγενῶν καὶ Συγκλητικῶν, ἐν καιρῷ ὅπὸ εὑρίσκονται ὑπὸ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀνατρέφονται μὲ σκοπὸν νὰ μείνωσι κληρονόμοι, τότε χρειάζεται νὰ τὸς σύρῃ κάλλιον διὰ μέσου φίλων πάρεξ διὰ μέσου Ι'ησυϊτων. Α'ς πασχίσωσι νὰ σαλδῶσιν εἰς ἄλλα σχολεῖα ὅπου εὑρίσκονται διδάσκαλοι τῆς Ε'ταιρείας. Πρότερον νὰ προλαμβάνωσι τὸς διδασκάλους, παραζαίνωντας αὐτοῖς τὰ ἰδιώματα καὶ κακάσιν τους, ἵνα χερδίσωσι τὴν ευνοιάν τους πρὸς τὴν Ε'ταιρείαν μὲ περισσοτέραν ευκολίαν καὶ βεβαιότητα.

Χρειάζονται παραμυθίαι καὶ παρηγορίαι εἰς τὰς θλίψεις καὶ ταραχάς των, κατὰ τὴν κατάσασιν καὶ ἰδίωμα τοῦ καθ' ἑνος, καὶ να μεταχειριθῶν περὶ τούτου νεοθεσίας, καὶ παραχινήσεις ξεχωρισὰς περὶ τῆς καταχρήσεως τῶν πλούτων. Προθέττοντες ὅτι δὲν εἶναι κόπος να καταφρονήσῃ τινας τὴν εὐδαιμονίαν μιᾶς προσκλήσεως, χωρὶς κίνδυνον αἰωνίου κολάσεως.

§. 16. Μὲ τοιαύτας νεοθεσίας καὶ συμβουλας ἔπρεπε βέβαια νὰ σύρωσι πολλὸς εἰς τὴν Ε'ταιρείαν τους, εἰς τρόπον ὅτι ὑπερέβησαν ὅλα τὰ ἐπίλοιπα Τάγματα· μάλιστα ἐκαταφρονέσαν πάντα τὰ λοιπὰ Τάγματα, ἀνακατώνοντο εἰς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ἐφιλιώνοντο μὲ τὸς βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, μὲ κάθε τέχνην ἐπροχωρέσαν εἰς τὴν συνείδησιν πάντων, μάλιστα διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τὸς σκοπὸς των δὲν ἐξομολογέσαν εἰμὴ μεγιστάνας καὶ εὐγενεῖς τὸς δὲ χυδαίους τὸς ἀμελέσαν, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδύνοντο νὰ μάθωσι τὰ μυστικὰ τῶν κατὰ μέρος, καὶ να τὰ μεταχειριθῶσιν εἰς τὸς σκοπὸς τους. Εἰς τὴν Ρ'ώμην ἦτον πάντοτε ὁ Γενεράλης, ὅστις ἔκλεγε μερικὸς Συμβουλὸς καὶ τὸς ἔπεμπεν ὡς τοποτηρητὰς εἰς τὰ διάφορα γένη, ὅθεν Συμβουλὸς Ι'ταλὸς, Γάλλος, ἦσαν ἐκεῖνοι ὅπὸ προϊσαντο εἰς Ι'ταλίαν, καὶ εἰς Γαλλίαν· ὁ καθ' εἷς χρεος εἶχε νὰ φανερώσῃ τῷ Γενεραλῃ ἐν Ρ'ώμῃ, ὅσα ἄξια ἐσυνέβαιναν εἰς τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο, διὰ ὅσα ἀνήκεσιν εἰς τὸ βασίλειον, φύσιν, ἰδιώματα, κλίσεις.

Διοίκησις αὐτῶν ἐν Ρ'ώμῃ.

σεις τῶν Η'γεμόνων, μὲ ταχυδρόμους συχνούς. Ο' Γενεράλης ἀφ' ἧς ἀνεγίνωσκε πᾶσας τὰς εἰδήσεις, ἀπεφάσιζε ποῖον βασιλειον εἶχε νὰ συμβουλήσῃ καὶ ποῖον νὰ κατατρέξῃ.

Γνῶμαι τῶν Βασιλέων.

§. 17. Οἱ βασιλεῖς καὶ Η'γεμόνες ἄρχησαν νὰ ὑποπτεύωνται, καὶ νὰ παρατηρῶσι τὸ φέρσιμόν τους, καὶ ἐκατάλαβαν ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν Ι'ησειτων ἦτον νὰ σχηματίσωσι μίαν Γενικὴν Μοναρχίαν, τῆς ὁποίας ὁ Γενεράλης νὰ εἶναι δεσπότης, μάλιστα ἐκατάλαβαν τὴν τέχνην τους, νὰ μεταχειρίζωνται μίαν Η'θικὴν ἀπατηλὴν, καὶ μὲ δόξας ἀρεσάς τοῖς πᾶσιν. Ε'φρόντιζεν ὁ καθ' εἷς νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τὸν σκοπὸν καὶ ἰδὲ ἱερὸς πόλεμος ἐγείρεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Η' τυφλὴ ὑποταγὴ ὁπῦ εἶχεν ἡ Ε'ταιρεία εἰς τὸν Πάπαν, ἠύξανε τὴν τόλμην τους, καὶ ἄρχησαν καὶ παῤῥησίᾳ νὰ ἐνεργῶσιν ὅλα τὰ τεχνεύματα ὁπῦ ἐδύνοντο ἵνα ἀποκτήσωσι τὸν σκοπόν τους.

Διδασκαλία Ι'ησειτων περὶ ἁμαρτίας.

Α'ρχησαν νὰ φθείρωσι τὸν λαὸν μὲ τὴν διεφθαρμένην καὶ ἄνομον διδασκαλίαν τους ἐναντίον τῶν ἠθῶν, καὶ τῆς βασιλικῆς διοικήσεως. Ε'δίδασκον περὶ ἁμαρτίας, ὅτι ἁμαρτία διττὴ ἐστὶ, Φιλοσοφικὴ καὶ Θεολογικὴ, καὶ ἡ μὲν Φιλοσοφικὴ ἁμαρτία, εἶναι πρᾶξις ἀπρεπὴς καὶ ὡς πρὸς τὸ Λογικὸν, ἀλλ' ὡ πρὸς τὸν Θεὸν, τῷ ὁποίῳ δὲν εἶναι δυσάρεσος· βλάπτει καὶ τὸ Λογικὸν, διατὶ ὑποτίθεται ὁ πράττων αὐτὴν νὰ ἰξεύρῃ, πῶς αὐτὴ ἡ πρᾶξις ἐστὶν ἀντικείμενον τῷ ὀρθῷ Λογικῷ, καὶ ἐν ταὐτῷ νοθετεῖ εἰς ἐκεῖνο ὁπῦ πράττει, ἀλλα δὲν παραβαίνει τὸν θεῖον νόμον· διότι ὅσις τοιουτοτρόπως ἁμαρτάνει δὲν τὸ γνωρίζει παντελῶς, ἢ τὸλάχιστον δὲν τὸ ϛοχάζεται. Ι'σως ἡ Φιλοσοφικὴ ἁμαρτία νὰ ἔχῃ διὰ σκοπὸν ἕνα βαρύτατον ἔγκλημα, ὡς μοιχείαν, φόνον ἢ ἕτερόν τι των τοιούτων ἐγκλημάτων, ὁπῦ τόσον αὐστηρῶς τιμωροῦσιν οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι· ἀλλ' ὅσον μεγάλα φαίνονται τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅσον μεγάλης τιμωρίας καὶ ἂν εἶναι ἄξιοι οἱ πράττοντες αὐτὰ, ὅμως ἕως ὅτου ὁ ἁμαρτωλὸς δὲν γνωρίζει τον θεῖον νόμον, ἢ δὲν προσέχει εἰς τὴν ϛιγμὴν ὁπῦ ἁμαρτάνει, ἡ παρ' αὐτοῦ πραχθεῖσα ἁμαρτία δὲν βλάπτει τὴν θείαν Μεγαλειότητα, ἔτε εἶναι ἄξιος τῆς κολάσεως· καὶ ὁ Θεὸς ὡς ἁγιώτατος καὶ δικαιώτατος ὁπῦ εἶναι, δὲν δύναται νὰ τὸν τιμωρήσῃ, ἐπειδὴ τοιοῦτον ἔγκλημα εἶναι ἐναντίον τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ὀχὶ ἔγκλημα ὑπὸ τὸ δικαώματος τῆς θρησκείας, ἁμαρτία Φιλοσοφικὴ καὶ ὁ Θεολογικὴ· Α'μαρτία δὲ Θεολογικὴ· ἵνα πρᾶξῃ τὶς ἁμαρτίαν ἀληθινὴν, πραγματικὴν, ἁπλῶς ἁμαρτίαν, ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζῃ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν καταδικάζῃ, νὰ ϛοχασθῇ αὐτὴν ὅταν τὴν πράττῃ, ὅτι εἶναι ἁμαρτία. Οἱ δὲ Ι'ησεῖται τὰ Α'μενς τρεῖς ἁμαρτίας διωρίζουσιν Θεολογικὴν, Φιλοσοφικὴν καὶ Η'θικὴν. Θεολογικὴ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἐλευθέρως πραχθεῖσα κατὰ τὸ Θεοῦ καὶ τοῦ Λογικοῦ, καὶ γνωστὸν ὅτι ὑπάρχει ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Λογικοῦ, ἐγγίζει, καὶ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ βαρέως, ἢ ἐλαφρὰ κατὰ τὸν βαθμόν της. Φιλοσοφικὴ ἁμαρτία, ἡ ἐλευθέρως πραχθεῖσα κατὰ τὸ Θεοῦ καὶ τοῦ Λογικοῦ, δὲν εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι εἶναι ἐναντία τῷ Θεῷ, ἀλλὰ μόνον τῷ Λογικῷ, δὲν ἐγγίζει τὸν Θεὸν καὶ

Α'μαρτία κατὰ τοὺς Ι'ησεῖτας τὰ Α'μενς.

ὁ Θεὸς

ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ τὴν τιμωρήσῃ ὅσον μεγάλη ἔ εἶναι. Η' Η'θικὴ ἁμαρτία, ἡ ἐλευθέρως πραχθεῖσα κατὰ τῆ Θεῆ καὶ τῆ Λογικῆ, δὲν εἶναι γνωσὸν νὰ εἶναι ἐναντίον τῆ Θεῆ ἢ τῆ Λογικῆ, ἁμαρτία ἔτε Θεολογικὴ, ἔτε Φιλοσοφική· δὲν ἐγγίζει ἔτε Θεὸν, ἔτε τὸ Λογικὸν, ἁμαρτία ὅσον μεγάλη δὲν ἀξίζει ποινὴν πρόσκαιρον ἢ αἰώνιον, καὶ ἔτε εἶναι ἀληθὴς ἁμαρτία. Οἱ δὲ Ι'ησυῖται τῆ Κάεν, λέγουσιν, ὃ φανερον πῶς ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία ἀληθὴς ὑπάρχει, διότι αὐτὴ διδάσκει σκοτεινα, ἡ σκοτεινὰ τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα, μάλιστα ὁ πιστεύων ὅτι ἀληθὴς ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι ψευδής. Ο'τι δὲν δύναται τινὰς νὰ συμπεράνῃ πῶς οἱ Α'πόστολοι, ἔτε οἱ δαίμονες φανερὰ ἐγνώρισαν τὸν Θεότητα τῆ Ι'ησῆ Χριστῆ. Ο'τι δὲν εἶναι βέβαιον πῶς οἱ χρησμοὶ τῶν Προφητῶν εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ Α'γιον Πνεῦμα. Ο'τι δεν δύναται νὰ βεβαιώσῃ τινὰς πῶς τὰ θαύματα τῆ Χριστῆ εἶναι ἀληθινὰ θαύματα, ἀγκαλὰ καὶ γνωσικά, καὶ τῆτο δὲν δύναται τινὰς νὰ τὸ ἀρνηθῇ. Δύναται τινὰς νὰ εἰπῇ ὅτι αἱ προρρήσεις τῶν Προφητῶν δὲν ἦσαν ἀληθεῖς προφητεῖαι, ἀλλὰ μόνοι καὶ ἁπλοῖ συμπερασμοί· ὅτι ὃ φανερὸν ἂν ὑπάρχῃ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθὴς θρησκεία. Οὐ φανερὸν ὅτι ἀπὸ τὰς θρησκείας τας νῦν εὑρισκομένας, ἡ Χριστιανικὴ νὰ εἶναι ἡ ἀληθεςέρα. Ο'τι κάθε πρᾶγμα ἀναδὲς εἶναι συγχωρημένον εἰς τὴν ἀσελγειαν, καὶ δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς ἁμαρτίαν, ἔξω ἀπὸ τῆ νὰ φθείρῃ τινὰς τὸν ἑαυτόν τε· συγχωρημένη ἡ μικτὴ καὶ ὑποκτος συναναςροφὴ μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, κάθε χορὸς ἀσελγὴς καὶ ἀναιδὴς. Τὰ θεατρα καὶ θεάματα τὰ εἰς ἡδονὴν προτρύνοντα, αἱ ἀσελγεῖς ὁμιλίαι, αἱ πράξεις, καὶ ἀκάθαρτα ἐγγίγματα ὡς καὶ εἰς τὰς Καλογραίας, καὶ ἄλλας φλυαρίας.

§. 18. Τοιαύτη διδασκαλία τί δὲν ἐδύνετο νὰ κατορθώσῃ; τὸ ὀλιγότερον τὴν μεταμόρφωσιν σχεδὸν τῆ ἀνθρώπε, τὴν φθορὰν πάσης εὐταξίας, τὰς διχονοίας καὶ ζιζάνια, καὶ τέλος πάντων τὴν παντελῆ ὠχμαλωσίαν τῶν γεννῶν, καὶ μίαν ἀνεξάρτητον ἐξεσίαν τῆ Γερῆ Τάγματος τῆ Γησῆ καὶ Γενικὴν Μοναρχίαν. Γδὲ εἰς ἀπόδειξιν τὰ ὅσα ὁ κόσμος ὅλος ἐπαραπονεῖτο κατ' αὐτῶν.

Η' Πορτυγαλλία. Οἱ κενόδοξοι καὶ σασιώδεις σκοποὶ αὐτῆς τῆς Ε'ταιρείας καὶ τῶν ὑπεραπιςῶν της, πάντοτε ἐτάρατταν τὸ βασίλειον· ἡ ὑπόκρισις καὶ φανατισμὸς Σίμωνος Ρ'οδιγυέτζ διδασκάλε καὶ πνευματικῆ Γ'ωάννε Γ'. βασιλέως, ἄρχησαν τὸν ἀφανισμὸν τῆς βασιλείας. Μιχαὴλ Τορρέζιος καὶ Λέον Ε'νριχὲζ πνευματικοὶ ὁ μὲν τῆς βασιλίσσης Αἰκατερίνης, ὁ δὲ τῆ Καρδιναλεως Α'ρρήγε, ἠνάγκασαν αὐτὴν τὴν δυσυχῆ βασίλισσαν νὰ παραιτήσῃ τὸν θρόνον, καὶ μὲ τὰς δυσπίσες συμβελὰς των ἐπροξένησαν τὸν θάνατον τῆ Δὸν Σεβαςιανῆ, διὰ τῶν μηχανῶν καὶ τεχνευμάτων τῆ Δὸν Α'ντωνίε, μὲ τὴν κατάχρησιν τῆς πλέον βδελυκτῆς ὑπολήψεως των, ἐπροξένησαν κακὰ, δυναςείας, λῃςείας, σφαγὰς ἀναριθμήτες ἐπὶ τῆς βασιλείας Φιλίππε Β'. Γ'. καὶ Δ'. ἠχρείωσαν τὸ βασίλειον ἐπὶ Γ'ωάννε Δ'. κατέσφαξαν τὸν Α'λ-

Α'μαρτία κατὰ Ι'ησυῖτας τῆ Κάεν.

φόνσον ς'. τυραννικῶς καὶ δεσποτικῶς ἐδιοίκησαν ἐπὶ Γωάννα Ε'. καὶ διὰ νὰ τὸ ἀδυνατήσωσιν ἐγύμνωσαν τὸ Θησαυροφυλάκιον, ἐτυραννῆσαν τόσον τὸ Παραγγυαΐ, ὥςε τὸ ὑπέταξαν καὶ κατὰ τὰ νομίμα αὐτῶν βασιλέως ἤγειραν ἐπανάςασιν τρόπον τινὰ τῷ 1750. Ὅταν τὰ δύω ςρατεύματα ὑπῆγαν εἰς τὸ Παραγγυαΐ ηὗρον ἀντὶ Γησυΐτας, πλῆθος ςρατιωτῶν ἐνόπλων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν εὐλαβεςάτων Μισιοναρίων τῆς Γερᾶς Ἑταιρείας. Ἐμεταχειρίσθη ἡ Ἑταιρεῖα ὅλα τὰ μηχανεύματα, τὰς πανουργίας, φανατισμὸς τὸ Μαλαγρίδα, Μάθος, καὶ Ἀλεξάνδρα Μισιοναρίων Γησυΐτων, καὶ ἐτόλμησαν τὴν ἄνομον τόλμην κατὰ τῆ βατιλέως Γωσήφ.

Γαλλία. Ὅτι πάντοτε ἐδοκίμασαν μὲ κάθε τρόπον νὰ κλονίσωσι τὸ βασίλειον. Ὅτι ἐσύντρεξαν πάντοτε εἰς τὰ κατὰ τῶν βασιλέων τολμηρὰ ἐπιχειρήματα, ὡς Ἀῤῥήγα Γ'. ϗ Δ'. Λεβοβίκα ΙΓ'. Ἤθελαν νὰ φαρμακώσωσι Λεβοβίκον ΙΔ' καὶ τὸν υἱόν τα, μάλιςα ὅταν Ἀῤῥήγος ὁ μέγας ἤθελε νὰ τὰς ἀνακαλέσῃ εἰς Γαλλίαν ἐξωρίςων ὄντων, μὲ ὑποσχεσιν νὰ βάλῃ τὸν ὅρκον τῆς ὑποταγῆς των, ὁ Γενεράλης αὐτῶν ἐτόλμησε νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν τὸ καμνει, διότι ἄτιμον ἦτον διὰ τὴν Ἑταιρείαν, ἔδιδε κακὸν παράδειγμα εἰς τὰς λοιπὰς βασιλεῖς, καὶ προσέτι δὲν ἦτον ἀρκετὸς νὰ ςαματήσῃ τὴν χεῖραν ἐκείνων ὁπῶ εἶχον κακὰς σκοπὰς.

Ἱσπανία. Ὁ πνευματικὸς Φιλίππα Ε'. Δωβερνὼν, ἐφανέρωσε τὰς μυςικωτέρας ὑποθέσεις ὁπῶ τὸν ἐξομολογήθη. Ὅτι διὰ δύω αἰῶνας ἄφησαν τεχνηέντως τὸν λαὸν εἰς ἄκραν ἀμάθειαν, ὅτι μὲ ἁρπαγὰς καὶ ψευτιὰς ἀφάνισαν τὸ βασίλειον, οἰκειοποιήθησαν τὸ θησαυροφυλάκιον, καὶ τὸ περισσότερον μέρος τῆ ἐμπορίᾳ τῶν Ἰνδιῶν κτλ'.

Ἀγγλία. Ὅτι αἴτιοι τῶν κακῶν κατὰ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ καὶ Ἰακώβα Β'. πραχθέντων. Ὅτι αὐτοὶ ἤφεραν Κάρολον Β'. εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ κατεβίβασαν Ἰωάννην Β'. αἴτιοι τῆ πονηρῆ σκοπῆ καὶ τολμηρῆ ἐπιχειρήματος νὰ κατακαύσωσι μὲ ὑπόγαιον μπαρὰτι τὴν φαμιλίαν Ἰακώβα Α'. καὶ τὸ ἄνθος τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ Παλάτιον Βεςμίνςερ. Ὅτι ἀγκαλὰ καὶ ἡ βασιλεία ἐθανάτωσε τὸν Ὥλτ, τὸν Βαλπόρδ, τὸν Βεϊάντ, Καπιάν, Ὀλδεκόρτ καὶ Λαρνὲτ, πάλιν δὲν ἔπαυσαν οἱ Γησυΐται μὲ ταχύτητα, ϗ μὲ πανουργίας νὰ προχωρῶσι διὰ νὰ σβύσῃ ἡ Θρησκεία, καὶ με τα μηχανεύματά τες νὰ παραδώσωσι τὴν Ἰρλανδίαν τῷ Πάπᾳ Οὐρβανῷ Η'.

Γερμανία. Ὅτι ὡς ἀπαταιῶνες, ςασιώδεις καὶ ταραχοποιοὶ ἐδιώχθησαν, ὅτι ἔφθειραν μὲ τὴν ἄνομόν τες διδασκαλίαν τὸν λαὸν διὰ νὰ ὑποτάξωσι τὸ βασίλειον εἰς τὸν Πάπαν. Ὅτι τὸ φαρμάκι διὰ τὸν Λεοπόλδον ἦτον κατασκευασμένον ἀπὸ αὐτὲς.

Λεχία. Ὅτι ἐπροξένησαν ἀκαταςασίας, ἀσυμφωνίας, καὶ ταραχὰς εἰς τὰς Ἀκαδημίας φθείροντες τὸν λαὸν με τὴν διδασκαλίαν τες.

Μοσχοβία. Τὴν τραγικὴν ἱςορίαν τῆ Ψευδοδημητρίᾳ, φάντασμα ἐφευρεθὲν παρὰ τῶν Γησυΐτων, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς ἦν νὰ βασιλευσωσιν εἰς

ὅλο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄνομά τε, διὰ νὰ ῥημάξωσι τὸ βασίλειον, ϛοχασμὸς ὁπῦ ἔχυσε πολὺ αἷμα· Ὅτι ὁ Πέτρος τὰς ἐδίωξε.

Τυρκία. Ὅτι ἕνα ἄρθρον τῆς συνθήκης μὲ Ματθίαν Αὐτοκράτωρα ἦτον να μὴ μείνῃ τινὰς Ἰησυΐτης εἰς Τυρκίαν.

Κίνα. Τὴν ἰσορίαν τῦ Πάτερ Μονάο μισσιοναρίυ Ἰησυΐτυ, ἀπεϛαλμένυ καὶ συνεργῦ τῆς Ἑταιρείας, ὅϛις ἤθελε να χαλάσῃ τὸν νόμον τῆς διαδοχῆς, καὶ ἐκρεμάσθη ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα.

Ἰαπωνία. Ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξεσκέπασε τὰς τέχνας των κατ' αὐτῦ καὶ τῆς βασιλείας.

Πιεμόντε. Ὅτι τὰς ἀπηγόρευσε τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, διατὶ ἡ διδασκαλία τυς ἔφθειρε τὸν λαόν.

Μάλτα. Ὅτι ἠναγκάσθη τρεῖς φοραῖς, καὶ διὰ χάριν τῶν βασιλέων νὰ τὰς δεχθῇ καὶ πάλιν νὰ τὰς διώξῃ.

Ὁλάνδα. Τὰ μηχανεύματά τυς κατὰ τῦ Ἡγεμόνος Ὀράνζ καὶ Νάσσαβ, ὅτι ἐθανάτωσαν αὐτὸς, καὶ ἄλλυς ἐδίωξαν ὡς ταραχώδεις.

Βενετία. Ὅτι θέλει τὰς δείξει τὴν κατάχρησιν τῦ κριτηρίυ τῆς ἐξομολογήσεως, ἵνα φθείρωσι τὰς εὐγενεῖς, τὰς ταραχὰς εἰς τὰ Σπηλαιῶρια, ὅτι ἡ παρακοὴ τὰς ἐδίωξεν, ὅτι ἐτάραξαν τὴν Δαλματίαν, ὅτι διὰ ἕνα αἰῶνα ἐπαραπονεῖτο τὸ Βέργαμον καὶ ἕτεραι πόλεις τῶν Ἑννετῶν

Λύκα. διὰ τὸν Βαλδακὴν πνευματικὸν τῦ μεγάλυ Δυκὸς, ὅϛις δυϛυχήσας εἰς τὸν Ἀρχιδύκα ἔφυγεν, ὑπῆγεν εἰς Λύκκαν, καὶ ἐσυμφώνησε μαζύ τυς, καὶ ἠνώθη διὰ νὰ παραδώσῃ τὴν Λύκκαν εἰς τὸν Ἀρχιδύκα καὶ ἐρρίφθη εἰς ἕνα βόθρον.

Ῥώμη. Ὅτι μὲ ὅλην τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν Πάπαν, τὸν ἀπατῶσαν, τὸν ὕβριζαν, ἐπερίπαιζαν, καὶ τὸν ἐφαρμάκωναν ὅταν ἦτον ἐναντιός τυς. Ὅτι Ἰννοκέντιος ΙΑ΄. καὶ ΙΓ΄. ἤθελε νὰ τὰς ἐξαλείψῃ. Ὅτι αἴτιοι τῦ θανάτυ Σήξτυ Ε΄. Κλήμεντος Α΄. Ἰννοκεντίυ ΙΓ΄. Κλήμεντος ΙΓ΄. κτλ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ΄.

ΒΟΥΛΛΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ

Κλήμεντος ΙΔ΄.

Κατὰ τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἰησυϊτῶν.

Ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτὴς ἡμῶν Ἰησῦς Χριϛὸς, ἄρχων εἰρήνης παρὰ τῦ προφήτυ προειρονισθεὶς, καὶ παρὰ τῶν Ἀγγέλων εἰς τὰς ποιμένας προμηνυθεὶς διὰ τὴν ἔλευϛίν τυ εἰς τὸν κόσμον, καὶ πρὶν τῆς εἰς οὐρανὺς ἐπανόδυ τυ, ἅπαξ ϗ πάλιν, ἀφ' ὃ πάντα τῷ Πατρὶ κατήλλαξεν, εἰρηνεύων διὰ

διὰ τῦ αἵματος τῦ σαυρῦ τυ, ὅσα ἦν ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῷ ἀραγῷ, ἔδωκε τοῖς Ἀποσόλοις τυ τὸ τῆς καταλλαγῆς ἐπάγγελμα, καὶ ἔβαλεν ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς, ἵνα ὡς πρέσβεις τῦ Χριςῦ, ὅς ἔκ ἐςι θεὸς διχονοίας, ἀλλὰ εἰρήνης καὶ ἀγάπης, κυρήξωσιν εἰς τὸν ἅπαντα κόσμον τὴν εἰρήνην, καὶ συνεργήσωσι μὲ ὅλην τως τὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπυδήν, ὅπως οἱ ἐν Χριςῷ γεννηθέντες σπυδάξωσι νὰ φυλάξωσι τὴν ἑνότητα τῦ Πνευματος ἐν δεσμῷ εἰρήνης, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, ὡς ἐκλιρωθησαν ἐν μιᾷ ἐλπίδι κλήσεως, ἐν ᾗ ἠδέποτε φθάνῃ τινὰς, κατὰ τὸν Μέγαν Γρηγόριον, ἐὰν δὲν συντρέξῃ ὁμογνωμόνως μὲ τὸν πλησίον τυ.

Τῦτον τὸν ἴδιον, δι' ἐξοχωτέρας αἰτίας ἡμῖν θεόθεν δοθέντα λόγον καὶ ὑπέργημα, ευθυς ὁπῦ ἴσως ἀναξίως ἀνέβημεν εἰς ταύτην τὴν Καθέδραν τῦ Πέτρυ, ἀνεμνήσθημεν, ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ πρὸ ὀφθαλμῶν εἴχομεν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἐγγεγραμμένον ἔχοντες, ἠθελήσαμεν ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν νὰ τὸν πληρώσωμεν ἐπικαλύμενοι καθ' ἡμέραν τὴν θείαν βοήθειαν, ἵνα καταδεχθῇ νὰ ἐγχύσῃ ἐν ἡμῖν ᾧ παντὶ τῷ τῦ Κυρίυ ποιμνίῳ, μελέτας καὶ συμβελὰς εἰρήνης, καὶ να μᾶς ἀνοίξῃ μίαν ὁδὸν, ἵνα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλῶς καὶ σερεῶς αὐτήν. Καὶ περὶ πλέον ὀρθῶς ἰξεύροντες, ὅτι θεία βελὴ ἐδιωρίσθημεν ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ βασιλειων, ἵνα καλλιεργῶντας τὴν Ἀμπελον Σαβαὼθ, διατηρῶντας τὸ κτήριον τῆς Χριςιανικῆς Θρησκείας, ἧς τινος ὁ Χριςὸς ἐςὶν λίθος ἀκρογωνιαῖος, ἐκριζώσωμεν, ἀφανίσωμεν, διασκορπίσωμεν, διασκεδάσωμεν, καὶ κτίσωμεν, καὶ φυτεύσωμεν, τοιαύτην γνώμην πάντοτε εἴχομεν, καὶ τοιαύτην σαθερὰν θέλησιν, ὥςε καθὼς ἀπεφασίσαμεν νὰ μὴ παραιτήσωμεν ἐδὲν διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ γαλήνην, ἤτε φυτεύωντας, ἢ κτίζωντας κατὰ τὴν ἀνάγκην, ἕτω ἀπαιτῦντος τῦ δεσμῦ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης, νὰ ἤμεθα ἕτοιμοι καὶ πρόθυμοι νὰ ἐκριζώσωμεν καὶ νὰ ἀφανίσωμεν, καὶ ὅ, τι ἤθελεν εἶναι ἡμῖν ἡδὺ καὶ εὐάρεσον, ἂν καὶ ἡ ὑςέρησίς τυ ἤθελε μᾶς φέρει μεγάλην λύπην τῆς ψυχῆς.

Οὐκ ἔςιν ἀμφιβολία ὅτι μεταξὺ ἐκείνων τῶν πραγμάτων ὁπῦ συντρέχυσι περισσότερον εἰς τὸ νὰ ἑτοιμάσωσι τῇ Καθολικῇ Ἀριςοκρατείᾳ, εὐτυχίαν καὶ ἀγαθὰ, τὸν πρῶτον τόπον ἔχωσι τὰ Τακτικὰ Τάγματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν παντὶ καιρῷ πολλὴ ἡ εὐπρέπεια, ἀσφάλεια καὶ ὄφελος προῆλθεν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῆ Χριςῦ· διὸ ὁ Ἀποσολικὸς Θρόνος ὁ μόνον ἔσερξε καὶ ἐβοήθησε μὲ τὴν ὑπεράσπισίν τυ αὐτὰ τὰ Τάγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ αὔξησε μὲ πολλὰς ἀγαθοδωρίας, ἀτελείας προνόμια καὶ μεγάλα ἐσοδήματα, ἵνα περισσότερον παρακινηθῶσι καὶ φλογισθῶσιν εἰς καλλιέργειαν τῆς εὐσεβείας καὶ θρησκείας, ἵνα διεμθύνωσι τὰ ἤθη τῦ λαῦ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἵνα διατηρήσωσι καὶ σερεώσωσι τὴν ἑνότητα τῆς πίσεως μεταξὺ τῶν πισῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ τὸν καιρὸν ἐσυναίβη, ὅτι ἀπὸ μερικὰ Τακτικὰ Τάγματα, ἢ δὲν ἐγίνοντο πλέον οἱ εὔφοροι καρποὶ, καὶ ἐπιθυμητὴ ὠφέλεια εἰς τὸν Χριςιανικὸν λαὸν, διὰ τὶ ὁποῖον ἔργον καὶ

εἶχον

εἶχον συχηθεῖ τοιαῦτα Τάγματα, ἐφάνησαν περισσότερον πρόξενα ζημίας, καὶ ἱκανὰ νὰ παράξωσι τὴν γαλήνην τῶ λαῶ, πάρεξ νὰ τὴν αὐξήσωσιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερὸς Θρόνος, ὅσις ἐσυμβούλησεν εἰς τὴν σύχασιν αὐτῶν τῶν Ταγμάτων, καὶ ἐμεσολάβησε μὲ τὴν ἐξουσίαν τω, δὲν ἐδίχαξε παντελῶς, ἢ νὰ διορίσῃ νέους νόμους, ἢ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν πρώτην αὐχηράν τους διαγωγήν, ἢ ὁλοκλήρως νὰ τὰ ἐκριζώσῃ καὶ νὰ τὰ ἀκυρώσῃ.

Δι' αὐτὴν βέβαια τὴν αἰτίαν, καὶ ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας Γ'ννοκέντιος Γ'. νοήσας ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ διαφορὰ τῶν Τακτικῶν Ταγμάτων. Ἔφερε μεγάλην σύγχυσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, σερεῶς ἀπηγόρευσεν εἰς τὴν ἐν Λατεράνῳ Δ'. Οἰκυμενικὴν Σύνοδον, μήτις εἰς τὸ ἑξῆς συχήσῃ νέον Τάγμα. Ὅσις δὲ ἐποθᾶσε νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ μοναδικὸν σχῆμα, νὰ ἔμβῃ εἰς ἓν τῶν κυρωμένων Ταγμάτων, ἐκ τέτω δῆλον ὅτι νέον Τάγμα δὲν ἐσυχήνετο ἄνευ τῆς ἀδείας τῦ Ῥ'ώμης Ἀρχιερέως· καὶ τῦτο μὲ δίκαιον τρόπον, διότι ἐπειδὴ συχήνονται νέα Τάγματα πρὸς μείζονα ἐντέλειαν, πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ καὶ να ἐξεταχθῇ ὀρθῶς ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἀποχολικὸν Θρόνον, τὸ σχῆμα, ἡ εὐταξία αὐτῶν, ἵνα μὴ προφάσει μείζονος ἀγαθῆς καὶ ἁγιοτέρας ζωῆς, ἐγερθῶσιν ἐν τῇ τῦ Θεῦ Ἐκκλησίᾳ πολλὰ ἐνοχλήρα, καὶ ἐνίοτε κακά.

Μ' ὅλον ὁπῦ γνωσικώτατα, ταῦτα ἔγιναν παρὰ τῦ πρὸ ἡμῶν Γ'ννοκεντίυ Γ'. μετ' ὀλίγον ὅμως, ἐ μόνον ἡ ἐνοχλητικὴ ποσότης τῶν αὐτόνων τινῶν Ταγμάτων Τακτικῶν, ἀπήλαυσαν ἀπὸ τὸν Ἀποχολικὸν Θρόνον τὴν κύρωσιν, ἀλλὰ καὶ ἡ τολμηρὴ κενοδοξία διαφόρων Ταγμάτων, μάλιχα τῶν Ζητύλων, ἔτρεξε σωρηδὸν ὡς τὸ ἀχαλίνωτον πλῆθος. Τέτων γνωςῶν ὄντων, Γρηγόριος Γ'. ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας ἵνα πρωῖ προλάβῃ τὸ κακὸν. ἐν τῇ Οἰκυμενικῇ Συνόδῳ ἐν Λεγδύνῳ, ἀναχαυίσας τὴν διαταγὴν τῦ ῥηθέντος Γ'ννοκεντίυ Γ'. αὐχηρότερα ἀπηγόρευσε, ἵνα μήτις εἰς τὸ ἑξῆς, συχήσῃ νέον Τάγμα, ἢ νὰ φορέσῃ ῥάσα νέυ Τάγματος. Τὰ λοιπὰ Τάγματα κοινῶς, καὶ ἐξαιρέτως τὰ τῶν Ζητύλων, ὁπῦ μετὰ τὴν ἐν Λατεράνῳ Σύνοδον εἰσέβηκαν εἰς τὴν Θρησκείαν, ἄνευ κυρώσεως τῦ Ἀποχολικῦ Θρόνυ διὰ παντὸς ἀκύρωσε. Τὰ δὲ κυρωμένα παρὰ τῦ Ἀποχολικῦ Θρόνυ τὰ ἐκύρωσε τοιυτοτρόπως. Ὅτι οἱ Καθηγηταὶ αὐτῶν νὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν νὰ μείνωσιν ὡς εἶναι, νέον Μοναχὸν νὰ μὴ λάβωσι, νέον οἶκον ἢ ἕτερον νὰ μὴν ἀποκτήσωσιν, ἀλλ' ἔτε νὰ ἀποξενώσωσι τὰς οἰκίας καὶ τόπυς ὁπῦ νῦν ἔχυσι, χωρὶς τὴν ἐπὶ τέτῳ ἄδειαν τῦ αὐτῦ Ἀποχολικῦ Θρόνυ· διότι αὐτὰ πάντα ὁ Ἀποχολικὸς Θρόνος τὰ ἐδίωρισε πρὸς βοήθειαν τῆς Ἁγίας Γῆς, τῶν πτωχῶν, διὰ εὐσεβῆ ἔργα, καὶ δι' ἄλλα ὑποκείμενα πρὸς τὰ ὁποῖα ὁ Ἱερὸς Θρόνος ἔδειξε τὸ ἔλεός τω. Ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τὰ μέλη αὐτῶν τῶν Ἑτωρειῶν, τὸ κήρυγμα, τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ταφὴν, ὡς καὶ τοῖς ξένοις Μοναχοῖς ἀπηγορεύεται. Ἐδηλοποίησε δὲ εἰς τοιαύτην Διαταγὴν νὰ μὴ περιέχωνται τὰ Τάγματα τῶν Κηρύκων, καὶ Ἐλαχίζων, ὡς ἀποδεδειγμένον ὅτι ἀπὸ αὐτὰ τὰ Τάγματα ἀπελαμβάνεν ἡ Ἐκκλησία ὄφελος. Ἠθέλησε

προ-

προσέτι ὅτι τὰ Τάγματα τῶν Ἐρημίτων τῆ Α'γίᾳ Αὐγυστίνῳ, καὶ τῶν Καρμηλίτων νὰ μείνωσι σερεὰ, διότι ἡ αὐτῶν κύρωσις ἔγινε πρὶν τῆς ἐν Λατεράνῳ Συνόδου. Τέλος ἔδωκεν ἄδειαν εἰς κάθε μέλος αὐτῶν τῶν Ταγμάτων τῶν περιεχομένων ἐν τῇ διαταγῇ τη, νὰ ἀπεράσωσιν εἰς ἕτερα Τάγματα κυρωμένα, με προσαγὴν ὅμως, κανένα Τάγμα, ἢ Μοναστήριον, νὰ ἀπεράσῃ ὁλοκλήρως εἰς ἕτερον Ταγμα, ἢ νὰ μεταφέρῃ τὰ ὑπάρχοντά τη εἰς ἕτερον Μοναστήριον, ἄνευ τῆς προηγημένης ἀδείας τῆ Α'ποστολικῆ Θρονη.

Τα ἴχνη αὐτῶν, κατα τὰς περιστάσεις τῶν πραγμάτων ἠκολούθησαν καὶ ἕτεροι Πάπιδες πρὸ ημῶν Α'ρχιερατεύσαντες, τῶν ὁποίων τὰ θεσπίσματα καὶ διαταγὰς ἐχρειάζοντο πολὺν καιρὸν διὰ τὴν διήγησίν των. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων, Κλήμης Πάπας Ε'. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας μὲ τὰς Βέλλας τῶ 1312. πέμπτῃ Μαΐᾳ ἀκύρωσε τὸ τῶν Τεμπλαρίων Τάγμα, ἀγκαλα καὶ νομίμως συςηθὲν καὶ κυρωθὲν, καὶ εἶχε τόσον βοηθήσει τὴν Χριστιανικὴν Α'ριστοκρατειαν, ὡςε ὁ Α'ποστολικὸς Θρόνος ἐχάρισεν αὐτῶ πολλὰς Προσόδους, Προνόμια, Υ'πάρχοντα, Α'τελείας, Α'δείας διὰ τὴν κοινὴν ἀτιμίαν, μ' ὅλον ὁπῶ ἡ ἐν Βιέννῃ Σύνοδος δὲν ἠθέλησε νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν ἄδειαν ὁπῶ εἶχε νὰ ἐξετασῃ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ, αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.

Ο' Α'γιος Πῖος Ε'. ὁμοίως πρὸ ὑμῶν Α'ρχιερατεύσας, τῆ ὁποίᾳ τὴν ἁγιότητα εὐσεβῶς σέβεται καὶ εὐλαβεῖται ἡ Καθολικὴ Ε'κκλησία, ἀκύρωσε καὶ ἔσβυσε τὸ Τάγμα τῶν Τακτικῶν Α'δελφῶν, τῶν Ταπεινῶν λεγομένων, δεδοκιμασμένον καὶ κυρωθὲν πρὶν τῆς ἐν Λατεράνῳ Συνόδου, καὶ παρὰ τῆ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γ'νωκεντίῳ Γ'. Ο'νωρίῳ Γ'. Γρηγορίῳ Θ'. καὶ Νικολάῳ Ε'. πρὸ ημῶν Α'ρχιερευσάντων, διὰ τὴν ἀνυποταγήν της εἰς τὰς Α'ποστολικὰς Διαταγὰς, διὰ τὰς οἰκειακὰς καὶ ἐξωτερικὰς Διχονοίας, καὶ διατὶ δὲν ἔδειχναν κανένα σημεῖον μελλούσης ἀρετῆς, μαλιστα ὁπῶ μερικοὶ αὐτῆ τῆ τάγματος, συνήργησαν εἰς τὸν θάνατον τῆ Α'γίᾳ Καρόλῳ Βορρομαίῳ, Καρδινάλεως τῆς Α'γίας Ρ'ωμαϊκῆς Ε'κκλησίας, ὑπερασπιςῆ καὶ ἐπιθεωρητῆ τῆ αὐτῆ τάγματος.

Ο' σεβασμίας μνήμης Οὐρβανὸς Η'. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας μὲ τὴν Βέλλαν τη 6. Φευρ. 1626. ἀκύρωσε τὴν Συνέλευσιν τῶν Α'δελφῶν Μοναστηριακῶν Μετερρυθμημένων λεγομένων, μ' ὅλον ὁπῶ δημοσίως εἶχε κυρωθῇ, καὶ ηὐξήνθη δι' εὐεργεσιῶν τῆ Μακαρίᾳ τῇ λήξει Σίξτῳ Ε'. Διότι ἐκ τῶν ῥηθέντων Α'δελφῶν δὲν ἐλάμβανεν ἡ Ε'κκλησία τῆ Θεῆ, ἐκείνας τὰς πνευματικὰς καρπὰς μαλιστα συνέβηκαν καὶ πολλότατα διχόνοιαι μεταξὺ αὐτων, καὶ τῶν Μοναστηριακῶν τῶν μὴ Μετερρυθμημένων, Οἴκας, Μοναστήρια, τόπους, σκεύη, ὑπάρχοντα, πράγματα, δικαιώματα κτλ'. Ο'σα ἀνῆκον εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Συνέλευσιν, τα ἔδωκεν εἰς το Τάγμα τῶν Α'δελφῶν Ε'λαχίςων τῆ Α'γίᾳ Φραγκίσκῳ τῶν Μοναστηριακῶν, ἔξω ἀπὸ τας Οἰκίας τῆς Νεαπόλεως, καὶ τὸν οἶκον τῆ Α'γίᾳ Α'ντωνίῳ τῆ ἐν Παταβίῳ, αὐτὸν τον ὕςερον τὸν ἰδιώρισε διὰ τὴν Α'ποστολικὴν Κάμεραν, τοῖς δὲ Μοναχοῖς τῆς ῥηθέντος Τάγματος, νὰ ἀπεράσωσι εἰς τὸ Τάγμα τῶν Ε'λαχίςων.

Ο'

Ο' Ουρβανὸς Η'. μὲ ἑτέραν Βάλλαν 1643. Δεκεμβ. 2. ἀνῄρεσεν, ἔσβυσε καὶ ἀκύρωσε τὸ Τάγμα τῶν Τακτικῶν τῆ Α'γίᾳ Α'μβροσίᾳ καὶ Βαρνάβα εἰς τὸ Δάσος, τὰς δὲ Τακτικὰς αὐτῆ τῆ τάγματος ὑπέταξεν εἰς τὴν διοίκησιν, καὶ ὑποταγὴν τῶν τῆς Ε'παρχίας Α'ρχιερέων. Ε''δωκεν ὅμως αὐτοῖς ἄδειαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ἕτερα Τάγματα κυρωθέντα παρὰ τῆ Α'ποστολικῆ Θρόνῳ, τὴν ὁποίαν ἀκύρωσιν καὶ ὁ Μακαρίᾳ τῆ λήξει Ι'ννοκέντιος Ι'. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας τῷ 1646. ἐβεβαίωσε, καὶ προσέτι Προσόδους, Οἴκους καὶ Μοναστήρια τῆ ῥηθέντος Τάγματος, τὰ ὁποῖα ἦσαν πρῶτον τῶν Τακτικῶν, τὰ ἔκαμε λαϊκὰ διὰ πάντοτε.

Ο' αὐτὸς Ι'ννοκέντιος Ι'. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας, μὲ τὴν Βάλλαν τῆ 16. Μαρτ. 1645. διὰ τὰς μεγάλας ταραχὰς ὁπῆ συνέβηκαν μεταξὺ τῶν Τακτικῶν τῆ Τάγματος τῶν Πτωχῶν τῆς Μητρὸς τῆ Θεῆ τῶν Εὐσεβῶν Σχολείων, μ' ὅλον ὁπῆ ἐκυρώθη ἀπὸ τὸν πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσαντα Γρηγόριον ΙΕ'. ὕστερον ἀπὸ μίαν ἐξέτασιν, τὴν μετέβαλλεν εἰς μίαν ἁπλῆν Συνέλευσιν, χωρὶς νὰ ἀρνηθῆν τὴν Ο'μολογίαν τῆς, κατὰ τὸ σύστημα τῆς Συναθροίσεως τῆς Α'γίας Μαρίας εἰς Βαλλιτζέλαν, ἢ ὡς λέγουσι τῆ Α'γίᾳ Φιλίππῃ Νέρῃ, καὶ τοῖς Τακτικοῖς αὐτῆ τῆ Τάγματος ἕτω μεταβαλμένοις, ἐσυγχώρησε νὰ ἔμβωσιν εἰς κάθε ἄλλο κυρωμένον Τάγμα, ἀπηγόρευσε δὲ τὸ νὰ δέχωνται προσηλύτας· τὴν δὲ ὑπεροχὴν καὶ δικαιώματα τῆ Γενικῆ Τ'περγῆ, τῆ Ε'πισκάτῃ, καὶ ἑτέρων Προεζώτων, τὰ ἔδωκε τοῖς λαϊκοῖς τῆ τόπῃ. Ο'λα αὐτὰ ἔλαβον τὴν ἐκπλήρωσίν τῆς διὰ μερικὰς χρόνας, ἕως ὅτε ὁ Α'ποστολικὸς Θρόνος γνωρίσας τὴν ὠφέλειαν τῆ προρηθέντος Τάγματος, τὸ ἀνεκάλεσε πάλιν εἰς τὴν πρώτην Ο'μολογίαν τῆ, καὶ τὸ κατέχησε σωστὸν Τάγμα Τακτικῶν.

Μὲ παρομοίας βάλλας τῷ 1650. Ο'κτωμ. 29. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας Ι'ννοκέντιος Ι'. διὰ τὰς διχονοίας καὶ λογοτριβὰς ὁπῆ συνέβηκαν ἀκύρωσε τὸ Τάγμα τῆ Α'γίᾳ Βασιλείᾳ τῶν Α'ρμενίων, καὶ τὰς Μοναχὰς τῆ αὐτῆ Τάγματος, τὰς ὑπέβαλεν εἰς τὸ δικαίωμα, καὶ ὑποταγὴν τῶν κατὰ τόπους Ε'πισκόπων, μὲ ἐνδυμα Κληρικῶν Κοσμικῶν, καὶ τὰς ἐδιώρισεν ἀπὸ τὰ ἀκυρωθέντα μοναστήρια μίαν ἀνάλογον ποσότητα διὰ τὴν ζωοτροφίαν τῆς, καὶ ἄδειαν ἐνταὐτῷ, νὰ ἔμβωσιν εἰς κάθε κυρωμένον Τάγμα.

Ο' αὐτὸς Ι'ννοκέντιος Ι'. μὲ βήλ. 22. Ι'ανίᾳ 1651. ἰδὼν ὅτι ἡ Ε'κκλησία δὲν ἐδύνετο νὰ ἐλπίσῃ καρπὸν πνευματικὸν ἀπὸ τὸ Τάγμα τῆς Συναθροίσεως τῶν Πρεσβυτέρων τῆ Α'γαθῆ Ι'ησῆ, τὸ ἀκύρωσε, τὰς δὲ Μοναχὰς ὑπέταξεν εἰς τὸ δικαίωμα τῶν τῆς Ε'παρχίας Προέδρων, διωρίσας αὐτοῖς τὰ ἀναγκαῖα, ἀπὸ τα εἰσοδήματα τῆ μοναστηρίῳ, τοῖς δὲ Α'δελφοῖς ἄδειαν νὰ ἔμβωσιν εἰς κάθε Τάγμα κυρωμένον παρὰ τῆ Α'ποστολικῆ Θρόνῳ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰσοδήματα, ἐδιώρησεν εἰς ἔργα εὐλαβείας κατὰ τὴν δέλησίν τῆ.

Τέλος πάντων ὁ Μακαρίᾳ τῆ λήξει Κλήμης Θ'. ὁ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσας ἰδὼν τρία Τακτικὰ Τάγματα ἦγεν, τῶν Κανονικῶν Τακτικῶν τῆ Α'γίᾳ Γεωργίᾳ ἐν Α''λγᾳ, τῶν Γεροσολυμίτων τῆ Φιέζολε, καὶ τῶν Ι'η-

σεβάτων τῆ Α'γίᾳ Κολομβάνᾳ, ὅτι ὀλίγην, ἢ κἂν τίποτες ὠφέλειαν νὰ προξενήσωσιν εἰς τὸν Χριστιανικὸν λαὸν, ἢ νὰ ἐλπίσῃ πῶς θέλει ποτὲ προξενήσει ὠφέλειαν, τὰ ἀκύρωσε μὲ τὴν Βόλλαν τῆ 1668. Δεκεμ. 6. τὰ εἰσοδήματα δὲ καὶ ὑπάρχοντα αὐτῶν, μὲ τὸ νὰ ἦσαν πολλὰ, ἐδιωρίσθησαν κατὰ τὸ ζήτημα τῆς τῶν Ε'ννετῶν Α'ριστοκρατείας, διὰ τὰ ἔξοδα τῆ κατὰ τῶν Ο'θωμανῶν ἐν Κρήτει πολέμε.

Διὰ νὰ εἰρηνεύσωσιν οἱ πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσαντες, ἐσοχάσθηκαν νὰ μεταχειριδῶσιν ἐκεῖνον τὸν γνωστικὸν τρόπον, ὁπῆ ἔκριναν εὔλογον ἵνα σφαλισθῇ ὁλοκλήρως ἡ ἔσοδος τῶν διχονοιῶν εἰς τὰς ψυχὰς, καὶ νὰ ἀποξενωθῇ πᾶσα διχόνοια, καὶ πάθος. Ο'θεν ἀφέντες τὸν ἐνοχλητὸν καὶ πολύπλοκον τρόπον, ὁπῆ ἐσυνηθίζετο εἰς τὰ κοσμικὰ Κριτήρια, προσκολληθέντες μόνον εἰς τὴν σύνεσιν τῶν νόμων, μὲ ἐκεῖνο τὸ πλήρωμα τῆς ἐξεσίας, ὁπῆ οἱ ἐπὶ τῆς γῆς τῆ Χριστῆ ἐπίτροποι, καὶ ὑπέρτατοι διοικηταὶ τῆς Χριστιανικῆς Ε'κκλησίας ἔλαβαν εὐρυχωρως, ἐπάσχισαν νὰ τελειώσωσι τὸ πᾶν, ὅτι τὰ διωρισθέντα πρὸς ἀκύρωσιν Τάγματα νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ προβάλλωσι δίκαια ἐναντίον τῶν κατ' αὐτῶν ἐγκαλεσθέντων ἐγκλημάτων, καὶ νὰ συγχίσωσι τὰς αἰτίας διὰ τὰς ὁποίας οἱ Α'ρχιερεῖς ἀπεφάσισαν τοιουτοτρόπως.

Προβαλθέντων τοιγαρῦν ἡμῖν τοιούτων καὶ ἑτέρων βαρυτέρων παραδειγμάτων, καὶ φλογιζόμενοι ἀπὸ μίαν ὑπερβολικὴν ἐπιθυμίαν, ὅτι εἰς ὅσα ἐπιχειριδῶμεν νὰ μὴν ἀμελήσωμεν καμμίαν ἔρευναν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, αὔξησιν καὶ σημερινὴν κατάςασιν τῶν Τακτικῶν τῆ Τάγματος, κοινῶς Ε'ταιρεία τῆ Γ'ησῦ λεγομένη, ἐκ τούτε ἐκαταλάβομεν ὅτι ἐσυχήθη ἀπὸ τὸν θεμελιωτήν της διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, τὴν ἐπιστροφὴν τῶν αἱρετικῶν, καὶ ἐξαιρέτως τῶν ἀπίςων, καὶ τέλος πάντων διὰ περισσοτέραν αὔξησιν τῆς Εὐσεβείας καὶ Θρησκείας. Καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸ τὸ Τάγμα εὐκολώτερα καὶ εὐτυχέστερα τὸν ἐπιθυμητὸν σκοπόν τε, ἀφιερώθη τῷ Θεῷ μὲ τὴν Ο'μολογίαν τῆς Εὐαγγελικῆς πτωχείας, τόσον ἐν κοινότητι, ὅσον καὶ κατ' ἰδίαν, ἐξαιρημένων τῶν Σπιτιῶν, τοῖς ὁποίοις ἐδόθη ἄδεια νὰ ἔχωσιν εἰσοδήματα, ὄχι ὅμως νὰ τὰ μεταχειριδῶσιν εἰς ὄφελος καὶ χρῆσιν αὐτῆ τῆ Τάγματος.

Μὲ αὐτὰς καὶ παρομοίας νόμες ἐδοκιμάσθη ἐν πρώτοις, ἡ ῥηθεῖσα Ε'ταιρεία τῆ Γ'ησῦ Χριστῆ, παρὰ τῆ μακαρίας λήξεως Πάπα Παύλε Γ'. μὲ τὴν Βόλλαν τῆ 1540. ἐν μηνὶ Ο'κτωμ. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ ἄδειαν νὰ διανέμῃ δικαιώματα, καὶ διαταγὰς πρὸς φύλαξιν, ἀσφάλειαν καὶ διοίκησιν τῆς Ε'ταιρείας. Καὶ ἀγκαλὰ ὁ ῥηθεὶς Παῦλος, ὁ πρὸ ἡμῶν, ἐπεριόρισε κατ' ἀρχὰς, αὐτὴν τὴν Ε'ταιρείαν εἰς τὸν ὀλιγώτατον ἀριθμὸν τῶν 60. Τροφίμων, μὲ ἑτέρας ὅμως Βόλλας μαρτ. 1543. ἔδωκεν ἄδειαν νὰ ἔμβωσιν εἰς αὐτὴν τὴν Ε'ταιρείαν, ὅσοι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν προεςώτων φανῶσιν ἄξιοι ἢ ἀναγκαῖοι. Τῷ δὲ 1549. Νοεμ. 15. εἰς ἑτέραν Βόλλαν, ὁ αὐτὸς Παῦλος, τὴν ἐπλούτυνε μὲ πολλὰ καὶ ἐκτεταμένα προνόμια, καὶ ἔδωκε προνόμιον εἰς τὸς προεςῶτας Γενεραλέους

τῶν

τῆς αὐτῆς Ἑταιρείας, να λαβωσιν 20. Πρεσβυτέρους Πνευματικοὺς Συμβουλὰς, καὶ να δίδωσιν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ προνόμια, χάριτας, καὶ ἐξουσίαν ὁπῶ δίδονται εἰς ὅσους ἔβαλαν τὴν Ὁμολογίαν τους εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, καὶ εἰς ἄλλους ὁμοίως, τοὺς ὁποίους ἤθελον γνωρίσει οἱ ῥηθέντες προεξῶτες ἱκανοὺς, καὶ τοῦτο ἀορίστως διωρίσθη καὶ ἀναριθμήτως. Περὶ πλέον ἐλευθερώνει τὴν ῥηθεῖσαν Ἑταιρείαν, τοὺς Συμβουλὰς της καὶ πάντα κοινῶς τὰ ὑπάρχοντά της, καὶ ὅσα κοινῶς ἴδια αὐτοῖς, ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν, δικαίωμα καὶ διόρθωσιν τῶν κατὰ ἐπαρχίας ἀρχιερέων, καὶ τὰ ὑποτάσσῃ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἀποστολικῆς Αὐλῆς.

Οὐδὲν ἦτον καὶ ἡ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατευσάντων ἐλευθεριότης, καὶ μαγαλοδωρία ἀποδεικνύεται ἀπὸ τοὺς ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γ'υλίου Γ'. Παύλου Δ'. Πίου Δ'. καὶ Ε'. Γρηγορίου ΙΓ'. Σήξτου Ε'. Γρηγορίου ΙΔ'. Κλήμεντος Η'. Παύλου Ε'. Λέοντος ΙΑ'. Γρηγορίου ΙΕ'. Οὐρβανοῦ Η'. καὶ ἑτέρων Ἀρχιερέων ὁπῶ ἔδωκαν, ἢ ἐκύρωσαν τῇ ῥηθείσῃ Ἑταιρείᾳ τὰ δοθέντα Προνόμια, ἢ μὲ νέας προσθήκας, ἢ δημοσίως κυρώνοντάς τα. Ἀπὸ γὰρ τὸν τρόπον καὶ λέξεις τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν, φανερὰ συμπεραίνεται πῶς εἰς αὐτὴν τὴν Ἑταιρειαν ἐφύτρωσαν ἐξ ἀρχῆς διάφοροι ἐμπόδια διχονοίας καὶ ἅμιλλας, καὶ ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ καὶ μὲ ἕτερα Τακτικὰ Τάγματα, μὲ τὸν λαϊκὸν Κλῆρον, μὲ τὰς Ἀκαδημίας καὶ Σπουδαστήρια, μάλιστα μὲ τοὺς ἰδίους Ἡγεμόνας τοὺς κατὰ τόπους, ὅπου εὑρίσκετο συσημένη ἡ Ἑταιρεία· καὶ αὐταὶ αἱ διχόνοιαι προῆλθον πότε ἐξ αἰτίας τῆς Ὁμολογίας των, πότε διὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτῆς Ὁμολογίας, πότε ἐξ ἀφορμῆς τῶ ἀπολύειν τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας ὅταν ἔφθαναν εἰς τὴν χειροτονίαν, ἄνευ τῆς πρεπημένης Δοκιμῆς, ἄνευ τῆς δημοσίᾳ Ὁμολογίας, καὶ εναντίον τῶν Διαταγῶν τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδου, καὶ τῶ μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Πίου Ε'. τῶ πρὸ ἡμῶν, καὶ πότε διὰ την ὑπερβολικὴν ἐξουσίαν την ὁποίαν ὁ Προεξὼς Γενεράλης τῆς αὐτῆς Ἑταιρείας ἤθελε να ἔχῃ, πότε διὰ διάφορα ἄρθρα διδασκαλίας, διὰ σχολεῖα, διὰ ἐξαιρέσεις καὶ προνόμια, διατὶ δὲν ἤθελον να εἶναι ὑποτελεῖς εἰς τας κοσμικὰς ἀξίας, καὶ ἑτέρων προσώπων ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ. Καὶ τέλος πάντων δὲν ἔλειψαν βαρύταται ἐγκαλέσεις κατ' αὐτῶν τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρείας, αἵτινες ἐτάραττον ὀχὶ ὀλίγον τὴν γαλήνην τῆς τῆ Χριστῶ καὶ Ἀριστοκρατείας εἰρήνης.

Ἐκ τούτου ἠγέρθησαν πολλαὶ ἐγκαλέσεις κατὰ τῆς Ἑταιρείας, αἵτινες ἐνδυναμούμεναι ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀναφορὰς πολλῶν Ἡγεμόνων, ἀνεφέρθησαν τοῖς μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ, Παύλῳ Δ'. Πίῳ Ε'. Σήξτῳ Ε'. Μεταξὺ αὐτῶν ἦν καὶ ὁ ἐνδόξου μνήμης Φίλιππος Β'. Ἀποστολικὸς βασιλεὺς Ἱσπανίας, ὅστις παρακινούμενος ἀπὸ μεγάλα αἴτια, καὶ δικαίας προφάσεις ὁπῶ τὸν ἐτάραττεν, καὶ πολλὰ παράπονα τῶν Ἰγκιζιτόρων τῆς Ἱσπανίας, ἐναντίον τῶν ὑπερβολικῶν προνομίων τῆς Ἑταιρείας, παράπονα βεβαιωμένα καὶ ἀπὸ πολλοὺς ἐναρέτους καὶ σοφοὺς ἄνδρας τῆς αὐτῆς Ἑταιρείας, ἀπεφάσιστε νὰ προσάξῃ καὶ νὰ διωρίσῃ μίαν Ἀποστολικὴν ἐξέτασιν τῆς Ἑταιρείας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

Σήξτος ὁ πρὸ ἡμῶν Ἀρχιερατεύσας, παρακινήμενος ἀπὸ τὰ ζητήματα καὶ φροντίδας Φιλίππε τῦ βασιλέως, τὰ ὁποῖα θεμελιωμένα εἶδεν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, ἔσερξε καὶ ἐδιώρισεν εἰς τὸ ὀφίκιον τῦ Ἀποστολικῦ Βιζιτάτωρος, Ἐπισκόπε ἐπαινετῦ διὰ τὴν φρόνησιν, ἀρετὴν καὶ διδασκαλίαν, προσέτι καὶ εἰς μίαν Συνέλευσιν τινῶν Καρδιναλίων τῦ Ἱερῦ Θρόνε, ἵνα ἐπιμεληθῶσι τὴν εἰρήνην αὐτῶν τῶν διχονοιῶν. Ἀλλ' ἀποθανόντος πρὶν τῦ καιρῦ, τῦ ῥηθέντος Σήξτε, ἐματαιώθη ἡ ὑγιεσάτη συμβελὴ ὁπῦ ἔλαβε, καὶ δὲν ἐτελεσφόρησεν. Ἀναβὰς δὲ ὁ τῇ μακαρίᾳ λήξει, εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον Γρηγόριος ΙΔ'. μὲ Βέλαν τε 1591. Γενάρε μῆνα, ἐκύρωσε πάλιν τὴν Ἑταιρείαν, καὶ ἐνετείλατο νόμιμα, καὶ σερεὰ ὅσα Προνόμια ἐδόθησαν τῇ ῥηθείσῃ Ἑταιρείᾳ, παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατευσάντων, μάλιςα τὴν προφύλαξιν, νὰ εἶναι συγχωρημένη ἡ ἀποξένωσις τῶν Συμβουλῶν, ἄνευ νομικῆς τάξεως, ἄνευ δηλαδὴ τῆς προϋπαρχύσης ἐξετάσεως, ἄνευ πράξεων, σωζομένων καὶ τῶν ἀσιωδῶν, μόνον μὲ τὴν παρατήρησιν τῆς ἀληθείας τῦ ἐγκλήματος, ἢ λογικῆς αἰτίας, ὑποκειμένων καὶ ἑτέρων πολλῶν περιςάσεων. Ἐπρόσεξε λοιπὸν μίαν ἄκραν προσοχὴν, καὶ ἀπηγόρευσεν ὑπὸ ποινῇ ἀφορισμῦ πάραυδα, κατὰ τῶν τολμόντων κατακρίνειν κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως τὸ συζήμα ταύτης τῆς Ἑταιρείας, ἢ τὰς διαταγάς της, ἢ νὰ μεταβάλλωσι τὸ παραμικρὸν αὐτῶν εἰς κανένα τόπον. Ἀφήνει ὅμως εἰς τὸν ἕνα ἐλεύθερον, ὅτι ὅσα νομίζει ἄξια προσθήκης, ἢ ἀφαιρέσεως, ἢ μεταβολῆς, νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὲς κατὰ καιρὸς Ἀρχιερεῖς τῆς Ῥώμης ἀμέσως, ἢ διὰ τῶν Ἀποστολικῶν Λιγάτων, καὶ Νουτζίων τῦ Ἱερῦ Θρόνε.

Οὐ μόνον τὰ τοιαῦτα ἀρκετὰ δὲν ἦσαν νὰ ἡσυχάσωσιν αἱ κατὰ τῆς Ἑταιρείας φωναὶ καὶ ταραχαὶ, ἀλλὰ μάλιςα τὸν κόσμον ἅπαντα ἐτάραξαν αἱ τῆς Ἑταιρείας ἐνοχληρότατα διχόνοιαι, περὶ τῆς διδασκαλίας της, τὴν ὁποίαν οἱ πολλοὶ ἀπέδειξαν ἀντικειμένην τῇ Ὀρθοδόξῳ πίςει καὶ εὐταξίᾳ. Προσέτι ἄναψαν αἱ οἰκειακαὶ καὶ ἐξωτερικαὶ διχόνοιαι, καὶ συχνότεραι ἔγιναν μάλιςα περὶ ἄκρας ἐπιθυμίας πολλῶν ὑποζατικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἔλαβαν ἀρχὴν, τόσον αἱ ταραχαὶ τοῖς πᾶσιν ἀρκετὰ γνωσαὶ, αἵτινες ὑπερβολικὰ ἐλύπησαν τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον, ὅσον καὶ αἱ συμβελαὶ μερικῶν κατὰ τῆς Ἑταιρείας. Ὅθεν ἵνα λάβῃ ἡ αὐτὴ Ἑταιρεία νέαν κύρωσιν τῦ Τάγματός της καὶ προνομίων ἀπὸ τὸν μακαρίᾳ λήξει Παῦλον Ε'. τὸν πρὸ ἡμῶν, ἠναγκάσθη παρ' αὐτῦ νὰ ζητήσῃ, ἵνα σέρξῃ ὡς κύρια, καὶ νὰ κυρώσῃ διὰ τῆς ἐξυσίας τε, μερικὰς Διαταγὰς ἐκδοθεῖσας εἰς τὴν Πέμπτην Γενικὴν Συνέλευσιν τῷ 1606. ῥητῶς ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκεται, ὅτι τόσοι αἱ ἐσωτερικαὶ διεγέρσεις καὶ ταραχαὶ τῶν τῆς Ἑταιρείας μελῶν, ὅσον καὶ αἱ ἐγκαλέσεις κατὰ τῆς Ἑταιρείας, τῶν ἐξωτερικῶν, ἠναγκασε τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας συναθροισμένα νὰ διωρίσωσι ταῦτα.

„ Ἐπειδὴ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία, ἥτις παρὰ Κυρίε ἠγέρθη πρὸς ἔκτα-
„ σιν τῆς Πίςεως, καὶ κέρδος ψυχῶν, ὡς ἀπὸ τὰ λειτουργήματα τῆ ἰδία της
„ ἐπαγγέλματος, τὰ ὁποῖα εἶναι ἅρματα πνευματικὰ, δύναται νὰ ἀπο-
„ λαύ-

„ λαύσῃ εὐτυχὲς τέλος, μὲ ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οἰκοδομὴν τῶν
„ πλησίων, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ κλίνει. Τοιοῦτοτρόπως θέλει ἀπηγορεύσει
„ ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ, καὶ θέλει πολὺ κινδυνεύσῃ, ἂν ἐπιχειριθῇ τὰ
„ κοσμικὰ καὶ ἀνήκοντα εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ διοίκησιν τῶν βασιλέων. Διὸ
„ γνωσικώτατα παρὰ τῶν Προπατόρων ἡμῶν ἐδιωρίσθη, νὰ μὴν ἀνακατωθῶ-
„ μεν στρατεύοντες τῷ Θεῷ μὲ ἄλλας ὁπᾶ ἀπέχουσιν ἀπὸ τὴν ὁμολο-
„ γίαν μας.“ Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς παρόντας καιρὰς, τὰς πολὺ κινδυνώδεις,
„ συμβὰ εἰς πολλὲς Ἡγεμόνας (τῶν ὁποίων τὴν ἀγάπην, καὶ ἔννοιαν, ὁ
„ Ἁγίας μνήμης Πατὴρ Ἰγνάτιος, ἐνόμιζεν ἀξίαν νὰ τὴν διατηρήσῃ διὰ
„ Θείαν εὐλάβειαν.) μερικῶν ἴσως ἐγκλήματι, ἢ κενοδοξίᾳ, ἢ ἀδιακρίτῳ
„ ζήλῳ, τὸ τάγμα μας δὲν ἔχει καλὴν ὑπόληψιν· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀγαθὴ
„ τῦ Χριςῦ εὐωδία, εἶναι ἀναγκαία πρὸς καρποφορίαν, ἔκρινεν ἡ Συνέλευσις
„ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ κάθε εἶδος κακῦ, ἀπὸ διχονοίας, ὅσον τὸ δυνατὸν, μάλιςα
„ καὶ ἀπὸ ψευδεῖς ὑποψίας προερχομένας. Διὸ μὲ τὸ παρὸν ἡμέτερον
„ Θέσπισμα, βαρέως καὶ αὐςηρῶς ἀπηγορεύει πᾶσι τοῖς Ἡμετέροις, ἵνα μὴ
„ μιχθῶσιν εἰς τοιαύτας δημοσίας ὑποθέσεις, ἂν καὶ προσκαλεσμένοι ἦσαν,
„ ἢ καὶ ἀπό τινα αἰτίαν ἐλκύονται, ἤτε διὰ καμμίαν παρακάλεσιν ἢ κατά-
„ πεισιν ἐκκλίνουσαν τῦ συςήματός μας· καὶ προσέτι διωρίζεται εἰς τὰς ὁρι-
„ σίας μας νὰ προσαρμόσωσι τὰ ἰσχυρώτερα ἰατρικὰ εἰς αὐτὸ τὸ πάθος,
„ ὡς ἡ χρεία τὸ ἀπαιτεῖ.“

Μὲ μεγάλην θλῖψιν τῆς ψυχῆς μας παρετηρήσαμεν ὅτι τὰ προρρηθέν-
τα ἰατρικὰ, ἐκ πολλὰ ἕτερα ὕςερον δὲν ὠφέλησαν τὸ παραμικρὸν, καὶ ὅτι οἱ
πρὸ ἡμῶν Οὐρβανὸς Η'. Κλήμης Θ'. Ι'. ΙΑ'. καὶ ΙΒ'. Ἀλέξανδρος Ζ'. καὶ Η'.
Γνωκέντιος Ι'. ΙΑ'. ΙΒ'. καὶ ΙΓ'. καὶ Βενέδεικτος ΙΔ'. οἵτινες ἐδοκίμασαν νὰ
ἐπιςρέψωσι τὴν ποθητὴν ἡσυχίαν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐδυνήθη ἡ ἐξουσία τους
νὰ ἐκριζώσῃ καὶ νὰ διαλύσῃ τὰς θορύβους, τὰς ἐγκαλέσεις καὶ παράπονα κατ'
αὐτῆς τῆς Ἑταιρείας, μὲ τόσας ὠφελίμους διαταγὰς διὰ τὰς λαϊκὰς ὑποθέ-
σεις, ἢ ἔξω τῶν Ἀποςολῶν, νὰ μὴν γυμνάζωνται χωρὶς αἰτίας αὐτῶν, ὅσου
καὶ διὰ τὰς βαρεῖς διχονίας καὶ ἔριδας κατὰ τῶν Προέδρων τῶν Ἐπαρχιῶν,
τὰ Τακτικὰ Τάγματα, τὰς εὐσεβεῖς τόπους, Κοινότητας παντοίας εἴδες ἐν Εὐρώ-
πῃ, Ἀσίᾳ, καὶ Ἀμερικῇ, ἐχὶ ἄνευ ζημίας τῶν ψυχῶν, καὶ θαυμασμὸν τῶν
ἀνθρώπων παρὰ τῆς Ἑταιρείας αὐςηρῶς ἐγερθέντα. Προσέτι περὶ τῆς
ἐκθέσεως καὶ πράξεων τῶν ἐθνικῶν, ὁπᾶ μετεχειρίθηκαν μερικῶν ῥητῶν,
ἀφέντες τὰ παρὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὀρθῶς δεδοκιμασμένα, ἢ περὶ
τῆς χρήσεως, καὶ ἐξηγήσεως τοιῦτων γνωμῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ἀποςολικὸς
Θρόνος κατέκρινεν ὡς σκανδαλώδεις, ἐ ζημιώδεις εἰς τὴν καλὴν εὐταξίαν τῶν
ἠθῶν, ἢ δι' Ἕτερα τέλος πάντων μεγαλήτερα, καὶ ἀναγκαιότατα πρὸς ἀσ-
φαλῆ διατήρησιν τῆς καθαρότητος τῶν Χριςιανικῶν δογμάτων, ἐξ ὧν καὶ κα-
τὰ τὰς καιρὰς μας, καὶ πρότερον πολλὰ ζημία, καὶ δυσκολία, ταραχὴ δη-
λαδὴ, θορυβοὶ εἰς μερικὰ Καθολικὰ βασίλεια, διωγμοὶ τῆς Ἐκκλησίας εἰς
μερικὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης, ὅθεν μεγάλην θλῖψιν ἔλαβον οἱ

πρὸς

πρὸ ἡμῶν, μάλιστα ὁ πρὸ ἡμῶν Γ'ννοκέντιος ΙΑ'. ὁσις ἀναγκαζόμενος τόσον, κατήντησε νὰ ἀπηγορεύσῃ τῇ Ε'ταιρείᾳ τὸ νὰ δέχωνται Προτηλύτες. Ε'τι Γ'ννοκέντιος ΙΓ'. ὅσις ἠναγκάσθη νὰ ἐπαπειλήσῃ τὴν αὐτὴν Ε'ταιρείαν μὲ τὴν αὐτὴν ποινήν. Καὶ τέλος πάντων ὁ Μακαρίᾳ τῇ λήξει Βενεδεικτος ΙΔ'. ὅσις ἔκρινεν εὔλογον νὰ διωρίσῃ μίαν ἔρευναν ἐξ ἐξέτασιν εἰς τὰς Οἴκους ἐ Κολέγγια τὰ ευρισκόμενα εἰς τὰς ἐπαρχίας τῦ ἠγαπητῦ ἡμῶν ἐν Χριςῳ υἱῦ, πιςωτάτυ βασιλεως Λυσιτανίας ἐ Α'λγάβρων, ἐ ὅμως ἐκ τύτων ἐδεμία ἀνάπαυσις διὰ τὸν Α'ποςολικὸν θρόνον, ἐδεμία βοήθεια διὰ τὴν Ε'ταιρείαν, ἢ ἕτερόν τι ἀγαθὸν διὰ τὴν Χριςιανικὴν Αὐτοκρατορίαν. Α'πὸ τὰς νεωςὶ διαταγὰς τῦ Μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Κλήμεντος ΙΓ'. τῦ νῦν πρὸ ἡμῶν Α'ρχιερατεύσατος, τὰς ὁποίας, ἵνα κατὰ τὸν πρὸ ἡμῶν Γρηγόριον Ι'. ἐν τῇ Οἰκυμενικῇ Λυγδύνων συνόδῳ ἔπω, ἁρπαξαν μὲ βίαν, καὶ ὀχὶ διὰ χάριν, διὰ τῶν ὁποίων ἡ τῦ Γ'ησῦ Ε'ταιρεία μεγάλως ἐπανεῖται, καὶ ἀνακυρῦται πάλιν.

Υ'ςερον ἀπὸ τόσας καὶ τόσας τρικυμίας καὶ ταραχὰς, ἤλπιζε πᾶς ἀγαθός, ὅτι τέλος πάντων ἤθελε λάμψει ἡ ποθητὴ ἡμέρα, ἥτις ἔμελλε νὰ φέρῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην ἐνταὐτῷ. Διϊδυνοντος δὲ τὴν Καθέδραν τῦ Πέτρυ, Κλήμεντος ΙΓ'. τῦ πρὸ ἡμῶν, ἦλθον δυσκολώτεροι, καὶ ταραχωδέςεροι καιροί· διότι αὐξάνεσαι καθ' ἡμέραν αἱ κατὰ τῆς αὐτῆς Ε'ταιρείας φωναὶ, καὶ παράπονα, μάλιστα ἐγερθεισῶν εἰς πολλὰ μέρη κινδυνωδεςάτων ἐπαναςάσεων, ταραχῶν, διχονοιῶν καὶ σκανδάλων, διὰ τῶν ὁποίων κατεπατήθη ὁ δεσμὸς τῆς Χριςιανικῆς Α'γάπης, καὶ σχεδὸν διαλυθεὶς, ἄναψαν περισότερον τὰς καρδίας τῶν πιςῶν νὰ προσκολλῶνται εἰς φατρίας, νὰ ἐνηγκαλίζωνται τὸ μῖσος καὶ ἔχθραν τῶν φατριῶν, καὶ εἰς τόσην διαχώρησιν καὶ κίνδυνον κατήντησε τὸ πρᾶγμα, ὥςε ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι τῶν ὁποίων ἡ προπατορικὴ εὐσέβεια, καὶ ἡ πρὸς τὴν Ε'ταιρείαν ἐλευθεριότης, ὡς κατὰ κληρονομίαν σχεδὸν προτέρημα προγονικὸν ἐπαινέμενοι ἀπὸ ὅλας τὰς γλώσσας, δηλαδὴ τὰ ἐν Χριςῳ ἠγαπητὰ ἡμῶν τέκνα βασιλέως Γαλλίας, Γαστανίας, Λυσιτανίας καὶ ἄμφω Σικελιῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἀπολύσῃ, καὶ νὰ ἐξωρίσῃ ἀπὸ αὐτὰ τὰ βασίλεια τοπες καὶ ἐπαρχίας, τὸς Γ'ησυίτας, νομίζων διὰ μόνον ἔσχατον ἰατρικὸν εἰς τοιαῦτα ἄκρα κακὰ, καὶ σχεδὸν ἀναγκαιότατον νὰ ἐμποδισθῇ μήπως οἱ Χριςιανικώτατοι λαοὶ, εἰς τὸν κόλπον τῆς αὐτῆς μητρὸς Ε'κκλησίας παροξυνθῶσι μεταξύ των, ἐπικαλεσθῶσι καὶ καταξεσχισθῶσιν εἷς κατὰ τῦ ἑτέρυ.

Νομίσαντες δὲ οἱ προρρηθέντες ἠγαπητοὶ ἐν Χριςῷ ἡμέτεροι υἱοὶ, ὅτι τῦτο δὲν ἦτον σερεὸν ἰατρικὸν, καὶ ἁρμόδιον πρὸς φιλίωσιν ὅλυ τῦ κόσμυ, ἂν ἡ ἰδία Ε'ταιρεία δὲν ἐσβύνετο, καὶ ὁλοκλήρως ἀκυρώνετο, ἀνέφεραν εἰς τὸν ῥηθέντα Κλήμεντα ΙΓ'. τὸν πρὸ ἡμῶν τὴν ἐπιθυμίαν τυς καὶ θέλησιν, καὶ μὲ ὅσην ἐξυσίαν ἐ δεήσεις ἐδύνοντο, ὁμοφώνως ἐζήτησαν, ἵνα διὰ τὴν ἰσχυρὰν αἰτίαν τῆς παντοτινῆς ἀσφαλείας τῶν υπηκόων τυς, γίνῃ βλὴ καὶ προμήθευσις διὰ τὸ καλὸν τῆς Ε'κκλησίας τῦ Χριςῦ· ἐναντίον δὲ πάσης προσδοκίας, ἐσυνάβη τότε ὁ θάνατος τῦ αὐτῦ Α'ρχιερέως, καὶ ἐμποδίθη

ἡ

ἡ ἐκτέλεσις. Τότε συγκατανεύσασα ἡ θεία ἐπιείκεια, ἀνέβημεν εἰς τὸν αὐτὸν τῆ Πέτρᾳ Θρόνον, καὶ εὐθὺς ἀνεφέρθησαν Η'μῖν, αἱ ῥηθεῖσαι δεήσεις, αἰτήσεις, καὶ ἐπιθυμίαι, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπρόθεσαν τὸν πόθον τας καὶ γνώμην τας πολλοὶ Ε'πίσκοποι, καὶ ἕτεροι ἄνδρες περιβόητοι διὰ τὴν ἀξιότητά τας, διδασκαλίαν καὶ θρησκείαν.

Ι'να δὲ εἰς μίαν τοιαύτην μεγάλην καὶ κινδυνώδην ὑπόθεσιν, λάβωμεν ἀσφαλῆ συμβολήν, ἐσοχάθημεν διὰ πολὺν καιρὸν ἐ μόνον νὰ ἐρευνήσωμεν ἐπιμελῶς, νὰ ἐξετάσωμεν σωστὰ καὶ γνωστικὰ διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν ὕστερον, καὶ νὰ ζητήσωμεν μὲ πολλὰς ἀναστεναγμὰς καὶ δάκρυα μίαν ξεχωριστὴ βοήθειαν, καὶ ἀσφάλειαν ἀπὸ τὸν Πατέρα τῆ φωτός· διὰ τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐπροσπάσαμεν εἰς τὰς προσευχὰς, καὶ εὐσεβείας ἔργα τῶν πιστῶν πάντων, ἐλπίζοντες τὴν παρὰ θεῆ βοήθειαν. Μεταξὺ πάντων ἠθελήσαμεν νὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποῖον θεμέλιον ἐπακουμβᾷ ἐκείνη ἡ παρὰ πολλῶν κοινολογημένη δόξα, ὅτι τὸ Τάγμα τῶν Κληρικῶν τῆς Ε'ταιρείας τῆ Ι'ησῆ, ἐκυρώθη καὶ ἐβεβαιώθη δημοσίως παρὰ τῆς Α'γίας Οἰκουμενικῆς Συνόδε τῆς ἐν Τριδέντῳ, καὶ ἀδὲν ἄλλο ηὑρομεν, εἰμὴ ὅτι ἐξαιρέθη ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν γενικὸν κανόνα ὁπῆ ἀπέβλεπεν εἰς τὰ λοιπὰ Τακτικὰ Τάγματα, ὅτι τελειώνοντος τῆ καιρῆ τῆς Δοκιμῆς, ὅσοι ἤθελαν εὑρεθῆ ἱκανοὶ νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸ Τάγμα, ἢ νὰ ἀποβαλθῶν· διὸ ἡ Α'γία ῥηθεῖσα Σύνοδος Συνελ. ΚΕ'. κεφ. ιϛ'. περὶ Τακτικῶν, ἐδιλοποίησεν ὅτι, δὲν θέλει νὰ ἀνανεώσῃ τὶ, ἢ νὰ ἀπηγορεύσῃ ὅσα ἡ ῥηθεῖσα θρησκεία τῶν Κληρικῶν τῆς Ε'ταιρείας τῆ Ι'ησῆ, κατὰ τὴν εὐσεβῆ συζασίν της, ἐδιάταξεν, ἀλλὰ δύναται νὰ κυρωθῆ ἀπὸ τὸν ἱερὸν Θρόνον, καὶ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν λατρείαν τῆ Θεῆ, καὶ Ε'κκλησίαν.

Α'φ' ἧ δὲ ἐμεταχειρίσθημεν τόσα πολλὰ καὶ ἰσχυρὰ ἀναγκαῖα μέσα, συμβουθέμενοι ὡς ἠλπίζομεν εἰς τὴν τῆ Α'γίε Πνεύματος παρουσίαν, καὶ ἔμπνευσιν, ἔτι παρακινηθέντες ἀπὸ τὸ χρέος, καὶ ἐπαγγελμά μας, ἵνα τὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην τῆς Χριστιανικῆς Α'ριστοκρατείας συμφωνήσωμεν, θερμάνομεν, ἐνισχύσωμεν, καὶ ἐκ μέσε αὐτῆς αἴρομεν ὅσα δύνονται νὰ τῆς εἶναι βλαβερα, ὡς καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν, ἐπεχειρίσθημεν ὅσον ἡ δύναμίς μας συγχωρεῖ. Καὶ ἐπειδὴ προσέτι εἴδομεν ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Ε'ταιρεῖα τῆ Ι'ησῆ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἐκείνας τὰς ἀφθόνες καρπὲς καὶ κέρδη, διὰ τὰ ὁποῖα ἐσυζήθη, καὶ ἀπὸ τόσας πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσαντας ἐκυρώθη, καὶ μὲ πολλὰ προνόμια ἐπλουτίσθη, μάλιςα ἐδύνετο νὰ συνέβῃ, ὅτι μετα βίας, ἢ κατ' ἄδενα τρόπον αὐτὴ, μένουσα ἄγκικτος, νὰ ἐπιςρέψῃ ἡ ἀληθινὴ καὶ παντοτινὴ τῆς Ε'κκλησίας εἰρήνη. Διὰ τᾶτο παρακινηθέντες ἀπὸ αὐτὰς τὰς βαρεῖς αἰτίας, καὶ ἀπὸ ἄλλα αἴτια ξενοχωρήμενοι, τὰ ὁποῖα καὶ οἱ τῆς γνώσεως νόμοι, καὶ ἡ καλὴ διοίκησις τῆς Ε'κκλησίας, μᾶς ἐπιχορηγᾶσαν, καὶ ὑψηλῶ νοῒ ἔχομεν πεφυλαγμένας, προσκολληθέντες εἰς τὰ ἴχνη τῶν πρὸ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ τῆ μακαρίε τῆ λήξε Γρηγορίε Ι'. τῆ πρὸ ἡμῶν ἐν τῆ Οἰκουμενικῆ Συνόδῳ ἐν Λαγδάνῳ, ἐπειδὴ καὶ περὶ τῆς Ε'ταιρείας νῦν

ὁ

ὁ λόγος, περὶ τῆς Συςήσεως αὐτῆς, προνομίων κυρίως ἰδίων, μεταξὺ τῶν Ζητηλιάρικων Ταγμάτων συναριθμημένης, μὲ ὥριμον συμβολὴν, καὶ βεβαίαν γνώσιν, καὶ διὰ τῆς πληρότητος τῆς Ἀποςολικῆς ἐξουσίας τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν Ἑταιρείαν, σβύνομεν, καὶ ἀφαιροῦμεν, ἀποβάλλομεν καὶ ἀκυροῦμεν πάντα καὶ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματά της, λειτουργήματα, καὶ Διοικήσεις, Οἰκες, Σολεῖα, Φροντιςήρια, Πτωχοτροφεῖα, Σιτοδοχία, καὶ πάντα τόπον ἐν ὁποιαδήποτε Ἐπαρχία ἢ βασίλειον, ἢ Διοικήσει ὑπάρχοντα, ἢ ὁπωςδήποτε αὐτῇ ἀνήκοντα. Τὰς Διαταγὰς, ἤθη, ἔθιμα, Δόγματα, Διατάξεις, ἀγκαλὰ καὶ κυρωμένα μεθ' ὅρκου, καὶ βεβαιώσεως Ἀποςολικῶν γραμμάτων, γενικῶς καὶ κατὰ μέρος, ἐν ἰσχύϊ των παρόντων Γραμμάτων, ὡς αὐτολεξεὶ νὰ ἦσαν ὧδε γεγραμμένα, εἰς ὁποιαδήποτε σχῆμα, περικοπὰς ἐρεθισικὰς, καὶ μὲ ὁποιαδήποτε δεσμὸς καὶ Θεσπίσματα συνδεδεμένα εἰσὶν, ὡς ὁλοκλήρως καὶ ἀρκετῶς ἐξηγημένα νὰ νομίζωνται Θέλομεν. Διὸ δηλοποιοῦμεν νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἄκυρος πᾶσα ἐξουσία καὶ ὁποιαδήποτε τῶ προεςῶτος Γενεράλη, Ἐπαρχιώτων, Τοποτηρητῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ῥηθεισης Ἑταιρείας Προεςώτων, ἔν τε τῷ πνευματικῷ καὶ κοσμικῷ, καὶ τὸ δικαίωμα τὸ μεταφέρομεν ὁλοκλήρως καὶ παντελῶς εἰς τὰς Ἐπισκέπτες τῶν Ἐπαρχιῶν κατὰ τὸν τρόπον, περιςάσεις, ὑποκείμενα, καὶ μὲ τὰς συμφωνίας ὁπῶ κατωτέρω θέλει ἐξηγήσωμεν. Ἀπαγορευοντες διὰ τῶν παρόντων, ἀπαγορεύομεν, ἵνα μὴ πλέον δεχθῇ εἰς τὴν παρεῦσαν Ἑταιρείαν, ἢ ῥασοφορέσῃ ἢ βάλῃ Μετάνοιαν τινὰς. Ὅσοι δὲ ἕως τῶ νῦν εἶχον βάλλει τὴν πρώτην Μετάνοιαν, ἢ καὶ μείζονα, νὰ μὴν δύνανται ἢ νὰ ἰσχύωσι νὰ βάλωσι τὴν Μετάνοιαν ὑπὸ ποινῇ ἀκυρώσεως Εἰσδοχῆς, Μετανοίας ἢ ἑτέρων, κατὰ τὴν θέλησίν μας. Προσέτι θέλομεν, διωρίζομεν, καὶ προσάζομεν, ὅτι ὅσοι νῦν καταγίνονται εἰς τὰ Σχολεῖα πρὸς ἀνατροφὴν τῶν νέων, εὐθὺς τὴν ἰδίαν σιγμὴν νὰ ἀφανθῶσι. Καὶ παρομοίως ἀπαγορεύομεν ἵνα μὴ ὅσοι τὴν πρώτην Μετάνοιαν ἔβαλαν, καὶ ἕως τῶ νῦν δὲν ἔχουσι κανένα ἱερατικὸν χαρακτῆρα ἐπάνω τους, προβιβασθῶσιν εἰς κανένα ἀνώτερον ἐπάγγελμα, μὲ πρόφασιν καὶ τίτλον ὅτι ἔβαλαν ἤδη τὴν Μετάνοιάν τους εἰς τὴν Ἑταιρείαν, ἢ ἀναφέροντες τὰ προνόμια αὐτῆς τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὰ Θεσπίσματα τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδε.

Ἐπειδὴ αἱ ωδαί μας κλίνουσιν νὰ προμηθεύσωμεν κατὰ τὸν πόθον μας εἰς ὁποιονδήποτε τρόπον, τὸ ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡσυχίαν τῶν λαῶν, ἕως ἐμοίως καὶ διὰ ὅλα τὰ τέλη τῆς Ἑταιρείας αὐτῆς, ἥτε διὰ τὰς Μοναχὰς της, τῶν ὁποίων τὰ ἐξαίρετα ὑποκείμενα ἐν Κυρίῳ ἀγαπῶμεν, πρέπει νὰ πασχίσωμεν νὰ τὰς φέρομεν ἀνάπαυσιν τινὰ καὶ βοηθειαν, ἵνα ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς ἔριδας, διχονοίας καὶ θλίψεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐβασανίσθησαν, νὰ δύνανται μὲ περισσότερον καρπὸν νὰ καλλιεργῶσι τὴν Ἄμπελον τῆ Κυρίᾳ, καὶ νὰ ὠφελῶσι περισσότερον τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἐπιτάττομεν, διατάσσομεν εἰς ὅλας ἐκείνας ὁπῶ ἔβαλαν τὴν πρώτην Μετάνοιαν, καὶ δὲν ἔλαβον ἀδεμίαν ἱερωσύνην, ἐν καιρῷ ὁπῶ οἱ κατὰ τό-

τόπον Διοικηταὶ ἀποφασίσωσιν, ἕως νὰ εὕρωσι κανένα ὀφίκιον ἢ ἁρμόδιον ἐπάγγελμα, ἢ κανένα εὐεργέτην, ὄχι ὅμως ὑπὲρ τὸν χρόνον, ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴν τῶν παρόντων, νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὰς Οἰκείας, καὶ Φροντιστήρια τῆς αὐτῆς Ε'ταιρείας, ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς δεσμὰς τῆς πρώτης Μετανοίας, καὶ νὰ ἐνηγκαλιδῶσιν ἐκεῖνον τὸν τρόπον τὸ ζῆν, ὁπῶ κρίνει εὔλογον κατὰ τὴν ἐπίκλησιν τῶ καθ' ἑνὸς, δυνάμεις, καὶ συνήθειαν ἁρμοδιωτέραν τῷ Θεῷ· διότι κατὰ τὰς Διαταγὰς τῆς ἰδίας Ε'ταιρείας, οἱ αὐτοὶ ἐδύνοντο νὰ ἀποβαλθῶσιν ὄχι δι' ἄλλο εἰμὴ διὰ τὴν αἰτίαν ὅτι οἱ προεξῶτες των ἤθελαν κρίνει ἁρμοδιωτέραν εἰς τὴν σύνεσιν, καὶ περισατικὰ, ἄνευ νομικῆς προσκλήσεως, ἄνευ νομικῆς πράξεως, καὶ ἄνευ παρατηρήσεως νομικῆς τάξεως.

Τοῖς δὲ ἐν τῇ Ι'ερατικῇ τάξει εὑρισκομένοις, δίδομεν συγχώρησιν καὶ ἄδειαν νὰ παραιτήσωσι τὰς Οἰκίας, τὰ Σπεδασήρια τῆς Ε'ταιρείας, καὶ νὰ ἔμβωσιν εἰς ἕτερον Τάγμα Τακτικὸν, κυρωθὲν παρὰ τῆ Α'ποστολικῆ Θρόνῳ, ὅπῶ πρέπει νὰ πληρώσωσι τὸν καιρὸν τῆς Δοκιμῆς κατὰ τὸν κανόνα τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῳ, ἐὰν ἔβαλαν τὴν πρώτην Μετάνοιαν εἰς τὴν Ε'ταιρείαν, εἰδὲ τὴν Μεγάλην Μετάνοιαν, μόνον διὰ ἓξ μῆνας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εὐθέως ἐλευθερῶμεν, ἢ νὰ μείνωσιν εἰς τὰ ἐγκόσμια ὡς πρεσβύτεροι, καὶ λαϊκοὶ Κληρικοὶ, ἐν ὁποιαδήποτε καὶ ὁλοκλήρῳ ὑποταγῇ καὶ ὑπακοῇ εἰς τοὺς Ε'παρχιώτας Α'ρχιερεῖς, ἐν ταῖς Ε'παρχίαις τῶν ὁποίων διάγωσι. Διορίζοντες αὐτοῖς, τοῖς ὅτω μένεσιν εἰς τὸν κόσμον, νὰ λαμβάνωσιν ἕνα τόσον, ἕως νὰ προμηθευθῶσιν ἀπὸ ἄλλο μέρος, καὶ τοῦτο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς Οἰκίας ἡ Κολεγγία ὁπῶ ἐκατοικοῦσαν. Α'ς γίνῃ ὅμως προσοχὴ εἰς τὰ εἰσοδήματα καὶ βάρη τῶ τόπῳ.

Ο'σοι δὲ εὑρίσκονται εἰς τὸ Ι'ερατικὸν Τάγμα, καὶ ἡ ἀπὸ φόβου νὰ μὴν εὕρωσιν ἀρκετὴν πρόσοδον ζωῆς, διὰ ἔλλειψιν ἢ ἔνδειαν, ἢ διατὶ δὲν ἔχωσι τόπον νὰ κατοικήσωσιν, ἢ διὰ τὸ γηρατεῖον, ἢ ἀῤῥενῆ ὑγιείαν, ἢ ἄλλην αἰτίαν δικαίαν καὶ βαρέαν, τοῖς τοιούτοις δὲν ηὕρομεν εὔλογον νὰ προσάξωμεν νὰ εὔγωσιν ἀπὸ τὰς Οἰκίας τῆς Ε'ταιρείας, ἡ Κολέγγια, ἀλλὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ μείνωσιν, μὲ νόμον ὅμως νὰ μὴν ἔχωσι καμμίαν διοίκησιν τῆς προῤῥηθείσης Οἰκίας, ἡ Κολεγγία, νὰ φορῦν μόνον τὸ τῶν λαϊκῶν Κληρικῶν, καὶ ὑπήκοοι τοῖς κατ' Ε'παρχίαν Α'ρχιερεῦσιν. Α'παγορεύομεν ἔτι, εἰς τὸν τόπον τῶν ἐξελθόντων τῆ Τάγματος, νὰ εἰσέλθῃ Ε'τερος, ἕτε νὰ ἀποκτήσῃ νέαν Οἰκίαν κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς ἐν Τριδέντῳ Συνόδῳ, ἢ κανένα τόπον. Τὰς Οἰκίας, ὑπάρχοντα καὶ τόπους ὁπῶ τώρα ἔχωσι, δύνανται νὰ τὰ ἀποξενώσωσι, μάλιστα εἰς μίαν μόνην Οἰκίαν, ἢ πολλοὶ κατὰ ἀναλογίαν τῆς Ε'ταιρείας ὁπῶ μένουσιν, ἠμποροῦν νὰ συναχθῶσιν εἰς τρόπον ὅτι ὁ Οἶκος ὁπῶ ἀδειακοθῇ, νὰ ἠμπορῇ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἕτερον ἔργον εὐσεβὲς, ὡς φανῇ τοῖς ἐξουσιαστοῖς, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ι'ερῶν Κανόνων, ἢ θέλησιν τῶν θεμελιωσάντων εἰς Θείαν λατρείαν, εἰς σωτηρίαν ψυχῶν, καὶ εἰς κοινὸν καλὸν, κατὰ τὸν τόπον, καὶ καιρὸν, δικαίως καὶ ὀρθῶς. Ε'ως

τόσον θέλει διωρισθεῖ ἀνήρ τις ἐκ τῆ Κλήρε τῆ λαϊκῆ, συνετὸς καὶ καλῶν ἠθῶν, ὅςις θέλει περιλάβει τὴν διοίκησιν αὐτῶν τῶν Οἴκων, καὶ θέλει ἐξαλειφθῆ τὸ ὄνομα Ε'ταιρείας.

Δηλοποιοῦμεν προσέτι ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν κοινὴν ἐξάλειψιν τῆς Ε'ταιρείας, περιέχονται καὶ ὅσα μέλη τῆς ῥηθείσης Ε'ταιρείας εἶναι ἐξωρισμένα εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, διὸ καὶ θέλομεν ὅτι οἱ ῥηθέντες ἐξόριστοι, ἀγκαλὰ καὶ εὑρίσκονται εἰς μεγάλα ἐπαγγέλματα, καὶ εἶναι προβιβασμένοι, ἂν δὲν ἔμβην εἰς ἕτερον Τάγμα Τακτικὸν, εὐθὺς νὰ ἀπεραίωσιν εἰς τὴν τάσιν τῶν Λαϊκῶν Κληρικῶν, τῶν πρεσβυτέρων, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται ὁλοκλήρως εἰς τὲς Ε'πιτρόπες καὶ Διοικητὰς τῆς ἐπαρχίας.

Οἱ δὲ τῶν Ε'παρχιῶν Α'ρχιερεῖς ἂν εὕρωσι τὴν ἀπαιτεμένην ἀρετὴν, διδασκαλίαν καὶ καθαρότητα τῶν ἠθῶν, εἰς ἐκείνες τὲς Τακτικὲς τῆς Ε'ταιρείας τῆ Γ'ησῆ, ὁπῆ διέβησαν εἰς τὸ Τάγμα τῶν Λαϊκῶν Πρεσβυτέρων, ἢ ἰσχύει τῶν παρόντων, δύνανται κατὰ τὴν ἀρέσκειάν τες νὰ δώσωσιν αὐτοῖς ἄδειαν, ἢ καὶ νὰ ὑςερήσωσι τὴν ἐξομολόγησιν καὶ μετάλημψιν τῶν πιςῶν τῆ Χριςῆ, τὴν κήρυξιν τῆ Θείη Λόγυ, καὶ ἄνευ τῆς ἐγγράφυ ἀδείας νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ πράξῃ ἀδὲν τῶν τοιούτων. Αὐτὴν δὲ τὴν ἄδειαν οἱ Ε'πίσκοποι, οἱ Διοικηταὶ τῶν τόπων, ποτὲ νὰ μὴ τὴν δίδωσι τοῖς ξένοις ὁπῆ ζῶσιν εἰς τὰ Κολέγγια ἢ οἰκίας τῆ πρώην Ε'ταιρείᾳ ἀνηκόσας, τοῖς ὁποίοις μάλιςα διὰ παντὸς ἀπηγορεύομεν τὴν ἐξομολόγησιν τῶν ξένων, ἢ νὰ διδάξωσιν, ὡς ὁ ῥηθεὶς πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσας Γρηγόριος Γ. εἰς τὴν Οἰκημενικὴν Σύνοδον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπηγόρευσε. Διὸ περὶ αὐτῶν ἐπιφορτῶμεν τὴν συνείδησιν τῶν Ε'πισκόπων, τὲς ὁποίες παρακαλῶμεν νὰ ἀκήωσι τὸν αὐςηρότατον λόγον ὁπῆ μέλει νὰ δώσωσι περὶ τῶν προβάτων, τῶν ὁποίων ἡ φροντὶς ἐνεμπιςεύθη αὐτοῖς, καὶ ἐκείνης τῆς δεινοτάτης κρίσεως, τὴν ὁποίαν ἐπαπειλεῖ ὁ ὑπέρτατος τῶν ζώντων καὶ θνητῶν Κριτὴς εἰς τὲς Προεςῶτας.

Θέλομεν προσέτι ὅτι ἂν τινὰς τῶν ἐπαγγελλομένων τὸ σύζυγμα τῆς Ε'ταιρείας, ἠκαταγίνετο εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῆς διδασκαλίας τῶν νέων, ἢ διδάσκαλος χρηματίσῃ εἰς κανένα Σχολεῖον, ἢ Φροντιςήριον, ἐξαιρῶντας πάντας ἀπὸ τὴν κυρίωσιν, διοίκησιν καὶ κυβέρνησιν, ἐκεῖνοι μόνον νὰ ἔχωσιν ἄδειαν νὰ πληρώνωσι τὸ ἐπάγγελμα τῆ διδασκάλη, ὁπῆ ἔδειξαν σημεῖα καλῆς ἐλπίδος εἰς τὴν προκοπήν τες, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ ἐκείνας τὰς λογοτριβὰς καὶ κεφάλαια διδασκαλίας, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ χαλαρόν τες καὶ ἀπαλὸν, συνηθίζωσι νὰ προξενῶσι ἢ νὰ γεννῶσι βαρυτάτας διχονοίας ἢ ἐνοχλήσεις, ἢ ὀδέποτε νὰ δέχωνται εἰς τοιοῦτον διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἢ εἰς ἐκεῖνο ὁπῆ τώρα εὑρίσκονται, νὰ μὴ μεταχειρισθῶσι τὲς κόπες των ὅσοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ μὲ τὴν δύναμήν τες, νὰ διατηρήσωσι τὴν εἰρήνην τῶν σχολείων, καὶ τὴν κοινὴν γαλήνην.

Διὰ δὲ τὰς ἱερὰς Α'σοζολὰς, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν νὰ εἰνοῶνται καὶ ὅσα ἀναιρέσαμεν τῆς αὐτῆς Ε'ταιρείας, φυλάττομεν ἐκεῖνα τὰ μέσα νὰ διωρίσωμεν, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἐπιςροφὴν τῶν ἀπίσω, καὶ τὴν κατάπαυσιν τῶν σκανδάλων, εὐκολότερα καὶ ἀσφαλέςερα.

Α'κυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀκυρωθέντων καὶ ὁλοπλήρως ἀναιρεθέντων, ὡς ἀνωτέρω, πάντων τῶν Προνομίων ἑποιωνδήποτε, καὶ Διαταγῶν τῆς ῥηθείσης Ἑταιρείας, δηλοποιοῦμεν, τὰ Μέλη της, ὅταν εὕγουν ἀπὸ τὰς Οἰκίας, καὶ Κελέγγιά της, καὶ ἔμβουν εἰς τὰς Λαϊκὰς Κληρικῶν, νὰ εἶναι ἱκανοὶ καὶ ἄξιοι νὰ ἀπολαμβάνωσιν κατὰ τὰς ἱερὰς Κανόνας, καὶ Ἀποστολικὰς Διαταγὰς, κάθε πρόσοδον μὲ φροντίδα ψυχῶν, ἢ καὶ χωρὶς φροντίδα, ἀξιώματα, ὑποκείμενα καὶ πᾶν εἶδος, ὁπῶ ἔτι ὑπαρχούσης τῆς Ἑταιρείας, εἶχον ἀπηγορευθεῖ παρὰ τῦ Μακαρίᾳ τῇ λήξει Γρηγορίᾳ ΙΓ'. μὲ τὴν βύλλαν 1584. Ἔτι συγχωρῆμεν αὐτοῖς, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀπηγορευμένον πρότερον, νὰ λαμβάνωσι δηλαδὴ ἐλεημοσύνην διὰ τὰς λειτουργίας, καὶ νὰ ἠμποροῦν νὰ χαίρωνται ὅλας τὰς χάριτας καὶ εὐνοίας τῶν ὁποίων οἱ Κληρικοὶ Τακτικοὶ τῆς τῦ Ἰησῦ Ἑταιρείας, ἤθελον ἔχει πάντοτε.

Ἀπαγορεύομεν ὁμοίως τοῖς πᾶσι, ὡς καὶ τοῖς δημοσίοις Γυμνασίοις, ὅσοις ἀπὸ τὸν Προεξῶτα Γενεράλην, καὶ ἑτέρυς προεξῶτας ἐν ἰσχύει τῶν προνομίων παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ῥώμης τὴν ἄδειαν, ἣν εἶχον, νὰ ἀναγινώσκωσι τὰς τῶν αἱρετικῶν βίβλυς, καὶ ἑτέρυς συγγραφεῖς ἀπηγορευμένυς, καὶ καταδικασμένυς ἀπὸ τὸν Ἀποστολικὸν θρόνον, νὰ μὴ φυλάττωσι τὰς νηςίμυς ἡμέρας, ἢ νὰ μὴ τρώγωσιν ἐκείνας τὰς ἡμέρας τὰ νήςιμα, νὰ ἀναγινώσκωσι πρὶν ἢ μετὰ τὸν διωρισμένον καιρὸν τὰς Κανονικὰς ὥρας, καὶ ἕτερα ἄλλα, τῶν ὁποίων τὴν χρῆσιν εἰς τὸ ἑξῆς αὐςηρῶς ἀπαγορεύομεν. Ἐπειδὴ ἡ γνώμη μας καὶ σκοπός μας εἶναι, ἵνα ἀναλάβωσι τὸν τρόπον τῦ ζῆν κατὰ μίμησιν τῶν Λαϊκῶν Πρεσβυτέρων, καὶ νὰ διευθύνωσι τὸ ζῆν τυς κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον.

Ἀπαγορεύομεν προσέτι, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν παρόντων ἡμετέρων, καὶ δηλοποίησιν, τὸ νὰ τολμήσῃ τὶς νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεσίν της μὲ κανένα πρόσχημα, τίτλον, ἢ πρόφασιν τινὸς αἰτήσεως, ἐκκλήσεως, ἀναφορᾶς, δηλοποιήσεως, ἢ συμβολῆς, ἢ διςαγμῶν, ὁπῶ ἠμποροῦσαν νὰ ἐγερθῦν, ἢ μὲ καμμίαν πρόφασιν προγνωσθεῖσαν, ἢ μὴ προγνωσθεῖσαν· διότι ἐκ τῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, θέλομεν νὰ λάβῃ τέλος ἡ ἀκύρωσις καὶ ἀναίρεσις τῆς ῥηθείσης Ἑταιρείας, ἐξ ὅλων τῶν ἐπαγγελμάτων της, κατὰ τὸν τρόπον ἐξ σχῆμα ὁπῶ ἀνωτέρω ἐκθέσαμεν, ὑπὸ ποινῇ μείζονος ἀφορισμῦ, ἀφ' ἡμῶν καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι τῆς Ῥώμης κατα καιρὸν σωζομένοις, ἐναντίον τῶν βουλομένων ἔμποδα νὰ φέρωσιν, ἐναντιότητα, ἢ ἀργοπορίαν εἰς τὰ παρόντα μας Γράμματα.

Διατάσσομεν ἔτι, καὶ ἐν ἰσχύϊ τῆς Ἁγίας ὑποταγῆς προσάζομεν πᾶσι, καὶ εἰς τὸν καθ' ἕνα τῶν Ἐκκλησιαςικῶν Τακτικῶν, Λαϊκῶν ὁποίε δήποτε ἀξιώματος, βαθμῦ, ποιότητος καὶ καταςάσεως, καὶ ἐξαιρέτως εἰς ἐκείνες ὁπῶ ἕως τώρα συναριθμοῦνται τῇ Ἑταιρείᾳ, καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς, νὰ μὴ τολμήσωσι νὰ διευθετεύσωσι, νὰ ὑπερασπίζωνται, νὰ γράφωσιν, ἢ νὰ λαλῆσι κατὰ τῆς ἀκυρώσεως, ἢ διὰ τὰς αἰτίας της, ἔτε διὰ τὸ σχῆμα τῶν Κανόνων, Διαταγμάτων, διατάξεως ἢ ἑτερόν τι, ὁπῶ ἀνήκει εἰς τοιαύτην, ἄνευ ῥητῆς ἀδείας τῦ Ἁγίυ Ἀρχιερέως, καὶ παρομοίως ὑπὸ ποινῇ ἀφο-

ρισμὲ, παρ' ἡμῶν καὶ τῶν κατὰ καιρὸς ἡμετέρων διαδόχων, ἀπαγορεύομεν πᾶσι καὶ εἰς καθ' ἕνα, τὸ νὰ ὑβρίσωσιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης ἀναιρέσεως τινὰ, μᾶλλον τὰς Ἐταίρας μὲ ὕβρεις, καὶ λοιδορίας, ἢ μὲ ἄλλην τινὰ καταφρόνησιν, ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἐγγράφως, κρυφίως ἢ δημοσίως νὰ τὸν λυπήσωσιν ἢ νὰ τὸν ἐνοχλήσωσιν.

Παρεγείρομεν πάντας τοὺς Ἡγεμόνας, ὅτι μὲ τὴν δύναμιν, καὶ ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ, διὰ τὴν διακυβέντευσιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς Ἁγίας Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, μάλιστα διὰ τὸ σέβας ὁπὸ φέρουσιν εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον καὶ εὐλάβειαν, νὰ βάλωσι τὴν ἐπιμέλειάν τους ἐν κόπῳ ἵνα ταῦτα τὰ ἡμέτερα γράμματα, λάβωσι τὴν τελείαν αὐτῶν ἐκτέλεσιν, μάλιστα νὰ συςήσωσι παρόμοια θεσπίσματα, μὲ τὰ εἰς ταῦτα περιεχόμενα· καὶ νὰ δημοσιεύσωσι, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀποφύγωσιν, ὅταν παραδοθῇ ἡ παροῦσα ἡμῶν θέλησις εἰς ἐκτέλεσιν νὰ μὴν ἐγερθῶσι μεταξὺ τῶν πιςῶν ὕβρεις, ἔριδες καὶ διχόνοιαι.

Παρεγείρομεν πάντας τοὺς Χριςιανοὺς διὰ τὰ πολλάγχνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριςοῦ, τοὺς ἐξορκίζομεν ἵνα ἐνθυμῶνται πῶς πάντες ἔχωσι τὸν αὐτὸν διδάσκαλον, τὸν ἐν τῷ Οὐρανῷ, τὸν αὐτὸν πάντες ἀναπαυσιν, παρ' οὗ ἠγοράσθημεν πολυτίμως, ὅτι, πάντες ἐγεννήθημεν τῷ αὐτῷ λετρῷ ὕδατος λόγῳ ζωῆς, καὶ ἐγίναμεν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, συγκληρονόμοι Χριςοῦ, ἀνετράφημεν μὲ τὸ αὐτὸ βρῶμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τροφὴν τοῦ Θείου Λόγου· πάντες τέλος πάντων ἓν σῶμα ἐσμεν ἐν Χριςῷ, εἰς τοῦ ἑνὸς καὶ ἕτερος τοῦ ἑτέρου μέλος. Διὸ ἀναγκαιότατον ὑπάρχει ὅτι πάντες κοινῷ δεσμῷ ἀγάπης ἑνωθέντες, εἰρήνην ἔχομεν μὲ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἁδεν χρεωςεῖν ἁδεν, εἰμὴ ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Ὁ γὰρ τὸν πλησίον ἀγαπῶν, πεπλήρωσε τὸν νόμον, καταδιώκοντες μὲ ἄκρον μῖσος τὴν βλάβην, τὴν ταραχὴν, τὰς ὕβρεις, τὰς ἐνέδρας, καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἐκνενοημένα, καὶ ἐφευρημένα, καὶ ἐγειρόμενα παρὰ τοῦ ἀρχαίου Ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἵνα συγχίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν αἰώνιον εὐδαιμονίαν τῶν πιςῶν, μὲ τίτλον καὶ πρόφασιν ἀπατηλῶν σχολείων, ςρεβλῶν γνωμῶν, ἢ καὶ χριςιανικῆς τελειότητος τίτλῳ καὶ προφάσει. Τέλος πάντων, πάντες μὲ ὅλην τους τὴν δύναμιν νὰ παςχίσωσι νὰ ἀπολαύσωσιν ἀληθινὴν καὶ εἰλικρινῆ σοφίαν, περὶ ἧς γέγραπται παρὰ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Κανον. Ἐτις. Β'. Κεφ. Γ'. 13. Τῆς „ σοφὸς καὶ ἐπιςήμων ἐν ἡμῖν. Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ „ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραότητι σοφίας· εἰδὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν „ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε, καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας, „ ἐκ ἔςιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαι„ μονιώδης, ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταςασία καὶ πᾶν φαῦ„ λον πρᾶγμα· ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον μὲν ἁγία ἐςὶν, ἔπειτα εἰρηνι„ κὴ, ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεςὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, καὶ „ ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσι τὴν „ εἰρήνην.

ΚΕ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ'.

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀνατολικῶν Ὀρθοδόξων ἐν Βενετίᾳ.

§. 1.

Μετὰ τὴν ἐλεεινὴν ἐκείνην καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν βαρβάρων κυριευθείσης, πολλοὶ Χριστιανοὶ Ἕλληνες διέβησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς διαφόρους Ἐπαρχίας τῆς Εὐρώπης, μάλιστα εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἐξόχως εἰς Βενετίαν, καὶ ἄλλους τόπους τῆς Ἀριστοκρατείας. Τοὺς ἐδέχθη φιλοφρόνως ἡ περιώνυμος Γερουσία, δίδουσα αὐτοῖς καὶ τόπον ἁρμόδιον ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς αὐτῶν θρησκείας, εἰς τὴν τῶν Λατίνων Ἐκκλησίαν, τὴν τοῦ Ἁγίου Βλασίου ἐπονομαζομένην, τῷ 1450. Ἰουν. 14.

§. 2. Μὲ τὸν καιρὸν ἐφάνη ἀνάρμοστος ὁ τόπος, διότι ὄχι μόνον ηὔξησαν οἱ Χριστιανοὶ, ἀλλὰ καὶ συγχίσεις, καὶ σκάνδαλα ἐγίνοντο, καὶ πολλάκις ὑστεροῦντο τῆς Θείας Λειτουργίας, μάλιστα ἐν ταῖς Κυριακαῖς, μὲ τὸ νὰ συνηθίζωσιν οἱ Λατῖνοι ἀδιακόπως νὰ λειτουργῶσιν ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τῆς μεσημβρίας. Ὅθεν ἐζήτησαν μίαν μικρὰν Ἐκκλησίαν, ἐπ' Ὀνόματι τῆς Ἁγίας Οὐρσέλης, πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἰωάννου Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ ἔλαβον τὸ ποθούμενον· μάλιστα καὶ Σίξτος Δ'. Πάπας, ἐπέτρεψε τοῖς Δομενικάνοις, τῶν ὁποίων ἦν ὁ ναὸς, νὰ τὸν δώσωσι τοῖς Γραικοῖς, δυσκολίαν ὅμως τῆς ἀλλαγῆς, δὲν τὸ ἐσυγχώρησεν, ὅθεν ἔμειναν εἰς τὸν Ἅγιον Βλάσιον, ὅπου καὶ ἀδελφάτον ἐσύστησαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

§. 3. Μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ ὑποφέρωσι τὴν τῶν Λατίνων ἀδικίαν, καὶ τυραννίαν, διότι ὄχι μόνον τοὺς νεκροὺς τῶν Γραικῶν δὲν ἔθαπταν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐκείνους ὁπού ἔθαπταν εἰς τὴν αὐτὴν, τοὺς ἐξέθαπταν μετὰ δύω ἢ τρεῖς ἡμέρας καὶ τοὺς ἔῤῥιπταν εἰς τὴν Θάλασσαν. Τοῦτο φαίνεται εἰς τὴν δεητικὴν ἀναφορὰν αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὴν Γαληνοτάτην Ἀριστοκρατείαν, παραπονουμένων, πῶς μεγαλητέραν ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν χαίρονται οἱ Ἰουδαῖοι καὶ Ὀθωμανοὶ, παρεξ αὐτοί. Ἐπαρεκάλεσαν ἐνταῦτῳ νὰ δοθῇ αὐτοῖς ἄδεια παρὰ τοῦ ἄρχοντος Ἀρχιερέως νὰ κτίσωσι μίαν Ἐκκλησίαν ἐκ θεμελίων. Οἱ Ὀρθόδοξοι οἵτινες ἀγνοοῦσαν ποῖα ἐπακολουθήματα ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τοιοῦτον ζήτημα, δὲν ἐδίσταξαν παντελῶς, καὶ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ τότε Ἀρχιερέως Ῥώμης τὴν ἄδειαν μὲ βάλλαν 1514. Ἰουν. 3. ἐν ᾗ λέγει.

„ Τοῖς

„ Τοῖς ἠγαπητοῖς υἱοῖς, τοῖς Εὐγενέσι, τοῖς ἐμπόροις καὶ ἑτέροις
„ Γραικοῖς τοῖς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἐννετῶν διατρίβουσι, τοῖς νῦν καὶ μετ'
„ ἔπειτα, σωτηρίαν καὶ Ἀποστολικὴν εὐλογίαν.

„ Ἐκ μέρους ὑμῶν πρώην ἐκτέθη Ἡμῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν ὑμετέ-
„ρων ἕνεκα τῆς τυραννίας καὶ καταδρομῆς τῶν τυράννων, οἵτινες κρατοῦσι
„ τὸ περισσότερον μέρος αὐτῆς, ἔφυγον ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, καὶ κατοι-
„κοῦσιν ἐχὶ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς Βενετίας, ὅτι ἐν αὐτῇ
„ τῇ πόλει, ἐδεμίαν Ἐκκλησίαν ἔχετε τὸ γένος σας, εἰμὴ μίαν Ἁγίαν
„ Καπέλλαν λεγομένην, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Βλασίου ἐν Βενετίᾳ,
„ ἐν ᾗ συνηθίζετε πρὸ μερικοῦ καιροῦ νὰ ἑορτάζητε, καὶ νὰ ἀκούητε τας
„ ἀκολουθίας. Ὁ τόπος τῆς Καπέλας δὲν εἶναι ἱκανὸς διὰ τόσους ἀνθρώ-
„πους, καὶ διατὶ ἡ ῥηθεῖσα Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Βλασίου, εἶναι ἰδία τῶν
„ Λατίνων, δὲν δύνασθε εἰμὴ ἔξω τοῦ καιροῦ καὶ ἀνάρμοστα νὰ ἀκούσητε
„ τας λειτουργίας, καὶ τὰς λοιπὰς θείας ἀκολουθίας· διὰ τοῦτο . . . . . .
„ μίαν Ἐκκλησίαν, ἢ Καπέλαν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν πόλιν, εἰς ἐπίκλησιν
„ τοῦ Ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχετε μεγάλην
„ εὐλάβειαν, εἰς τινὰ τόπον, καὶ ἐξαιρέτως διωρισμένον ὑμῖν παρὰ τῆς
„ Διοικήσεως ἀρκετὸν εἰς τοῦτο, ἐκ θεμελίων νὰ τὴν κτίσητε καὶ νὰ τὴν σο-
„λίσητε μὲ βίβλους, ποτήρια, σαυρὶς, ἄμφια, σολίδια καὶ ἕτερα ἀ-
„ναγκαῖα εἰς τὴν Θείαν λατρείαν, σολίδια καὶ εὐπρεπίσματα μὲ ἔξοδα σας.
„ Περὶ τοῦ ὁποίου ἐφροντίσετε νὰ ζητήσητε ταπεινῶς ἀπὸ Ἡμᾶς τὴν ἀναγ-
„καίαν ἄδειαν. Ἡμεῖς σέρξαντες εἰς τοιαύτας δεήσεις, ἄδειαν καὶ ἐλευ-
„θερίαν δίδομεν ὑμῖν, αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ Καπελαν, μὲ πύργον,
„ μὲ καμπάνας, Κοιμητήριον καὶ ἕτερα ἀναγκαῖα, ὑπ' αὐτῇ τῇ ἐπικλήσει
„ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μάρτυρος, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῆς Βενετίας, εἰς ἕνα
„ τόπον, διωρισμένον (ὡς λέγετε,) ἁρμόδιον νὰ κάμετε, νὰ κτίσητε· καὶ
„ ἕνα Πρεσβύτερον Γραικὸν, τὸν ὁποῖον νὰ μεταβάνετε κατὰ τὴν ἀρέσ-
„κειάν σας, ὅσις καθ' ἡμέραν, ἢ τας παρ' ὑμῶν διωρισθείσας ἡμέρας νὰ
„ λειτουργῇ καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν ἐν τῇ ῥηθείσῃ πόλει, καὶ τοῖς
„ πολίταις τοῦ ῥηθέντος γένους, πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ μυστήρια κατὰ
„ τὸ ῥητόν σας νὰ ἱερουργῇ. Τὴν ῥηθεῖσαν δὲ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν κατὰ
„ καιρὸν λειτουργὸν αὐτῆς, Πρεσβύτερον, μὲ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα πολιτικὰ
„ καὶ πνευματικὰ, τὰ ἀφαιρέμεν ἀπὸ κάθε δικαίωμα τοῦ τῆς Ἐπαρχίας,
„ ὑπεροχὴν καὶ παντοτινὴν ἐξουσίαν, καὶ σᾶς ὑποτάσσομεν ἡμῖν καὶ τῷ
„ Ἁγίῳ Ἀποστολικῷ Θρόνῳ, μὲ ἕνα δόσιμον ἐτήσιον, πέντε λίτρων λευκὸν
„ κηρὸν εἰς σημεῖον ἀληθοῦς κυριότητος, χωρὶς νὰ ἰσχύῃ ἐδεμία ἀνθίσασις
„ τῶν διαταγῶν καὶ ἐντολῶν τῶν Ἀποστολικῶν καὶ προνομίων κατὰ τῶν
„ ἐξηριμένων.

„ Δοθὲν ἐν Ῥώμῃ παρὰ τῷ Ἁγίῳ Πέτρῳ ἐπὶ τοῦ δακτυλιδίου τοῦ
„ Ἁλιέως 3. Ἰανουαρ. 1714. Ἴδε τὸν Μαρμορᾶ Ἱστορία Κερκύρας βιβλ. Δ'. σελ.

„ 45.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

„ 45. Ουγγελιον Τ. Ε'. τῆς Ἱερᾶς Ἰταλίας σελ. 1311. Φλαμίνιον Κορ-
„ νάρον Τ. ΙΔ'. σελ. 323.

§. 4. Ἀφ' ὃ ἔλαβαν τοιαύτην βάλλαν, ἄρχησαν τὸν ναὸν, συμβιβάζόμενοι ἀπὸ τὰς πλησιοπαρόχθες προσφορὰς πολλῶν Χριστιανῶν, μάλιστα τῆ τότε Ἡγεμόνος Βλαχίας, καὶ ἐν διαστήματι τριάκοντα ἐτῶν, ἔλαβε τέλος ὁ ναὸς διὰ τῆς ἐπιμελείας τῆ περιφήμε Ἀρχιτέκτονος Σανσοβίνε, ὅστις ἀγαπῶν τὸς Ἕλληνας, πολὺ ἐκοπίασε καὶ κατεσκεύασεν ἕνα περικαλλῆ ναὸν κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἔκλεξαν ἕως τόσον οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἐφημέριον τῷ 1527. Ἰωάννην Αὐγερινὸν ἐκ νήσε Κεφαλληνίας· μὴ ἀρκεθέντος δὲ τῆ ἑνὸς, ἔκλεξαν καὶ ἕτερον. Τότε ἐννόησαν οἱ Ὀρθόδοξοι, ὅτι ἡ βάλλα τῆ Λέοντος ἦτον μία παγίδα, ὁπὸ τὸς ἔσπειρεν ἵνα τὸς ἑλκύσῃ εἰς τὸν Καθολικισμόν. Ὅθεν ἄρχησαν νὰ παραπονῶνται, νὰ κηρύττωσι παῤῥησία καὶ νὰ γράφωσι κατὰ Λατίνων, κηρύττοντες ἑαυτὸς Ὀρθοδόξους, καὶ τέκνα γνήσια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

§. 5. Τᾶτο μαθὼν ὁ διάδοχος τῆ Πάπα Κλήμης Ζ'. τῷ 1528. ἀνεκάλεσε τὴν βάλλαν τῆ πρὸ αὐτᾶ Λέοντος, μὴ συγχωρῶν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κατασκευῆς τῆ ναῆ. Οἱ Χριστιανοὶ, μ' ὅλον τᾶτο ἠκολούθησαν τὴν κατασκευὴν, εἰς ἃδὲν ψηφῶντες τὰς ἀπειλὰς τῆ Κλήμεντος, καὶ ἰδὺ ἡ πρώτη αἰτία σκανδάλε. Ἡ Ἀριστοκρατεία ἐνέτειλε τῷ Μονεμβασίας Ἀρσενίῳ, τότε διάγοντι εἰς Βενετίαν, ἵνα ἐκλέξῃ δύω ἱερεῖς ἐκ τῶν Γραικῶν, Καθολικὸς καὶ ὄχι Σχισματικὸς. Τῷ 1534. διὰ τᾶτο ἡ Ἀριστοκρατεία ἠθέλησε, λέγει Φλαμίνιος Κορνάρος, νὰ ἐκλεχθῶσιν αὐτοὶ οἱ δύω πρεσβύτεροι ἀπὸ ἕνα Καθολικὸν ἱερέα (ἐννοεῖ τὸν Μονεμβασίας Ἀρσένιον) ἐπειδὴ πρότερον εἶχε διεκχυθεῖ φήμη, πῶς μερικοὶ τῶν Γραικῶν ἐν Βενετίᾳ διάγοντες, δὲν ἐφρόνων ὀρθῶς περὶ τῆ Καθολικῆ δόγματος τῶν Λατίνων· διὰ νὰ διατηρηθῇ, ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς Κορνάρος, καθαρωτέρα καὶ σεβαστοτέρα ἡ Καθολικὴ ἀλήθεια τῆ Λατινικῆ δόγματος ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Γραικῶν. Ἐθέσπισεν ἡ Βουλὴ τῶν Δέκα τῷ 1542. ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ λαμβάνῃ τινὰς ἱερεὺς τὴν ἐπισασίαν τῆς ἐφημερίας, ἂν πρῶτον δὲν ἐξετάζετο ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τῆς Βενετίας ἡ εἰλικρινότης τῆς πίσεώς τε, καὶ εὑρεθῇ σύμφωνος τοῖς Καθολικοῖς δόγμασι. Τότε Παῦλος Γ'. κυρώνει καὶ ἀνανεώνει τὴν παρὰ τῆ Κλήμεντος Ζ'. ἀκυρωθεῖσαν βάλλαν Λέοντος Γ.

§. 6. Εὑρεθέντος δὲ ἐν Βενετίᾳ Γαβριὴλ Σευήρου, ἐσυγκατένευσεν ἡ Ἀριστοκρατορία νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν ἐπισασίαν τῶν Ὀρθοδόξων, διορίσασα αὐτῷ, καὶ σιτηρέσιον, καὶ ἐπειδὴ ἦτον Μητροπολίτης Φιλαδελφείας, ἔμεινεν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρχιερατεύων διὰ 37. χρόνους, ἔχον τὸν τίτλον Φιλαδελφείας, ἴδε περὶ αὐτῶν τὸν Μελέτ. Γεωρ. Ἐκκλησ. Τ. Γ'. τὸν Κρήσιον ἐν τῇ Τυρκογραικίᾳ, Ῥίχαρδον, Σίμωνα, Ἀλλάτιον, τὸν Παπαδόπολον, τὸν Λεκβιεν, τὸν Φαβρίκιον καὶ ἑτέρες πολλές.

§. 7. Μετὰ τὸν Σευῆρον ἔγινε Θεοφάνης Ξενάχιος, ἢ Ξενάκιος, ὅστις τελευτήσας τῷ 1562. διεδέχθη παρὰ Νικοδήμε Μεταξᾶ Ἀρχιεπισκόπε

Ζα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ζακύνθε καὶ Κεφαλληνίας, ὅσις ποθῶν νὰ λάβῃ καὶ τὸν τίτλον Φιλαδελφείας, καὶ ἀποτυχών, ἐπέστρεψε μετὰ τρεῖς χρόνες εἰς τὴν ἐπαρχίαν τε. Τῷ 1637. γίνεται ὁ Κυθήρας Ἀθανάσιος Βαλεριανὸς, ὅσις ἀρχιεράτευσε διὰ εἴκοσι χρόνες μὲ τίτλον Φιλαδελφείας. Τῷ δὲ 1657. ἔγινε Μελέτιος Κορτάκης ὁ Κρὴς, καὶ αὐτὸς διὰ 20. χρόνες ἀρχιεράτευσε καὶ ἐτελεύτησεν 1677. Εὑρισκομένε δὲ τότε ἐν Βενετίᾳ, Μεθοδίῳ πρώην Κωνσαντινοπόλεως, ἐψηφίθη ἀπὸ τὲς Χριστιανὲς, καὶ μετ' αὐτον ἐψηφίθη ὁ Ἐφημέριος Γεράσιμος Βλάχος. Τῷ δὲ 1680. ἔγινεν ὁ Τυπάλδος, αἰτία δευτέρα σκανδάλε, ἢ κάλλιον ἀρχὴ σχίσματος.

§. 8. Οὗτοι οἱ Ἀρχιερεῖς ἐκλέγοντο ἀπὸ τὸ ἀδελφάτον, ἐκυρῶντο ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατείαν, ἐλάμβαναν τὰς ἐκδόσεις ἀπὸ τὸν τῆς Κωνσαντινοπόλεως Πατριάρχην, καὶ τὴν χειροτονίαν ὑπὸ Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Ἀρχιερέων. Οἵτινες ὑποκείμενοι εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ τῇ Ἀριστοκρατείᾳ, εἰς δὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐδιοικῶσαν τὲς ἐν Βενετίᾳ Ὀρθοδόξες κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν, τόσον ὥςε ἔγραφον καὶ ἐκήρυττον τὰ ἡμέτερα δόγματα κατὰ τῶν καινοτομιῶν τῶν Λατίνων· καὶ εἰς τοῦτο ἐ μόνον ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατείαν δὲν ἐμποδίζοντο, ἀλλ' ὑπερασπίζοντο, καὶ ἐδοξάζοντο, ὡς ὁ σοφος Γαβριὴλ Σευήρων καὶ ἕτεροι. Οἱ τῆς Ῥώμης Ἀρχιερεῖς, ὡς σχισματικὲς κρίνοντες καὶ τὲς Ἀρχιερεῖς καὶ τὲς Ὀρθοδόξες Χριστιανὲς, δὲν ἐφαντάζοντο νὰ λάβωσι τινὰ ἐξουσίαν εἰς αὐτὲς, ἀλλ' εὐχαριστέμενοι εἰς τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν πέντε λίτρων κυρίε, ὡς σημεῖον μικρᾶς ὑποκλίσεως, ἐσιώπων, δυσαρεσκέμενοι βλέποντες Μητροπολίτην σχισματικὸν, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, εἰς μίαν Καθολικορωμαϊκὴν Μητρόπολιν.

§. 9. Ὁ ἔσχατος τῶν Ἀρχιερευσάντων Ἄγγελος Τυπάλδος δυσαρεσκέμενος εἰς τὸ νὰ μὴν ἔχῃ ἐξουσίαν πολιτικὴν ἐπάνω εἰς τὲς Ἐφημερέες τῆς Ἐκκλησίας, ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν κάθε μηχανὴν ἵνα δυνηθῇ αὐτὸς νὰ ἐκλέγῃ τὲς Ἐφημερέες, καὶ νὰ τὲς μεταβάλλῃ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν τε· Ὅθεν φιλωθεὶς μὲ τὸν τότε Νὲντζιον τῦ Πάπα ἐν Βενετίᾳ, ἐσυμβουλεύοντο διὰ τὰ μέσα πῶς νὰ ἐπιτύχωσι, ᾧ ἤθελε τὸ κατορθώσωσιν ἂν τὸ γένος δὲν ἐδιαυθέντευεν ἀνδρείως τὰ προνόμιά τε. Ἀποτυχὼν δὲ ὁ Τυπάλδος τῆ ποθεμένε, ὤμυσεν ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ἐκεῖσε Χριστιανῶν, καὶ σοφίζεται σόφισμα σατανικὸν, νὰ ὑποτάξῃ δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησίαν τῇ τῦ Πάπα ἐξουσίᾳ. Ηὗρεσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν τότε Πάπαν, ὅσις διὰ μέσε τῦ Νεντζίε τε ὑπεσχέθη τῷ Τυπάλδῳ τὸ Καρδιναλικὸν Σκιάδιον, ἂν κατορθώσῃ ὅτι ἡ τῦ Ἁγίε Γεωργίε Ἐκκλησία νὰ ὑπόκηται εἰς τὴν διοίκησίν τε, καὶ ἐχὶ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

§. 10. Τῷ 1708. ὁ Τυπάλδος τόσον ἐτεχνεύθη, ὥςε δόγμα ἐξῆλθεν ἵνα οἱ Ἐφημέριοι τῦ Ἁγίε Γεωργίε νὰ ἀνακρίνωνται ὑπὸ τῦ Πατριάρχε τῆς Βενετίας, ἢ παρὰ τῦ Νὲντζιε τε Πάπα, ἂν εἶναι Καθολικοὶ, δηλαδὴ ἂν εἶναι μέλος τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, θεμελιέμενοι εἰς τὴν ἐκλογὴν τὴν

τὴν παρὰ τῆ Μονεμβασίας Α'ρσενίᾳ, γενομένην διὰ τῆ θεσπίσματος τῷ 1534. κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ Ε'φημέριοι ἔπρεπε νὰ εἶναι Καθολικοὶ, καὶ ὄχι σχισματικοὶ, καὶ εἰς τὸ ἐτήσιον δόσιμον τῶν πέντε λίτρων κηρίᾳ. Ε'συγχίσθη τὸ γένος εἰς ἕνα τοιῦτον νεωτερισμὸν, ἐπρόσρεξεν, ἐπαρακάλεσεν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ο'θεν καὶ ἀκουσίως τὸ γένος ἠναγκάσθη νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην ἄδικον βίαν. Ο' Τυπάλδος ἕως τόσον ἐγκαρδιωθεὶς ἀπὸ τοιαύτην καλὴν ἀρχὴν, ἐπροχώρει μὲ τὰς σατανικάς τᾳ ἐπινοίας διὰ νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸν αὐτὸν ζυγὸν καὶ τὸν Α'ρχιερέα, καὶ τὰς Χριστιανὰς, ὁ θάνατος ὅμως τὸν ἐμπόδισε νὰ τελειώσῃ τὸν σκοπόν τᾳ, καὶ ἔχασε τὸ Καρδιναλικὸν σκιάδιον, βραβεῖον τῆς ἀποστασίας τᾳ.

§. 11. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ ἀλιτηρίᾳ, συμβούλιον λαβόντες οἱ Ο'ρθόδοξοι ἵνα ἐκλέξωσι νέον Α'ρχιερέα, ἀπεφάσισαν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ ψηφίσωσιν Α'ρχιερέα, φοβούμενοι μήπως καὶ αὐτὸς γένῃ ὑποχείριος τοιαύτης βίας καὶ ζυγῆ. Ε'πειδὴ τῷ 1720. καὶ 1722. δύω Διατάγματα ἐξῆλθον ἐκ τῆς Βηλῆς τῶν Δέκα, τὰ ὁποῖα ἐβεβαίωναν τὸ Διάταγμα τῆ 1708. Γερεῖς μόνον ἀνακριθέντας ὑπὸ τῆ Πατριάρχᾳ ἐν Βενετίᾳ ἢ ὑπὸ τῆ Νωτζίᾳ ἕως τῆ 1751. ἠναγκάσθηκαν νὰ ἔχωσι. Τότε ἔλαβον ἄδειαν νὰ ἐκλέξωσιν ἐπίτροπον Ε'κκλησιαστικὸν, ἢ ὡς τὸν ὠνόμαζαν Βικάριον, εὐχαριστέμενοι νὰ εἶναι Λατῖνος ὁ ἐπίτροπος πάρεξ ἀποστάτης. Ο'θεν πρῶτος Βικάριος ἔγινεν ὁ Α'ββᾶς Πέτρος Αντώνιος Μπάτζος, ἀνὴρ συνετὸς καὶ πεπαιδευμένος, ὅσις ἂν καὶ Λατῖνος ἦν, ἐδιοικῆσεν ὅμως τὰς χριστιανὰς θεαρέσως, ὑπερασπιζόμενος αὐτᾶς κατὰ τῶν μωρῶν ζητημάτων τῆς Ρ'ωμαϊκῆς αὐλῆς, ἕως τῆ 1758. Ο'τε ἀποθανόντος αὐτῆ, ἔγινε Βικάριος Σπυρίδων Μίλιας, ἀνὴρ Ο'ρθόδοξος καὶ σοφός.

§. 12. Χηρεύσα δὲ ἡ Ε'κκλησία διὰ τόσᾳ χρόνᾳ, ἔπρεπε βέβαια νὰ συνέβῃ εἰς Δαλματίαν ἐκεῖνο ὁπῆ ἐσυνέβη, περὶ τῆ ὁποίᾳ ὅρα κατὰ πλάτος Κεφ. αἱ ταραχαὶ καὶ διωγμοὶ ἐν Δαλματίᾳ, ἠνάγκασαν τὴν Α'ριστοκρατείαν νὰ δώσῃ ἄδειαν τοῖς Ο'ρθοδόξοις Α'δελφοῖς τοῖς ἐν Βενετίᾳ, νὰ ἐκλέξωσιν Ο'ρθόδοξον Α'ρχιερέα, ἵνα πέμψωσιν αὐτὸν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Ε'παρχίας. Ε'χάρησαν οἱ Ο'ρθόδοξοι εἰς τοιαύτην ἄδειαν, ἀλλ' ἐλυπήθησαν σφόδρα ὅταν ἤκουσαν πῶς τοιῦτος Α'ρχιερεὺς μέλει νὰ δείξῃ τὴν Καθολικότητά τᾳ, καὶ ὄχι ὡς τέκνον τῆς Καθολικῆς καὶ Α'ποστολικῆς Ε'κκλησίας, ἀλλ' ὡς μέλος τῆς ἐν Ρ'ώμῃ μερικῆς Ε'κκλησίας. Μ' ὅλον τοῦτο παρακινηθέντες οἱ Ο'ρθόδοξοι ἀπὸ τὰς Συγκλητικὰς, καὶ ἀπὸ τὰς χρησὰς ἐλπίδας ὅτι θέλει γένῃ ἁρμόδιος διόρθωσις περὶ τούτᾳ, συνήχθησαν καὶ ἐψήφισαν τὸν Γερομόναχον Γεώργιον Φατζέα τότε ἐφημέριον. Ε'δηλοποίησαν εὐθὺς τὴν ἐκλογὴν τῷ τότε Πατριάρχῃ Γωαννικίῳ, ζητοῦντες τὴν κατὰ κανόνας πατριαρχικὴν ἔκδοσιν τῆς χειροτονίας διὰ τὸν Φιλαδελφείας ὑποψήφιον. Ο' Πατριάρχης συνοδικῶς ἔπεμψε μίαν Ο'μολογίαν πίστεως πρὸς τὸν Φατζέα, κατὰ τὴν Ο'ρθόδοξον διδασκαλίαν τῆς Α'νατολικῆς, ἐπειδὴ μερικοὶ μισόκαλοι ἐψυθίριζαν πῶς ὁ Α'ρχιερεὺς εἶναι ὑπόχρεως νὰ

δώσῃ μίαν Ομολογίαν κατὰ τῆς Καθολικῆς, καὶ τοῦτο ἐφάνετο ὡς ἐκδίκησις πρὸς ὑπεράσπισιν τῆ ἐφαμίλιε τῆ Φατζέα. Ὡς τόσον ὁ Φατζέας πρὶν λάβῃ τὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν μετὰ τῆς Ομολογίας, ἐκίνησε διὰ προσαγῆς τῶν Προχόντων διὰ Κερκύραν, ἵνα χειροτονηθῇ καὶ νὰ προλάβῃ τὰ κακὰ εἰς τὴν Δαλματίαν.

§. 13. Κλήμης ΙΓ'. μαθὼν διὰ τῆ ἰδίᾳ Νεντζίᾳ τὴν ἄδειαν ὁπῆ ἔλαβον οἱ Ορθόδοξοι νὰ ψηφίσωσιν Αρχιερέα Ορθόδοξον, ἐταράχθη, καὶ βάλλαν πέμπει εἰς τὴν Σύγκλητον τῷ 1762. δι' ἧς ἐλέγχει αὐτὴν ὡς ὀλιγοσεβῆ πρὸς τὸν Γερὸν Θρόνον, διὰ τὴν ἄδειαν ὁπῆ ἔδωκαν τοῖς ἐν Βενετίᾳ Γραικοῖς νὰ ψηφίσωσιν Αρχιεπίσκοπον Σχισματικὸν, λέγων ὅτι δὲν πρέπει νὰ συμβουλῶνται τὰ ἐπιχειρήματα τῶν πονηρευομένων κατὰ τῆς Αποστολικῆς Αὐθεντείας, καὶ ἀναφέρει Λέοντα Γ'. Ρώμης Πάπαν, τὸν ὁποῖον, λέγει νὰ ἐπαρεκάλεσαν οἱ Ενετοὶ, ᾧ οἱ Γραικοὶ νὰ ὑποτάξωσι τὴν τῆ Αγίᾳ Γεωργίᾳ Εκκλησίαν εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν Θρόνον. Παραπονεῖται ὅτι οἱ Σχισματικοὶ ὑπερισχύουσι, πῶς οἱ Καθολικοὶ ἀναζενάζουσι, πῶς εἰσῆλθεν ὁ λύκος εἰς τὴν ποίμνην τῶν προβάτων, πῶς ἠγέρθη βέβηλος Τράπεζα καὶ Καθέδρα τῆς αἱρέσεως καὶ τῆς λύμης, πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ κατάσκοπος εἰς τὸν οἶκον τῆ Γσραὴλ, καὶ ἄλλα τινὰ ἔλεγεν εἰς αὐτὴν τὴν Βάλλαν, διεκδικῶν τὰ δίκαια τῆς Αὐθεντείας τε ἐπ' αὐτὴν τὴν Εκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ὡς ὑποκειμένην, ἀμέσως αὐτῷ.

§. 14. Αἷς ἐρευνήσωμεν ἀπαθῶς καὶ ἀδιαφόρως τὰ ζητήματα καὶ δικαιολογήματα τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς εἰς αὐτὴν τὴν Εκκλησίαν, καὶ νὰ ἰδῶμεν ἂν αὐτὴ ἡ Εκκλησία τῆ Αγίᾳ Γεωργίᾳ, ἂν οἱ ποιμένες αὐτῆς καὶ οἱ Χριστιανοὶ, εἶναι σχισματικοὶ κατὰ τὴν μεγάλην τῆ Χριστῆ Εκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

§. 15. Η Αὐλὴ τῆς Ρώμης λέγει ὅτι ἡ τῆ Αγίᾳ Γεωργίᾳ Εκκλησία τῶν Γραικῶν ἐν Βενετίᾳ, εἶναι ὑποτελὴς εἰς τὸν Αποστολικὸν Θρόνον.

Α'. Διατὶ ἐκτίσθη δι' ἀδείας τῆ Αγίου Αρχιερέως Β'. Διατὶ πρέπει νὰ πληρώνῃ ἐτήσιον δόσιμον πέντε λιτρῶν κηρίου. Γ'. Οτι ἡ Αριστοκρατεία διὰ θεσπισμάτων καὶ Διαταγῶν θέλει τοὺς Εφημερίους ὡς Καθολικοὺς καὶ οχὶ ὡς σχισματικούς. Δ'. Οτι ὑπετάχθησαν δημοσίως ἐπὶ τῆ Τυπάλδε· καὶ Ε'. Οτι παρρησία ἠκούετο εἰς τὰς ἱερὰς Ακολουθίας τὸ Μνημόσυνον, ὑπὲρ τῆ Αγίου ἡμῶν Αρχιερέως Κλήμεντος ΙΑ'. κτλ'.

§. 16. Διὰ τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον, ὅτι ἐπειδὴ οἱ Ορθόδοξοι κάτοικοι εἰς Βενετίαν ἐζήτησαν ἄδειαν ἀπὸ Λέοντα νὰ κτίσωσιν Εκκλησίαν, καὶ ὅτι ἐπλήρωναν πέντε λίτρας κυρίου τῷ Πάπᾳ κατ' ἔτος, ἔπεται ὅτι ἡ Εκκλησία τῆ Αγίᾳ Γεωργίᾳ νὰ εἶναι ὑποτελὴς τῷ Πάπᾳ κατὰ τὸ Πνευματικόν; Οἱ Γραικοὶ ἐζήτησαν ἄδειαν, καὶ τὴν ἔλαβον οχὶ ὡς Καθολικοὶ, οχὶ ὡς Ουνῖται, οχὶ ὡς Σχισματικοὶ, ἀλλ' ὅσης τῆς Επαρχίας εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆ Πάπα, καὶ οχὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μαλιστα καθ' αὐτὸ καὶ ἐσιωδῶς, δὲν ἦτον αὐτὴ ἡ ἄδεια ὄχι μόνον Εκκλησιαστικὴ, ἀλλ' ὅτε Πολιτικὴ

λιτική, ἂν ἡ Ἀριστοκρατεία ἐφρονᾶσε τότε περὶ τῆς Αὐλῆς τῆς Ῥώμης καὶ ὑπὲρ τῦ Ἄκρα Ἀρχιερέως, ὡς φρονεῖ τώρα καὶ ὡς φρονεῖ πᾶσα ἡ Εὐρώπη· ἐπειδὴ τοιαύτη ἀδεια ἀνήκει τῇ Πολιτικῇ καὶ ἐχὶ τῇ Ἐκκλησιαςικῇ Διοικήσει. Ὁ Ἄκρος Ἀρχιερεὺς τῆς Ῥώμης ἔδωκεν ἄδειαν Θρησκείας τοῖς Ἰουδαίοις, μάλιςα τὲς ὑπερκαθίζεται καὶ ἀγαπᾷ, ἔπρεπε ἄρα ὅτι οἱ Ῥαβῖνοι τῆς Ῥώμης νὰ εἶναι Καθολικοί; Ἄρα οἱ Ῥαβῖνοι ἀσπάζονται τὲς ἱερὲς πόδας τε; Ἡ Αὐτοκρατόρισσα τῆς Ῥωσσίας ἔδωκεν ἄδειαν ἐλευθέρε Θρησκείας εἰς τὲς Καθολικὲς, ἄρα οἱ Καθολικοὶ τῆς Ῥωσσίας εἶναι Σχισματικοὶ, ὄντες τῆς Θρησκείας τῆς Ῥωσσίας Ἀνατολικῆς; Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας ἔδωκεν ἄδειαν, καὶ ἕτεροι τοῖς Καθολικοῖς, ἄρα οἱ Καθολικοὶ αὐτοὶ εἶναι Ἐπιμαρτυρημένοι; Ἀλλ' ἐπλήρωναν οἱ ἐν Βενετίᾳ κατ' ἔτος λίτρας πέντε κηρίε λευκοτάτε· δίκαιον καὶ ὅσιον, ἐπειδὴ ἔλαβον μίαν χάριν, ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ φανῶσιν εὐχάριςοι. Ἀλλ' ἡ Ἀριστοκρατία, τὲς ἐν Βενετίᾳ διατρίβοντας Ἀνατολικὲς, ὡς Καθολικὲς καὶ ἐχὶ ὡς Σχισματικὲς ςοχάζεται, ὁμοίως καὶ τὲς Ἐφημερίας. Φλαμήνιος Κορναρος εἰς τὰ ὑπομνήματα τῶν Ἐκκλησιῶν Τόμ. ΙΔ'. „ Εἰς τὸ ὑπόμνημα περὶ τῆς τῦ Ἁγίε Γεωργίε Ἐκκλησίας εἰς „ τὴν ἀρχὴν λέγει, illi ex Grecis, qui cum Latina Ecclesia communi „ cabant. ne Schismati adhærebant, ἤτοι ἐκεῖνοι τῶν Γραικῶν τῶν συν„ κοινωνάντων μετὰ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῷ σχίσματι ἐκ ἐπροσ„ κόπτοντο ". Μὲ ἄδειαν ὅμως τῦ σοφῦ Κορνάρε αὐταὶ αἱ λέξεις, ὅτε αὐτὸ τὸ νόημα δὲν εὑρίσκονται εἰς το θέσπισμα τῆς Γερυσίας, διὰ τῦ ὁποίε ἔχυσιν τὴν ἄδειαν οἱ Ἀνατολικοὶ ἐν Βενετίᾳ ἵνα πράττωσιν ἐλευθέρως τα τῆς Θρησκείας αὐτῶν, ὅτε πιθανὸν ὅτι ἐν καιρῷ ὁπῦ ὅτε να θάψωσι τὲς Γραικὲς ἤθελαν οἱ Λατῖνοι τῦ Ἁγίε Βλασίε, ἀλλὰ τὲς ἔθαπταν εἰς τὴν ὁδὸν, ἢ τὲς ἔῤῥιπτα εἰς την θαλατσαν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν δεητικὴν αὐτῶν „ τῶν Γραικῶν, ἐν ᾗ προσκλαιομενοι λέγυσι, τὰ ὀςᾶ τῶν Χριςιανῶν ἀνα„ κατώνται με τα ὀςᾶ τῶν κατεδίκων καὶ χαμαλιδων. Διὰ νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῦ Ἁγίε Γεωργίε, καὶ οἱ ἐν Βενετίᾳ Γραικοὶ, Καθολικοὶ ἢ Οὐνῖται, καὶ ὑποτελεῖς εἰς τὴν πνευματικὴν ἐξυσίαν τῦ Ἄκρε Ἀρχιερέως, ἔπρεπεν ἐξ ἅπαντος νὰ ὑπόκηνται καὶ τῷ Κριτηρίῳ τῆς Ἰγκυϊζιτζιῶνος. Πέτρος Λαυρηδάνος τῷ 1569. δὲξ γράφει πρὸς τὸν Δόκα τῆς Κρήτης, ἵνα μὴ εἰσαχθῶσι παρὰ τῦ Κριτηρίε τῆς Ἰγκυϊζιτζιῶνος οἱ νεωτερισμοὶ, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον σκάνδαλα καὶ συγχύσεις γεννῶσι, μάλιςα ἵνα μὴ παρὰ τέτε τῦ Κριτηρίε, ἐνόχλησις ἀδεμία εἰσαχθῇ εἰς τὴν πίςιν τῶν Γραικῶν.

§. 17. Ἂν ἡ Αὐλὴ τῆς Ῥώμης εἰς τὸ δόσιμον τῦ Κυρίε θεμελιώνεται, ἔπρεπεν ὅταν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς νὰ δώτωσιν οἱ Χριςιανοὶ Ὁμολογίαν πίσεως κατὰ τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἔπρεπεν οἱ ἐφημέριοι νὰ λαμβάνωσι τὸ κῦρος, ἢ κἂν τὴν ἐξέτασιν παρὰ τῦ Νυντζίε ἢ παρ' ἑτέρε Λατίνε ποιμένος. Ἔπρεπεν ἡ ἐκλογὴ τῦ Ἀρχιερέως νὰ γίνεται γνωςὴ τῷ Πάπᾳ, ἵνα λαμβάνῃ τὴν Inveſtituram ἤτοι τὸ κῦρος. Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ ἐγίνετο ἐλευθέρως, ἀπὸ Χριςιανὲς Ὀρθοδόξε, ἤτοι μὴ Οὐνίτες,

ἡ κίνωσις ἀπὸ τὴν Α'ριζοκρατείαν, ἢ Ι'νβεζιτῦρα ἤτοι ἄδεια τῆς Χειροτονίας παρὰ τῦ Κωνσαντινυπόλεως Πατριάρχυ. Καὶ ἂν φαίνεται εἰς τὸ Θέσπισμα τῆς Α'ριζοκρατείας 1534. Ο'τι οἱ ἐφημέριοι πρέπει νὰ εἶναι Καθολικοὶ καὶ ὀχὶ Σχισματικοὶ, ἡ αἰτία δὲν εἶναι, ὅτι πρέπει νὰ εἶναι Καθολικοὶ τῆς Ρ'ώμης, ἀλλὰ Καθολικοὶ, ἤγυν νὰ μὴν εἶναι μιασμένοι τῆς αἱρέσεως τῦ Λυθήρυ, ὁπῦ τότε ἐκηρύττετο, καὶ ἐπλατύνετο εἰς Ι'ταλίαν, καὶ νὰ μὴ μιανθῶσιν οἱ Χριστιανοί· αὐτὴ ἦτον ἡ ἀληθὴς ἐξέτασις ὁπῦ ἐγίνετο περὶ τῶν ἐφημερίων εἰς τὸ πατριαρχεῖον τῆς Βενετίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ τῆς Γερυσίας Θέσπισμα τὸ ἐν ἔτει 1542. ἐκδοθὲν, καὶ ἀπὸ τὴν Α'πολογίαν Πέτρυ Α'ντωνίυ Μεάτζυ, τῦ χρηματίσαντος καὶ Βικαρίυ εἰς τὴν Ε'κκλησίαν, ἐν ᾗ ἀποδείχνει, πῶς οἱ Γραικοὶ οἱ θεμελιωταὶ τῆς Ε'κκλησίας τῦ Α'γίυ Γεωργίυ, ἤτε Οὐνῖται ἦσαν, ἤτε ὑποκείμενοι τῇ Παπικῇ ἐξυσίᾳ.

§. 18. Οὔτε ἔχυσι θεμέλια τὰ ζητήματα Κλήμεντος Γ'. τῇ 1572. ὅταν ἤκυσε τὴν ἐκλογὴν Μεθοδίυ πρώην Κωνσαντινυπόλεως Πατριάρχυ· ἐπειδὴ τότε, μ' ὅλον ὁπῦ ὁ Κλήμης ἐβόα, ὅτι παρὰ κανόνας καὶ νόμης δύω Πατριάρχαι ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ εἰσὶν, ὁ Μεθόδιος ἀρχιεράτευεν ὀχὶ ὡς εἷς τῶν Α'ρχιερέων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Θρησκείας, εἰς μίαν πόλιν, ἤτοι τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Ε'κκλησίας μέλος, ἀλλ' ὡς ἑταίρας Θρησκείας Α'ρχιερεὺς, ἤτοι μέλος τῆς Ο'ρθοδόξυ Α'νατολικῆς Ε'κκλησίας ὅρα Ε'κκλησ. ἱσορίας Τ. Γ'. σελ. 467.

§. 19. Ε'πὶ τῇ ἀποσασίᾳ ἴσως τῦ Τυπάλδυ, καὶ ἐπὶ τῇ διακρίσει τῶν Ε'φημερίων τότε γενομένην; Α'λλ' ὀκ ὀρθὸν τὸ συμπέρασμα, ὁ Τυπάλδος ἀπεσάτησεν, ἄρα καὶ πάντες οἱ Ο'ρθόδοξοι ἀπεσάτησαν, καὶ πᾶσα ἡ Ε'κκλησία τῦ Α'γίυ Γεωργίυ ἦν τῶν Οὐνίτων ἕνωσις; Οἱ Ε'φημέριοι ἐπὶ τῦ Τυπάλδυ καὶ ὀλίγοι ὕσερον διεκρίθησαν, ἄρα πάντες οἱ πρὸ τῦ Τυπάλδυ καὶ πάντες μετὰ τὸν Τυπάλδον διεκρίθησαν, καὶ διακριθήσονται παρὰ τῦ κατὰ καιρὸν Νυντζίυ;

§. 20. Α'λλ' ἠκάετο παῤῥησία εἰς τὰς ἱερὰς τελετὰς, καὶ τὸ, ὑπὲρ τῦ Α'κρα ἡμῶν Α'ρχιερέως Κλήμεντος ΙΑ'. Καὶ τί θαυμαςόν; Ο'ταν ἡ ἀλήθεια πολεμεῖται, καὶ δεσμεύεται, θριαμβεύει ἡ βία. Σύγχρονοι συγγραφεῖς μαρτυροῦσιν αὐτὴν τὴν βίαν, ἐπειδὴ Βαρζάνης Λατῖνος εἰς τὸν Βίον Παναγιώτυ Σινωπέως, Ε'λληνοϊταλιςὶ συγγραφέντα λέγει κεφ. Γ'. Ε'γέν „ νετο ἱερεὺς (ἤτοι ὁ Σινωπεὺς) παρὰ τῦ Τυπάλδυ, καὶ Ε'φημέριος ἐκλη„ ρώθη ἐν τῦ ἐν Α'γίοις Γεωργίυ ναῷ, τῶν Γραικῶν ἐκείνων ἀντιβαινόντων, „ καὶ τί γὰρ ὀχὶ ποιούντων ἵνα μὴ λάβωσιν αὐτόν. Ε'ώρων γὰρ (καὶ „ διὰ τῦτο σφόδρα ἐδυσχαίρενον) ὅτι τὰ αὐτῶν σοφίσματα ὡς ἰσὸν ἀρχὴ„ νης (ἴτως ὀνομάζειν εἰώθεις) διέλυε. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῦ Τυ„ πάλδυ καὶ συνεργος ἐγένετο τῦ μνημοσύνυ τῦ Πάπα (Κλήμης τότε ἦν „ ὁ Ε'νδέκατος) ἐν τῷ εἰρημένῳ ναῷ, εἰ καὶ μικρῷ ὕσερον τοιῦτο μνημό„ συνον αὐτόθι πάλιν ἀπεκόπη, ἐδὲν γὰρ βλαιον διαιωνίζειν πέφυκεν.

Ε'κ

Ἐκ τῶν ῥηθέντων φαίνεται ὅτι οἱ ἐν Βενετίᾳ διάγοντες εἶναι Σχισματικοὶ ἐχὶ κατὰ τὴν δόξαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τῆς Δυτικῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ, Σχισματικοὶ καλῶνται ἀδιακρίτως παρὰ τῶν Λατίνων, ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

§. 21. Φθάσας ὁ Φατζέας εἰς Κερκύραν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, ὁ Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας Χρύσανθος, ὁ Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθου Σωφρόνιος ἵνα χειροτονήσωσι τὸν Φατζέαν, μὴ ἔχοντος δὲ τὰς ἐκδόσεις ἐδίσαζον. Διαθέντες δὲ καὶ ἀπειλέμενοι παρὰ τῆ Γενικῆ Προβλεπτῆ τῆς Κερκύρας ἐχειροτόνησαν παρὰ κανόνα τὸν Φατζέαν εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας· διὸ καὶ ὡς παραβάται τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καθαιρέσει ὑπεβλήθησαν. Ἐξ ὧν ὁ μὲν Κεφαληνίας καὶ Ζακύνθου Σωφρόνιος μετὰ καιρὸν ἐλύθη τῆς καθαιρέσεως, ὡς βιαζόμενος ἵνα χειροτονήσῃ τὸν Φατζέα, ὁ δὲ Λευκάδος, καὶ Ἁγίας Μαύρας Χρύσανθος, ὡς καθηρημένος ὢν τὸ πρότερον, ἐτόλμησε νὰ χειροτονήσῃ τὸν Φατζέα ἄνευ Πατριαρχικῶν ἐκδόσεων, ἔμεινε διὰ περισσότερον καιρὸν εἰς τὴν καθαίρεσιν, καὶ ὅταν ἔμελλε νὰ λυθῇ ἐτελεύτησεν. Ὁ δὲ Φατζέας φθάσας εἰς Βενετίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστῶ γεννῶν 1763. τὴν Ἀρχιερατικὴν στολὴν ἐνδεδυμένος, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, καὶ ὡς Ἀρχιερεὺς τοῖς πᾶσιν ἐφάνη.

§. 22. Γνωσθὲν δὲ γενομένης τῆς Χειροτονίας τῶ Φατζέα εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, καὶ εἰς Ῥώμην, ὁ μὲν Πατριάρχης δι' Ἐπισολῶν συνοδικῶν καθαιρέσει ὑπέβαλε καὶ τοὺς χειροτονήσαντας, καὶ τὸν Χειροτονούμενον, καὶ πάντας τοὺς αὐτὸν δεχομένους ὡς Ἀρχιερέα νόμιμον. Ὁ δὲ Πάπας Βέλλαν δευτέραν ἔπεμψε πρὸς τὴν Ἀριστοκρατείαν τῷ 1763. Γ΄ανναιαρ. 22. ἀποδεικνύων τὸν μέγαν τοὺς ζῆλον, μάλιστα λέγει, ὁ ζῆλος τῶ οἴκου σου κατέφαγέ με, ἐπειδὴ οἱ Γραικοὶ ἐψήφισαν καὶ ἐχειροτόνησαν δι' Ἀρχιέπισκοπον ἕνα Σχισματικὸν, ἤτοι τὸν Φατζέα. Ἀναφέρει ἐν αὐτῇ τῇ Βέλλᾳ πάλιν τὴν ἐξουσίαν τοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶ Ἁγίου Γεωργίου, ὡς καὶ τῷ πρότερον Προβάλλει τῇ Γερουσίᾳ τὸ ἐν ἔτη 1721. ἐκδοθὲν Διάταγμα, τὰς ἐλέγχει ὡς Παραβάτας τῆς ὑποσχέσεώς των εἰς τὸ νὰ διατηρήσωσι σῶαν τὴν Ὀρθόδοξο-Καθολικο-Ῥωμανικὴν θρησκείαν, ἐπειδὴ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἐκκλησίας τῶ Ἁγίου Γεωργίου ὁ Φατζέας, καὶ εἰσῆλθε τὴν ἱερὰν στολὴν ἐνδεδυμένος, ἐκάθησεν εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον, εὐλόγησε τὸν λαὸν, ἐλειτούργησε καὶ ἕως ἐμίανε τὴν Ἁγιότητα τῶ ναῶ. Ἐγγίζει εἰς αὐτὴν τὴν Βέλλαν τὴν συνείδησιν τῶν Βενετζιάνων ὑπομένοντες ἕνα Σχισματικὸν, τοὺς συμβουλεύει νὰ διορθώσωσι τοιαῦτα σκάνδαλα, ἀπειλεῖ αὐτοὺς νὰ ἀπαγορεύσῃ τοὺς Καθολικοὺς Γραικοὺς νὰ μὴ συγκοινωνήσωσιν ἂν δὲν θέλωσι νὰ ξεχωρίσωσιν ἀπὸ τὴν Καθολικὴν πίστιν, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. Ἤλπιζεν ὁ Φατζέας καὶ οἱ συμβουλοί τοῦ νὰ λάβωσι τὴν Πατριαρχικὴν ἔκδοσιν, οἵτινες μὲ πλάσας ἐπισολὰς ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐκήρυττον τὴν ἔλευσιν· ὑστερέμενος ὁ Φατζέας αὐτῶν τῶν ἐκδόσεων ἔλαβε προσαγὴν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν νὰ ἰδιάζῃ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ, καὶ νὰ ἀπέχῃ πάσης ἱεροπραξίας. Ἐσύντρεχον εἰς τοιαύτην ἐναντίαν τύχην

τῶ

τῆ Φατζέα τὸ μῖσος, ᾗ ἡ κακία τῶν ὑπερασπιζομένων τὸν ἐφάμιλλον αὐτῆ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν δὲν ἀπεκρίθη ὁδὲν ἡ Γερουσία εἰς τὰς δύω πρώτας Βούλλας τῆ Πάπα, ὅθεν εἰς τοιαύτην περίστασιν ἔλαβε καὶ τὴν τρίτην 1763. Ἀπριλ. 30. εἰς τὴν ὁποίαν παραπονεῖται πάλιν διὰ τὴν εἴσοδον τῆ Φατζέα εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν Θρόνον, καὶ πῶς ματαίως ἐπρόσμενε διὰ πολὺν καιρὸν τὴν ἀπόκρισίν τες. Λέγει αὐτῆ να ἀποφασίσῃ τέλος πάντων ἂν ἡ Γερουσία ςοχάζεται νὰ ὑπομείνῃ εἰς Βενετίαν τοῦτον τὸν Σχισματικὸν Ἐπίσκοπον Φατζέα, ἂν ἡ τῆς Βενετίας Ἐκκλησία τῆ Ἁγίᾳ Γεωργίᾳ νομίζεται Καθολικὴ, μία Ἐκκλησία ἥτις χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἕνωσιν τῆ Ἀποςολικῆ Θρόνε. καὶ καταφρονεῖ τὴν ἐξουσίαν τε, καὶ τέλος πάντων ἂν Καθολικοὶ πρέπει να νομίζωνται οἱ ἐφημέριοι τοιαύτης Ἐκκλησίας, οἵτινες ὑποτάσσωνται εἰς τοιοῦτον ψευδεπίσκοπον, ὁπῆ δὲν γνωρίζησι τὴν ἐξουσίαν τῆ Ῥωμαϊκῆ Θρόνε, ὁπῆ δὲν ὑπέγραψαν μίαν δοκιμασμένην Ὁμολογίαν πίςεως, ἥτε ἐδιακρίθησαν ἐνώπιον νομίμων Ἀνωτέρων, καὶ ἕτερα πολλά.

§. 23. Ἡ Γερουσία ἰδοῦσα τέλος πάντων πῶς ὁ Πατριάρχης δὲν πέμπει τας ἐκδόσεις, πῶς ὁ Πάπας θέλει νὰ λάβῃ ἐξουσίαν εἰς την Ἐκκλησίαν τῆ Ἁγίᾳ Γεωργίᾳ, καὶ παρακινημένη καὶ ἀπὸ τας δυσκολίας ὁπῆ ἐτιμωρῆσαν την Δαλματίαν διὰ τὴν ὑςερησιν ἐπισκόπε, ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Φατζεᾳ νὰ εισέλθῃ εἰς τὸν ναὸν ὡς Ἀρχιερεύς. Ἀναβαίνει πάλιν εἰς τὸν θρόνον, ἱερουργεῖ, χειροτονεῖ καὶ πᾶσαν ἱεροπραξίαν ἐκ ελεῖ, καὶ ἰδὼ σχίσμα μέγα ἠγέρθη μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων, διότι οἱ μὲν εισήρχοντο εἰς τὸν ναὸν παρόντος τῆ Φατζέα, οἱ δὲ φθονεροὶ ἔφευγον ὡς ἀπὸ ἀφωρισμένον, οἱ μὲν ἁπαζοντο τὴν δεξιὰν, οἱ δὲ ἐκάλεν αὐτὸν σχισματικὸν καὶ λυκον εἰς τὴν ποίμνην τῶν προβάτων, καὶ παρόντος ἐμῦ, δὶς ἐπτυσαν αὐτόν. Εἷς ἐπλησίαζεν εἰς τὴν ἱεραν Μετάληψιν, καὶ ἕτερος ἀπήρχετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Ἁγίᾳ Μάρκε. Εἷς ἐξομολογεῖτο καὶ ἐμεταλάμβανε τῶν Ἀχράντων Μυςηρίων καὶ ἕτερος ἀναχωρῆσεν εἰς Τριέσιον.

§. 24. Ἕως ὅτε ὁ Φατζέας ἔζη δὲν ἦτον ἐλπὶς σωτηρίας, νὰ εἰρηνεύσῃ τὸ σκάνδαλον, μάλιςα ἐκινδύνευε καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸν ζυγόν. Εὐθὺς μετα τὴν θανὴν τῆ Φατζέα ἤθελον πάλιν οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ ἐκλέξωσι νέον ποιμένα, ἀλλ' ἐδυσκολεύοντο· ἕως τόσον ἀπέλαυσαν τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην διὰ τὰς Ἐφημερίας τὰς συλλειτουργήσαντας τῷ Φατζέα· ὕςερον διανοηθέντες πάλιν νὰ ἐκλέξωσιν Ἀρχιερέα, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐμενῶς ἡ Ἀριςοκρατία νὰ ψηφίσωσιν ἐλευθέρως, καὶ συναχθέντες πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐψήφησαν τὸν σοφώτατον Θεοτόκιον, ἀλλ' ἐνενέργητος ἔμεινεν ἡ ἐκλογή τε, διότι ὁ σοφὸς ἀνὴρ θεμελιώθη εἰς τὸ ψήφισμα τῆ 1761. καὶ δι' ἄλλας αἰτίας δὲν τὸ ἐδέχθη.

§. 25. Συμβούλιον δὲ λαβόντες οἱ Ὀρθόδοξοι ἀδελφοὶ, ἐνόησαν ὅτι ἕως ὅτε τὸ ἐκδοθὲν θέσπισμα θέλει τὸν Ἀρχιερέα ὑποκείμενον τῷ Πάπᾳ, καὶ ςέργοντα τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον, ἃ δύνανται ἔχειν νόμιμον

μιμον ἀρχιερέα· ἐπρόςρεξαν, ἐδεήθησαν ἵνα ἀρθῇ το μεσότοιχον, τὸ ςηρίζον τὸ ςχίσμα τῆς αὐτῶν Ἐκκλησίας, καὶ ἐπέτυχον τᾶ ποθουμένᾳ, ἐξῆλθε θέσπισμα κατὰ τὴν αἴτησιν αὐτῶν εἰς τὸ λεγόμενον Πρεγάτι, τῷ 1780. αὐγυ. 31. περιέχον ταῦτα.

„ Δέχεται μὲ μεγάλην Εὐχαρίςησιν, αὕτη ἡ Βουλὴ, τὰ ὅσα μὲ ζῆ-
„ λον καὶ ἀρετὴν ἐπαρρησίασαν εἰς τὸ νῦν ἀναγνωσθὲν Γράμμα ἡ Δεπ-
„ τατζιὸν ἀδ πίας Κάυζας, τόσον διὰ τὴν ἀναφορὰν ὁπᾶ ἐπρόσφεραν οἱ ἐπί-
„ τροποι τῆς Ἐκκλησίας τᾶ Ἁγίᾳ Γεωργίᾳ τῶν Γραικῶν ταύτης τῆς πό-
„ λεως, ὅσον καὶ τὰς ἔρευνας καὶ ἀποφάσεις τᾶ θεσπίσματος τᾶ 1776.
„ δεκεμ. 7.

„ Φανερωθέντες ὡς τόσον διὰ τῶν ῥηθέντων καὶ ἐκτεθέντων τῆς σει-
„ ρᾶς τῶν Ἐπισκόπων Γραικῶν, οἵτινες διὰ πολὺν καιρὸν μὲ κοινὴν ςέρξιν,
„ εἰρήνην, καὶ Εὐχαρίςησιν τᾶ γένους ἐποίμαναν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν
„ Γραικῶν, καὶ ὅσα ἡ Γερουσία ςαθερὴ νὰ διατηρήσῃ εἰς τὸ ῥηθὲν Γένος τὰ
„ παντοτινὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑπεραπισεώς τε, ἀναφερομένε ὅμως εἰς
„ ὅλα τὰ μέρη τᾶ θεσπίσματος τᾶ 1761. δεκ. 31. ἐξαιρεμένε δὲ τᾶ ἄρ-
„ θρε διὰ τᾶ ὁποίε ὑποχρεώνει τὰς Γραικὰς εἰς ἕνα ὅρκον, ὅςις ποτὲ δὲν
„ ἔγινε, καὶ ὁπᾶ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἀδύνατον νὰ ἀληθεύσῃ, διορίζει ὅτι κα-
„ τὰ τὸ ἀείποτε συνηθισμένον, καὶ κατὰ τας περιεχομένας γνώμας εἰς διά-
„ φορα θεσπίσματα παλαιὰ καὶ νέα, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὸ 1776 δεκεμ. 7.
„ ὅτι τὸ Ἀδελφάτον τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰς διωρισμένας τρόπας να
„ ἐκλέξῃ ἕνα Γραικὸν Ἐπίσκοπον ἵνα προΐςαται εἰς τὴν πνευματικὴν διοί-
„ κησιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ γένες τῆν Γραικῶν, καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν
„ Ἀχεφάλων τῆς Ἀριζοκρατείας, με τὴν ἥσυχον καὶ ςαθερὰν γύμνασιν τῶν
„ ἰδίων ῥητῶν, ἐθίμων, καὶ συνηθειῶν. Καὶ περὶ τέτε ἂς ζητηθῶσιν οἱ
„ τῶν Δέκα Ἀρχηγοὶ, διὰ νὰ δώσωσι μὲ τὴν συνηθισμένην τες φρόνησιν
„ ἐκείνας τὰς προσαγὰς ὁπᾶ θέλει φανῶσιν ἁρμόδιαι, ὅπως ἀπὸ τὲς συνα-
„ δελφὰς τᾶ ἀδελφάτε τᾶ Ἁγίᾳ Γεωργίᾳ τῶν Γραικῶν ταύτης τῆς Μητρο-
„ πόλεως, μὲ τὴν τάξιν καὶ τρόπας τὲς συνηθισμένες ἐν παντὶ καὶ διὰ παν-
„ τὸς εἰς τὲς πρώην καιρὲς, γίνῃ ἐκλογὴ Προεζῶτος μὲ τίτλον Ἀρχιεπισ-
„ κόπε Φιλαδελφείας, ὅςις νὰ εἶναι ὑπήκοος τὸ γένος, πεπλετισμένος ἀπὸ
„ παιδείαν, καὶ καλὰ ἤθη ςολισμένος.

§. 26. Αὐτὸ τὸ θέσπισμα λαβόντες μετὰ χαρᾶς οἱ Ὀρθόδοξοι συ-
νήχθησαν καὶ ἔκλεξαν δι' Ἀρχιερέα τες τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθε καὶ
Κεφαλληνίας Σωφρόνιον, καὶ μετα τὴν κύρωσιν αὐτᾶ παρα τῆς Ἀριζοκρατίας,
ἀπεςάλθη Ὀρθόδοξός τις Χριζιανὸς εἰς Κωνζαντινόπολιν, διέλυσεν ἐπὶ Συ-
νόδε πάσας τας ἀπὸ καιρὸν κινηθείσας ἀμφιβολίας καὶ δυσκολίας. Ἐσυ
κατένευσεν ὁ Πατριάρχης Γαβριὴλ μετα τῆς Ἱερᾶς Συνόδε, καὶ κατα τὸ
αἴτημα τῶν Ὀρθοδόξων, θέσπισμα ἐξεδόθη τῷ 1782. κατὰ μῆνα Ἰανναρ.
τῆς μεταθέσεως τᾶ Ἀρχιεπισκόπε Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθε Σωφρονίε Κα-
τηφόρε, εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας, μὲ τίτλον Πατριαρχικῆ Ἐξάρχε,
καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρριας

καὶ Πατριαρχικὴν κεκτημένον ἐξουσίαν ἐπίτε τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ ἐνορίαν, καὶ ἐπὶ τοῖς κατὰ καιρὸν πνευματικῶν προϊσαμένοις, ἔντε ταῖς Α'γιωτάταις ταύταις Α'ρχιεπισκοπαῖς, Κεφαληνίας δηλαδὴ καὶ Ζακύνθε, Λευκάδος καὶ Α'γίας Μαύρας, καὶ Κυθήρων. Α'ναβὰς τὸ πρῶτον ὁ Σωφρόνιος εἰς τὸν Θρόνον εὐλόγησε τὸς Ο'ρθοδόξους ὡς Α'ρχιερεὺς, μετὰ μεγάλης χαρᾶς τῶν ἐκεῖ εὐσεβῶν, μετ' ἀδείας τῆς Α'ριστοκρατείας, μετὰ συγχωρήσεως τῆς Μεγάλης Ε'κκλησίας, καὶ μετ' ἄκρας θλίψεως τῆς Ρ'ωμαϊκῆς Αὐλῆς. Τελευτήσαντος τὸ Σωφρονίε ὁσίως καὶ θεαρέσως διῳδύναντος τὸν Θρόνον, ἐτελεύτησε μὲ ὀλίγες χρόνες, καὶ αὐτ' αὐτῦ ἐψήφισαν Γεράσιμον Ε'φημέριον τῆς Ε'κκλησίας.

Α'νάγνωθι περὶ τῶν ῥηθέντων, τὸν Κλεινὸν Εὐγένειον, ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τῦ περὶ Διχονοιῶν τῆς Πολωνίας σελ. 180. Α'πολογίαν ὑπὲρ τῶν Γραικῶν Πέτρε Μπάτζε, Κορνήλιον Φλαμίνιον Υ'πομνήματα τῶν Ε'κκλησιῶν τῶν Ε'ννετῶν. Μιχαὴλ Λέκβιεν ἐν τῇ Χριστιαν. Α'νατολ. Βέρτιον ἱστορίαν τῆς Δαλματίας, τὴν ἱστορίαν τῆς Δαλματίας παρὰ τῦ Λε Βρὲτ, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Βενετίας Τ. Γ'. Α'ποθήκην καὶ πράξεις τῆς Α'νατολικῆς Ε'κκλησίας τῷ 1762. 1793. τὸν Ρ'οδοτᾶν ἐν τῇ, Α'ρχῇ αὐξήσει καὶ παρόσῃ καταςάσει τῦ Γραικικῦ ῥητῦ εἰς Ι'ταλίαν. Τὸν Ουγγέλιον ἐν τῇ ἱερᾷ Ι'ταλίᾳ, τὰ Θεσπίσματα τῆς Γερουσίας τῶν Ε'ννετῶν διαφόρων ἐτῶν, τὸν Βαρζάνην εἰς τὸν βίον τῦ Σινωπέως καὶ ἄλλες.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΛΑ'.

Περὶ Κορνηλίε Ι'ανσενίε καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτῦ.

§. 1.

Η'λπιζεν ἡ Δυτικὴ Ε'κκλησία πρὸς τὸ μέσον τῦ παρελθόντος αἰῶνος νὰ ἡσυχάσῃ ἀπὸ τὰς ταραχὰς ἃ διχονοίας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐταράττετο, καὶ ἠγέρθη νέα ταραχὴ, ἐξ αἰτίας Κορνηλίε Ι'ανσενίε, Ι'πρας ἐπισκόπε ἐν Βελγίῳ, αὐτὸς εἶχε συγγράψει βιβλίον τὶ, Αὐγυσίνον ὀνομάσας, τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη μετὰ τὸν θανατόν τε 1640. Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον τῦ ὁποίε τὸν συγγραφέα, ἔτε οἱ ἴδιοι Ι'ησεῖται ἀρνῦνται νὰ μὴν ἦτον σοφὸς, βαρὺς, καὶ σχεδον, εὐσεβὴς, „ Αὐγυσίνε περὶ τῆς φυσικῆς φθορᾶς τῦ ανθρώπε, καὶ τῆς Θείας χάριτος, ἥτις ταύτην τὴν βλάβην νὰ ἰατρεύσῃ δύναται μόνως, φύσει καὶ ἀρετῇ, καὶ ἡ δόξα αὐτὴ ἐξηγεῖται πᾶσα μὲ λέξεις τῦ Αὐγυσίνε. Δὲν φανερώνει ὅμως ὁ Ι'ανσένιος πῶς τοιοτοτρόπως πρέπει τινὰς νὰ δοξάζῃ, ἀλλὰ μόνον ἠθέλησε νὰ βεβαιώσῃ πῶς τοιοτοτρόπως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τρόπως ἐδόξαζεν ὁ Αὐγυσῖνος. Τὸ δόγμα δὲ τῦ Αὐγυσίνυ, τὸ ὁποῖον ὀλίγον ἀπέχει ἀπὸ τὸ δόγμα Θωμᾶ τῦ Ἀκυϊνάτυ, τὸ ὁποῖον ἐνηγκαλλίωησαν οἱ Δομινικάνοι, ὄντας μεταξὺ τῦ Ρ'ωμαϊκῦ κλήρυ, σχεδὸν ὡς ἱερὸν καὶ θεῖον διὰ τὴν μεγάλην ἀξιότητα τῦ συγγραφέως, καὶ ἐξ ἐναντίας εἶναι ἀντικείμενον εἰς ποταπὰς δόξας τῶν Ι'ησυϊτῶν, δὲν ἠμπορῦσαν νὰ ὑποφέρωσι μὲ σιωπήν, διὰ τῦτο ἃ μόνον μὲ τὰ συγγράμματα τὸ ἐναντίυτο ἀλλ' ἐπαρακινῦσαν καὶ τὸν Πάπαν, Οὐρβανὸν τὸν Γ'. ἵνα τὸ καταδικάσῃ. Οὔτε ἔμεινεν ἀνωφελὴς ὁ κόπος των, διότι πρῶτον οἱ Ι'γκυϊζιτόρες τῆς Ρ'ώμης τῷ 1641. ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς βίβλυ, καὶ ὕςερον ὁ Οὐρβανὸς Δ'. τῷ 1642. ἐκήρυττεν ὅτι τὸ βιβλίον ἦτον μιασμένον ἀπὸ μερικὰ λάθη πρὸ πολλῦ παρὰ τῆς Ε'κκλησίας ἀπερριγμένα.

§. 2. Εἰς τὰ τῶν Ι'ησυϊτῶν καὶ Ρ'ωμάνων θεατίσματα, ἔξω ἀπὸ τὴς διδασκάλυς τῦ Δοβανίυ, ἕτεροι ὀπαδοὶ τῦ Αὐγυσίνυ, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὴς εἶχεν εἰς τὸ Βέλγιον, καὶ ἐκ τύτυ διχόνοια ανεξάντλητος καὶ ζημιώδης εἰς τὰς ἐπαρχίας τῦ Βελγίυ. Εὐθὺς ἐκτάνθη αὐτὴ ἡ διχόνοια καὶ εἰς τὴν πλησίον Γαλλίαν, ὅπυ Ι'ωάννης Βέργερος Α'βρὰν, Α'ββᾶς, Σογεράνυ φίλος, καὶ ἀναγκαῖος τῷ Γ'ανσενίῳ, ἀνὴρ ἀγχινόςατος, καὶ περιβόητος διὰ τὰ καλὰ ἤθη, καὶ εὐσέβειάν τυ τῦ μαθησιν, εἶχε πολλὴς ἐμπλήσει τὴν ἀγάπην τῦ Αὐγυσίνυ, καὶ μίσος τῶν Ι'ησυϊτῶν. Οἱ περισσότεροι τῶν διδασκάλων ταύτης τῆς βασιλείας ἡνώνοντο μὲ τὴς Ι'ησυϊτας, τῶν ὁποίων τὰ δόγματα καὶ εὐαρεςότερα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, καὶ τῇ Ρ'ωμαϊκῇ θρησκείᾳ, καὶ Ε'κκλησιαςικῇ ὠφελείᾳ ἁρμοδιώτερα ἀπὸ τὰ τῶν Αὐγυσινιάνων. Τὸ ἀντικείμενον δὲ μέρος τὸν ἐνηγκαλλίσατο, ἀπὸ μερικὴς Ε'πισκόπυς εὐσεβεςάτυς, οἱ ἐκλεκτώτεροι, καὶ περιφημότεροι νόες τῆς Γαλλίας, ὡς Α'ρναλδος, ὁ Νικόλιος, ὁ Πασχάλιος, καὶ ὁ Κυεσνέλιος, καὶ τόσοι ἕτεροι ἐνδοξότατοι καὶ ἐξαιρετώτεροι ἄνδρες, καὶ πολλοὶ ἐκείνων, οἵτινες τὴν κοινὴν εὐσέβειαν τῆς Ρ'ωμαϊκῆς φαμιλίας, ἥτις διὰ τῆς ἐξομολογήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, μὲ τὴν συχνὴν Α'γίαν μετάληψιν, καὶ μὲ ἐξωτερικὰς τινὰς πράξεις συγχωρεῖται, ἐνόμιζαν νὰ εἶναι μικροτέρα καὶ κατωτέρα τῆς εὐσεβείας, ὁπῦ ὁ Ι'ησῦς Χριςὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τῶν ἰδίων, καὶ ὁ νῦς τῦ Χριςιανῦ ἀνθρώπυ, τῦ εὐσεβῦς παρὰ τῷ Θεῷ θέλοντος λέγεσθαι, ἔχριναν ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι πλήρης ἀληθῦς πίςεως καὶ θείας ἀγάπης. Ἡ μία φατρία μὲ τὸν ἀριθμὸν καὶ δύναμιν, ἡ δὲ μὲ τὴν ἀγχίνοιαν ὑπερβαίνυσα μίαν τὴν ἄλλην, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ νοήσῃ τινάς, διατὶ τοιαύτη μάχη, διὰ ὅλον σχεδὸν τὸν αἰῶνα ἀφ' ἧ ἐξέπεσε, πάλιν ζῇ.

§. 3. Νοσιμον διὰ ἐκεῖνον ὁπῦ ἤθελε νὰ περιγράψῃ τὴν ἱςορίαν τοιαύτης ἔριδος, νὰ ςοχασθῇ μὲ πόσας μηχανας, πόσας τέχνας, καὶ ἐφευρήματα νὰ πολεμῇ τὸ ἓν τὸ ἄλλο μέρος, τὸ ἓν μέρος τὴν δύναμιν τῦ ἑτέρυ. Οἱ Ι'ησυϊται μὲ τὴς νόμυς τῦ Πάπα, μὲ προσαγὰς βασιλικὰς, μὲ μισητὰς παρομοιώσεις, μὲ τὴν τῶν προπατόρων τυς μαρτυρίαν, μὲ τὴν καλοκαγαθίαν πολλῶν προεςώτων, καὶ τέλος πάντων ἁρματωμένοι μὲ τὴν βίαν, καὶ ὅπλα

ἐπαῤῥησιάζοντο, οἱ νόμοι τῶν Γ'ανσενίζων, θεωρίσματα μὲ λεπτοτάτας διακρίσεις, καὶ ἐξηγήσεις, μὲ τὰς αὐτὰς πονηρίας ὁπῶ καταδικάζησιν εἰς τὰς Γ'ησυΐτας, ἀνατρέπυσι τὰς συγκρίσεις μὲ ἐξ ἴσα φθονερὰς συγκρίσεις ταῖς δὲ ἀπειλαῖς τῶν προπατόρων καὶ προεζώτων ἀντιβάλλυσι τὴν εὔνοιαν τῶ λαῶ, ᾗ ἀδυνατῶν τὴν ἀνθρώπινον Ισχύν μὲ τὴν θείαν ἀρετὴν δηλαδὴ, μὲ τὰ θαύματα ὁπῶ κηρύττυσι. Βλέποντες ὅτι δὲν δύνονται νὰ νικήτωσι τὰς ἐναντίας μὲ ἐπιχειρήματα καὶ μεγάλας μαρτυρίας, πάσχυσι νὰ κερδίσωσι μὲ κατορθώματα καὶ προτερήματα τὴν καρδίαν τῶν Παπίδων καὶ τὸ πλήθος. Τότε καὶ οἱ Προτεζάνται, ἐχθροὶ τῆς Ε'κκλησίας, ἐμψύχως ἐγείρονται, καὶ μὲ προμηθεύματα καὶ ἀπάτας νέας, πάσχυσι νὰ περικλώθωνται. Παραδίδονται μὲ ὅλην τυς τὴν δύναμιν νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τὴν νεότητα κάθε γένος διδασκαλίας, εὐταξίας, τεχνῶν· βάνωσιν εἰς ταξιν ἁρμοδίως καὶ γλαφυρῶς τὰ στοιχεῖα τῶν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἑτέρων ἐπιστημῶν μὲ τὰς βίβλυς εὐσεβείας καὶ χρέας τῶν ἀνθρώπων, γεγραμμένας εὐγλώττως καὶ γλαφυρῶς, κατακυριεύυσι τὰς μεγάλυς, μεσαίυς, ᾗ κατωτέρυς, ἀποκτῶσι μίαν φράσιν καθαρὰν εὔκολον, ᾗ εὐφρόσυνον, καὶ πολλὰς τῶν παλαιῶν συγγραφέων γνωσικώτατα μεταφράζυσι· καὶ τέλος πάντων θέλυσι νὰ μακρύνωσιν ἀπὸ κάθε δισαγμὸν ὅτι ὁ θεὸς νὰ μὴν εἶναι παρὼν εἰς τὴν ὑπόθεσίν τυς, καὶ μὲ πολλὰ θαύματα ᾗ τεράσια τὴν ἀλήθειαν τῆς Αὐγυστινιανῆς εὐταξίας νὰ τὴν βάλωσιν ἔξω παντὸς δισαγμῦ, καὶ νὰ τὸ καταπείσωσι, καὶ ἀληθινὰ πολλὰς ἐκατάπεισαν. Αὐτὰ πάντα μὲ το νὰ ἰσχύωσι πολὺ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, συχνάκις ἀμφίβολον κατέσησαν τὴν νίκην τῶν Γ'ησυΐτων· καὶ ἴσως ἤθελαν νικήσῃ, ἂν ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἦτον ἐκείνης τῆς Ε'κκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ σωτηρία χρέμεται, κατὰ πολὺ, ἀπὸ τὰς δόξας ὁπῶ δοκιμάζησιν οἱ Γ'ησυΐται.

§. 4. Πολλὰ ἦσαν ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδύνοντο νὰ σβύσωσι κατ' ἀρχὰς αὐτὰς τὰς κινδυνώδεις ταραχὰς, ὅτε Οὐρβανὸς Η'. καὶ Γ'ννοκέντιος, ὡς γνωσικώτατα πρότερον διέλυσαν τὰς διαφορὰς τῶ Βαίωνος καὶ Δομενικάνων, οἱ πρὸ ἡμῶν ἀρχιερατεύσαντες. Ὅμως ἐξ αἰτίας τῶ εὐκινήτυ καὶ ταραχώδυς νοὸς τῶν Γάλλων δὲν ἐδυνήθησαν νὰ γλίνωσι τόσον γνωσικοί. Οἱ ἀντικείμενοι τῶ δόγματος τῶ Αὐγυστίνυ, ἅρπαξαν Πέντε Προτάσεις ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶ Γ'ανσενίυ, πλέον πανωλεις τῶν λοιπῶν, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι Γ'ησυΐται δὲν ἠσύχαζαν ἀπὸ τὸ νὰ παρακινήσωσι τὸν Γ'ννοκέντιον νὰ τας θεωρήσῃ. Ε'ν Ρώμῃ ἦσαν ἀπεσταλμένοι παρὰ τῶ Γαλλικανῶ κλήρυ, καὶ ἀνδρείως ἀντιστέκοντο ἵνα μὴ γίνῃ, καὶ σοφὰ ἐσυμβάλευαν ἵνα πρὸ πάντων διακριθῇ τὸ νόημα αὐτῶν τῶν προτάσεων, διότι ἀμβίφολον νόημα εἶχον, καὶ ἐδέχοντο ἀπόφασιν τόσον ἀληθῆ, ὅσον καὶ ψευδῆ. Τέλος πάντων νικηθεὶς ὁ Γ'ννοκέντιος Γ'. ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις τῶν Γ'ησυΐτων, ὀλίγον ἐξετάσας τὴν ὑπόθεσιν, τῷ 1653 δημοσίῳ Διατάγματι, αἰφνιδίως καταδικάζει αὐτὰς τὰς προτάσεις.

Α'.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α'. Εἰς τας εντολας τῦ Θεῦ εισιτικα, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ δίκαιοι καὶ ἀγαθοὶ, ἂν καὶ θέλωσι, δὲν δύνανται παντελῶς νὰ ὑποταχθῶσιν, ἕτε αὐτοῖς ὁ Θεὸς δίδει τόσην χάριν, ἵνα τὰ φυλάξωσι.

Β'. Ουδεὶς δύναται νὰ ἀντισαθῇ τῇ θείᾳ χάριτι τῇ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐνεργάσῃ, ἐν σάσει διεφθαρμένης φύσεως.

Γ'. Ἵνα ὁ ἄνθρωπος υπαρχῃ ἄξιος τινὸς παρὰ τῷ Θεῷ, ἐκ ἀπαιτεῖται ἐν αὐτῷ ἐλευθερία ἐξ ἀνάγκης, ἀρκεῖ ἐλευθερία σενοχωρίας.

Δ'. Οἱ Ημιπελαγιανοὶ ἐν τέτῳ ἥμαρτον, ὅτι ἐνόμισαν τεθειμένον εἰς τὰς δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, να δεχθῶσιν, ἢ νὰ ἀποβάλωσι την ἐσωτερικὴν προλαμβάνεσαν χάριν.

Ε'. Ημιπελαγιανὸς ἐςὶν ὁ βεβαιῶν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, διὰ τῦ θανάτε καὶ αἵματος αὐτῦ, νὰ ἐξιλεώσῃ τας ἁμαρτίας κοινως πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Τεσσαρας μόνον προτάσεις κατεδίκασεν ὁ Ἰννοκέντιος ὡς αἱρετικὰς, τὴν δὲ πέμπτην, ὡς τολμηρὰν, ἀσεβῆ, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑβριςικὴν.

§. 5. Πολὺ βαρεῖα καὶ ἐνοχλητικὴ διὰ τὰς Ἰανσενίςας ἐφάνη αὐτὴ ἡ ἀπόφασις τῦ Ἀκρε Ἀρχιερέως, εὐάρεσος δὲ καὶ σερκτὴ τοῖς ἐχθροῖς τε, καὶ ὅμως ἕτε αὐτοῖς ἀρκετὰ εὐχαρίςησεν, ἕτε ἐκείνες ἐντελῶς κατεδίκαζεν. Ἀσφαλὴς ἐφάνη ὁ Ἰννοκέντιος εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν, ἕτε ἐκήρυξε πῶς αὐτὰ τα πέντε μελανα δόγματα νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸν Αὐγησῖνον, κατα τὸ νόημα ὁπῦ κατεδικάσθηκαν. Διὸ οἱ Αὐγυσινιάνοι κατὰ τὴν γνώμην τῦ Ἀρνόλδε, ἀνδρὸς ὑπερτάτε, ἐδιαιρῆσαν εἰς αὐτην τὴν λογοτριβὴν τὸ ζητημα ἐν νόμῳ καὶ πράγματι, ἤγεν ἀπεσρέφοντο νὰ πιςεύσωσι πῶς αἱ προτάσεις δικαίως νὰ κατεκρίθησαν ἀπὸ τὸν Πάπαν· τῦτο δὲν ἐπίζευαν, ἕτε ὁ Πάπας ἐνετείλατο, ἕτε ἀναγκαῖον νὰ πιςευθῇ, ὅτι αἱ καταδικασθεῖσαι προτάσεις να ὑπάρχωσιν εἰς τὸ συγγραμμα τῦ Ἰανσενίε. Ὅμως διὰ πολυν καιρὸν δὲν τὸ ἐχαρησαν, διότι τὸ πεισματωδέςατον μῖσος τῶν ἀντικειμένων, ἐπαρακινῆσεν Ἀλεξανδρον Ζ'. τὸν διάδοχον τῦ Ἰννοκεντίε εἰς τοιαύτην μωρίαν, ὡςε ἐ μονον με νέον νόμον τῦ 1656, ὅτι αἱ καταδικασθεῖσαι προτάσεις τῦ Ἰανσενίε ἐ μόνον εἶναι τῦ Ἰανσενίε καὶ περιέχονται ἐν αυτῷ, ἀλλα καὶ τῳ 1665 ἠθέλησε νὰ πέμψῃ εἰς τὲς Γάλλες ἕνα τυπον ὁρκε, ὅσοι ἤθελαν να χαιρωνται κανένα τοπον εἰς την Ἐκκλησίαν, ἰδιοχείρως νὰ ὑπογράψωσιν, ἥτις ἐπεριεῖχε πῶς αἱ καταδικασθεῖσαι πέντε προτάσεις, εὑρίσκονται εἰς τὸ βιβλίον καὶ ἀναγινώσκωνται κατα το καταδικασθὲν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τοιαυτη ἀγνωσία ἐφαινετο ἀνυπόφορτος ἐ τοῖς Ἰανσενίσαις, ἀλλ' εἰς τὲς πλειονας τῶν Γάλλων, ἐπροξενῆσε σκληρὰς καὶ ταραχωδεις ἔριδας. Διϊσχυρίζοντο οἱ Ἰανσενίσαι ὅτι ὁ Ἄκρος Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ σφαλῇ, μάλλον ἔξω τῆς Συνόδε λαλῶν, ἐν πραξει λογοτριβῶν, διὸ ἐκ ἦν ἀναγκαῖον τοιῦτον τυπον, ὅςις προσαζει νὰ ορκίσῃ ἐν πράξει τινὶ, ἐ τῳ ἰδίῳ ὀνοματι νὰ σφραγίσῃ. Οἱ δε Ἰησεῖται τόσον τολμηροὶ ἐφάνησαν εἰς τὸ Παρίσιον δημοσίως διϊσχυρίζοντο πῶς ἡ τῶν Ἀρχιερέων πίςις εἶναι θεία, τόσον εἰς τας ἐν πράξει ὑποθέσεις, ὅσον καὶ εἰς τας διχονοίας ἐκ δικαιώματος. Ἕτεροι Ἰανσενίσαι

ἐκ ἤθελον τὸν τύπον ἔτε νὰ τὸν κυρώσωσιν, ἀλλὰ μὲ τὴν σιωπὴν ὑπέσχοντο νὰ σέβωνται τὴν ἐξουσίαν τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἕτεροι προσθέττοντες μίαν τινὰ ἐξήγησιν, ἢ διάκρισιν ἐκ σόματος ἐγγράφως, καὶ ὄχι ἁπλῶς, ἐδείχνοντο ἕτοιμοι νὰ ὑπογράψωσιν, καὶ ἕτεροι ἑτέρως πῶς ἐπασχον νὰ ἀποφύγωσιν· ἐδὲν ὅμως τάττων ἡμέρωνε τὰς ἀγριομένας ψυχὰς τῶν Ἰησουίτων, διὸ αἰτιεκόμενοι, λυπηρῶς ἐκαταβαρύνοντο μὲ ἐξορίαν, φυλακὴν καὶ ἑτέρων βασάνων παρακινεντων αὐτὸν τὴν αὐτὴν καὶ διοικεντων.

§. 6. Κλήμης Θ'. ἢ διὰ ἐλαφρονοΐαν, ἢ διὰ γνῶσιν τῷ 1669, ἔκαμεν ὀλίγην ἀναχωχὴν εἰς τὸ λυπημένον γένος, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν τύχην τὸν ἐδιαυθέντευαν τὸν Αὐγεσῖνον. Αἰτίαν ἔδωκαν τέσσαρες Ἐπίσκοποι Γαλλίας, ὁ Ἀνδεγαβιήνσιος, Βελλοβακιήνσιος, ὁ Ἀπαμείας, καὶ Ἀλητᾶς, οἵτινες ἰσχυρῶς ἀρνῆντο να προθέσωσι τὴν ὑπογραφὴν τ ε εἰς αὐτὴν τὴν βέλλαν, χωρὶς ἐξήγησιν, ἢ ἔκθεσιν· ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἐπειδὴ ἡ Ῥωμαϊκὴ Αὐλὴ ἐφοβέριζε μὲ ἀπειλὰς, δεκαεννέα ἕτεροι προεξῶτες ἐδιαυθεντευον τὴν δόξαν τὸν μὲ γράμματα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας καὶ Πάπαν, Ἡνωθη μαζύτας καὶ Ἄννα Βορβῶνος, γυνὴ ἡρωϊκῆ παραδείγματος, καὶ φίλος τῶν Ἰανσενικῶν ἀφ' ἧ παραίτησε τὰς ἀπάτας καὶ ἡδονὰς τὸ κόσμε, ἢτις ἐνθέρμως ἐπαρακινῆσε τὸν Κλήμεντα Θ'. ἵνα ἡμερώσῃ. Ταραχθεὶς ὁ Κλήμης ἀπὸ τόσας καὶ τόσε βάρες παρακλέσεις, ἄρχισε νὰ συγκαταινεύσῃ ὅτι ὅσοι ἤθελον ἄς ὑπέγραφον τὴν ῥηθεισαν βέλλαν μὲ ἐξήγησιν ὁποίανδήποτε τῆ νοός τε. Δοθείσης τοιαυτης ἀδείας, ἐπέστρεφεν ἡ πρώτη γαλήνη καὶ ἐλευθερωθέντος τῆ φόβε οἱ Ἰανσένιοι ἔστρεφαν εἰς τὴν πατρίδα τες. Συνηθεῖται νὰ λέγεται τοιαυτη, εἰρήνη τῆ Κλήμεντος Θ'. ὅμως ὀλίγον ἐπεκράτησε· τὴν ἀδυνατῆσεν ἡ Ἑταιρεία τῶν Ἰησουίτων. Τῷ 1677 διὰ θεσπίσματος ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, διὰ τῆ ὁποίᾳ ἐβλοποιῆσε νὰ ἐδοθῇ κατὰ καιρὸν μόνον, ἕως ὅτε νὰ συμβελευθῶσι περὶ τῆς τρυφερᾶς θρησκείας μερικῶν ἀνθρώπων, ὅμως θανήσης Ἄννας Βορβῶνος τῷ 1679· ἔπεσε καὶ αὐτό. Ἀπὸ τότε μὲ ἐκείνας τὰς πρότερον ὕβρεις καὶ ταλαιπωρίας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐβασανίζετο τὸ Τάγμα τῶν Αὐγεσινιάνων, τὰς ὁποίας οἱ μὲν ἀπέφευγαν μὲ ἐκάσιον ἐξορίαν, ἕτεροι μὲ σαθερὰν καρδίαν ὑπέφεραν, καὶ ἕτεροι τέλος πάντων, τὰς ἀπεμάκρυναν μὲ τέχνην καὶ συμβολὴν ὡς ἐδύνοντο. Ὁ Ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ τῆς αἱρέσεως Ἀντώνιος Ἄρναλδος τῷ 1674. ἔφυγεν εἰς Βέλγιον, ἵνα μακρύνῃ ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῆ ἐχθρῆ, διὰ μεγάλην ὅμως ζημίαν τῶν Ἰησουίτων, διότι σολισμένος μὲ θαυμάσιον εὐγλωττίαν, καὶ μεγάλην ἀγχίνοιαν, ὄχι μόνον ἐκαταπείσεν εἰς τὰς περισσοτέρας Βέλγας τὰ δογματά τε, ἀλλ' ἔκαμε προσέτι, ὅτι ὅσοι Καθολικοὶ ἐζήσαν εἰς Βαταβίαν, διὰ μέσε τῶν Προεξώτων Ἰωάννε Νεεκαστελίε Κασορίας Ἐπισκόπε, καὶ Πέτρε Κοδδάε Ἀρχιεπισκόπε Σεβαστοπόλεως, τῶν φίλων τε νὰ γινωσιν Ἰανσενίζαι. Καὶ ἐπεμεινεν αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία εἰς τοιαυτην

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αυτην κατάσασιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τας δύω Συνοδους πρὸς διαυθέντευσιν τῆς κατα τῶν ζητημάτων τῆς Αὐλῆς τῆς Ρωμης.

§. 7. Οὐ μόνον οἱ Ιανσενίσαι, ἢ ὡς αὐτοὶ θέλουσιν, Αὐγυστινιάνοι νὰ ὀνομάζωνται, διὰ τὸ μόνον δόγμα τῆς Θείας χάριτος, τὸ ὁποῖον ἀληθινα ὑπάρχει κατὰ τον Αὐγυστῖνον, καὶ ἂν ἐξαιρέσῃς τὴν ἐλαφρότητά του μὲ τὴν ὁποίαν σολίζεται. μακραν ἀπέχει ἀπὸ τας δόξας ἐκείνων ὁπῦ ἀκολουθοῦσι τὸν Καλβίνον, δυσαρεσκοῦσι τόσον πολὺ εἰς τὰς Ιησειτας. Εὑρίσκονται εἰς αὐτὰς πολλα ἄλλα, τὰ ὁποῖα οἱ διαυθεντευταὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δεν δυναντα νὰ ὑποφέρωσιν ἢ νὰ κυρώσωσιν. Ἀγκαλὰ διὰ τῶν Ιανσενίσων αἱ διχόνοιαι αὐταὶ καὶ λογοτριβαὶ ἠγέρθησαν, καὶ διὰ τοσων συγγραμματων εἰς Βελγιω καὶ Γαλλία διεσπάρθησαν, μετὰ βίας ἔχουσί τι, ὁπῦ σοχαζονται ὀλιγώτερον ὑποφερτον οἱ Ιησειται καὶ οἱ ἀληθῶς πολῖται τῆ ἀχιερεως τῆς Ρώμης, εἰμὴ τὴν εὐταξίαν τῶν ἠθῶν, καὶ κανόνας τῆς εὐσεβειας ὁπῦ χηρυττουσιν. Οἱ Ιανσενίσαι ἀδὲν ὑγιὲς καὶ ἀβλαβὲς εὑρίσκουσιν εἰς τα ἤθη καὶ διαταγὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Πρῶτον παραπονῦνται ὅτι ἐξέκλινε πᾶσα ἡ ἱερὰ τάξις ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά της, τὸς Μοναχὸς δε νὰ ἐξεκλιναν, καὶ θέλουσι νὰ ἀνακαλεσθῶσιν εἰς την ἀρχαίαν ἁγιότητα, καὶ εὐταξίαν τὴν παρὰ τῶν συζησάντων τάγματα διορισθεῖσαν. Ὅτι να ἐμπνευσθῇ ὁ λαὸς μὲ γνῶσιν σωσὴν καὶ ἀκριβῆ τῆς Θρησκείας καὶ Χριστιανικῆς Ἁγιότητος. Θέλουσιν ὅτι οἱ ἱεροὶ Κώδικες καὶ Βίβλοι, ἐν οἷς περιέχεται ὁ τρόπος τῆς δημοσίᾳ λατρείας νὰ προβάλλεται εἰς τὸν λαὸν κατὰ την ἁπλῆν τῃ διάλεκτον, ὥσε πάντες νὰ δύνανται νὰ τὰ ἐννοῶσι, καὶ τέλος βεβαιώνουσιν ὅτι νὰ διδαχθῶσιν μὲ ἄκραν ἐπιμέλειαν, καὶ ὅτι ἡ ἀληθὴς πρὸς τον Θεὸν εὐλάβεια νὰ μὴν ὑρίσκεται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς πράξεις καὶ ῥητα, ἀλλ' ἐν σωφροσύνῃ νοὸς, καὶ θεία ἀγάπῃ. Ταῦτα πάντα κοινολογηθέντα, ἀδεις τὰ κατέχρινεν εἰμὴ οἱ ἀμαθεῖς τῆς Χριστιανικῆς εὐταξίας, ἢ οἱ πονηροί. Ἂν τινὰς θέλει νὰ ἐξετάσῃ πλατύτερον, πῶς διδασκουσι τὰς ἰδίας πρὸς τὴν σωτηρίαν, φανερὰ θέλει ἰδεῖ ὅτι ἡ των Ιανσενίσων εὐσέβεια ἐκκλίνει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀνυπόφερτον δεισιδαιμονίαν, καὶ ἀπο τας τῶν Μυστικῶν, σκληρὰς καὶ φανατικὰς δόξας, ὅτε δικαίως ἠμπορῶν να ὀνομασθῶσιν ἀπὸ τὰς ἐναντίας μὲ τὴν λέξιν τῶν Ριγορίστων, ἤτοι Αὐστηρων. Το δόγμα τους περὶ μετανοίας, εἶναι ἐπιβλαβὲς καὶ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς· διότι τὴν μετάνοιαν ἐξαιρέτως την διορίζουσιν εἰς τας ἐκστάσις ποιναις, τας ὁποίας μόνος ὁ ἁμαρτωλὸς πρέπει να ἐπιφορτωθῇ τον ἑαυτόν του. Δηλαδὴ τὸν διεφθαρμένον καὶ τῇ φύσει δυσυχέστατον, ἀπομακρυνθέντα ἀπο τὸν ὄχλον τῶν θορυβων, τὸν διορίζουσι να ἐξιλεωθῇ τὸ ἐσωτερικον μίασμα μὲ παντοτινὰς ἐνοχλήσεις καὶ βάσανα τῆ σωματος, μὲ πεῖναν, μὲ κοπὰς βαρεῖς, μὲ μελέτας κτλ'. καὶ ὅσον τις περισσοτερον ἐκ φυσεως, ἢ ἕξεως ἐλαττωματικώτερος ὑπάρχει, τόσον περισσοτερον πρέπει να ἐπιφορτωθῇ με βασανα καὶ θλίψεις εἰς τοῦτο, φθάνουσιν εἰς τοιαυτην ὑπερβολὴν, ὡσε δὲν διστάζουσι νὰ ὀνομάζωσι τους τοιούτους, Ἁγιωτάτους,

Ἁγίας

Α'γίας θυσίας τῆς Μετανοίας, κεκαυμένας ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς θείας ἀγαπης, οἵτινες μόνοι τὰς μὲ πολλὰ καὶ διάφορα εἴδη βασάνων ἐθανατώθησαν . . . . . μάλιστα αὐτὴ ἡ αὐτοκτονία ἀποκτᾶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀξίαν εἰς τὰ βάσανα καὶ τιμωρίας, τῇ Ε'κκλησίᾳ καὶ τοῖς φίλοις, καὶ δύναται νὰ καταπραΰνῃ τὴν ὀργὴν τῦ Θεῦ. Τῦτο ἀποδείχνεται ἀπὸ τὰ παραδείγματα πολλῶν, μάλιστα Φραγκίσκυ Παρισίυ τῆς Γ'ανσενικῆς Θαυματυργικῆς Σχολῆς, ὅσις μόνος τὸ ἐθανατώθη σκληρότατα, ἵνα ἱλεώσῃ τὸν ὠργισμένον Θεόν.

§. 8. Λυπηρὸν καὶ ὑπερβολικῆς εὐσεβείας παράδειγμα ἔδειχναν εἰς τὸ περίφημον μοναστήριον τῶν παρθένων, λεγόμενον, Λιμὴν βασιλικὸς ἐν τῷ πεδίῳ, κείμενον εἰς τὸ βαθὺ καὶ ξενον λιβάδι πλησίον Παρισίυ. Ο' βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Α'ρρῆγος Δ'. ἐχάρησε τὴν διοίκησιν καὶ ἐπισασίαν αὐτῆ τῆ μοναστηρίυ εἰς μίαν θυγατέρα τῆ περιφήμυ Α'ρνάλδυ, μετονομασθεῖσαν, Μαρία Α'γγελικὴ τῆς Α'γίας Μαγδαληνῆς. Αὐτὴ ἡ νέα επολιτευετο πρότερον βίον ἀπωλείας, δηλαδὴ καθὼς τότε αἱ νέαι τῆς Γαλλίας ἐσυνήθιζαν. Α'λλὰ θείῳ φόβῳ κινηθεῖσα τῷ 1609, μετέβαλε γνώμην, διότι ἄρχισε νὰ συναναστρέφεται τῷ 1523 μὲ τὸν Σαλέζιον, καὶ μὲ τὸν Α'βᾶν τυ Α'γίυ Κυράνυ, καὶ κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν διέταξε τὸν βίον της καὶ τὸ μοναστήριόν της. Τῦτο κατήντησεν, ὥστε ὁ ἅγιος καὶ ἱερὸς αὐτὸς οἶκος, σχεδὸν διὰ ἕνα ὁλόκληρον αἰῶνα, νὰ προξενήσῃ τὴν ὀργὴν τῶν Γησυϊτῶν ἢ ἀπίστυτον θάμβος εἰς τὰς Γ'ανσενίσας, καὶ ἐπλήρωσε τὴν Εὐρώπην μὲ τὸ ὄνομά της καὶ φήμην.

Αἱ νέαι ὁπῦ ἐσύντρεχαν, ἐξακολυθῦσαν ἀκριβέστατα τὸν παλαιὸν καὶ αὐστηρὸν καὶ παντῆ ἀκυρωθέντα τῆς τῶν Κιστερσίων νόμον, μάλιστα ἐπελάμβανον κόπυς καὶ χρέη βαρύτερα αὐτῶν. Ε'ξω ἀπὸ τὰ πέριξ τῆ Μοναστηρίυ, πλῆθος μετανοούντων Γ'ανσενιστῶν καὶ τῶν δύω, πάσης τάξεως ἔκτισαν οἴκυς, καὶ ἐμιμῦντο τὸν βίον τῶν ἐν τῷ Δ'. καὶ Ε'. Αἰῶνι, εἰς τὰς ἐρήμυς τῆς Συρίας καὶ Αἰγύπτυ ἔζων ἐκεῖνοι οἱ αὐστηροὶ καὶ τὸ φῶς φεύγοντες ἄνθρωποι, ἔρημοι λεγόμενοι. Τοῖς πᾶσι δηλαδὴ ἐπροβάλετο να λύσι τας κηλίδας τῆς ψυχῆς τὰς ἐκ φύσεως, ἢ τὰς ἀποκτημένας ἀπὸ τὴν ἕξιν. μὲ ἐκυσίας ποινας, καὶ μὲ θέλησιν ἐνοχλήσεις, μὲ τὴν σιωπην, μὲ τὴν πεῖναν, με δίψαν, προσευχὴν, κόπον, ἐργασίαν, ἀγρυπνίαν, καὶ πόνον. Ο'μως πάντες δὲν ἐκαταγίνοντο εἰς τὰς αὐτὰς κόπυς. Οἱ πλέον πεπαιδευμένοι κατεγίνοντο ἵνα γράφωσι βιβλία, καὶ πολλοὶ ευδοκίμησαν εἰς τὴν ἱεραν καὶ πολιτικὴν μάθησιν. Ε'τεροι ἐκαταγίνοντο εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν νέων, ὡς πρὸς τας διαλέκτυς καὶ εὐταξίας, ἢ πολλοὶ ἐκνευρῦσαν τὸ σῶμα καὶ την ψυχὴν τὰς με θελικὰς καὶ ποταπὰς θελεύσεις, καὶ σχεδὸν μὲ ἕνα ἀργον θανατον εθυσίαζαν τὸν ἑαυτόν τυς. Μεταξυ αὐτῶν ἦσαν καὶ πολλοὶ ἔνδοξοι καὶ εὐγενεῖς, οἵτινες ζήσαντες πρότερον μὲ τιμας ἢ δοξας, δὲν ἐντρέποντο νὰ ὑποφερωσι τὸν κόπον τῶν χυδαιοτέρων καὶ απλυστέρων ἀνθρώπων. Εἰς ὅλον τῦτον τον αἰῶνα ὑπέφερε πολλὰς διαφόρυς μεταβολὰς αἱ Μετάνοιαι τῶν Γ'ανσενίσων, πο-

τε

τε ἀνθῆσαν καὶ πότε ἐταράττοντο. Τ'ζεροι, αἱ παρθενοι ὁπῦ ἐκεῖ διῆγον, δὲν ἤθελαν παντελῶς νὰ ὑπογράψωσι την Βάλλαν Α'λεξάνδρ Ζ'. καὶ μὲ τὸ νὰ ἐνομίζετο ὅτι ὄχι ὀλίγη ζημία νὰ ἐπροξενῆτο εἰς τὸ κοινὸν, καὶ πολλὴ ἀτιμία εἰς ἐνδόξες φαμιλίας ἀπὸ τὴν σύςασίν τες καὶ διαταγὰς, Λιβδβῖκος ΙΔ'. τῷ 1709. διὰ παρακινήσεως τῶν Γ'ησειτων, ἔκαμε νὰ καταδαφιοδῆ ὅλον τὸ κτήριον, τὰς δὲ παρθένες ἤφερεν εἰς Παρίσιον, καὶ μετὰ δύω χρόνες ἵνα μὴ μείνῃ τροφὴ δεισιδαιμονίας, ἔκαμε νὰ ξεσκάψωσιν ἐκεῖθεν τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ νὰ ταφῶσιν ἀλλᾶ.

§. 9. Μέρη εἰσὶ, ἂν συγκριθῶσι μὲ τέτες τὰς καιρὲς, αἱ ταραχαὶ, ὁπῦ ἐσύγχισαν τὴν Ε'κκλησίαν τῆς Ρ'ώμης· αἱ παλαιαὶ διχόνοιαι τῶν Φραγκισκάνων καὶ Δομινικάνων. Α'ν ἡ Μήτηρ τᾶ Γ'ησᾶ Χριςᾶ ἐσυλλήφθη ὑπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, ἢ ἐχί. Ε'κ τῶν ὁποίων τέτο ἤρεσε τοῖς Νομινάκοις, ἐκεῖνο δὲ τοῖς Δομενικάνοις, καὶ μεγάλην ταραχὴν καὶ σύγχυσιν ἐπροξένησε Παύλω Ε'. Γρηγορίῳ ΙΕ'. καὶ Α'λεξάνδρῳ Ζ'. προσέτι εἰς τὰς ἀρχὰς τᾶ αἰῶνος ὄχι ὀλίγον νὰ λυπήσῃ καὶ νὰ φέρῃ σχίσματα καὶ διχονοίας εἰς τὸ βασίλειον τῆς Γ'ασκονίας· διὸ οἱ βασιλεις τῆς Γ'ασκονίας Φίλιππος Γ'. καὶ Δ'. πέμψαντες πρέσβεις εἰς Ρ'ώμην, ἐπαρακινῆσαν τὲς Α'ρχιερεῖς τῆς Ρ'ώμης νὰ παύσωσι μὲ θέασμά τες τοιαύτην διαφοράν. Α'λλ' αὐτοὶ ἔκριναν ἄξιον νὰ ὑποταχθῶσιν περισσότερον εἰς τὴν γνῶσιν πάρεξ εἰς τὰς τόσας δεήσεις. διότι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ λάμψις τῆς Γ'ασκονικῆς Μεγαλειότητος, ἥτις ἔκλινε πρὸς τὴν δόξαν τῶν Φραγγισκάνων, ἐφοβεῖτο ἀπὸ τὴν ἄλλην τῶν Δομινικάνων κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ ἰσχύν. Ο'θεν μὲ τόσας παρακαλέσεις ἀδὲν ἕτερον ἐκατόρθωσαν, εἰμὴ νὰ κυρώσωσιν οἱ Α'ρχιερεῖς ὡς πολὺ πιθανὴν τὴν γνώμην τῶν Δομινικάνων ἐν λόγῳ καὶ διαταγῇ, καὶ νὰ προσάξωσι τὲς Δομινικάνες νὰ μὴν ἐναντιώνωνται παῤῥησίᾳ καὶ εἰς τὸ φανερόν. Τῶν ὁποίων ὅμως τὴν δόξαν καὶ πλάνας δὴν ἤθελαν ἔτε ἀπὸ τὲς Φραγκισκάνες ἢ ἄλλες νὰ κατακρίνεται. Τοιαύτη σύγκρισις ἐπαινετὴ ἐςὶν εἰς βασιλέα, καὶ κριτήριον. Τώρα ἂς ἰδῶσιν ὅσοι χαίρονται τὴν ὑπόληψιν καὶ χαρὶν τῶν Α'ρχιερέων, ἂν ἕνας ἄνθρωπος, ὅςις βάνει τὸν ἑαυτόν τε ὡς ἐκ Θεᾶ κριτὴν πάντων τῶν ἱερῶν κρίσεων, καὶ μὲ τὴν κατὰ παρρσίαν τᾶ Α'γίᾳ πνεύματος ἐπάνω εἰς κάθε κίνδυνον δῦναται νὰ λανθαθῇ.

ΚΕΦΑ'-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ'.

Συγκατανευέσης τῆς Θείας Χάριτος

Η'μεῖς Πέτρος Α'. Κζὰρ καὶ Αὐτοκράτωρ πάσης Ρ'ωσσίας κτλ'. κτλ'. κτλ'.

§. 1.

Μεταξὺ τόσων πολλῶν καὶ μεγάλων φροντίδων ὁπῦ παρ' ἡμῶν ἀπεκτῦσεν ἡ παρὰ Θεῦ ἡμῖν δοθεῖσα δύναμις, ἵνα διορθώσωμεν τον ἡμέτερον λαὸν, καὶ τὰ βασίλεια τὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, ὅταν ἐςρέψαμεν τὲς ὀφθαλμὲς μας πρὸς τὰ τῆς Θρησκείας, καὶ ηὕρομεν εἰς αὐτὰ, πολλὰ μάταια, καὶ ἀργὰ γινόμενα, μεγάλην ἀτέλειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Δὲν ἐκυριεύθη ἡ συνείδησίς μας ἀπὸ ἕνα ματαιον φόβον, νὰ φανῶμεν ἀχάριςοι πρὸς τὸ ὑπέρτατον Ὄν, ἂν ἡμεῖς διὰ τῆς βοηθείας τη διδαχθέντες, ἐκάμαμεν τόσην προκοπὴν εἰς τὴν διόρθωσιν, καὶ ἀνακαίνησιν τόσον τῶν πολεμικῶν, ὅσον καὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἀμελήσαμεν νὰ θεωρήσωμεν καὶ νὰ καθαρύνωμεν τὸ ἱερὸν Τάγμα. Διὸ φόβος ἡμῖν κατεῖχεν, μήπως ἐνώπιον ἑνὸς ἀπροσωπολήπτη κριτῦ, ἔχοντες νὰ δώσωμεν λόγον, διὰ τόσας ἐπαρχίας ὁπῦ μᾶς ἐμπιςεύθη, νὰ μὴ μείνωμεν χωρὶς συμπάθειον. Ε'κ τέτε συνέβη ὅτι ἐπαναλάβομεν, μιμήμενοι τὲς βασιλεῖς ὁπῦ ἀνθῆσαν τὸν παλαιὸν καιρὸν, εἰς τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Διαθήκην μὲ ἀληθῆ ἔπαινον εὐσεβείας ἐςρέψαμεν τὲς ὀφθαλμὲς μας, καὶ εἰς τὴν Ε'κκλησιαςικὴν τάξιν, ἵνα φέρωμεν αὐτὴν εἰς ἐκλεκτοτέραν ταξιν. Καὶ ἵνα ἐκτελεσθῇ τῦτο, ἁρμοδιώτερον ἐκ ἐφάνη ἡμῖν, εἰμὴ Κριτήριόν τι παρὰ πολλῶν συντεθειμένον· διότι εἷς μόνος, βέβαιον ἐςὶν, ὅτι κυριεύεται ἀπὸ τὰ πάθη. Προσέτι ἐπειδὴ τοιαύτη δυναμις δὲν εἶναι κατὰ κληρονομίαν ὀλίγος κόπος χρειάζεται νὰ βασαχθῇ, καὶ νὰ διαυθεντευθῇ, διὸ διορίζομεν τὴν Πνευματικὴν Σύνοδον, ἵνα θεωρήσῃ πάσας καὶ παντῦ τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν Ε'κκλησιῶν τῆς Ρ'ωσσίας, κατὰ τὰς κάτωθεν διαταγάς. Διατάσσομεν προσέτι, ὅτι πάντες οἱ ἡμέτεροι πιςοὶ ὑπήκοοι, ὁποιασδήποτε τάξεως εἰσὶ πνευματικῆς ἢ κοσμικῆς, νὰ γνωρίζωσι τοῦτον Ε'κκλησιαςικὸν Κριτήριον νὰ τὸ νομίζωσιν ὡς νὰ εἶχε μεγαλωτάτην ἐξουσίαν. Εἰς αὐτὸ νὰ ἀνακαλῶσι πᾶσαν Ε'κκλησιαςικὴν ὑπόθεσιν, νὰ ςέργωσι καὶ νὰ δέχωνται τὸ Θέσπισμα καὶ ἀποφάσεις τη, καὶ νὰ ςέργωσιν εἰς τὴν τελείαν αὐτῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῦ ἀπόφασιν, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς πάσας τὰς διαταγὰς αὐτῦ, ὑπὸ ποινῆ βαρέα διὰ τὴν παράβασιν τῦ σέβας, φυλαττώμενον τὸ σέβας τῶν λοιπῶν Κολεγγίων.

§. 2. Χρέος ἐςὶ τῆς Συνόδε εἰς τὸ ἑξῆς νὰ συςήσῃ μίαν διόρθωσιν τῶν Κανόνων αὐτῆς, κατὰ τὰς διαφόρες ὑποθέσεις, εἰς διαφόρες περιςάσεις, τῦτο ὅμως νὰ μὴ γίνῃ ἄνευ τῆς θελήσεως ἡμῶν. Ε'κλέγομεν δὲ τὲς κάτωθεν, ὡς μέλη συςαίνοντα τοιαύτην Σύνοδον. Ε'να Πρόεδρον, δύο εἰς τόπον τῦ Προέδρε, τέσσαρας Συμβελάτορας, καὶ τέσσαρας Συμβοηθές. Α'λλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ πρῶτον μέρος, παραγρ. Ζ'. καὶ Η'. ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Πρόεδρος ἂν πράξῃ βαρύ τι ἀνόμημα, νὰ κρίνεται ἀπὸ τὲς συμβοηθές τε, καὶ διὰ χάριν διορίζομεν ὅτι ὁ Πρόεδρος νὰ χαίρεται τὸ προνόμιον νὰ ἀναφέρῃ μόνον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ψῆφον, ὡς οἱ λοιποί. Ω'ς τόσον τὰ μέλη ταύτης τῆς Συνόδε, πρὶν λάβωσι μέρος, πρέπει νὰ ὁρκισθῶσιν ἐνώπιον τῦ Εὐαγγελίε, καὶ νὰ ἀναγνώσωσι καθαρὰ τὸν κάτωθεν ὅρκον

Γ'ραφὴ ἰδιόχειρος τῆς βασιλικῆς αὐτῦ Μεγαλειότητος.

Ε'ν Πετρουπόλει 1721 Γ'ανν. ΙΔ'ΚΕ'.

Πέτρος.

Ο'ρκος τῶν μελῶν τῆς Πνευματικῆς Συνόδε.

§. 3. Ε'γὼ ὁ ὑποκάτωθεν γεγραμμένος, δέχομαι ἐν ἀγαθῇ πίςει, καὶ διὰ τῦ παντοδυνάμε Θεῦ, ομνύω εἰς τὰ παρόντα ἅγια αὐτὰ Εὐαγγέλια, ὅτι χρεωςῶ, χωρὶς ἀνάγκην κανενὸς καὶ βίαν εἰς τὰς συμβελὰς, Κριτήρια, καὶ εἰς κάθε πνευματικὴν ὑποθεσιν τῆς Ε'ταιρείας νὰ ἐρευνήσω τὴν ἁπλῆν, καθάραν ἀλήθειαν καὶ δικαιοσύνην, καὶ πάντα κατὰ τὰς διαταγὰς τῦ Πνευματικῦ, καὶ ἐν τῷ ἑξῆς ἀπὸ τὴν συνδρομὴν ταύτης τῆς Πνευματικῆς διοικήσεως, καὶ μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς θελήσεως τῆς βασιλικῆς Μεγαλειότητος, καὶ νὰ ἐκτελέσω, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν τὲς διωρισθέντας Κανόνας.

Ταῦτα πάντα καὶ καθ' ἓν νὰ τὰ πληρώσω Α'γίως καὶ ὁσίως, μὴν ἀποβλέπων εἰς προσωπολημψίαν, προπολίησιν, φθόνον ἢ πεῖσμα, ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸν κόπον, μᾶλλον δὲ ἵνα ἁπλᾶτερα ἐξηγηθῶ, δὲν θέλει ὑποφέρω νὰ κυριευθῶ ἀπὸ κανένα πάθος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν μόνον φόβον τῦ Θεῦ, ἢ προσέτι χωρὶς νὰ ἀλησμονήσω τὴν παντοτινὴν μνήμην μηδεμιᾶς ἀνταμοιβῆς καὶ ἀπολαύσεως, καὶ τῆς εἰλικρινῆς μνήμης πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον προϋποθέτων τὸν φόβον εἰς πάσας τὰς μελέτας με, ῥητὰ καὶ πράξεις, ἐπειδὴ δὲν ζητῶ διὰ τελικὴν αἰτίαν, τὴν δόξαν τε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, καὶ σήριξιν πασης τῆς Ε'κκλησίας, μὴ ζητῶν τὰ ἐμὰ, ἀλλὰ τὰ τῦ Ιησῦ Χριςῦ.

Ο'μνύω τοιγαρῦν εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὅτι θέλει πάντοτε ἐνθυμῆμαι τῦ τρομερῦ ἐκείνε ῥητῦ, ἐπικατάρατος, ὃς ἀμελῶς τὸ ἔργον τῦ Θεῦ ποιεῖ· διὸ πᾶν ἔργον τότε τῦ Κολεγγίε νὰ ἐνεργηθῇ τοιῦτον θεῖον ἔργον, ταχέως, σοβαρῶς, μὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ ταχύτητα, ὅσον δύνανται αἱ δυνάμεις με, παραβλέπων κάθε παραμυθίαν καὶ ἡδονὴν τῆς ζωῆς με, ἔτε θέλει ἀποκρύψω τὴν ἀμάθειάν με, ἀλλ' ὅπε ἔχω τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν θέλει ἀνδρείως συνάξω τὴν νόησιν, καὶ ἐπισήμην τῆς Α'γίας Γραφῆς, τῶν κανόνων τῶν Συνόδων, καὶ ὁμογνωμον δόξαν τῶν παλαιῶν, τέλος πάντων, μεγάλων διδασκάλων.

Ο'μνύω προσέτι εἰς τὸν παντοδύναμον Θεὸν, ὅτι θέλω, μᾶλλον ὅτι χρεωςῶ εἰς τὸν βασιλέα, ὡς γνησίῳ με Κυρίῳ Πέτρῳ Α'. Αὐτοκράτορι κτλ'. Πάσης Ρ'ωσίας, καὶ μετ' αὐτον, τοῖς ἐξοχωτάτοις τῆς αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος νομίμοις κληρονόμοις, τοῖς ἐκ θελήσεως, καὶ ὑπερτάτης ἐξεσίας τῆς βασιλικῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος ἐκλελεγμένοις, καὶ μετὰ καιρὸν ἀξίοις νομιζομένοις ἵνα κυριεύσωσι τὸν θρόνον· καὶ προσέτι νὰ εἶμαι πιςὸς, ἀγαθὸς, καὶ ὑπήκοος δῦλος τῆς Βασιλικομεγαλειότητος αὐτῆς Αἰκατερίνας Α'λεξιάδος.

Πάντα ὅσα ἡ τῆς Αὐγυςοτάτης αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος, μοναρχία, ἀνδρεία καὶ δύναμις χαίρεται, δικαιώματα, καὶ προτερήματα νόμιμα, ἢ μετὰ καιρὸν νόμιμα κηρυχθῶσιν, ἵνα λιφθῶσιν εἰς τὴν πλέον ςενωτάτην σημασίαν, εἰς παράδειγμα δυνάμεων, καὶ ὅσον περισσότερον δύναμαι, νὰ συμπαθήσω τὴν ἰδίαν με ζωήν.

Υ'ποχρεώνομαι προσέτι νὰ φροντίσω καὶ νὰ ταχύνω, ὅσα ἀπαιτῆνται ἀπὸ τὴν πιςὴν θέλευσιν, ἀνάπαυσιν τῆς αὐτῆς Βασιλικῆς Μεγαλειότητος εἰς πᾶσαν περίςασιν.

Διὰ δὲ τὴν ζημίαν βλάβην καὶ ξεπεσμὸν εἰς τὰ ὁποῖα ἤθελεν εὑρεθῇ ἡ Βασιλικὴ αὐτῆς Μεγαλειότης, εὐθὺς ὁπῦ λάβω τὴν παραμικρὰν εἴδησιν, ὄ μόνον ἁρμοδίως θέλει τὰ ξεσκεπάσω, ἀλλὰ θέλει πασχίσω νὰ γίνεν ὅσον τὸ ὀγλιγώτερον, καὶ θέλει τὰ ἐμποδίσω καὶ ἀπηγορεύσω.

Α'ν δὲ μερικόν τι, ἢ κἂν τι διὰ μυςικὸν πρέπει νὰ εἶναι, πρὸς ὠφέλειαν τῆς Βασιλικῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἢ χρέος καὶ ὄφελος, ἢ τῇ Ε'κκλησίᾳ ὠφέλιμον, καὶ ἐμπιςευθῇ εἰς τὴν πίςιν με, μὲ προσαγὴν μυςικῆ, θέλει τὸ βαςάξω εἰς ἄκραν σιωπὴν, ἔτε θέλει κάμω μέτοχον τινὰ τῆ μυςικῆ, εἰς ὁποιον ἤθελ ὠφελεῖ νὰ τὸ ἰξεύρῃ, ἔτε πρέπει νὰ τὸ ἰξεύρῃ.

Ο'μολογῶ προσέτι, καὶ μεθ' ὅρκε βεβαιώνω ὡς ὑπέρτατον Κριτὴν ταύτης τῆς Συνόδε εἶναι αὐτὴ ἡ Μονάρχιοσα Ρωσία, ἡμετέρα clementissima Κυρία ὁμνύω προσέτι τὸν πάνσοφον Θεὸν, ταῦτα τὰ παρ' ἐμῆ ὑποσχόμενα, νὰ μὴ τὰ ἐξηγήσω ἀλλέως εἰς τὴν καρδίαν με, ἀπ' ὅτι τὰ δηλοποιῶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοποιῶ διὰ σόματός μου, καὶ προσέτι κατὰ τὴν δήλωσιν, νόημα, καὶ φανέρωσιν, καὶ σκοπὸν, ὅπου δίδουσιν αὐτὰ τὰ γράμματα εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Εἰς ἐνδυνάμωσιν, καὶ σεφέωσιν, μὲ τὸν ὅρκόν μου συσήνωντας ταῦτα, „ κηρύττω. Σὲ τῶν καρδιῶν ἐτασὴν ἐπικαλοῦμαι, ὅτι ὁ ὅρκός μου ἐσὶ μα„ κρὰν τῆς ἀπάτης· εἰδὲ τοῦτο γίνεται παρ' ἐμοῦ ἀπὸ κακὴν ἀπάτην, ἢ „ κατὰ πάντα συμφωνεῖ μὲ τὴν συνείδησίν μου, θέλω νὰ γίνῃς ὁ δικαιώ„ τατος καὶ αὐσηρότατος ἐκδικητής.

Διὰ κορωνίδα τοῦ τοιούτου ἡμετέρου ὅρκου, ἔσω ὁ σαυρὸς τοῦ Σωτῆρος μου Ἀμήν.

Διαταγὴ ιδ'

§. 4. Θέσπισμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Πνευματικὴ Σύναξις χρεωσεῖ νὰ πολιτεύεται καὶ νὰ φυλάττῃ πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Τάγματα· ὁμοίως καὶ οἱ λαϊκοὶ ἐφ' ὅσον ὑπόκεινται τῇ Πνευματικῇ διοικήσει, καὶ κατὰ ποῖον, τέλος πάντων, τρόπον ἡ Σύναξις ἔχει νὰ ἐκτελῇ τὰς ὑποθέσεις, ὅπου αὐτῇ ἀνήκουσιν.

Ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι κανόνες ἀποβλέπουσι τριπλῶς εἰς Πνευματικὸν ὑποκείμενον, μέρος διὰ τῆς συλλογῆς, μέρος διὰ τῆς πράξεως, παράγονται τρία μέρη αὐτῶν, ὡς ἡ κατωτέρω διαίρεσις δείχνει.

Α'. Ὁρισμοὶ καὶ νόμιμοι αἰτίαι τοιαύτης διοικήσεως.

Β'. Ὑποθέσεις ὅπου ἀνήκουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν διοίκησιν.

Γ'. Τὰ ἐπαγγέλματα τῶν εἰς τὴν διοίκησιν διωρισμένων· τρόπος πῶς νὰ τελειώσωσιν αὐτὰ, καὶ ἐξουσία. Προσέτι τὸ θεμέλιον τῆς νομίμου διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἦγουν ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ περιεχόμενος. Ἔτι οἱ κανόνες οἱ ῥηθέντες εἰς τὰς Συνόδους τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ αἱ πολιτικαὶ Διαταγαὶ μὴ ἀπέχουσι τοῦ θείου λόγου, ξεχωρισὸν βιβλίον χρειάζονται, καὶ ὧδε ὑ περιέχονται.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Τί ἐσὶ Πνευματικὴ Συνέλευσις, καὶ τίνες αἱ νόμιμαι αἰτίαι ταύτης τῆς Διοικήσεως.

§. 5. Τὸ νὰ προσατεύῃ εἰς ὅσα ἀπαιτοῦσι διοίκησιν ἡ Συνέλευσις, ἀκ ἔχει ἕτερον, εἰμὴ ἡ Σύνοδος ἢ ἡ Ὁμοφωνία μὲ ἐξουσίαν τῆς διοικήσεως, ὅπου δηλαδὴ διοικεῖ ἀχὶ εἷς μόνος, ἀλλὰ πολλοὶ, μερικὰ πράγματα, ἔχοντες εἰς τοῦτο μίαν ἁρμοδίαν ὑπερτάτην ἐξουσίαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 6. Η' διαφορὰ δὲ ἐςὶ μεταξὺ τῆς κατὰ καιρὸν Συνελεύσεως καὶ παντοτινῆς ἡ πρώτη ὑφίςαται ἀπὸ ἀρμοδίας συντρόφως, οἵτινες ζητῶσι νὰ ἀποφασίσωσι χωρὶς διακοπὴν καιρῶ μίαν, ἢ πολλὰς ὑποθέσεις. Τοιαῦται εἰσὶν αἱ Ε'κκλησιαςικαὶ Σύνοδοι, αἱ παράδοξαι Συνελεύσεις τῶν πολίτων ἐξετάσεις, Κριτήρια Ε'κκλησιαςικὰ, καὶ τὰ Συμβόλια.

§. 7. Α'λλ' ἐπειδὴ συμβαίνουσιν εἰς τὴν πατρίδαν πολλαὶ καὶ συχνάκις ὑποθέσεις, αἵτινες διορίζονται εἰς μερικὰς ἄνδρας ἵνα τὰς ἐρευνήσωσι καὶ νὰ τὰς βάλωσιν εἰς τάξιν, ἡ συνέλευσις αὐτῶν λέγεται Σύνοδος. Οὕτως ὑπῆρχε τὸ Συνέδριον παλαιόθεν εἰς τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ε'κκλησίαν, ὁ Πολιτικὸς Α"ρειος Πάγος κριτήριον ἐν Α'θήναις, καὶ ἕτεραι συνελεύσεις τῆς αὐτῆς πόλεως περιβόητοι εἰς ὄνομα Δικαςηρίων, τῶν ὁποίων τὴν διοίκησιν ἐντελῶς ἴξευραν. Τὰ παρόμοια παρατηροῦνται καὶ εἰς ἄλλα βασίλεια παλαιὰ καὶ νέα ἀνθοῦντα.

Τοιαῦτα διάφορα δικαςήρια εἰς χρῆσιν πολλῶν βασιλικῶν ὑποθέσεων, ἐσύςησεν ὁ πάσης Ρ'ωσσίας Τζὰρ Πέτρος. Ο' Α'. εἰς ὄφελος τῆς πατρίδος τε, διοικῶν τὲς χαλινὲς τῆς πατρίδος τε.

Μ' ὅλον ὅπε ὁ Χριςιανικὸς βασιλεὺς, ἐπιμελέςατος διὰ τὴν εὐταξίαν τῆς ἀληθοῦς θρησκείας, καὶ ἀγαθῶ εἰς τὴν Ε'κκλησίαν, θεωρήσας τὰ Ε'κκλησιαςικὰ, καὶ ἐπιμελούμενος τὴν καλητέραν διοίκησιν τῆς Ε'κκλησίας, ἔκλινε τὴν καρδίαν τε νὰ συςήσῃ ἕνα πνευματικὸν Σύλλογον, ἤτοι Σύνοδον, τῆς ὁποίας τὸ ἴδιον καὶ ἐξαίρετον ἔργον νὰ κλίνῃ, ἵνα συμβαλεύηται τὰ τῆς Ε'κκλησίας ἁρμόδια, ἵνα πάντα εὐτάκτως ἐκτελῶνται, ὡς εἰς τῦτο ἔκλινε καὶ ὁ σκοπὸς τῦ Α'ποςόλε, μάλιςα ὁ ἴδιος θεὸς εἰς αὐτὸ ἀναπαύεται Α'. Κορινθ. κεφ. ΙΔ'. σίχ. 33. 40.

§. 8. Α"ς μὴ νομίσῃ τινὰς ὅτι τοιῦτον κριτήριον νὰ μὴν εἶναι ὠφέλιμον, καὶ ἂς μὴν ὀνειρεύηται τινὰς, ὅτι ἡ ποσότης τῶν ὑποθέσεων ὄχι ὡς εἶναι συμὰ εἰς ἄλλας Ε'πισκόπες, νὰ εἶχε τὸ προνόμιον νὰ διοικῇ μαζὺ πάσας τὰς Ε'παρχίας, νὰ ἦτον καλήτερον.

Εἰς τὴν παρῦσαν Μοναρχικὴν βασιλείαν, ὡς ἐςὶν ἡ Ρ'ωσσία, ἡ διοίκησις πεφορτωμένη μὲ πολλὰς Συλλόγες, ὡς παντοτινὴν Σύνοδον, ἢ Συνέδριον, νὰ καλήτερον καὶ ἐντελέςερον ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἷς μόνος διοικεῖ, ἀποδείχνεται ἀπὸ τὰ κάτωθεν δικαιολογήματα.

§. 9. Ε'κεῖ ὅπε ἡ συχνὴ συνάθροισις ὑδρώνει εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἀληθείας, βεβαιοτέρα καὶ καθαρωτέρα ἀναφαίνεται, πάρεξ ἂν ὑποτάσσετο εἰς τὴν ἔρευναν ἑνὸς μόνε. Αἱ γὰρ μετ' ἔπειτα μελέται σοφώτεραι συνηθίζουσι νὰ εἶναι κατὰ τὴν παροιμίαν τῶν Ε'λλήνων. Α"ρα δὲν ἠθέλαμεν εἰπῇ, ὅτι αἱ συμβολαὶ συμβελευομένων μὲ περισοτέραν ἐξυσίαν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, εἶναι πλέον γνωσικαί; Α"ρα δὲν ἤθελεν εἶναι τολμηρὸς, ὅτι ὁ ἰδιώτης εἰς τὰ σκοτεινὰ πράγματα νὰ βλέπῃ ἐκεῖ ὅπε οἱ πεπαιδευμένοι καὶ ἀγχίνοες δὲν βλέπεσι; Προσέτι ἂν εἰς τὸν σύλλογον ὑδρώνεν πολλοὶ διὰ νὰ ἀποφασίσωσι μίαν προβαλλομένην ὑπόθεσιν, συμ-

βαίνει

βαίνει ἐκεῖνο ὁπῦ ὁ ἕναις παραβλέπει, νὰ τὸ ἰδῇ ἄλλος· καὶ ἂν αὐτῷ ἐςὶ τὶ σκοτεινὸν, εἰς ἕτερον γίνεται φωτεινότερον. Ὡς τόσον ἂν μία ὑπόθεσις εἶναι περιπλεγμένη μὲ δισχυμὺς καὶ ἀμφιβολίας εὐκολώτερα ἢ βεβαιότερα τελειώνει, καὶ ἡ ἀπόφασίς τῦ προφέρεται μὲ εὐκολίαν. Τὶς λοιπὸν τολμᾷ νὰ διςάζῃ ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ Πνευματικὴ Συνοδικῶς ἡ Διοίκησις.

Β'. Προσέτι καθὼς ἀσφαλεςέρα εἴδησις τῆς ὑποθέσεως τοιυτοτρόπως θεωρημένης προέρχεται, τόσον μεγαλητέρα εἰς τὴν ἀπόφασιν φαίνεται ἡ ἐξεσία· διότι καθὼς ὑπερισχύει τὶς εἰς τὸ νὰ κάμῃ πῖσιν, ἔτω ὑπερισχύει εἰς τὸ νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ὑποταγὴν, ἓν διάταγμα παρὰ τῆς Συνόδυ προερχόμενον, πάρεξ ἀπὸ ἐντολὴν ἑνὸς μόνυ. Οἱ ἴδιοι Μονάρχαι ἀγκαλὰ χαίρονται μιᾶς ἀπολελυμένης δυνάμεως, τοῖς ὁποίοις, κατὰ τὴν θείαν ἐντολὴν χρεωςεῖται χωρὶς ἀνθίςασιν ὑπακοὴ, ἀπὸ δὲ τὲς συμβάλης, ἃ μόνον δι' αὐτὸ τὸ τέλος ἵνα εὐτυχήσωσι καλλήτερον τῆς ἀληθείας, ἵνα μήπως καὶ οἱ πεισματάριδες ἐγκαλῶνται, ὅτι τῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔλαβον βίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καὶ ἀχὶ νομίμως καὶ δικαίως ἀπὸ τὲς βασιλεῖς, minime abhorrent. Τῦτο δὲ κάλλιον συμφωνεῖ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαςικῶν, ὡς γεγυμνωμένων τῆς ἀπολελυμένης καὶ ἀνεξαρτήτυ δυνάμεως ὥςε νὰ ἀρνῆται καὶ τῷ ἰδίῳ διοικητῇ τῆς Ἐκκλησίας ἡ κυριότης ἐπάνω εἰς τὲς Κληρικύς.

Ὅ,τις εἰς αὐτὴν τὴν Διοίκησιν πράξῃ τὶ κατ' ἀρέσκειαν, διὰ τῆς Διαταγῆς εὐθὺς νομίζεται ἄκυρον, διότι οἱ πονηροὶ τὴν γέννησιν ἐγκαλῦσιν εἰς ἕνα μόνον ὑποκείμενον. Ἐξ ἐναντίας δὲ ὅταν ἡ γνώμη τῦ καθ' ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς συνοδίας συντρέχει εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ὑποθέσεως, προλαμβάνεται ἡ αἰτία τοιαύτης ἐγκαλέσεως.

Γ'. Βεβαίυ ὄντος ὅτι ὁ Πνευματικὸς Σύλλογος νὰ μὴν εἶναι εἶδος φατρίας, ἥτις μὲ κρυφὰς συμβυλὰς, νὰ χρησιμεύῃ εἰς τὰ ἴδια κέρδη αὐτῆς, καὶ ματαίως συνενώνεται, ἀλλ' ἐκ τῶν διωρισθέντων διαταγῶν τῦ Μονάρχυ καὶ ἑτέρων ψήφυ, τῶν καλοδελήτων τῦ κοινῦ. Ἀναγκαῖον ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν περισσοτέρων, ἐπειδὴ κρέμεται ἀπὸ τὸν Μονάρχην, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀπολαμβάνει τὴν ἀρχήν τυ, νὰ προσμένῃ τὸν καιρόν.

Δ'. Ἂν προσέτι σοχαθῶμεν τὰς συχνὰς ἀργοπορίας καὶ διακοπὰς τῶν ὑποθέσεων ὁπῦ κρέμονται ἀπὸ ἕνα μόνον ὑποκείμενον, ὅταν ὁ Γεράρχης ἐμποδίζεται ἀπὸ ἄλλας περιπλεγμένας φροντίδας, ἢ πάθη, μάλιςα θάνατον (καὶ τότε προσάζεται ἡ κατάπαυσις πάσης ὑποθέσεως.) Ἐξ ἐναντίας ἂς ἰδῶμεν τὴν Διοίκησιν τῶν πολλῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀγκαλὰ λείποντας ἑνὸς τῶν πρωτίςων, ἕτεροι εὑρίσκονται ἕτοιμοι καὶ ἀκολῦθησιν ἀδιακόπως αἱ ὑποθέσεις, δὲν εἶναι δικαιότερον νὰ δοθῇ ἡ Διοίκησις τότῳ.

Ε'. Ἂν ἔχωμεν νὰ πιςεύσωμεν, ὅτι ἀπὸ τῦτον τὸν Σύλλογον ὄφελος, νῦν φαίνεται, διότι δὲν δίδεται τόπος εἰς τὰ πάθη, δίχονοιαν, καὶ αἰσχροκέρδειαν. Πῶς εἶναι τρόπος νὰ συμφωνήσωσιν αἱ ψῆφοι πρὸς διαυθέτευσιν πονηρῦ τινος, ἢ νὰ καταδικασθῇ ὁ Ἄθῶος; Ἔ,γω ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν, ἐξ ἐπίτηδες, ἢ διὰ θυμὸν κατὰ τῦ ἐγκαλεσμένυ θυμώσῃ, εἶναι ὅμως

ἕτερος,

ἕτερος, καὶ τρίτος προσέτι, ὅσις δὲν θέλει κυριευθῇ ἀπὸ τὴν ὀργὴν, ἢ ἀγάπην. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτε δωροδοκία θέλει ἔχῃ τόπον κατ' ἀρέσκειαν τῶ καθ' ἑνὸς, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις γίνεται ἀπὸ δίκαια καὶ νόμιμα δικαιολογήματα. Ο' εἷς θέλει φοβεῖται τὸν ἄλλον μήπως φανερωθῇ ὅτι ἐφιλοδωρήθη, ἂν δὲν παρρησιάσῃ πίστιν ἀξίαν νὰ φανερώσῃ ὅτι ἀξίως καὶ δικαίως ἐφιλοδωρήθη. Ε'ξαιρέτως ἂν ὁ Σύλλογος συνίσταται ἀπὸ ὑποκείμενα μὴ ἄξια νὰ κάμωσι κρυφὰς ἀνταποκρίσεις, ἂν οἱ σύντροφοι εἶναι διαφόρω τάγματος, καὶ καταςάσεως, ὡς Ε'πίσκοπος, Α'ρχιμανδρίτης, Η'γέμενος, καὶ οἱ πρώτιςοι τῶν ἱερωμένων. Τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ςοχαθῇ τινὰς πῶς θέλει τολμήσῃ ὁ εἷς νὰ κοινολογήσῃ τῷ Ε'τέρῳ τὰ ἀπατηλὰ μηχανεύματα· Τόσον πολὺ ἀπέχει ὅτι τὰ ἀσεβῆ μηχανεύματα νὰ ἀποφασιθῶσι λευκῇ ψήφῳ.

ς'. Δὲν ἀπέχει ἀπὸ τὰς ῥηθείσας αἰτίας καὶ ἡ κάτωθεν. Ο' Σύλλογος θέλει εἶναι ἐλεύθερος κατὰ τὴν καρδίαν νὰ γυμνάζῃ τὴν δικαιοσύνην, διότι δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ὑπερισχυόντων, ὡς ἕνας μόνος διοικητὴς τῆς Ε'κκλησίας κινδυνεύει· ὅτε τόσον εὐκόλα εὑρίσκεται ἡ περίςασις νὰ συκοφαντήσῃ τινὰς πολλὰς, ὡς ἕνα μόνον.

Ζ'. Συζήνοντες δὲ τοιοῦτον Σύλλογον, ἆρα δὲν εἶναι μεγαλήτερον ὄφελος ὁπῶ ἀσφαλίζει τὴν Πατρίδαν ἀπὸ τὰς διχονοίας καὶ τὰς ταραχὰς ὁπῶ ἐνίοτε προξενεῖ ὁ ὑπέρτατος Διοικητὴς τῆς Ε'κκλησίας. Καθὼς ὁ χυδαῖος ἀγνοεῖ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν δικαιωμάτων τῶν Βασιλικῶν καὶ Ε'κκλησιαςικῶν, ἐξ ἐναντίας δὲ θαυμάζει καὶ ἐκςατικὸς μένει ἀπὸ τὴν τιμὴν καὶ πομπὴν τῶ ὑπερτάτω ποιμένος, καὶ τὰς τὴν Ι'εραρχίας ἔχοντας, ἰσοτιμεῖ μὲ τὸν βασιλέα, ἴσως καὶ προτιμεῖ, ὅθεν νομίζει νὰ ἀνήκῃ μία ἄλλη καὶ τιμιωτέρα διοίκησις καὶ ἐξουσία.

Τοιαύτην γνώμην συνηθεῖ νὰ ἐνηγκαλίζεται χωρὶς νὰ ἔχῃ τινὰ παρακινητήν. Τί δὲ ἤθελε γίνει ἂν οἱ Ε'κκλησιαςικοὶ λειτουργοὶ εἰς τὰς συνομιλίας των διέπεσναν ζιζάνια ψευδῶς καταπείσεως; Η"θελον βέβαια πλησιάσωσι τὸ πῦρ εἰς τὴν πεπυρωμένην ὕλην. Η"θελε διαφθαρῶσι τόσον αἱ ἁπλαῖ καὶ εὐκολόπιςα καρδίαι, ὥςε ὀλιγωτέραν αἰτίαν ἔχησιν, ἂν κακὸν σκοπὸν εἶχον, κατὰ τῆς Μοναρχίας, πάρεξ κατὰ τῶν Ε'κκλησιαςικῶν Προέδρων. Α"ν συνέβῃ τι αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον μεταξὺ τῶ λαῶ, περισσότερον θέλει εἶναι κατὰ τῶ Ε'κκλησιαςικῶ Προέδρω, πάρεξ κατὰ τῶ πολιτικῶ, ἀγκαλὰ καὶ τυφλῇ ὁρμῇ καὶ μωρίᾳ ἑνώνενται. Τολμῶσι νὰ ἐναντιωθῶσιν εἰς τὰ πνευματικὰ, να ἐπαναςάτησωσι κατὰ τῶ βασιλέως, καταπειθόμενοι σφαλερῶς να εἶναι διαυθεντευταὶ τῶ θεῶ, καὶ ὅτι θέλει ἁγιάσωσι τὰς χεῖρας των, ἂν σκληρῶς αἷμα χύσωσι. Τόσον ἀπέχει ἡ καρδία τες ἀπὸ τὸ νὰ φρύττῃ κατὰ τῆς κακίας.

Εὐθὺς δὲ ὁπῶ τοιαυτη γνώμη μιανει τὸν κοινὸν λαὸν, εὐθὺς ἡ μετὰ χαρᾶς τὴν ἐγκαλίζονται καὶ ὅσοι εἶναι ἀνώτεροι τῶ κοινῶ λαῶ, καὶ οἱ πονηροί. Οἱ τοιοῦτοι δὲ μισοῦντες κρυφίως τὸν ἡγεμόνα τες, τὸ νὰ ἐκτείνωσι τὰς

τὰς χεῖρας των εἰς τὴν ἀπώλειαν τῦ Χριςῦ τῦ Κυρίυ δὲν τὸ ςοχάζωνται ἐναντίον εἰς τὴν θρησκείαν τῆς, καὶ μὲ πρόφασιν ὅτι ὑπάρχει διχόνοια μεταξὺ τῦ βασιλέως καὶ τῦ ἱεράρχυ, ἵνα εὐκολύνωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κακίας των λαμβάνωσι τὴν πρόφασιν, τὴν ἐγειρομένην θέσιν καὶ ἀπειθῆ τῆς διαυθεντεύσεως τῆς Ε'κκλησίας, παρακινῦσι τὸν λαὸν μεμιγμένον εἰς τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν, ὡς εἰς εὐτέβειαν πρὸς τὸν Θεόν.

Τί δὲ ἂν αὐτὸς ὁ Ι'εράρχης ἀπὸ αὐτὴν τὴν γνώμην ἐγειρόμενος, ἀγρυπνῦσε νὰ κυριεύσῃ τοιαύτην περίςασιν, πόσα μέγαλα, καὶ πολλὰ πεδία δὲν ἤθελε θερίσῃ; δύσκολον νὰ τὸ εἰπῇ τινάς.

Δὲν πρέπει νὰ ςοχαθῇ τινὰς τῦτο ἔτε ὡς μῦθον, ἔτε ὡς ἱςορίαν πλαςήν. (Α'μποτε νὰ ἐλευθερωνώμεθα μόνον ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῦ εἰδώλυ, ἀφήνοντες τῷ Θεῷ τὴν ἔκβασιν, ὅμως τὰ κακὰ συμβάντα πολλῶν βασιλειῶν, πολλὰ συμβεβηκότα τοιᾶτα εἴδες εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βυζαντίδος μεταξὺ τῶν συγγραφέων μετὰ τὸν Γ'βιννιανὸν τὸ ἀποδείχνυσι.

Στοχάζεσθε ἄρα, πῶς ἡ ἐξυσία τῦ Ρ'ωμαϊκῦ Α'ρχιερέως νὰ ηὔξησε μὲ ἕτερον τρόπον; Ο'χι μόνον ἀπὸ τὰ δύω μέρη τῆς διαιρεθείσης βασιλείας τῶν Ρ'ωμαίων, πολλὰς ἐπαρχίας ἥρπαξεν, ἀλλὰ καὶ τόσα ἄλλα βασίλεια μὲ ταραχὰς πλειῶν, μὲ εὐκολώτερον τρόπον κατὰ κράτος κατηδάφισε.

Διὰ τὰ τῶν ἡμετέρων κακὰ μηχανεύματα, ὅπῦ ὅμοιόν τι ἔδειχναν, ἀπεφάσισα νὰ τὰ ἀποσιωπήσω.

Η' συνοδικὴ δὲ τῆς Ε'κκλησίας Διοίκησις μακρὰν ἐςὶν ἀπὸ τοιῦτον κίνδυνον· διότι ἔτε ὁ ἴδιος Πρόεδρος τότε τῦ τόπυ, ἴσια κατὰ τὰς ἀρχαίας, διὰ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ἐγείρεται εἰς θαυμασμόν, ἁρπάζει τὴν μεγαλητέραν λάμψιν καὶ πομπήν, ἀπὸ ἐκείνην ὅπῦ ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ· ἤθελε μεγαλητέραν ὑπόληψιν λαμβάνει περὶ αὐτῦ, ἀπὸ τὸ πρέπον, ἔτε οἱ ὑπερβολικοὶ ἔπαινοι τῶν κολάκων δύναντα νὰ τὸν ὑψώσωσιν. Ο'σα δὲ ἄξια ἐπαίνυ πράττει αὐτὴ ἡ Διοίκησις, ὁ μόνος Πρόεδρος δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἀπολαύσῃ. Τὸ ὄνομα γὰρ τῦ Προέδρυ ἤθελε ὑπερηφανίας ἢ καυχήσεως ἔχει, ἤθελε ἕτερον δηλοῖ εἰμὴ, ὅτι προεδρεύει τοῖς λοιποῖς. Ο'θεν ἔτε αὐτὸς ἀπὸ αὐτὸς, ἔτε αὐτοὶ ἀπὸ αὐτὸν δύνανται πολλὰ νὰ ἐξεύρωσιν. Ο'ταν δὲ ὁ λαὸς ἀκήσῃ ὅτι αὐτὴ ἡ Διοίκησις ἐσυζήθη διὰ προσαγῆς τῦ Μονάρχυ καὶ συνδρομῆς τῆς Γερυσίας, πολὺ ἐρμηνικώτερα θέλει φέρεται, ὑςερημένος ἀπὸ κάθε ἐλπίδα βοηθείας ἀπὸ τὸ Πνευματικὸν Τάγμα, εἰς τὸ να ἐγείρῃ ταραχὰς βιαίας.

Η'. Αὕτη ἡ τῆς Πνευματικῆς Συνόδυ Διοίκησις τῆς Ε'κκλησίας καὶ Πατρίδος ὠφέλιμος λέγεται, διʼ αἰτίαν μάλιςα, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ Ε'ταιρείᾳ ὐ μόνον εἷς τῶν ἑτέρων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος Πρόεδρος ἂν πράξῃ σφάλμα τὶ βαρύ, θέλει ὑποταχθῇ εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἀδελφῶν τε, ἤτοι εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συνόδυ. Α'λήθως δὲ συμβαίνει, ὅπῦ ὁ ποιμὴν ἔχει ἄκραν ἐξυσίαν νὰ Διοικῇ τὴν Ε'κκλησίαν. Διότι ἔτος δὲν ἔχει χρέος να ὑπακόσῃ τὴν κρίσιν τῶν

τῶν ὑπ' αὐτόν. Καὶ ἀγκαλὰ ἄνευ τῆς εἰδήσεως αὐτῆ ἡ ἡμέρα διορίζεται ὁ λαὸς ὅμως ὅσις ἀγνοῶν τὸν νόμον παράττεται ἀπὸ τολμηρὰ πάθη, θέλει κρίνῃ τὴν ἀπόφασίν τε πλήρη ὑποψιῶν, καὶ ὑποκειμένην εἰς κατηγορίας. Τέτων ἔτως συγκριμένων ἡ Οἰκυμενικὴ Σύνοδος βιάζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην ἐναντίον τοιάτης Ἱεραρχε ὑπερβολικῆς ἐξεσίας. Ὅτι τόσον μεγάλην ἐνόχλησιν φέρει εἰς πάσαν τὴν πατρίδα, ὅτι ἔτε ὀλίγα ἔξοδα χρειάζεται. Μᾶλλον νῦν, ὅπε οἱ τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχαι ὑπὸ τὸν τῶν Ὀθωμανῶν πιεζόμενοι ζυγὸν, καὶ τὸ ἡμέτερον βασίλειον ἐσὶ τρομερότερον νῦν ὑπὲρ τὸ πρῶτον, σχεδὸν ἀδύνατον τὸ πρᾶγμα νομίζεται.

Θ'. Ε"σχατον ἡ Διοικῦσα αὕτη Σύνοδος θέλει νομισθῆ ὡς σχολεῖον τῶν μελλόντων Διοικητῶν τῆς Ε'κκλησίας. Διότι εἰς τὸ ἑξῆς πᾶς Καλόγηρος ἀπὸ τὰς πολλὰς ἢ ποικίλας ἀποφάσεις, συμβολὰς ἢ σεσὰ ἐπιχειρήματα διὰ τὰ ὁποῖα χρειάζονται πολλὰς λογοτριβὰς, πῶς νὰ καταγίνεται εἰς τὰ πνευματικὰ εὐκολώτερα, καὶ θέλει δυνηθῆ νὰ συγκρίνῃ διὰ τῆς καθημερινῆς Δοκιμῆς τὴν ἑτοιμότητα καὶ δύναμιν νὰ διοικῆ κάλλιον τὸν θεῖον ναόν. Ὅθεν ἔξεσιν ἴσως νὰ μαντεύσῃ τις ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδε, ἤτοι τῶν συγκαθημένων, ὅτι θὲ νὰ φανῶσιν ἄξιοι ἵνα ἀπολαύσωσι τὴν τιμὴν τῆ Προέδρε. Ὅθεν θεῦ βοηθῆντος ἀφαιρεθείσης τῆς τῶν λειτεργῶν τῆς Ε'κκλησίας, ἀγριότητος, δὲν εἶναι πλέον ἀμφιβολία πῶς εἰς τὸ ἑξῆς ἐν τῆ Ῥωσσίᾳ κάλλιον θέλει πηγαίνειν τὰ πράγματα.

ΜΕ'ΡΟΣ Β'.

Περὶ τῶν Καθηκόντων τοιαύτης Διοικήσεως.

Τὰ χρέη ὁπῆ χρεωσεῖ ὁ πνευματικὸς Σύλλογος νὰ ἐκτελέσῃ ἐσὶ δύω λογιῶν, εἰς τὸ πρῶτον ἀναφέρονται ὅσον τῇ Ε'κκλησία κοινὰ τόσον κατὰ τὸ πνευματικὸν, ὅσον καὶ κατὰ τὸ κοσμικὸν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας καὶ κατωτέρας τάξεως τῶν Κλάσεων, ὡς καὶ τοῖς ζῶσιν ἐν κατωτέρᾳ. ςάσει εἰς τὸν πνευματικὸν Συλλογὸν ἀνήκει νὰ παρατηρῇ ταῦτα, ἂν πάντα γίνονται κατὰ τὸς κανόνας τῆ Χριςιανικῆ νόμε; ἂν τινὰς παραβαίνῃ τὸν νόμον· ἂν τέλος πάντων, σφάλμῃ τινὰς τῶν Χριςιανῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν ὁπῆ μέλει νὰ διδαχθῇ ἐς τὶ, περὶ τῆς ὁποίας κατωτέρω ῥηθήσεται. Εἰς ἕτερον γένος ἀναφέρονται μερικὰ ξεχωρισὰ χρέη εἰς τινα Τάγματα.

Αὐτὰ τὰ Τάγματα εἰς πέντε διαιροῦνται Α'. Ε'πίσκοποι Β'. Πρεσβύτεροι, Διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς Ε'κκλησιαςικὸς Κλῆρος Γ'. Μοναχοὶ Δ'. Σχολεῖα μὲ παιδαγωγὸς, μαθητὰς καὶ κήρυκας Ε'. τόσοι ὅσοι ἀναγκαῖοι νομισθῶσιν εἰς τὴν Ε'κκλησιαςικὴν εὐταξίαν. Τέτο εἰς περίςασιν νομίμων ἢ κατὰ τῶν κανόνων· μαχομένων συνοικεσίων, καὶ ἑτέρων ὑποθέσεων ἀνηκόντων τοῖς λαϊκοῖς

κοῖς. Περὶ πάντων αὐτῶν, κατὰ τὰ ἔξοχα ἄρθρα, θέλει κατὰ τάξιν ὁμιλήσωμεν.

Χρέη Κοινά.

Δύω, ὡς ἀνωτέρω ἐπροβάλθη, παρατηρητέον ὧδε.

1. Εἰ πάντα πρεπόντως καὶ ἁρμοδίως κατὰ τὸν Χριστιανικὸν νόμον γίνονται.

Ἆρα ἐδὲν ἀντίκειται τούτῳ τῷ νόμῳ, καὶ τί κατ' ὄνομα;

2. Εἰ ἡ διδασκαλία ἀρκεῖ πρὸς διδασκαλίαν τῶν Χριστιανῶν;

Τὰ ἀνήκοντα τῇ πρώτῃ Κλάσει κάλλιον νὰ ἐκτεθῶσι, τὰ δὲ τῇ δευτέρᾳ τὰ ἀξιώτερα σημειωθήτωσαν.

Α'. Πρέπει νὰ ἐξεταχθῇ, ἂν εἰς τὰς ὕμνας, ὁπῦ λέγονται Ἁγιοι, ἂν μὴ καθήμενοι οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ τας ἀκούσιν, ὡς οἱ λοιποὶ ὕμνοι, ὁπῦ συνθέττονται, ἢ ἐσυντέθησαν, θέλει συντεθῶσιν, προσέτι καὶ εἰς ἄλλας Ἐκκλησιαστικὰς ὕμνας, καὶ προσευχῆς ἄλλα βιβλία, ὁπῦ κατὰ τὴν ἐνθύμησίν μας πολυάριθμα συνεγράφησαν εἰς τὴν ἐλαχίστην Ρωσσίαν, ἂν αὐτὰ τὰ βιβλιάρια συμφωνῦσι μὲ τὴν Ἁγίαν Γραφήν; Ἆρα δεν περιέχησι τὶ ἀντικείμενον τῷ λόγῳ τῦ θεῦ κατ' ευθειαν, ἢ κἂν ὑπιδανον, καὶ μάταιον;

Β'. Διὰ θεσπίσματος τοιγαροῦν διορίζεται. Νὰ μὴ ξενοχωρῆται τινὰς εἰς τα πολυποίκιλα ταῦτα εἴδη τῆς προσευχῆς, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἔξω τῆς ὑγιῆς διδασκαλίας, ὅμως ἀπηγορεύεται εἰς τον καθ' ἕνα, καὶ εἰς τὰς κατ' ἰδίαν οἴκους ὅτε Παῤῥησία ἐπ' Ἐκκλησίας νὰ ευρίσκωνται ὅτε μὲ τὸν καιρὸν νὰ γίνῃ νόμος ἡ χρῆσις των, καὶ βάρος εἰς τας συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἀγκαλα καὶ ποταπᾶ.

Γ. Νὰ ἀναθεωρηθῶσι καὶ συγκριθῶσιν αἱ τῶν Ἁγίων Ἱστορίαι, μήπως ἴσως μερικαι αυτῶν ψευδῶς πλασαι, περιεχωσιν ὅσα ὅτε ἤκουσε ποτὲ τινὰς, ἢ ἀντίκεινται τῇ Ὀρθοδόξῳ διδασκαλίᾳ τῶν Χριστιανῶν, ἢ κἂν ὑπιδανὰς καὶ γελοιώδεις διηγήσεις περιγραφουσιν. Αυταὶ αἱ γελοιώδεις διηγήσεις παντως νὰ ἀποβαλθῶσιν, καὶ ἀφ' ἧς φανερωθῇ ἡ κεκριμένη εἰς αὐτας πλάνη να ἀποβαλθωσι. Πασιδήλως ψευδεῖς καὶ ἀπεχθεσαι τῆς Ἱστορίας εἰσὶ, πάρ. χάρ. εγχειρίδιον περὶ τῦ διπλῦ ἀλληλοῦια, εἰς τὸν βίον Εὐφροσύνη Πλεσκοβίας, παντα ψευδῆ, συντεθέντα παρά τινος φλυάρου, ὅπερ ἐξαιρμένα τῦ ματαίου δόγματος περὶ τῦ διπλῦ ἀλληλοῦια, περιέχει την αἵρεσιν τῦ Σαβελλίου, τῦ Νεσορίου καὶ ἑτέρων αἱρετικῶν. Καὶ ἀγκαλὰ ὁ συγγραφεὺς αὐτῦ τῦ ἐγχειριδίου ἐξ ἀμαθείας ἔσφαλεν, ὅμως τῇ Πνευματικῇ Διοικήσει ἀνήκει, νὰ μὴν ὑποφέρῃ τοιαῦτα βιβλιάρια παρεξηγητικὰ, ἵνα μὴ προβάλλεται τῷ λαῷ φαρμάκι ἀντὶ ὑγιῆς πνευματικὴ τροφή. Μᾶλλον δὲ, ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἀμαθέστατος ὅσον ἀπέχει ἡ αἵρα ἀπὸ

τον θερμον, ὁμογνωμονεῖ εἰς ὅσα εὑρίσκεται γεγραμμένα, μᾶλιστα καὶ μὲ θερμότητα τὰ διαθεντεύει.

Δ'. Πρέπει νὰ γίνῃ μία ἐξ ἐπίτηδες ἀκριβὴς ἐξέτασις εἰς ἐκεῖνα τὰ ὑπομνήματα, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι κακὴν ἕξιν, καὶ μὲ πρόφασιν ψευδῆ νὰ ἀποκτήσωσιν ὑγείαν, πρέπει νὰ γίνῃ ἐξέτασις. Πάρ. χάρ. Μερικοὶ τῇ Παρασκευῇ ἡμέρᾳ, ἥτις παρὰ τῶν φιλαθένων ἀφιερώνεται ψευδῶς τῇ Ἁγίᾳ Παρασκευῇ, μένουσιν ὀκνηροὶ ἀπὸ κάθε ἔργον ἑορτασίμου ἡμέρας, φοβούμενοι μὴ ἑορτάζοντες τὴν ἑαυτὴν αὐτῆς τὴν πλησίασιν τῆς ὀργῆς καὶ ἀπειλῆς αὐτῆς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Μερικοὶ νηστεύουσι τινὰς ἡμέρας, μάλιστα τὴν Παρασκευὴν νομίζοντες νὰ πληρώσωσι τὸ χρέος τῆς νηστείας πρὸς τὴν Ἁγίαν Παρασκευήν, συμβουλευόμενοι τοιουτοτρόπως εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Μερικοὶ τέλος πάντων, προκρίνουσι μερικὰς ἀκολουθίας ἱερὰς ἀπὸ ἄλλας τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ὡς τὴν λειτουργίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὰς τοῦ Ὄρθρου προσευχὰς εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν ἑσπερινὸν τὸν συνηθισμένον τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς.

Αὐτὰ ἴσως λέγεις ὅτι βλάπτουσιν εἰς ὀλίγους ἀγγραμμάτους, ἀγκαλὰ ὄχι μόνον διὰ πολλῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἑνὸς ἀδελφοῦ ὁ Χριστὸς ἐτελεύτησε, πρέπει νὰ εἶναι αἰτία, ἵνα μὴ προξενηθῇ ζημία. Μ' ὅλον ὁπου παρόμοια εἶσι καὶ ἕτερα πολλὰ, εἰς τὰ ὁποῖα καταπείθονται οἱ ἄνθρωποι νὰ πιστεύσωσιν εἰς ἄλλους ἀ καταφρονητέοι, ἀλλ' ἁπλοῖ τῇ καρδίᾳ καὶ μωρόπιστοι. Ἐκ τούτου προέρχεται μεγαλητέρα αἰτία σκανδάλου, τοιοῦτον ἐστὶν ἡ παράδοσις τοῦ Πετζαριωνσίου τῆς Κιοβίας μοναστηρίου, διά τινα ὁποῦ ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἔκαμεν ὁλοσχερῆ μετάνοιαν τῶν ἁμαρτιῶν του, ἀλλ' ἐτιμήθη μὲ τὴν ταφὴν εἰς ἐκεῖνο τὸ μοναστήριον, ἐσώθη. Πόσον δὲ αἱ παρόμοιαι διηγήσεις καὶ ἕτεραι ἀποβάλλουσιν ἀπὸ τὸν Χριστὸν, ὁ ἔχων τὴν παραμικρὰν εἴδησιν τῆς χριστιανικῆς σχολῆς, ἀλλ' ὀρθῆς συνηθείσεως ὤν, θέλει ὁμολογήσει τοῦτο μὲ ἀναστεναγμοὺς ἐκ βαθυτέρας καρδίας.

Ε'. Τὸ νὰ δίδωνται καὶ ἕτεραι ἀξιομίσηται, καὶ ζημίαν φέρουσαι τελεταὶ, ἀπίθανον ἐκ ἐστίν. Ἐξ ἀκοῆς ἐμάθομεν ὅτι ἐν τῇ περιοχῇ Σταροδουβεντσίας ἐλάσσονος Ῥωσσίας, μιᾷ τῶν ἑορτῶν, γυνή τις μὲ ξεπλεγμένα μαλλία ἐν ὀνόματι Παρασκευῆς ὑπάγει μὲ παράταξιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μάλιστα ἐν καιρῷ τῆς εἰσόδου τῶν ἱερῶν (ἂν ἄξιον πίστεως τοῦτο ἐστὶ) καὶ ἐξερχομένης τοῦ ναοῦ, τιμᾶται μὲ σέβας καὶ δῶρα ἀπὸ τὸν λαὸν, ὅσις ἐπρόσμενεν ἐκ τούτου πνευματικά τινα δῶρα καὶ καρπούς. Ἔτι λέγουσιν, ὅτι ἄλλοι ἱερεῖς μεμιγμένοι μὲ τὸ πλῆθος δέονται συμὰ εἰς τὰς δρεῖς, ὕστερον λαβόντες τὰς σφενδόνας ἀπὸ τὰς δρεῖς τὰς διαμοιράζουσι τῷ λαῷ, εὐχόμενοι αὐτῷ πᾶσαν εὐτυχίαν. Νὰ ἐξεταχθῇ τοῦτο ἂν ὄντως ἔχῃ; ἆρα οἱ τοῦ τόπου Ἐπίσκοποι τὸ ἀγνοοῦσιν; ἢ σφαλοῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς των εἰς αὐτὰ καὶ ἄλλα ἕτερα; ἢ ὑποφέρουσιν ὁ λαὸς νὰ πέσῃ εἰς μίαν ἀσρολατρείαν;

ς'.

ς'. Προσέτι καὶ εἰς τὰ Α'για Λείψανα πρέπει νὰ γίνῃ ἐξέτασις μή πως νόθα εἶσιν. Τοῦτο εἶναι πρᾶγμα πολὺ περιπλεγμένον, ἤτοι τὰ ἀβέβαια βάνονται ἀντὶ βέβαια. Τὸ σῶμα τοῦ Α'γίου Πτωτομάρτυρος Στεφάνου, εὑρίσκεται τόσον εἰς τὸ τῶν Βενεδίκτων Μοναςήριον τῆς Βενετίας πλησίον τῆς νήσου τοῦ Α'γίου Γεωργίου λεγομένου, ὅσον καὶ εἰς Ρ'ώμην ἔξω τῆς πόλεως, ἀφιερωμένον εἰς τὴν Οἰκίαν Λαυρεντίου λεγομένην. Πολλὰ καρφία προσέτι τοῦ Σταυροῦ, πολὺ γάλα τῆς μακαριωτάτης Θεοτόκου εὑρίσκεται εἰς τὴν Ι'ταλίαν. Εἰσὶ καὶ ἕτερα ἀναρίθμητα τῆς αὐτῆς τάξεως· διὸ ἔρευνα ἂς γίνῃ μήπως τοιαῦτα περιττολογήματα εὑρίσκονται καὶ παρ' ἡμῖν.

Ζ'. Διὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν Α'γίων, παρατηρητέον τὸ εἰς τὸν ὅρκον τῶν Ε'πισκόπων γινόμενον.

Η'. Ε'πειδὴ μερικοὶ Ε'πίσκοποι, ἵνα ἐγείρωσι τοὺς πτωχοὺς, ἢ νὰ προβλέψωσι τὴν ἔγερσιν νέων Ναῶν, ἐσυμβουλεύθησαν νὰ ζητῶσιν ἐλεημοσύνην εἰς τὰς ἐρήμους, εἴς τινα πηγὴν ὅπου νὰ εἶναι μία εἰκὼν καὶ ὅπου ἡ τύχη ἤθελε δώσῃ, νὰ κηρύξωσιν ὅτι ἐξὶ θαυματουργός. Χρειάζεται μεγάλη προσοχὴ, ἵνα μὴ γίνῃ τοῦτο πλέον εἰς τὸ ἑξῆς.

Θ'. Οἱ ἴδιοι Κληρικοὶ πληρώνοντες τὸ χρέος τους κατὰ τὸ ἐπάγγελμά τους, μὲ Ε'κκλησιαστικὰς Ψαλμῳδίας καὶ διπλᾶς προσευχὰς Τάγματος, ἢ συχνῆς ἀναγνώσεως, καὶ ἄσματος, εἰς τρόπον ὅτι πολλοὶ πρὶν τὸ ὄρθρου ἢ καὶ τὴ ἑσπερινὴ ἐγίνοντο παρὰ πάντων προσευχαὶ, καὶ δύω ἢ τρεῖς εὐχητικαὶ δεήσεις παρὰ πολλῶν ψάλτων, καὶ ἀναγνώσων ψαλλόμεναι, ἐπροξένησαν τὰς περισάσεις καὶ συνηθείας. Α'λλ' ἐπειδὴ τοιαύτη τόλμη κατὰ συνήθειαν δεχθεῖσα εἶναι ἐλαττωματικὴ, ζημιώδης καὶ σχεδὸν ἀντικειμένη εἰς τὰς θείας διαταγὰς· διὸ ἡ συνήθεια τοῦ ἐκτελεῖν τοιαύτας θείας ἐκτελέσεις, εἶναι σχεδὸν πεπαλαιωμένη.

Ι'. Πρὸς ἀναψυχὴν τῆς μνήμης, δὲν πρέπει καὶ τοῦτο νὰ παραβλέψωμεν, ὅτι ἐκείνην τὴν συνήθειαν ὅπου ἠκούσαμεν ὅτι ἄρχισε νὰ ἰσχύῃ, νὰ μάθωμεν ἐνίοτε διὰ Δοκιμῆς, ὅτι δὲν ἀκυρώθη. Λέγεσι δηλαδὴ ὅτι συνήθεια ἦτον νὰ ἐγίνοντο προσευχαὶ διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν λεχώνων, ἀγκαλὰ καὶ παρῆσαι δὲν ἦσαν, διά τινος ἀνθρώπου, ὡς νὰ τὰς εὔγαλαν ἀπὸ ἕνα ἀχόρταγον πίλον.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ μείνωμεν εἰς πάντα καὶ εἰς καθ' ἓν τῶν σφαλμάτων, ἀρκεῖ ὀλίγα νὰ ἀναφέρωμεν. Ο'ὅ, τι περιέχεται εἰς ὄνομα δεισιδαιμονίας, ὅ, τι περιττὸν ἐξὶ, ἀνωφελὲς, ἐφευρίσκεται ἀπὸ τοὺς πλάνους διὰ κέρδος, ὅ, τι ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀνθίζεται ὡς σωροὶ χιόνος, ἀρκεῖ νὰ ἀκολουθῇ τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Ταῦτα πάντα ὑπόκεινται εἰς τοιαύτην κρίσιν, ὡς κοινὸν πάθος, ὥσπερ δύναται νὰ μιάνῃ τοὺς ἀνθρώπους πάσης καταςάσεως. Ω'δε ὀλίγα τινὰ ὡς ἐν παραδείγματι ἀναφέρονται, ἵνα δώσωσιν εὐκολίαν νὰ νοηθῶσι τὰ λοιπά.

Ταῦτα λοιπὸν τὰ χρέη τοῦ πρώτου γένους, εἰς τὸ μετ' ἔπειτα δὲ ἀνήκει· Η' ἔρευνα, ὡς ἐρρέθη, ἂν ἡ σωδὴ τῶν γραμμάτων ἀνθῇ παρ' ἡμῖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὡσε νὰ εἶναι ἀρκετὸν ἵνα νοθετηθῇ καὶ νὰ διδαχθῇ ὅσον χρὴ τὸ ποίμνιον τῦ Χριςῦ. Α'γκαλὰ καὶ βέβαιον ἐςὶν, οἱ νόμοι ἴσοι κατὰ τὰ ἱερα γράμματα, καὶ τέλειοι παντὸς ἀριθμῦ, καὶ ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ὑγιείαν μας, δι' Α'ποςολῶν περιέχει κατὰ τὸν Α'πόςολον πρὸς Τιμόθεον Ε'πιςολ. Α'. Κεφ. Γ'. opus bonum instructum. 2. Τιμοθ. Κεφ. Γ'. 16. 17. Α'λλ' ἐπειδὴ ὄχι πάντες εὐτυχῶς καταγίνονται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων, ὅσοι τῶν πεπαιδευμένων, ἀλλ' ὄχ ἱκανῶς εἰς ὅσα ἁρμοδίως ἄγυσιν εἰς τὴν κυρίευσιν τῆς σωτηρίας, ἐκλέγυσιν ἐκ τῦ λόγυ τῦ Θεῦ· διὰ τῦτο χρειάζυνται τὴν ὁδηγίαν ἐντελεςέρων χειραγωγῶν. Μὲ αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἐσυςήθη παρὰ Θεῦ ἡ τάξις τῶν Ποιμένων, ἵνα κηρύξωσιν ἐκ τῆς Α'γίας Γραφῆς τὸ ἐμπιςευθὲν αὐτῆς Ποίμνιον. Ο'μως συγκριθεῖσα ἡ πληθύτης τῆς Ρ'ωσικῆς Ε'κκλησίας μὲ ἐκείνας τὰς ἱερὰς λειτυργὰς, οἵτινες κατὰ μνήμην διηγῦνται τὰ δόγματα, καὶ νόμες τῆς Α'γίας Γραφῆς, διὰ πτωχείαν, ὑπάρχει μία ἀνίκητος ἀνάγκη τὸ νὰ ἔχωσι, συνοπτικά τινα, ὅμως εἰς τὰς δύσκολας εὔκολα καὶ λαμπρὰ βιβλία, περιέχοντα ὅσα ἀναγκαῖα πρὸς διδασκαλίαν τῦ λαῦ· καὶ προσέτι τὰς ἑορτὰς καὶ Κυριακὰς νὰ ἀναγινώσκωσι τῷ λαῷ κατὰ μέρος.

Δίδονται δὲ πολλὰ τοιαῦτα βιβλία, ὡς ἡ Ο'μολογία, ἤτοι Ο'ρθόδοξος Ο'μολογία, καὶ Ο'μιλίαι ἑρμηνευτικαὶ Α'γίων Διδασκάλων, καὶ Λόγοι, ὅμως αὐτὴ ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι τοῖς πᾶσι, μᾶλλον δὲ εἰς τὸ κοινὸν, ἁρμόδιος. Ω'ς περ ἡ βίβλος τῆς Ο'μολογίας διὰ τὸ ὀγκῶδες, δυσκολωτάτη ἐςὶ διὰ νὰ ἐντυπωθῇ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἁπλῶν, μ' ὅλον ὁπῦ ἐν ὑψηλῷ ςύλῳ γεγραμμένη ἐςὶ ἡ βίβλος, δύσκολος ἐςὶ διὰ τὴν καταλήψιν τῦ κοινῦ. Ε'τι δὲ τὰ βιβλία τῶν ἐνδόξων Διδασκάλων Χρυσοςόμυ, Θεοφυλάκτυ, καὶ ἑτέρων Ε'λληνιςὶ εἰσὶ γεγραμμένα, εἰς αὐτὴν μόνον τὴν διαλεκτον, εὔκολα ἐννοῦνται, εἰδὲ εἰς τὴν Ρ'ωσικὴν διάλεκτον μεταφραθέντα, καὶ εἰς τὰς σοφὰς καὶ γραμματισμένας δύσκολος ἡ νόησις αὐτῶν· πόσον λοιπὸν δύσκολος ἡ νόησις αὐτῶν πρὸς τὸ πλῆθος. Προσέτι αἱ Ε'ρμηνευτικαὶ τῶν Διδασκάλων Ο'μιλίαι γεμάται ἀπὸ πολλὰ θεολογικὰ ὑψηλὰ Μυςήρια, περιέχοντα καὶ διάφορα πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὰ διάφορα γένη, καὶ κατὰ τὰς περιςάσεις τῶν καιρῶν, ἀπὸ τὰ ὁπῖα οἱ πεπαιδευμένοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀπολαύσωσι κανένα ὄφελος. Καὶ ἐξ ἐναντίας εἰς τὰς χυδαίας πρέπει γενικῶς, κατὰ τὴν κρᾶσιν τῦ καθ' ἑνὸς, κατα τὸ ἐπάγγελμά τε τὰ ἀναγκαῖα. Α'λλὰ τὰ ἐπαινετὰ βιβλία τόσον σπάνια εἰσὶν, ὥςε οἱ χωριάται, ἐξαιρεμένων τῶν πλυσίων, δὲν ἔχυσι χωριάτικες νάες. Ο'θεν ἔπεται μὲ ἕτερον τρόπον νὰ ἰατρεύεται ἡ ἀῤῥωσία των ἀνθρώπων.

Ταῦτα ἡμῶν γραφόντων, συμβυλὴ φανερῶται ἡμῖν. Α'ν πάντες ἦσαν διδαγμένοι εἰς τὰ θεμέλια τῆς πίςεως μας, ἂν ἐγνώριζαν τὴν οἰκονομίαν τῦ Θεῦ, τὴν ἀναγκαίαν πρὸς σωτηρίαν μας· ἂν τέλος παντων αἱ τῦ Θεῦ ἐντολαὶ, αἱ ἐλκυσαι τὲς ἀπερχομένες ἐκ τῦ κακῦ, εἰς τὸ καλῶς πράξαι ἤθελαν τὰ γνωρίσῃ καὶ θεωρήσῃ, ἤθελε νομισθῶσιν ἀρκετῶς πεπαιδευμένοι. Προσέτι εἰς τὲς ποιμένας τὲς προσπαθωντας να αποκτήσωσι την ἀνθρώπινον

σωτη

σωτηρίαν, δεν θέλει ἐγκαλεσθῶσιν ὡς πταίσαι, ἂν τις καταχωμενος τῆ φωτὸς τῆς γνώσεώς τυ, μείνῃ εἰς τὴν καθερότητα, φαυλότητα καὶ κακίαν τῆς ψυχῆς, δεν θέλει εὕρῃ τόπον συμπαθείας ἐνώπιον Θεῦ.

Ἐκ τότυ δεῖ ἡμᾶς ψάλλειν τρεῖς μικρὰς εἰρμάς.

Πρῶτον. Τὰ πρώτιστα σωτηριώδη δόγματα τῆς πίστεώς μας, θέλει περιέχει σὺν τῷ Δεκαλόγῳ καὶ τὰς θείας ἐντολάς.

Δεύτερον. Θέλει φανερώνῃ τὰ μερικὰ τῆ καθ' ἑνὸς χρέη.

Τρίτον τέλος πάντων. Θέλει περιέχῃ τὰ τῶν Ἁγίων Διδασκάλων συναθροισθέντα, ὡς περὶ τῶν πρωτίστων δογμάτων, ἔτι δὲ καὶ περὶ πλέον, περὶ ἁμαρτιῶν, καὶ ἀρετῶν, καὶ τέλος πάντων Διδασκαλίας περὶ τῶν καθηκόντων τῆ καθ' ἑνός.

Τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον βιβλίον, θέλει περιέχῃ Διδασκαλίας παρὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς πρὸς κύρωσιν, βραχέας ναὶ, ἀλλὰ προσαρμοσμένας εἰς κάθε κεφαλήν.

Τὸ τρίτον δὲ θέλει περιέχῃ τὰς γνώμας προσαρμοσμένας, εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ περιεχόμενον καὶ εἰς τὰ δύω ἀνωτέρω βιβλία, συναχθείσας ἀπὸ τὲς Ἁγίες Πατέρας.

Ἡ σειρὰ τῆς ἀναγνώσεως τοιέτων βιβλίων, ἐξαιρέτως ἔτως ἔχει. Τὰς Κυριακὰς ἢ Ἑορτὰς, θέλει ἀναγνωσθῆ εἰς τὸν Ὄρθρον ἡ μικρὰ τομὴ τῆ πρώτυ βιβλιαρίυ, ὕστερον γίνεται ἡ ἀνάγνωσις ἐκ τῆ ἑτέρυ βιβλίυ. Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ ἐν τῇ λειτυργίᾳ ἀναγνωσθήσεται τὸ μέρος τῆ τρίτυ βιβλίυ περὶ τῆς αὐτῆς ἀναγνώσεως, ὡς τῷ πρωῒ ἐρρέθη. Τοιετοτρόπως, ἐκεῖνο τὸ ἴδιον ὅπῆ πρωῒ ἐνσκλάζετο εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀκεόντων, ῥηθὲν ὕστερον ἐν τῇ ἱερᾷ Λειτυργίᾳ, θέλει ῥιζώσει μεγάλας ῥίζας εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀκεόντων. Τὰ δὲ βιβλία ὅπῆ πρέπει νὰ ἀναγινώσκωνται, πρέπει τοιετοτρόπως νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρία, ἵνα καὶ τὰ τρία ὁμῆ εἰς ἓν τριμηνιαῖον διάσημα τελειώσωσι. Τοιετοτρόπως ὁ λαὸς θέλει κατ' ἔτος ἀκέσει τετράκις τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ἑαυτῆ Διδασκαλίαν, καὶ ἔτως ἀκέωντας αὐτὰ, θέλει τὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὴν μνήμην τυ.

Τῆτο προσέτι σημειωτέον, ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ βιβλιαρίῳ, καὶ τὰ παιδάρια δύνανται νὰ γυμναθῶσι, καὶ ἑνταυτῷ νὰ μανθάνωσι τὰ πρῶτα στοιχεῖα. Ἁγκαλὰ καὶ τὰ ἐπαινεθέντα βιβλία εἰσὶ τρία, μ' ὅλον τῆτο δύνανται νὰ περιέχωνται εἰς ἓν μικρὸν βιβλιάριον, ἵνα ἀγοραζόμενα μὲ ὀλίγην τιμὴν χρησιμεύσωσιν ὄ μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς χρῆσιν τῶν κατὰ μέρος βελομένων.

Χρέη

Χρέη Ε'πισκόπων.

Εἴπομεν περὶ τῶν ἀκολουθιῶν, ὁπῦ ὑποχρεώνεσι κοινῶς πάντας, ἔπεται νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰς ἀκολουθίας εἰς τὰς ὁποίας ὑπόχρεοι εἰσὶν οἱ Ε'πίσκοποι.

ΠΕΡΙ Ε'ΠΙΣΚΟ'ΠΩΝ

Τὰ ἑπόμενα ἄξια εἰσὶν ἵνα πᾶς τις ἰξεύρῃ.

Α'. Ε'πειδὴ κάθε Ε'πίσκοπος χρέος ἔχει, εἴδησιν καὶ σύγκρισιν ἀκριβεςάτην τῶν Συνόδων Οἰκουμενικῶν τε καὶ Τοπικῶν νὰ ἔχῃ, τῶν περιεχομένων εἰς αὐτὰς Διαταγῶν, καὶ νὰ συγκρίνῃ τόσον τὸ χρέος ὁπῦ ἔχει αὐτὸς, ὅσον καὶ οἱ Κληρικοὶ, τὴν ὁποίαν δὲν ἀπολαμβάνει, εἰμὴ μὲ τὴν ἐπιμελῆ καὶ συχνὴν ἀνάγνωσιν, διὰ τῦτο οἱ Ε'πίσκοποι πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωσιν ἀνὰ χεῖρας τοιῦτες Κώδικας.

Β'. Χρέος τῶν Ε'πισκόπων προσέτι ἐςὶ νὰ γνωρίζωσι τὸν βαθμὸν τῆς συγγενείας καὶ αἵματος τῶν συζευγμένων, ποῖοι βαθμοὶ ἀπηγορεύθησι, πῶς γίνεται τὸ συνοικέσιον, καὶ τίνα ἂν εἰσὶν ἔμποδα ἵνα μὴ γίνῃ. Καὶ τῦτο ἢ κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον κανόνα τῦ Λευιτικῦ, ἢ κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Ε'κκλησίας καὶ Α'γίων Πατέρων, καὶ βασιλικὰς νόμυς χρέμεται. Καὶ ἀγκαλὰ οἱ Ε'πίσκοποι δὲν ὑςερῦνται ἀνθρώπων Νομικῶν, αὐτοὶ μόνοι χρεωςῦσι νὰ ἔχωσιν εἴδησιν χωρὶς νὰ ἐπακουμβῶσιν εἰς τὴν γνώμην αὐτῶν.

Γ'. Α'λλ' ἐπειδὴ ἄλλο τὸ πρῶτον, ἄλλο τὸ δεύτερον πρὶν τῦ ῥηθέντος χρέους, ἀρκεῖ νὰ γνωρισθῇ ἂν δὲ προηγεῖται μία ἐπιμελὴς ἀνάγνωσις, ἄλλο γνωσὸν ὑπάρχει ἐκ τύτυ, ἂν ὁ καθεὶς ἐπρόσφερε τὴν σπεδὴν καὶ ἔργον τε εἰς τὴν ἀνάγνωσιν. Διὸ ἡ Πνευματικὴ Σύνοδος προσάζει πᾶσι τοῖς Ε'πισκόποις, ἵνα ἀναγινώσκωνται εἰς τὰς τραπέζας τῦ κάθε Ε'πισκόπυ οἱ Κανόνες ὁπῦ ἀνήκουσιν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ αἱ ἐπίσημοι ἡμέραι τῶν Ε'ορτῶν, ἢ ἡ παῤῥησία ἐξόχων ὑποκειμένων, ἢ ἕτεραι νόμιμοι αἰτίαι ἐμποδίζωσι τὴν ἀνάγνωσιν.

Δ'. Α'ν κατὰ τύχην συμβῇ ὅτι ὁ Ε'πίσκοπος διὰ καμμίαν περίςασιν δὲν ἰξεύρει, πρῶτον ἂς γράψῃ εἰς τὸν πλησιέςερον συνορεύοντα Ε'πίσκοπον, ἢ εἰς ἕτερον ἔμπειρον εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν ἄνδρα, καὶ ἂς ζητήσῃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συμβολήν. Καὶ ἂν ἰδῇ ὅτι δὲν τὸν εὐχαριςῇ τοιαύτη ἀπόκρισις, ἂς διευθύνῃ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐν τῇ βασιλικῇ Πετρεπόλει Σύνοδον τοιαύτην ὑπόθεσιν μὲ πάσας τὰς περιςάσεις.

Ε'. Δὲν λείπουσι Κανόνες, οἵτινες νὰ μὴν ἀφήνωσι τὰς Ἐπισκόπους νὰ ἀπέχωσι διὰ πολὺν καιρὸν ἔξω τῆς Διοικήσεώς των, τὸ ὁποῖον γνωςὸν ἐςὶ τοῖς πᾶσιν ἀπὸ τὸν Κώδικα τῶν Συνόδων. Ἐὰν δὲ βιάζῃ μία ἀνίκητος ἀνάγκη, ὅπου νὰ τὸν κρατῇ ἔξω τῆς Διοικήσεώς του, ὡς ἐςὶν ἡ τῶν Γερῶν ἐν τῇ βασιλικῇ Πετρεπόλει Διοίκησις, ἥτις συμβαίνει κατὰ φορὰς, ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν τοῦτο συμβῇ. Εἰδὲ βαρύτατον πάθος τυραννεῖ αὐτὸν, ὥςε δὲν δύναται παντελῶς νὰ πληρώσῃ τὸ ὀφφίκιόν του, θέλει νομισθῇ ὡς λείπων ἐξ αἰτίας τοῦ πάθους του. Εἰς τοιαύτην περίςασιν θέλει διωρισθῇ ἀντὶ τοῦ Ἐπισκόπου ἀνήρ τις συνετὸς καὶ τιμίας ζωῆς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τῶν Διοικούντων κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν Οἰκίαν, ὡς Ἀρχιμανδρίτης, ἢ Ἡγούμενος, τῷ ὁποίῳ νὰ προσεδώσιν εἰς βοήθειαν ἕτεροι ἐπιμελεῖς, ἢ μοναχοὶ, ἢ πρεσβύτεροι, οἵτινες νὰ βεβαιῶσιν εἰς κάθε ὑπόθεσιν τὰς μὴ παρόντας Ἐπισκόπους διὰ γραμμάτων, ὁμοίως, καὶ τὸν ἀσθενῆ ἐκ σώματος ἂν ἡ ἀῤῥωςία τὸ ἀπαιτῇ. Εἰδὲ ἐγερθῶσιν ὑποθέσεις, τὴν ἀπόφασιν τῶν ὁποίων διςάζουσιν νὰ προσφέρωσιν οἱ Διοικηταὶ, ἂς ἀναφερθῶσιν εἰς τὸ Πνευματικὸν Διρετόριον, ἐκεῖ ἀλλέως, ἂν δὲν ἦτον διωρισμένον τοῖς Ἐπισκόποις.

ς'. Τὸ αὐτὸ ποιεῖν διατάξουσι καὶ διὰ προσαγῆς νοθετῆσιν οἱ Ἐπίσκοποι τὰς ὑποτελεῖς, καὶ Ἀρχιμανδρίτας, Ἡγουμένους, προέδρους, καὶ ἐφημερίους, ἂν βασανίζωνται ἀπὸ βαρὺ πάθος, ἢ διὰ μεγάλας αἰτίας ἀναγκάζονται νὰ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὰ μοναςήρια, ἢ Ἐφημερίας.

Ζ'. Ὅταν γηράσει ὁ Ἐπίσκοπος, ἢ βασανίζεται ἀπὸ ἀνίατον πάθος, καὶ δὲν μένει ἐλπὶς νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ὑγείαν του, καὶ αἰσθανόμενος τὸν ἑαυτόν τόσον ἀδύνατον, καὶ μὴ ἱκανὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος του. Προσέτι ἀφ' ἧς ἐδιωρίσθη ἐναντίον τῶν προρηθέντων διρεκτόρων, πρέπει νὰ βεβαιώσῃ τὸ πνευματικὸν διοικητήριον. Καὶ ἐὰν ὁ ἴδιος Ἐπίσκοπος ἤθελεν ἀρνηθῇ deferre περὶ ἑαυτοῦ καὶ περὶ τῆς ὑγείας του ὀλίγον τὶ μὴ ὑγιὲς, ὅσοι δὲ εἰσὶ παρ' αὐτοῦ διωρισμένοι ἵνα ὑποτάσσωνται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Διοικήσεως, πρέπει ἐγγράφως νὰ τὸ περιγράψωσιν· ἐν δὲ τῷ Πνευματικῷ. Κολλεγγίῳ θέλει ἀποφασισθεῖ, τί μέλει γενέσθαι, ἂν πρέπῃ νὰ πεμφθῇ διοικητὴς, ἢ νὰ ἐκλεχθῇ νέος Ἐπίσκοπος νὰ ψηφισθῇ.

Η'. Παρατηρητέον παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου, ὅπερ ἐπροσάλετο ἵνα παρατηρηθῇ μεθ' ὅρκου, ἔλαβεν ἐν ἑαυτῷ, ἵνα μὴ μοναχοὶ ἀπατηλοὶ πλανῶνται, μὴ οἱ περιττοὶ ναοὶ, λαῦ ὑςερέμενοι, ἐξωθῶσι, ἵνα μὴ εἰς τὰς ἁγίας εἰκόνας προσκολληθῶσι ψευδῆ θαύματα.

Ἂς ἰξεύρωσι λοιπὸν αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἐν λύσσα ταραττόμεναι, ἐκδέττουσι τερατώδεις τινὰς φωνὰς, καὶ νὰ μὴ ὑποφέρωσι τὰ σώματα τῶν νεκρῶν, περὶ τῆς ἁγιότητος τῶν ὁποίων, δὲν εἶναι καμμία βεβαιότης, καὶ

ἕτερα

ἕτερα παρομοια, νὰ μὴ τὰ ὑποφέρωσιν, ἀλλὰ νὰ ἀπέχωσιν ἀπο ὅλα αὐτά.

Ἵνα δὲ εὐκολώτερα ταῦτα πάντα σωζὰ γίνωσιν, ὠφέλιμον ἐςὶ νὰ κηρυχθῇ, ἡ διαταγὴ τῶν Ε'πισκόπων τοῖς ἐγχωρίοις, ἵνα διωρισθῶσιν ἐπισάται εὐταξίας καὶ ἐπιτηδειότητος, ἵνα πνευματικοὶ ἐρευνηταὶ θεωρήσωσι ταῦτα πάντα, καὶ αὐτὰ νὰ ἀναφερθῶσι τῳ Ε'πισκόπῳ, ἀλλέως οἱ κρύπτοντες μὲ τὴν σιωπὴν τοιοῦτον εἶδος ἀνομίας θέλει τιμωρηθῶσιν, ἤγουν θέλει καταβιβασθῶσιν ἀπὸ τὸ ἀξιώμά τους.

Θ'. Πολὺ ὠφελεῖ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῆς Ε'κκλησιαςικῆς καταςάσεως, ἵνα συςηθῇ γυμνάσιον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ε'πισκόπου, ἢ εἰς τὴν πλησίον οἰκίαν, πρὸς ἀνατροφὴν τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων καὶ ἑτέρων μὲ ἐλπίδα νὰ ἀπολαύσωσιν τὸ ἱερατεῖον.

Εἰς τὸ σχολεῖον διὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν ἂς διωρισθῇ παιδαγωγὸς τις ἀγχίνους καὶ καλῶν ἠθῶν, ὅςις ὄχι μόνον νὰ διδάσκῃ τοὺς νέους ἢ μόνον νὰ ἀναγινώσκωσιν ἁπλᾶ, καθαρᾶ, καὶ ἀκριβέςατα (τὸ ὁποῖον ἀναγκαιότατον ἐςὶ) ἢ μόνον ἄμφω τὰς σελίδας ἁπλῶς, ἀφ' ἧς ἀναγνωσθῇ, νὰ ἐννοῆται. Α'ν δυνατὸν ἐςὶν, ὅπως τὰ δύω προρηθέντα βιβλιάρια, τὸ μὲν περὶ δογμάτων πίςεως, τὸ δὲ περὶ παντὸς χρέους τῶν μετὰ καιρὸν συζητουμένων ὀφικίων. Εἰδέτις τῶν μαθητῶν ὑπάρχει βουλητικῆ νοὸς, εἰ ἀγχαλὰ καὶ πνευματώδης, ὅμως διεςραμμένος, καὶ πεισματώδης ᾗ ἀμελείας ἀνικήτη, οἱ τοιοῦτοι μαθηταὶ μετὰ τὴν ἀναγκαίαν ἔρευναν, πρέπει νὰ ἀποβαλθῶσιν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ὑςερημένων πάσης ἐλπίδος ἱερατείᾳ.

Ι'. Οἱ μόνοι διδασκόμενοι εἰς τὸ σχολεῖον τῆ προεςῶτος (ἂν διὰ τῆς θείας βοηθείας συχνάζωσι) θέλει ζολιθῶσι μὲ τὸ ὀφίκιον τῆ ἱερατείᾳ, Ο'σοι δὲ ἐνηγκαλλισθῶσι τὴν μοναδικὴν ζωὴν, ἂς ἐκλεχθῶσιν Α'ρχιμανδρίται καὶ ἡγούμενοι, καὶ εἰ μὴ βαρεῖ ἐγκλήματι ἔννοχος ἐςὶ τὶς, ποτὲ νὰ μὴν ἀποβαλθῇ ἀπὸ τοιοῦτον ἐπάγγελμα.

Ο' δὲ Ε'πίσκοπος, ἐὰν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅςις καταφρόνησει αὐτὸ τὸ γυμνάσιον, ὀλίγον ἀπαιδεύτον ὄντα, δὲν δώσῃ νόμιμα δικαιολογήματα ἀναβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἱερατικὸν τάγμα, ἢ εἴς τι μοναςικὸν ἐπάγγελμα, θέλει λάβῃ τὴν τιμωρίαν κατα τὴν ἀποφασιν τῆ πνευματικῆ Κλεγγίᾳ.

ΙΑ'. Ο' Ε'πίσκοπος πρέπει νὰ δίδῃ δωρεὰν τὴν τροφὴν καὶ βιβλία, καὶ νὰ μὴν ὑποχρεώνῃ αὐτοὺς τοὺς μαθητὰς εἰς το νὰ πληρώνωσι τὴν τιμὴν τῆς διδασκαλίας, ἵνα μὴ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν παραπονῶνται δια τὰ πολλὰ ἔξοδα διὰ τὸν παιδαγωγὸν, διὰ τα βιβλία, καὶ διὰ τὴν τροφὴν τῶν υἱῶν τους, τοὺς ὁποίους τρέφουσιν εἰς τὸ γυμνάσιον, μακρὰν τῆς οἰκίας των.

Ἵνα δὲ ἀνταποκριθῇ ἡ ἔκβασις κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, τοιουτοτρόπως πρέπει να συλλογῆται τινάς. Α'πὸ ὅλα τὰ περιφημότερα μοναςήρια τῆς διοικησεως, τὸ εἰκοσὸν μέρος σπαρτῶν καὶ καρπῶν, καὶ ἀπὸ τὰς κάμπας τῶν Ε'κκλησιῶν τὸ τριακοσὸν μέρος, ἂς ἀπαιτεῖται, καὶ λαβόντες τὴν ποσότητα, ὅση ἀρκεῖ πρὸς τροφὴν τόσων ὑποκειμένων, καὶ ἕτερα τινὰ, ἐξαρμέ-

ρημένων τῶν ἐνδυμάτων, πρέπει κατὰ ἀναλογίαν νὰ ἀνατρέφωνται τόσοι μαθηταὶ ὁμοῦ μὲ τὴν ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν τους.

Οἱ παιδαγωγοὶ δὲ εἷς ἢ περισσότεροι, θέλει λάβωσι τὴν τροφὴν καὶ μισθόν τους ἀπὸ τὸ θησαυροφυλάκιον τῆ προεδρῶτος, ὡς τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον διωρίσει κατὰ τὰς περιστάσεις τῶν τόπων.

ΙΒ'. Η' τῶν πεδίων τῶν Μοναστηρίων καὶ Ε'κκλησιῶν irrogatio δὲν θέλει φέρει ὠδεμίαν ζημίαν, ἂν βαλθῇ εἰς χρῆσιν εἰς τὴν διοίκησιν μία ἀνδρεία καὶ πιστὴ φροντίδα. Καὶ ἂν προσέτι ὁ Ε'πίσκοπος κατ' ἔτος, εἶναι βέβαιος πόσοι καρποὶ συναχθῶσιν, ἂν ὁ Ε'πίσκοπος τέλος πάντων ἰδῇ εἰς τὶ χρήσιμοι οἱ καρποὶ ἀφ' ὧν ἐπληρώθησαν πάντα τὰ ἀναγκαῖα.

Διὸ θέλει ἔχει τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον κώδικας τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἐξόδων πάντων τῶν ἐνδοξοτέρων μοναστηρίων τῆς Ρ'ωσσίας. Ε'ξοδα ἐννοῦνται αἱ καθημερήσιαι, καὶ αἱ συνηθισμέναι, ἐχὶ δὲ αἱ παράδοξαι καὶ ἀναγκαῖαι ἀνακαινισμοὶ κτλ'.

Μ' ὅλον τοῦτο, τὸ πνευματικὸν Κολέγγιον προβλέπωντας τόσον τὰ εἰσοδήματα κάθε μοναστηρίᾳ καὶ Ε'κκλησίας ὡς κατὰ τὰς ἀναγκας, θέλει συμβουλεύει γνωσικὰ εἰς τὰ μὴ τακτικὰ ἔξοδα.

ΙΓ'. Καὶ διὰ νὰ μὴ παραπονῶνται οἱ Ε'πίσκοποι, ἐξ μὲ ζημίαν διὰ τὴν ζωοτροφίαν ἑνὸς ἢ πολλῶν παιδαγωγῶν, προσάζονται να ἀποβάλωσι τὰς περιττὰς δέλας, νὰ μεταχειρισθῶσιν οἰκονομίαν εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ κτήρια (ἂν δὲν ἐλπίζεται κέρδος ἀπὸ τὰ κτήρια, παρ. χαρ. μυλας κτλ.) καὶ νὰ ἐπέχωσιν ἀπὸ τὴν αὔξησιν τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν καθημερινῶν ἀναγκαίων, ἀπὸ τα πολλὰ φορέματα, ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ἀνάγκην.

Δύναται νὰ μετριάσῃς πάντα αὐτὰ καὶ νὰ τὰ προβλέψῃς, ἂν τὰς πίνακας τῶν Ε'πισκοπικῶν εἰσοδημάτων, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὸ πνευματικον Κολέγγιον. Τὰ δὲ λοιπὰ ὅπῃ ἀνήκουσιν εἰς τὰς παιδαγωγὰς καὶ εἰς τὰ σχολαστήρια, κατωτέρω ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται.

ΙΔ'. Οὐδεὶς των Ε'πισκόπων πρέπει νὰ ἀγνοῇ, εἰς τὶ μέτρον ἔχει νὰ μετρῆται ἡ τιμή τε· νὰ μὴ θρέφῃ κενόδοξον γνώμην περὶ ἑαυτοῦ· πολὺ πρᾶγμα ἐστὶ προσέτι, ἂν ἐκ τῆς Α'γίας Γραφῆς ἀποδίδεται αὐτῷ καμμία τιμή, τοῦτο ἀόριστον ἐστίν. Ο' Α'πόστολος ἵνα καταβάλῃ τὴν κενοδοξίαν τῶν Κορινθίων, τῶν ὑπερηφανευομένων διὰ τὰ προτερήματά τους, διδάσκει ὅτι πᾶσα προκοπὴ καὶ καρπὸς τῆ ἔργε τῶν ποιμένων κρέμεται ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐλπιζόντων, ἐγὼ, λέγει, ἐφύτευσα, Α'πελλῆς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔδωκε τὴν αὔξησιν· διὸ συμπεραίνει, ὥδεις ἔπαινος μένει τῷ ἀνθρώπῳ δι' αὐτὴν τὴν αὔξησιν. Ο'θεν ὥτε ὁ φυτεύων, ἔστι τὶ, ὥτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὔξησιν δίδων, Θεός.

Τοὺς ποιμένας καλεῖ, τῆ Θεῆ λειτουργὰς, καὶ οἰκονόμους τῶν μυστηρίων τῆ Θεῆ ἀρκεῖ μόνον πιστοὶ νὰ φαίνωσιν· τῶν ποιμένων τοιγαροῦν ἔργον ἐστὶν ἐξωτερικὸν, νὰ διδάξωσι, νὰ παρακινήσωσι, νὰ ἐλέγξωσι πότε ἁρμοδίως καὶ πότε μή, καὶ ἐκτελεῖν τα ἱερὰ μυστήρια· τὸ δὲ ἐσωτερικον ἔργον, δη-

λαδὴ νὰ μεταβάλλωσι τὰς καρδίας, καὶ εἰς ἀνακαίνισιν ζωῆς νὰ φέρωσιν, ἀνήκει εἰς ἕνα μόνον Θεὸν, ὅτινος τῇ χάριτι, διὰ λόγυ τῶν ποιμένων τῶν τὰ μυςήρα ἐκτελούντων, ὡς συνέργων γινομένων.

ΙΕ΄. Τοῦτο δὲ διορίζεται τῇ χάριτι, ὅπως ἡ καύχησις τῶν Ε΄πισκόπων μὴ ὑποφερομένη, καταβαλθῇ, ὅτε βοηθημένων διὰ χειρὸς ἑτέρων, ἕως ὅτε προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἀζημιώτε εὐρωςίας ἵνα μὴ ὑποτελεῖς ἀδελφοὶ κατὰ γῆς γονατίσωσιν. Οἱ γὰρ λατρευταὶ, παραιτῶντας κάθε σέβας πίπτεσι κατὰ γῆς, ἀλλα μὲ πονηρὸν καὶ ἀπατηλὸν πνεῦμα, ἵνα ἀποκτησωσι τοιετοτρόπως ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν τῆς τιμῆς, τῶ οποίω ἄξιοι ἐκ εἰσὶν, ὑποκρύπτοντες τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ἀπάτην της.

Α΄λιθὲς δὲ ὑπάρχει, ὅτι τὸ ἔργον τῶν Ποιμένων (ὅταν σενὰ παρατηρῆται) ἂν καὶ ἐξωτερικὸν, ἐκ ἔχει μικρὸν, ὡς θείαν πρεσβείαν. Ο΄ Θεὸς τὲς Πρεσβυτέρυς τὲς καλῶς προεδρεύοντας, μάλιςα τὲς ἐργαζομένες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ, διπλῇ τιμῇ διορίζει νὰ σέβωνται, ἡ τιμὴ αὕτη ἐςὶ συγκεραμένη, ἐχὶ δὲ ὑπερβολικὴ, καὶ ἴση τῆς βασιλικῆς, μακρὰν τῦτο παντὸς δικαιώματος. Οὔτε τὴν αὐτὴν μετρίαν τιμὴν οἱ αὐτοὶ Ποιμένες πρέπει νὰ ἀπαιτῶσι, καὶ νὰ ἁρπάζωσιν ἀπὸ τὲς ὑποτελεῖς, ἀλλὰ νὰ εὐχαριςῶνται εἰς ὅσην τὲς προσφέρεται.

Ις΄. Ε΄πεται ἐκ τύτυ, ὅτι ὁ Ε΄πίσκοπος δὲν πρέπει διὰ τῦτο νὰ εἶναι τολμηρὸς, καὶ ἐνοχληρὸς, ἀλλ' ὑπομονητικώτατος καὶ γνωσικώτατος εἰς τὴν γύμνασιν τῆς δυνάμεως τῦ δεσμεῖν. Ε΄άν τις πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς Ε΄κκλησίας, ἢ νὰ ἀναθεματισθῇ, αὕτη ἡ ἐξυσία παρὰ Κυρίυ δοθεῖσα πρὸς οἰκοδομὴν, καὶ ἐχὶ εἰς φθοράν, μαρτυρεῖ ὁ ἀπόςολος Κορ. Β΄. 10. Κατ' αὐτὴν τὴν γνώμην καὶ ὁ τῶν ἐθνῶν Κορίνθιος διδάσκαλος ἔκρινε νὰ παραδώσῃ τὸν περίφημον ἐκεῖνον ἁμαρτωλὸν τὸν Σατανᾶ, ἐν θανάτῳ ζωῆς, ἵνα σωθῇ τὸ πνεῦμα. Κορ. Α΄. Ε΄. αὕτη τοιγαρῦν ἡ δύναμις, ἵνα δικαίως κυριευθῇ, δύο σημειωτέα. Ποία ἀνομία ἀξίζει τοιαύτην τιμωρίαν. Ο΄ Ε΄πίσκοπος θέλει λάβῃ τὴν ποινὴν ἐκείνυ, εἰς τῦ οποίυ τὴν ζωὴν ἐπισατεῖ.

Εἰς τὸν ὁρισμὸν τῦ ἐγκλήματος, τοιαύτη ἔςω κρίσις. Ε΄άν τις ὑβρίσῃ τὸ ὄνομα τῦ Θεῦ, ἢ τὴν Α΄γίαν Γραφὴν, ἢ τὴν Ε΄κκλησίαν, ἐάν τις δημόσιος ἁμαρτωλὸς ὑπάρχῃ, ὅςις δὲν νικᾶται ἀπὸ τὴν αἰδὼ τῦ καμώματός τυ, μάλλον τὸ καυχᾶται· ἢ ὅςις χωρὶς καμμίαν αἰτίαν δικαίαν διὰ δυο χρόνυς ἔτε ὁμολογεῖ τὰς ἁμαρτίας τυ τῳ Ἱερεῖ, ἔτε μεταλάβῃ, ἢ τίς ἕτερόν τι πράξῃ ἐκθέττων φανερῶς καὶ εἰς περίπαγμα τὸν θεῖον νόμον, ὁ τοιῦτος μετὰ μίαν καὶ διπλῆν νυθεσίαν, πεισματώδης καὶ αὐθάδης μείνει, ἄξιος ἐςὶ κρίσεως, ὥςε νὰ τιμωρηθῇ μὲ τόσον βάσανον, διότι ἐχὶ διατὶ ἐςὶν ἁπλῶς ἁμαρτωλὸς, πρέπει νὰ ἀναθεματισθῇ, ἀλλα διατὶ πεισματώδης ἐξ ἐπίτηδες, διατὶ καταφρονεῖ τὴν κρίσιν τυ θεῦ, καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ε΄κκλησίας, καὶ μαλιςα μὲ ἄκραν βλάβην καὶ ζημίαν τῶν ἀσθενῶν ἀδελφῶν, μυρίζει την βρώμαν τῆς ασεβείας.

Η΄

Η' σειρὰ τοιαύτης ὑποθεσεως ἔτως ἂς βαλθῇ εἰς τάξιν.

Πρῶτον μὲν ὁ Ε'πίσκοπος πεμψάτω πρὸς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον τὸν ἱερέα, ὁπῦ τὸν ἐξομολογεῖ, καὶ μὲ μακρυνὲς κριτὰς ἂς τὸν ἐλέγξῃ, νὰθετῶν τὴν τιμωρίαν τ῀ ἡμέρα καὶ γλυκά, ἵνα παύσῃ ἀπὸ τὸ ἔγκλημά τ῀. Καὶ ἐπειδὴ μὲ τὸ φανερὸν καὶ πεισματῶδες ἁμάρτημά τ῀ ἔγινε βλάβη τῆς Ε'κκλησίας, ἂς ἐξορκίσῃ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς, ὅτι τὴν πλησιάζυσαν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, νὰ μὴ βαρεθῇ νὰ μισήσῃ τὰς ἁμαρτίας τ῀ ἐνώπιον τ῀ ἱερᾶ λειτυργῦ ὀρθῶς νὰ μισήσῃ, νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν Ε'κκλησιαςικὴν παιδείαν, καὶ νὰ λάβῃ ἐν πολυαρίθμῳ συνόδῳ τὴν θείαν κοινωνίαν, ὡςε ὅτι ἐπέςρεψεν εἰς καρπὸν, καὶ νὰ φανερωθῇ ὅτι ἀφῃρέθη τὸ σκάνδαλον, καὶ νὰ μὴν ἐπιςρέψῃ εἰς τὸ τάξιμόν τ῀. Α'ν ταῦτα ὁ ἔνοχος ἀκύσῃ, καὶ δεχθῇ μετριώτερος, ᾧ ἐκτελέσει τὴν προσαγὴν, ἐκέρδησεν ὁ Ε'πίσκοπος τὸν ἀδελφόν τ῀, ἔτε μένει πλέον τί νὰ γίνῃ.

Εἰ δὲ ἡ πρεσβεία αὕτη γίνῃ μάταιος, ὁ Ε'πίσκοπος μετ' ὀλίγον καιρὸν τὸν προσκαλεῖ πρὸς ἑαυτὸν μετὰ τιμης, καὶ τὸν συμβυλεύει ἐπὶ παρυσίᾳ, ἑνὸς μόνυ ἱερέως πνευματικῦ, τῦ πρώην πληρώσαντος τιμητικόν τι ἐπάγγελμα, ἂν ἔτως ἀκολυθήσῃ, ἐκερδήθη ὁ ἀδελφὸς, εἰδὲ μὴ προσέλθῃ εἰς τὸ προσκάλεσμα τ῀ ἐπισκόπυ, τότε ὁ Ε'πίσκοπος ἑνώσας καὶ ἑτέρυς Ε'κκλησιαςικὺς καὶ κοσμικὺς ἐπὶ παρυσίᾳ τῶν φίλων τ῀, ἂς τὺς εἰπῇ ἵνα τὸν νὰθετήσωσιν ὡς πρότερον, καὶ ἂν τοιοτρόπως ὑποταχθῇ εἰς τὴν νὰθεσίαν, ἐπληρώθη καὶ ἐσερεώθη ἡ καλὴ ἐυτυχία.

Εἰδὲ τόσον πεισματώδης δὲν θέλει ῥίψῃ τὸ πεῖσμα, πάλιν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἀνανεωθῇ ἡ αὐτὴ πρεσβεία.

Α'φ' ἧ δὲ ταῦτα πάντα ἐματαιώθησαν, ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἐπ' Ε'κκλησίας ἂς προσάξῃ ὁ Ε'πίσκοπος τὸν Πρωτοδιάκονον, νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν, ὁ μὴ ἄγνωςος ἡμῖν (Ο'δεῖνα) ὅςις τοιαύτῃ ποινῇ κτλ'. ἐςὶν μῖσος τῆς Ε'κκλησίας, καταφρονῶν τὴν ὀργὴν τ῀ Θε῀.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ ΛΓ'.

Περὶ τῶν Ρ'ασκολνίκων ἐν Ρ'ωσσίᾳ.

§. 1.

Η' λέξις Ρ'ασκόλνικ παράγεται ἀπὸ τὴν Ρ'ωσικὴν λέξιν ῥασκολιὺ, τὴν δηλῦσαν, σχίζειν, ἢ διαιρεῖν εἰς δυο, ἐξήγησις ἀναποδος, ὁπῦ αὐτοὶ δίδασιν εἰς τὰ κείμενα τῆς Α'γίας Γραφῆς, πρὸς καταφρόνησίν τ῀ς, ὡς διαιρέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὶ τῶν δογμάτων τῆς Ε'κκλησίας, καὶ ὡς σχισματικά. Οἱ ἴδιοι Ρ'ασκόλνικοι μόνοι τους ὀνομάζονται Σταροβέρτζοι, σύνθετον ὄνομα ἐπίθετον Ρ'ωσικὸν Στάρυ, ἤτοι παλαιὸς, καὶ βιέρα ἤτοι θρησκεία, ὡς νὰ ἦσαν ὀπαδοὶ τῆς παλαιᾶς θρησκείας τῆς Ρ'ωσίας τῶν ἀπερασμένων αἰώνων, ὅταν οἱ Μητροπολίται καὶ Πατριάρχαι ἐδιοικοῦσαν τὴν Ε'κκλησίαν ἄνευ τῆς παραμικρᾶς μεταβολῆς τῶν δογματικῶν βίβλων, καὶ εἰκόνων. Η' αἵρεσις τῶν Ρ'ασκολνίκων ἔλαβε τὴν ἀρχήν της, ἀπό τινας Καλογήρους πλανωμένους ἐν Ρ'ωσσίᾳ. Η' τυφλὴ δεισιδαιμονία ὁπῦ ἐβάσιλευεν ἐνέπνευσε πάντοτε εἰς τὸν ἁπλῦν λαὸν μίαν ξεχωρισὴν εὐλάβειαν διὰ τὺς Καλογήρους. Οἵτινες εὑρόντες τὸν λαὸν ἁπλῦν, ἀμαθῆ, καὶ εὐπάτητον μὲ τὴν ὑπόκρισιν, ἐμεταχειρίσθησαν τὴν ἀπάτην, καὶ ηὗραν τοιοτοτρόπως τὸ εὐκολώτερον μέσον νὰ ἐπιτυχωσιν εἰς τὸν σκοπόν τους. Α'ρχησαν νὰ ἐξηγῶσι τὴν Α'γίαν Γραφὴν μὲ λέξεις ξενικὰς καὶ πλαγίας, τῶν ὁποίων τὸ νόημα ἀνταποκρίνετο εἰς τὰ ἐπιχειρήματά των. Τοιαυτη ἀπατηλὴ ἐξήγησις, ἔπρεπε νὰ ἐνδυναμώνετο ἀπὸ τὸ ψεῦδος ἵνα φανῇ ἰσχυρωτέρα ἀνέφεραν μαρτυρίας μερικῶν παλαιῶν Πατέρων ὡς τῦ Α'γίυ Βασιλείυ, Γρηγορίυ, Γ'ωάννυ τῦ Χρυσοστόμυ, Κυρίλλυ καὶ ἑτέρων Πατέρων, ὡς αὐτοὶ νὰ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Θρησκείας. Γ'σως αὐτοὶ νὰ μὴν εἶχον τὸν σκοπὸν νὰ σηςήσωσι μίαν κινδυνωδη Θρησκείαν, ἐσύντρεξεν ὅμως ἡ ἀμάθεια τῶν Κηρύκων καὶ τῦ λαῦ, καὶ ἂν ὁ σκοπός τυ εἰς ἄλλο δὲν ἔκλινεν, εἰμὴ νὰ λαμβάνωσιν ἐλεημοσύνας, καὶ νὰ εὐχαριςήσωσι τὴν φιλαργυρίαν τυς, ὁ σκοπὸς των ἦτον πάντοτε κακὸς, ἄρχησαν ὡς ὑποκριται καὶ ἐτελείωσαν ὡς αἱρετικοί.

§. 2. Ο' καιρος ἐθηλοποίησε τὸν καρπὸν τῦ ἔργυ τυς, καὶ ἔδειξε μίαν αἵρεσιν καὶ χιμέρειον. ἡ πηγὴ τῆς ὁποίας ἦτον ἕνα τέρας, τὸ μίγμα ἦτον πασῶν τῶν ἀρχαίων αἱρέσεων, ἀπὸ τας ὁποίας μίαν φοραν ἐπλημμυρῦσεν ἡ Α'νατολὴ, δὲν εἶναι ὅμως σωςὰ, αἱ ἀρχαι αἱ ἀσιώδεις καὶ δογματικαὶ ταύτης τῆς αἱρέσεως· ὁ λαὸς ὁπῦ τὴν ακολυθησεν ἁπλῦς καὶ ἀμαθὴς, ἔτε νὰ ἀναγνώσῃ ἔτε νὰ γράψῃ ἤξευρεν, ὅμως περὶ τύτυ, δὲν ἐπεριγραφθηκαν ὡς μάταιοι, ὅθεν ἀπὸ αὐτὺς δὲν εδυνετο νὰ προσμείνῃ, εἰμὴ περιγέλοιον καὶ χίμεραν χωρὶς νὰ ἔχῃ πῦ νὰ θεμελιώσῃ τὴν πίςιν τυ, ἥτις ἀφήνει εἰς τὸν καθ' ἕνα τὴν ἐλευθερίαν. Ο' Κλῆρος, εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἄκραν ἀμάθειαν, ὑποταςόμενος τυφλὰ εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν Πατριαρχῶν τὴν ἀπόλυτον καὶ δεσποτικὴν τῶν Πατριαρχῶν, ἐφύλαττε μόνον μίαν τυφλὴν ὑποταγὴν εἰς τας προσαγάς των ὡς συμβολικας, τῶν ὁποίων τὸ καυςικὸν πρόσαγμα ἐμπόδιζε τὴν ασυδὴν τῶν ξένων καὶ τὴν συναναστροφὴν με τα γένη ἑτέρας Θρησκείας. Ο' ζῆλος προσέτι τῦ Κλήρυ καὶ ἡ δεισιδαιμονία ἡ πλέον βαθυτάτη τῦ λαῦ ἔπαρωξε τὸ μῖσος ἕως εἰς τὰ ἔσχατα, ἐνόμιζαν τα ἄλλα γένη ὡς ἄπιςα, καὶ αἱρετικα, ὅλα τὰ ἐπερίεχαν με το ὄνομα Λατῖνοι, ἢ Ρ'ωμαῖοι, των ὁποίων τὴν συναναστροφὴν ἐνόμιζαν κινδυνωδη διὸ καὶ τὴν ἔφευγον ὡς τὸ θανατικόν. Τοιαύτη ἀρχὴ ἐμπνευσθεῖσα ἀπὸ τὴν κα-

κίαν,

κίαν, διευθυνομένη ἀπὸ τὴν ἀμαθειαν, ὁδηγωμενη ἀπο τὴν δεισιδαιμονίαν, καὶ σερεώμενη ἀπο τὸ μῖσος.

§. 3. Μὴν ἔχοντες οἱ Ρ'ῶσοι βιβλία τυπωμένα δογματικὰ τῆς Ε'κκλησίας τὰ εἶχον χειρόγραφα, ὁ σοφώτερος θεολόγος μεταξὺ αυτῶν ἦτον ὅσις ἤξευρε νὰ τὰ ἀντιγράφῃ, καὶ ἕνας καλὸς ὁμιλητὴς ἐνομίζετο ἕνας καλὸς ἱεροκήρυξ καὶ τῆς πρώτης κλάσεως. Ο'ταν ἀτιγράφῃ τὶς ἕνα βιβλίον, τὰ λάθη εἶναι ἀναρίθμητα, ἐκ τέτε δύναται τινὰς νὰ κρίνῃ τὴν ἀκρίβειαν τῆς μεταφράσεώς των, ὅταν δὲν ἐννοῇ τινὰς τὸ πρωτότυπον, ἢ τὴν διάλεκτον εἰς τὴν ὁποίαν θέλει νὰ τὴν ἐξηγήσῃ. Τὰ ἀντιγεγραμμένα βιβλία γεμάτα ἀπὸ μεγάλα σφάλματα, αὔξαναν μὲ τὰς προθήκας ἀντικειμένας εἰς τὸ ὀρθὸν νοήμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἵνα δώσῃ τινὰς μίαν ἰσχυροτέραν δύναμιν καὶ πίςιν, τὰς ἐγέμιζαν μὲ λαμπρὰς τίτλες τῶν παραδόσεων τῶν Πατέρων τῶν ἀρχαίων καὶ μερικῶν Καλογήρων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα μόνον ἦν ἀρκετώτατον νὰ βεβαιώσῃ τὸ ψεῦδος. Τὸ πλέον ἔκθαμβον ὑποκειμενον διὰ τὸν λαὸν τὸν εὐκολόπιςον, καὶ τὸν ἴδιον Κλῆρον ἦτον ἕνας σωρὸς θαυμάτων, τῶν ὁποίων ὁ ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς εὑρίσκετο καὶ εἰς τὸν βίον τῶν ἀρχαίων Πατέρων, καὶ Μαρτύρων. Τὲτο ἦτον μία ἀπόδειξις ἡ πλέον καταπειςικὴ τῆς ἀληθείας τῆς Θρησκείας τῆς Ε'λλάδος καὶ τὲ ψεύδες πάσης ἄλλης Θρησκείας.

§. 4. Η' συνήθεια τῶν ἀρχαίων λαμβανομένη ἀπὸ τὲς Τατάρες ἦτον ὁ λαὸς νὰ ἔχῃ τὴν γενεάδαν, αἱ ἀρχαὶ ὅμως τῶν ἀνθρωπομορφίτων, ἥτις διεσπάρθη ἀπὸ πλανωμένες, τὴν μετέβαλαν εἰς ἄρθρον πίςεως, ἥτις ἀναθεματιζε τὸ νὰ κόψωσι τὴν γενεάδα, ἵνα μὴ ἀσχημίσωσι τὴν ὡραιότητα τὲ Θεὲ, καὶ ἀτιμάσωσι τοιετοτρόπως τὴν θείαν Μεγαλειότητα. Ε'κ ταύτης τῆς ἀρχῆς τῆς κακῶς νοεμένης ἔσυραν τὸ συμπέρασμα τὸ πλέον γελοιώδες καὶ χειμερικὸν, ὅτι δὲν εἶναι καμμία ἐλπὶς συγχωρήσεως ἁμαρτιῶν καὶ αἰωνίας σωτηρίας διὰ τὲς ξυρίζοντας τὰ γένεια. Ε'πὶ τῆς βασιλείας τὲ Καίσαρος καὶ Μεγάλε Δεκὸς τῆς Ρ'ωσίας Γ'βάνε Βασιλοβὶκ τῷ 1551. ἔγινε μία γενικὴ Σύνοδος εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Μόσκβας ἀπὸ Α'ρχιεπισκόπες, Ε'πισκόπες, Α'ρχιμανδρίτας, Η'γεμένες, φύλακας καὶ παντὸς εἴδος ἱερᾶ Τάγματος, τῆς ὁποίας προέδρευεν ὁ Μητροπολίτης Μακάριος, συνελθόντων ἵνα διορθώσωσι μερικὰς ὑποθέσεις τῆς Ε'κκλησίας. Ε'ν καιρῷ τοιαύτης Συνόδε ἐσύνθεσαν ἕνα βιβλιάριον λεγόμενον, βίβλος ἑκατονταικέφαλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔβαλαν ἕνα νόμον, ὅσις ἀπηγόρευσε τὸ κύρευμα τῶν γεννείων, ἕως ἐπεριεῖχεν αὐτὴ ἡ Σύνοδος.

„ Αἱ ἱεραὶ παραδόσεις ἀπαγορεύυσι τοῖς Καθολικοῖς Χριςιανοῖς νὰ ξυρα-
„ φίσωσι τὰ γένεια, καὶ τὰ μυζάκια, διότι αὐτὴ ἐκ ἔςι παράδοσις τῶν
„ Ο'ρθοδόξων, ἀλλὰ τῶν Λατίνων, καὶ τῶν αἱρετικῶν, συςηθὲν παρὰ τὲ
„ Αὐτοκράτορος Κωνσαντίνε Καραλίνε. Ο'μοίως αἱ παραδόσεις τῶν Α'πο-
„ ςόλων καὶ τῶν Πατέρων ἀπαγορεύυσι καὶ ἀποβάλλυσι τὲτο. Η' πα-
„ ράδοσις τῶν Α'γίων Α'ποςόλων λέγει ἕτως. Α'ν τινὰς ξυραφίσῃ τὴν

„ γε-

„ γενεάδα τε ἀποθνήσκει· διατὶ τῦτο δὲν εἶναι ἄξιον, να γίνῃ εἰς τὰ νε-
„ κρώσιμα τῶν Χριστιανῶν ὕτε λειτυργίας, ὕτε νὰ ψάλωσι προσευχὰς
„ δι' αὐτὲς, ὕτε νὰ προσφέρωσι προσφορὰς ἡ κηρία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
„ δι' αὐτὲς, ἀλλ' ἐνομίζοντο ὡς ἄπιστοι, διότι τοιαύτη συνήθεια ἐλαμβά-
„ νετο ἀπὸ τὲς αἱρετικές. Παρομοίως Β'. Κανὼν τῆς ἐν Τρύλλῳ ἕκτης
„ Συνόδε ἀπαγορεύει τὸ νὰ χωριθῶσι τὰ γένεια μὲ τοιαύτας λέξεις,
„ ἄρα ἐγγράπται ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, ἐ δεῖ ὑμᾶς κηρεύειν τὴν γενεά-
„ δαν. Τῦτο γὰρ ἴδιον ταῖς γυναιξὶ, ἀλλὰ διὰ τὲς ἄνδρας ἐσὶ μία ἀπρέ-
„ πεια. Ὁ Θεὸς ὁπῦ ὕτως ἔκτισε καὶ ὕτως ἔκρινεν, εἶπε τῷ Μωϋσῆ,
„ ὅτι τὸ ξυράφι ἢ τὸ ψαλίδι δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃ τὰ γένειά σε, τῦ-
„ το γὰρ μισητὸν παρὰ τῷ Θεῷ, ὡς προερχόμενον παρὰ Κωνσαντίνε
„ Καρακάλλα τῦ Αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων, διότι τὰ ξυραφισμένα γέ-
„ νεια ἦτον ἓν σημεῖον διὰ τῦ ὁποίε ἐδιακρίνοντο οἱ δῦλοι οἱ αἱρετικοί.

§. ς'. Δὲν εἶναι ὅμως γνωςὸν πῦ αὐτὴ ἡ Ἁγία Συνέλευσις ἐσύναξεν ἀπὸ τόσα σοβαρὰ ὑποκείμενα καὶ ηὗρε τὰς παραδόσεις καὶ κανόνας τῶν Ἀποςόλων, καὶ τῶν ἀρχαίων Ἀποςόλων περὶ τῶν γενείων· ἡ Ἐκκλησία εἰς κανένα μέρος δὲν βεβαιώνει τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον γεγραμμένα ἀπὸ τὲς Ἀποςόλες, ὄντες ἐναντία εἰς τὴν διδασκαλίαν τες, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐξυράφισαν τὰ γένεια ἀπὸ τὲς Χριστιανὲς, καὶ ἀπὸ τὸν Παράδεισον. Ἡ ἰδία Σύνοδος ς'. ἐν Τρύλλῳ, ὁπῦ ἀναφέρει ἡ ῥηθεῖσα Συνέλευσις, δὲν κάμνει καμμίαν μνήμην περὶ τῆς γενεάδας εἰς τὲς Κανόνας της, καὶ τῦτο δὲν τὸ ἔκαμε διὰ τὴν αἰτίαν ὁπῦ ἀναφέρει ἡ ς'. Οἰκυμενικὴ Σύνοδος ἐξήκοντα ἔτη πρὸν τῆς γεννήσεως τῦ Καραλίνε, ἂν αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτον ὁ πρῶτος ὁπῦ νὰ ἔκοψε τὰ γένεια εἰς τῶν δύλων τε, ὅθεν καμμία γενεάδα κηρευμένη δὲν ἦτον πρὶν τῆς ἐν Τρύλλῳ Συνόδε ἐξήκοντα χρόνες, ἂν τότε δὲν τὸ ἐφαντάζοντο οἱ καλοὶ Πατέρες. Ὅμως πρέπει ὅτι ὁ νόμος τῆς παλαιᾶς Διαθήκης παρὰ τῦ Μωϋσέως δοθεὶς τῆς Ἰσραηλίτας νὰ ὑπαγορευθῇ πολὺ ὕςερον τῆς βασιλείας Κωνσαντίνε Καβαλίνε Αὐτοκράτορος, ἂν ὁ Θεὸς ἀπηγόρευσε νὰ μιμηθῶσιν αὐτὸν τὸν αἱρετικὸν κηρεύοντας τὰ γένεια. Ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν εἶναι ψευδέςερον καὶ γελοιωδέςερον ἀπὸ τὸ νὰ βεβαιώνῃ τινὰς τοιῦτον συλλογισμὸν, ἀλλ' ἡ παχέα ἀμάθεια ἔχει μεγάλην ἐσχὺν νὰ ὑπερισχύσῃ συμβυλευομένη τὰ χειρόγραφα τὰ πολλάκις ἀντιγεγραμμένα. Τὰ γένεια τοιυτοτρόπως σωζόμενα παρὰ τῆς ῥηθείσης Συνελεύσεως ἐν Μόσχᾳ ἦτον νόμος δογματικὸς διὰ τὸν κοινὸν καὶ ἀμαθῆ λαὸν, καὶ ἐδημοσίευσε τὲς ἀνθρωπομορφίτας, ἱέρωσε καὶ ἀβιάσες κατέςησε καὶ χωρὶς νὰ τὲς γνωρίζῃ, ἀνανέωσε τὸ κοινὸν μῖσος τῆ γένες ἐναντίον εἰς κάθε ἄλλο γένος ὁπῦ δὲν ἐξύριζε τὰ γένεια, καὶ ἐκύρωσε τὸ Τάγμα τῶν Ῥασκολνίκων εἰς τὰς ἀρχάς των ὁπῦ ἕως τότε δὲν εἶχε κυρωθῇ. Ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Μόσχβας, τὸ Ῥωσικὸν γένος γενικῶς δὲν ἐδιάφερεν ἀπὸ τὲς Ῥασκολνίκες, αἱ συμβολι-

καὶ

καὶ ἀρχαὶ ἦσαν αἱ αὐταὶ, νὰ πιςεύωσι δηλαδὴ ὅσα ἐπεριέχονταν εις τὰ χειρόγραφα, καὶ νὰ μισῶσι καὶ ὡς αἱρετικὲς ὅσους δὲν τὰ ἐπίςευαν.

§. 6. Δύσκολον ἦτον εἰς τὸν Κλῆρον τῆς Ρ'ωσίας να μισῶσι τὸ γένος ὁπῦ δὲν ἐγνώριζαν. Η' Ρ'ώμη μὲ τὲς κατοίκες της, καὶ τὰ λοιπὰ γένη τῆς Εὐρώπης, ἦτον τόσον γνωςὰ ὡς τὰ γένη τῆς Α'μερικῆς, ὅθεν ἀπὸ τὰς παραδόσεις τῶν Ε'λλήνων ὁπῦ ἐνέπνευσαν τοιαύτην ἀποςροφὴν εἰς τὸν ὅχλον ἐναντίον ὅλων τῶν γενῶν περιεχομένων γενικῶς ὑπὸ τῶ ὀνόματι Λατίνων, τὲς ὁποίες καὶ αἱρετικὲς ἐκάλεσεν εἰς πολλὰς συκοφαντίας ἀνωφελμες ἢ πλασὰς, ἀλλὰ τὸ μῖσος ξεχωρις ὸν δὲν ἐκτείνετο, εἰμὴ εἰς τὸ λιμότροφον Λεχικὸν γένος, γνωςὸν μετὰ τὴν πολυορκίαν καὶ κυρίευσιν τῆς Μόσκβας εἰς τὰς ἐπαναςάσεις ἐπὶ τῆς βασιλείας τῦ Τζαρ καὶ Μεγάλυ Δηκὸς Βόρυς Ο'δενὸβ υἱῦ καὶ διαδόχυ Φεδὼρ Βοσκοβὶκ καὶ ἑτέρων. Τοτε οἱ Λέχοι ἐξυράφιζαν τὴν γενεάδαν τυς, τῦτο ἀρκετὸν ἦτον ἵνα μισῶνται ἐν Ρ'ωσίᾳ· ἡ ἀληθὴ, τὰ βιβλία τὰ ἱᾶ, καὶ ἡ Λεχικὴ διάλεκτος πάντοτε αἰθάνοντο τὴν αἵρεσιν. Η' λέξις Κροσχύσχε, ἤτοι ςαυρὸς, δὲν ἦτον σημεῖον Χριςιανωσύνης, ἀλλὰ τὸν ἐλάμβαναν ὡς πρᾶγμα μισητὸν, καὶ αἱρετικόν. Ο' ὑπερβολικὸς ζῆλος τῦ Κλήρυ ἔχει πάντοτε προθεμένα ἐπίθετα τρομερὰ εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν Κροσχίσχε, καὶ ςρώνει τοιάτυς συλλογισμὲς εἰς τὰ χειρόγραφά τυ. „ Τὸ Κροσχίσχε τῶν Λατίνων τὸ κατηρα-„ μένον καὶ ἀξιοκατάρατον δὲν εἶναι ἕνας ἀληθὴς ςαυρὸς, ἀλλ' ἓν εἴδωλον „ τῦ Α'ντιχρίςυ, ὅςις θέλει τὸ βάλει εἰς τὰς Τραπεζάς τυ, ὅταν φθά-„ ςῃ εἰς τὸν καιρόν τυ, θέλει προσέτι εἶναι καὶ ἡ σφραγὶς, διὰ τῆς ὁποίυ „ ὁ Α'ντίχριςος θέλει βυλώσει πάντας τὲς πιςεύοντας αὐτὸν ὡς θεόν. Τὰ χειρόγραφα ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἶχαν αὐξήσει μὲ παρομοίυς συλλογισμὲς καὶ αὐξήσει εἰς μεγάλα βιβλία, ἐξαιρέτως διὰ τὰ χωρισμένα γένεια. Ε'μβασαν μίαν παράδοσιν ἑνὸς ἀγνώςυ Νικήτα λεγομένυ, Πρεσβυτέρυ τῦ Στυδίτυ εἰς τὴν Ε'λλάδα ζηλωτῦ ὀπαδῦ τῶν Α'νθρωπομορφίτων, ὅςις μὴ κανονισθεὶς ποτὲ παρὰ τῦ Πατριάρχυ, δὲν εἶχε τόπον ὔτε εἰς τὸ μηνολόγιον ὔτε εἰς τὸν παράδεισον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦν Κολόγηρος Ρ'ωμαῖος, τῦτο ἀρκέσε να βεβαιώσῃ διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γνωμῶν τυ, αἵτινες ὕτω ἐκθέττονται. „ Οὐκ ἔςι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι δὲν πρέ-„ πει να ξυρίσῃς τὸ γένειόν συ, καὶ τῦτο ἀπηγορευμένον ἦν ἐπιταυτῦ τῷ „ Προφήτῃ ὡς πρᾶγμα μισητὸν ἐνώπιον τῦ Θεῦ, σὺ δὲ τῦτο ποιεῖς ἵνα „ ἀρέσκῃς τοῖς ἀνθρώποις, καὶ καταφρονεῖς μὲ τῦτο τὸν θεῖον νόμον· διὰ „ τῦτο θέλει μισηθῇς παρὰ τῦ Θεῦ, ὅςις σὲ ἔπλασε κατ' εἰκόνα αὐτῦ.

§. 7. Μία ἑτέρα μετάφρασις ὑπ' ὀνόματι τῦ Χρυσοςόμυ, τῦ ὁποίυ τὸ περιεχόμενον ἐγγίζει τὸ λογικὸν, καταδικάζει παντας τὲς ξυρίζοντας τὴν γενεάδαν, περισότερον ἀπ' ὅσον ἐκαταδίκαζεν ἡ ἐν Μόσχᾳ Σύνοδος, καὶ ἕπεται ὕτως.

„ Α'ς πασχίσωμεν τοιγαρῦν να διαυθεντεύσωμεν ταύτην τὴν αἵρεσιν, „ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν νόμον τῷ προφήτῃ, τὸ μὴ κειρειν

το

„ τὸ γένειον καὶ τᾶτο ἐςὶν μέγα ἁμάρτημα, ὥςε ἄν τινὰς θέλει νὰ κάμῃ „ νὰ τὸν μαρτυρήσωσιν ἡ χύσις τᾶ αἵματός τα δὲν θέλει εἶναι ἀρκετὴ νὰ τὴν σβύσωσι. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ παραδόσεις καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἀνώνυμοι ἢ πλασταὶ, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦσαν γεμάτα τὰ χειρόγραφα περὶ τῆς Θρησκείας, δὲν ἐνέπνεαν, εἰμὴ ἕνα μῖσος καὶ μίαν ἀποστροφὴν εἰς τὸν λαὸν ἐναντίον ἐκείνων ὁπᾶ ἀλλέως ἐδόξαξαν ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ἐπροξενᾶσαν τὸ βαρβαρώτερον ἀποτέλεσμα ἕως νὰ τὲς θυσιάσωσιν εἰς τὸν ζῆλον τα χωρὶς κανένα δάγκαμα τῆς συνειδήσεως, ἂν δὲ καταδικάσωσι τοιαύτην αἵρεσιν. Ἡ μεταβολὴ τῆς Θρησκείας των δὲν ἦτον ἀρκετὴ χωρὶς ὅρκον νὰ μὴ χωρίσωσι τὴν γενεάδα τα, διότι πᾶσα ἄλλη Θρησκεία μὴ Ρ'ωμαϊκὴ ὤντας ἐνομίζετο ἐν Ρ'ωσσίᾳ ὡς μάταιος, δὲν ἐρευνᾶσαν μερικὰ ἄρθρα ὁπᾶ ἔκαμναν μικρὴν διαφοράν, ἀλλ' ἐξαναβάπτιζαν γενικῶς παντας τὲς προσηλύτας, καὶ ἡ ἀπάρνησις τᾶ κοπέντος γενείᾳ ἦτον τὸ ἀσιωδέςερον, τᾷ ὁποίᾳ ὁ σχηματισμὸς ἦτον συνθεμένος ἀπὸ τὸν Πατριάρχην μὲ τοιαύτας λέξεις.

„ Μισῶ τὸ ἀπατηλὸν μισητὸν ἐνώπιον τᾶ Θεᾶ σχῆμα, καὶ καταδικά- „ ζω αὐτὴν τὴν ζημιώδη αἵρεσιν τῶν ψυχῶν, νὰ χωρίζωσι τα γένεια τῶν „ ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς ἦν ὁ Πέτρος μεταξὺ τῶν Παπιδων, καὶ Κωνσαντῖνος „ Καβαλίνος μεταξὺ τῶν βασιλέων. Εἰς τοιαύτην αἵρεσιν καὶ οἱ ἄλλοι „ Ποντίφικες καὶ πάντες Ε'πίσκοποι καὶ ἱερεῖς τῶν Λατίνων εἶναι πνιγμένοι „ καὶ χαμένοι. Παρομοίως πολλοὶ κοσμικοὶ ἀφ' ᾗ ἔχασαν τὸ λογικόντες, „ ἔπεσαν εἰς τοιαύτην ἀτοπίαν χάνοντες τὴν ὡραιότητα τᾶ προσώπα τα, „ ὡς τὴν πλασὴν εἰκόνα τᾶ Θεᾶ, ὅςις ἐςόλισε τὸν ἄνθρωπον κατὰ την „ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν τα.

§. 8. Ευρίσκοντο καὶ χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα ἀπέδειχναν, πῶς ὁ Ρ'ώμης Α'ρχιερεὺς ἐσυγχώρησεν εἰς τὲς ἱερεῖς νὰ ὑπανδρεύωνται ἑπτὰ γυναῖκας ἐντ' αὐτῷ, καὶ νὰ κρατῶν παλλακίδας ὅσας θέλωσιν, ἀγκαλὰ καὶ ὁ γάμος νὰ εἶναι ἀπηγορευμένος εἰς τὸν Καθολικορωμαϊκὸν Κλῆρον, πρὸ ὀλίγων αἰώνων. Δὲν ἤξευραν τὰ ἀσιωδη ἄρθρα τῆς πίςεως ὅσοι διεχώριζαν τὴν τῶν Ρ'ωμαίων Ε'κκλησίαν ἀπὸ τῶν Ρ'ωμάνων. Α'ναγκαώτατον μέσον ἐφάνη τῷ Κλήρῳ νὰ ἐφεύρῃ τὰ πλέον ἀπίθανα καὶ βλασφημίας κατὰ τῆς Θεότητος καὶ Α'γίας Γραφῆς. Οἱ Πατριάρχαι δὲν ἤθελαν φιλάττωσι τα πυροβολικὰ κτυπήματα τᾶ ἀναθέματος, τὲς ὁποίες ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος καὶ ἡ ἀμάθεια ὑπαγόρευε πάντοτε ἵνα ἐμπνεύσῃ τῷ λαῷ τὴν ἀποστροφὴν καὶ μῖσος ἐναντίον πάσης ἑτέρας Θρησκείας, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συναναστροφὴν μὲ ὅλα τὰ ξένα γένη, τῶν ὁποίων τὰ ἤθη ἦτον αἱρετικὰ, καὶ ἔδιδαν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπιχειρήματα τὰ πλέον γελοιώδη, ὁπᾶ εὑρίσκοντα εἰς τὰ Συμβολικὰ χειρόγραφα, τῆς βασιλείας τᾶ Καίσαρος μεγάλα Δυκὸς, καὶ Μιχαὴλ Φεδεροβὶχ, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ χειρόγραφα ἐν ἀνωνύμῳ παραδόσει, ἢ πλασᾷ, ἤθελαν τυπωθῇ· ὅ,τι ἀνάπνευσεν τὸ μῖσος καὶ ἀποστροφὴν ἐφαίνετο εἰς τὲς διοικητὰς τῆς Τυπογραφίας νὰ εἶναι καλὸν, δίκαιον καὶ ωραῖον, ὡς καὶ ἐκεῖνα ὁπᾶ ἀντιςέκοντο εἰς τὸ λογικὸν καὶ ἀνθρωπότητα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα. Τὰ τυπωθέντα βιβλία τοιατοτρόπως γεμάτα ἀπὸ παραδοσεις, περὶ τῶν ὁποίων ἔγινε λόγος, ἐνομίζοντο διὰ τὰ ἱερώτερα, συμβολικώτερα, καὶ ἁβίαστα ἕως τὰς ἡμέρας τῦ Πατριάρχυ Νίκωνος ἁπλῆς καὶ ποταπῆς κατασάσεως, ἀλλὰ τολμηρὸς καὶ ἐπιχειρισὴς, ὅσις φθάσας εἰς τὴν ὑπερτάτην, Ε'κκλησιαστικὴν ἀξίαν, δὲν εὐχαρισεῖτο πάλιν διὰ τὴν πνευματικήν τυ ἀξίαν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ λάβῃ μέρος καὶ τῆς βασιλικῆς· καὶ τῦτο ἐξάθη ἡ αἰτία τῦ ξεπεσμῦ τυ, καὶ ἐτάχυνε τὴν ἀπόφασιν τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Α'νατολῆς διὰ τὴν ἐξορίαν τυ, ὁ ῥηθεὶς Πατριάρχης Νίκων ἦτον ὁ πρῶτος, ὅσις ἐπεχειρίσθη νὰ ἐξετάσῃ τὰ τυπωθέντα βιβλία, καὶ νὰ ἀνανεώσῃ τὰς εἰκόνας τῆς Ε'κκλησίας, καὶ εὑρὼν μεγάλα ἐλαττώματα, ἀπεφάσισε νὰ τὰ διορθώσῃ.

§. 9. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ τὸ ὠφελιμώτερον καὶ ἀναγκαιότερον ἦνα παύσωσιν αἱ καταχρήσεις ὁπῦ ἐπαρήγοντο, καὶ νὰ σβύσῃ τὸ μῖσος καὶ τῦ γένυς προξενύμενον ἀπὸ τὴν ἀμάθειάν τυ, καὶ δεισιδαιμονίαν. Α'λλ' ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης δὲν ἐπολιτεύθη ὡς καλὸς πολιτικὸς (νομίζων τὴν μόνην τυ ἐξυσίαν πολὺ ἀρκετὴν ἦνα σβύσῃ πάντα τὰ ἐπακολυθήματα, ὁπῦ ἔπονται ἀπὸ τὰς νεωτερισμὰς εἰς μίαν Ε'κκλησίαν κατὰ τὰς ὑποθέσεις,) ἄρχησεν ὡς ἄκρος Α'ρχιερεὺς νὰ ἀνακαυνίσῃ τὰς εἰκόνας, νὰ ξανατυπώσῃ τὰ δογματικὰ βιβλία, καὶ μὲ τῦτο ἐπροξένησεν ἐπακολυθήματα θλιβερὰ, τα ὁποῖα ἐδύνετο νὰ προϊδῇ. Οἱ νεωτερισμὸς τοιάτων πραγμάτων, ἤφερεν εὐθὺς τας διχονοίας μεταξὺ τῦ λαῦ. Οἱ Ρ'ασκόλνικοι ἐδίπλωσαν την κινδυνώδη ταραχὴν ὁπῦ πρότερον ἐπολιτεύετο παντῦ διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς Θρησκείας, ἀπέβαλλαν μὲ καταφρόνησιν τὰ νεωςὶ τυπωθέντα βιβλία, φυλάττοντες τα ἀρχαῖα, καὶ τὸν Πατριάρχην ὡς αἱρετικὸν ὁμῦ μὲ τὰς ὁπαδὰς τυ, τὰς ὁποίας ὠνόμασαν Νικωνίσας.

§. 10 Αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῦ Μεγάλυ Πέτρυ καὶ τῦ Πατριάρχυ περὶ ὑποθέσεων τῆς βασιλείας ἐτάχυναν τὴν ὑςέρησιν τῆς Πατριαρχικῆς ἀξίας εἰς τὴν Ρ'ωσσίαν, κατεδικάθη ὁ Πατριάρχης ἐξ ἐξωρίσθη. Οἱ Ρ'ασκόλνικοι εὗραν αὐτὴν τὴν περίςασιν ἁρμοδιωτατὴν ἵνα ἀθωώσωσι τὸν ζῆλον τας πρὸς τὴν ἀληθῆ πίςιν δημοσιεύοντες παντῦ, ὅτι ἐξωρίσθη διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ε'κκλησίας, τὰ τυπωθέντα βιβλία, καὶ εἰκόνες τὸν ἐκήρυτταν αἱρετικὸν, καὶ ἀνακαίνισὴν τῶν δογμάτων, καὶ ὠνομάθησαν αὐτοὶ Στραροβιέρτζοι, οἱ ἀληθεῖς πιςοὶ, ἢ ἀληθεῖς ὁπαδοὶ τῆς παλαιᾶς θρησκείας. Αὔξαναν αἱ ταραχαὶ καὶ καθ' ἡμέραν ἐπροξενῦσαν διαιρέσεις, ἐπαναςάσεις, αἵ τινες ἐδιαμοίραζαν την Ε'κκλησίαν. Οἱ ἁμαθεῖς Μοναχοὶ, καὶ δεισιδαίμονες ἄφησαν τα μοναςήρια τας ἐ ἠνώθησαν μὲ τὰς Ρ'ασκολνίκας. Οἱ ἐφημέριοι οἱ ἴδιοι τῶν ὁποίων τα ὑπερβολικὰ ἐλαττώματα, καὶ ἄτακτος πολιτεία τας, τὰς ὑςέρησε τῦ ἐκαγγέλματός των ἔγιναν ἀρχηγοὶ αὐτῶν των ψευδῶν ζηλωτῶν τὰς ὁποίας ἐσυμβήθησαν διὰ ἴδιον κέρδος κρύφιον, καὶ ἐνθαῤῥύνοντες τὸ ἐπιχείρημά τας. Βοηθημένοι ἀπὸ τὰς ἐφημερίας οἱ Ρ'οσκολνικοι, ἄρχησαν νὰ περιποιῶνται τὰς συμπολίτας αὐτῶν ὡς αἱρετικὰς, καὶ νὰ τὰς μισῦν. Οἱ

ἱερεῖς καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὴν αὐςηροτητα τῦ Κλήρυ, ἄφηταν τὰς ἐνορίας των, καὶ ἔςρεψαν τοιῦτον κινδυνώδη θόρυβον εἰς κέρδος ἐδικόν τυς. Ἐδοκίμασαν νὰ ἐμπνεύσωσι τῷ λαῷ τὴν δύναμιν τῆς αἱρέσεως μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων, ὁπῦ ἐξανατυπώθησαν μὲ δόγματα συμβολικὰ ᾗ εἰκόνας ἱερὰς, καὶ τῦτο ἔκαμνε μίαν φανερὰν δυναςείαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν· διὸ ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Νικωνῖται ὡς νεωτερίζοι καὶ αἱρετικοὶ ἐξεχώρησαν ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, καὶ ὡς ἀναθεματισμένοι κατεκρίθησαν ὡς Λατινόφρονες.

§. 11 Εὔκολον πρᾶγμα νὰ ἀπατήσῃ τινὰς τὴν ἀθωότητα τῦ λαῦ τῦ ἀμαθῦς ὅς τις ἤκυσε τὰς ἀπατηλὰς ὁμιλίας, τῶν ἱερέων ᾗ Μοναχῶν, οἵτινες ἐκαλῦσαν ἑαυτὺς ἐκυσίως ἐξωρίσυς ἵνα σώσωσι τὴν ψυχήν τυς καὶ τῦ ποιμνίυ τῆς παλαιᾶς ποίμνης. Ἡ ἐξορία τῦ Πατριάρχυ δὲν ἐδύνετο νὰ μείνῃ κρυφὴ, καὶ τὰ περὶ Ἐκκλησιαςικῶν ὑποθέσεων δημοσιευθέντα ἀπὸ τὺς Ῥασκολνίκυς ἐκτάνθηκαν ἕως τὰ σύνορα. Πολλαὶ φαμιλίαι Ῥασκολνίκων ἔκλεξαν τὴν κατοικίαν τυς ἕως εἰς Βρύνιαν, τόπος εὐρύχωρος λιμετρόφος τῆς Μείζονος Ῥωσίας μὲ τὴν Σιβερίαν, ὁπῦ οἱ ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἐσύζησαν σκήτας εἰς διαφόρυς κλασεις Μοναχῶν, ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν. Κάθε Σκήτη εἶχε τὸ ὄνομα τῦ πρωεςῶτος, ὅςις ἐπασχε νὰ συνάξῃ ὁπαδὺς μὲ τὴν ἐπίδειξιν τῆς εὐσεβείας, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἦτον νὰ διανθεντευθῶσιν ἀπὸ τὴν πτωχείαν, καὶ ἴσως νὰ ἀποκτήσωσι τὰ ἀναγκαῖα μέσα νὰ ζῶσι καὶ νὰ ἀσφαλισθῶσιν ἀπὸ τὴν καταδρομὴν τῦ Κλήρυ· ἡ κακία ὅμως δὲν ἔφθασεν ἕως ὧδε. Ἔπεμπταν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Βρυνίας ἀποςόλυς εἰς τὰς πόλεις καὶ χωρία, κηρύττοντες τὴν ἀπάτην τῦ Κλήρυ τῆς Νέας Ἐκκλησίας διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς θρησκείας τῆς ὁποίας ἄκυρα τὰ μυςήρια διὰ τὴν ζημιώδη αἵρεσιν τὴν κεκρυμμένην εἰς τὰς βίβλυς τὰς νεωτυποθείσας, λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τῦ ἀντιχρίςυ, ὅτι αὐτὸς ἦλθε πλας ὸς μεταξὺ τῶν Μικωνίςων, ὅτι ἔκλεξε διὰ τὴν κατοικίαν τότε τὴν πόλιν Μόσχβαν, καὶ νὰ συςήσῃ ἐκεῖ τὸ βασίλειόν τυ. Καὶ τέλος πάντων ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀληθὴς θρησκεία, εἰμὴ μεταξὺ τῦ ἐκλελεγμένυ παρὰ Θεῦ ποιμνίυ, καὶ σεσωσμένυ ἀπὸ τὴν πρόνοιαν τυ ἐν Σινᾷ τῆς Βρυνίας, ἐκεῖ ἐξωρίςυ ὄντος διὰ τὴν Ἁγίαν πίςιν.

§. 12. Αὐτοὶ οἱ ψευδαπόςολοι ἐπροσποιῦντο μίαν εὐσεβῆ μετριότητα καὶ μίαν ἐξωτερικὴν εὐλάβειαν· οἱ βαθεῖς ἀναζεναγμοὶ των ἦσαν μὲ πικρὰ δάκρυα συνοδευμένοι, αἱ μεγάλαι καὶ συχναὶ προσευχαὶ ἦτον τὸ κοινόν τυς γύμνασμα, εἰς τὰς ὁποίας εἰσήρχοντο, καὶ δὲν ἔτρωγον, εἰμὴ ὀλίγον μαῦρον ψωμὶ ὁπῦ ἐκυβάλῦσαν μαζύ τυς ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Βρυνίας, ἔπιναν μόνον ὕδωρ, δὲν ἐλάμβανον ἐλεημοσύνην, ὅμως ἔπασχον νὰ φέρωσιν εἰς τὰς Σκήτας των εἰς Βρυνίαν ὑποκείμενα μὲ ἄπορα καὶ Θησαυρὺς ἄνδρας καὶ γυναῖκας. Ἐπαινῦσαν καὶ ἐδοξολογῦσαν τὰς ψευδεῖς αὐτῶν ἐρημίτας διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ νηςείαν τυς· ὅθεν μὲ ἕνα ἐξωτερικὸν ψευδῆς εὐλαβείας, ἐσέβοντο ἀπὸ τὸν ἀμαθῆ καὶ δεισιδαίμονα λαὸν, ὁπῦ ἄκυε τὴν ἀπατηλὴν διδασκαλίαν τυς, καὶ ἐγέμωσε μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐπαρχίας ὁλοκλήρυς. Ἀν τὰ καλὰ ἤθη,

ἤδη, καὶ ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἀθωότης κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν σοφῶν εἰς τὴν ἀμάθειαν, τοῦτο πρέπει νὰ ἐννοῆται εἰς τὴν ἁπλῆν φάσιν τῆς φύσεως, ἀλλ' ὅταν εἶναι διεφθαρμένη, καταντᾷ εἰς τυφλὴν ωμρίαν, πεισματώδη καὶ ἀνίκητον, ἱκανὴν εἰς καθε τι, καὶ νὰ καταφρονῇ κάθε κίνδυνον. Ο' χυδαῖος λαὸς ἐσυμβοηθᾶσε τὲς ἀπεσαλμένες οἱ ἐρημῖται τῆς Βρυνίας ἔγιναν οἱ χρησμοὶ καὶ παρακαταθήκη τῆς θρησκείας, οἱ ἔρημοι ποτὲ ἀκατοίκητοι τόποι ἔγιναν ὁ ἁγιώτερος καὶ πλέον πλυθησμένος τόπος διὰ τὲς προσκυνητὰς τοῦ λαοῦ, ὅσις μετὰ χαρᾶς ἐπρόσφερε τὴν ζωοτροφίαν αὐτῶν τῶν Α'γίων ἐρημίτων, καὶ νὰ γίνῃ ἄξιος τῶν προσευχῶν τες καὶ εὐλογίας.

§. 13. Οἱ ἐρημῖται ἐνθαῤῥυνόμενοι ἀπὸ τὲς Α'ποστόλες, καὶ βλέποντες ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ιὰ αὐξάνῃ ὁ ἀριθμὸς των ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ γεμίζῃ τὰς ἐρήμας μὲ τὰς γνώμας ὅπου ἀνήκεσιν εἰς τὴν παλαιὰν θρησκείαν τες τὴν διάφορον ἀπὸ τὴν νέαν, ἄρχησαν μὲ τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀθῶον νόμον τῆς φύσεως, κατὰ τὴν αἵρεσιν τῶν προαδαμίτων, διδάσκοντες τὴν κοινότητα τῶν γυναικῶν, ὡς τὴν ἁρμοδιωτέραν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπέβαλλον κάθε ξενοχωρίαν καὶ βίαν εἰς τὴν ἕνωσιν τῶν συζύγων, μὲ ποινὴν μεγαλην ἁμαρτίας καὶ ἀσυγχωρήτε νὰ γίνῃ νόμιμος γάμος, προθέττοντες, πῶς ὁ γάμος δὲν εἶναι, εἰμὴ εὕρεμα πρὸς ὄφελος τῶν ἱερέων. Αὐτὴ ἡ κοινότης τῶν γυναικῶν ὀνομαζετο παρ' αὐτῶν. Η' Α'γάπη τοῦ Ι'ησοῦ, ἐξαναβάπτιζαν ὅσες εἶχον τὴν γέννησίν τες ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Πατριάρχυ Νίκωνος, ἐπειδὴ ἄκυρον ἦν τὸ βάπτισμάτες ἐξ αἰτίας τῶν αἱρετικῶν formalites τυπυθέντων εἰς τὰ ξανατυπωμένα βιβλία· ἐξαναχειροτονῆσαν τὲς ἱερεῖς, καὶ τὲς Μοναχὲς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

§. 14. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ρ'ασκολνίκων ἔχοντες ἐλευθερίαν νὰ κυριεύωσι τὲς χυδαίες κατήντησαν ἕως νὰ μεταχειριθῶσι κάθε εἶδος τυραννίας κατ' αὐτῶν. Α'πὸ ἕνα μίγμα συλλογισμῶν σφαλερῶν καὶ ἀτόπων ὁπου ἐσύναξαν ἀπὸ τὴν παρεξήγησιν τῶν Γραφῶν, ἐσύσησαν μίαν χειμερικὴν αἵρεσιν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐδίδασκον ἐκεῖνες τὲς ἁπλὲς, διδασκαλίας ζιμιώδεις εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, διότι παρεξηγοῦντες τὰ ρητὰ τοῦ Εὐαγγελίυ καὶ μὴν ἐννοοῦντες τὰς παραβολὰς, ἐσυμβούλευαν τὲς ἁπλὲς νὰ καίωνται, νὰ κρεμῶνται, νὰ πνίγωνται νὰ ἀποθάνωσιν ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἢ νὰ θανατωθῶσιν εἰς κανένα ἕτερον τρόπον, ἵνα μαρτυρήσωσι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Ι'ησοῦ Χριςοῦ, καὶ νὰ σώσωσι τὴν ψυχήν τες.

§. 15. Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Μεγάλης Ρ'ωσίας καὶ τῆς Σιβηρίας πλῆθος τοιούτων ἁπλῶν ἀνθρώπων, ἄνδρες γυναῖκες παιδία ἀνήλικα καὶ μωρὰ ἐγίνοντο θυσία εἰς τὴν λύσσαν αὐτῶν τῶν ἐρημιτῶν. Η' διοίκησις βλέπουσα τὲς κατοίκες τῶν χωρίων, καὶ τῶν περιοχῶν νὰ ἀναχωρῶσιν εἰς τὰς ἐρήμες καὶ δάση, καὶ νὰ χάνωνται τόσοι δυσυχεῖς ἀθῶως, ἐδοκίμασαν καθε τρόπον νὰ διορθώσωσι τὸ κακὸν, ἀλλὰ ματαίως, καὶ ἂν ἔπεμπαν ἐνίοτε ἱερεῖς ἵνα σαματήσωσι τοιαύτας ἀταξίας, καὶ νὰ καταπείσωσι τὸν λαὸν νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τοιαύτην ἀπόφασιν, διὰ να σωθῶσι τόσαι φαμιλίαι, ἀλλὰ ματαίως,

διότι μὲ αὐτὸ ἐτάχυναν τὸν θάνατόν τες. Ο' λαὸς τετυφλωμένως ἀπὸ τὰ δόγματα τὰ βλαβερὰ τοιαύτης αἱρέσεως, καὶ ἐνθαρρυνόμενος ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν ὁδηγῶν τε δὲν εὔγαινεν ἀπὸ τὰς σκηνάς τε, ὅπου εἶχε μέσα εἰς τὰ δάση, καὶ ἀπὸ κάθε μέρος σφαλισμένας καὶ περιτριγυρισμένας ἀπὸ διάφορα εἴδη ἁρμόδια διὰ τὰς πυρκαϊάς· δὲν ἐζητοῦσεν εἰμὴ πῦρ, καὶ ὑπόφερνε τὸν θάνατον μὲ ἀπίστευτον ραθυμότητα.

Η' πλέον δυσυχὴς καὶ λυπηρὰ κατάστασις ἦτον, ἐκείνων ὁπου ἀπεφάσιζαν νὰ τυραννήσωσιν ἑαυτὰς μὲ τὴν πεῖναν. Ε'ρρίπτοντο εἰς βαθυτάτης λάκκους ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἐδύνοντο νὰ εὔγωσι, καὶ τυραννούμενοι ἀπὸ τὴν πεῖναν ἐδάγκανεν εἷς τὸν ἄλλον, ἢ ἐδάγκαναν τὰς χεῖρας των, καὶ εἰς τοιοῦτον τρόπον μόνοι τες ὑστεροῦντο τῆς ζωῆς σκληρότατα.

Τὰ πλέτη τοιούτων δυσυχῶν θυσία τῆς μωρίας των καὶ δεισιδαιμονίας ἔπιπταν πάντοτε εἰς χεῖρας τῶν προεσώτων τῆς ἑταιρείας των, οἵτινες ἐνθαρρύνοντες τὸν λαὸν νὰ καίεται, ἀπέφευγαν αὐτοὶ τὰς φλόγας, ὅμως ἐνίοτε κυριευόμενοι κὰι τὸ παράδειγμα τῶν μαθητῶν τες, ἐδοκίμαζαν καὶ αὐτοὶ τὴν ἰδίαν τύχην. Κατωτέρω θέλει ἀναφέρομεν διὰ τὰ πολλὰ Τάγματα ταύτης τῆς αἱρέσεως, σχεδὸν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα διαφορετικὰ Τάγματα, κοινῶς ὅμως ἐναντία ἓν τῷ ἄλλῳ. Α'πέφευγαν ὅλες ἐκείνες ὁπου δὲν ἦτον τῷ Τάγματός των, νὰ συντρώγωσι καὶ νὰ συμπίνωσι μὲ νὲς Νικονίσας, δὲν τραβοῦν καπνόν, ἤτε νὰ πίνωσι κρασὶ, ῥακὶ, μπίρα ὑδρόμελι καὶ ἕτερα δυνατὰ ποτὰ, πρᾶγμα θαυμάσιον καὶ σχεδὸν ἀνήκεσον εἰς ἐκεῖνα τὰ πεπαγωμένα μέρη τῆς Α'ρκτῳ, μάλιστα ὁπου ἕως τώρα φιλάττεται αὐτὴ ἡ συνήθεια.

§. 16. Εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀνηλίκων τῶν Τζάρων Ι'βὰν καὶ πέτρε, ἱερεύς τις τῆς Μόσχας Νικήτας ἀρχηγὸς τῶν Ρ'ασκολνίκων, ἔκαμε νὰ προχωρήσῃ ἡ διδασκαλία τες μεταξὺ τῶν σρελιτζίδων, ἐξ ἀπατήσας πολλὲς ἔγινεν ὁδηγὸς αὐτῶν, καὶ ἐπεχειρίθη ἕνα τολμηρότατον ἐπιχείρημα παῤῥησίᾳ ἐνώπιον τῆ Παλατίᾳ τῶν Τζαρίδων, ἐνώπιον εἰς τὴν μητρόπολιν τὰς πλέον τρομερὰς καὶ ἀχρείας ὕβρεις κατὰ τῆ Πατριάρχῃ καὶ τῆ Κλήρῳ ζητῶν νὰ γίνωσι Δημόσιαι λογοτριβαὶ ἵνα γένῃ ἀπόφασις κατὰ τῆς διεφθαρμένης θρησκείας ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἀρχαίων δογμάτων, καὶ εἴσοδος τῶν νέων αἱρέσεων.

Ματαίως ὁ Πατριάρχης μετεχειρίθη τὰς συμβουλὰς καὶ νηθεσίας διὰ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν τὸν δεισιδαίμονα ἀπὸ τὸ ἐπιχείρημά τε, αἱ φιλικαί τε καταπείσεις εἰς ἄλλο δὲν ἐχρησίμευσαν, εἰμὴ νὰ τὸν ἐνθαρρύνωσι περισσότερον. Αὐτὸς βοηθούμενος ἀπὸ τὰς ὀπαδὲς τε, ἠκολούθησε τὰς φωνὰς, ὕστερον ἄρχησε καὶ μὲ τὰς ἀπειλάς. Συχνάκις εἰς τὰς ἀγορὰς ἐνώπιον τῷ λαῷ ἐφώναζεν. „Ω' χριστιανοὶ Ο'ρθόδοξοι, διαυθεντεύσατε τὴν ἀληθι„νὴν θρησκείαν, διότι δὲν εἶναι ἀληθὴς Ε'κκλησία ἐπὶ τῆς γῆς ἤτε εἰς τὴν Ε'λλάδα, ἤτε εἰς τὴν Ρ'ωσσίαν, ἀλλ' ἡμεῖς μόνοι εἴμεθα τῆς ἀληθινῆς πίστεως, καὶ ἡμεῖς κάμνομεν τὸ σημεῖον τῷ Σταυρῷ, ὡς ἔγραψεν ὁ ἅ-

γιος

„ Θεοδώρητος, δηλαδὴ τὰ δύω δακτύλα παρασήνωντας τοιουτοτρόπως τὴν
„ θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὲ τὸ τρίτον ὅζις τὸν
„ σαυρὸν τοῦ κάμει, θέλει κολασθῆ αἰωνίως μὲ τὸν Α'ντίχριζον, τοῦ ὁ-
„ ποίου ἡ σφραγὶς τοιοῦτος σαυρός. Μὴ πηγαίνετε εἰς τὰς Ε'κκλησίας,
„ καὶ φύγετε ἀπὸ ὅλας τὰς αἱρέσεις.

§. 17. Ε"πεμψεν ὁ Παριάρχης τοὺς Ι'ερεῖς νὰ ἀντισκόψωσι τοιοῦτον δεισιδαίμονα ἀπὸ τοιοῦτον ἐπιχείρημα, ὁποῦ ἐνέπνεεν εἰς τὸν λαὸν μόνον ἐπανάσασιν, ἀλλ' ὁ Νικήτας καὶ ὁπαδοί του δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσωσι τὰς φιλικὰς συμβουλὰς τῶν Ι'ερέων, ἀλλ' ἄρχησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν βίαν. Διὰ νὰ προλάβωσι λοιπὸν τὰ κινδυνώδη ἑπόμενα, ἔσερξαν τὸ ζήτημά τους, καὶ ἐδιωρίσθη ἡ ἡμέρα τῆς συνελεύσεως καὶ τῶν δύω μερῶν ἐδιωρίσθη μάλιζα ἡμεγάλη Σάλα τοῦ παλατίου τῶν Τζαρίδων, ὡς τόπος συνελεύσεως. Υ'πῆγεν ὁ Πατριάρχης μὲ τοὺς Α'ρχιεπισκόπους, Κλῆρον κτλ'. τὴν διωρισμένην ἡμέραν ἦλθεν ὕζερον καὶ ὁ Νικήτας ὡς πρόεδρος μὲ τοὺς Ρ'ασκολνίκους του. Οἱ δύω Τζάριδες καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν ἐπαρρησιάσθηκαν μὲ ὅλην τὴν πομπὴν εἰς τὸν Θρόνον, τοῖς ὁποίοις ὁ Νικήτας ἐπρόσφερε μίαν ἀγωγήν, διὰ τῆς ὁποίας ἐδέετο τῆς συνδρομῆς καὶ ὑπερασπίσεως διὰ τὴν Θρησκείαν τὴν Α'ληθινὴν, τῆς ὁποίας τὰ ἀρχαῖα δόγματα μετεβάλθησαν ἀπὸ νέας εἰσαγωγὰς αἱρετικάς.

Τότε ὁ Α'ρχιεπίσκοπος Α'ρχαγγέλου καὶ Κολμογὸρ εἶπε. „ Τὰ
„ δογματικὰ βιβλία παλαιόθεν τυπωμένα ὄντα πλήρη σφαλμάτων ὡς τὰ
„ πρωτότυπα χειρόγραφά τους ἀντιγεγραμμένα ἀπὸ ἀμαθεῖς ἔδωκαν αἰ-
„ τίαν τῷ Πατριάρχῃ Νίκωνι νὰ τὰ διορθώσῃ καὶ νὰ μετεβάλλῃ τὰς λέ-
„ ξεις ὁποῦ ἦσαν ἐνάντιαι εἰς τὸ λογικὸν, καὶ αὐτὴ ἡ μεταβολὴ τινῶν λέ-
„ ξεων δὲν ὑποθέτει μεταβολήν τινα τῆς Θρησκείας. Ο'τι ἡ ἐντολὴ τῶν
„ ἀρχαίων Συνόδων γνωζῶν ὡς νομίμων πρὸ αἰώνων, καὶ τὰ ἑπτὰ Μυζήρια
„ εἶναι τὰ αὐτὰ εἰς τὰ νεωζὶ τυπωθέντα βιβλία, ὡς εἰς τὰ παλαια. Ο'τι
„ αἱ δεήσεις καὶ προσευχαὶ, ἀπὸ τὰς ὁποίας συνίζαται ἡ Λειτουργία, δὲν
„ ἐμεταβάλθησαν ὅτε αὔξησαν ἀπὸ αἱρετικὰς προθήκας, ὡς ἐγκαλοῦσιν.
„ Αἱ παραδόσεις τῶν ἀνωνύμων συγγραφέων, τῶν ὁποίων αἱ σφαλεραὶ γνώ-
„ μαι ἦσαν γνωζαὶ, ἐξ αἰτίας τῶν ἀρχῶν τῶν Α'νθρωπομορφίτων, δὲν ἦσαν
„ ξανατυπωμέναι, ἀλλ' ἀφαιρέθησαν, ὡς ἐνάντιαι εἰς τὸ λογικὸν, ἀμφίβο-
„ λαι, ἢ πλαζαὶ, αἵτινες δὲν εὑρίσκονται εἰς τὰ Ε'λληνικὰ πρωτότυπα.
„ Ο'τι ἡ ἀνακάννησις τῶν εἰκόνων τῆς Ε'κκλησίας ἦτον ἀναγκαιοτάτη ἵνα
„ ζαματήσωσιν αἱ ἐφευρεθεῖσαι καταχρήσεις ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς ζωγράφους,
„ καὶ ὁποῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν Ε'κκλησίαν πρὸς ὄνειδος τοῦ γένους. Ο'τι ὁ
„ Ι'ερεὺς Νικήτας μὲ τοὺς ὁπαδοὺς των Α'ρχαίους πιζοὺς, πρέπει νὰ δείξῃ
„ μόνος του, ποῖον παράδοξον νεωτέρισμα ἀπὸ τοὺς Αἱρετικοὺς λαμβανόμενον,
„ εὑρίσκει αὐτὸς νὰ εἰσηλθεν εἰς τὴν Ο'ρθοδοξον Ε'κκλησίαν διὰ μέσου τῶν
„ βιβλίων ὁποῦ ἐξανατυπώθησαν, καὶ τὰς ἀνακαινισθείσας εἰκόνας, τῶν ὁ-
„ ποίων ὁ νεωτερισμὸς καὶ διόρθωσις ἦτον δικαία καὶ νόμιμος. Καὶ τοῦτο

„ ὅλα

„ ὅλα καλῶς ἐρευνηθέντα, δὲν προξενῦν μεταβολὴν θρησκείας, καὶ δὲν
„ τὴν διαιρῦν εἰς νέαν καὶ ἀρχαίαν. Καὶ τέλος πάντων οἱ ἀρχαῖοι πι-
„ σοὶ πρέπει νὰ ἀποδείξωσι τὸ ἐναντίον, καὶ νὰ καταπείσωσι τὴν ἀλή-
„ θειαν τῆς ἀρχαίας αὐτῶν θρησκείας, τῆς ὁποίας αἱ συμβολικαὶ ἀρχαὶ,
„ δὲν εἶναι, εἰμὴ τῶν ἀρχαίων Ἀνθρωπομορφίτων, Προαδαμίτων, Ἀκεφάλων
„ καὶ λοιπῶν, ὁποῖοι καὶ ἀποβάλλωσι τὰ μυσήρια τὰ πλέον ἀσιωδη εἰς
„ τὴν Ὀρθόδοξον θρησκείαν.

§. 18. Πολλὰ ἄλλα ἀνέφερεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἀναφέρων εἰς μαρτυρίαν τὰς Γραφὰς, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀρχαιοπίστων, ὁ ἀμαθέστερος τῦ κόσμυ, ὅσις εἶχε πολλὰ ὀλιγωτάτην εἴδησιν τῆς Γραφῆς, ἴσως καὶ τὴν ἀγνοῦσε δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ λογοτριβήσῃ περὶ Θρησκείας, διότι ἀντὶ νὰ ἀποδώσῃ ἀποκρίσεις σερεὰς καὶ ἁρμοδίας εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν ῥηθέντων ὠργίσθη, ἐθύμωσε, ὥρμησε κατὰ τῦ Ἀρχιεπισκόπυ, καὶ τὸν ἐκτύπησε παῤῥησία χωρὶς νὰ ἐντραπῇ κἂν τὸς Τζάριδες. Τοιῦτον τολμηρὸν ἔργον ἄξιον ἦτον τῆς αὐςηροτέρας τιμωρίας· ἀλλ' ἡ διοίκησις διὰ νὰ προλάβῃ τὰ κινδυνώδη ἀπακολυθήματα ἔκρινεν εὔλογον καὶ πολιτικὸν νὰ μεταχειρισθῇ μὲ τὸ ἥμερον καὶ νὰ προλάβῃ τὴν ἐπανάςασιν τῶν σρελτζίδων, ὁπῦ ἐδιαυθέντευαν τὸν Ἱερέα, καὶ τῶν ὁποίων ἡ πίςις ἦτον ὕποπτος εἰς τὸς Τζάριδες· ἐδιωξαν τὸν τολμηρὸν χωρὶς τὴν παραμικρὰν τιμωρίαν, ὅσις ἀνεχώρησεν ὅλον ὠργισμένος καὶ θυμωμένος, καὶ διαπερνῶντας τὴν Αὐλὴν καὶ τὰς ὁδὰς τῆς πόλεως Kremle, ἐφώναξε δυνατὰ, ὅτι ἐνίκησε τὸς αἱρετικὸς Νικωνίςας, οἵτινες δὲν ἤξεραν να ἀνοίξωσι σόμα, ἅτε νὰ διαυθεντευθῶσιν. Ὑπῆγεν αὐτὸς εἰς την ἀγορὰν, ὅπῦ ἐπροσμένετο, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν λύσσαν, ἔχασε τον νῶν τῦ καὶ κατήντησεν εἰς φρενήτιν, ὅσις τὸν ἐπροξένησεν ἕνα θλιβερώτατον τέλος. Οἱ σρελτζίδες καὶ ὁ χυδαῖος λαὸς τὸν ἐνόμισαν ὡς ἕνα δαιμονισμένον, καὶ ἐπίσευαν ὅτι ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν, τον παρέδωκαν τῷ δημίῳ ὡς αἱρετικὸν, καὶ εὐθὺς τὸν ἀπεκεφάλισαν.

Μὴ ἐπιτυχόντος τῦ ἐπιχειρήματος τῶν Ῥεσκολνίκων ὑπὸ τῦ ἀρχηγῦ αὐτῶν Νικήτα, δὲν ἐδειλίασαν διὰ τῦτο οἱ ὀπαδοί τῦ· ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαθείας· συχνάκις ἔπρεπε νὰ γίνωνται φατρίαι, καὶ οἱ ἀρχηγοὶ δὲν ἔλειπαν ποτὲ ἀπὸ νὰ τὸς ἐγχαρδιώνωσιν.

§. 19. Ὁ Συγγραφεὺς τῦ Ῥόζισκ, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως τῦ Ῥοσὸβ ἀναφέρει εἰς την βίβλόν τῦ, πῶς ὁ πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν Ῥασκολνίκων ἦτον Μοναχός τις Ῥῶσσος, ὀνόματι Καπιτὼν, κάτοικος τῶν περιχώρων τῆς περιοχῆς τῆς πόλεως Κοσρῶμα εἰς τὸ φρούριον Κολεσνικόβα, ὅπῦ ἔζη τὸν αὐςηρότερον βίον, διότι δὲν ἔτρωγεν εἰμὴ ὀλίγον ψωμὶ, πωρικὰ ἀγρίων δένδρων, χορτάρια κατὰ τὰς καιρὸς τῦ χρόνυ, καὶ τὸ ἐπίλοιπον τῆς τροφῆς ἀναγκαίας τῇ φύσει, ἦτον ἄγνωσον αὐτῷ. Μὲ τὴν αὐςηρὰν ζωὴν τῦ καὶ αὐτὸς ὁ δεισιδαίμων καὶ μὲ την ἐξωτερικὴν τῦ εὐσέβειαν, ἐσύναξε πολλὸς μαθητὰς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας, τοῖς ὁποίοις ἐκήρυττε

νὰ

νὰ κάμνωσι τὸ σημεῖον τῦ σαυρῦ μὲ δύω δάκτυλα ὡς οἱ Α'ρμένιοι, νὰ ἀποβάλωσι τὰ δόγματα καὶ εἰκόνας τῆς Ε'κκλησίας τῆς νέας, νὰ μὴ δέχωνται εἰμὴ τὰς ἀρχαίας, νὰ μὴ πηγαίνωσιν εἰς τὰς Ε'κκλησίας, καὶ νὰ ἀποφεύγωσιν κάθε τελετὴν Ι'ερὰν, καὶ τὰς συνομιλίας τῶν Ι'ερέων.

§. 20. Ο' ῥηθεὶς ἀρχηγὸς τῶν Ρ'ασκολνίκων Καπιτὼν ὠνόμασε τὴν ἑταιρείαν τε Καπιτονίσας, οἵτινες ἠὔξησαν τὰς δόξας ἕως νὰ καταντήσωσιν εἰς τὸ γελοιῶδες. Χωρικός τις Ποδρεσεβνικὸβ ὀπαδὸς τῦ Καπίτωνο, ἄνθρωπος ἀμαθέστατος, ὅσις δὲν ἤξευρεν ὅτε νὰ ἀναγνώσῃ ἢ νὰ γράψῃ, ἀφ' ἧ ἀπέῤῥιψε τὰ μυσήρια πάντα, ἐδίδασκε τοῖς ὀπαδοῖς τε νὰ ἀναγινώσκωσιν, ὁ καθ' εἷς τὴν λειτεργίαν εἰς τὴν οἰκίαν τε, νὰ βαπτίζῃ τὰ παιδία ἡ μετάληψις, δὲν ἦτον κατὰ τὸ σύνηθες ἄρτος εὐλογημένος ἧ οἶνος ἁλλὰ, παράδοξος ἦτον, ἤγεν σαφύλια ἀντὶ ἄρτον· νέον τρόπον ἐμεταχειρίσθησαν καὶ εἰς τὴν Μετάληψιν· μία νέα ἐνδεδυμένη μὲ ποικιλοχρώματα φορέματα ἔῤῥαινεν ἀπὸ τὴν γωνίαν τῦ οἰκίσκε ὅπε ἐκρύπτετο φέρεσα ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα καλάθι μὲ σαφύλια, καὶ σκεπασμένα μὲ ἕνα πανί. Ο' ὄχλος τῦ λαῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παίδων συνηγμένων εἰς τὸν οἰκίσκον ἐθεωρῦσαν αὐτὴν τὴν κόρην ὡς Ι'έρισσαν μὲ τὴν βαθυτέραν εὐλάβειαν. Ο'ταν ἐπαῤῥησιάζετο ἐπρόφερνε μεγαλοφώνως αὐτὰς τὰς λέξεις. Μνησθείη Κύριος πάντων ὑμῶν ἐν τῇ ἐρχομένῃ βασιλείᾳ αὐτῦ ἀπὸ τῦ νῦν εἰς τὲς αἰῶνας τῶν αἰώνων, τρεῖς φορᾶῖς ἔλεγε τὴν εὐχὴν, καὶ τρεῖς φοραῖς ἀπεκρίνοντο οἱ συνευρισκόμενοι ἀμήν· ἡ κόρη διεμόιραζεν εἰς τὸν καθ' ἕνα τὸ ἅγιον Μυσήριον τῆς Σταφυλῆς, δίδσα τὸ μερίδιόν τε εἰς τὸ σόμα, καὶ οἱ περιεςῶτες τὸ ἐλάμβανον ὡς τὸ Γερώτερον πρᾶγμα τῦ κόσμε.

§. 21. Μ' ὅλον ὅπε οἱ χωρικοὶ αὐτῆς τῆς ἑταιρείας ἦσαν μωροὶ, μὴ γνωρίζοντες ὅτε τὰ γράμματα τῦ ἰδίε ἀλφαβήτε, δὲν ὑπερῦσαν τὴν λειτεργίαν καὶ τὸ βάπτισμα, ἀλλ' ὁ καθ' εἷς κατὰ τὴν γνώμην τε ἐδίδασκε, καὶ ἀσύζυγον μίαν αἵρεσιν ξεχωρισήν, ἀπὸ τὸ ὄνομα τῦ Α'ρχηγῦ τες. Δυσκολον νὰ ἀνακρέῳ τινὰς τὸν σωζὸν ἀριθμὸν τῶν διαφορετικῶν αἱρέσεων, αἵτινες πότε ἐπκύον μὲ τὸν θάνατον τῦ ἀρχηγῦ, πότε μετάβαλλον κάθε εἶδος δόγματος γελοιώδες, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα ἄλλαζαν, ὥς τόσον ὁ Α'ρχιεπίσκοπος καὶ Μητροπολίτης, συγγραφεὺς τῆς βίβλε Ρ'όζισκ κεφ. Β'. ἀναφέρει τὰς κάτωθεν αἱρέσεις.

Α'. Χριςοβσχύνα, ἤτοι ἡ θρησκεία τῦ Ι'ησῦ, ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς τῆς αἱρέσεως ἦν χωρικός τις, Ι'ησῦς Χριςὸς, λεγόμενος, συνοδεύεται ἀπὸ μίαν νέαν καὶ ὡραίαν κόρην, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει Μητέρατε, καὶ Αγίαν παρθένον Μαρίαν, καὶ δώδεκα Α'πόςολοι εἶναι οἱ ὀπαδοί τε, πηγαίνει ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον κηρύττων τὸ εὐαγγέλιόν τε εἰς τὸν τυφλὸν λαὸν, καὶ κάμνει νὰ τὸν λατεύωσιν ὡς Ι'ησῦν Χριςὸν μὲ ἐκφωνήσεις ὡς πρὸς ἕνα σωτῆρα· ὦ ἡμέτερε Πλάςα, ἀπόδος ἡμῖν τὴν χάριν σε, καὶ καταξίωσον ἡμᾶς τῆς αἰωνίε σωτηρίας. Ο' λαὸς γονατισμένος δὲν τολμᾷ νὰ ἐγείρῃ τὲς ὀφθαλμὲς πρὸς αὐτὸν τὸν Σωτῆρα, ξαναλέγει τὴν αὐτὴν προσευχὴν, ὥςε τὸν

τὸν λείπει ἡ φωνή. Ο' ψευδοιησῦς προφέρει καμμίαν προφητείαν διὰ τὴν μεταβολὴν τῦ καιρῦ, ὑπόσχεται καλὰς ἡμέρας, ἢ βροχὴν καὶ βεβαιώνει τὲς Χριςιανὲς εἰς τὴν θρησκείαν. Η' Α'γία Παρθένος δὲν εἶναι σεῖρα.

Β'. Εἰκονοβοσχύνα δηλαδὴ εἰκονοκλάσαι, ἀποβάλλεσι τὰς εἰκόνας, τόσον τὰς ἀρχαίας, ὅσον καὶ νέας· ἡ θρησκεία τες εἶναι ἕνα μίγμα σύνθετον ἀπὸ γελοιώδη καὶ χιμερικὰ πράγματα.

Γ'. Ποποβοσχύνα Ι'ερεῖς ἀναχωρηταὶ, οἵτινες διὰ τὴν ἄτακτον ζωήν τες, καὶ ἐλαττώματά τες, ὑςερήθησαν τῦ ἐπαγγέλματός των, ἐσύςησαν τοιαύτην αἵρεσιν μεταδίδεσι μερικὰ μυςήρια μὲ παλαιὰ βιβλία, καὶ ὅλοι οἱ Ι'ερεῖς των εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πρώτην αὐτῶν χειροτονίαν, καὶ νὰ καταδικάσωσιν ὡς αἱρετικὸν τὸν ἐπίσκοπον ὁπῦ τὲς ἔχε χειροτονήσει. Ο'θεν ὅσοι μετέχεσι τοιαύτης αἱρέσεως πρέπει νὰ εἶναι βαπτισμένοι, ἔξω ἂν δὲν εἶναι ἑξήκοντα ἐτῶν, ἤγεν ἐγεννήθησαν πρὶν τῦ Πατριάρχε Νίκωνος.

Δ'. Παυλινοβσχύνα· χωρικός τις Παυλίνος λεγόμενος, ἦν ὁ Α'ρχηγός.

Ε'. Α'νδρεανοβσχύνα, ἀρχηγὸς ἦτον συγγραφεύς τις ἀμαθέςατος.

ς'. Γ'ωσηφοβσχύνα, ἔτω λεγομένη ἀπὸ Γ'ωσήφ τινος.

Αὐταὶ αἱ τρεῖς ἔσχαται αἱρέσεις, καὶ πολλαὶ ἕτεραι διαμοιρασμέναι εἰς διαφόρες Σκήτας, φιλάττεσι τὰ αὐτὰ δόγμα τῶν Ποποβσχύνα, καὶ διαφέρεσιν ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἀπὸ πολλὰς γελοιώδεις τελετάς.

§. 22. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν τῶν αἱρέσεων ὅταν ἔχεν νὰ γεννήσεν, κράζεσιν ἕνα τῶν συγγενῶν τες, ἢ γείτονα, καὶ τὸν δίδωσι ἕνα κομμάτι πανὶ πασχικὸν καὶ καθαρὸν, ἐπιτ' αὐτῦ φυλαγμένου δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, τὸν πέμπεσιν εἰς τὸν Ι'ερέα νὰ δηλοποιήσῃ τὴν γέννα, καὶ τὸν παρακαλῇ ἑνταυτῷ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν γυναῖκα, διὰ τὰς συνηθισμένας τῆς λεχωνίας, καὶ νὰ βάλῃ τὸ ὄνομα τῦ παιδίε· ἂν τὸ διάσημα τῦ τόπε ἢ τὸ κέρδος εἶναι ὀλίγον ἢ δὲν ἐξισάζει τὸν κόπον νὰ ὑπάγῃ, τότε ὁ Ι'ερεὺς λαμβάνει τὸ κομμάτι πανὶ ἀπὸ τὸ ὑποκειμένον ὁπῦ τὸ σέλνει, τὸ βάνει εἰς τὴν τράπεζαν, φλυαρεῖ μερικὰς προσευχὰς ἐπάνω, φυσῶντας κάθε σιγμὴν ἐπάνω τῦ πανιῦ, καὶ τότε ὀνομάζει τὸ βρέφος, τῦτο κάμνωντας, διπλώνει προσεκτικὰ τὸ πανὶ, τὸ βάνει εἰς τὸν κόλπον ἐκείνε ὁπῦ τὸ ἤφερε, καὶ νομίζων νὰ ἐμεταχειρίθη πᾶσαν τὴν δύναμιν, τῶν προσευχῶν τε, ἐξορκίζει τὸν φέροντα νὰ φυλαχθῇ καλὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ φύγεν τὰ φυτήματα. Ε'πιςρέφων ὁ ἄνθρωπος, τινάζει πολλάκις τὸ πανὶ ἐκάνω εἰς τὸ πρόσωπον τῆς λεχώνας, καὶ αὐτὴ σοχάζεται πῶς ἡ ἰσχὺς τῶν λέξεων ὁπῦ τῆς ἐφάλθησαν ἔχει τόσην τιμὴν ὡς νὰ ἦτον ὁ Ι'ερεὺς παρὼν, καὶ μόνος τε νὰ τὰς ἐπρόφερε. Λαμβάνει τὸ νήπιον τὸ ὄνομά τε, καὶ ἡ μήτηρ λαμβάνει τὴν συγχώρησιν. Τῦτο κάμνεν καὶ εἰς τὸ πτῶμα τες ὅταν ἀποθάνωσιν, εἰς τὸ μνῆμα τῶν ὁποίων ταράττεσι τὸ πανὶ διὰ νὰ λαβωσι τὴν τελευταίαν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν τες.

§. 23.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

§. 23. Εἶναι ξεχωριςὸν ἰδίωμα εἰς τὰς Ρωσκολνίκας αὐτῶν τῶν αἱρέσεων νὰ φέρωσι μεγάλον μῖσος καὶ ἀποςροφὴν πρὸς τὰς λοιπὰς Ρώσσας, καὶ νὰ τὴν δείξωσιν εἰς τρόπον, ὁτι ἂν συνέβῃ κατὰ τύχην εἷς τινα νὰ φάγῃ ἢ νὰ πίῃ μὲ τὰς Ρώσσας, ἢ νὰ ἔμβῃ εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος νομίζεται ὡς μιασμένος ἀπὸ μίαν αἵρεσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ καθαριθῇ μὲ τὴν προσευχήν.

Ζ. Βεσποποβσχύνα· ἤτοι χωρὶς Ἱερεῖς.

Η'. Βολοσατοβσχύνα παρὰ τὸν Ἀρχηγὸν Βολοσάτου.

Θ'. Ἀνδρεεβσχύνα· παρὰ τὸν Ἀρχηγὸν Ἀνδρέαν χωρικόν.

Ι'. Ἰλαριωνοβσχύνα· παρὰ τὸν χωρικὸν ἀμαθῆ, Ἰλαρίωνος καλεμένα.

Αἱ διάφοραι Κλάσεις ταύτης τῆς αἱρέσεως συμφωνοῦσιν εἰς τοιαύτας ἀρχὰς, ὥςε τον καθ' ἕνα συγχωρημένον ἐςὶ νὰ εἶναι πνευματικὸς, νὰ βαπτίζῃ τὰ βρέφη, νὰ χειροτονῇ Ἱερεῖς καὶ Ἱέρισσας, νὰ διαβάζωσι τὰς ἐυχὰς εἰς τὰς λεχώνας, καὶ τέλος πάντων τὴν ἐσχάτην συγχώρησιν εἰς τὰ ὁλίθοια.

Καλόγεροι καὶ Καλογραῖαι αὐτῶν δὲν ξεχωρίζονται ἀπὸ τὰς Κοίτας κατὰ τὸ γένος, ἀλλὰ ζῶσιν ὁμοῦ νέοι καὶ νεαι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες πάντες ἀνακατωμένοι εἰς τὰς ἴδιας ὀνδάδες, ἑνώνονται, κατὰ τὴν θελησίν τος καὶ κλίσιν φυσικὴν χωρὶς τελετὴν, ἢ ῥητὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτὴ ἡ ἕνωσις δὲν τὸς βιάζει νὰ προσκολληθῶσι μὲ ἕνα ὑποκείμενον, ἀλλὰ δύνανται, νὰ ἀλλάξωσιν ὡς θέλωσι, χωρὶς νὰ λέγωνται ὑπανδρευμένοι. Ἐξ ἐναντίας μισοῦσι τὸν γάμον μὲ εὐλογίαν Ἱερέως, τὴν νομίζωσιν ὡς αἱρετικὴν· τὰ βρέφη ὁπὸ γεννῶνται ἀπὸ νόμιμον γάμον δὲν ἔχουσι μέρος εἰς τὴν κοινότητά τος· ἀπηγορευμένον τὸ νὰ φάγωσι, νὰ πιῶσι, νὰ προσευχηθῶσι, καὶ νὰ συνομιλῶσι μὲ αὐτὸς· ὅθεν οἱ συγγενεῖς δὲν θέλωσι να ἀκούσῃ διὰ γάμον τῶν συγατέρων τος, ἀλλὰ ταῖς συγχωροῦσι νὰ ἑνωθῶσι μὲ ὁποιν θέλωσιν.

Οἱ Ἱερεῖς των λέγουσι πῶς ἔχωσι τὸν Ἅγιον Ἄρτον μετασιωθέντα πρὶν τῆ Πατριάρχα Νίκωνος, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν φθείρεται. Ἵνα νοήσῃ τινὰς τοῦτο, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ, ὁτι μέρος αὐτοῦ τοῦ Ἄρτου, σκόνη γινομένη καὶ μὲ ἀλεῦρι μεμιγμένη ἀπὸ τὸν ὁποῖον κάμνουν ἄλλους Ἄρτους, προξενεῖ εἰς τὴν γνώμην τος τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μετασιώσεως, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ἀδιακόπως ἀπὸ Ἄρτον εἰς Ἄρτον, εἰς τρόπον, ὁτι ὁ ἁγιασμένος Ἄρτος δὲν τοῦ ἔλειψε ποτὲ πρὶν τοῦ ῥηθέντος Πατριάρχου.

Ἡ σκληροτέρα ἀρχὴ αὐτῶν τῶν αἱρετικῶν εἶναι ὁ βάρβαρος καὶ ἀπάνθρωπος ζῆλος νὰ φέρωσι τὴν διδασκαλίαν τος ἕως τὸν φόνον, καὶ νὰ καίωσι τὸς ζῶντας. Βολοσατὸς ἀρχηγὸς τῆς αἱρέσεως Ἀριθ. Η'. ἔκαμε νὰ καύσωσι ὑπὲρ τὰς δύω χιλιάδας. Ἀνδρέας ἀρχηγὸς τῆς δευτέρας πολλὰς χιλιάδας, τὰ δὲ νήπια τὰ ἐκάρφωσεν ἀπὸ τὰ φορέματά τος ἐπάνω εἰς τα σανίδια ὁπου ἐκάθοντο· ἂν κατὰ τύχην φύγῃ τινας ἀπὸ τὰς φλόγας, θέλει θυσιαθῇ ἀπὸ ἀρχηγὲς, ὁπου τὸς φυλάττων, καὶ τὸς ῥίπτουσιν ὕςερον εἰς τὸ πῦρ.

ΙΑ'. Σεραπιωνοβσχύναι, ἐκ τῦ ὀνόματος Σεραπίωνος Μοναχῦ, τῦ ὁποίυ ἡ διδασκαλία κάμνει τὰς ὀπαδὰς τῶν δύω γενῶν μὲ τὴν πεῖναν νὰ ἀποθαίνυν.

ΙΒ'. Στεφανοβσχύναι ἐξ ὀνόματος τῦ Στεφάνυ Διακόνυ. Οἱ ὀπαδοί των καὶ πολλῶν ἑτέρων μισῦν τὸν γάμον τὸν νόμιμον ὡς ἁμαρτίαν, καὶ τὸν ὀνομάζυσι μοιχείαν, λέγονται σώφρονες, μεταχειρίζονται ὅμως μεγάλην αὐςηρότητα ἵνα εἶναι τοιῦτοι, καὶ νὰ ἔχυν αὐτὸν τὸν τίτλον. Ἐπειδὴ συζῦσι μὲ τὰς λοιπὰς εἰς τὰς αὐτὰς ὀνδάδες, ἡ νομιζομένη ἀπάτη τῦ Γ'ησῦ Χριςῦ προξάζει νὰ ἀγαπῶνται ἀμοιβαίως, καὶ νὰ πληρώσωσι τὰς ἐπιθυμίας τῶν πλησίων· αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ὁπῦ δὲν συγχωρεῖ καμμίαν ἐξαίρεσιν ζητημάτων, προξενεῖ ὅμως τὸ ἀποτέλεσμά της, καὶ νὰ παραβῇ πολλάκις ἡ σωφροσύνη τας. Τὰ παιδία ἀπὸ τοιάτας σώφρονας γονεῖς, εἶναι σημεῖα φανερὰ, καὶ διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν, τὰ ῥίπτυσιν εἰς τα ἔρημα δάση τὰ γειτονεύοντα, ὅπυ δὲν εἶναι φόβος ἀπὸ ἄγρια ζῶα, χωρὶς νὰ φροντίσωσι διὰ τὴν τύχην τας.

ΙΓ'. Κοσμινσχύναι, ἐκ τῦ Α'ρχιγῦ Κοσμᾶ, οἱ ὀπαδοὶ ὡς οἱ ἄνω ἔχυσι τὰς αὐτὰς γνώμας περὶ τῦ νομίμυ γάμυ, δὲν εἶναι ὅμως ἐξ ἴσυ σώφρονες, ὅτε καταντῦν εἰς τοιαύτην ἀπάνθρωπον σκληρότητα, κηρύττυσι συχνάκις τὸν λαὸν, ὅτι δὲν εἶναι ὅτε Ε'κκλησίαι, ὅτε Γερεῖς, ὅτε μυςήρια ἐπὶ τῆς γῆς, εἰμὴ εἰς τὰς σκήτας των.

§. 24. Πολλαὶ ἕτεραι αἱρέσεις διαφόρων ὀνομάτων ἔχυσι τὰς αὐτὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς μεταβάλλυσι κατὰ τὴν ὄρεξιν τῶν ἀρχιγῶν τας, οἵτινες προσθέτυσι καὶ ἄλλας ἀπὸ φαντασίαν, ἀφήνοντες τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸς διαδόχυς των νὰ προσθέσωσι τὰς ἐδικάς τας.

Πᾶσαι αὐταὶ αἱ αἱρέσεις καὶ πολλαὶ ἕτεραι ὡς τῶν Σχυβζβενὶζ, ἤτοι Βασιλικοὶ, οἵτινες πιςεύυσι, πῶς ὁ Α'ντίχριςος ἦλθεν ἤδη πραγματικῶς καὶ ἀληθινὰ εἰς τὸν κόσμον, κρύπτυσι τὸ μυςήριον ὅμως τῦ προσώπυ τυ καὶ δὲν λέγυσι τίποτε πῦ ἔχει νὰ ἐγείρῃ τὸ βασίλειόν τυ.

Οἱ Σαβολτνίκοι, ἤτοι Σάμιοι, ἢ Σαμήδιοι, ἐκ τῆς ἡμέρας, ἤτοι Σαμπότα, ἤτοι Σάββατον. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς τῆς αἱρέσεως κατὰ τὴν Παράδοξον ἀρχήν τας, νηςεύυσι τὸ Σάββατον ὡς οἱ Ε'βραῖοι· ὡς τοσον αυτὴ ἡ αἵρεσις, ὡς αἱ λοιπαὶ πότε συμφωνῦσι μὲ μίαν Σκηνὴν Ρ'ασκολνίκων χωρὶς νὰ ςαθῦν εἰς δόγματα ςερεὰ διʼ ἔλλειψιν Προκοπῆς τῶν ἀρχιγῶν, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον εἶναι χωρικοὶ ἀμαθέςατοι, τῶν ὁποίων τὸ κέρδος τὺς φέρει εἰς αὐτὰ τὰ ἄτοπα νὰ ἀπατήσωσι τὴν ἁπλότητα τῦ δεισιδαίμονος λαῦ μὲ τὴν ψευδολάβειαν, καὶ νὰ λάβυν τὸ κέρδος τυ μὲ τίτλον Α'ρχιγῦ αἱρέσεως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

Περὶ Ἀρμενίων, καὶ τῆς Αἱρέσεως αὐτῶν.

§. 1.

Τὸ γένος τῶν Ἀρμενίων ὡς πρὸς τὰ δόγματα, εἰς τέσσαρα μέρη, διαιρεῖται, εἰς Ἀρμενίους Ὀρθοδόξους Ἀνατολικοὺς, εἰς Ἀρμενίους Καθολικοὺς, εἰς Ἀρμενίους ἀρχαίους αἱρετικοὺς, καὶ εἰς Ἀρμενίους νεωτέρους αἱρετικούς. Ἀρμένιοι Ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοί· ὅσοι τὸ γένος Ἀρμένιοι ὄντες φυλάττουσιν ἄμωμον τὴν Χριστιανικὴν πίστιν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀνατολικῆς ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀρμένιοι Καθολικοὶ ὅσοι τὸ γένος Ἀρμένιοι ἕπονται τῇ Ρώμης Ἐκκλησίᾳ. Ἀρμένιοι ἀρχαῖοι, εἶναι ὅσοι ἀκολουθοῦσι τὴν παλαιὰν αἵρεσιν τῶν Μονοφυσιτῶν, καὶ Νεώτεροι Ἀρμένιοι αἱρετικοὶ, εἶναι οἱ Θεοπασχῖται λεγόμενοι· διὰ τοὺς δύω πρώτους δὲν ὁμιλοῦμεν, μόνον διὰ τοὺς δύω αἱρετικοὺς ἀρχαίους τε καὶ νεωτέρους.

§. 2. Οἱ Ἀρμένιοι παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Βαρθολομαίου, τὴν Χριστοῦ πίστιν διδαχθέντες, ἐφύλαξαν αὐτὴν Ὀρθόδοξον διὰ τεσσάρων αἰώνας τὸν δὲ πέμπτον αἰῶνα, ἐξέκλιναν τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ. Δὲν εἶναι συμφωνοι οἱ συγγραφεῖς, διότι λέγουσι τινὲς πῶς γινόμενοι ὀπαδοὶ Ἰακώβου τοῦ Σύρου, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν αἱρέσεως, ὄχι μόνον τὴν τῶν Ἰακωβιτῶν αἵρεσιν ἐνηγκαλίσαντο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἤυξησαν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, ἐπειδὴ μ' ὅλον ὁπου οἱ Ἀρμένιοι ἐδέχθησαν τὴν αἵρεσιν τῶν Ἰακωβιτῶν, εἶχον πρότερον ἑτέρας αἱρέσεις. Διότι Ἰάκωβος ὁ Σῦρος ἔσπειρε τὰ αἱρετικά του δόγματα, κατὰ τοὺς 580. καὶ σώζεται μία σύνοδος τῶν Ἀρμενίων πρὸς τὴν μέσην τοῦ Ε'. Αἰῶνος, ἥτις ἐλέγχει διὰ πολλὰς αἱρέσεις τοὺς Ἀρμενίους· ὅθεν φαίνεται νὰ ἦσαν αἱρετικοὶ καὶ πρὶν τοῦ Ἰακώβου. Ὅπως καὶ ἂν ἔχει το πρᾶγμα, τόσας αἱρέσεις οἱ Ἀρμένιοι νὰ ἔχωσιν ἐγκαλοῦνται πῶς ὑπερβαίνουσι πᾶσαν πίστιν ἀνθρώπινον, ἕως νὰ φρονήτωσιν οἱ μωροὶ πῶς ὁ Θεὸς εἶναι ψεύστης. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου ἦλθον καὶ οἱ Ἀρμένιοι καὶ ἔκαμαν μίαν ψευδοένωσιν μὲ τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὕστερον ἄλλοι ἔστρεψαν εἰς την Α'νατολικὴν Ο'ρθόδοξον Ε'κκλησίαν, ἄλλοι ἔμειναν εἰς τὴν ἕνωσιν καὶ ἄλλοι εἰς τὰ αἱρετικά της δόγματα.

§. 3. Μεταξὺ τῶν αἱρέσεων τῶν ἀρχαίων Α'ρμενίων ἐπαριθμοῦνται αὗται.

Α'. Ε'λεγον τὸν Θεὸν ψεύστην.

Β'. Ω'μολόγουν μίαν μόνην θέλησιν ἐν Χριστῷ, καὶ ταύτην θείαν, ἀρνούμενοι τὴν ἀνθρώπινον.

Γ'. Ε'λεγον πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη τῇ Κυριακῇ, ἀλλὰ τῷ Σαββάτῳ, ὅθεν ὄχι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν σταύρωσιν, ἀλλὰ ἀνέστη τῇ δευτέρᾳ.

Δ'. Ο'τι δὲν πρέπει ὁ Σταυρὸς νὰ προσκυνῆται καθὼς κηρύττει ἡ Ε'κκλησία μας, ἀλλὰ πρῶτον νὰ πλυθῇ, καὶ εἰς τὴν μέσην νὰ χωθῇ ἕνα καρφὶ βαμένον εἰς τὴν μυστικὴν θυσίαν, καὶ ὕστερα νὰ τίθεται εἰς πρόσκυνησιν τῶν πιστῶν.

Ε'. Ε'λεγον ὅτι ἂν οἱ προπάτορές μας ἔμειναν εἰς τὴν ἀθῴαν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν κατάστασιν τοὺς ἔπλασεν ὁ Θεὸς, δὲν ἤθελε συνευρεθῇ ὁ Α'δὰμ μὲ τὴν Εὔαν, ἀλλὰ μὲ ἄλλον τρόπον ἤθελε τεκνοποιήσωσι καὶ αὐξήσωσι τὸ ἀνθρώπινον γένος.

ς'. Ο'τι ὁ Α'δὰμ μὲ τὴν παράβασιν τῆς θείας ἐντολῆς ἔβλαψε μόνον τὸν ἑαυτόν του. καὶ ὅτι τὰ νήπια δὲν μετέχουσιν ἐκ κοιλίας μητρὸς τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας.

Ζ'. Η' Θεία Μυσταγωγία ὅτε ὠφέλιμος ἐστὶν, ὅτε ζημιώδης.

Η'. Ο'τι τὸ Βάπτισμα δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἵνα ἐξαλείψῃ τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἔλεγον δὲν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πῶς εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀποδώσῃ χάριν τοῖς πιστοῖς.

Θ'. Ο'τι οἱ παῖδες τῶν Ο'ρθοδόξων, χωρὶς τὸ θεῖο Βαπτίσματος, ἀποθνήσκοντες ἐπήγαιναν εἰς τὸν παράδεισον, οἱ δὲ τῶν ἀπίστων, καὶ αἱρετικῶν εἰς τὴν κόλασιν.

Ι'. Ο'τι δὲν ἤθελεν ἦτον ἁμαρτία, ἂν δὲν ἦσαν δαίμονες εἰς τὸ κακὸν παρακινοῦντες τὸν ἄνθρωπον, ὅθεν ἐσυμπέραναν πῶς μὴ δυνάμενος ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀντιωθῇ τῷ διαβόλῳ δὲν ἠμπορεῖ εἰς τὴν ἁμαρτίαν νὰ ἐνέχεται.

ΙΑ'. Ο'τι δίδονται ἁμαρτίαι τινὲς ἀσυγχώρητοι.

ΙΒ'. Ο'τι ἐν τῇ Α'ναστάσει πάντες ἀναστήσονται ἐν σώματι ἀνδρός.

ΙΓ'. Ο'τι πάντες οἱ πρὸ Χριστοῦ ἦσαν κολασμένοι, ἀχὶ ἐξ αἰτίας τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς προσωπικῆς τῶν προγόνων, ἀλλέως δὲν ἦτον δίκαιος ὁ Θεὸς νὰ κολάσῃ πάντας τοὺς πρὸ Χριστοῦ τελευτήσαντας.

ΙΔ'. Ο'τι τὰ θεῖα χαρίσματα τῆς πίστεως, τὰ χαρίσματα καὶ αἱ Ε'κκλησιαστικαὶ ἀξίαι νὰ ἀγοράζωνται διὰ χρημάτων.

ΙΕ'. Ο'τι οἱ μακάριοι δὲν βλέπουσι τὴν θείαν οὐσίαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ιϛ΄. Ο΄τι οἱ μακάριοι βλέπουσι τινὰ καθαρότητα τῆς οὐσίας, καὶ διὰ μέσου αὐτῆς νὰ γίνωνται Μακάριοι.

ΙΖ΄. Ο΄τι αἱ τιμωρίαι τῶν διαβόλων νὰ εἶναι Κοσμικαί.

ΙΗ΄. Ο΄τι κανένα μυςήριον δὲν προξενεῖ χάριν, ὅτε εἰς τὸν ἀξίως δεχόμενον, μ᾽ ὅλον ὁπῶ ἐδέχοντο τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν διὰ τῶν μυςηρίων, διαφορὰν ποιοῦντες μεταξὺ τοῦ ἀφιέναι ἁμαρτίας, καὶ τοῦ δίδειν χάριν, διὸ ἤθελον ὅτι αἱ ἁμαρτίαι ἐσυγχωροῦντο χωρὶς τῆς συνδρομῆς τῆς χάριτος.

ΙΘ΄. Ο΄τι, μόνον οἶνον εἰς τὴν θείαν μυσαγωγίαν ἔπρεπε νὰ μεταχειρίζωνται χωρὶς ὕδατος.

Κ΄. Ο΄τι τὸ μυςήριον τοῦ γάμου νὰ μὴν εἶναι μυςήριον, ὅτε νὰ ἐδιωρίσθη παρὰ Χριςοῦ.

§. 4. Οἱ δὲ Νεώτεροι Α᾽ρμένιοι αἱρετικοὶ ἔχουσι τινὰς ἀπὸ τὰς αἱρέσεις τῶν ἀρχαιοτέρων, καὶ ἐπρόσθεσαν καὶ ἄλλας, ἐξ ὧν σημειοῦμεν ὀλίγας τινάς.

Α΄. Μίαν μόνην Φύσιν ἐν χριςῷ ὁμολογοῦσι.

Β΄. Ε᾽κ τῶν δύω φύσεων νὰ ἔγινε μία μόνη Φύσις ἐν χριςῷ μετὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ αὐτὴ ἡ Φύσις νὰ εἶναι μόνον θεία, διότι ὁ Λόγος (ὡς λέγουσι) λαβὼν τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἐμετάβαλεν εἰς τὴν θεότητα, εἰς τρόπον ὅτι πάντα τὰ ἰδιώματα τῆς Θεότητος ἔγιναν ἰδιώματα τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ γίνῃ ἡ Θεία τριὰς, μία τετρὰς, μὲ τὴν προσθήκην τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Γ΄. Μίαν μόνην θέλησιν, μίαν μόνην φύσιν, καὶ μίαν μόνην Γέννησιν Θείαν ὁμολογοῦσι.

Δ΄. Λέγουσιν ὅτι ἐν χριςῷ ἡ θεότης ἐγεννήθη, ἔπαθε, καὶ ἀπέθανε, διὸ καὶ εἰς τὸ τρισάγιον, ἐπρόσθεσαν τὸ Α᾽γιος ὁ Θεὸς ὁ σαυρωθεὶς δι᾽ ἡμᾶς, εἰς τρόπον ὅτι θέλοντες τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον, φλυαροῦσι τὴν θείαν φύσιν παθητὴν, καὶ θνητήν.

Ε΄. Ο΄τι ὁ Χριςὸς δὲν ἔλαβεν εἰς τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, τὰ ἰδιώματα τῆς σαρκὸς, ἀλλὰ πῶς ἔλαβεν ἕνα σῶμα ἀράνιον, ἔνδοξον, ἐλαφρὸν, ψιλὸν, πνευματικὸν, ἄφθαρτον, καὶ ὅτι νὰ ἔφαγεν ὁ Χριςὸς, καὶ νὰ ἔπιεν, ὄχι διατὶ ἐπείνασεν ἐδίψησεν ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ δι᾽ ἀρέσκειάν του, καθὼς ἔφαγε καὶ μετὰ τὴν ἀνάςασιν.

ϛ΄. Ο΄τι ὁ Χριςὸς δὲν ἔλαβε μὲ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, τὰ τῆς ἀνθρωπότητος ἰδιώματα, ὅθεν δὲν ἐφοβήθη, ὅτε ἐλυπήθη ἀληθῶς, ἀλλ᾽ αὐτὰ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἤτοι τὴν λύπην, καὶ τὸν φόβον τὰ ἔδειξε μόνον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων μόνον πρὸς διδασκαλίαν μας.

Ζ΄. Ο΄τι ὁ υἱὸς ἔλαβεν ὲ μόνον τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν θείαν ὑπόςασιν ἀπὸ τὸν Λόγον.

Η΄. Ο΄τι αἱ ψυχαὶ ἐπλάσθησαν ἐξ αἰῶνος, καὶ νὰ εἶναι ἔξω τῶν σωμάτων.

Θ΄.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θ'. Ο"τι πᾶσαι αἱ Λογικαὶ ψυχαὶ μεταφέρονται ἀπὸ τὴν συνεσίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ι'. Ο"τι ὁ Χριςὸς καταβὰς ἐν τῷ Α"δη, ἠλευθέρωσε τὰς ψυχὰς Δικαίων καὶ Α'μαρτωλῶν.

ΙΑ'. Ο"τι ὁ Χριςὸς μετὰ τὴν Α'νάςασίν τε ἐφάνισε τὴν κόλασιν, καὶ ἐδιώρισε διὰ κατοικίαν τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχῶν τὰς τόπας τῦ ἀέρος.

ΙΒ'. Ο"τι μετὰ τὸν εὐαγγελικὸν νόμον, πρέπει ἀκόμι νὰ φυλάγηται ὁ τελετικὸς Μωϋσαϊκὸς νόμος.

ΙΓ'. Ο"τι τὸ Μυςήριον τῦ χρίσματος δὲν ἐπιτελεῖται μὲ τὸ ἄλειμα τῦ ἱερέως εἰς τὸν χριώμενον, ἀλλὰ εἰς τὴν κατασκευὴν τῦ χρίσματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κατασκευάζωσιν οἱ πρεσβύτεροι.

ΙΔ'. Ο"τι τὸ Μυςήριον τῆς Μετανοίας νὰ μὴ διαφέρῃ ἀπὸ τὸ μυςήριον τῦ εὐχελαίυ.

ΙΕ'. Ο"τι Ε"βδομον Μυςήριον τῆς Ε'κκλησίας ἐςὶν ὁ Γάμος.

Ις'. Ο"τι ἡ Ε'πίκλησίς τῆς Α'γίας Τριάδος δὲν εἶναι ἀναγκαία εἰς τὸ Βάπτισμα.

ΙΖ'. Ο"τι τὸ Βάπτισμα εἴτε ἐμπράκτως, εἴτε κατ' ἐπιθυμίαν δὲν εἶναι ἀναγκαῖον μέσον τῆς σωτηρίας, διὰ τῦτο ἀφήνωσι τὰ νήπια χωρὶς Βάπτισμα, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦν νὰ τὰ Βαπτίσωσι παῤῥησίᾳ.

ΙΗ'. Ο"τι εἰς τὸ Βάπτισμα ὁ ἱερεὺς πρέπει εἰς κάθε κακάδυσιν ἀντὶ νὰ λέγῃ τὸ Βαπτίζεται ὁ δῦλος τῦ Θεῦ νὰ λέγῃ ἔτω, Βαπτίζεται ὁ δῦλος τῦ Θεῦ εἰς τὸ ὄνομα τῦ πατρὸς Βαπτίζεται ὁ δῦλος τῦ Θεῦ εἰς τὸ ὄνομα τῦ Υἱῦ, Βαπτίζεται ὁ δῦλος τῦ Θεῦ εἰς τὸ ὄνομα τῦ πατρός.

ΙΘ'. Ο"τι λείποντος τῦ ἱερέως νὰ ἠμπορῇ ἕτερος νὰ βαπτίσῃ, ἂν καὶ εἶναι εἰς κίνδυνον θανάτε τὸ νήπιον.

Κ'. Ο"τι εἰς τὸ Μυςήριον τῆς θείας Μυσαγωγίας, πρέπει νὰ μίγνυται ὕδωρ.

§. ς'. Διὰ δὲ τὴν Νηςείαν Α'ρτζιβάτζιον λεγομένην παρὰ τῶν Α'ρμενίων διαφέρωσιν οἱ Συγγραφεῖς περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ αἰτίας αὐτῆς. Λέγωσι τινὲς, ὅτι μέλλοντες νὰ Βαπτισθῶσι παρὰ τῦ Α'γίυ Γρηγορίυ ἐνήςευσαν, ἕτεροι ὅτι διὰ τὴν ἐξωρίαν τῦ Α'δὰμ, ἕτεροι διὰ τὴν Νηςείαν τῶν Νινευιτῶν, ἢ ἕτεροι εἰς μνήμην Σεργίυ τινὸς μαρτυρήσαντος παρ' αὐτοῖς. Ο' δὲ εὐθύμιος Ζηγαδηνὸς εἰς τὴν πανοπλίαν τε καὶ Νικηφόρος Κάλλιςος εἰς τὴν ἱςορίαν τε λέγωσι ταύτην τὴν αἰτίαν. Καθηγητής τις Α'ρμένιος, Σέργιος καλύμενος, εἶχεν ἕνα σκυλὶ Α'ρτζιβάρτζι καλύμενον, τὸ ὁποῖον ἔπεμπεν ὡς πρόδρομον εἰς τὰ χωρία ἢ πολιτείας, ὅταν αὐτὸς ἤθελε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ἢ ὅταν ἔβλεπαν οἱ Α'ρμένιοι αὐτὸ τὸ σκυλὶ ἐκαταλάμβαναν ὅτι μέλει νὰ φθάσῃ καὶ ὁ Καθηγητὴς, καὶ ἐπήγαιναν εἰς προϋπάντησίν τε. Μίᾳ τῶν ἡμερῶν ἔπεμψεν ὁ Καθηγητὴς Σέργιος τὸ σκυλὶ καὶ ἐκίνησεν ὕςερον καὶ αὐτὸς, καὶ πλησιάσας εἰς τὸ χωρίον ἔμεινεν ἐκσατικὸς μὴ βλέπωντας τινὰ εἰς προϋπάντησίν τε· ἐρωτήσας δὲ

τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ διατὶ, ἤκουσεν εἰς ἀπόκρισιν ὅτι δὲν εἶδαν τὸ σκυλί. Ἐξέταξεν, ἐζήτησε τέλος πάντων ηὗρε τὰ κόκκαλα τῦ σκυλίυ, λείψανα μόνον ἀφημένα ἀπὸ ἕνα λύκον. Τόσον ἐλυπήθη, ὥςε ἐδιώρισε πένθος, δάκρυα καὶ νηςείαν εἰς μνημόσυνον αὐτῦ, τὴν ὁποίαν νηςείαν Ἀρτζιβέρτζιον ὠνόμασεν ἀπὸ τὸ ὄνομα τῦ σκυλίυ. Ἀνάγνωθι τῦ Σηγαδηνῦ τὴν πανοπλίαν Τίτλ. ΚΓ΄. σελ. 153. Καλλίςυ Ἐκκλησ. ἱςορίαν βιβλι. ΙΗ΄. κεφ. νγ΄. καὶ νδ΄. κτλ΄.

ΤΕΛΟΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

No 3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

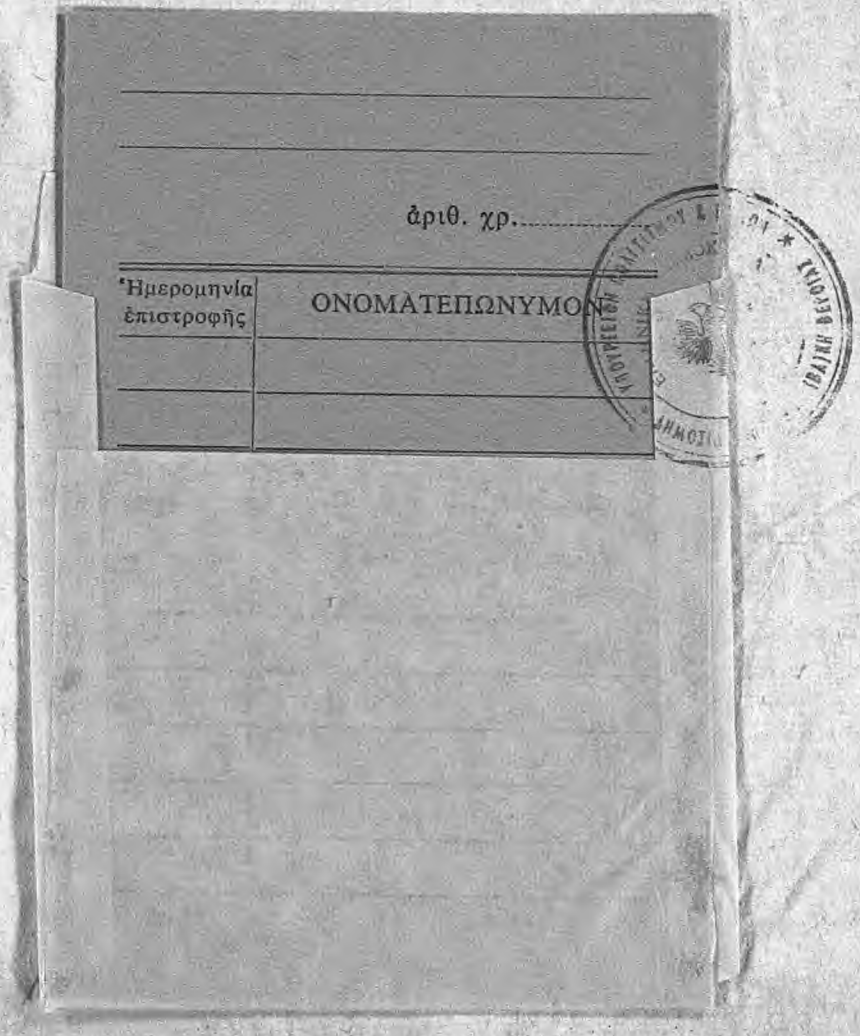

ἀριθ. χρ.....

Ἡμερομηνία ἐπιστροφῆς	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας